MECMAU'Z-ZEVÂİD
VE-MENBAU'L-FEVÂİD
Cilt 15

مجمع الزوائد ومنبع الفوائد

Nûreddîn el-Heysemî

Ebu'l-Hasan Ali b. Ebî Bekir b. Süleymân b.
Ebî Bekir b. Ömer
el-Kâhirî eş-Şâfiî el-Hâfız
(735-807 H.)

İÇİNDEKİLER

(كِتَابُ الْمَنَاقِبُ)

MENKIBELER KİTABI

(Devam)

(أَبْوَابٌ مَنَاقِبُ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٌ ﷺ)

Hz. Ali'nin Menkıbeleri

(بَابٌ نَسَبُهُ)

Nesebi

١٤٨٨٢ - حَدَّثَنَا عَلِيٌّ ، قَالَ : نا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ خَلَفٍ الْعَطَّارُ الْكُوفِيُّ ، قَالَ : نا عَمْرُو بْنُ عَبْدِ الْغَفَّارِ ، قَالَ : نا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ السُّلَمِيُّ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عُقَيْلٍ ، عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ ، قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَقُولُ : " النَّاسُ مِنْ شَجَرٍ شَتَّى ، وَأَنَا وَعَلِيٌّ مِنْ شَجَرَةٍ وَاحِدَةٍ " رواه الطبراني في الأوسط وفيه من لم أعرفه ومن اختلف فيه.

14582- Câbir b. Abdillah, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"İnsanlar değişik ağaçlardandır. Ben ve Ali aynı ağaçtanız"* buyurduğunu bildiriyor.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat'*ında rivayet etmiştir. Ravilerin içinde tanımadığım ve hakkında ihtilaf olanlar vardır.[1]

١٤٥٨٣ - وقال الطبراني : عَلِيٌّ بْنِ أَبِي طَالِبِ شَهِدَ بَدْرًا ابْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ بْنِ هَاشِمِ بْنِ عَبْدِ مَنَافِ بْنِ قُصَيٍّ بْنِ كِلَابِ بْنِ مُرَّةَ بْنِ كَعْبِ بْنِ لُؤَيٍّ بْنِ غَالِبِ بْنِ فِهْرِ بْنِ مَالِكٍ يُكَنَّى أَبَا الْحَسَنِ شَهِدَ بَدْراً"

14583- Taberânî dedi ki: "Ali'nin nesebi, Ali b. Ebî Tâlib b. Abdilmuttalib b. Hâşim b. Abdimenâf b. Kusayy b. Kilâb b. Murre b. Ka'b b. Lüeyy b. Ğâlib b. Fihr b. Mâlik'tir. Künyesi Ebu'l-Hasan'dır. Bedir savaşına katılmıştır."[2]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-Evsat'*ında (1674) ve Bezzâr (2518) rivayet etmiştir.
[2] Taberâni *el-Mu'cemu'l-kebîr* (1/ 92).

١٤٥٨٣ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ حَنْبَلٍ ، حَدَّثَنِي أَبِي ، قَالَ : بَلَغَنِي بَنُو هَاشِمٍ : " أَنَّ أَبَا طَالِبٍ اسْمُهُ : عَبْدُ مَنَافِ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ ، وَعَبْدُ الْمُطَّلِبِ اسْمُهُ : شَيْبَةُ بْنُ هَاشِمٍ ، وَهَاشِمُ اسْمُهُ : عَمْرُو بْنُ عَبْدِ مَنَافِ بْنِ قُصَيٍّ ، وَقُصَيٌّ اسْمُهُ : زَيْدٌ "

14584- Taberânî, Abdullah b. Ahmed b. Hanbel'den, o da babasından bildiriyor: Hâşim oğulları: Ebû Tâlib'in ismi, Abdimenâf b. Abdilmuttalib'tir. Abdulmuttalib'in ismi, Şeybe b. Hâşim'dir. Hâşim'in ismi, Amr b. Abdimenâf b. Kusayy'dır. Kusayy'ın ismi, Zeyd'dir.[1]

١٤٥٨٥ - حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ أَحْمَدَ الْخُزَاعِيُّ الْمَكِّيُّ ، ثنا الزُّبَيْرُ بْنُ بَكَّارٍ ، قَالَ : " أُمُّ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ : فَاطِمَةُ بِنْتُ أَسَدِ بْنِ هَاشِمِ بْنِ عَبْدِ مَنَافِ بْنِ قُصَيٍّ ، وَيُقَالُ : إِنَّهَا أَوَّلُ هَاشِمِيَّةٍ وَلَدَتْ لِهَاشِمِيٍّ ، وَقَدْ أَسْلَمَتْ ، وَهَاجَرَتْ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالْمَدِينَةِ ، وَمَاتَتْ ، وَدَفَنَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَأُمُّهَا فَاطِمَةُ بِنْتُ هَرِمِ بْنِ رَوَاحَةَ بْنِ حُجْرِ بْنِ عَبْدِ مُعَرِّضِ بْنِ عَامِرِ بْنِ لُؤَيٍّ "

رواه الطبراني وهو صحيح.

14585- Zübeyr b. Bekkâr der ki: "Ali b. Ebî Tâlib'in annesi, Fâtıma binti Esed b. Hâşim b. Abdimenâf b. Kusayy'dır. Hâşimilere çocuk doğuran ilk Hâşimî kadın olduğu söylenir. Müslüman oldu ve Medine'ye Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına hicret etti. Öldüğünde onu Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) defnetti. Annesi, Fâtıma binti Herem b. Revâha b. Hicr b. Muarrid b. Âmir b. Lüeyy'dir."

★Taberânî rivayet etmiştir. Sahihtir.[2]

(بَابٌ صِفَتُهُ ﷺ)

Şemâili

١٤٥٨٦ - حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ ، عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ ، عَنْ إِسْرَائِيلَ ، قَالَ : أَخْبَرَنِي أَبُو إِسْحَاقَ ، قَالَ : " خَرَجْتُ مَعَ أَبِي إِلَى الْجُمُعَةِ وَأَنَا غُلامٌ ، فَلَمَّا خَرَجَ عَلِيٌّ فَصَعِدَ الْمِنْبَرَ ، قَالَ لِي أَبِي : قُمْ أَيْ عَمْرُو ، فَقُمْتُ ، فَإِذَا هُوَ قَائِمٌ عَلَى الْمِنْبَرِ ، فَإِذَا هُوَ أَبْيَضُ اللِّحْيَةِ

1 Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (150) rivayet etmiştir.
2 Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (151) rivayet etmiştir.

وَالرَّأْسِ ، عَلَيْهِ إِزَارٌ وَرِدَاءٌ لَيْسَ عَلَيْهِ قَمِيصٌ " ، قَالَ : فَمَا رَأَيْتُهُ جَلَسَ عَلَى الْمِنْبَرِ حَتَّى نَزَلَ عَنْهُ ، قُلْنَا لأَبِي إِسْحَاقَ : فَهَلْ قَنَتَ ؟ ، قَالَ : " لا "

14586- Ebû İshâk anlatıyor: Çocukken, babamla Cuma namazına gittim. Ali (mescide) girip minbere çıkınca, babam bana dedi ki: "Ey Amr! Kalk Emîrü'l-müminini seyret." Kalkıp baktım, minberde ayakta duruyordu. Saçları ve sakalı beyazdı. Üzerinde bir izarla bir rida vardı. Gömlek giymemişti.

Ekledi: "Minberden inene kadar oturduğunu görmedim." Ebû İshâk'a: "Kunut yaptı mı?" diye sordum. "Hayır" dedi.

١٤٥٨٧ – وفي رواية : " فَلَمْ أَرَهُ خَضَبَ لِحْيَتَهُ ، ضَخْمَ الرَّأْسِ "

رواه الطبراني بأسانيد ورجاله رجال الصحيح.

14587- Bir rivayette ise: "Sakalını boyadığını görmedim. Başı iriceydi" ifadesi geçer.

★Taberânî değişik isnâdlarla rivayet etmiştir. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٤٥٨٨ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ الصَّائِغُ الْمَكِّيُّ ، ثنا يَحْيَى بْنُ مَعِينٍ ، ثنا حَجَّاجُ بْنُ مُحَمَّدٍ ، ثنا شُعْبَةُ ، قَالَ : سَأَلْتُ أَبَا إِسْحَاقَ " أَنْتَ أَكْبَرُ مِنَ الشَّعْبِيِّ ؟ ، فَقَالَ لِي : الشَّعْبِيُّ أَكْبَرُ مِنِّي بِسَنَةٍ ، أَوْ سَنَتَيْنِ ، قَالَ : وَرَأَى أَبُو إِسْحَاقَ عَلِيًّا ، وَكَانَ يَصِفُهُ لَنَا " عَظِيمَ الْبَطْنِ أَجْلَحَ " ، قَالَ شُعْبَةُ : " وَكَانَ أَبُو إِسْحَاقَ أَكْبَرَ مِنْ أَبِي الْبَخْتَرِيِّ ، وَلَمْ يُدْرِكْ أَبُو الْبَخْتَرِيِّ عَلِيًّا وَلَمْ يَرَهُ "

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح.

14588- Şu'be bildiriyor: Ebû İshâk'a: "Sen mi büyüksün, yoksa Şa'bî mi?" diye sordum. "Şa'bî, benden bir veya iki yaş daha büyüktür" dedi.

Ebû İshâk, Hz. Ali'yi gördü. Onu bize şöyle vasfederdi: "Göbekli ve keldi." Şa'bî dedi ki: "Ebû İshâk, Ebu'l-Bahterî'den daha büyüktü. Ebu'l-Bahterî, Ali'ye ne yetişti, ne de onu gördü."

★Taberânî rivayet etmiştir. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

١٤٥٨٩ – وَعَنْ أَبِي رَجَاءَ العَطَارِدِي قَالَ : رَأَيْتُ عَلِيًّا سَمْتاً أَصْلَعَ الشَّعْرِ كَأَنَّ بِجَانِبِهِ إِهَابُ شَاةٍ"

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (152) rivayet etmiştir.
[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (159) rivayet etmiştir.

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح

14589- Ebû Recâ el-Utâridî bildiriyor: "Hz. Ali'yi gördüm, kiloluydu, saçları dökülmüştü; ama başının yan taraflarında oğlak derisindeki kıllar gibi sık saçlar vardı."

★Taberânî rivayet etmiştir. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

١٤٥٩٠ – حَدَّثَنَا مُعَاذُ بْنُ الْمُثَنَّى ، ثنا مُسَدَّدٌ ، ثنا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ . ح وَحَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ أَبِي الطَّاهِرِ بْنِ السَّرْحِ الْمِصْرِيُّ ، قَالا : ثنا أَبُو صَالِحٍ الْحَرَّانِيُّ ، قَالَ : قَالَ وَكِيعٌ : عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَبِي خَالِدٍ ، عَنِ الشَّعْبِيِّ ، قَالَ : " رَأَيْتُ عَلِيًّا عَلَى الْمِنْبَرِ أَبْيَضَ اللِّحْيَةِ قَدْ مَلأَتْ مَا بَيْنَ مَنْكِبَيْهِ " ، زَادَ يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ فِي حَدِيثِهِ : " عَلَى رَأْسِهِ زُغَيْبَاتٌ "

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح.

14590- Şa'bî der ki: "Hz. Ali'yi minberde gördüm. Beyaz sakallıydı. Sakalı (o kadar genişti ki) iki omuzu arasını doldurmuştu."

Yahyâ b. Saîd'in rivayetinde: "Başında seyrek saçlar vardı" ilavesi yer almıştır.

★Taberânî rivayet etmiştir. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٤٥٩١ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الصَّقْرِ السُّكَّرِيُّ ، ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُنْذِرِ الْحِزَامِيُّ ، عَنِ الْوَاقِدِيِّ ، قَالَ : يُقَالُ : " كَانَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ آدَمَ رَبْعَةً مُسْمِنًا ، ضَخْمَ الْمَنْكِبَيْنِ ، طَوِيلَ اللِّحْيَةِ ، أَصْلَعَ ، عَظِيمَ الْبَطْنِ ، غَلِيظَ الْعَيْنَيْنِ ، أَبْيَضَ الرَّأْسِ وَاللِّحْيَةِ "

رواه الطبراني ورجاله إلى الواقدي ثقات.

14591- Vâkıdî bildiriyor: Denirdi ki: "Hz. Ali esmer tenli, orta boylu, kilolu, geniş omuzlu, uzun sakallı, kel, göbekli ve iri gözlüydü. Saç ve sakalı beyazdı."

★Taberânî rivayet etmiştir. Ravileri Vâkıdî'ye kadar güvenilirdir.[2]

١٤٥٩٢ – حَدَّثَنَا زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى السَّاجِيُّ ، حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ نَافِعٍ ، ثنا أُمَيَّةُ بْنُ خَالِدٍ ، ثنا شُعْبَةُ ، عَنْ عَمْرِو بْنِ مُرَّةَ ، عَنْ أَبِي الطُّفَيْلِ ، قَالَ : ذَكَرْتُ لابْنِ مَسْعُودٍ قَوْلَ عَلِيٍّ ، فَقَالَ : " أَلَمْ تَرَ إِلَى رَأْسِهِ كَالطَّسْتِ ، وَإِنَّمَا حَوْلَهُ كَالْحِفَافِ "

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (157) rivayet etmiştir.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (158) rivayet etmiştir.

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح.

14592- Ebu't-Tufeyl der ki: Ebû Mes'ûd'a, Hz. Ali hatırlatıldığı zaman dedi ki: "Başının kazan gibi, etrafının saçlı, tepesinin kel olduğunu görmüyor musun?"

★Taberânî rivayet etmiştir. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

(بَابٌ فِي كُنْيَتِهِ ﷺ)

Künyesi

١٤٥٩٣ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يَحْيَى الْحُلْوَانِيُّ ، قَالَ : نا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ صَالِحٍ الأَزْدِيُّ ، قَالَ : نا عَمْرُو بْنُ هَاشِمٍ أَبُو مَالِكٍ الْجَنْبِيُّ ، عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَطَاءٍ الْمَكِّيِّ ، عَنْ أَبِي الطُّفَيْلِ ، قَالَ : جَاءَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَعَلِيٌّ نَائِمٌ فِي التُّرَابِ ، فَقَالَ : " إِنَّ أَحَقَّ أَسْمَائِكَ أَبُو تُرَابٍ ، أَنْتَ أَبُو تُرَابٍ "

رواه الطبراني في الأوسط والكبير ورجاله ثقات.

14593- Ebu't-Tufeyl bildiriyor: Hz. Ali toprağın üzerinde uzanmış uyurken Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) geldi. (Onu böyle görünce) *"Senin hak ettiğin isim, Ebû Turâb (toprağın babası) ismidir. Sen, (bundan böyle) Ebû Turâb'sın"* dedi.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ı ile *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde rivayet etmiştir. Ravileri güvenilirdir.[2]

١٤٥٩٤ - حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ عَبْدِ اللهِ أَبُو طَلْحَةَ الْخُزَاعِيُّ ، قَالَ : نا بَكْرُ بْنُ سُلَيْمَانَ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَاقَ ، عَنْ يَزِيدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ خُثَيْمٍ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ كَعْبٍ ، عَنْ خُثَيْمٍ أَبِي يَزِيدَ ، عَنْ عَمَّارِ بْنِ يَاسِرٍ " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَنَّى عَلِيًّا بِأَبِي تُرَابٍ ، فَكَانَتْ مِنْ أَحَبِّ كُنَاهُ إِلَيْهِ "

رواه البزار ورواه أحمد وغيره في حديث طويل يأتي في وفاته وقاتله ورجال أحمد ثقات.

14594- Ammâr b. Yâsir bildiriyor: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Ali'ye Ebû Turâb künyesini verdi. Bu, en sevdiği künyelerinden biriydi."

★Bezzâr rivayet etti. Ahmed ve başkaları vefatı ve öldürülmesi bahsinde uzun bir hadis içinde irad etmiştir. Ahmed'in ravileri, güvenilirdir.[3]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (160) rivayet etmiştir.

[2] *M. el-Evsat* (779).

[3] Bezzâr (2558) rivayet etmiştir. Senedinde kopukluk vardır.

(بَابٌ إِسْلَامُهُ ﷺ)

Müslüman Oluşu

١٤٥٩٥ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا أَبُو أَحْمَدَ حَدَّثَنَا خَالِدٌ يَعْنِي ابْنَ طَهْمَانَ عَنْ نَافِعِ بْنِ أَبِي نَافِعٍ عَنْ مَعْقِلِ بْنِ يَسَارٍ قَالَ وَضَّأْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ يَوْمٍ فَقَالَ هَلْ لَكَ فِي فَاطِمَةَ تَعُودُهَا. فَقُلْتُ نَعَمْ. فَقَامَ مُتَوَكِّئاً عَلَيَّ فَقَالَ أَمَا إِنَّهُ سَيَحْمِلُ ثِقَلَهَا غَيْرُكَ وَيَكُونُ أَجْرُهَا لَكَ. قَالَ فَكَأَنَّهُ لَمْ يَكُنْ عَلَيَّ شَيْءٌ حَتَّى دَخَلْنَا عَلَى فَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلَامُ فَقَالَ لَهَا كَيْفَ تَجِدِينَكِ. قَالَتْ وَاللهِ لَقَدِ اشْتَدَّ حُزْنِي وَاشْتَدَّتْ فَاقَتِي وَطَالَ سَقَمِي. قَالَ أَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ وَجَدْتُ فِي كِتَابِ أَبِي بِخَطِّ يَدِهِ فِي هَذَا الْحَدِيثِ قَالَ أَوَمَا تَرْضَيْنَ أَنِّي زَوَّجْتُكِ أَقْدَمَ أُمَّتِي سِلْماً وَأَكْثَرَهُمْ عِلْماً وَأَعْظَمَهُمْ حِلْماً"

رواه أحمد والطبراني وفيه خالد بن طهمان وثقه أبو حاتم وغيره وبقية رجاله ثقات.

14595- Ma'kil b. Yesâr anlatıyor: Bir gün Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) karşılaştım. Bana dedi ki: *"(Hasta olan) Fâtıma'yı ziyaret etmek ister misin?"* Ben: "Evet" dedim. Bana yaslanarak kalktı ve dedi ki: *"Ağırlığını başkası taşır, sevabını sen alırsın."* Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bana yaslanmış bir şekilde Fâtıma'nın evine kadar gittik. Vallahi! Sanki üzerime kimse yaslanmamış gibiydi. Fâtıma'ya: *"Nasılsın?"* diye sordu. Fâtıma: "Vallahi! Üzüntüm arttı. Yoksulluğum arttı. Hastalığım uzun sürdü" dedi.

Abdullah (b. Ahmed b. Hanbel) dedi ki: "Babamın kitabında kendi el yazısıyla bu hadiste Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu gördüm: *"Seni ümmetimin en güvenilir, en âlim ve en halim kişisiyle evlendirmemi istemez misin?"*

★Ahmed ve Taberânî rivayet etti. Ravilerden Hâlid b. Tahmân'ı, Ebû Hâtim ve başkaları güvenilir bulmuştur. Diğer ravileri güvenilirdir.[1]

١٤٥٩٦ - حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الدَّبَرِيُّ ، عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ ، عَنْ وَكِيعِ بْنِ الْجَرَّاحِ ، قَالَ : أَخْبَرَنِي شَرِيكٌ ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ ، أَنَّ عَلِيًّا لَمَّا تَزَوَّجَ فَاطِمَةَ ، قَالَتْ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : زَوَّجْتَنِيهِ أُعَيْمِشَ عَظِيمَ الْبَطْنِ ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " لَقَدْ زَوَّجْتُكِهِ وَإِنَّهُ لَأَوَّلُ أَصْحَابِي سِلْمًا ، وَأَكْثَرُهُمْ عِلْمًا ، وَأَعْظَمُهُمْ حِلْمًا "

[1] Ahmed (5/26) ve Taberânî (20/229) rivayet etmiştir. İbn Tahmân zayıftır.

رواه الطبراني وهو مرسل صحيح الإسناد.

14596- Ebû İshâk bildiriyor: Hz. Ali, Fâtıma ile evlendiği zaman Fâtıma, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem): "Beni gözleri akan, iri göbekli biriyle mi evlendiriyorsun?" diye sorunca Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: "Ben seni onunla evlendirdim, çünkü o, ashâbım arasında ilk Müslüman olan kişidir. En bilgilileridir. En fazla ağırbaşlı olanlarıdır."

★Taberânî rivayet etmiştir. Mürseldir ve senedi sahihtir.[1]

١٤٥٩٧ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِسْحَاقَ الْوَزِيرُ الأَصْبَهَانِيُّ ، حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ مُوسَى السُّدِّيُّ ، ثنا عُمَرُ بْنُ سَعِيدٍ ، عَنْ فُضَيْلِ بْنِ مَرْزُوقٍ ، عَنْ أَبِي سُخَيْلَةَ ، عَنْ أَبِي ذَرٍّ ، وَعَنْ سَلْمَانَ ، قَالا : أَخَذَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِيَدِ عَلِيٍّ ، فَقَالَ : " إِنَّ هَذَا أَوَّلُ مَنْ آمَنَ بِي ، وَهُوَ أَوَّلُ مَنْ يُصَافِحُنِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ ، وَهَذَا الصِّدِّيقُ الأَكْبَرُ ، وَهَذَا فَارُوقُ هَذِهِ الأُمَّةِ ، يُفَرِّقُ بَيْنَ الْحَقِّ وَالْبَاطِلِ ، وَهَذَا يَعْسُوبُ الْمُؤْمِنِينَ ، وَالْمَالُ يَعْسُوبُ الظَّالِمِ "

رواه الطبراني والبزار عن أبي ذر وحده وقال فيه : " أنت أول من آمن بي " . وقال فيه : " والمال يعسوب الكفار " وفيه عمرو بن سعيد المصري وهو ضعيف.

14597- Ebû Zer ile Selmân naklediyorlar: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hz. Ali'nin elini tutup şöyle dedi: *"Bu, bana ilk iman eden kişidir. Bu, kıyamet günü benimle ilk musafaha edecek kişidir. Bu Sıddîk-ı Ekber'dir. Bu, bu ümmetin Fârûk'udur. Hakla bâtılın arasını ayırır. Bu, Müminlerin efendisidir. Mal da zalimlerin efendisidir."*

★Taberânî rivayet etti. Bezzâr ise Ebû Zer'den şu ifadelerle rivayet etti: *"Sen bana ilk iman eden kişisin."* Ayrıca: *"Mal kâfirlerin efendisidir"* buyurdu. Ravilerden, Amr b. Saîd el-Mısrî zayıftır.[2]

١٤٥٩٨ - حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِسْحَاقَ التُّسْتَرِيُّ ، ثنا الْحُسَيْنُ بْنُ أَبِي السَّرِيِّ الْعَسْقَلانِيُّ ، ثنا حُسَيْنٌ الأَشْقَرُ ، ثنا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ ، عَنِ ابْنِ أَبِي نَجِيحٍ ، عَنْ مُجَاهِدٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " السُّبَّقُ ثَلاثَةٌ : فَالسَّابِقُ إِلَى مُوسَى يُوشَعُ بْنُ نُونَ ، وَالسَّابِقُ إِلَى عِيسَى صَاحِبُ يَاسِينَ ، وَالسَّابِقُ إِلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ "

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (156) rivayet etmiştir. Ravilerden kadı Şerîk b. Abdillah zayıftır.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (6184) rivayet etmiştir. Ravilerden, Amr b. Saîd el-Mısrî vardır. Bezzâr da (2522) rivayet etmiş olup onun da ravilerinden Abbâd er-Revâcinî çok zayıftır.

رواه الطبراني وفيه حسين بن حسن الأشقر وثقه ابن حبان وضعفه الجمهور وبقية رجاله حديثهم حسن أو صحيح.

14598- İbn Abbâs, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildiriyor: "İman edenlerin ilki üç kişidir. Birincisi, Musa'ya ilk inanan Yuşa b. Nûn. İkincisi, İsâ'ya herkesten önce iman eden Yasin sahibi Habîbü'n-Neccâr. Üçüncüsü ise, Muhammed'e herkesten önce inanan Ali b. Ebî Tâlib'tir"

★Taberânî rivayet etmiştir. Ravilerden Hüseyn b. Hasan el-Aşkar'ı, İbn Hibbân güvenilir bulmuş, çoğunluk ise zayıf olduğunu söylemiştir. Diğer ravilerin hadisleri ise hasen veya sahihtir.[1]

١٤٥٩٩ – حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ بَرَّةَ الصَّنْعَانِيُّ ، وَالْحَسَنُ بْنُ عَبْدِ الأَعْلَى النَّرْسِيُّ ، قَالا : أنا عَبْدُ الرَّزَّاقِ ، أنا الثَّوْرِيُّ ، عَنْ سَلَمَةَ بْنِ كُهَيْلٍ ، عَنْ أَبِي صَادِقٍ ، عَنْ عَلِيمٍ ، عَنْ سَلْمَانَ ، قَالَ : " أَوَّلُ هَذِهِ الأُمَّةِ وُرُودًا عَلَى نَبِيِّهَا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَوَّلُهَا إِسْلامًا عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ "

رواه الطبراني ورجاله ثقات.

14599- Selmân derki: "Bu ümmetin Resûlüne ilk icabet edeni ve İslam'a ilk gireni Ali b. Ebî Tâlib'tir."

Taberânî rivayet etmiştir. Ravileri güvenilirdir.[2]

١٤٦٠٠ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْعَبَّاسِ الأَخْرَمُ الأَصْبَهَانِيُّ ، ثنا زُهَيْرُ بْنُ مُحَمَّدٍ ، ثنا عَبْدُ الرَّزَّاقِ ، عَنْ مَعْمَرٍ ، عَنِ ابْنِ طَاوُسٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : " أَوَّلُ مَنْ أَسْلَمَ عَلِيٌّ "

رواه الطبراني وفيه عثمان الجزري و لم أعرفه وبقية رجاله رجال الصحيح.

14600- İbn Abbâs der ki: "İlk Müslüman olan kişi Ali'dir."

★Taberânî rivayet etmiştir. Ravilerden Osmân el-Cezerî'yi tanımıyorum. Diğer ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[3]

١٤٦٠١ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا أَبُو سَعِيدٍ مَوْلَى بَنِي هَاشِمٍ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَلَمَةَ يَعْنِي ابْنَ كُهَيْلٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبِي يُحَدِّثُ عَنْ حَبَّةَ الْعُرَنِيِّ قَالَ رَأَيْتُ عَلِيًّا ضَحِكَ عَلَى الْمِنْبَرِ لَمْ أَرَهُ ضَحِكَ

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (11152) çok zayıf bir isnâdla rivayet etmiştir. Bak: *S. ed-Daîfe* (358)

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (6174) rivayet etmiştir. Ravilerden birinin kimliği belirsizdir.

[3] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (10924, 12151) iki isnâdla rivayet etmiştir. Birisinde Osmân el-Cezerî yoktur. O, İbn Sâc'tır ve mechûldür.

ضَحِكاً أَكْثَرَ مِنْهُ حَتَّى بَدَتْ نَوَاجِذُهُ ثُمَّ قَالَ ذَكَرْتُ قَوْلَ أَبِي طَالِبٍ ظَهَرَ عَلَيْنَا أَبُو طَالِبٍ وَأَنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَنَحْنُ نُصَلِّي بِبَطْنِ نَخْلَةَ فَقَالَ مَاذَا تَصْنَعَانِ يَا ابْنَ أَخِي فَدَعَاهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى الإِسْلاَمِ فَقَالَ مَا بِالَّذِي تَصْنَعَانِ بَأْسٌ أَوْ بِالَّذِي تَقُولاَنِ بَأْسٌ وَلَكِنْ وَاللَّهِ لاَ تَعْلُونِي اسْتِي أَبَداً. وَضَحِكَ تَعَجُّباً لِقَوْلِ أَبِيهِ ثُمَّ قَالَ اللَّهُمَّ لاَ أَعْتَرِفُ أَنَّ عَبْداً لَكَ مِنْ هَذِهِ الأُمَّةِ عَبَدَكَ قَبْلِي غَيْرَ نَبِيِّكَ ثَلاَثَ مِرَارٍ لَقَدْ صَلَّيْتُ قَبْلَ أَنْ يُصَلِّيَ النَّاسُ سَبْعاً"

رواه أحمد وأبو يعلى باختصار والبزار والطبراني في الأوسط وإسناده حسن.

14601- Habbetu'l-Uranî dedi ki: Hz. Ali'yi minberde daha önce hiç görmediğim kadar çok gülerken gördüm. Gülmekten azı dişleri görünüyordu. Gülme sebebini şöyle açıkladı:

Ebû Tâlib'in sözünü hatırladım. Ben Batn-ı Nahle'de Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) namaz kılarken Ebû Tâlib geldi ve ona dedi ki: "Ey yeğenim! Ne yapıyorsunuz?" Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onu İslam'a davet etti. Ebû Tâlib dedi ki: "Yaptığınızın bir zararı yoktur. (Söylediğinizin bir zararı yoktur.) Ama kesinlikle sizin yaptığınız gibi benim de kıçımı havaya kaldıramazsınız." Babasının dediklerine olan şaşkınlığından dolayı güldü.

Sonra üç defa şöyle dedi: "Allahım! Resûl'ünden sonra, bu ümmetten hiç kimse sana benden önce ibadet etmedi. Ben insanlar namaz kılmadan yedi yıl önce namaz kılmaya başladım."

★Ahmed rivayet etti. Ebû Ya'lâ da kısa metinle nrivayet etti. Bezzâr ve Taberânî de *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. İsnâdı hasendir.[1]

١٤٦٠٢ – حَدَّثَنَا أَبُو هِشَامٍ ، وَعُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ ، قَالا : حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ يَمَانٍ ، حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ قَرْمٍ ، عَنْ مُسْلِمٍ ، عَنْ حَبَّةَ ، عَنْ عَلِيٍّ ، قَالَ : " بُعِثَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ الاثْنَيْنِ ، وَأَسْلَمْتُ يَوْمَ الثُّلاثَاءِ "

رواه أبو يعلى وفيه مسلم بن كيسان الملائي وقد اختلط.

14602- Hz. Ali der ki: "Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) peygamberlik Pazartesi günü geldi. Ben ise Salı günü Müslüman oldum."

---

[1] Ahmed (776) Ebû Ya'lâ (447) ve Bezzâr (2520) rivayet etmiştir. Habbe'yi, Ahmed ve İclî güvenilir bulmuş, başkaları zayıf olduğunu söylemiştir. Ahmed ve Bezzâr'da yer alan Yahyâ b. Seleme b. Kuheyl'in hadisleri terkedilmiştir.

★Ebû Ya'lâ rivayet etmiştir. Ravilerden Müslim b. Keysân el-Melâî ezberi bozulmuş bir ravidir.[1]

١٤٦٠٣ - حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الدَّبَرِيُّ ، عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ ، عَنْ مَعْمَرٍ ، أَخْبَرَنِي قَتَادَةُ ، عَنِ الْحَسَنِ ، وَغَيْرِهِ ، قال : " فَكَانَ أَوَّلَ مَنْ آمَنَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ وَهُوَ ابْنُ خَمْسَ عَشْرَةَ ، أَوْ سِتَّ عَشْرَةَ "

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح.

14603- Hasan(-ı Basrî) ve başkaları, İlk Müslüman olan kişinin Ali b. Ebî Tâlib olduğunu, İslam'ı on beş veya on altı yaşında kabul ettiğini naklederler.

★Taberânî rivayet etmiştir. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

١٤٦٠٤ - وَعَنْ عُرْوَةَ بْنِ الزُّبَيْرِ قَالَ : أَسْلَمَ عَلِيٌّ وَهُوَ اِبْنُ ثَمَانَ سِنِيْنَ"

رواه الطبراني وفيه ابن لهيعة وفيه ضعف وبقية رجاله رجال الصحيح.

14604- Urve b. ez-Zübeyr der ki: "Hz. Ali sekiz yaşında Müslüman oldu."

★Taberânî rivayet etmiştir. Ravilerden İbn Lehîa'da zayıflık vardır. Diğer ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[3]

١٤٦٠٥ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ حَدَّثَنَا أَبِي عَنِ ابْنِ إِسْحَاقَ حَدَّثَنِي يَحْيَى بْنُ أَبِي الأَشْعَثِ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ إِيَاسِ بْنِ عَفِيفٍ الْكِنْدِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ كُنْتُ امْرَأً تَاجِراً فَقَدِمْتُ الْحَجَّ فَأَتَيْتُ الْعَبَّاسَ بْنَ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ لأَبْتَاعَ مِنْهُ بَعْضَ التِّجَارَةِ وَكَانَ امْرَأً تَاجِراً فَوَاللَّهِ إِنِّي لَعِنْدَهُ بِمِنًى إِذْ خَرَجَ رَجُلٌ مِنْ خِبَاءٍ قَرِيبٍ مِنْهُ فَنَظَرَ إِلَى الشَّمْسِ فَلَمَّا رَآهَا مَالَتْ يَعْنِى قَامَ يُصَلِّى قَالَ ثُمَّ خَرَجَتِ امْرَأَةٌ مِنْ ذَلِكَ الْخِبَاءِ الَّذِى خَرَجَ مِنْهُ ذَلِكَ الرَّجُلُ فَقَامَتْ خَلْفَهُ تُصَلِّى ثُمَّ خَرَجَ غُلاَمٌ حِينَ رَاهَقَ الْحُلُمَ مِنْ ذَلِكَ الْخِبَاءِ فَقَامَ مَعَهُ يُصَلِّى قَالَ فَقُلْتُ لِلْعَبَّاسِ مَنْ هَذَا يَا عَبَّاسُ قَالَ هَذَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ ابْنُ أَخِي. قَالَ فَقُلْتُ مَنْ هَذِهِ الْمَرْأَةِ قَالَ هَذِهِ امْرَأَتُهُ خَدِيجَةُ ابْنَةُ خُوَيْلِدٍ . قَالَ قُلْتُ مَنْ هَذَا الْفَتَى قَالَ هَذَا عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ ابْنُ عَمِّهِ. قَالَ فَقُلْتُ فَمَا هَذَا الَّذِى يَصْنَعُ قَالَ يُصَلِّى وَهُوَ يَزْعُمُ أَنَّهُ نَبِيٌّ وَلَمْ يَتْبَعْهُ عَلَى

---

[1] Ebû Ya'lâ (446) rivayet etmiştir. Ravilerden Yahyâ b. Yemân doğru biridir; ama çok hata ederdi. Süleymân b. Karam, ezberi kötü birisidir.
[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (163) rivayet etmiştir.
[3] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (162) rivayet etmiştir.

أَمْرِهِ إِلاَّ امْرَأَتُهُ وَابْنُ عَمِّهِ هَذَا الْفَتَى وَهُوَ يَزْعُمُ أَنَّهُ سَيُفْتَحُ عَلَيْهِ كُنُوزُ كِسْرَى وَقَيْصَرَ. قَالَ فَكَانَ عَفِيفٌ وَهُوَ ابْنُ عَمِّ الأَشْعَثِ بْنِ قَيْسٍ يَقُولُ وَأَسْلَمَ بَعْدَ ذَلِكَ فَحَسُنَ إِسْلاَمُهُ لَوْ كَانَ اللَّهُ رَزَقَنِي الإِسْلاَمَ يَوْمَئِذٍ فَأَكُونَ ثَالِثًا مَعَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ

رواه أحمد وأبو يعلى بنحوه والطبراني بأسانيد ورجال أحمد ثقات

قلت : ويأتي حديث ابن مسعود كذلك في مناقب خديجة.

14605- Afîf el-Kindî anlatıyor: Ben ticaretle uğraşan biriydim. Mekke'ye hac için gittiğimde, kendisine bazı şeyler satmak için Abbâs b. Abdilmuttalib'in yanına vardım. O da tüccardı. Vallahi Mina'da Abbâs'ın yanındayken, bir adam Abbâs'ın yanındaki çadırdan çıktı. Güneşe baktı, batıya doğru meylettiğini görünce namaz kılmaya başladı. Sonra adamın çıktığı çadırdan bir kadın çıktı. Arkasında durup, o da namaz kılmaya başladı. Sonra aynı çadırdan bülûğ çağına gelmiş bir çocuk çıktı. O da onunla namaz kılmaya başladı.

Abbâs'a "Ey Abbâs! Bu kim?" diye sordum. "Bu, Muhammed b. Abdillâh b. Abdilmuttalib'tir" dedi. "Bu kadın kim?" diye sorduğumda dedi ki: "Bu karısı, Hatice binti Huveylid'dir." "Bu çocuk kimdir?" dediğimde ise: "Bu amcası oğlu, Ali b. Ebî Tâlib'dir" dedi. "Ne yapıyorlar?" diye sorduğumda: "Namaz kılıyor. Kendisi, peygamber olduğunu iddia ediyor. Kendisine de sadece karısı ve amcası oğlu olan bu çocuk tâbi oldu. O, Kisrâ ve Kayser'in hazinelerine sahib olacağını iddia ediyor" dedi.

Afîf -ki Eş'as b. Kays'ın amcası oğludur, sonra samimi bir Müslüman oldu- şöyle derdi: "Allah bana İslam'ı o zaman nasib etseydi, Ali b. Ebî Tâlib'den sonra Müslüman olan üçüncü kişi olurdum."

★Ahmed ve yakın metinle Ebû Ya'lâ ve farklı isnâdlarla Taberânî rivayet etti. Ahmed'in ravileri güvenilirdir.

Derim ki: İbn Mes'ûd'un konuyla ilgili hadisi Hatice'nin menkıbeleri anlatılırken gelecektir.[1]

١٤٦٠٦ - حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِسْحَاقَ التُّسْتَرِيُّ ، ثنا يَحْيَى الْحِمَّانِيُّ ، ثنا عَلِيُّ بْنُ هَاشِمٍ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي رَافِعٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَدِّهِ ، قَالَ : " صَلَّى النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ غَدَاةَ الاثْنَيْنِ ،

[1] Ahmed (1787), Ebû Ya'lâ (1547) ve Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (18/100,101; 22/402,403) rivayet etti. Ebû Mansûr Abdurrahmân b. Asâkir, *el-Erbaîn fî Menâkib Ümmehâtil-müminîn* no. 48,49) rivayet etti ve dedi ki: "Bu sahih hadistir."

وَصَلَّتْ خَدِيجَةُ يَوْمَ الاثْنَيْنِ مِنْ آخِرِ النَّهَارِ ، وَصَلَّى عَلِيٌّ يَوْمَ الثُّلاثَاءِ ، فَمَكَثَ عَلِيٌّ يُصَلِّي مُسْتَخْفِيًا سَبْعَ سِنِينَ وَأَشْهُرًا قَبْلَ أَنْ يُصَلِّيَ أَحَدٌ "

رواه الطبراني وفيه يحيى بن عبد الحميد الحماني وهو ضعيف.

14606- Ebû Râfi bildiriyor: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) pazartesi günü (ilk defa) namaz kıldı. Hatice de pazartesi gününün sonunda namaz kıldı. Ali ise salı günü namaz kılmaya başladı. Ali, henüz kimse namaz kılmazken, yedi sene birkaç ay gizli namaz kıldı."

★Taberânî rivayet etmiştir. Ravilerden Yahyâ b. Abdilhamîd el-Himmânî zayıftır.[1]

١٤٦٠٧ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ. وَحَجَّاجٌ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ سَلَمَةَ بْنِ كُهَيْلٍ قَالَ سَمِعْتُ حَبَّةَ الْعُرَنِيَّ قَالَ سَمِعْتُ عَلِيًّا يَقُولُ أَنَا أَوَّلُ مَنْ صَلَّى مَعَ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَسْلَمَ"

رواه أحمد ورجاله رجال الصحيح غير حبة العرني وقد وثق.

14607- Hz. Ali der ki: "Ben Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) namaz kılan ilk kişiyim."

★Taberânî rivayet etmiştir. Güvenilir bir ravi olan Habbetu'l-Uranî dışındaki ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[2]

١٤٦٠٨ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا حُسَيْنٌ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَمْرِو بْنِ مُرَّةَ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا حَمْزَةَ رَجُلاً مِنَ الأَنْصَارِ قَالَ سَمِعْتُ زَيْدَ بْنَ أَرْقَمَ يَقُولُ أَوَّلُ مَنْ صَلَّى مَعَ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلِيٌّ. قَالَ عَمْرٌو فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لإِبْرَاهِيمَ فَأَنْكَرَهُ وَقَالَ أَبُو بَكْرٍ"

رواه أحمد والطبراني في الأوسط ورجال أحمد رجال الصحيح.

14608- Zeyd b. Erkam der ki: "Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) beraber ilk namaz kılan kişi Ali'dir."

Amr b. Murra dedi ki: "Bunu İbrâhim'e söyleyince, yanlış olduğunu ve ilk namaz kılanın Ebû Bekr olduğunu ileri sürdü."

★Ahmed ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında Taberânî rivayet etti. Ahmed'in ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[3]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (952) rivayet etmiştir.

[2] Ahmed (1191) rivayet etti. 14601. hadise bakın.

[3] Ahmed (4/ 368, 370, 371), Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (5002) ve Tirmizî (3818) rivayet ettiler. Amr b. Murre, Şu'be b. el-Haccâc'ın hocasıdır.

١٤٦٠٩ - حَدَّثَنَا عَبَّادُ بْنُ يَعْقُوبَ ، قَالَ : نَا عَلِيُّ بْنُ هَاشِمِ بْنِ الْبَرِيدِ ، قَالَ : حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي رَافِعٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ أَبِي رَافِعٍ ، قَالَ : " نُبِّيَ النَّبِيُّ يَوْمَ الاثْنَيْنِ ، وَأَسْلَمَ عَلِيٌّ يَوْمَ الثُّلاثَاءِ"

رواه البزار وفيه محمد بن عبيد الله بن أبي رافع وثقه ابن حبان وضعفه الجمهور وبقية رجاله ثقات.

14609- Ebû Râfi der ki: "Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) peygamberlik pazartesi günü geldi. Ali ise Salı günü Müslüman oldu."

★Bezzâr rivayet etmiştir. Ravilerden Muhammed b. Ubeydillâh b. Ebî Râfi'yi İbn Hibbân güvenilir bulmuş, çoğunluk ise zayıf olduğunu söylemiştir. Diğer ravileri güvenilirdir.[1]

(بَابٌ قَوْلُهُ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَنْ كُنْتُ مَوْلاَهُ فَعَلِيٌّ مَوْلاَهُ)

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) "Ben Kimin Mevlası İsem, Ali de Onun Mevlasıdır" Demesi

١٤٦١٠ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ آدَمَ حَدَّثَنَا حَنَشُ بْنُ الْحَارِثِ بْنِ لَقِيطٍ النَّخَعِىُّ الأَشْجَعِىُّ عَنْ رِيَاحِ بْنِ الْحَارِثِ قَالَ جَاءَ رَهْطٌ إِلَى عَلِيٍّ بِالرَّحْبَةِ فَقَالُوا السَّلاَمُ عَلَيْكَ يَا مَوْلاَنَا. قَالَ كَيْفَ أَكُونُ مَوْلاَكُمْ وَأَنْتُمْ قَوْمٌ عَرَبٌ قَالُوا سَمِعْنَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ غَدِيرِ خُمٍّ يَقُولُ مَنْ كُنْتُ مَوْلاَهُ فَإِنَّ هَذَا مَوْلاَهُ . قَالَ رِيَاحٌ فَلَمَّا مَضَوْا تَبِعْتُهُمْ فَسَأَلْتُ مَنْ هَؤُلاَءِ قَالُوا نَفَرٌ مِنَ الأَنْصَارِ فِيهِمْ أَبُو أَيُّوبَ الأَنْصَارِىُّ"

رواه أحمد والطبراني إلا أنه قال : قالوا : سمعنا رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يقول : مَنْ كُنْتُ مَوْلاهُ فَعَلِيٌّ مَوْلاهُ، اللَّهُمَّ وَالِ مَنْ وَالاهُ وَعَادِ مَنْ عَادَاهُ "، وَهَذَا أَبُو أَيُّوبَ فِينَا، فَحَسَرَ أَبُو أَيُّوبَ الْعِمَامَةَ عَنْ وَجْهِهِ، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: " مَنْ كُنْتُ مَوْلاهُ فَعَلِيٌّ مَوْلاهُ، اللَّهُمَّ وَالِ مَنْ وَالاهُ وَعَادِ مَنْ عَادَاهُ "

ورجال أحمد ثقات.

14610- Riyâh b. el-Hâris bildiriyor: Rahbe'deyken Hz. Ali'nin yanına bir grup insan geldi ve: "Allah'ın selamı üzerine olsun, ey mevlâmız!" dediler. "Siz Arap bir toplulukken ben nasıl sizin mevlânız olurum?" diye sorunca da dediler ki: "Ğadir Hum günü Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu duyduk: *"Ben kimin mevlâsı isem, bu da onun mevlâsıdır."*

Riyâh dedi ki: "Gittiklerinde onları takip ettim ve: "Bunlar kim?" diye sordum. Dediler ki: "Ensâr'dan bir grup insan. İçlerinde Ebû Eyyûb el-Ensârî de vardır."

---

[1] Bezzâr (2519) rivayet etmiştir.

Ahmed ve şu ifadelerle Taberânî rivayet etti Dediler ki: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle dediğini duyduk: *"Ben kimin mevlâsı isem, Ali de onun mevlâsıdır. Allahım! onunla dost olanla dost ol, onunla düşman olana da düşman ol."* Bu içimizdeki de Ebû Eyyûb'tur. Ebû Eyyûb, sarığını yüzünden sıyırdı ve dedi ki: "Resûlullah'ın şöyle buyurduğunu işittim: *"Ben kimin mevlâsı isem, Ali de onun mevlâsıdır. Allahım! Onunla dost olanla dost ol, onunla düşman olana da düşman ol."*

★Ahmed'in ravileri güvenilirdir.[1]

١٤٦١١ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ زُهَيْرٍ التُّسْتَرِيُّ ، ثنا عَلِيُّ بْنُ حَرْبٍ الْجُنْدِيسَابُورِيُّ ، ثنا إِسْحَاقُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ حَيَّوَيْهِ ، ثنا حَبِيبُ بْنُ حَبِيبٍ ، أَخُو حَمْزَةَ الزَّيَّاتُ ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ ، عَنْ عَمْرِو بْنِ ذِي مُرٍّ ، وَزَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ ، قَالا : خَطَبَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ غَدِيرِ خُمٍّ ، فَقَالَ : " مَنْ كُنْتُ مَوْلاهُ فَعَلِيٌّ مَوْلاهُ ، اللَّهُمَّ وَالِ مَنْ وَالاهُ وَعَادِ مَنْ عَادَاهُ وَانْصُرْ مَنْ نَصَرَهُ وَأَعِنْ مَنْ أَعَانَهُ "

قلت : لزيد بن أرقم عند الترمذي : " من كنت مولاه فعلي مولاه " . فقط رواه الطبراني وأحمد عن زيد وحده باختصار إلا أنه قال في أوله : نَزَلْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِوَادٍ يُقَالُ لَهُ: وَادِي خُمٍّ، فَأَمَرَ بِالصَّلَاةِ، فَصَلَّاهَا بِهَجِيرٍ، قَالَ فَخَطَبَنَا، وَظُلِّلَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِثَوْبٍ عَلَى شَجَرَةِ سَمُرَةٍ مِنَ الشَّمْسِ، فَقَالَ: " أَلَسْتُمْ تَعْلَمُونَ أَوَ لَسْتُمْ تَشْهَدُونَ أَنِّي أَوْلَى بِكُلِّ مُؤْمِنٍ مِنْ نَفْسِهِ؟ قَالُوا: بَلَى،. فذكر نحوه والبزار وفيه ميمون أبو عبد الله البصري وثقه ابن حبان وضعفه جماعة وبقية رجاله ثقات.

14611- Amr b. Zî Murr ve Zeyd b. Erkam dediler ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Ğadîr günü hutbe verdi ve: *"Ben kimin mevlâsı isem, Ali de onun mevlâsıdır. Allahım! Onu seveni sev, ona düşman olana düşman ol. Ona destek olana destek ol, ona yardım edene yardım et"* buyurdu.

Derim ki: Tirmizî'de Zeyd b. Erkam'dan sadece: *"Ben kimin mevlâsı isem, Ali de onun mevlâsıdır"* ibaresi geçmektedir.

★Taberânî rivayet etti. Ahmed de sadece Zeyd'den rivayet etmiştir; ancak baş tarafı şöyledir: Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem), Hum isminde bir vadide konakladık. Namaz için emretti, namazını devenin üzerinde kıldırdı ve hutbe verdi. Hz. Ali, Resûlullah'ı (sallallahu aleyhi vesellem), güneşten korumak için ağaç dalından bir gölge yaptı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: *"Bilmez misiniz ki- veya Şahitlik etmez misiniz- ki ben, her mümine kendi nefsinden evlâyım?"* Sahabe: "Evet biliyoruz, ey Allah'ın Resûlü" dediler." Bezzâr da buna yakın bir metinle rivayette bulundu. Ravilerden Meymûn Ebû Abdillah el-Basrî'yi İbn Hibbân güvenilir bulmuş, ama bir grup zayıf olduğunu söylemiştir. Diğer ravileri ise güvenilirdir.[2]

---

[1] Ahmed (5/419) ve Taberânî *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (4052) rivayet etmiştir. Rahbe: Kâdisiye hizasında bir köydür. Kûfe'ye bir konak uzaklığındadır.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (5092), Ahmed (4/372) ve Bezzâr (2537) rivayet ettiler. Bakın: *Silsiletu's-Sahîha* (1750)

١٤٦١٢ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا حُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدٍ وَأَبُو نُعَيْمٍ الْمَعْنَى قَالاَ حَدَّثَنَا فِطْرٌ عَنْ أَبِي الطُّفَيْلِ قَالَ جَمَعَ عَلِيٌّ النَّاسَ فِي الرَّحَبَةِ ثُمَّ قَالَ لَهُمْ أَنْشُدُ اللَّهَ كُلَّ امْرِئٍ مُسْلِمٍ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ يَوْمَ غَدِيرِ خُمٍّ مَا سَمِعَ لَمَّا قَامَ. فَقَامَ ثَلاَثُونَ مِنَ النَّاسِ وَقَالَ أَبُو نُعَيْمٍ فَقَامَ نَاسٌ كَثِيرٌ فَشَهِدُوا حِينَ أَخَذَهُ بِيَدِهِ فَقَالَ لِلنَّاسِ أَتَعْلَمُونَ أَنِّي أَوْلَى بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنْفُسِهِمْ . قَالُوا نَعَمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ. قَالَ مَنْ كُنْتُ مَوْلاَهُ فَهَذَا مَوْلاَهُ اللَّهُمَّ وَالِ مَنْ وَالاَهُ وَعَادِ مَنْ عَادَاهُ . قَالَ فَخَرَجْتُ وَكَأَنَّ فِي نَفْسِي شَيْئاً فَلَقِيتُ زَيْدَ بْنَ أَرْقَمَ فَقُلْتُ لَهُ إِنِّي سَمِعْتُ عَلِيًّا يَقُولُ كَذَا وَكَذَا. قَالَ فَمَا تُنْكِرُ قَدْ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ ذَلِكَ لَهُ"

رواه أحمد ورجاله رجال الصحيح غير فطر بن خليفة وهو ثقة.

14612- Ebu't-Tufeyl bildiriyor: Hz. Ali, insanları Rahbe'de topladı ve şöyle dedi: "Ğadir Hum'da Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) söylediğini duyan her mümine, Allah'ın adını vererek o gün Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) dediklerini söylemesini istiyorum."

İnsanlardan otuz kişi kalktı. —Ebû Nuaym rivayetinde: "Birçok insan kalkıp şuna şahitlik etti—: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Ali'nin elini tutarak: *"Bilmez misiniz ki ben, her mümine kendi nefsinden evlâyım?"* diye sordu. Sahabe: "Evet biliyoruz, ey Allah'ın Resûl'ü" dediler. Buyurdu ki: *"Ben kimin mevlâsı isem, bu da onun mevlâsıdır. Allahım! Onu seveni sev, ona düşman olana düşman ol."* İçimde bir şüphe olduğu halde oradan çıktım. Zeyd b. Erkam'la karşılaştım. Ona dedim ki: "Ali'nin şöyle dediğini duydum." Zeyd bu sözleri inkâr etmedi ve dedi ki: "Ben de Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) böyle buyurduğunu işittim" dedi.

★Bezzâr ve Ahmed rivayet etti. Ravileri, Fıtr b. Halîfe'nin bışında *Sahîh*'in ravileridir. O da güvenilirdir.[1]

١٤٦١٣ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ قَالَ سَمِعْتُ سَعِيدَ بْنَ وَهْبٍ قَالَ نَشَدَ عَلِيٌّ النَّاسَ فَقَامَ خَمْسَةٌ أَوْ سِتَّةٌ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَشَهِدُوا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ كُنْتُ مَوْلاَهُ فَعَلِيٌّ مَوْلاَهُ"

رواه أحمد ورجاله رجال الصحيح.

[1] Bezzâr (2544), Ahmed (4/370) ve Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (4968) rivayet ettiler. Ayrıca bakın: *Silsiletu's-Sahîha* (1751).

14613- Saîd b. Vehb bildiriyor: Hz. Ali, insanlardan (Ğadir Hum olayını) hatırlamalarını istedi, ashâbtan beş veya altı kişi kalkıp Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Ben kimin mevlâsı isem, Ali de onun mevlâsıdır"* buyurduğuna şahitlik ettiler.

★Ahmed rivayet etti. Ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٤٦١٤ – حَدَّثَنَا يُوسُفُ بْنُ مُوسَى ، قَالَ : ثنا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى ، عَنْ فِطْرِ بْنِ خَلِيفَةَ ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ ، عَنْ عَمْرِو ذِي مُرٍّ ، وَعَنْ سَعِيدِ بْنِ وَهْبٍ ، وَعَنْ زَيْدِ بْنِ يُثَيْعٍ ، قَالُوا : سَمِعْنَا عَلِيًّا ، يَقُولُ : نَشَدْتُ اللَّهَ رَجُلا سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَقُولُ يَوْمَ غَدِيرِ خُمٍّ لَمَّا قَامَ ، فَقَامَ إِلَيْهِ ثَلاثَةُ عَشَرَ رَجُلا ، فَشَهِدُوا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : أَلَسْتُ أَوْلَى بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنْفُسِهِمْ ، قَالُوا : بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ ، قَالَ : فَأَخَذَ بِيَدِ عَلِيٍّ ، فَقَالَ : مَنْ كُنْتُ مَوْلاهُ فَهَذَا مَوْلاهُ ، اللَّهُمَّ وَالِ مَنْ وَالاهُ ، وَعَادِ مَنْ عَادَاهُ ، وَأَحِبَّ مَنْ أَحَبَّهُ ، وَأَبْغِضْ مَنْ أَبْغَضَهُ ، وَانْصُرْ مَنْ نَصَرَهُ ، وَاخْذُلْ مَنْ خَذَلَهُ "

رواه البزار ورجاله رجال الصحيح غير فطر بن خليفة وهو ثقة.

14614- Amr b. Zî Murr, Saîd b. Vehb ve Zeyd b. Yusey', Hz. Ali'nin şöyle dediğini duyduklarını söylediler: Bir adama Allah'ın adını vererek, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Ğadir Hum'da söylediklerine şahitlik etmesini söyledim. Onüç kişi ayağa kalkarak Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğuna şahitlik ettiler: *"Ben müminlere kendi canlarından bile yakın ve sevgili değil miyim?"* "Evet, yakın ve sevgilisin ey Allah'ın Resûlü" dediler. Sonra Ali'nin elini tutup buyurdu ki: *"Ben kimin mevlâsı isem, bu da onun mevlâsıdır. Allahım! Onunla dost olanla dost ol, onunla düşman olana da düşman ol. Onu seveni sev, onu sevmeyeni sen de sevme, ona yardım edene sen de yardım et. Ondan yardımını kesenden sen de yardımını kes."*

★Bezzâr rivayet etti. Ravileri, Fıtr b. Halîfe dışında *Sahîh*'in ravileridir. O da güvenilirdir.[2]

١٤٦١٥ – حَدَّثَنَا الْقَوَارِيرِيُّ ، حَدَّثَنَا يُونُسُ بْنُ أَرْقَمَ ، حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ أَبِي زِيَادٍ ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى ، قَالَ : شَهِدْتُ عَلِيًّا فِي الرَّحْبَةِ يُنَاشِدُ النَّاسَ : أَنْشُدُ اللَّهَ مَنْ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ

---

[1] Ahmed (5/366) rivayet etti.

[2] Bezzâr (2542) rivayet etti. Fıtr, Buhârî'nin ricalindendir. Aynı hadisi, Abdullah b. Ahmed, *Müsned*'e (1/118) zevaid olarak sadece, Saîd b. Vehb ile o da Zeyd b. Yusey'den rivayet etti.

صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَقُولُ فِي يَوْمِ غَدِيرِ خُمٍّ : " مَنْ كُنْتُ مَوْلاهُ فَعَلِيٌّ مَوْلاهُ " ، لَمَا قَامَ فَشَهِدَ ، قَالَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ فَقَامَ اثْنَا عَشَرَ بَدْرِيًّا ، كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى أَحَدِهِمْ عَلَيْهِ سَرَاوِيلُ ، فَقَالُوا : نَشْهَدُ أَنَّا سَمِعْنَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَقُولُ يَوْمَ غَدِيرِ خُمٍّ : " أَلَسْتُ أَوْلَى بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنْفُسِهِمْ وَأَزْوَاجِي أُمَّهَاتُهُمْ ؟ " قُلْنَا : بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ ، قَالَ : " فَمَنْ كُنْتُ مَوْلاهُ فَعَلِيٌّ مَوْلاهُ ، اللَّهُمَّ وَالِ مَنْ وَالاهُ وَعَادِ مَنْ عَادَاهُ "

رواه أبو يعلى ورجاله وثقوا وعبد الله بن أحمد.

14615- Abdurrahmân b. Ebî Leylâ bildiriyor: Hz. Ali, Rahbe'de Allah'ın adını vererek şöyle diyordu: "Allah'ın adını vererek, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Ğadir Hum'da: «*Ben kimin mevlâsı isem, Ali onun mevlâsıdır*» dediğini duyanın bunu söylemesini istiyorum."

Bunun üzerine Bedir ehlinden on iki kişi kalktı. Sanırım birisi şalvarlıydı. Dediler ki: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Ğadir Hum günü şöyle dediğine şahitlik ederiz: *"Ben müminlere kendi nefislerinden ve annelerinin kocalarından evlâ (yakın ve sevgili) değil miyim?"* "Evet, evlâsın ey Allah'ın Resûlü" dediler. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: *"Ben kimin mevlâsı isem, Ali de onun mevlâsıdır. Allahım! Onu seveni sev, ona düşman olana düşman ol."*

★Ebû Ya'lâ rivayet etti. Ravileri, Abdullah b. Ahmed'in güvenilir olduğunu söylediler.[1]

١٤٦١٦ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا يُوسُفُ بْنُ مُوسَى الْقَطَّانُ ، ثنا سَلَمَةُ بْنُ الْفَضْلِ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَاقَ ، عَنْ حَبِيبِ بْنِ زَيْدِ بْنِ خَلادٍ الأَنْصَارِيِّ ، عَنْ أُنَيْسَةَ بِنْتِ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ ، عَنْ أَبِيهَا ، قَالَ : أَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالشَّجَرَاتِ فَقُمَّ مَا تَحْتَهَا وَرُشَّ ، ثُمَّ خَطَبَنَا ، فَوَاللَّهِ مَا مِنْ شَيْءٍ يَكُونُ إِلَى أَنْ تَقُومَ السَّاعَةُ إِلا وَقَدْ أَخْبَرَنَا بِهِ يَوْمَئِذٍ ، ثُمَّ قَالَ : " يَا أَيُّهَا النَّاسُ ، مَنْ أَوْلَى بِكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ ؟ " قُلْنَا : اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَوْلَى بِنَا مِنْ أَنْفُسِنَا ، قَالَ : " فَمَنْ كُنْتُ

---

[1] Ebû Ya'lâ (567) ve *Müsned*'e (964) zaid olarak Abdullah rivayet etti. Ebû Ya'lâ'nın senedinde yer alan Yûnus b. Erkam'ı İbn Hibbân güvenilir bulmuş, Buhârî onun hakkında: "Hadis rivayetiyle meşgul olan birisidir. Şia'ya yakın biriydi" demiştir. Abdullah'ın senedinde Velîd b. Ukbe el-Ansî'nin durumu mechûldür. Simâk b. Ubeyd el-Ansî'yi İbn Hibbân güvenilir bulmuştur. İkisinin de senedinde, Yezîd b. Ebî Ziyâd vardır ve zayıftır. Bak *Silsiletu's-Sahîha* (1750).

مَوْلاهُ فَهَذَا مَوْلاهُ " ، يَعْنِي عَلِيًّا ، ثُمَّ أَخَذَ بِيَدِهِ فَكَشَطَهَا ، ثُمَّ قَالَ : " اللَّهُمَّ وَالِ مَنْ وَالاهُ وَعَادِ مَنْ عَادَاهُ "

فقط رواه الطبراني وفيه حبيب بن خلاد الأنصاري و لم أعرفه وبقية رجاله ثقات . ورواه البزار أتم منه وفيه ميمون أبو عبد الله البصري وثقه ابن حبان وضعفه جماعة.

14616- Zeyd b. Erkam bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), ağaçların altının temizlenmesini ve su serpilmesini emretti. (Dediği yapılınca) Bize öyle bir hutbe verdi ki, vallahi o gün, kıyamet gününe kadar olacak şeylerden bizi haberdar etmediği bir şey kalmadı. Sonra: *"Ey insanlar! Sizin için nefsinizden evlâ (yakın ve sevgili) olan kimdir?"* diye sorunca dedik ki: "Allah ve Resûlü, bizim için nefsimizden daha evlâdır." Sonra Ali'yi kastederek: *"Ben kimin mevlâsıysam, bu da onun mevlâsıdır"* dedi. Sonra elini tutup kaldırarak dedi ki: *"Allahım! Onu seveni sen de sev, ona düşmanlık edene sen de düşman ol."*

Dedim ki: Tirmizî, sadece «*Ben kimin mevlâsıysam, Ali de onun mevlâsıdır*» kısmını rivayet etmiştir.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden, Habîb b. Hallâd el-Ensârî'yi tanımıyorum. Diğer ravileri güvenilirdir. Bezzâr bundan daha tafsilatlısını rivayet etmiştir. Ravilerden, Meymûn Ebû Abdillah el-Basrî'yi, İbn Hibbân güvenilir bulmuş, bir grupsa zayıf olduğunu söylemiştir.[1]

١٤٦١٧ - حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرٍ ، حَدَّثَنَا شَرِيكٌ ، عَنْ أَبِي يَزِيدَ الأَوْدِيِّ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : دَخَلَ أَبُو هُرَيْرَةَ الْمَسْجِدَ ، فَاجْتَمَعَ إِلَيْهِ النَّاسُ ، فَقَامَ إِلَيْهِ شَابٌّ ، فَقَالَ : أَنْشُدُكَ بِاللَّهِ ، أَسَمِعْتَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَقُولُ : " مَنْ كُنْتُ مَوْلاهُ فَعَلِيٌّ مَوْلاهُ ، اللَّهُمَّ وَالِ مَنْ وَالاهُ ، وَعَادِ مَنْ عَادَاهُ ؟ " ، قَالَ : فَقَالَ : أَشْهَدُ أَنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَقُولُ : " مَنْ كُنْتُ مَوْلاهُ فَعَلِيٌّ مَوْلاهُ ، اللَّهُمَّ وَالِ مَنْ وَالاهُ ، وَعَادِ مَنْ عَادَاهُ "

رواه أبو يعلى والبزار بنحوه والطبراني في الأوسط وفي أحد إسنادي البزار رجل غير مسمى وبقية رجاله ثقات في الآخر وفي إسناد أبي يعلى داود بن يزيد وهو ضعيف.

14617- Dâvûd b. Yezîd el-Evdî, babasından bildiriyor: Ebû Hureyre mescide girince insanlar etrafında toplandı. Bir genç ayağa kalkıp dedi ki: "Allah'ın adını vererek soruyorum, sen, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) «*Ben kimin mevlâsı isem, Ali de onun mevlâsıdır. Allahım! Onu seveni sev, ona düşman olana düşman ol*» dediğini duydun mu?" Bunun üzerine

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (5128) rivayet etmiştir. Ravilerden Enîse, meçhuldür. Ayrıca Bezzâr (2537) da rivayet etti.

Ebû Hureyre: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) «*Ben kimin mevlâsı isem, Ali de onun mevlâsıdır. Allahım! Onu seveni sev, ona düşman olana düşman ol*» dediğini duyduğuma şahitlik ederim" dedi.

★Ebû Ya'lâ, yakın metinle Bezzâr ve Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etmiştir. Bezzâr'ın iki isnâdında, ismi verilmeyen biri vardır. Diğer ravileri güvenilirdir. Ebû Ya'lâ'nın isnâdındaki Dâvûd b. Yezîd zayıftır.[1]

١٤٦١٨ - وَعَنْ اِبْنِ عُمَرَ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : مَنْ كُنْتُ مَوْلاهُ فَعَلِيٌّ مَوْلاهُ ، اللَّهُمَّ وَالِ مَنْ وَالاهُ وَعَادِ مَنْ عَادَاهُ"

رواه الطبراني وفيه عمر بن شبيب المسلمي وهو ضعيف.

14618- İbn Ömer, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildiriyor: *"Ben kimin mevlâsı isem Ali de onun mevlâsıdır. Allahım! Onu seveni sev, ona düşman olana düşman ol."*

★Taberânî rivayet etmiştir. Ravilerden, Amr b. Şebîb el-Müslimî zayıftır.

١٤٦١٩ - حَدَّثَنَا أَبُو حُصَيْنٍ الْقَاضِي ، ثنا يَحْيَى الْحِمَّانِيُّ ، ثنا أَبُو إِسْرَائِيلَ الْمُلائِيُّ ، عَنِ الْحَكَمِ ، عَنْ أَبِي سَلْمَانَ الْمُؤَذِّنِ ، عَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ ، قَالَ : نَشَدَ عَلِيٌّ ، النَّاسَ ، أَنْشُدُ اللَّهَ رَجُلا سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَقُولُ : " مَنْ كُنْتُ مَوْلاهُ فَعَلِيٌّ مَوْلاهُ ، اللَّهُمَّ وَالِ مَنْ وَالاهُ وَعَادِ مَنْ عَادَاهُ " ، فَقَامَ اثْنَا عَشَرَ بَدْرِيًّا فَشَهِدُوا بِذَلِكَ ، قَالَ زَيْدٌ : وَكُنْتُ أَنَا فِيمَنْ كَتَمَ ، فَذَهَبَ بَصَرِي"

رواه الطبراني في الكبير والأوسط خاليا من ذهاب البصر والكتمان ودعاء علي.

14619- Zeyd b. Erkam anlatıyor: Hz. Ali, insanlardan Allah için, Ğadir Hum'da Hz. Peygamber'den (sallallahu aleyhi vesellem) duyduklarını anlatmalarını istedi. Resûlullah'ı (sallallahu aleyhi vesellem) duyan Allah'ı şahit tutarak ondan şöyle duyduğunu söyledi: *"Ben kimin mevlâsı isem, Ali de onun mevlâsıdır. Allahım! Onu seveni sev, ona düşman olana düşman ol."* Sonra Bedir savaşına katılanlardan on kişi kalkarak bu sözü duyduklarına şahitlik ettiler. Ben bunu gizleyip Basra'ya gidenlerdendim.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde rivayet etti. *M. el-Evsat*'ta ise Basra'ya gidiş kısmı, gizleme ve Ali'nin duası haricinde rivayet edilmiştir.[2]

---

[1] Ebû Ya'lâ (6423) ve Bezzâr (2531) rivayet etmiştir. İsnâdında kadı Şerîk b. Abdillah zayıftır. Taberânî, *el-Mu'cemu'l-Evsat*'ında (1115) ve Bezzâr (2532) ismi verilmeyen bir ravi kanalıyla aktardılar.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr* (4996) ile *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta (1987) rivayet etti.

١٤٦٢٠ - وَفِي رِوَايَةٍ عِنْدَهُ : وَكَانَ عَلِيٌّ دَعَا عَلَى مَنْ كَتَمَ"

ورجال الأوسط ثقات.

14620- Taberânî'deki diğer bir rivayette: "Bunu gizleyene Ali beddua etmişti" ifadesi vardır.

el-Mu'cemu'l-evsat'ın ravileri güvenilirdir.[1]

١٤٦٢١ - وَعَنْ مَلِكِ بْنِ الْحُوَيْرِثِ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَعَلِيٌّ مَوْلَاهُ"

رواه الطبراني ورجاله وثقوا.

14621- Mâlik b. el-Huveyris, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildiriyor: *"Ben kimin mevlâsı isem, Ali de onun mevlâsıdır."*

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilir sayılmıştır.[2]

١٤٦٢٢ - حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِسْحَاقَ التُّسْتَرِيُّ ، ثنا عَلِيُّ بْنُ بَحْرٍ ، ثنا سَلَمَةُ بْنُ الْفَضْلِ ، عَنْ سَلْمَانَ بْنِ قَرْمٍ الضَّبِّيِّ ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ الْهَمْدَانِيِّ ، قَالَ : سَمِعْتُ حَبَشِيَّ بْنَ جُنَادَةَ ، يَقُولُ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ يَوْمَ غَدِيرِ خُمٍّ : " اللَّهُمَّ مَنْ كُنْتُ مَوْلاهُ فَعَلِيٌّ مَوْلاهُ ، اللَّهُمَّ وَالِ مَنْ وَالاهُ ، وَعَادِ مَنْ عَادَاهُ ، وَانْصُرْ مَنْ نَصَرَهُ ، وَأَعِنْ مَنْ أَعَانَهُ "

رواه الطبراني ورجاله وثقوا.

14622- Habeşî b. Cunâde, Ğadîr Hum günü, Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle duyduğunu nakleder: *"Allahım! Ben kimin mevlâsı isem, Ali de onun mevlâsıdır. Allahım! Onu seveni sev, ona düşman olana düşman ol. Ona destek olana destek ol. Ona yardım edene sen de yardım et."*

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilir sayılmıştır.[3]

١٤٦٢٣ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ سَعِيدٍ الرَّازِيُّ ، ثنا الْحَسَنُ بْنُ صَالِحِ بْنِ رُزَيْقٍ الْعَطَّارُ ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَوْنٍ أَبُو عَوْنٍ الزِّيَادِيُّ ، ثنا حَرْبُ بْنُ سُرَيْجٍ ، عَنْ بِشْرِ بْنِ حَرْبٍ ، عَنْ جَرِيرٍ ، قَالَ : شَهِدْنَا الْمَوْسِمَ فِي

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (4985) rivayet etti. Ravilerden İsmâîl b. Amr el-Becelî zayıftır. Ayrıca orada Bedir ehlinden on iki adam yerine on altı adam ibaresi geçmektedir.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (19/ 291) rivayet etti.

[3] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (3514) rivayet etti.

حَجَّةٍ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهِيَ حَجَّةُ الْوَدَاعِ فَبَلَغْنَا مَكَانًا ، يُقَالُ لَهُ : غَدِيرُ خُمٍّ فَنَادَى : الصَّلاةُ جَامِعَةً ، فَاجْتَمَعْنَا الْمُهَاجِرُونَ وَالأَنْصَارُ ، فَقَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَسْطَنَا ، فَقَالَ : " أَيُّهَا النَّاسِ بِمَ تَشْهَدُونَ ؟ " قَالُوا : نَشْهَدُ أَنْ لا إِلَهَ إِلا اللَّهُ ، قَالَ : " ثُمَّ مَهْ ؟ " قَالُوا : وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ ، قَالَ : " فَمَنْ وَلِيُّكُمْ ؟ " قَالُوا : اللَّهُ وَرَسُولُهُ مَوْلانَا ، قَالَ : " مَنْ وَلِيُّكُمْ ؟ " ثُمَّ ضَرَبَ بِيَدِهِ عَلَى عَضُدِ عَلِيٍّ ، فَأَقَامَهُ فَنَزَعَ عَضُدَهُ ، فَأَخَذَ بِذِرَاعَيْهِ ، فَقَالَ : " مَنْ يَكُنِ اللَّهُ وَرَسُولُهُ مَوْلَيَاهُ ، فَإِنَّ هَذَا مَوْلاهُ ، اللَّهُمَّ وَالِ مَنْ وَالاهُ وَعَادِ مَنْ عَادَاهُ ، اللَّهُمَّ مَنْ أَحَبَّهُ مِنَ النَّاسِ فَكُنْ لَهُ حَبِيبًا ، وَمَنْ أَبْغَضَهُ فَكُنْ لَهُ مُبْغِضًا ، اللَّهُمَّ إِنِّي لا أَجِدُ أَحَدًا أَسْتَوْدِعُهُ فِي الأَرْضِ بَعْدَ الْعَبْدَيْنِ الصَّالِحَيْنِ غَيْرَكَ ، فَاقْضِ فِيهِ بِالْحُسْنَى " ، قَالَ بِشْرٌ : قُلْتُ : مَنْ هَذَيْنِ الْعَبْدَيْنِ الصَّالِحَيْنِ ؟ قَالَ : لا أَدْرِي"

رواه الطبراني وفيه بشر بن حرب وهو لين ومن لم أعرفه أيضا.

14623- Cerîr bildiriyor: Vedâ haccında Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) beraberdik. Ğadîr Hum denilen yere gelince: "Namaza!" diye nidâ etti. Muhâcir ve Ensâr bir yerde toplandık. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ortamızda durarak: *"Ey insanlar! Neye şehadet edersiniz?"* diye sorunca insanlar: "Allah'tan başka ilah olmadığına şehadet ederiz" dediler. *"Sonra neye (şahitlik edersiniz?)"* diye sorunca: "Muhammed'in, Allah'ın kulu ve Resûlü olduğuna şahitlik ederiz" dediler. *"Sizin velîniz kimdir?"* diye sorunca: "Allah ve Resûl'üdür mevlâmız" karşılığını verdiler. "Sizin veliniz kimdir?" dedikten sonra Hz. Ali'nin pazılarından çekerek onu ayağa kaldırdı ve kollarından tutarak şöyle buyurdu: *"Allah ve Resûlü, kimin mevlâsıysa, bu (Ali) da onun mevlâsıdır. Allahım! Onu seveni sev, ona düşman olana düşman ol. Allahım! İnsanlardan, onu seveni sen de sev. Kim ona buğzederse, sen de ona buğzet. Allahım! Yeryüzünde sen hariç onu emanet edebileceğim o iki salih kuldan başka hiç kimseyi göremiyorum. Ona iyilikle muamele et."*

(Ravi) Bişr ekledi: "Bu salih iki kişi kimdir?" diye sordum, (Cerîr): "Bilmiyorum" dedi.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Bişr b. Harb, hadiste gevşektir. Ravilerden tanımadığım da vardır.[1]

١٤٦٢٤ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ حَدَّثَنَا الرَّبِيعُ يَعْنِى ابْنَ أَبِى صَالِحٍ الأَسْلَمِىَّ حَدَّثَنِى زِيَادُ بْنُ أَبِى زِيَادٍ سَمِعْتُ عَلِىَّ بْنَ أَبِى طَالِبٍ يُنْشِدُ النَّاسَ فَقَالَ أَنْشُدُ اللَّهَ

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2505) rivayet etti.

رَجُلاً مُسْلِماً سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ يَوْمَ غَدِيرِ خُمٍّ مَا قَالَ فَقَامَ اثْنَا عَشَرَ بَدْرِيًّا فَشَهِدُوا"

رواه أحمد ورجاله ثقات.

14624- Ziyâd b. Ebî Ziyâd, Ali b. Ebî Tâlib'in insanlara Allah'ın adını vererek şöyle dediğini bildiriyor: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), Ğadir Hum günü ayağa kalktığında söylediklerini duyan kişinin Allah için buna şahitlik etmesini istiyorum." Bunun üzerine Bedir'e katılmış on iki kişi ayağa kalkıp buna şahitlik ettiler.

★Ahmed rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.[1]

١٤٦٢٥ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدَةَ ، قَالَ : ثنا الْحُسَيْنُ بْنُ الْحَسَنِ ، قَالَ : ثنا رِفَاعَةُ بْنُ إِيَاسٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَدِّهِ ، قَالَ : سَمِعْتُ عَلِيًّا ، رَحِمَهُ اللَّهُ ، " يَقُولُ يَوْمَ الْجَمَلِ لِطَلْحَةَ : أَنْشُدُكَ اللَّهَ يَا طَلْحَةُ ، أَمَا سَمِعْتَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : اللَّهُمَّ وَالِ مَنْ وَالاهُ وَعَادِ مَنْ عَادَاهُ ؟ قَالَ : بَلَى ، قَالَ : فَذَكَرَهُ وَانْصَرَفَ "

رواه البزار ونذير تفرد عنه ابنه.

14625- (İyâs'ın babası) Nezîr, Hz. Ali'nin, Cemel vakası olduğunda Talha'ya şöyle dediğini nakleder: "Allah aşkına söyle ey Talha! Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) «*Allahım! Onu seveni sev, ona düşman olana düşman ol*» dediğini duymadın mı?" Talha: "Evet duydum" dedi. Bu hadisi hatırlayınca (Talha) orayı terk etti.

★Bezzâr rivayet etti. Nezîr'den ise bu hadisi sadece oğlu nakletmiştir.[2]

١٤٦٢٦ - حَدَّثَنَا هِلالُ بْنُ بِشْرٍ ، قَالَ : نا مُحَمَّدُ بْنُ خَالِدِ بْنِ عَثْمَةَ ، قَالَ : نا مُوسَى بْنُ يَعْقُوبَ ، قَالَ : نا مُهَاجِرُ بْنُ مِسْمَارٍ ، عَنْ عَائِشَةَ بِنْتِ سَعْدٍ ، عَنْ أَبِيهَا ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخَذَ بِيَدِ عَلِيٍّ ، فَقَالَ : " أَلَسْتُ أَوْلَى بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنْفُسِهِمْ ؟ مِنْ كُنْتُ وَلِيَّهُ فَإِنَّ عَلِيًّا وَلِيُّهُ "

رواه البزار ورجاله ثقات.

---

[1] Ahmed (670) rivayet etmiştir. İsnâdında kopukluk ve Ziyâd'ın isminde tahrif vardır. Asıl adı, Yezîd b. Ebî Ziyâd'dır. O, Abdurrahmân b. Ebî Leylâ'dan naklediyor: Hz. Ali'nin şöyle dediğine şahit oldum." Ahmed başka bir yerde (961) sahih kanalla ve doğru isimle rivayet etmiştir.

[2] Bezzâr (2528) rivayet etmiştir. Nezîr ve oğlu İyâs meçhuldür.

14626- Sa'd b. Ebî Vakkâs bildiriyor: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hz. Ali'nin elini tutup: *"Ben müminlere kendi nefislerinden evlâ (yakın ve sevgili) değil miyim? Ben kimin velisiysem, Ali de onun velisidir"* buyurdu.

★Bezzâr rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.[1]

١٤٦٢٧ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حَكِيمٍ الأَوْدِيُّ أَنْبَأَنَا شَرِيكٌ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ وَهْبٍ وَعَنْ زَيْدِ بْنِ يُثَيْعٍ قَالاَ نَشَدَ عَلِيٌّ النَّاسَ فِي الرَّحَبَةِ مَنْ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ يَوْمَ غَدِيرِ خُمٍّ إِلاَّ قَامَ. قَالَ فَقَامَ مِنْ قِبَلِ سَعِيدٍ سِتَّةٌ وَمِنْ قِبَلِ زَيْدٍ سِتَّةٌ فَشَهِدُوا أَنَّهُمْ سَمِعُوا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لِعَلِيٍّ يَوْمَ غَدِيرِ خُمٍّ أَلَيْسَ اللَّهُ أَوْلَى بِالْمُؤْمِنِينَ . قَالُوا بَلَى. قَالَ اللَّهُمَّ مَنْ كُنْتُ مَوْلاَهُ فَعَلِيٌّ مَوْلاَهُ اللَّهُمَّ وَالِ مَنْ وَالاَهُ وَعَادِ مَنْ عَادَاهُ"

رواه عبد الله والبزار بنحوه أتم منه وقال : عن سعيد بن وهب وعن زيد بن يثيغ كما هنا وقال عبد الله : عن سعيد بن وهب عن زيد بن يثيع والظاهر أن الواو سقطت والله أعلم وإسنادهما حسن.

14627- Saîd b. Vehb ile Zeyd b. Yusey'den bildiriyor: Hz. Ali, Allah'ın adını vererek, Ğadir Hum'da Resûlullah'ı (sallallahu aleyhi vesellem) duyan herkesin ayağa kalkmasını istedi. (Ravi) Saîd'e göre altı, Zeyd'e göre ise yedi kişi ayağa kalktı. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), Ğadir Hum'da Ali'ye şöyle buyurduğuna şahitlik ettiler:

"Ben müminlere kendi nefislerinden evlâ (yakın ve sevgili) değil miyim?" diye sorunca; "Evet, evlâsın ey Allah'ın Resûlü" denildi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bunun üzerine: *"Allahım! Ben kimin mevlâsı isem, Ali de onun mevlâsıdır. Allahım! Onu seveni sen de sev. Ona düşmanlık edenin düşmanı ol"* buyurdu.

★Abdullah (b. Ahmed b. Hanbel) ve yakın metinle Bezzâr rivayette bulundu ve Bezzâr burada olduğu gibi "Saîd b. Vehb ile Zeyd b. Yusey'den" nakleder. Abdullah ise "Saîd b. Vehb, Zeyd b. Yusey'den" şeklinde aktarır. Görünen o ki, burada vav harfi çıkartılmıştır. Allah en doğusunu bilir. İkisinin de senedi hasendir.[2]

١٤٦٢٨ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي حَجَّاجُ بْنُ الشَّاعِرِ حَدَّثَنَا شَبَابَةُ حَدَّثَنِي نُعَيْمُ بْنُ حَكِيمٍ حَدَّثَنِي أَبُو مَرْيَمَ وَرَجُلٌ مِنْ جُلَسَاءِ عَلِيٍّ عَنْ عَلِيٍّ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَوْمَ غَدِيرِ خُمٍّ مَنْ كُنْتُ مَوْلاَهُ فَعَلِيٌّ مَوْلاَهُ . قَالَ فَزَادَ النَّاسُ بَعْدُ وَالِ مَنْ وَالاَهُ وَعَادِ مَنْ عَادَاهُ"

[1] Bezzâr (2529) rivayet etti.

[2] Abdullah b. Ahmed, *Müsned*'in zevaidi olarak (950) ve Bezzâr (2541) rivayet etti. Ravilerden Kadı Şerîk b. Abdillah'ın ezberi kötüdür. İfade Bezzâr'da "On altı adam kalktı" şeklindedir.

رواه أحمد ورجاله ثقات.

14628- Hz. Ali, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Ğadir Hum günü: *"Ben kimin mevlâsıysam, Ali de onun mevlâsıdır"* buyurduğunu bildiriyor.

Dedi ki: "(Raviler) sonra şu ibareyi eklediler: *"Onu seveni sev, onunla düşman olanın düşmanı ol."*

★Ahmed rivayet etmiştir. Ravileri güvenilirdir.[1]

١٤٦٢٩ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللّٰهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا أَسْوَدُ بْنُ عَامِرٍ أَنْبَأَنَا أَبُو إِسْرَائِيلَ عَنِ الْحَكَمِ عَنْ أَبِي سَلْمَانَ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ قَالَ اسْتَشْهَدَ عَلِيٌّ النَّاسَ فَقَالَ أَنْشُدُ اللّٰهَ رَجُلاً سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ اللَّهُمَّ مَنْ كُنْتُ مَوْلاَهُ فَعَلِيٌّ مَوْلاَهُ اللَّهُمَّ وَالِ مَنْ وَالاَهُ وَعَادِ مَنْ عَادَاهُ . قَالَ فَقَامَ سِتَّةَ عَشَرَ رَجُلاً فَشَهِدُوا"

رواه أحمد وفيه أبو سليمان و لم أعرفه إلا أن يكون بشير بن سلمان فإن كان هو فهو ثقة وبقية رجاله ثقات.

14629- Zeyd b. Erkam bildiriyor: Hz. Ali, insanları şahit tutarak şöyle dedi: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): «*Allahım! Ben kimin mevlâsıysam, Ali de onun mevlâsıdır. Allahım! Onu seveni sen de sev. Ona düşmanlık edenin düşmanı ol*» sözünü duyan kişi, Allah aşkına bunu söylesin." Bunun üzerine on altı kişi kalkıp buna şahitlik ettiler.

★Ahmed rivayet etmiştir. Ravilerden Ebû Süleymân'ı, eğer Beşir b. Süleymân değilse, tanımıyorum. Eğer o ise, güvenilirdir. Diğer ravileri de güvenilirdir.[2]

١٤٦٣٠ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللّٰهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا ابْنُ نُمَيْرٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْمَلِكِ عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحِيمِ الْكِنْدِيِّ عَنْ زَاذَانَ أَبِي عُمَرَ قَالَ سَمِعْتُ عَلِيًّا فِي الرَّحْبَةِ وَهُوَ يَنْشُدُ النَّاسَ مَنْ شَهِدَ رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ غَدِيرِ خُمٍّ وَهُوَ يَقُولُ مَا قَالَ فَقَامَ ثَلاَثَةَ عَشَرَ رَجُلاً فَشَهِدُوا أَنَّهُمْ سَمِعُوا رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يَقُولُ مَنْ كُنْتُ مَوْلاَهُ فَعَلِيٌّ مَوْلاَهُ"

رواه أحمد وفيه من لم أعرفهم.

14630- Zâdân Ebû Ömer bildiriyor: Hz. Ali, Rahbe'de, Allah'ın adını vererek insanlardan, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Ğadîr Hum'da söylediklerine şahid olanların bunu söylemesini istedi. On üç adam

[1] Ahmed değil, Abdullah b. Ahmed (1310) rivayet etmiştir.

[2] Ahmed (5/370) rivayet etti. Mizzî, ravilerden Ebû Selmân el-Müezzin Yezîd b. Abdillah'ı, *Tehzîb*'inde zikretmiştir. Biyografisi içinde bu hadisi âlî isnâdla zikretmiştir. Ayrıca *S. es-Sahîha*'ya bakınız (3/333, 334).

ayağa kalkarak, Resûlullah'ın Ğadîr Hum'da şöyle buyurduğuna şahitlik ettiler: *"Ben kimin mevlâsıysam, Ali de onun mevlâsıdır."*

★Ahmed rivayet etti. Ravilerin içinde tanımadığım biri vardır.

١٤٦٣١ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُثْمَانَ بْنِ كَرَامَةَ ، نا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى ، عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ نَشِيطٍ ، عَنْ حُمَيْدِ بْنِ عُمَارَةَ ، عَنْ قَالَ : سَمِعْتُ أَبِي يَقُولُ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَقُولُ , وَهُوَ آخِذٌ بِيَدِ عَلِيٍّ : " مَنْ كُنْتُ مَوْلاهُ فَهَذَا مَوْلاهُ ، اللَّهُمَّ وَالِ مَنْ وَالاهُ ، وَعَادِ مَنْ عَادَاهُ"

رواه البزار وحميد لم أعرفه وبقية رجاله وثقوا.

14631- Humeyd b. Umâra, babasından Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), Hz. Ali'nin elini tutarak şöyle buyurduğunu bildiriyor: *"Ben kimin mevlâsıysam, bu da onun mevlâsıdır. Allahım! Onu seveni sen de sev. Ona düşmanlık edenin düşmanı ol."*

★Bezzâr rivayet etti. Humeyd'i ise tanımıyorum. Diğer ravileri güvenilirdir.[1]

١٤٦٣٢ – وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " مَنْ كُنْتُ مَوْلاهُ ؛ فَعَلِيٌّ مَوْلاهُ "

رواه البزار في أثناء حديث ورجاله ثقات.

14632- İbn Abbâs, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), şöyle buyurduğunu bildiriyor: *"Ben kimin mevlâsıysam, Ali de onun mevlâsıdır."*

★Bezzâr bir hadisin içinde rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.[2]

١٤٦٣٣ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ كَيْسَانَ الثَّقَفِيُّ الأَصْبَهَانِيُّ ، قَالَ : نا إِسْمَاعِيلُ بْنُ عَمْرٍو الْبَجَلِيُّ ، قَالَ : نا مِسْعَرُ بْنُ كِدَامٍ ، عَنْ طَلْحَةَ بْنِ مُصَرِّفٍ ، عَنْ عَمِيرَةَ بْنِ سَعْدٍ ، قَالَ : شَهِدْتُ عَلِيًّا عَلَى الْمِنْبَرِ نَاشَدَ أَصْحَابَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : مَنْ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ غَدِيرِ خُمٍّ يَقُولُ مَا قَالَ فَيَشْهَدُ ؟ فَقَامَ اثْنَا عَشَرَ رَجُلا ، مِنْهُمْ : أَبُو سَعِيدٍ ، وَأَبُو هُرَيْرَةَ ، وَأَنَسُ بْنُ مَالِكٍ ، فَشَهِدُوا أَنَّهُمْ سَمِعُوا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : " مَنْ كُنْتُ مَوْلاهُ فَعَلِيٌّ مَوْلاهُ ، اللَّهُمَّ وَالِ مَنْ وَالاهُ ، وَعَادِ مَنْ عَادَاهُ "

رواه الطبراني في الأوسط والصغير وفي إسناده لين.

---

[1] Bezzâr (2530). İbn Hacer, *Lisânu'l-Mîzân*'da biyografisini verirken Cemil b. Umâra için "Hakkında menfi görüş vardır" der.

[2] Bezzâr (2536) rivayet etmiştir.

14633- Amîre binti Sa'd bildiriyor: Hz. Ali'nin, Allah'ın adını vererek Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) ashâbından (Ğadîr Hum günü) söylediklerini duyanların bunu söylemesini istedi. İçlerinde Ebû Hureyre, Ebû Saîd ve Enes b. Mâlik'in de bulunduğu on iki kişi kalktı ve Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğuna şahitlik ettiler: *"Allahım! Ben kimin mevlâsıysam, Ali de onun mevlâsıdır. Allahım! Onu seveni sen de sev. Ona düşmanlık edenin düşmanı ol."*

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat* ile *M. es-Sağîr*'inde rivayet etti. Senedinde gevşeklik vardır.[1]

١٤٦٣٤ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الرَّازِيُّ ، ثَنَا زُنَيْجٌ أَبُو غَسَّانَ ، ثَنَا هَارُونُ بْنُ الْمُغِيرَةِ ، عَنْ عَمْرِو بْنِ أَبِي قَيْسٍ ، عَنِ الزُّبَيْرِ بْنِ عَدِيٍّ ، عَنْ عُمَيْرِ بْنِ سَعِيدٍ ، أَنَّ عَلِيًّا جَمَعَ النَّاسَ فِي الرَّحَبَةِ وَأَنَا شَاهِدٌ ، فَقَالَ : أَنْشُدُ اللَّهَ رَجُلًا سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَقُولُ : " مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَعَلِيٌّ مَوْلَاهُ " ، فَقَامَ ثَمَانِيَةَ عَشَرَ رَجُلًا ، فَشَهِدُوا أَنَّهُمْ سَمِعُوا النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ ذَلِكَ "

رواه الطبراني في الأوسط وإسناده حسن.

14634- Umeyr bin Saîd bildiriyor: Hz. Ali'nin, Rahbe denilen yerde insanları topladığına şahit oldum. Onlara dedi ki: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), «*Ben kimin mevlâsıysam, Ali de onun mevlâsıdır*» sözünü duyanların Allah için bunu söylemesini istiyorum." On üç adam ayağa kalkıp Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) böyle dediğine şahitlik ettiler.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. İsnâdı hasendir.[2]

١٤٦٣٥ - حَدَّثَنَا حَفْصُ بْنُ رَاشِدٍ ، قَالَ : نا فُضَيْلُ بْنُ مَرْزُوقٍ ، عَنْ عَطِيَّةَ ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَعَلِيٌّ مَوْلَاهُ "

رواه الطبراني في الأوسط وفي إسناده مختلف فيهم.

14635- Ebû Saîd, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Ben kimin mevlâsıysam, Ali de onun mevlâsıdır"* buyurduğunu bildiriyor.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. İsnâdında hakkında ihtilaf olanlar vardır.

---

[1] *M. es-Sağîr* (175) ile *el-Mu'cemu'l-Evsat*'ta (2275) yer almıştır.

[2] *el-Mu'cemu'l-evsat* (2131).

١٤٦٣٦ – حَدَّثَنَا عُبَيْدٌ الْعِجْلُ ، ثنا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الْحُلْوَانِيُّ ، ثنا عُمَرُ بْنُ أَبَانَ ، ثنا مَالِكُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ مَالِكِ بْنِ الْحُوَيْرِثِ ، أَخْبَرَنِي أَبِي ، عَنْ جَدِّي مَالِكِ بْنِ الْحُوَيْرِثِ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَنْ كُنْتُ مَوْلاهُ فَعَلِيٌّ مَوْلاهُ "

رواه الطبراني ورجاله وثقوا وفيهم خلاف.

14636- Mâlik b. el-Huveyris, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildiriyor: *"Ben kimin mevlâsıysam, Ali de onun mevlâsıdır."*

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilir sayılmıştır; ama haklarında ihtilaf vardır.[1]

١٤٦٣٧ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ ، قَالَ : نا أَحْمَدُ بْنُ عُثْمَانَ بْنِ حَكِيمٍ ، قَالَ : نا حَفْصُ بْنُ عُمَرَ الأَزْرَقُ ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْقَاسِمِ الْكِنْدِيِّ ، عَنِ الْمُعَلَّى بْنِ عِرْفَانَ ، عَنْ أَبِي وَائِلٍ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ ، قَالَ : رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ آخِذًا بِيَدِ عَلِيٍّ ، فَقَالَ : " هَذَا وَلِيِّي ، وَأَنَا وَلِيُّهُ "

رواه الطبراني في الأوسط وفيه المعلى بن عرفان وهو متروك.

14637- Abdullah b. Mes'ûd bildiriyor: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), Ali'nin elini tutup şöyle dediğini gördüm: *"Bu benim dostum, ben de onun dostuyum."*

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden Muallâ b. İrfân metrûktur.[2]

١٤٦٣٨ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى ، قَالَ : نا أَبُو مُعَاوِيَةَ ، قَالَ : نا الأَعْمَشُ ، عَنْ سَعْدِ بْنِ عُبَيْدَةَ ، عَنِ ابْنِ بُرَيْدَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : بَعَثَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فِي سَرِيَّةٍ فَاسْتَعْمَلَ عَلَيْنَا عَلِيًّا ، فَلَمَّا جِئْنَا ، قَالَ : " كَيْفَ رَأَيْتُمْ صَاحِبَكُمْ ؟ " قَالَ : فَإِمَّا شَكَوْتُهُ ، وَإِمَّا شَكَاهُ غَيْرِي ، قَالَ : فَرَفَعْتُ رَأْسِي ، وَكُنْتُ رَجُلا مِكْبَابًا ، فَإِذَا النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَدِ احْمَرَّ وَجْهُهُ وَهُوَ يَقُولُ : " مَنْ كُنْتُ وَلِيَّهُ ، فَعَلِيٌّ وَلِيُّهُ " . فَقُلْتُ : لا أَسُوءُكَ فِيهِ أَبَدًا"

رواه البزار ورجاله رجال الصحيح.

14638- Bureyde bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bizi Ali'nin komutasında bir askeri birlikle gönderdi. Döndüğümüzde: *"Arkadaşınızı nasıl buldunuz?"* diye sordu. Ya ben, ya da başkası onu şikâyet etti. Başımı kaldırdım ki, ben hep başı önüne eğik biriydim. Resûlullah'ın

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (19/ 291) rivayet etmiştir. Ayrıca 14621. hadise bakın.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-Evsat*'ında (1373) rivayet etmiştir.

(sallallahu aleyhi vesellem) yüzünün kızarmış olduğunu gördüm. Şöyle diyordu: *"Ben kimin dostuysam, Ali de onun dostudur."* Bunun üzerine: "Seni onun sebebiyle kesinlikle üzmem" dedim.

★Bezzâr rivayet etti. Ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٤٦٣٩ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ سَعِيدٍ الرَّازِيُّ ، ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ عِيسَى التَّنُوخِيُّ ، ثنا يَحْيَى بْنُ يَعْلَى الأَسْلَمِيُّ ، ثنا عَمَّارُ بْنُ زُرَيْقٍ ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ ، عَنْ زِيَادِ بْنِ مُطَرِّفٍ ، عَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ ، وَرُبَّمَا لَمْ يَذْكُرْ زَيْدَ بْنَ أَرْقَمَ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَحْيَى حَيَاتِي وَيَمُوتَ مَوْتَتِي وَيَسْكُنَ جَنَّةَ الْخُلْدِ الَّتِي وَعَدَنِي رَبِّي ، فَإِنَّ رَبِّي عَزَّ وَجَلَّ غَرَسَ قَصَبَاتِهَا بِيَدِهِ فَلْيَتَوَلَّ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ ، فَإِنَّهُ لَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ هُدًى وَلَنْ يُدْخِلَكُمْ فِي ضَلالَةٍ "

رواه الطبراني وفيه يحيى بن يعلى الأسلمي وهو ضعيف.

14639- Zeyd b. Erkam'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: *"Kim benim hayatımı yaşayıp, benim ölümüm gibi ölmeyi istiyor ve Rabbimin diktiği Cennet'te mesken edinmeyi arzu ediyorsa, benden sonra kendine veli olarak Ali'yi seçsin. Çünkü hiçbir zaman o sizi hidayetimden çıkarıp dalalet içine sokmaz."*

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Yahyâ b. Ya'lâ el-Eslemî zayıftır.[2]

١٤٦٤٠ - عَنْ عَمَّارِ بْنِ يَاسِرٍ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : أُوصِي مَنْ آمَنَ بِي وَصَدَّقَنِي بِوَلاَيَةِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ مَنْ تَوَلاَّهُ فَقَدْ تَوَلاَّنِي وَمَنْ تَوَلاَّنِي فَقَدْ تَوَلَّى اللهَ عَزَّ وَجَلَّ وَ مَنْ أَحَبَّهُ فَقَدْ أَحَبَّنِي ، وَمَنْ أَحَبَّنِي فَقَدْ أَحَبَّهُ اللَّهُ ، وَمَنْ أَبْغَضَهُ فَقَدْ أَبْغَضَنِي ، وَمَنْ أَبْغَضَنِي فَقَدْ أَبْغَضَ اللَّهَ "

رواه الطبراني بإسنادين أحسب فيهما (في الأصل " أحسبهما فيه ") جماعة ضعفاء وقد وثقوا.

14640- Ammâr b. Yâsir, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildiriyor: *"Bana inanıp beni tasdik eden kimseye, Ali b. Ebî Tâlib'in velâyetini tavsiye ederim. Kim onu veli edinirse beni veli edinmiş olur. Kim de beni veli edinirse, Allah'ı veli edinmiş olur. Kim onu severse beni*

---

[1] Bezzâr (2535), bir bölümünü Ahmed (5/347), *el-Mu'cemu'l-Evsat* (348) ile *M. es-Sağîr*'inde (191) Taberânî rivayet etmiştir.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (5067) rivayet etmiştir. Ravilerden Ebû İshâk es-Sebaî müdellis, *an'ane* yoluyla hadis rivayet eden ve ezberi bozulmuş biridir. Bakın: *S. ed-Daîfe* (892)

sevmiş olur. Kim de beni severse Allah'ı sevmiş olur. Kim ona buğz ederse bana buğz etmiş olur. Kim de bana buğz ederse Allah'a buğz etmiş olur."

★Taberânî iki isnâdla rivayet etti. Senedin en iyi olanında zayıf olanlar vardır. Bunlar diğer taraftan güvenilir de addedilmişlerdir.

١٤٦٤١ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَمْرٍو الْبَزَّارُ ، وأَحْمَدُ بْنُ زُهَيْرٍ التُّسْتَرِيُّ ، قَالا : ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عُثْمَانَ بْنِ كَرَامَةَ ، ثنا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى ، ثنا يُوسُفُ بْنُ صُهَيْبٍ ، عَنْ دُكَيْنٍ ، عَنْ وَهْبِ بْنِ حَمْزَةَ ، قَالَ : " صَحِبْتُ عَلِيًّا مِنَ الْمَدِينَةِ إِلَى مَكَّةَ فَرَأَيْتُ مِنْهُ بَعْضَ مَا أَكْرَهُ ، فَقُلْتُ : لَئِنْ رَجَعْتُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ لأَشْكُوَنَّكَ إِلَيْهِ ، فَلَمَّا قَدِمْتُ لَقِيتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقُلْتُ : رَأَيْتُ مِنْ عَلِيٍّ كَذَا وَكَذَا ، فَقَالَ : لا تَقُلْ هَذَا فَهُوَ أَوْلَى النَّاسِ بِكُمْ بَعْدِي "

رواه الطبراني وفيه دكين ذكره ابن أبي حاتم و لم يضعفه أحد وبقية رجاله وثقوا.

14641- Vehb b. Hamza anlatıyor: Hz. Ali'yle Medine'den Mekke'ye beraber yolculuk yaptım. Kendisinde hoşuma gitmeyen bazı şeyler gördüm ve: "Döndüğümüzde seni Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) şikâyet edeceğim" dedim. Döndüğümde Hz. Peygamber'i (sallallahu aleyhi vesellem) bulup: "Ali'de şunu şunu gördüm" deyince o: *"Öyle deme! O, sizin için, benden sonra insanların (sevgi ve yakınlığa) en uygunudur"* buyurdu.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Dukeyn'i İbn Ebî Hâtim zikretti. Kimse zayıf olduğunu söylemedi. Diğer ravileri güvenilir sayılmıştır.

(بَابٌ مَنْزِلَتُهُ ﷺ)

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Katındaki Değeri

١٤٦٤٢ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا وَكِيعٌ حَدَّثَنَا فُضَيْلُ بْنُ مَرْزُوقٍ عَنْ عَطِيَّةَ الْعَوْفِيِّ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِعَلِيٍّ أَنْتَ مِنِّي بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى إِلاَّ أَنَّهُ لاَ نَبِيَّ بَعْدِي"

رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالْبَزَّار إِلاَّ أَنَّهُ قَالَ : إِنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِعَلِي فِي غَزْوَةِ تَبُوك : " خَلَّفْتُكَ فِي أَهْلِي " . قَالَ عَلِيٌّ : يَا رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنِّي أَكْرَهُ أَنْ تَقُولَ الْعَرَبَ : خَذَلَ ابْنُ عَمِّهِ وَتَخَلَّفَ عَنْهُ . قَالَ : " أَمَا تَرْضَى أَنْ تَكُونَ مِنِّى بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى غَيْرَ أَنَّهُ لاَ نَبِيَّ بَعْدِى

وفيه عطية العوفي وثقه ابن معين وضعفه أحمد وجماعة وبقية رجال أحمد رجال الصحيح

14642- Ebû Saîd el-Hudrî, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), Hz. Ali'ye hitaben: *"Senin benim yanımdaki konumun, Hârûn'un, Mûsâ'nın*

yanındaki konumu gibidir. Ancak, benden sonra peygamber gelmeyecektir" buyurduğunu bildiriyor.

★Ahmed ve şu ibarelerle Bezzâr rivayet etti: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Tebuk gazvesinde Hz. Ali'ye: *"Seni ailemin yanında bıraktım"* dedi. Ali dedi ki: "Ey Allah'ın Resûlü! Bedevilerin benim hakkımda: «Amcası oğlu ona yardım etmeyip geride (Medine'de) kaldı» demesinden korkarım." Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: *"Benim katımda, Hârun'un, Mûsa'nın yanındaki konumda olmandan razı değil misin? Ancak benden sonra peygamber yoktur."*

Ravilerden, Atiyye el-Avfî'yi, İbn Maîn güvenilir bulmuş, Ahmed ve başkaları zayıf addetmiştir. Ahmed'in diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٤٦٤٣ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللّٰهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا عَبْدُ اللّٰهِ بْنُ نُمَيْرٍ قَالَ حَدَّثَنَا مُوسَى الْجُهَنِيُّ قَالَ حَدَّثَتْنِي فَاطِمَةُ بِنْتُ عَلِيٍّ قَالَتْ حَدَّثَتْنِي أَسْمَاءُ بِنْتُ عُمَيْسٍ قَالَتْ سَمِعْتُ رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ يَا عَلِيُّ أَنْتَ مِنِّي بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى إِلاَّ أَنَّهُ لَيْسَ بَعْدِي نَبِيٌّ"

رواه أحمد والطبراني ورجال أحمد رجال الصحيح غير فاطمة بنت علي وهي ثقة.

14643- Esmâ binti Umeys, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), Hz. Ali'ye şöyle buyurduğunu nakleder: *"Senin benim yanımdaki konumun, Hârûn'un, Mûsâ'nın yanındaki konumu gibidir. Ancak, benden sonra peygamber gelmeyecektir."*[2]

★Ahmed ve Taberânî rivayet etti. Ahmed'in ravileri, güvenilir bir ravi olan Fâtıma binti Ali dışında, *Sahîh*'in ravileridir.

١٤٦٤٤ - حَدَّثَنَا دَاوُدُ بْنُ عَمْرٍو ، حَدَّثَنَا حَسَّانُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سَلَمَةَ بْنِ كُهَيْلٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنِ الْمِنْهَالِ ، عَنْ عَامِرِ بْنِ سَعْدٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، وَعَنْ أُمِّ سَلَمَةَ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ لِعَلِيٍّ : " أَمَا تَرْضَى أَنْ تَكُونَ مِنِّي بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى ؟ غَيْرَ أَنَّهُ لا نَبِيَّ بَعْدِي ؟ "

رواه أبو يعلى والطبراني وفي إسناد أبي يعلى محمد بن سلمة بن كهيل وثقه ابن حبان وضعفه غيره وبقية رجاله رجال الصحيح وقال : عن عامر بن سعد عن أبيه وعن أم سلمة . وقال الطبراني : عن عامر بن سعد عن أبيه عن أم سلمة . فالله أعلم.

14644- Ümmü Seleme, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), Hz. Ali'ye hitaben: *"Benim yanımdaki konumunun, Hârûn'un Mûsâ'ya olan konumu gibi olmasından razı değil misin? Ancak, benden sonra peygamber yoktur"* buyurduğunu bildiriyor.

---

[1] Ahmed (3/23) ve Bezzâr (2526) rivayet etmiştir. Atiyye, Kûfe Şia'sındandır.

[2] Ahmed (6/369, 438) ve Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (25/246, 247) rivayet etmiştir.

★Ebû Ya'lâ ve Taberânî rivayet etti. Ebû Ya'lâ'nın isnâdında yer alan Muhammed b. Seleme b. Kuheyl'i İbn Hibbân güvenilir bulmuş, başkaları zayıf olduğunu söylemiştir. Diğer ravileri *Sahîh*'in ravileridir. Ebû Ya'lâ, Âmir b. Sa'd kanalıyla babası ve Ümmü Seleme'den rivayet etti.[1]

Taberânî ise, Âmir b. Sa'd kanalıyla babasından, o da Ümmü Seleme'den nakletmiştir. Allah en doğrusunu bilir.

١٤٦٤٥ - حَدَّثَنَا سَلَمَةُ ، ثنا أبي ، عَنْ أبيهِ ، عَنْ جَدِّهِ ، عَنْ سَلَمَةَ بْنِ كُهَيْلٍ ، عَنْ مُجَاهِدٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ لِعَلِيٍّ : " أَنْتَ مِنِّي بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى " ، إِلا أَنَّهُ لا نَبِيَّ بَعْدِي "

رواه البزار والطبراني إلا أنه قال : " أنت مني بمنزلة هارون "

ورجال البزار رجال الصحيح غير أبي بلج الكبير وهو ثقة.

14645- İbn Abbâs, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), Ali'ye hitaben: *"Benim yanımdaki konumunun, Hârûn'un Mûsâ'ya olan konumu gibi olmasından razı değil misin? Ancak, benden sonra peygamber yoktur"* buyurduğunu bildiriyor.[2]

★Bezzâr ve *"Sen, benim için Hârûn'un konumundasın"* ibaresiyle Taberânî rivayet etti.

Bezzâr'ın ravileri, güvenilir bir ravi olan Ebû Belc dışında *Sahîh*'in ravileridir.

١٤٦٤٦ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ أُسَيْدٍ الأَصْبَهَانِيُّ أَبُو مُسْلِمٍ ، حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْعَبْدِيُّ ، حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ أَبَانَ الْوَرَّاقُ ، حَدَّثَنَا أَبُو مَرْيَمَ عَبْدُ الْغَفَّارِ بْنُ الْقَاسِمِ ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ ، عَنْ حُبْشِيِّ بْنِ جُنَادَةَ السَّلُولِيِّ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِعَلِيٍّ كَرَّمَ اللَّهُ وَجْهَهُ فِي الْجَنَّةِ : " أَنْتَ مِنِّي بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى ، إِلا أَنَّهُ لا نَبِيَّ بَعْدِي "

رواه الطبراني في الثلاثة وفيه عبد الغفار بن القاسم وهو متروك.

14646- Hubşî b. Cunâde es-Selûlî, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), Ali'ye hitaben: *"Senin benim yanımdaki konumun, Hârûn'un, Mûsâ'nın yanındaki konumu gibidir. Ancak, benden sonra peygamber gelmeyecektir"* buyurduğunu bildiriyor.[3]

---

[1] Ebû Ya'lâ (6883) ve Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (23/377) rivayet etmiştir. İkisinde de Muhammed b. Seleme b. Kuheyl vardır.

[2] Bezzâr (2525) ve Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (11087) rivayet etmiştir.

[3] Taberânî, *M. es-Sağîr* (918, lafız da onundur) ile *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (3514, 3515) rivayet etti.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr* ile *M. es-Sağîr* ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden Abdulğaffâr b. el-Kâsım metrûktur.

١٤٦٤٧ - وَعَنْ اِبْنِ عُمَرَ أَنَّ النَّبِي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِعَلِيٍّ : اَمَا تَرْضَى أَنْ تَكُونَ مِنِّي بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى ؟ إِلاَّ أَنَّهُ لاَ نُبُوَّةَ بَعْدِي وَلاَ وِرَاثَةَ".

رواه الطبراني في الكبير والأوسط وفي إسناد الكبير يحيى بن يعلى الأسلمي وهو ضعيف وفي الأوسط عبد الغفور وهو متروك.

14647- İbn Ömer, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), Ali'ye hitaben: *"Benim yanımdaki konumunun, Hârûn'un Mûsâ'ya olan konumu gibi olmasından razı değil misin? Ancak, benden sonra peygamberlik ve verâset yoktur"* buyurduğunu bildiriyor.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'i ile *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. *el-Mu'cemu'l-kebîr*'in isnâdında, Yahya b. Ya'lâ el-Eslemî zayıftır. *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta da, Abdulğafûr zayıftır.[1]

١٤٦٤٨ - حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعِيدٍ ، قَالَ : ثنا مُحَمَّدُ بْنُ بُكَيْرٍ ، قَالَ : ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ بُكَيْرٍ ، عَنْ حَكِيمِ بْنِ جُبَيْرٍ ، عَنِ الْحَسَنِ بْنِ سَعْدٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ عَلِيٍّ ، " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَرَادَ أَنْ يَغْزُوَ ، فَدَعَا جَعْفَرًا فَأَمَرَهُ أَنْ يَتَخَلَّفَ عَلَى الْمَدِينَةِ ، فَقَالَ : لا أَتَخَلَّفُ بَعْدَكَ أَبَدًا ، فَأَرْسَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَدَعَانِي ، فَعَزَمَ عَلَيَّ لَمَّا تَخَلَّفْتُ قَبْلَ أَنْ أَتَكَلَّمَ فَبَكَيْتُ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : مَا يُبْكِيكَ ؟ قُلْتُ : يُبْكِينِي خِصَالٌ غَيْرُ وَاحِدَةٍ ، تَقُولُ قُرَيْشٌ غَدًا : مَا أَسْرَعَ مَا تَخَلَّفَ عَنِ ابْنِ عَمِّهِ وَخَذَلَهُ ، وَتُبْكِينِي خَصْلَةٌ أُخْرَى ، كُنْتُ أُرِيدُ أَنْ أَتَعَرَّضَ لِلْجِهَادِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لأَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ ، يَقُولُ : ﴿وَلا يَطَئُونَ مَوْطِئًا يَغِيظُ الْكُفَّارَ وَلا يَنَالُونَ مِنْ عَدُوٍّ نَيْلا إِلا كُتِبَ لَهُمْ بِهِ عَمَلٌ صَالِحٌ إِنَّ اللَّهَ لا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ﴾ ، فَكُنْتُ أُرِيدُ أَنْ أَتَعَرَّضَ لِلأَجْرِ ، وَتُبْكِينِي خَصْلَةٌ أُخْرَى ، كُنْتُ أُرِيدُ أَنْ أَتَعَرَّضَ لِفَضْلِ اللَّهِ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : أَمَّا قَوْلُكَ تَقُولُ قُرَيْشٌ : مَا أَسْرَعَ مَا تَخَلَّفَ عَنِ ابْنِ عَمِّهِ وَخَذَلَهُ ، فَإِنَّ لَكَ فِي أُسْوَةٌ ، قَدْ قَالُوا لِي : سَاحِرٌ وَكَاهِنٌ وَكَذَّابٌ ، وَأَمَّا قَوْلُكَ : أَتَعَرَّضُ لِلأَجْرِ مِنَ اللَّهِ ، أَمَا تَرْضَى أَنْ تَكُونَ مِنِّي بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى ، إِلا أَنَّهُ لا نَبِيَّ بَعْدِي ، وَأَمَّا قَوْلُكَ : أَتَعَرَّضُ بِفَضْلِ اللَّهِ ، فَهَذَانِ بِهَارَانِ مِنْ فُلْفُلٍ جَاءَنَا مِنَ الْيَمَنِ ، فَبِعْهُ ، وَاسْتَمْتِعْ بِهِ أَنْتَ وَفَاطِمَةُ حَتَّى يَأْتِيَكُمَا اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ "

[1] *el-Mu'cemu'l-Evsat*'ta: *"Benden sonra"* ibaresi yoktur.

رواه البزار وفيه حكيم بن جبير وهو متروك.

14648- Hz. Ali bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bir gazveye çıkacağı zaman Câfer'i çağırdı ve ona (yönetimi üstlenmesi için) Medine'de kalmasını emretti. Câfer dedi ki: "Ben kesinlikle senden geri durmam" Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), beni çağırıp Medine'de kalmam için sıkı bir şekilde emretti. Ben ağlayınca: "Niye ağlıyorsun?" diye sordu. Dedim ki: "Birden çok sebeple ağlıyorum. Birincisi; Kureyş yarın der ki: «Amcası oğlunu ne kadar çabuk terk edip onu yardımsız bıraktı.» Beni ağlatan diğer sebep ise, ben Allah yolunda cihada çıkmak istiyordum. Çünkü Allah şöyle buyuruyor: **«Medinelilere ve çevrelerinde bulunan Bedevilere, savaşta Allah'ın Peygamberinden geri kalmak, kendilerini ona tercih etmek yaraşmaz. Çünkü Allah yolunda susuzluğa, yorgunluğa, açlığa uğramak, kâfirleri kızdıracak bir yeri işgal etmek ve düşmana başarı kazanmak karşılığında, onların yararlı bir iş yaptıkları mutlaka yazılır. Doğrusu Allah iyilik yapanların ecrini zayi etmez."** (Tevbe Sur. 120)

Çünkü ben de sevap almak istiyordum. Beni ağlatan başka bir şey de şudur, ben Allah'ın fazlını (ganimetten) kazanmak istiyordum."

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: *"Kureyş, «Amcası oğlunu ne kadar çabuk terk edip onu yardımsız bıraktı» derler diyorsun. Benim için daha kötüsünü söylediler. Benim için, «Sihirbaz, kâhin ve yalancı» dediler. «Allah'tan sevap almak istiyorum» diyorsun. Benim yanımdaki konumunun, Hârûn'un Mûsâ'ya olan konumu gibi olmasından razı değil misin? Ancak, benden sonra peygamber yoktur. «Allah'ın fazlını kazanmak istiyorum» diyorsun. İşte bize Yemen'den gelen iki deve yükü karabiber, bunu sat, Allah size fazlından verinceye kadar sen ve Fâtıma bunu harcayın."*

★Bezzâr rivayet etti. Ravilerden, Hakîm b. Cubeyr metrûktur.[1]

١٤٦٤٩ - عَنْ عَلِيٍّ قَالَ : وَجِعْتُ وَجْعاً فَأَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَقَامَنِي فِي مَكَانِهِ وَقَامَ يُصَلِّي وَأَلْقَى عَلَيَّ طَرَفَ ثَوْبِهِ ثُمَّ قَالَ : " قَدْ بَرِئْتَ يَا ابْنَ أَبِي طَالِبٍ لاَ بَأْسَ عَلَيْكَ مَا سَأَلْتُ اللهَ شَيْئاً إِلاَّ سَأَلْتُ لَكَ مِثْلَهُ وَلاَ سَأَلْتُ اللهَ عَزَّ وَ جَلَّ شَيْئاً إِلاَّ أَعْطَانِيْهِ غَيْرَ أَنَّهُ قِيْلَ لِي : لاَ نَبِيَّ بَعْدَكَ"

رواه الطبراني في الأوسط وفيه من اختلف فيهم.

[1] Bezzâr rivayet etmiştir. (2527) Bu hadisi Ali'den sadece bu isnâdla bildiğini söylemiştir.

14649- Hz. Ali anlatıyor: Şiddetli bir ağrım oldu. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına gittim. Beni yerine bıraktı ve kıyafetinin bir kenarını üzerime atıp namaz kılmaya başladı. Sonra buyurdu ki:

"İyileştin ey Ebû Tâlib'in oğlu! Geçmiş olsun. Allah'tan ne istediysem, aynısını senin için de istedim. Allah'tan ne istediysem, hepsini bana verdi. Sadece: «Senden sonra peygamber yoktur» denildi."

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden hakkında ihtilaf olanlar vardır.

١٤٦٥٠ – حَدَّثَنَا الْعَبَّاسُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْمُجَاشِعِيُّ ، قَالَ : نا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي يَعْقُوبَ الْكِرْمَانِيُّ ، قَالَ : نا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي عَرُوبَةَ ، عَنْ قَتَادَةَ ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ ، عَنْ عَلِيٍّ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " خَلَّفْتُكَ أَنْ تَكُونَ خَلِيفَتِي فِي أَهْلِي " ، قَالَ : أَتَخَلَّفُ بَعْدَكَ يَا نَبِيَّ اللَّهِ ؟ قَالَ : " أَلا تَرْضَى أَنْ تَكُونَ مِنِّي بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى ، إِلا أَنَّهُ لا نَبِيَّ بَعْدِي ؟ "

رواه الطبراني في الأوسط ورجاله رجال الصحيح.

14650- Hz. Ali, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu nakleder: *"Seni halifem olman için geride (Medine'de) bıraktım."* Ben: "Senden geride mi duracağım, ey Allah'ın Resûlü?" dediğimde Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Benim yanımdaki konumunun, Hârûn'un Mûsâ'ya olan konumu gibi olmasından razı değil misin? Ancak, benden sonra peygamber yoktur"* buyurdu.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etmiştir. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

١٤٦٥١ – حَدَّثَنَا عَبْدَانُ بْنُ أَحْمَدَ ، ثنا يُوسُفُ بْنُ مُوسَى ، ثنا إِسْمَاعِيلُ بْنُ أَبَانَ ، ثنا نَاصِحٌ ، عَنْ سِمَاكٍ ، عَنْ جَابِرٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِعَلِيٍّ : " أَنْتَ مِنِّي بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى إِلا أَنَّهُ لا نَبِيَّ بَعْدِي "

رواه الطبراني وفيه ناصح الحائك وهو متروك.

14651- Câbir b. Semure, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), Ali'ye hitaben: *"Senin benim yanımdaki konumun, Hârûn'un, Mûsâ'nın yanındaki konumu gibidir. Ancak, benden sonra peygamber gelmeyecektir"* buyurduğunu bildiriyor.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Nâsih el-Hâik metrûktur.[1]

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2035) rivayet etmiştir.

١٤٦٥٢ - حَدَّثَنَا عُبَيْدُ بْنُ كَثِيرٍ التَّمَّارُ الْكُوفِيُّ ، ثنا ضِرَارُ بْنُ صُرَدٍ ، ثنا عَلِيُّ بْنُ هَاشِمٍ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي رَافِعٍ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْحَزْمِيِّ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ أَبِي أَيُّوبَ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِعَلِيٍّ : " أَنْتَ مِنِّي بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى إِلا أَنَّهُ لا نَبِيَّ بَعْدِي "

رواه الطبراني وفيه ضرار بن صرد وهو ضعيف.

14652- Ebû Eyyûb, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), Ali'ye hitaben: *"Senin benim yanımdaki konumun, Hârûn'un, Mûsâ'nın yanındaki konumu gibidir. Ancak, benden sonra peygamber gelmeyecektir"* buyurduğunu bildiriyor.[1]

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Dırâr b. Surad zayıftır.

١٤٦٥٣ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْعَبَّاسِ الْمُؤَدِّبُ ، ثنا هَوْذَةُ بْنُ خَلِيفَةَ ، ثنا عَوْفٌ ، ح وَحَدَّثَنَا أَسْلَمُ بْنُ سَهْلٍ الْوَاسِطِيُّ ، ثنا وَهْبُ بْنُ بَقِيَّةَ ، أنا خَالِدٌ ، عَنْ عَوْفٍ ، عَنْ مَيْمُونٍ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ، عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ ، وَزَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ ، أن رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ لِعَلِيٍّ حِينَ أَرَادَ أَنْ يَغْزُوَ : " إِنَّهُ لابُدَّ مِنْ أَنْ تُقِيمَ أَوْ أُقِيمَ " ، فَخَلَفَهُ ، فَقَالَ نَاسٌ : مَا خَلَفَهُ إِلا لِشَيْءٍ كَرِهَهُ ، فَبَلَغَ ذَلِكَ عَلِيًّا ، فَأَتَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَأَخْبَرَهُ فَتَضَاحَكَ ، ثُمَّ قَالَ : " يَا عَلِيُّ ، أَمَا تَرْضَى أَنْ تَكُونَ مِنِّي بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى إِلا أَنَّهُ لَيْسَ نَبِيٌّ بَعْدِي "

رواه الطبراني بإسنادين في أحدهما ميمون أبو عبد الله البصري وثقه ابن حبان وضعفه جماعة وبقية رجاله رجال الصحيح.

14653- Berâ b. Âzib ile Zeyd b. Erkam, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), gazveye çıkmak istediğinde Hz. Ali'ye: *"İkimizden biri Medine'de kalmak zorunda"* buyurdu. Böylece onu Medine'de bıraktı. Halk: "Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), Ali'yi kendisinde sevmediği bir şey gördüğü için geride bıraktı" demeye başladılar. Bu sözler Ali'nin kulağına gidince Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) gitti ve kendisine söylenenleri haber verdi. İkisi de gülüştükten sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Ey Ali! Senin, benim yanımdaki konumunun, Hârûn'un Mûsâ'ya olan konumu gibi olmasından razı değil misin? Ancak, benden sonra peygamber yoktur"* buyurdu.[2]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (4087) rivayet etmiştir.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde rivayet etmiştir. (5094, 5095) İkisinde de Meymûn vardır.

★Taberânî iki isnâdla rivayet etti. Birisinde, Meymûn Ebû Abdillah el-Basrî vardır. Onu İbn Hibbân güvenilir bulmuş, bazıları da zayıf olduğunu söylemiştir. Diğer raviler *Sahîh*'in ravileridir.

١٤٦٥٤ – حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْعَبَّاسِ الْبَجَلِيُّ الْكُوفِيُّ , ثنا مُحَمَّدُ بْنُ تَسْنِيمٍ , ثنا حَسَنُ بْنُ حُسَيْنٍ الْعَرَنِيُّ , ثنا يَحْيَى بْنُ عِيسَى الرَّمْلِيُّ , عَنِ الأَعْمَشِ , عَنْ حَبِيبِ بْنِ أَبِي ثَابِتٍ , عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ , عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ , قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لأُمِّ سَلَمَةَ : " هَذَا عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ لَحْمُهُ لَحْمِي , وَدَمُهُ دَمِي , هُوَ مِنِّي بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى إِلا أَنَّهُ لا نَبِيَّ بَعْدِي "

رواه الطبراني وفيه الحسن بن الحسين العرني وهو ضعيف.

14654- İbn Abbâs, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), Ümmü Seleme'ye hitaben: *"Bu, Ali b. Ebî Tâlib'tir. Aynı et ve kandanız. Onun benim yanımdaki konumu, Hârûn'un Mûsâ'nın yanındaki konumu gibidir. Ancak, benden sonra peygamber yoktur"* buyurduğunu bildiriyor.[1]

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Hasan b. el-Hüseyn el-Uranî zayıftır.

(بَابٌ مِنْهُ فِي مَنْزِلَتِهِ وَمُؤَاخَاتِهِ)

Değeri ve Onu Kardeş Edinmesi

١٤٦٥٥ – حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْمَرْوَزِيُّ ، نا حَامِدُ بْنُ آدَمَ ، نا جَرِيرٌ ، عَنْ لَيْثٍ ، عَنْ مُجَاهِدٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : لَمَّا آخَى النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْنَ أَصْحَابِهِ وَبَيْنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالأَنْصَارِ ، فَلَمْ يُؤَاخِ بَيْنَ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ ، وَبَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ ، خَرَجَ عَلِيٌّ مُغْضَبًا , حَتَّى أَتَى جَدْوَلا مِنَ الأَرْضِ فَتَوَسَّدَ ذِرَاعَهُ ، فَتَسْفِي عَلَيْهِ الرِّيحُ ، فَطَلَبَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى وَجَدَهُ فَوَكَزَهُ بِرِجْلِهِ ، فَقَالَ لَهُ : " قُمْ ، فَمَا صَلَحْتَ ، إِلا أَنْ تَكُونَ أَبَا تُرَابٍ ، أَغَضِبْتَ عَلَيَّ حِينَ آخَيْتُ بَيْنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالأَنْصَارِ ، وَلَمْ أُوَاخِ بَيْنَكَ وَبَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ ؟ أَمَا تَرْضَى أَنْ تَكُونَ مِنِّي بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى ، إِلا أَنَّهُ لَيْسَ بَعْدِي نَبِيٌّ ، أَلا مَنْ أَحَبَّكَ حُفَّ بِالأَمْنِ وَالإِيمَانِ ، وَمَنْ أَبْغَضَكَ أَمَاتَهُ اللَّهُ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً ، وَحُوسِبَ بِعَمَلِهِ فِي الإِسْلامِ "

رواه الطبراني في الكبير والأوسط وفيه حامد بن آدم المروزي وهو كذاب.

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (12341) rivayet etmiştir. İbnu'l-Cevzî *el-İlelu'l-Mutenâhiye* isimli eserinde (332) ravilerinin içinde, Dâhir b. Yahyâ er-Râzî'nin olduğu başka bir isnâdla rivayet etmiştir. İbn Maîn, onun hakkında: "Hayırlı bir insanın ondan yazdığı hadisler dışında beş para etmez biridir. Aslında sorun oğlu Abdullah b. Dâhir'dedir" demiştir. Yine ravilerden, Abâyetu'l-Esedî hakkında, Ukaylî: "Haddi aşan ve hakla batılı karıştıran birisidir" demiştir.

14655- İbn Abbâs, bildiriyor: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Muhacirlerle Ensâr'ı birbirleriyle kardeş yaptığında, Ali'yi kimseyle kardeş yapmadı. Ali kızgın bir şekilde çıkıp boş bir su kanalında, koluna yaslanarak yattı. Rüzgâr eserek üzerine toprak savurdu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onu bulana kadar aradı ve bulunca ayağıyla dürterek şöyle dedi: "*Kalk, toprağın babası olmaktan başka bir işe yaramazsın! Ben, Muhacirler ve Ensâr'ı birbirleriyle kardeş yaparken seni onlardan birisi ile kardeş yapmadığımda bana kızdın mı? Benim yanımda, Harun'un Musa'nın yanındaki konumunda olmandan razı değil misin? Ancak benden sonra peygamber yoktur. Şunu bil ki, seni seven emniyet ve imanla kuşatılır. Seni sevmeyen ise Cahiliye ölümü üzere ölür ve İslam'daki ameliyle hesaba çekilir.*"[1]

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet eti. Ravilerden Hâmid b. Âdem el-Mervezî hadis uyduran biridir.

١٤٦٥٦ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُثْمَانَ بْنِ أَبِي شَيْبَةَ ، قَالَ : نَا زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى الْكِسَائِيُّ ، قَالَ : نَا يَحْيَى بْنُ سَالِمٍ ، وَكَانَ رَجُلَ صِدْقٍ ، قَالَ : ثَنَا أَشْعَثُ ابْنُ عَمِّ الْحَسَنِ بْنِ صَالِحٍ ، وَكَانَ يُفَضَّلُ عَلَى الْحَسَنِ بْنِ صَالِحٍ ، قَالَ : ثَنَا مِسْعَرُ بْنُ كِدَامٍ ، عَنْ عَطِيَّةَ الْعَوْفِيِّ ، عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَكْتُوبٌ عَلَى بَابِ الْجَنَّةِ : لَاإِلَهَ إِلَّااللهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، عَلِيٌّ أَخُو رَسُولِ اللَّهِ قَبْلَ أَنْ تُخْلَقَ السَّمَوَاتُ وَالأَرْضُ بِأَلْفَيْ سَنَةٍ "

رواه الطبراني في الأوسط وفيه أشعث ابن عم الحسن بن صالح وهو ضعيف و لم أعرفه

ويأتي حديث المواخاة بين الصحابة في مناقب جماعة من الصحابة رضي الله عنهم.

14656- Câbir b. Abdillah, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildiriyor: "*Gökyüzü ve yeryüzü yaratılmadan bin yıl önce, Cennetin kapısında «Lâ ilâhe illallah Muhammedun Resûlullah, Ali, Resûlullah'ın kardeşidir» yazmaktadır.*"

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden Hasan b. Sâlih'in amcası oğlu Eş'as zayıftır. Ravilerden tanımadıklarım da vardır. Müslümanları birbiriyle kardeş yapma konusu, bazı sahabelerin hayatı anlatılırken gelecektir.[2]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde rivayet etmiştir. (11092) Ravilerden Leys b. Ebî Süleym zayıftır.

[2] İbnu'l-Cevzî, *el-İlelu'l-Mutenâhiye* isimli eserinde (345) Taberânî'nin kanalıyla rivayet etti ve: "Bu hadis sahih değildir" dedi. Zekeriyâ b. Yahyâ yalancılıkla itham edilmiştir. Yahyâ b. Maîn dedi ki: "Kötü birisiydi. Öyle hadisler rivayet ediyordu ki bir kuyu kazılıp içine atılmayı hak ediyordu." İbn Adiyy dedi ki: "Sahabe'nin kusurları hakkında hadisler rivayet etti." Dârakutnî, Zekeriyâ b. Yahyâ'nın metrûk ve Yahyâ b. Sâlim'in zayıf olduğunu söylemiştir.

١٤٦٥٧ – حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ جَرِيرٍ ، ثنا سُلَيْمَانُ بنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ ، ثنا بِشْرُ بْنُ عَوْنٍ ، ثنا بَكَّارُ بْنُ تَمِيمٍ ، عَنْ مَكْحُولٍ ، عَنْ أَبِي أُمَامَةَ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " آخَى بَيْنَ النَّاسِ ، وَآخَى بَيْنَهُ وَبَيْنَ عَلِيٍّ "

رواه الطبراني من طريق بشر بن عون وهو ضعيف

14657- Ebû Umâme, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) insanları birbiriyle kardeş yaptığını, kendisinin de Ali'yi kardeş edindiğini bildiriyor.

★Taberânî, zayıf bir ravi olan Bişr b. Avn yoluyla rivayet etti.[1]

١٤٦٥٨ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ أَبُو حُصَيْنٍ، قال: ثنا عُبَادَةُ بْنُ زِيَادٍ الأَسَدِيُّ، قال: ثنا قَيْسُ بْنُ الرَّبِيعِ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ، عَنْ أَبِي الْبَخْتَرِيِّ، عَنْ حَجَرِ بْنِ عَدِيٍّ، عَنْ شَرَاحِيلَ بْنِ مُرَّةَ قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لِعَلِيٍّ : أَبْشِرْ يَا عَلِي حَيَاتُكَ مَعِي وَمَوْتُكَ مَعِي"

رواه الطبراني وإسناده حسن.

14658- Şerâhîl b. Murra, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), Hz. Ali'ye hitaben: *"Sana müjdeler olsun ey Ali! Hayatta da, öldükten sonra da benimlesin"* buyurduğunu bildiriyor.

★Taberânî rivayet etti. İsnâdı hasendir.[2]

١٤٦٥٩ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَابَانَ الْجُنْدِيسَابُورِيُّ , وَالْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الْمَعْمَرِيُّ ، قالا : ثنا عَبْدُ الرَّزَّاقِ ، عَنْ مَعْمَرٍ ، عَنِ ابْنِ أَبِي نَجِيحٍ ، عَنْ مُجَاهِدٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : لَمَّا زَوَّجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَاطِمَةَ عَلِيًّا ، قَالَتْ فَاطِمَةُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، زَوَّجْتَنِي مِنْ رَجُلٍ فَقِيرٍ لَيْسَ لَهُ شَيْءٌ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " أَمَا تَرْضَيْنَ يَا فَاطِمَةُ أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ اخْتَارَ مِنْ أَهْلِ الأَرْضِ رَجُلَيْنِ أَحَدُهُمَا أَبُوكِ وَالآخَرُ زَوْجُكِ "

رواه الطبراني من رواية إبراهيم بن الحجاج عن عبد الرزاق قال الذهبي : إبراهيم هذا لا يعرف وبقية رجاله رجال الصحيح . ورواه بإسناد آخر ضعيف.

---

1 Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde rivayet etmiştir. (7577)

2 Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde rivayet etmiştir. (7217) Ebû İshâk es-Sebey'î müdellis ve *an'ane* yoluyla hadis rivayet eden ezberi sonradan bozulan biridir.

14659- İbn Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hz. Fâtıma'yı Ali'yle evlendirdiğinde, Fâtıma: "Ey Allah'ın Resûlü! Beni bir şeyi olmayan fakir biriyle evlendirdin" deyince Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: *"Ey Fâtıma! Allah'ın, yeryüzünden iki adamı seçmesi ve onlardan birisini baban, öbürünü de kocan yapması sana yetmez mi?"*

★Taberânî, İbrahîm b. el-Haccâc kanalıyla Abdurrezzâk'tan nakletmiştir. Zehebî dedi ki: "Bu İbrâhîm, bilinmeyen biridir. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir. Zayıf olan başka bir isnâdla da rivayet etmiştir."[1]

١٤٦٦٠ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا مِنْجَابُ بْنُ الْحَارِثِ ، ثنا عِيسَى بْنُ رَاشِدٍ ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ بَذِيمَةَ ، عَنْ عِكْرِمَةَ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : " مَا أَنْزَلَ اللَّهُ : ﴿يَأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا﴾ إلا عَلِيٌّ أَمِيرُهَا وشَرِيفُهَا ، وَلَقَدْ عَاتَبَ اللَّهُ أَصْحَابَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي غَيْرِ مَكَانٍ ، وَمَا ذَكَرَ عَلِيًّا إلا بِخَيْرٍ"

رواه الطبراني وفيه عيسى بن راشد وهو ضعيف.

14660- İbn Abbâs der ki: Allah, ne zaman "Ey iman edenler" ile başlayan bir âyet indirse, Ali onların (iman edenlerin) başı ve en şereflisidir. Allah bir takım âyetlerde Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) ashâbına serzenişte bulundu. Ali'yi ise sadece hayırla andı."

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Îsa b. Râşid zayıftır.[2]

١٤٦٦١ - وَعَنْ جَمِيْعِ بْنِ عُمَيْرٍ أَنَّ أُمَّهُ وَخَالَتَهُ دَخَلَتَا عَلَى عَائِشَةِ فَذَكَرَ الحَدِيْثُ إِلَى أَنْ قَالَ : قَالَتَا : فَأَخْبِرِينَا عَنْ عَلِيٍّ ، قَالَتْ : أَيَّ شَيْءٍ تَسْأَلْنَ عَنْ رَجُلٍ وَضَعَ يَدَهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَوْضِعًا ، فَسَالَتْ نَفْسُهُ فِي ، يَدِهِ فَمَسَحَ بِهَا وَجْهَهُ ؟ وَاخْتَلَفُوا فِي دَفْنِهِ ،

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde rivayet etmiştir. (11153, 11154) İbnu'l-Cevzî de, *el-İlelu'l-Mutenâhiye*'de (351, 352, 353) rivayet etti ve dedi ki: "Bu hadisi rivayette Abdurrezzâk tek kaldı ve Şii taassubu ile suçlanmıştır. *Sahîh*'te kendisinden rivayetler olmasına rağmen bazıları onu itham etmişlerdir. Abbâs b. Abdilazîm, San'â'dan geldiğinde dedi ki: "Vallahi, Abdurrazzâk'a gittim, o hadis uyduran biridir. Vâkidî ondan daha doğrudur." İbn Adiyy dedi ki: "Faziletler hakkında öyle hadisler söyledi ki kimse onun bu hadislerine muvafakat etmedi." Mamafih başka ravilerin de münker hadisleri rivayet etme gibi kusurları vardır. Sonra İbnü'l-Cevzî dedi ki: "Ma'mer'in Râfıdî bir yeğeninin olduğunu daha önce zikretmiştik. Bu hadisi onun kitapları arasına sokuşturmuş olması mümkündür."

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (11678) rivayet etmiştir.

فَقَالَ : إِنَّ أَحَبَّ الْبِقَاعِ إِلَى اللهِ مَكَانٌ قُبِضَ فِيهِ نَبِيُّهُ ، قَالَتَا : فَلِمَ خَرَجْتِ عَلَيْهِ ؟ ، قَالَتْ : أَمْرٌ قُضِيَ لَوَدِدْتُ أَنْ أَفْدِيَهُ مَا عَلَى الأَرْضِ مِنْ شَيْءٍ"

رواه أبو يعلى وفيه جماعة مختلف فيهم وأم جميع وخالته لم أعرفهما.

14661- Cumey' b. Umeyr bildiriyor: Annesi ve teyzesi, Âişe'nin yanına girdiler... Hadis aslında devam ediyor

Âişe'ye: "Bize Ali'den haber ver" dediler. Şu karşılığı verdi: "Hangi şeyi soruyorsunuz? Elini Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) bir tarafına koydu. Eline kanı akınca onu yüzüne süren kişiyi mi? Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) nereye defnedileceği konusunda ihtilafa düşünce demişti ki: "Allah katında yerlerin en sevimlisi, peygamberinin ruhunu teslim ettiği yerdir."

"O halde neden (Cemel'de) onunla savaşmak için çıktın?" diye sorduklarında ise Âişe: "Bu geçmiş bir olaydır. Yeryüzünde olan her şeyi bu şeye karşılık feda etmek isterdim" dedi.

★Ebû Ya'lâ rivayet etmiştir. Ravilerin içinde haklarında ihtilaf olan raviler vardır. Bunlardan biri Ümmü Cumey'dir. Teyzesini tanımıyorum.[1]

١٤٦٦٢ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ. وَسَمِعْتُهُ أَنَا مِنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي شَيْبَةَ قَالَ حَدَّثَنَا جَرِيرُ بْنُ عَبْدِ الْحَمِيدِ عَنْ مُغِيرَةَ عَنْ أُمِّ مُوسَى عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ قَالَتْ وَالَّذِي أَحْلِفُ بِهِ إِنْ كَانَ عَلِيٌّ لأَقْرَبَ النَّاسِ عَهْداً بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَتْ عُدْنَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ غَدَاةً بَعْدَ غَدَاةٍ يَقُولُ جَاءَ عَلِيٌّ . مِرَاراً قَالَتْ وَأَظُنُّهُ كَانَ بَعَثَهُ فِي حَاجَةٍ قَالَتْ فَجَاءَ بَعْدُ فَظَنَنْتُ أَنَّ لَهُ إِلَيْهِ حَاجَةً فَخَرَجْنَا مِنَ الْبَيْتِ فَقَعَدْنَا عِنْدَ الْبَابِ فَكُنْتُ مِنْ أَدْنَاهُمْ إِلَى الْبَابِ فَأَكَبَّ عَلَيْهِ عَلِيٌّ فَجَعَلَ يُسَارُّهُ وَيُنَاجِيهِ ثُمَّ قُبِضَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ يَوْمِهِ ذَلِكَ فَكَانَ أَقْرَبَ النَّاسِ بِهِ عَهْداً"

رواه أحمد وأبو يعلى إلا أنه قال فيه : كان رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يوم قبض في بيت عائشة . والطبراني باختصار ورجالهم رجال الصحيح غير أم موسى وهي ثقة.

14662- Ümmü Seleme der ki: "Kendisine yemin edilene yemin ederim ki Ali, vasiyetini yerine getirmede Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem), en yakın kişiydi. Hz. Peygamber'i (sallallahu aleyhi vesellem) (hastayken) her sabah ziyaret ettik. Her gidişimizde defalarca: «*Ali geldi mi?*» derdi. Zannedersem onu bir iş için göndermişti. Bir müddet sonra geldi.

[1] Ebû Ya'lâ rivayet etmiştir. (4865) ravilerden Sadaka b. Sa'îd zayıftır.

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) onunla işi olduğunu tahmin edip odadan dışarıya çıktık ve odanın yanında oturduk. Ben kapıya en yakın olanlarıydım. Ali, Hz. Peygamber'e (sallallahu aleyhi vesellem) doğru eğildi. Kendisine (bazen) sessiz (bazen) yüksek sesle bir şeyler söyledi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), o gün vefat etti. Ali, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem), vasiyetini yerine getirmede en yakın kişiydi."

★Ahmed rivayet etti. Ebû Ya'lâ da rivayet etti, ama şunu ilave etti: "Resûlullah vefat ettiğinde Âişe'nin evindeydi." Taberânî kısa metinle rivayet etti. Hepsinin ravileri Ümmü Mûsâ dışında *Sahîh*'in ravileridir. O da güvenilirdir.[1]

(بَابٌ فِيمَا أُوصِيَ بِهِ ﷺ)

Ona Vasiyet Edilen Hususlar

١٤٦٦٣ - عَنْ ذُؤَيْبٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا حَضَرَ قَالَتْ صَفِيَّةُ : يَا رَسُولَ اللهِ لِكُلِّ امْرَأَةٍ مِنْ نِسَائِكَ أَهْلٌ تَلْجَأُ إِلَيْهِمْ وَإِنَّكَ أَجْلَيْتَ أَهْلِي فَإِنْ حَدَثَ حَدَثٌ فَإِلَى مَنْ أَلْتَجِئُ ؟ قَالَ : " إِلَى عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ "

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح.

14663- Züeyb bildiriyor: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) ölüm zamanı geldiğinde Safiyye dedi ki: "Ey Allah'ın Resûlü! Bütün hanımlarının (sen vefat ettiğinde) sığınacağı ailesi vardır. Benim ise ailemi toplayıp (sürgün ettin). Eğer sana bir şey olursa kime sığınayım?" Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: *"Ali b. Ebî Tâlib'e sığın."*

★Taberânî rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

١٤٦٦٤ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَهْلِ بْنِ الصَّبَّاحِ الصَّفَّارُ الأَصْبَهَانِيُّ ، حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْفُرَاتِ الرَّازِيُّ ، حَدَّثَنَا سَهْلُ بْنُ عَبْدَوَيْهِ السِّنْدِيُّ الرَّازِيُّ ، حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ أَبِي قَيْسٍ ، عَنْ مُطَرِّفِ بْنِ طَرِيفٍ ، عَنِ الْمِنْهَالِ بْنِ عَمْرٍو التَّيْمِيِّ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : " كُنَّا نَتَحَدَّثُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، عَهِدَ إِلَى عَلِيٍّ سَبْعِينَ عَهْدًا لَمْ يَعْهَدْهَا إِلَى غَيْرِهِ "

رواه الطبراني في الصغير وفيه من لم أعرفهم.

14664- İbn Abbâs der ki: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), başkasına vermediği yetmiş sözü (ahdi) Ali'ye verdiğini konuşurduk."

[1] Ahmed ve oğlu (6/300), Ebû Ya'lâ (2934, 6968) ve Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (23/375) rivayet etmiştir. Ravilerden Muğîre b. Miksem müdellis ve *an'ane* yoluyla hadis rivayet eden biridir. Müslim, *an'ane* yoluyla aktardığı hadisini rivayet etti.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (4214) rivayet etmiştir.

★Taberânî, *M. es-Sağîr*'inde rivayet etmiştir. Ravilerden tanımadıklarım vardır.[1]

١٤٦٦٥ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنَا أَسْوَدُ بْنُ عَامِرٍ حَدَّثَنَا شَرِيكٌ عَنِ الأَعْمَشِ عَنِ الْمِنْهَالِ عَنْ عَبَّادِ بْنِ عَبْدِ اللهِ الأَسَدِيِّ عَنْ عَلِيٍّ قَالَ لَمَّا نَزَلَتْ هَذِهِ الآيَةُ ﴿وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الأَقْرَبِينَ﴾ قَالَ جَمَعَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ فَاجْتَمَعَ ثَلاَثُونَ فَأَكَلُوا وَشَرِبُوا قَالَ فَقَالَ لَهُمْ مَنْ يَضْمَنُ عَنِّي دَيْنِي وَمَوَاعِيدِي وَيَكُونُ مَعِي فِي الْجَنَّةِ وَيَكُونُ خَلِيفَتِي فِي أَهْلِي . فَقَالَ رَجُلٌ لَمْ يُسَمِّهِ شَرِيكٌ يَا رَسُولَ اللهِ أَنْتَ كُنْتَ بَحْراً مَنْ يَقُومُ بِهَذَا. قَالَ ثُمَّ قَالَ الآخَرُ قَالَ فَعَرَضَ ذَلِكَ عَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ فَقَالَ عَلِيٌّ أَنَا"

رواه أحمد وإسناده جيد . وقد تقدمت لهذا الحديث طرق في علامة النبوة في آيته في الطعام.

14665- Hz. Ali bildiriyor: "Önce en yakın akrabalarını uyar" (Şuarâ Sur. 214) âyeti nazil olduğunda, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), ailesini topladı. Yanında otuz adam toplanıp yemek yedikten sonra, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onlara dedi ki: *"Benim borcumu benim yerime ödeyecek ve vaatlerimi yerine getirecek, cennette benimle birlikte bulunacak, ev halkım içinde benim vekilim olacak kimdir?"* Şerîk'in ismini zikretmediği birisi dedi ki: "Ey Allah'ın Resûlü (sen kerem ve cömertlikte) denizsin! Sana bu hususta, kim vekil olmaya güç yetirebilir?" Bir diğeri dedi ki: Sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bu teklifini Ehl-i Beyt'ine tekrarlayınca Hz. Ali: "Ben olurum" dedi.

★Ahmed ceyyid bir isnâdla rivayet etti. Bu hadis, Peygamberlik Alâmetleri kitabında Yemek Mucizesi konusunda farklı yollarla geçmiştir.[2]

١٤٦٦٦ - حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ بْنِ سَلَمَةَ بْنِ كُهَيْلٍ، نا أَبِي، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ سَلَمَةَ بْنِ كُهَيْلٍ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ أَبِي رَبَاحٍ، عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ قَالَ : دَعَا رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْعَبَّاسَ بْنَ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ فَقَالَ : " اِضْمَنْ عَنِّي دَيْنِي وَمَوَاعِيْدِي " . قَالَ : لاَ أُطِيْقُ ذَلِكَ فَوَقَعَ بِهِ اِبْنُهُ عَبْدُ اللهِ بْنِ عَبَّاسٍ فَقَالَ : فَعَلَ اللهُ بِكَ مِنْ شَيْخٍ يَدْعُوكَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِتَقْضِيَ عَنْهُ دَيْنَهُ وَمَوَاعِيْدَهُ . فَقَالَ : دَعْنِي عَنْكَ فَإِنَّ اِبْنَ أَخِي يَبَارِي الرِّيْحَ . فَدَعَا عَلِيًّا اِبْنَ أَبِي طَالِبٍ فَقَالَ :

---

[1] Taberânî, *M. es-Sağîr*'inde rivayet etmiştir. (956) Ravileri bilinen kişilerdir. Ravilerden Amr b. Ebî Kays el-Ezrak'ı, İbn Hibbân güvenilir bulmuştur. Ebû Dâvûd, onun hakkında "Hadisinde hata vardır, zararı yoktur" demiştir. Sehl b. Abdirabbih hakkında, İbn Ebî Hâtim *el-Cerh ve't-Ta'dîl*'inde (4/201) bilgi vermiştir. Ebû Hâşim onun hakkında: "Hadis şeyhidir" dedi. Diğer taraftan Minhâl b. Amr'ı, Şu'be terk etmiştir. İbn Maîn ve başkaları ise güvenilir bulmuştur."

[2] Ahmed (883) rivayet etmiştir. Ravilerden Minhâl b. Amr ile Şerîk el-Kâdî zayıftır.

" اِضْمَنْ عَنِّي دِيْنِي وَمَوَاعِيْدِي " . فَقَالَ : نَعَمْ هِيَ عَلَيَّ . فَضَمِنَهَا عَنْهُ . فَلَمَّا قَدِمَ عَلَى أَبِي بَكْرٍ مَالٌ قَالَ : هَذَا مَالُ اللهِ وَمَا أَفَاءَ اللهُ عَلَى الْمُسْلِمِيْنَ فَحَقٌّ مَا قَضَى عَنْ نَبِيِّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ . فَدَعَا النَّاسُ فَقَالَ : مَنْ كَانَ لَهُ عِنْدَ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَيْنٌ أَوْ مَوْعُودٌ فَلْيَأْخُذْ وَكَانَ فِيْمَنْ جَاءَ جَابِرٌ فَقَالَ : قَدْ قَالَ لِي رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِذَا جَاءَنَا مَالٌ حَثَوْنَا لَكَ هَكَذَا وَهَكَذَا " . فَقَالَ لَهُ : خُذْ كَمَا قَالَ لَكَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَخَذَ ثَلاَثَ حَثَيَاتٍ كَمَا أَمَرَهُ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ"

قلت : في الصحيح منه عدة جابر بنحوها رواه البزار وفيه إسماعيل بن يحيى بن سلمة وهو متروك.

14666- Câbir b. Abdillah bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Abbâs b. Abdilmuttalib'i çağırıp dedi ki: "Benim borcuma ve vaatlerime kefil ol." Abbâs: "Buna gücüm yetmez" karşılığını verdi. Oğlu Abdullah b. Abbâs onu ayıplayarak şöyle dedi: "Allah seni bildiği gibi yapsın ey ihtiyar! Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) seni borcunu ödemen ve vaatlerini yerine getirmen için davet ediyor." Abbâs dedi ki: "Beni bırak benim yeğenim rüzgarla yarış yapıyor."

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Ali b. Ebî Tâlib'i çağırıp: *"Benim borcuma ve vaatlerime kefil ol"* buyurunca Hz. Ali "Tamam, onların sorumluluğu bendedir" deyip onlara kefil oldu.

Ebû Bekr'in eline mal geçince, dedi ki: "Bu, Allah'ın malıdır ve Allah'ın Müslümanlara ganimet olarak verdiği bir maldır. Bu, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yerine borç ödeyenin hakkıdır." Halkı çağırıp dedi ki: "Kimin Resûlullah'ta (sallallahu aleyhi vesellem) bir alacağı varsa veya Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) kime bir şey vereceğini vaat etmişse gelip alsın." Gelenlerin içinde Câbir de vardı. Dedi ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bana demişti ki: *«Eğer bize mal gelirse sana şu kadar veririz»* Ebû Bekr dedi ki: "Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem) sana dediği kadar al." Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) buyurduğu kadar alacağı olan üç avuç malı aldı.

Derim ki: *Sahîh*'te Câbir'in buna benzer birkaç rivayeti vardır.

★Bezzâr rivayet etti. Ravilerden İsmâîl b. Yahyâ b. Seleme b. Kuheyl metrûktur.

١٤٦٦٧ - حَدَّثَنَا نَجِيحُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الْكُوفِيُّ ، ثنا ضِرَارُ بْنُ صُرَدَ أَبُو نُعَيْمٍ ، ثنا الْمُعْتَمِرُ بْنُ سُلَيْمَانَ ، قَالَ : سَمِعْتُ أَبِي يُحَدِّثُ ، عَنِ الْحَسَنِ ، عَنْ أَنَسٍ ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " عَلِيٌّ يَقْضِي دَيْنِي "

رواه البزار وفيه ضرار بن صرد وهو ضعيف.

14667- Enes, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Benim borcumu Ali öder"* buyurduğunu bildiriyor.

★Bezzâr rivayet etti. Ravilerden Dırâr b. Surad zayıftır.[1]

١٤٦٦٨ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْحَسَنِ الثَّعْلَبِيُّ ، ثنا يَحْيَى بْنُ يَعْلَى ، عَنْ نَاصِحِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ ، عَنْ سِمَاكِ بْنِ حَرْبٍ ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ ، عَنْ سَلْمَانَ ، قَالَ : قُلْتُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، لِكُلِّ نَبِيٍّ وَصِيٌّ ، فَمَنْ وَصِيُّكَ ؟ فَسَكَتَ عَنِّي ، فَلَمَّا كَانَ بَعْدُ رَآنِي ، فَقَالَ : " يَا سَلْمَانُ " فَأَسْرَعْتُ إِلَيْهِ ، قُلْتُ : لَبَّيْكَ ، قَالَ : " تَعْلَمُ مَنْ وَصِيُّ مُوسَى ؟ " قُلْتُ : نَعَمْ يُوشَعُ بْنُ نُونٍ ، قَالَ : " لِمَ ؟ " قُلْتُ : لأَنَّهُ كَانَ أَعْلَمَهُمْ ، قَالَ : " فَإِنَّ وَصِيِّي وَمَوْضِعَ سِرِّي ، وَخَيْرُ مَنْ أَتْرُكُ بَعْدِي ، وَيُنْجِزُ عِدَتِي ، وَيَقْضِي دَيْنِي عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ "

رواه الطبراني وقال : قوله : " وصيي " أنه أوصاه بأهله لا بالخلافة . وقوله : " وخير من أترك بعدي " . يعني : من أهل بيته صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ . وفي إسناده ناصح بن عبد الله وهو متروك.

14668- Selmân bildiriyor: Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem): "Ey Allah'ın Resûlü! Her peygamberin bir vasîsi vardır. Senin vasîn kimdir?" dedim. Dedi ki: *"Mûsâ'nın vâsîsinin kim olduğunu biliyor musun?"* "Evet, Yûşâ b. Nûn" dedim. *"Neden?"* diye sorunca: "Çünkü o, en bilgilileriydi" dedim. *"Benim vasim ve sırdaşım, benden sonra bıraktığım en hayırlı kişi, benim işlerimi tamamlayacak, borcumu ödeyecek kişi, Ali b. Ebî Tâlib'dir"* buyurdu.

★Taberânî rivayet etti ve dedi ki: "Vasî, yani ailesini kendisine emanet edeceği kişidir. Hilafette vasi değildir. Benden sonra bıraktığım en hayırlı kişiden kasıt da Ehl-i beyt'inden olan kişidir." Senedinde Nâsıh b. Abdillah metrûktur.

(بَابٌ فِي عِلْمِهِ ﷺ)

İlmi

١٤٦٦٩ – قَدْ تَقَدَّمَ فِي إِسْلَامِهِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِفَاطِمَةَ : أَوَمَا تَرْضَيْنَ أَنِّي زَوَّجْتُكِ أَقْدَمَ أُمَّتِي سِلْمًا وَأَكْثَرَهُمْ عِلْمًا وَأَعْظَمَهُمْ حِلْمًا؟"

رواه أحمد والطبراني برجال وثقوا.

14669- Onun Müslüman olması anlatılırken, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), Fâtıma'ya şöyle dediği geçmişti: "Benim seni ümmetim

---

[1] Bezzâr rivayet etti. (2555) ve dedi ki: "Bu hadis münkerdir. Bunu rivayet edenlerden Hasan-ı Basrî, müdellistir ve *an'ane* yoluyla hadis rivayet etmiştir."

arasında ilk Müslüman olan, en bilgilileri, en fazla hilm sahibi olanıyla evlendirmeme razı değil misin?"

★Ahmed ve Taberânî rivayet etmiştir. Ravileri güvenilir sayılmıştır.

١٤٦٧٠ – حَدَّثَنَا الْمَعْمَرِيُّ ، وَمُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ الصَّائِغُ المكي ، قالا : ثنا عَبْدُ السَّلامِ بْنُ صَالِحٍ الْهَرَوِيُّ ، ثنا أبو مُعَاوِيَةَ ، عَنِ الأَعْمَشِ ، عَنْ مُجَاهِدٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " أَنَا مَدِينَةُ الْعِلْمِ وَعَلِيٌّ بَابُهَا فَمَنْ أَرَادَ الْعِلْمَ فَلْيَأْتِهِ مِنْ بَابِهِ "

رواه الطبراني وفيه عبد السلام بن صالح الهروي وهو ضعيف

14670- İbn Abbâs, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Ben ilmin şehriyim, Ali kapısıdır. Kim ilim (öğrenmek) isterse, ona kapısından girsin"* buyurduğunu bildiriyor.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Abdusselâm b. Sâlih el-Herevî zayıftır.[1]

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde rivayet etmiştir. (11061) Ebû Câfer et-Taberî de, *Tezhîbu'l-Âsâr Müsned Ali* (173, 174) rivayet etmiştir. Bu hadis uydurmadır. Hadis, Ali, İbn Abbâs ve Câbir'den aynı lafızla ve on yedi yoldan fazla kanalla rivayet edilmiştir. Ekleme yapmadan da *"İlmi isteyen ona kapısından girsin"* şeklinde buna yakın lafızlarla rivayet edilmiştir. Rivayet zincirinde, meçhul olanlar, çok zayıf olanlar ve hadiste gevşek olanlar vardır. İbn Adiyy, *Kâmil* isimli kitabında (5/1722, 1/193, 1247, 1248, 2/752,753) birçok yerde ravilere işaret etmiştir. İbnu'l-Cevzî de *Mevduât*'ında (1/349, 350, 351, 352, 354) bunu açıklamıştır. Ayrıca, Ukaylî, *Duafâ* isimli eserinde, İbn Hacer, *Mîzân*'da, İbn Hibbân, *el-Mecrûhîn*'de, Suyûtî'de *Leâlî* isimli eserlerinde bu hadisten bahsetmişlerdir. Bu hadise İmam eş-Şevkânî bir risalesinde cevap vermiştir. Özetle dedi ki:

"Tereddütsüz bilindi ki sahabe, Emîrü'l-mü'minin'den ilmi aldılar. Soran kişinin söylediği gibi, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ilmi almak için Ali'ye gidilmesini emretmemiştir. Eğer Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) bunu söylemesi emir mahiyetinde olsaydı, kendilerini başkasından ilmi öğrenmeyi yasaklamışken, onu görüp duyarken emrine muhalefet etmezlerdi. Bununla ilgili bir şey varid olmamıştır. Aksine bunun tersi varid olmuştur. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onlara: *"Benden duyduklarınızı başkalarına anlatınız"* buyurdu. Bu hadis İbn Ömer'in rivayet ettiği bir hadistir ve *"Hazır olanlar burada bulunmayanlara anlatsın"* gibi sözleri vardır. Yine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) kendisinden duyduklarını başkasına anlatanlara dua etmiştir.

(بَابٌ فَتْحُ بَابِهِ الَّذِي فِي المَسْجِدِ)

Mescid'deki Kapısının Açık Bırakılması

١٤٦٧١ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ حَدَّثَنَا عَوْفٌ عَنْ مَيْمُونٍ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ قَالَ كَانَ لِنَفَرٍ مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَبْوَابٌ شَارِعَةٌ فِي الْمَسْجِدِ.قَالَ فَقَالَ يَوْماً سُدُّوا هَذِهِ الأَبْوَابَ إِلاَّ بَابَ عَلِيٍّ . قَالَ فَتَكَلَّمَ فِي ذَلِكَ النَّاسُ. قَالَ فَقَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَحَمِدَ اللَّهَ تَعَالَى وَأَثْنَى عَلَيْهِ ثُمَّ قَالَ أَمَّا بَعْدُ فَإِنِّي أَمَرْتُ بِسَدِّ هَذِهِ الأَبْوَابِ إِلاَّ بَابَ عَلِيٍّ.وَقَالَ فِيهِ قَائِلُكُمْ وَإِنِّي وَاللَّهِ مَا سَدَدْتُ شَيْئاً وَلاَ فَتَحْتُهُ وَلَكِنِّي أُمِرْتُ بِشَيْءٍ فَاتَّبَعْتُهُ

رواه أحمد وفيه ميمون أبو عبد الله وثقه ابن حبان وضعفه جماعة وبقية رجاله رجال الصحيح

14671- Zeyd b. Erkam bildiriyor: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) sahabesinden bir grubun kapısı Mescid'e açılırdı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bir gün: *"Ali'nin kapısı dışında Mescid'e açılan tüm kapıları kapatın"* buyurdu.

İnsanlar bu konuda konuşmaya başladılar. (Bunun üzerine) Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ayağa kalkarak Allah'a hamdü senâ ettikten sonra dedi ki: *"Ali'nin kapısı dışında, bu kapıların hepsinin kapanmasını emrettim. Sizden bazıları bu konuda konuştular. Vallahi ben ne bir şey açtım, ne de kapattım. Fakat bana bir şey emredildi. Ben de ona uydum."*

★Ahmed rivayet etti. Ravilerden Meymûn Ebû Abdillah'ı, İbn Hibbân güvenilir bulmuştur. Bazıları ise zayıf olduğunu söylemiştir. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٤٦٧٢ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا حَجَّاجٌ حَدَّثَنَا فِطْرٌ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ شَرِيكٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الرُّقَيْمِ الْكِنَانِيِّ قَالَ خَرَجْنَا إِلَى الْمَدِينَةِ زَمَنَ الْجَمَلِ فَلَقِيَنَا سَعْدُ بْنُ مَالِكٍ بِهَا فَقَالَ أَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِسَدِّ الأَبْوَابِ الشَّارِعَةِ فِي الْمَسْجِدِ وَتَرْكِ بَابِ عَلِيٍّ"

رواه أحمد وأبو يعلى والبزار والطبراني في الأوسط وزاد : قالوا : يا رسول الله سددت أبوابنا كلها إلا باب علي قال : " ما أنا سددت أبوابكم ولكن الله سدها " . وإسناد أحمد حسن.

14672- Abdullah b. er-Rukaym el-Kinânî der ki: Cemel vakasının olduğu zaman Medine'ye gittik. Orada Sa'd b. Mâlik'i bulduk. Bize dedi

---

[1] Ahmed rivayet etmiştir. (4/369) Hâkim, *Müstedrek*'inde (3/125) rivayet etmiş ve sahih olduğunu söylemiştir.

ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Mescid'e açılan bütün kapıların kapanmasını emretti. Sadece Ali'nin kapısını açık bıraktı."

★Ahmed, Ebû Ya'lâ ve Bezzâr rivayet etti. Taberânî de *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında şu ifadelerle rivayet etti Dediler ki: "Ey Allah'ın Resûlü! Ali'nin kapısı dışında bütün kapılarımızı kapattın." *"Kapılarınızı ben kapatmadım. Allah kapattı"* buyurdu.

Ahmed'in isnâdı hasendir.[1]

١٤٦٧٣ - حَدَّثَنَا حَاتِمُ بْنُ اللَّيْثِ ، قَالَ : نا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى ، قَالَ : نا أَبُو مَيْمُونَةَ ، عَنْ عِيسَى الْمَدَنِيِّ ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ حُسَيْنٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ ، قَالَ : أَخَذَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِيَدِي ، فَقَالَ : " إِنَّ مُوسَى سَأَلَ رَبَّهُ أَنْ يُطَهِّرَ مَسْجِدَهُ بِهَارُونَ ، وَإِنِّي سَأَلْتُ رَبِّي أَنْ يُطَهِّرَ مَسْجِدِي بِكَ وَبِذُرِّيَّتِكَ " ثُمَّ أَرْسَلَ إِلَى أَبِي بَكْرٍ أَنْ سُدَّ بَابَكَ ، فَاسْتَرْجَعَ ، ثُمَّ قَالَ : سَمْعٌ وَطَاعَةٌ ، فَسَدَ بَابَهُ ، ثُمَّ أَرْسَلَ إِلَى عُمَرَ ، ثُمَّ أَرْسَلَ إِلَى الْعَبَّاسِ بِمِثْلِ ذَلِكَ ، ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَا أَنَا سَدَدْتُ أَبْوَابَكُمْ وَفَتَحْتُ بَابَ عَلِيٍّ ، وَلَكِنَّ اللَّهَ فَتَحَ بَابَ عَلِيٍّ وسَدَّ أَبْوَابَكُمْ "

رواه البزار وفي إسناده من لم أعرفه.

14673- Alî b. Ebî Tâlib, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), elini tutarak şöyle buyurduğunu bildiriyor: *"Mûsâ, Rabb'inden mescidini Harûn'la temizlemesini istedi. Ben de Rabbimden Mescid'imi seninle ve zürriyetinle temizlemesini istedim."* Sonra Ebû Bekr'e: "Mescid'e açılan kapını kapat!" diye haber gönderdi. Ebû Bekr: "Duydum ve itaat ettim" diyerek kapısını kapattı. Sonra Ömer'e haber gönderdi. Sonra Abbâs'a da bunun gibi haber gönderdi." Sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Sizin kapınızı kapatıp Ali'nin kapısını ben açmadım. Allah, Ali'nin kapısını açıp sizin kapınızı kapattı."*

★Bezzâr rivayet etti. Senedinde tanımadığım vardır.[2]

---

[1] Ahmed (1511) ve Ebû Ya'lâ (703) rivayet etmiştir. Abdullah b. er-Rukaym meçhûldur. Buhârî onun için: "Hakkında görüş vardır" demiştir. İbn Hacer'in bunu destekleyen sözüne bakın.

[2] Bezzâr (2552) rivayet etti ve dedi ki: "Bu lafızla sadece bu isnâdla rivayet edildiğini biliyoruz. Ebû Meymûne, meçhûldür. Abdullah b. Mûsâ'dan başkasının ondan rivayet ettiğini bilmiyoruz. İsâ el-Mulâ'î'nin bu hadisten başkasını rivayet ettiğini de bilmiyoruz. Bunu yazış sebebimiz bu hadisi sadece bu tarikle bilmemizdir. Rivayet ettik ve illetlerini beyan ettik."

١٤٦٧٤ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يَحْيَى الصُّوفِيُّ الْكُوفِيُّ ، قَالَ : نا أَبُو غَسَّانَ ، قَالَ : نا قَيْسٌ ، عَنْ أَبِي الْمِقْدَامِ ، عَنْ حَبَّةَ ، عَنْ عَلِيٍّ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " انْطَلِقْ فَمُرْهُمْ ، فَلْيَسُدُّوا أَبْوَابَهُمْ " ، فَانْطَلَقْتُ فَقُلْتُ لَهُمْ فَفَعَلُوا إِلا حَمْزَةَ ، فَقُلْتُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ قَدْ فَعَلُوا إِلا حَمْزَةَ ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " قُلْ لِحَمْزَةَ ، فَلْيُحَوِّلْ بَابَهُ " ، فَقُلْتُ لَهُ : إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْمُرُكَ أَنْ تُحَوِّلَ بَابَكَ ، فَحَوَّلَهُ ، فَرَجَعْتُ إِلَيْهِ وَهُوَ قَائِمٌ يُصَلِّي ، فَقَالَ : " ارْجِعْ إِلَى بَيْتِكَ "

رواه البزار وفيه ضعفاء وقد وثقوا.

14674- Hz. Ali bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bana dedi ki: *"Git onlara (sahabeye Mescid'e açılan) kapılarını kapatmalarını söyle."* Gidip söyledim. Hamza dışında herkes kapısını kapattı. Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) dedim ki: "Ey Allah'ın Resûl'ü! Hamza dışında herkes kapısını kapattı." Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: *"Hamza'ya kapısının yönünü değiştirmesini söyle."* (Hamza'ya) dedim ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) kapının yönünü değiştirmeni emrediyor." Hamza kapısının yönünü değiştirdi. Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) döndüğümde namaz kılıyordu. Bana *"Evine dön!"* buyurdu.

★Bezzâr rivayet etti. Ravilerden zayıf olanlar vardır ki kimilerince güvenilir addedilmişlerdir.[1]

١٤٦٧٥ - وَعَنْ زَيْدٍ ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ ، عَنِ الْعَلاءِ بْنِ عَرَارٍ ، قَالَ : سُئِلَ ابْنُ عُمَرَ عَنْ عَلِيٍّ وَعُثْمَانَ ، فقال : " أَمَّا عَلِيٌّ فَلا تَسْأَلُوا عَنْهُ ، انْظُرُوا إِلَى مَنْزِلَتِهِ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَإِنَّهُ سَدَّ أَبْوَابَنَا فِي الْمَسْجِدِ ، وَأَقَرَّ بَابَهُ ، وَأَمَّا عُثْمَانُ فَإِنَّهُ أَذْنَبَ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَانِ ذَنْبًا عَظِيمًا ، فَعَفَا اللَّهُ عَنْهُ ، وَأَذْنَبَ فِيكُمْ ذَنْبًا دُونَ ذَلِكَ فَقَتَلْتُمُوهُ "

رواه الطبراني في الأوسط وفيه من لم أعرفه.

14675- Alâ b. Arâr naklediyor: İbn Ömer'e, Ali ve Osman hakkında soruldu. Şu karşılığı verdi: "Ali'yi hiç sormayın! Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanındaki konumuna bakın. Bizim (Mescid'e açılan) bütün kapılarımızı kapattı, onun kapısını bıraktı. Osmân'a gelince, Uhud günü

[1] Bezzâr (2553) rivayet etti ve dedi ki: Hadisin bu lafızla, Ali'den başkasından rivayet edildiğini bilmiyoruz. Ali'den rivayet eden sadece Habbe'dir. Habbe'den, Seleme b. Kuheyl, Müslim el-Melâî ve Ebû'l-Mikdâm rivayet etmiştir.

büyük bir günah işledi, Allah onu affetti. Sizin hakkınızda yanlış yapınca da onu öldürdünüz."

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerin içinde tanımadığım biri vardır.[1]

١٤٦٧٦ - حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ نَائِلَةَ الأَصْبَهَانِيُّ ، حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ عَمْرٍو الْبَجَلِيُّ ، ثنا نَاصِحٌ ، عَنْ سِمَاكِ بْنِ حَرْبٍ ، عَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ ، قَالَ : " أَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِسَدِّ أَبْوَابِ الْمَسْجِدِ كُلِّهَا غَيْرَ بَابِ عَلِيٍّ" ، فَقَالَ الْعَبَّاسُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ قَدْرَ مَا أَدْخُلُ أَنَا وَحْدِي وَأَخْرُجُ ، قَالَ : " مَا أُمِرْتُ بِشَيْءٍ مِنْ ذَلِكَ " ، فَسَدَّهَا كُلَّهَا غَيْرَ بَابِ عَلِيٍّ وَرُبَّمَا مَرَّ وَهُوَ جُنُبٌ"

رواه الطبراني وفيه ناصح بن عبد الله وهو متروك.

14676- Câbir b. Semura anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Hz. Ali'nin kapısı hariç, (Mescid'e açılan) bütün kapıların kapatılmasını emretti. Abbâs dedi ki: "Benim tek başıma girip çıkabileceğim kadar kapım açık kalsın." Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Bana böyle bir şey emredilmedi"* buyurdu. Ali'nin kapısı dışında bütün kapıları kapattı. Ali, o kapıdan cünüpken dahi geçmiştir.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden, Nâsıh b. Abdillah metrûktur.[2]

١٤٦٧٧ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ زَيْدَانَ الْبَجَلِيُّ , ثنا مُحَمَّدُ بْنُ حَمَّادِ بْنِ عَمْرٍو الأَزْدِيُّ , ثنا حُسَيْنٌ الأَشْقَرُ , ثنا أَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْمَسْعُودِيُّ , عَنْ كَثِيرٍ النَّوَّاءِ , عَنْ مَيْمُونٍ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ , عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ , قَالَ : لَمَّا أُخْرِجَ أَهْلُ الْمَسْجِدِ وَتُرِكَ عَلِيٌّ , قَالَ النَّاسُ فِي ذَلِكَ , فَبَلَغَ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ , فَقَالَ : " مَا أَنَا أَخْرَجْتُكُمْ مِنْ قِبَلِ نَفْسِي , وَلا أَنَا تَرَكْتُهُ , وَلَكِنَّ اللَّهَ أَخْرَجَكُمْ وَتَرَكَهُ , إِنَّمَا أَنَا عَبْدٌ مَأْمُورٌ مَا أُمِرْتُ بِهِ فَعَلْتُ ﴿إِنْ أَتَّبِعُ إِلا مَا يُوحَى إِلَيَّ﴾ "

رواه الطبراني وفيه جماعة اختلف فيهم.

14677- İbn Abbâs bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), insanları Mescid'en çıkarıp Ali'yi bıraktığı zaman, halkın bu konuda konuştuğu Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) ulaşınca dedi ki: *"Ben kendim sizi çıkarıp Ali'yi bırakmadım. Sizi çıkarıp Ali'yi bırakan Allah'tır. Ben sadece kendisine emredileni yapan bir memurum. Bana emredileni yaparım.* **«Ben ancak bana vahyolunana uyuyorum».**" (En'âm Sur. 50, Yûnus Sur. 15, Ahkâf Sur. 9)

★Taberânî rivayet etti. İsnâdında haklarında ihtilaf olan raviler vardır.[1]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-Evsat*'ında (1188) rivayet etmiştir.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2031) rivayet etmiştir.

١٤٦٧٨ - سَمِعْتُ إِبْرَاهِيمَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْجُنَيْدِ ، قَالَ : نَا مُحَمَّدُ بْنُ سُلَيْمَانَ الأَسَدِيُّ ، قَالَ : حَدَّثَنَا سُفْيَانُ يَعْنِي ابْنَ عُيَيْنَةَ ، عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ سَعْدٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، هَكَذَا رَوَاهُ مُحَمَّدُ بْنُ سُلَيْمَانَ ، عَنْ سُفْيَانَ ، عَنْ عَمْرٍو ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ سَعْدٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، وَغَيْرُ مُحَمَّدِ بْنِ سُلَيْمَانَ إِنَّمَا يَرْوِيهِ ، عَنْ سُفْيَانَ ، عَنْ عَمْرٍو ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ ، مُرْسَلًا ، قَالَ : كَانَ قَوْمٌ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَجَاءَ عَلِيٌّ ، فَلَمَّا دَخَلَ عَلِيٌّ خَرَجُوا ، فَلَمَّا خَرَجُوا تَلاوَمُوا ، فَقَالَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ : وَاللَّهِ مَا أَخْرَجَنَا ، فَارْجِعُوا ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " وَاللَّهِ مَا أَدْخَلْتُهُ ، وَأَخْرَجْتُكُمْ ، وَلَكِنَّ اللَّهَ أَدْخَلَهُ وَأَخْرَجَكُمْ "

رواه البزار ورجاله ثقات.

14678- Muhammed b. Ali, İbrâhîm b. Sa'd kanalıyla babasından ve Muhammed b. Ali'den mürsel olarak doğrudan bildiriyor:

Bir grup insan Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanındayken, Hz. Ali geldi. Ali içeriye girince onlar çıktılar. Çıktıkları için de birbirlerini kınadılar. Birbirlerine şöyle dediler: "Vallahi biz oradan çıkarılmadık (kendimiz çıktık.)" Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına tekrar döndüklerinde, onlara: *"Vallahi onu içeri alıp sizi dışarı çıkaran ben değilim. Onu içeriye alıp sizi çıkaran Allah'tır"* buyurdu.

★Bezzâr rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.[2]

(بَابُ مَا يَحِلُّ لَهُ فِي الْمَسْجِدِ)

Mescid'de Ona Helal Olan Şeyler

١٤٦٧٩ - حَدَّثَنَا أَبُو هِشَامٍ الرِّفَاعِيُّ ، حَدَّثَنَا ابْنُ فُضَيْلٍ ، عَنْ سَالِمِ بْنِ أَبِي حَفْصَةَ ، عَنْ عَطِيَّةَ ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ لِعَلِيٍّ : " لا يَحِلُّ لأَحَدٍ أَنْ يُجْنِبَ فِي هَذَا الْمَسْجِدِ غَيْرِكَ وَغَيْرِي"

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (12722) rivayet etmiştir.

[2] Bezzâr rivayet etmiştir. (2556)

Bu bölümün **zevâidindendir**: Mus'ab b. Sa'd, babasından, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Ali'nin kapısı hariç, Mescid'e açılan bütün kapıları kapatın"* buyurduğunu bildiriyor.

Bezzâr (2551) rivayet etti ve dedi ki: "Sa'd'dan bu tarik haricinde rivayet edildiğini bilmiyoruz. Başkasından değişik kanallarla rivayet edilmiştir. Sanırım Mu'allâ b. Abdirrahmân bunda yanılmıştır. Çünkü, Şu'be ve Ebû Avâne bunu Ebû Belc— Amr b. Meymûn— İbn Abbâs tarikiyle rivayet etmişlerdir. Doğru olan da budur."

رواه البزار وخارجة لم أعرفه وبقية رجاله ثقات.

14679- Hârice b. Sa'd, babası Sa'd'dan bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hz. Ali'ye: *"Benden ve senden başka bu Mescid'de kimseye cünüb olarak geçmesi caiz değildir"* buyurdu.

★Bezzâr rivayet etti. Ravilerden Hârice'yi tanımıyorum. Diğer ravileri güvenirlidir.[1]

(بَابٌ فِي أَفْضَلِيَّتِهِ ﷺ)

Üstünlüğü

١٤٦٨٠ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ الْجُنَيْدِ ، قَالَ : نا يَحْيَى بْنُ السَّكَنِ ، قَالَ : نا شُعْبَةُ ، قَالَ : نا أَبُو إِسْحَاقَ ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ يَزِيدَ ، عَنْ عَلْقَمَةَ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ ، قَالَ : " كُنَّا نَتَحَدَّثُ أَنَّ أَفْضَلَ أَهْلِ الْمَدِينَةِ ابْنُ أَبِي طَالِبٍ "

رواه البزار وفيه يحيى بن السكن وثقه ابن حبان وضعفه صالح جزرة وبقية رجاله ثقات

14680- Abdullah b. Mes'ûd der ki: "Medine halkının en faziletlisinin Ali b. Ebî Tâlib olduğunu söylerdik."

★Bezzâr rivayet etti. Ravilerden Yahyâ b. es-Seken'i, İbn Hibbân güvenilir bulmuş, Sâlih b. Cezere ise zayıf olduğunu söylemiştir. Diğer ravileri güvenilirdir.[2]

١٤٦٨١ - وعنه قَالَ : " قَرَأْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَبْعِينَ سُورَةً ، وَخَتَمْتُ الْقُرْآنَ عَلَى خَيْرِ النَّاسِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ "

قلت : هو في الصحيح خلا من قوله : وختمت إلى آخره

رواه الطبراني في الأوسط وفيه من لم أعرفه.

14681- Abdullah b. Mes'ûd der ki: Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) yetmiş sûre okudum. İnsanların en hayırlısına, Ali b. Ebî Tâlib'e de Kur'ân'ı hatmettim."

Derim ki: *Sahîh*'te "İnsanların en hayırlısına, Ali b. Ebî Tâlib'e de Kur'ân'ı hatmettim" kısmı yoktur.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerin içinde tanımadığım biri vardır.[1]

---

[1] Bezzâr (2557) rivayet etti ve dedi ki: "Bu isnâddan başkasıyla Sa'd'dan rivayet edildiğini bilmiyoruz. Hârice'den de, Hasan b. Zeyd'den başkasının rivayet ettiğini bilmiyoruz.

[2] Bezzâr (2550) rivayet etmiştir. Hâkim'in *Müstedrek*'inde (3/135) "faziletli" yerine "en iyi hüküm veren" ibaresi geçmektedir.

١٤٦٨٢ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ ، قَالَ : نا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ الْجُبَيْرِيُّ ، قَالَ : نا عُمَرُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ الذَّرَّاعُ ، قَالَ : نا خَاقَانُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَهْتَمَ ، قَالَ : نا حُمَيْدٌ الطَّوِيلُ ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " مَنْ سَيِّدُ الْعَرَبِ ؟ " قَالُوا : أَنْتَ يَا رَسُولَ اللَّهِ ، قَالَ : " أَنَا سَيِّدُ وَلَدِ آدَمَ ، وَعَلِيٌّ سَيِّدُ الْعَرَبِ "

رواه الطبراني في الأوسط وفيه خاقان بن عبد الله بن الأهتم ضعفه أبو داود.

14682- Enes b. Mâlik bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Arapların seyyidi (efendisi) kimdir?"* diye sordu. "Sensin, ey Allah'ın Resûlü!" dediklerinde ise, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Ben Âdemoğlunun seyyidiyim. Ali ise Arapların seyyididir"* buyurdu.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden Hâkân b. Abdillah b. el-Ehtem'i Ebû Dâvûd zayıf bulmuştur.[2]

(بَابُ مُرَاعَاتِهِ ﷺ)

Onun Sözünün Dinlenmesi

١٤٦٨٣ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ حَنْبَلٍ ، قَالَ : حَدَّثَنِي أَبِي ، قَالَ : نا حُسَيْنُ بْنُ الْحَسَنِ الأَشْقَرُ ، قَالَ : نا جَعْفَرٌ الأَحْمَرُ ، عَنْ مُخَوَّلٍ ، عَنْ مُنْذِرٍ الثَّوْرِيِّ ، عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ ، قَالَتْ : كَانَ " رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا غَضِبَ لَمْ يَجْتَرِئْ أَحَدٌ أَنْ يُكَلِّمَهُ ، إِلا عَلِيٌّ "

رواه الطبراني في الأوسط وسقط منه التابعي وفيه حسين بن حسن الأشقر وثقه ابن حبان وضعفه الجمهور وبقية رجاله وثقوا.

14683- Ümmü Seleme'nin şöyle dediği nakledilir: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) öfkelendiğinde Hz. Ali'nin dışında kimse onunla konuşmaya cesaret edemezdi."

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Rivayet zincirindeki tâbi'î isnâddan düşmüştür. Ayrıca Hüseyn b. Hasan el-Aşkar'ı, İbn Hibbân güvenilir bulmuş, çoğunluk ise zayıf olduğunu söylemiştir. Diğer ravileri, güvenilir sayılmıştır.

---

[1] Taberânî de *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (8446) rivayet etmiştir.
[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-Evsat*'ında (1491) rivayet etti.

(بَابٌ إِجَابَةُ دُعَائِهِ ﷺ)

Duasına İcabet Olunması

١٤٦٨٤ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ، قَالَ: نا عَبْدُ اللهِ بْنُ مُطِيعٍ الشَّيْبَانِيُّ، قَالَ: نا هُشَيْمٌ، عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ سَالِمٍ، عَنْ عَمَّارٍ الْحَضْرَمِيِّ، عَنْ زَاذَانَ، عَنْ زَاذَانِ أَنَّ عَلِياً حَدَّثَ بِحَدِيْثٍ فَكَذَّبَهُ رَجُلٌ فَقَالَ عَلِيٌّ : أَدْعُو عَلَيْكَ إِنْ كُنْتَ كَاذِباً قَالَ : اُدْعُو فَدَعَا عَلَيْهِ فَلَمْ يَبْرَحُ حَتَّى ذَهَبَ بَصَرَهُ.

رواه الطبراني في الأوسط وفيه عمار الحضرمي و لم أعرفه وبقية رجاله ثقات.

14684- Zâdân bildiriyor: Hz. Ali bir şey anlattığında, bir adam ona yalan söyledi. Ali ona: "Eğer yalancıysan sana beddua ederim" dedi. Adam: "Et!" dedi. Ali beddua edince, adam orayı terk etmeden gözleri kör oldu.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden Ammâr el-Hadramî'yi tanımıyorum. Diğer ravileri güvenilirdir.[1]

(بَابٌ تَزْوِيْجُهُ بِفَاطِمَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا)

يَأْتِي فِي فَضْلِ فَاطِمَةَ

Hz. Fatıma ile Evlenmesi

Hz. Fatıma'nın faziletlerinde gelecektir.

(بَابٌ بِشَارَتُهُ بِالْجَنَّةِ)

Cennetle Müjdelenmesi

١٤٦٨٥ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ أَبِي الْعَبَّاسِ حَدَّثَنَا أَبُو الْمَلِيحِ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَقِيلِ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَنْ جَابِرٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَطْلُعُ عَلَيْكُمْ مِنْ تَحْتِ هَذَا الصُّورِ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ. قَالَ فَطَلَعَ عَلَيْهِمْ أَبُو بَكْرٍ رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِ فَهَنَّأْنَاهُ بِمَا قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ لَبِثَ هُنَيْهَةً ثُمَّ قَالَ يَطْلُعُ عَلَيْكُمْ مِنْ تَحْتِ هَذَا الصُّورِ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ. قَالَ فَطَلَعَ عُمَرُ قَالَ فَهَنَّأْنَاهُ بِمَا قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ ثُمَّ قَالَ يَطْلُعُ عَلَيْكُمْ مِنْ تَحْتِ هَذَا الصُّورِ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ اللَّهُمَّ إِنْ شِئْتَ جَعَلْتَهُ عَلِيًّا. ثَلَاثَ مِرَارٍ قَالَ طَلَعَ عَلِيٌّ.

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-Evsat*'ında (1812) rivayet etmiştir.

14685- Câbir bildiriyor: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Şu hurmalığın altından size cennet ahalisinden bir adam çıkacak"* buyurdu. Ebû Bekr çıktı. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) dediğiyle onu kutladık. Kısa bir zaman bekledi ve: *"Şu hurmalığın altından size cennet ahalisinden bir adam çıkacak"* dedi. Ömer çıktı. Hz. Peygamber'in müjdesiyle onu da kutladık. Sonra dedi ki: *"Şu hurmalığın altından size cennet ahalisinden bir adam çıkacak. Allahım! Eğer dilersen, onu Ali yaparsın."* Bu sözü üç defa söyledi. Nihayet hurmalığın altından Ali çıktı.[1]

١٤٦٨٦ – وفي رواية : " اَللّٰهُمَّ اِجْعَلْهُ عَلِياً "

رواه أحمد وإسناده حسن.

14686- Bir rivayette de: *"Allahım! Onu Ali eyle!"* ifadesi geçmektedir.

★Ahmed rivayet etti. Senedi hasendir.

١٤٦٨٧ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُثْمَانَ بْنِ أَبِي شَيْبَةَ ، ثنا أَبُو نُعَيْمٍ ضِرَارُ بْنُ صُرَدٍ ، ثنا يَحْيَى بْنُ يَعْلَى الأَسْلَمِيُّ ، ثنا عَلِيُّ بْنُ هَاشِمِ بْنِ الْبُرَيْدِ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ رَجَاءٍ ، عَنْ عَمْرِو بْنِ مُرَّةَ ، عَنْ عَبْدِ اللّهِ بْنِ سَلَمَةَ ، عَنْ عَبِيدَةَ ، عَنْ عَبْدِ اللّهِ ، قَالَ : كُنَّا جُلُوسًا عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ : " يَطْلُعُ عَلَيْكُمْ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ " ، فَدَخَلَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ ، فَسَلَّمَ وَصَعِدَ"

رواه الطبراني بإسنادين وكلاهما ضعيف.

14687- İbn Mes'ûd bildiriyor: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanında otururken şöyle buyurdu: *"Şimdi yanınıza, cennet ahalisinden birisi girecektir."* Ali girip selam verdi ve (yanımıza) çıktı.

★Taberânî zayıf iki isnâdla rivayet etmiştir.[2]

١٤٦٨٨ – حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عُمَرَ بْنِ شَقِيقٍ الْجَرْمِيُّ ، حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ سُلَيْمَانَ ، عَنِ النَّضْرِ بْنِ حُمَيْدٍ الْكِنْدِيِّ ، عَنْ سَعْدٍ الإِسْكَافِ ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَدِّهِ ، قَالَ : أَتَى جِبْرِيلُ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ : يَا مُحَمَّدُ ، إِنَّ اللّهَ يُحِبُّ مِنْ أَصْحَابِكَ ثَلاثَةً فَأَحِبَّهُمْ : عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ ، وَأَبُو ذَرٍّ ، وَالْمِقْدَادُ بْنُ الأَسْوَدِ ، قَالَ : فَأَتَاهُ جِبْرِيلُ فَقَالَ لَهُ : يَا مُحَمَّدُ ، إِنَّ الْجَنَّةَ لَتَشْتَاقُ إِلَى ثَلاثَةٍ مِنْ أَصْحَابِكَ ، وَعِنْدَهُ أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ ، فَرَجَا أَنْ يَكُونَ لِبَعْضِ الأَنْصَارِ ، قَالَ : فَأَرَادَ أَنْ يَسْأَلَ رَسُولَ اللّهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْهُمْ ، فَهَابَهُ ، فَخَرَجَ فَلَقِيَ أَبَا

[1] Bu hadis (14379)'da geçmiştir.
[2] Taberânî de *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (10342) rivayet etmiştir.

بَكْرٍ ، فَقَالَ : يَا أَبَا بَكْرٍ إِنِّي كُنْتُ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ آنِفًا ، فَأَتَاهُ جِبْرِيلُ ، فَقَالَ : إِنَّ الْجَنَّةَ تَشْتَاقُ إِلَى ثَلاثَةٍ مِنْ أَصْحَابِكَ ، فَرَجَوْتُ أَنْ يَكُونَ لِبَعْضِ الأَنْصَارِ ، فَهِبْتُهُ أَنْ أَسْأَلَهُ ، فَهَلْ لَكَ أَنْ تَدْخُلَ عَلَى نَبِيِّ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَتَسْأَلَهُ ؟ فَقَالَ : إِنِّي أَخَافُ أَنْ أَسْأَلَهُ ، فَلا أَكُونُ مِنْهُمْ ، وَيَشْمَتُ بِي قَوْمِي ، ثُمَّ لَقِيَنِي عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ ، فَقَالَ لَهُ مِثْلَ قَوْلِ أَبِي بَكْرٍ ، قَالَ : فَلَقِيَ عَلِيًّا ، فَقَالَ لَهُ عَلِيٌّ : نَعَمْ ، إِنْ كُنْتُ مِنْهُمْ فَأَحْمَدُ اللَّهَ ، وَإِنْ لَمْ أَكُنْ مِنْهُمْ فَحَمِدْتُ اللَّهَ ، فَدَخَلَ عَلَى نَبِيِّ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ : إِنَّ أَنَسًا حَدَّثَنِي أَنَّهُ كَانَ عِنْدَكَ آنِفًا ، وَإِنَّ جِبْرِيلَ أَتَاكَ ، فَقَالَ : يَا مُحَمَّدُ ، إِنَّ الْجَنَّةَ لَتَشْتَاقُ إِلَى ثَلاثَةٍ مِنْ أَصْحَابِكَ ، قَالَ : فَمَنْ هُمْ يَا نَبِيَّ اللَّهِ ؟ قَالَ : " أَنْتَ مِنْهُمْ يَا عَلِيُّ ، وَعَمَّارُ بْنُ يَاسِرٍ ، وَسَيَشْهَدُ مَعَكَ مَشَاهِدَ بَيِّنٌ فَضْلُهَا ، عَظِيمٌ خَيْرُهَا ، وَسَلْمَانُ وَهُوَ مِنَّا أَهْلَ الْبَيْتِ ، وَهُوَ نَاصِحٌ ، فَاتَّخِذْهُ لِنَفْسِكَ "

رواه أبو يعلى وفيه النضر بن حميد الكندي وهو متروك.

14688- Ebû Câfer Muhammed b. Ali, babasından, o da dedesinden bildiriyor: Hz. Cibrîl, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) gelerek dedi ki: "Ey Muhammed! Allah, ashâbından üç kişiyi seviyor. Sen de onları sev. Ali b. Ebî Tâlib, Ebû Zer ve Mikdâd b. el-Esved."

Cibrîl O'na gidip: "Ey Muhammed! Cennet, ashâbından üç kişiyi özlüyor" dedi. Yanında Enes b. Mâlik vardı ve bunlardan bazılarının Ensâr'dan olmasını temenni etti. Bunları Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) sormak istedi, ama ona saygısından sormaya çekindi. Çıkıp Ebû Bekr'i buldu ve ona dedi ki: "Ey Ebû Bekr! Biraz önce Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanındaydım. Cibrîl ona gelip: «Cennet, ashâbından üç kişiyi özlüyor» dedi. Bunların bazılarının Ensâr'dan olmasını temenni ettim. Çekindiğimden ona soramadım. Sen Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına girip sorabilir misin?"

Ebû Bekr: "Ona sorup onlardan olmamaktan ve bu yüzden kavmimin bana gülmesinden korkarım" dedi. Sonra Ömer b. el-Hattâb ile karşılaştı ve Ebû Bekr'e söylediğini ona da söyledi. Sonra Ali'yi buldu (ve ona da söyledi) Ali, ona: "Evet sorarım. Eğer onlardansam, Allah'a hamdederim. Eğer onlardan değilsem (yine) Allah'a hamdederim" dedi. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına girip dedi ki: "Enes, biraz önce yanında olduğunu ve Cibrîl'in gelip «Ey Muhammed! Cennet, ashâbından üç kişiyi özlüyor» dediğini söyledi. Ey Allah'ın Resûlü! onlar kimlerdir?"

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: *"Sen onlardansın ey Ali! Ammâr b. Yâsir de (onlardandır) Seninle fazileti apaçık ve hayır büyük olan şeylere şahit olacaktır. Selmân bizdendir. O, Ehl-i beyt'tendir. O, nasihat eden birisidir. Onu kendine yakın tut."*

★Ebû Ya'lâ rivayet etti. Ravilerden Nadr b. Humeyd el-Kindî, metrûktur.[1]

١٤٦٨٩ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَالِكٍ الْقُشَيْرِيُّ ، ثنا جَعْفَرُ بْنُ سُلَيْمَانَ الضُّبَعِيُّ ، حَدَّثَنَا النَّضْرُ بْنُ حُمَيْدٍ ، عَنْ سَعْدٍ الإِسْكَافِ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ قَالَ : جَاءَ جِبْرِيلُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ : إِنَّ اللَّهَ ، تَبَارَكَ وَتَعَالَى ، يُحِبُّ ثَلاثَةً مِنْ أَصْحَابِكَ . ثُمَّ أَتَاهُ فَقَالَ : يَا مُحَمَّدُ ، إِنَّ الْجَنَّةَ لَتَشْتَاقُ إِلَى ثَلاثَةٍ مِنْ أَصْحَابِكَ . قَالَ أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ : فَأَرَدْتُ أَنْ أَسْأَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَهِبْتُهُ ، فَلَقِيتُ أَبَا بَكْرٍ فَقُلْتُ : يَا أَبَا بَكْرٍ ، إِنِّي كُنْتُ وَرَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَّ جِبْرِيلَ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : يَا مُحَمَّدُ ، إِنَّ الْجَنَّةَ تَشْتَاقُ إِلَى ثَلاثَةٍ ، فَلَعَلَّكَ أَنْ تَكُونَ مِنْهُمْ ، ثُمَّ لَقِيتُ عُمَرَ فَقُلْتُ لَهُ مِثْلَ ذَلِكَ ، ثُمَّ لَقِيتُ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ فَقُلْتُ لَهُ مِثْلَمَا قُلْتُ لأَبِي بَكْرٍ وَعُمَرَ ، فَقَالَ عَلِيٌّ : أَنَا أَسْأَلُهُ ، فَإِنْ كُنْتُ مِنْهُمْ حَمِدْتُ اللَّهَ ، تَبَارَكَ وَتَعَالَى ، وَإِنْ لَمْ أَكُنْ مِنْهُمْ حَمِدْتُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ فَدَخَلَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، إِنَّ أَنَسًا حَدَّثَنِي أَنَّ جِبْرِيلَ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَتَاكَ فَقَالَ : إِنَّ الْجَنَّةَ تَشْتَاقُ إِلَى ثَلاثَةٍ مِنْ أَصْحَابِكَ ، فَإِنْ كُنْتُ مِنْهُمْ ، يَعْنِي : حَمِدْتُ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى ، وَإِنْ لَمْ أَكُنْ مِنْهُمْ حَمِدْتُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " أَنْتَ مِنْهُمْ ، وَعَمَّارُ بْنُ يَاسِرٍ ، وَسَيَشْهَدُ مَعَكَ مَشَاهِدَ ، بَيِّنٌ فَضْلُهَا ، عَظِيمٌ أَجْرُهَا ، وَسَلْمَانُ مِنَّا أَهْلَ الْبَيْتِ ، فَاتَّخِذْهُ صَاحِبًا "

قلت : روى الترمذي منه طرفا رواه البزار وفيه النضر بن حميد الكندي وهو متروك.

14689- Enes bildiriyor: Cibrîl, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) gelerek şöyle dedi: "Ey Muhammed! Allah, ashâbından üç kişiyi seviyor." Sonra (bir daha) gelerek: "Ey Muhammed! Cennet, ashâbından üç kişiyi özlüyor" dedi.

Enes dedi ki: Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) onları sormak istedim, ama çekindiğimden soramadım. Ebû Bekr'i buldum ve dedim ki: "Ey

---

[1] Ebû Ya'lâ (6772) rivayet etmiştir. Ravilerden Sa'd b. Turayf el-İskâf'ın hadisleri terkedilmiştir. Câfer b. Süleymân müfteridir. O bu hadiste itham edilmiştir. Allah en iyisini bilir.

Ebû Bekr! Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanındaydım, Cibrîl (gelip): «Ey Muhammed! Cennet, ashâbından üç kişiyi özlüyor» dedi. Belki sen onlardansın." Sonra Ömer b. el-Hattâb'ı buldum ve aynısını ona da söyledim. Sonra Ali b. Ebî Tâlib'i buldum ve Ebû Bekr ve Ömer'e söylediğimi ona da söyledim. Ali dedi ki: "Ben Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) sorarım. Eğer onlardansam, Allah'a hamdederim. Eğer onlardan değilsem (yine) Allah'a hamdederim."

(Ali) Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına girip dedi ki: "Enes, Cibrîl'in yanına gelip sana, «Cennet, ashâbından üç kişiyi özlüyor» dediğini söyledi. Eğer onlardansam, Allah'a hamdederim. Eğer onlardan değilsem (yine) Allah'a hamdederim." Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: *"Sen onlardansın. Sen onlardansın. Ammâr b. Yâsir (onlardandır) Seninle fazileti apaçık ve hayır büyük olan şeylere şahit olacaktır. Selmân bizden, Ehl-i beyt'tendir. Onu dost edin."*

Tirmizî bir bölümünü rivayet etti.

★ Bezzâr rivayet etti. Ravilerden, Nadr b. Humeyd el-Kindî metrûktur.[1]

١٤٦٩٠ – حَدَّثَنَا الْقَوَارِيرِيُّ ، حَدَّثَنَا حَرَمِيُّ بْنُ عُمَارَةَ ، حَدَّثَنَا الْفَضْلُ بْنُ عُمَيْرَةَ أَبُو قُتَيْبَةَ الْقَيْسِيُّ ، قَالَ : حَدَّثَنِي مَيْمُونُ الْكُرْدِيُّ أَبُو نُصَيْرٍ ، عَنْ أَبِي عُثْمَانَ ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ ، قَالَ : بَيْنَمَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ آخِذٌ بِيَدِي ، وَنَحْنُ نَمْشِي فِي بَعْضِ سِكَكِ الْمَدِينَةِ ، إِذْ أَتَيْنَا عَلَى حَدِيقَةٍ ، فَقُلْتُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا أَحْسَنَهَا مِنْ حَدِيقَةٍ ! قَالَ : " لَكَ فِي الْجَنَّةِ أَحْسَنُ مِنْهَا " ، ثُمَّ مَرَرْنَا بِأُخْرَى ، فَقُلْتُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا أَحْسَنَهَا مِنْ حَدِيقَةٍ ! ، قَالَ : " لَكَ فِي الْجَنَّةِ أَحْسَنُ مِنْهَا " ، حَتَّى مَرَرْنَا بِسَبْعِ حَدَائِقَ ، كُلُّ ذَلِكَ أَقُولُ مَا أَحْسَنَهَا ! ، وَيَقُولُ : " لَكَ فِي الْجَنَّةِ أَحْسَنُ مِنْهَا " ، فَلَمَّا خَلا لَهُ الطَّرِيقُ اعْتَنَقَنِي ثُمَّ أَجْهَشَ بَاكِيًا ، قَالَ : قُلْتُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا يُبْكِيكَ ؟ قَالَ : " ضَغَائِنُ فِي صُدُورِ أَقْوَامٍ ، لا يُبْدُونَهَا لَكَ إِلا مِنْ بَعْدِي " ، قَالَ : قُلْتُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، فِي سَلامَةٍ مِنْ دِينِي ؟ ، قَالَ : " فِي سَلامَةٍ مِنْ دَيْنِكَ "

14690- Ali b. Ebî Tâlib anlatıyor: Bir gün Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) elimden tutmuş, Medine'nin bazı mahalleleri arasında dolaşıyorduk. Bir bahçenin yanına geldiğimizde: "Ey Allah'ın Resûlü! Şu bahçe ne kadar güzel!" dedim. Bunun üzerine: *"Cennette sana bundan*

---

[1] Bezzâr (2524). Bundan önceki isnâdla rivayet etmiştir. Yalnız Muhammed b. Ali ve dedesi rivayet zincirinden sâkıt olmuştur. Bezzâr dedi ki: "Bu hadisin Enes'ten sadece bu isnâdla rivayet edildiğini biliyoruz. Bunu, sadece Câfer b. Süleymân, Nadr'dan rivayet etmiştir. Nadr ve Sa'd, hadiste kuvvetli değildir. İlim ehli onlar hakkında menfi görüş bildirmiştir."

daha güzel bir bahçe verilecektir" buyurdu. Sonra başka bir bahçeye uğradık. "Ey Allah'ın Resûlü! Şu bahçe ne kadar güzel!" deyince buyurdu ki: *"Cennette sana bundan daha güzel bir bahçe verilecektir."* Böylece yedi bahçeye rastladık, hepsine de: "Ne kadar güzel" diyordum. Resûlullah da (sallallahu aleyhi vesellem) *"Cennette sana bundan daha güzel bir bahçe verilecektir"* diyordu. Yol boşaldığı zaman elimi bıraktı ve ağlamaya başladı. Dedim ki: "Ey Allah'ın Resûlü! Ağlamana sebep olan şey nedir?" Buyurdu ki: *"Bazı toplulukların kalbinde sana karşı kin vardır. Onu ben ölmeden açığa vurmazlar."* Dedim ki: "Ey Allah'ın Resûlü! Ben o gün dinim açısından selamette olacak mıyım?" Buyurdu ki: *"Dinin açısından selamette olacaksın."*

★Ebû Ya'lâ ve Bezzâr rivayet etti. Ravilerden Fadl b. Umeyra'yı İbn Hibbân güvenilir bulmuş, başkaları zayıf olduğunu söylemişlerdir. Diğer ravileri güvenilirdir.[1]

١٤٦٩١ - حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَلَوَيْهِ الْقَطَّانُ، ثنا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ السُّكَّرِيُّ، ثنا مُوسَى بْنُ أَبِي سُلَيْمٍ الْبَصْرِيُّ، ثنا مِنْدَلٌ، ثنا الأَعْمَشُ، عَنْ مُجَاهِدٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ: خَرَجْتُ أَنَا وَالنَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَلِيٌّ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ، فِي حشانِ الْمَدِينَةِ فَمَرَرْنَا بِحَدِيقَةٍ، فَقَالَ عَلِيٌّ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ: مَا أَحْسَنَ هَذِهِ الْحَدِيقَةَ ! يَا رَسُولَ اللَّهِ، فَقَالَ: " حَدِيقَتُكَ فِي الْجَنَّةِ أَحْسَنُ مِنْهَا "، ثُمَّ أَوْمَأَ بِيَدِهِ إِلَى رَأْسِهِ، وَلِحْيَتِهِ ثُمَّ بَكَى حَتَّى عَلا بُكَاؤُهُ، قِيلَ مَا يُبْكِيكَ؟ قَالَ: " ضَغَائِنُ فِي صُدُورِ قَوْمٍ لا يُبْدونَها لَكَ حَتَّى يَفْقِدُونِي "

رواه الطبراني وفيه من لم أعرفهم ، ومندل أيضاً فيه ضعف .

14691- İbn Abbâs bildiriyor: Ben, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ve Ali Medine'nin bostanlarına gittik. Bir bahçeye uğradık. Hz. Ali: "Ey Allah'ın Resûlü! Şu bahçe ne kadar güzel!" deyince O: *"Cennetteki bahçen bundan daha güzeldir"* buyurdu. Sonra eliyle başına ve sakalına işaret etti ve ağlamaya başladı. Ağlaması artınca ona: "Seni ağlatan nedir?" denilince buyurdu ki: *"Bazı toplulukların kalbinde sana karşı kini vardır. Onu beni kaybetmeden açığa vurmazlar."*

★Taberânî, rivayet etti. Ravilerden tanımadığım vardır. Mendel'de ise zayıflık vardır.

١٤٦٩٢ - عَنْ عَمْرُو بْنِ الحَمِقِ قَالَ : هَاجَرْتُ إِلَى رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَبَيْنَمَا أَنَا عِنْدَهُ ذَاتَ يَوْمٍ قَالَ لِي : يَا عَمْرُو هَلْ أَرِيْكَ دَابَّةَ الجَنَّةِ تَأْكُلُ الطَّعَامِ وَتَشْرَبُ الشَّرَابَ

---

[1] Ebû Ya'lâ (565) ve Bezzâr (2523) rivayet etti ve dedi ki: "Bu hadisin Ali'den sadece bu isnâdla rivayet edildiğini biliyoruz."

وَتَمْشِي فِي الأَسْوَاقِ ؟ قَالَ : قُلْتُ : بَلَى بِأَبِي أَنْتَ وَأُمِّي . قَالَ : " هَذَا دَابَّةُ الجَنَّةِ " . وَأَشَارَ إِلَى عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ"

رواه الطبراني وفيه جماعة ضعفاء.

14692- Amr b. el-Hamik bildiriyor: Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) hicret ettim. Birgün yanındayken bana dedi ki: *"Ey Amr! Sana yemek yiyen, içen ve çarşılarda dolaşan cennetin bineğini göstereyim mi?"* "Anam ve babam sana feda olsun, evet göster" dedim. Ali b. Ebî Tâlib'i işaret ederek: *"Bu, Cennetin bineğidir"* buyurdu.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden zayıf olanlar vardır.

١٤٦٩٣ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَمْرٍو الْخَلاَّلُ الْمَكِّيُّ ، ثنا يَعْقُوبُ بْنُ حُمَيْدٍ ، ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحَسَنِ الرَّافِعِيُّ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْفَضْلِ الرَّافِعِيِّ ، عَنْ جَدَّتِهِ سَلْمَى ، أَنَّهَا قَالَتْ : إِنِّي لَمَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالأَسْوَاقِ ، فَقَالَ : " لَيَطْلُعَنَّ عَلَيْكُمْ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ " إِذْ سَمِعْتُ الْخَشْفَةَ ، فَإِذَا عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ"

رواه الطبراني وفيه محمد بن الفضل الرافعي ذكره ابن أبي حاتم ولم يجرحه وبقية رجاله وثقوا وفي بعضهم خلاف.

14693- Ebû Râfi'nin hanımı Selmâ bildiriyor: (Medine'de bir yer olan) Evsâf'ta Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu hatırlıyorum: *"Şimdi size Cennet halkından bir adam çıkacak."* Bir ses duydum. Gelen Ali b. Ebî Tâlib'ti.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Muhammed b. el-Fadl er-Râfiî'yi, İbn Ebî Hâtim zikretmiş ve cerh etmemiştir. Diğer ravileri güvenilir sayılmıştır. Ama bazılarında ihtilaf vardır.[1]

(بَابُ النَّظَرِ إِلَيْهِ ﷺ)

Ona Bakmak

١٤٦٩٤ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُثْمَانَ بْنِ أَبِي شَيْبَةَ، ثنا أَحْمَدُ بْنُ بُدَيْلٍ الْيَامِيُّ، ثنا يَحْيَى بْنُ عِيسَى، عَنِ الأَعْمَشِ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ، عَنْ عَلْقَمَةَ، عَنْ عَبْدِ اللهِ يَعْنِي اِبْنِ مَسْعُودٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " النَّظَرُ إِلَى عَلِيٍّ عِبَادَةٌ "

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (24/301) rivayet etmiştir.

رواه الطبراني وفيه أحمد بن بديل اليامي وثقه ابن حبان وقال : مستقيم الحديث وابن أبي حاتم وفيه ضعف وبقية رجاله رجال الصحيح.

14694- Abdullah b. Mes'ûd, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Ali'ye bakmak ibadettir"* buyurduğunu bildiriyor.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Ahmed b. Budeyl el-Yâmî'yi İbn Hibbân güvenilir bulmuş ve onun hakkında "Hadisleri düzgündür" ifadesi kullanmıştır. İbn Ebî Hâtim de onu güvenilir addetmiştir. Diğer ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٤٦٩٥ - عَنْ طَلِيْقِ بْنِ مُحَمَّدْ قَالَ : رَأَيْتُ عِمْرَانَ بْنَ الحُصَيْنِ يَحُدُّ النَّظَرَ إِلَى عَلِيٍ فَقِيْلَ لَهُ فَقَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : " النَّظَرُ إِلَى عَلِيٍ عِبَادَةٌ"

رواه الطبراني وفيه عمران بن خالد الخزاعي وهو ضعيف.

14695- Talîk b. Muhammed bildiriyor: İmrân b. el-Husayn'ın, Hz. Ali'ye dikkatli bir şekilde baktığını gördüm. Bunun sebebi sorulduğunda dedi ki: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu duydum: *"Ali'ye bakmak ibadettir."*

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden İmrân b. Hâlid el-Huzâ'i zayıftır.[2]

(بَابٌ جَامِعٌ فِي مَنَاقِبِهِ ﷺ)

Menkıbelerinden Bazıları

١٤٦٩٦ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ حَمَّادٍ حَدَّثَنَا أَبُو عَوَانَةَ حَدَّثَنَا أَبُو بَلْجٍ حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ مَيْمُونٍ قَالَ إِنِّى لَجَالِسٌ إِلَى ابْنِ عَبَّاسٍ إِذْ أَتَاهُ تِسْعَةُ رَهْطٍ فَقَالُوا يَا أَبَا عَبَّاسٍ إِمَّا أَنْ تَقُومَ مَعَنَا وَإِمَّا أَنْ يُخْلُونَا هَؤُلَاءِ. قَالَ فَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ بَلْ أَقُومُ مَعَكُمْ. قَالَ وَهُوَ يَوْمَئِذٍ صَحِيحٌ قَبْلَ أَنْ يَعْمَى قَالَ فَابْتَدَءُوا فَتَحَدَّثُوا فَلاَ نَدْرِى مَا قَالُوا قَالَ فَجَاءَ يَنْفُضُ ثَوْبَهُ وَيَقُولُ أُفْ وَتُفْ وَقَعُوا فِى رَجُلٍ لَهُ عَشْرٌ وَقَعُوا فِى رَجُلٍ قَالَ لَهُ النَّبِىُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لأَبْعَثَنَّ رَجُلاً لاَ يُخْزِيهِ اللَّهُ أَبَداً يُحِبُّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ. قَالَ فَاسْتَشْرَفَ لَهَا مَنِ اسْتَشْرَفَ قَالَ

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (10006) rivayet etmiştir. Ravilerden Yahyâ b. Îsâ, Şiî fanatiğidir. İbnu'l-Cevzî *Mevdûât*'ında (1/363), onu zikretmiş ve hakkında görüşünü bildirmiştir.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (18/ 109,110) rivayet etmiştir. İbnu'l-Cevzî *Mevdûât*'ında (1/363) rivayet etti. Zehebî, *Müstedrek*'in *Telhîs*'inde (3/141) uydurma hadis olduğunu söyledi.

أَيْنَ عَلِيٌّ. قَالُوا هُوَ فِي الرَّحَى يَطْحَنُ. قَالَ وَمَا كَانَ أَحَدُكُمْ لِيَطْحَنَ. قَالَ فَجَاءَ وَهُوَ أَرْمَدُ لاَ يَكَادُ يُبْصِرُ قَالَ فَنَفَثَ فِي عَيْنَيْهِ ثُمَّ هَزَّ الرَّايَةَ ثَلاَثاً فَأَعْطَاهَا إِيَّاهُ فَجَاءَ بِصَفِيَّةَ بِنْتِ حُيَيٍّ قَالَ ثُمَّ بَعَثَ فُلاَناً لِسُورَةِ التَّوْبَةِ فَبَعَثَ عَلِيًّا خَلْفَهُ فَأَخَذَهَا مِنْهُ قَالَ لاَ يَذْهَبُ بِهَا إِلاَّ رَجُلٌ مِنِّي وَأَنَا مِنْهُ. قَالَ وَقَالَ لِبَنِي عَمِّهِ أَيُّكُمْ يُوَالِينِي فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ. قَالَ وَعَلِيٌّ مَعَهُ جَالِسٌ فَأَبَوْا فَقَالَ عَلِيٌّ أَنَا أُوَالِيكَ فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ. قَالَ أَنْتَ وَلِيِّي فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ . قَالَ فَتَرَكَهُ ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَى رَجُلٍ مِنْهُمْ فَقَالَ أَيُّكُمْ يُوَالِينِي فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ . فَأَبَوْا قَالَ فَقَالَ عَلِيٌّ أَنَا أُوَالِيكَ فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ. فَقَالَ أَنْتَ وَلِيِّي فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ . قَالَ وَكَانَ أَوَّلَ مَنْ أَسْلَمَ مِنَ النَّاسِ بَعْدَ خَدِيجَةَ قَالَ وَأَخَذَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثَوْبَهُ فَوَضَعَهُ عَلَى عَلِيٍّ وَفَاطِمَةَ وَحَسَنٍ وَحُسَيْنٍ فَقَالَ ﴿إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيراً﴾.قَالَ وَشَرَى عَلِيٌّ نَفْسَهُ لَبِسَ ثَوْبَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ نَامَ مَكَانَهُ قَالَ وَكَانَ الْمُشْرِكُونَ يَرْمُونَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَجَاءَ أَبُو بَكْرٍ وَعَلِيٌّ نَائِمٌ قَالَ وَأَبُو بَكْرٍ يَحْسَبُ أَنَّهُ نَبِيُّ اللَّهِ قَالَ فَقَالَ يَا نَبِيَّ اللَّهِ. قَالَ فَقَالَ لَهُ عَلِيٌّ إِنَّ نَبِيَّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدِ انْطَلَقَ نَحْوَ بِئْرِ مَيْمُونٍ فَأَدْرِكْهُ. قَالَ فَانْطَلَقَ أَبُو بَكْرٍ فَدَخَلَ مَعَهُ الْغَارَ قَالَ وَجَعَلَ عَلِيٌّ يُرْمَى بِالْحِجَارَةِ كَمَا كَانَ يُرْمَى نَبِيُّ اللَّهِ وَهُوَ يَتَضَوَّرُ قَدْ لَفَّ رَأْسَهُ فِي الثَّوْبِ لاَ يُخْرِجُهُ حَتَّى أَصْبَحَ ثُمَّ كَشَفَ عَنْ رَأْسِهِ فَقَالُوا إِنَّكَ لَلَئِيمٌ كَانَ صَاحِبُكَ نَرْمِيهِ فَلاَ يَتَضَوَّرُ وَأَنْتَ تَتَضَوَّرُ وَقَدِ اسْتَنْكَرْنَا ذَلِكَ. قَالَ وَخَرَجَ بِالنَّاسِ فِي غَزْوَةِ تَبُوكَ قَالَ فَقَالَ لَهُ عَلِيٌّ أَخْرُجُ مَعَكَ. قَالَ فَقَالَ لَهُ نَبِيُّ اللَّهِ لاَ. فَبَكَى عَلِيٌّ فَقَالَ لَهُ أَمَا تَرْضَى أَنْ تَكُونَ مِنِّي بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى إِلاَّ أَنَّكَ لَسْتَ بِنَبِيٍّ إِنَّهُ لاَ يَنْبَغِي أَنْ أَذْهَبَ إِلاَّ وَأَنْتَ خَلِيفَتِي. قَالَ وَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ أَنْتَ وَلِيِّي فِي كُلِّ مُؤْمِنٍ بَعْدِي. وَقَالَ سُدُّوا أَبْوَابَ الْمَسْجِدِ غَيْرَ بَابِ عَلِيٍّ. فَقَالَ فَيَدْخُلُ الْمَسْجِدَ جُنُباً وَهُوَ طَرِيقُهُ لَيْسَ لَهُ طَرِيقٌ غَيْرُهُ قَالَ وَقَالَ مَنْ كُنْتُ مَوْلاَهُ فَإِنَّ مَوْلاَهُ عَلِيٌّ" قَالَ وَأَخْبَرَنَا اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فِي الْقُرْآنِ أَنَّهُ قَدْ رَضِيَ عَنْهُمْ عَنْ أَصْحَابِ الشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا فِي قُلُوبِهِمْ هَلْ حَدَّثَنَا أَنَّهُ سَخِطَ عَلَيْهِمْ بَعْدُ. قَالَ وَقَالَ نَبِيُّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِعُمَرَ حِينَ قَالَ ائْذَنْ لِي فَلأَضْرِبْ عُنُقَهُ. قَالَ أَوَكُنْتَ فَاعِلاً وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّ اللَّهَ قَدِ اطَّلَعَ إِلَى أَهْلِ بَدْرٍ فَقَالَ اعْمَلُوا مَا شِئْتُمْ"

رواه أحمد والطبراني في الكبير والأوسط باختصار ورجال أحمد رجال الصحيح غير أبي بلج الفزاري وهو ثقة وفيه لين.

14696- Amr b. Meymûn anlatıyor: İbn Abbâs ile birlikte otururken yanına yedi kişi gelerek dediler ki: "Ey İbn Abbâs! Ya bizimle yalnız kal ya da bunlar bizi yalnız bıraksınlar." İbn Abbâs: "Ben sizinle gelirim" dedi. O zaman gözleri henüz kör olmamıştı. Bir köşeye çekilip konuştular. Ne konuştuklarını bilmiyorum. İbn Abbâs, elbiselerini silkerek ve şöyle diyerek geldi:

Öf! Yazık size! Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Allah'ın kendisini utandırmayacağı birini göndereceğim. O, Allah'ı ve Resûlü'nü sever"* buyurduğu kişi hakkında konuşuyorlar. Birçok kişi o görevin kendisine verilmesini temenni ederek kendini Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) göstermeye çalıştı. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Ali nerede?"* diye sordu. "Eşyaların yanında (un) öğütüyor" karşılığını verdiler. *"Sizden biriniz (onun yerine) öğütsün"* buyurdu. Ali gözlerinden rahatsızdı, neredeyse göremiyordu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) gözlerine (dua ederek) gözüne üfledi. Sonra sancağı üç defa sallayarak onu Ali'ye verdi. Ali, O'na Safiyye binti Huyeyy'i (ganimet olarak) getirdi.

Falan kişiyi (Mekke'ye) Tevbe sûresiyle gönderdi. Ardından Ali'yi yolladı. Onu ondan aldı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Bunu (sûreyi) ancak, kendisi benden, ben de ondan olan birisi götürebilir"* buyurdu.

Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), amcaları oğluna: *"Hanginiz, dünyada ve âhirette benim velim olur?"* diye sorunca onlar bundan yüz çevirdiler. Ali dedi ki: "Ben dünyada ve âhirette senin velin olurum." Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: *"Sen, benim dünyada ve âhirette velimsin."*

Hatice'den sonra insanlar içinde ilk Müslüman olan kişi Ali'dir. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), kıyafetini alıp Ali, Fâtıma, Hasan ve Hüseyin'in üzerine atarak buyurdu ki: **"Ey Peygamberin ev halkı! (Ehl-i beyt) Şüphesiz Allah sizden kusuru giderip sizi tertemiz yapmak ister."** (Ahzâb Sur. 33)

(İbn Abbâs) dedi ki: Ali, canını Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) için feda ederek onun elbisesini giyip onun yerine yattı. Müşrikler Resûlullah'ı (sallallahu aleyhi vesellem) öldürmek istiyorlardı. Ali, yatarken Ebû Bekr geldi. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yatağında yatanın Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) olduğunu zannediyordu. "Ey Allah'ın Peygamberi!" diye seslenince Ali ona: "Allah'ın Peygamberi, Meymûne kuyusu istikametine gitti. Ona yetiş" dedi. Ebû Bekr, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) yetişip onunla mağaraya girdi. Sonra Ali (müşrikler

tarafından) Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) taşlandığı gibi taşlanmaya başlandı. Sırtını müşriklere dönmüş başını kıyafetiyle sarmıştı. Sabaha kadar başını açmadı. Sabah başını açınca dediler ki: "Sen kötü birisin. Biz dostunu taşladığımızda sırtını dönmüyordu. Sen sırtını döndün. Bu yüzden seni tanıyamadık."

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), insanlarla Tebuk seferine çıktığı zaman Ali ona: "Seninle (sefere) çıkmak istiyorum" deyip te Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Olmaz!"* deyince ağlamaya başladı. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) ona dedi ki: *"Benim yanımdaki konumunun, Hârûn'un, Mûsâ'nın yanındaki konumu gibi olması seni hoşnut etmez mi? Ancak sen peygamber değilsin. Seni burada halifem olarak bırakıp öyle gitmek zorundayım."*

Ayrıca Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona: *"Sen benden sonra her müminin velisisin"* dedi. Ayrıca Ali'nin kapısı dışında Mescid'e açılan bütün kapıları kapattı. Mescid'den cünüp olarak geçebiliyordu. Onun o yoldan başka yolu yoktu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), onun hakkında: *"Ben kimin mevlâsıysam, Ali de onun mevlâsıdır"* buyurdu.

Yüce Allah bize Kur'ân'da onlardan, ağacın altında biat edenlerden, kalplerinin içindekini bildiği için razı olduğunu söyledi. Bu ilahi hükümden sonra, Allah'ın onlara öfkelendiğini söyleyen olabilir mi? Nitekim Hz. Ömer (Mekke'nin fethinde müşriklere haber gönderen kişi hakkında) Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) "İzin ver de onun boynunu vurayım" dediğinde, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: *"Sana izin verirdim, ama Allah'ın, Bedir ehline bakıp, «Artık (bundan sonra) ne isterseniz yapın» demediğini nereden biliyorsun?"*

★Ahmed ile Taberânî *el-Mu'cemu'l-kebîr* ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında kısa metinle rivayet ettiler. Ahmed'in ravileri, Ebû Belc el-Fezârî dışında *Sahîh*'in ravileridir. O da güvenilirdir, ama kendisinde gevşeklik vardır.

١٤٦٩٧ - حَكِيمُ بْنُ جُبَيْرٍ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ شَدَّادٍ، عَنْ اِبْنِ عَبَّاسٍ قَالَ : كَانَتْ لِعَلِي ثَمَانِيَ عَشَرَةَ مَنْقَبَةَ مَا كَانَتْ لِأَحَدٍ مِنْ هَذِهِ الأُمَّةِ"

رواه الطبراني في الأوسط وفيه حكيم بن جبير وهو ضعيف.

14697- İbn Abbâs der ki: "Hz. Ali'nin, bu ümmetten başka hiç kimsede olmayan on sekiz menkıbesi vardır.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etmiştir. Ravilerden Hakîm b. Cubeyr zayıftır.

١٤٦٩٨ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا وَكِيعٌ عَنْ هِشَامِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ عُمَرَ بْنِ أَسِيدٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ كُنَّا نَقُولُ فِى زَمَنِ النَّبِىِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَسُولُ اللَّهِ خَيْرُ النَّاسِ ثُمَّ أَبُو بَكْرٍ ثُمَّ عُمَرُ وَلَقَدْ أُوتِىَ ابْنُ أَبِى طَالِبٍ ثَلاَثَ خِصَالٍ لأَنْ تَكُونَ لِى وَاحِدَةٌ مِنْهُنَّ أَحَبُّ إِلَىَّ مِنْ حُمْرِ النَّعَمِ زَوَّجَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ابْنَتَهُ وَوَلَدَتْ لَهُ وَسَدَّ الأَبْوَابَ إِلاَّ بَابَهُ فِى الْمَسْجِدِ وَأَعْطَاهُ الرَّايَةَ يَوْمَ خَيْبَرَ"

رواه أحمد وأبو يعلى ورجالهما رجال الصحيح.

14698- İbn Ömer bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) zamanında insanların en hayırlısının o, sonra Ebû Bekr, sonra Ömer olduğunu söylerdik. Ali b. Ebî Tâlib'e verilen üç haslet vardır ki onlardan birinin bende olması, benim için kızıl develerimin olmasından daha hoş bir durumdur. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), onu kızıyla evlendirdi. Ondan çocuğu oldu. Mescid'e açılan bütün kapıları kapattı. Sadece Ali'nin kapısı açık kaldı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hayber günü sancağı ona verdi.

★Ahmed ve Ebû Ya'lâ rivayet etiler. İkisinin de ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٤٦٩٩ - حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللهِ بْنُ عَمْرٍو الْقَوَارِيرِيُّ عَبْدُ اللهِ بْنُ جَعْفَرٍ، أَخْبَرَنِي سُهَيْلُ بْنُ أَبِي صَالِحٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ : قَالَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ : لَقَدْ أُعْطِيَ عَلِيٌّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ ثَلاَثَ خِصَالٍ لِأَنْ يَكُونَ لِي خِصْلَةٌ مِنْهَا أَحَبَّ إِلَيَّ مِنْ أُعْطِيَ حُمْرُ النِّعَمِ . قِيْلَ : وَمَا هِيَ يَا أَمِيْرَ الْمُؤْمِنِيْنَ ؟ قَالَ : تَزْوِيْجُهُ فَاطِمَةَ بِنْتُ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَسُكْنَاهُ الْمَسْجِدَ مَعَ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لاَ يَحِلُّ فِيْهِ مَا يَحِلُّ لَهُ وَالرَّايَةُ يَوْمَ خَيْبَرَ"

رواه أبو يعلى في الكبير وفيه عبد الله بن جعفر بن نجيح وهو متروك.

14699- Ebû Hureyre, Ömer b. el-Hattab'ın şöyle dediğini nakleder: Ali b. Ebî Tâlib'e verilen üç haslet vardır ki onlardan birinin bende olması, benim için, kızıl develerimin olmasından daha hoş bir durumdur." "Ey müminlerin emîri! Onlar nedir?" diye sorulunca şu karşılığı verdi: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) kızı Fâtıma ile evlenmesi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) ile Mescid'e (yol olarak kullanma dışında) girmesi. Mescid'de Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) helal olan şey ona da helaldi. Hayber günü, sancağın ona verilmesi."

---

[1] Ahmed (4797) ve Ebû Ya'lâ (5601) rivayet etmiştir. Ayrıca *el-Kavlu'l-Müsedded*'e (52-) bakınız.

★ Ebû Ya'lâ, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde rivayet etti. Ravilerden Abdullah b. Câfer b. Necîh, metrûktur.

١٤٧٠٠ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُسْلِمِ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ الأَشْعَرِيُّ الأَصْبَهَانِيُّ ، حَدَّثَنَا مُجَاشِعُ بْنُ عَمْرٍو ، بِهَمْدَانَ ، سَنَةَ خَمْسٍ وَثَلاثِينَ وَمِائَتَيْنِ ، حَدَّثَنَا عِيسَى بْنُ سَوَادَةَ الرَّازِيُّ ، حَدَّثَنَا هِلالُ بْنُ أَبِي حُمَيْدٍ الْوَزَّانُ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُكَيْمٍ الْجُهَنِيِّ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ أَوْحَى إِلَيَّ فِي عَلِيٍّ ثَلاثَةَ أَشْيَاءَ لَيْلَةَ أُسْرِيَ بِي ، أَنَّهُ سَيِّدُ الْمُؤْمِنِينَ ، وَإِمَامُ الْمُتَّقِينَ ، وَقَائِدُ الْغُرِّ الْمُحَجَّلِينَ "

رواه الطبراني في الصغير وفيه عيسى بن سوادة النخعي وهو كذاب

قلت : وتأتي أحاديث جامعة في باب من يحبه وغير ذلك.

14700- Abdullah b. Ukeym el-Cühenî, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu nakleder: *"Yüce Allah, Ali hakkında, İsra (Miraç) gecesi bana şu üç şeyi vahyetti: O, müminlerin efendisi, takva sahiplerinin imamı ve iki cihanın nurudur."*

★Taberânî, *el-Mu'cemu's-sağîr*'inde rivayet etti. Ravilerden Îsâ b. Sevâde en-Nehaî hadis uyduran biridir.

Derim ki: "Onu sevenler" ve başka bölümlerde bu konuda hadisler gelecektir.[1]

١٤٧٠١ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ الأَنْمَاطِيُّ ، ثنا سَعِيدُ بْنُ سُلَيْمَانَ الْوَاسِطِيُّ ، قَالَ : سَمِعْتُ مَنْصُورَ بْنَ أَبِي الأَسْوَدِ ، يَقُولُ : سَمِعْتُ أَبَا دَاوُدَ ، يَقُولُ : سَمِعْتُ أَبَا الْحَمْرَاءِ ، يَقُولُ : " رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْتِي بَابَ عَلِيٍّ وَفَاطِمَةَ سِتَّةَ أَشْهُرٍ ، فَيَقُولُ : ﴿إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا﴾

رواه الطبراني وفيه أبو داود الأعمى وهو كذاب.

14701- Ebu'l-Hamrâ der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) altı ay süreyle Ali ve Fâtıma'nın kapısına gidip şu âyeti okurdu: **"Ey Peygamberin ev halkı (Ehl-i beyt)! Şüphesiz Allah sizden kusuru giderip sizi tertemiz yapmak ister."** (Ahzâb Sur. 33)

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Ebû Dâvûd el-Âmâ hadis uyduran biridir.[2]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu's-sağîr*'inde (1012) rivayet etmiştir. Taberânî'nin hocası Muhammed b. Müslim b. Abdilazîz el-Eş'arî el-Isbehânî hakkında Ebû Nuaym'ın *Ahbâr Isbehân*'ında geçen biyografisinde cerh veya tadilde bulunmamıştır. (2/229)

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (22/ 200) rivayet etmiştir.

١٤٧٠٢ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُثْمَانَ بْنِ أَبِي شَيْبَةَ ، ثنا عُبَادَةُ بْنُ زِيَادٍ الأَسَدِيُّ ، ثنا عَمْرُو بْنُ ثَابِتٍ ، عَنْ أَبِي حَمْزَةَ الثُّمَالِيِّ ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ ، عَنْ أَبِي الْحَمْرَاءِ خَادِمِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : " لَمَّا أُسْرِيَ بِي إِلَى السَّمَاءِ دَخَلْتُ الْجَنَّةَ فَرَأَيْتُ فِي سَاقِ الْعَرْشِ مَكْتُوبًا لا إِلَهَ إِلا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ أَيَّدْتُهُ بِعَلِيٍّ وَنَصَرْتُهُ "

رواه الطبراني وفيه عمرو بن ثابت وهو متروك.

14702- Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) hizmetkârı Ebu'l-Hamrâ Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle duyduğunu nakleder: *"İsrâ gecesi (Mirâc'a) çıkarıldığım zaman cennete girdim. Arş'ın ayağında «Allah'tan başka ilah yoktur, Muhammed onun Resûlüdür. Onu Ali ile teyîd edip destekledim» yazıldığını gördüm."*

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Amr b. Sâbit metrûktur.[1]

١٤٧٠٣ - عَنْ عَمَّارِ بْنِ يَاسِرٍ ، قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لِعَلِيٍّ : " إِنَّ اللَّهَ قَدْ زَيَّنَكَ بِزِينَةٍ لَمْ تُزَيِّنِ الْعِبَادُ بِزِينَةٍ أَحَبُّ إِلَيْهِ مِنْهَا، وَهِيَ زِينَةُ الأَبْرَارِ عِنْدَ اللَّهِ ؛ الزُّهْدُ فِي الدُّنْيَا، جَعَلَكَ لا تَنَالُ مِنَ الدُّنْيَا شَيْئًا وَجَعَلَهَا لا تَنَالُ مِنْكَ شَيْئًا، وَوَهَبَ لَكَ حُبَّ الْمَسَاكِينِ

رواه الطبراني وفيه عمرو بن جميع وهو متروك.

14703- Ammâr b. Yâsir, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Hz. Ali'ye şöyle buyurduğunu bildirdi: *"Allah, seni kullarını daha güzeliyle süslemediği bir süsle süslemiştir. O, iyilerin süsü olan dünyada zâhid olmaktır. Seni dünyada hiçbir şeye sahip olmayan birisi yaptı. Onun senden bir şey elde etmesine izin vermedi. Sana da miskinlere karşı bir sevgi verdi."*

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Amr b. Cumey' metrûktur.

١٤٧٠٤ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُثْمَانَ بْنِ أَبِي شَيْبَةَ , ثنا مُحَمَّدُ بْنُ يَزِيدَ هُوَ أَبُو هِشَامٍ الرِّفَاعِيُّ , ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الطُّهَوِيُّ , عَنْ لَيْثٍ , عَنْ مُجَاهِدٍ , عَنِ ابْنِ عُمَرَ , قَالَ : بَيْنَمَا أَنَا مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي ظِلٍّ بِالْمَدِينَةِ وَهُوَ يَطْلُبُ عَلِيًّا إِذِ انْتَهَيْنَا إِلَى حَائِطٍ , فَنَظَرْنَا فِيهِ , فَنَظَرَ إِلَى عَلِيٍّ وَهُوَ نَائِمٌ فِي الأَرْضِ وَقَدْ أغْبَرَ , فَقَالَ : " لا أَلُومُ النَّاسَ يُكَنُّونَكَ أَبَا تُرَابٍ " , فَلَقَدْ رَأَيْتُ عَلِيًّا تَغَيَّرَ

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (22/ 200) rivayet etmiştir. İbnu'l-Cevzî, başka bir yolla *el-İlelu'l-Mütenâhiye*'sinde (378) rivayet etmiş ve demiştir ki: "Bu hadis sahih değildir." İbn Hibbân: "Ahmed b. el-Hasan el-Kûfî hadis uyduran biridir" ve Dârekutnî ise: "Metrûk bir ravidir" dedi.

وَجْهُهُ , وَاشْتَدَّ ذَلِكَ عَلَيْهِ , فَقَالَ : " أَلا أُرْضِيكَ يَا عَلِيُّ ؟ " قَالَ : بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ , قَالَ : " أَنْتَ أَخِي , وَوَزِيرِي تَقْضِي دَيْنِي , وَتُنْجِزُ مَوْعِدِي , وَتُبْرِئُ ذِمَّتِي , فَمَنْ أَحَبَّكَ فِي حَيَاةٍ مِنِّي فَقَدْ قَضَى نَحْبَهُ , وَمَنْ أَحَبَّكَ فِي حَيَاةٍ مِنْكَ بَعْدِي خَتَمَ اللَّهُ لَهُ بِالأَمْنِ وَالإِيمَانِ , وَمَنْ أَحَبَّكَ بَعْدِي وَلَمْ يَرَكَ خَتَمَ اللَّهُ لَهُ بِالأَمْنِ وَالإِيمَانِ وَأَمَّنَهُ يَوْمَ الْفَزَعِ الأَكْبَرِ , وَمَنْ مَاتَ وَهُوَ يَبْغَضُكَ يَا عَلِيُّ مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً يُحَاسِبُهُ اللَّهُ بِمَا عَمِلَ فِي الإِسْلامِ "

رواه الطبراني وفيه من لم أعرفه.

14704- İbn Ömer anlatıyor: Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem), Medine'de bir gölgede Hz. Ali'yi ararken bir bostana uğradık. Ali'nin yerde yattığını gördük. Her tarafı toz olmuştu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: *"İnsanların sana Ebû Turâb ("toprağın babası") künyesini vermelerinden dolayı onları kınamam."* Bu söz üzerine Ali'nin yüzünün değiştiğini ve bu sözün zoruna gittiğini gördüm.

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Seni razı edeyim mi ey Ali!"* buyurunca Hz. Ali: "Olur, ey Allah'ın Resûlü!" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: *"Sen benim kardeşim ve borcumu ödeyen, vaadimi yerine getiren ve halkın üzerimde olan hakkını ödeyen vezirimsin. Kim, ben hayattayken seni severse, O sözünü tutmuştur. Kim seni sen hayattayken benim vefatımdan sonra severse, Allah onun ruhunu korkusuz ve imanlı bir şekilde vermesini nasip eder ve büyük korkunun yaşanacağı o günde emin kılar. Ey Ali! Sana buğzederek ölen Cahiliye ölümü üzere ölür. Allah onu İslam üzereyken yaptığı amellere göre hesaba çeker."*

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden tanımadığım vardır.

١٤٧٠٥ – حَدَّثَنَا سُوَيْدُ بْنُ سَعِيدٍ، حَدَّثَنَا زَكَرِيَّا بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَزِيدَ الصُّهْبَانِيُّ، عَنْ عَبْدِ الْمُؤْمِنِ، عَنْ أَبِي الْمُغِيرَةِ، عَنْ عَلِيٍّ قَالَ : طَلَبَنِي رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَوَجَدَنِي فِي جُدُولٍ نَائِماً فَقَالَ : " قُمْ مَا أَلُومُ النَّاسَ يُسَمُّونَكَ أَبَا تُرَابٍ " . قَالَ : فَرَآنِي كَأَنِّي وَجَدْتُ فِي نَفْسِي مِنْ ذَلِكَ فَقَالَ : " قُمْ فَوَاللهِ لَأُرْضِيَنَّكَ أَنْتَ أَخِي وَأَبُو وَلَدَيَّ تُقَاتِلُ عَنْ سُنَّتِي وَتُبْرِئُ ذِمَّتِي مَنْ مَاتَ فِي عَهْدِي فَهُوَ كَنْزُ اللهِ وَمَنْ مَاتَ فِي عَهْدِكَ فَقَدْ قَضَى نَحْبَهُ وَمَنْ مَاتَ يُحِبُّكَ بَعْدَ مَوْتِكَ خَتَمَ اللهُ بِالأَمْنِ وَالإِيمَانِ مَا طَلَعَتْ شَمْسٌ أَوْ غَرَبَتْ وَمَنْ مَاتَ يُبْغِضُكَ مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً وَحُوسِبَ بِمَا عَمِلَ فِي الإِسْلامِ "

رواه أبو يعلى وفيه زكريا الصهباني وهو ضعيف.

14705- Hz. Ali bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) beni aradı, bir arkta uyurken beni bulunca: *"Kalk! İnsanların sana Ebû Turâb ("toprağın babası") ismini vermelerinden dolayı onları kınamam"* buyurdu. Bu sözünden gücendiğimi hissedince dedi ki: *"Kalk! Vallahi seni razı edeceğim. Sen kardeşim ve iki çocuğumun babasısın. Sünnetim için savaşansın. Halkın üzerimde olan hakkını ödeyensin. Kim benim zamanımda ölürse (bu ölümü onun için) Allah'ın hazinesidir. Kim senin zamanında ölürse vâdesi gelip ölmüştür. Kim sen öldükten sonra, seni severek ölürse, güneş doğup battığı müddetçe Allah, onun hayatını emniyet ve iman ile sona erdirir. Kim sana buğzederek ölürse, Cahiliye ölümü üzere ölür. İslam'da yaptığı amellerle hesaba çekilir."*

★Ebû Ya'lâ rivayet etti. Ravilerden Zekeriyyê es-Suhbânî zayıftır.[1]

(بَابٌ اِكْتِحَالُهُ بِرِيْقِ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَكِفَايَتُهُ الرَّمْدِ وَالحَرِّ وَالبَرَدِ)

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Tükrüğünü Sürünmekle Göz Ağrısı, Sıcak ve Soğuktan Tamamen Korunması

١٤٧٠٦ – حَدَّثَنَا زُهَيْرٌ ، حَدَّثَنَا جَرِيرٌ ، عَنْ مُغِيرَةَ ، عَنْ أُمِّ مُوسَى ، قَالَتْ : سَمِعْتُ عَلِيًّا ، يَقُولُ : " مَا رَمِدْتُ وَلا صُدِعْتُ مُنْذُ مَسَحَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَجْهِي ، وَتَفَلَ فِي عَيْنَيَّ يَوْمَ خَيْبَرَ حِينَ أَعْطَانِي الرَّايَةَ "

رواه أبو يعلى وأحمد باختصار ورجالهما رجال الصحيح غير أم موسى وحديثها مستقيم.

14706- Hz. Ali der ki: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Hayber günü bana sancağı verip de yüzümü sıvazladığı ve gözüme tükürüğünü sürdüğü andan beri ne gözümde, ne de başımda bir ağrı oldu."

★Ebû Ya'lâ ve kısa metinle Ahmed rivayet etti. Ümmü Mûsâ dışındaki ravileri *Sahîh*'in ravileridir. Onun da hadisi kabul edilebilir durumdadır.[2]

١٤٧٠٧ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ غِيَاثٍ الْمَرْوَزِيُّ ، قَالَ : نا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ السَّعْدِيُّ الْمَرْوَزِيُّ ، قَالَ : نا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى أَبُو يَحْيَى الْمُعَلِّمُ الْمَرْوَزِيُّ ، قَالَ : نا هَاشِمُ بْنُ مَخْلَدٍ ، قَالَ : نا أَيُّوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الثَّقَفِيُّ ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ الصَّائِغِ ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ الْهَمْدَانِيِّ ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى ، قَالَ : خَرَجَ عَلَيْنَا عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ ، فِي الْحَرِّ الشَّدِيدِ وَعَلَيْهِ ثِيَابُ الشِّتَاءِ ، وَخَرَجَ عَلَيْنَا فِي

[1] Ebû Ya'lâ (528) rivayet etmiştir. Ravilerden Süveyb b. Saîd zayıftır. Abdulmümin ve Ebu'l-Muğîre meçhuldür.

[2] Ebû Ya'lâ (593), Ahmed (579) ve Ebû Câfer et-Taberî *Tezhîbu'l-Âsâr -Müsned Ali-* (168) rivayet etmiştir.

الشِّتَاءِ وَعَلَيْهِ ثِيَابُ الصَّيْفِ ، ثُمَّ دَعَا بِمَاءٍ ، فَشَرِبَهُ ، ثُمَّ مَسَحَ الْعَرَقَ عَنْ جَبْهَتِهِ ، ثُمَّ رَجَعَ إِلَى بَيْتِهِ ، فَقُلْتُ لأَبِي : يَا أَبَتَاهُ أَمَا رَأَيْتَ مَا صَنَعَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ ؟ خَرَجَ عَلَيْنَا فِي الشِّتَاءِ وَعَلَيْهِ ثِيَابُ الصَّيْفِ ، وَخَرَجَ عَلَيْنَا فِي الصَّيْفِ وَعَلَيْهِ ثِيَابُ الشِّتَاءِ ، فَقَالَ أَبُو لَيْلَى : مَا فَطِنْتُ ، فَأَخَذَ بِيَدِ أَبِيهِ ، فَأَتَى عَلِيًّا فَقَالَ لَهُ الَّذِي صَنَعَ ، فَقَالَ لَهُ عَلِيٌّ : إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ بَعَثَنِي وَأَنَا أَرْمَدُ ، فَبَزَقَ فِي عَيْنِي ، ثُمَّ قَالَ : " افْتَحْ عَيْنَيْكَ " ، فَفَتَحْتُهُمَا ، فَمَا اشْتَكَيْتُهُمَا حَتَّى السَّاعَةِ ، وَدَعَا لِي فَقَالَ : " اللَّهُمَّ أَذْهِبْ عَنْهُ الْحَرَّ وَالْبَرْدَ " ، فَمَا وَجَدْتُ حَرًّا وَلا بَرْدًا حَتَّى يَوْمِي هَذَا"

رواه الطبراني في الأوسط وإسناده حسن.

14707- Abdurrahmân b. Ebî Leylâ bildiriyor: Ali b. Ebî Tâlib, şiddetli sıcağın olduğu bir günde yanımıza kışlık elbiseyle çıktı. Kışın da yazlık elbiseyle çıktı. Sonra içeceği suyu alıp geri döndü ve alnındaki teri sildi. Sonra evine döndü. Babama dedim ki: "Babacığım! Emîrül-mümininin yaptığını gördün mü? Yanımıza kışın yazlık elbiseyle, yazın da kışlık elbiseyle çıktı." Ebû Leylâ: "Dikkat etmedim" dedi. Oğlunun elini tutarak Ali'nin yanına gitti. Kendisine (neden böyle) yaptığını sorunca; Hz. Ali şu karşılığı verdi:

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) beni gözüm ağırıyorken (Hayber'de elime sancağı vererek) göndereceği zaman gözüme tükürüğünden sürdü ve: *"Gözünü aç!"* buyurdu. Gözlerimi açtığım zamandan şimdiye kadar göz ağrısından şikâyet etmedim. Bana: *"Allahım! Ondan sıcağı ve soğuğu gider"* diye dua etti. O zamandan bu güne kadar soğuğu ve sıcağı hissetmedim.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etmiştir. Senedi hasendir.[1]

١٤٧٠٨ - وَفِي رِوَايَةٍ أُخْرَى عِنْدَهُ : عَنْ سُوَيْدِ بْنِ غَفْلَةَ قَالَ : لَقِيْنَا عَلِياً وَعَلَيْهِ ثَوْبَانِ فِي الشِّتَاءِ فَقُلْنَا : لاَ تَغْتَرُّ بِأَرْضِنَا هَذِهِ فَإِنَّ أَرْضَنَا هَذِهِ مَقَرَّةٌ لَيْسَتْ مِثْلَ أَرْضِكَ . قَالَ : فَإِنِّي كُنْتُ مَقْرُوراً فَلَمَّا بَعَثَنِي رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى خَيْبَرِ قُلْتُ : إِنِّي أَرْمَدُ فَتَفَلَ فِي عَيْنِي فَمَا وَجَدْتُ حَراً وَلاَ بَرْداً وَلاَ رَمَدَتْ عَيْنَايَ"

14708- Başka bir rivayette şöyle geçer: Süveyd b. Ğafele der ki: Hz. Ali ile kışın karşılaştık. Üzerinde iki kıyafet vardı. Ona dedik ki: "Bizim

[1] Ahmed (778) rivayet etmiştir. İbn Mâce, *Sünen*'inde (117) buna benzer bir rivayette bulundu.

toprağımızın havası seni aldatmasın. Bizim toprağımız soğuktur, senin toprağına benzemez." Dedi ki: "Daha önce üşüyordum. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) beni Hayber'e gönderdiği zaman: «Gözlerim ağırıyor» dedim. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) tükürüğünden gözlerime sürdü. O günden sonra ne soğuğu, ne de sıcağı hissetmedim. Gözlerim de ağrımadı."

١٤٧٠٩ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ زُهَيْرٍ التُّسْتَرِيُّ، ثنا عَلِيُّ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ بُكَيْرٍ الْحَضْرَمِيُّ، ثنا جَعْفَرُ بْنُ عَوْنٍ، عَنِ الْمُعَلَّى بْنِ عِرْفَانَ، عَنْ أَبِي وَائِلٍ، عَنْ عَبْدِ اللهِ يَعْنِي ابْنَ مَسْعُودٍ قَالَ : رَأَيْتُ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَحَلَ عَيْنَ عَلِيٍّ بِرِيقِهِ"

رواه الطبراني وفيه المعلى بن عرفان وهو متروك.

14709- Abdullah b. Mes'ûd der ki: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), Ali'nin gözüne tükürüğünü sürdüğünü gördüm."

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Mu'allâ b. İrfân metrûktur.[1]

(بَابٌ فِيمَا بُشِّرَ بِهِ ﷺ)

Müjdelendiği Hususlar

١٤٧١٠ - حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الصَّمَدِ بْنُ عَبْدِ الْوَارِثِ ، حَدَّثَنَا شُعْبَةُ حَدَّثَنَا فُضَيْلٌ ، عَنْ أَبِي حَرِيزٍ ، عَنِ الشَّعْبِيِّ ، عَنْ عَلِيٍّ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " حِينَ رَجَعْتُ مِنْ جِنَازَةٍ ، قَوْلًا مَا أُحِبُّ أَنَّ لِي بِهِ الدُّنْيَا جَمِيعًا "

رواه أبو يعلى وفيه أبو حريز وثقه أبو زرعة وغيره وضعفه ابن المديني وغيره وبقية رجاله ثقات

14710- Hz. Ali bildiriyor: "Bir cenazeden döndüğümde Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bana öyle şeyler söyledi ki o sözleri dünya ve içindekilerle değişmem."

★Ebû Ya'lâ rivayet etti. Ravilerden Ebû Harîz'i, Ebû Zür'a ve başkaları güvenilir bulmuş, İbnu'l-Medînî ve başkaları da zayıf olduğunu söylemiştir. Diğer ravileri güvenilirdir.[2]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (10474) rivayet etmiştir.

[2] Ebû Ya'lâ (359) rivayet etmiştir. Ebû Nu'aym *Hilye*'sinde rivayet etti ve dedi ki: "Bu hadisi Şa'bî'den, sadece Harîz rivayet etmiştir. Şa'bî ise Hz. Ali'yi gördü, ama ondan hadis dinlemedi."

(بَابٌ فِيمَا بَلَغَتْ صَدَقَةُ مَالِهِ ﷺ)

Sadaka Verdiği Malının Ulaştığı Miktar

١٤٧١١ - حَدَّثَنَا حَجَّاجٌ، حَدَّثَنَا شَرِيكٌ، عَنْ عَاصِمِ بْنِ كُلَيْبٍ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ كَعْبٍ الْقَرْظِيِّ أَنَّ عَلِيًّا قَالَ : لَقَدْ رَأَيْتُنِي مَعَ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَإِنِّي لَأَرْبُطُ الْحَجَرَ عَلَى بَطْنِي مِنَ الْجُوعِ وَإِنَّ صَدَقَةَ مَالِي لَتَبْلُغُ أَرْبَعِينَ أَلْفَ دِينَارٍ"

14711- Muhammed b. Ka'b el-Kurazî, Hz. Ali'nin: "Kendimi Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) açlıktan karnımıza taş bağlarken gördüm. Malımın zekâtı, kırk bin dinarı (altını) buldu" dediğini bildiriyor.[1]

١٤٧١٢ - وَفِي رِوَايَةٍ : وَإِنَّ صَدَقَتِي الْيَوْمَ لَأَرْبَعِيْنَ أَلْفاً.

رواه كله أحمد ورجال الروايتين رجال الصحيح غير شريك بن عبد الله النخعي وهو حسن الحديث ولكن اختلف في سماع محمد بن كعب من علي والله أعلم.

14712- Bir rivayette: "Malımın zekâtı, bugün kırk bin dinarı buldu" ibaresi geçmektedir.

★Hepsini Ahmed rivayet etti. İki rivayetin ravileri de, Şerîk b. Abdillah en-Nehaî dışında *Sahîh*'in ravileridir. Onun da hadisleri hasendir. Fakat Muhammed b. Ka'b'ın Hz. Ali'den hadis işitmesi konusunda ihtilaf vardır. Allah en doğrusunu bilir.[2]

(بَابٌ فِي قَوْلِهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " لَأُعْطِيَنَّ الرَّايَةَ رَجُلاً يُحِبُّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ ، وَيُحِبُّهُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ)

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) "Sancağı Allah'ı ve Resûlü'nü Seven, Allah ve Resûlü'nün de Kendisini Sevdiği Bir Adama Vereceğim" Sözü

١٤٧١٣ - عَنْ اِبْنِ عُمَرَ قَالَ : جَاءَ رَجُلٌ مِنَ الأَنْصَارِ إِلَى رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللهِ إِنَّ الْيَهُودَ قَتَلُوا أَخِي قَالَ : " لَأَدْفَعَنَّ الرَّايَةَ إِلَى رَجُلٍ يُحِبُّ اللهَ وَرَسُولَهُ وَيُحِبُّهُ اللهُ وَرَسُولُهُ يَفْتَحُ اللهُ عَلَى يَدَيْهِ فَيُمَكِّنُكَ مِنْ قَاتِلِ أَخِيْكَ " . فَاسْتَشْرَفَ لِذَلِكَ

[1] Ahmed (1368) rivayet etmiştir.
[2] Ahmed (1367) rivayet etmiştir.

أَصْحَابُ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَبَعَثَ إِلَى عَلِيٍّ فَعَقَدَ لَهُ اللِّوَاءَ فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللهِ إِنِّي أَرْمَدُ كَمَا تَرَى وَهُوَ يَوْمَئِذٍ رَمَدٌ فَتَفَلَ فِي عَيْنَيْهِ فَمَا رَمَدَتْ بَعْدَ يَوْمَئِذٍ "

رواه الطبراني وفيه أحمد بن سهل بن علي الباهلي و لم أعرفه وبقية رجاله ثقات.

14713- İbn Ömer bildiriyor: Ensâr'dan bir adam Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) gelerek: "Ey Allah'ın Resûlü! Yahudiler kardeşimi öldürdüler" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: *"Yarın sancağı öyle birine vereceğim ki o, Allah'ı ve Resûlü'nü sever. Allah ve Resûlü de onu sever. Allah onun eliyle (Hayber'i) fethedecektir ve kardeşinin katilini elde etmeni sağlayacaktır."*

Ashâb, bu görevin kendisine verilmesini temenni ederek kendini Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) göstermeye çalıştı. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) Ali'ye haber göndererek sancağı ona verdi. Ali: "Ey Allah'ın Resûlü! Gördüğün gibi gözlerim ağırıyor" dedi. O gün gözleri ağırıyordu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), tükürüğünden Ali'nin gözlerine sürdü. O günden sonra onun gözleri hiç ağrımadı.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Ahmed b. Sehl b. Ali el-Bâhilî'yi tanımıyorum. Diğer ravileri güvenilirdir.

١٤٧١٤ - وَعَنْ جَمِيعِ بْنِ عُمَيْرٍ قَالَ : قُلْتُ لِعَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ : حَدِّثْنِي عَنْ عَلِيٍّ قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ يَوْمَ خَيْبَرَ : لأُعْطِيَنَّ الرَّايَةَ رَجُلاً يُحِبُّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ ، وَيُحِبُّهُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ "فَكَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَيْهَا مَعَ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يَحْتَضِنُهَا وَكَانَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ أَرْمَدَ مِنْ دُخَانِ الْحِصْنِ فَدَفَعَهَا إِلَيْهِ فَلاَ وَاللهِ مَا تَنَامَتِ الْخَيْلُ حَتَّى فَتَحَهَا اللهُ عَلَيْهِ.

رواه الطبراني وفيه جميع بن عمير وهو ضعيف وقد وثق.

14714- Cumey' b. Umeyr bildiriyor: Abdullah b. Ömer'e: "Bana Ali'den bahset" dediğimde şu karşılığı verdi:

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Hayber günü şöyle buyurduğunu duydum: *"Sancağı, Allah'ı ve Resûlü'nü seven, Allah ve Resûlü'nün de kendisini sevdiği birisine vereceğim."* Ben, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) elindeki sancağa bakıyordum. Kaleden çıkan dumanlardan dolayı Ali'nin gözleri şişmişti. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) sancağı ona verdi. Vallahi Allah, ona Hayber'in fethini nasip edene kadar atlar dinlenmedi.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Cumey' b. Umeyr zayıftır. Güvenilir olduğunu söyleyenler de vardır

١٤٧١٥ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا ضِرَارُ بْنُ صُرَدَ أَبُو نُعَيْمٍ ، ثنا عَلِيُّ بْنُ هِشَامٍ ، عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ أَبِي سُلَيْمَانَ ، عَنْ أَبِي فَرْوَةَ ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " لأُعْطِيَنَّ الرَّايَةَ رَجُلا يُحِبُّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ ، وَيُحِبُّهُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ " . فَدَعَا عَلِيًّا ، فَأَعْطَاهُ إِيَّاهَا"

رواه الطبراني في الكبير والأوسط وفيه ضرار بن صرد وهو ضعيف.

14715- Ebû Leylâ, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildiriyor: *"Sancağı, Allah'ı ve Resûlü'nü seven, Allah ve Resûlü'nün de kendisini sevdiği birisine vereceğim."* Sonra Ali'yi çağırıp sancağı ona verdi.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat* ile *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde rivayet etti. Ravilerden Dırâr b. Surad zayıftır.

١٤٧١٦ - حَدَّثَنَا أَبُو مَعْنٍ ثَابِتُ بْنُ نُعَيْمٍ الْهَوْجِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي السَّرِيِّ الْعَسْقَلانِيُّ ، ثنا مُعْتَمِرُ بْنُ سُلَيْمَانَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ مَنْصُورٍ ، عَنْ رِبْعِيِّ بْنِ حِرَاشٍ ، عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " لأُعْطِيَنَّ الرَّايَةَ رَجُلا يُحِبُّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ ، وَيُحِبُّهُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ " , فَأَعْطَاهَا عَلِيًّا رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ"

رواه الطبراني بأسانيد وفي أحسنها معتمر بن أبي السري العسقلاني و لم أعرفه وبقية رجاله رجال الصحيح.

14716- İmrân b. Husayn, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Sancağı, Allah'ı ve Resûlü'nü seven, Allah ve Resûlü'nün de kendisini sevdiği birisine vereceğim"* buyurduğunu bildiriyor.

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) sancağı Ali'ye verdi.

★Taberânî değişik isnâdlarla rivayet etti. En haseninde Mu'temir b. Ebi's-Serî el-Askalânî vardır ki onu tanımıyorum. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٤٧١٧ - حَدَّثَنَا عَبَّادُ بْنُ يَعْقُوبَ ، قَالَ : نا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ بُكَيْرٍ ، قَالَ : نا حَكِيمُ بْنُ جُبَيْرٍ ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : بَعَثَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى خَيْبَرَ ، أَحْسَبُهُ أَبَا بَكْرٍ ، فَرَجَعَ مُنْهَزِمًا وَمَنْ مَعَهُ ، فَلَمَّا كَانَ مِنَ الْغَدِ بَعَثَ عُمَرَ ، فَرَجَعَ مُنْهَزِمًا يُجَبِّنُ أَصْحَابَهُ وَيُجَبِّنُهُ أَصْحَابُهُ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " لأُعْطِيَنَّ الرَّايَةَ غَدًا رَجُلا يُحِبُّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ ، وَيُحِبُّهُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ ، لا يَرْجِعُ حَتَّى يَفْتَحَ اللَّهُ عَلَيْهِ " فَثَارَ النَّاسُ . فَقَالَ : " أَيْنَ

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (18/237) rivayet etmiştir.

عَلِيٌّ ؟ " فَإِذَا هُوَ يَشْتَكِي عَيْنَهُ ، فَتَفَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي عَيْنِهِ ، ثُمَّ دَفَعَ إِلَيْهِ الرَّايَةَ فَهَزَّهَا ، فَفَتَحَ اللَّهُ عَلَيْهِ"

رواه البزار وفيه حكيم بن جبير وهو متروك ليس بشيء.

14717- İbn Abbâs bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Hayber'e - zannedersem Ebû Bekr'i dedi- gönderdi. O, yanında olanlarla bir sonuç elde edemeden döndü. İkinci gün, Ömer'i gönderdi. O da bir sonuç alamadan geri döndü. Arkadaşları onu korkaklıkla suçluyorlardı. O da arkadaşlarını korkaklıkla suçluyordu.

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: *"Yarın, sancağı, Allah'ı ve Resûlü'nü seven, Allah ve Resûlü'nün de kendisini sevdiği birisine vereceğim. Allah onun eliyle fethi nasip etmeden geri dönmeyecektir."* Herkes başını kaldırıp boynunu uzattı. (Bütün herkesin dileği bu sözlerle kendisinin kast edilmiş olmasıydı.) Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Ali nerede?"* diye sordu. (Ali geldi) O zaman göz ağrısından şikayet ediyordu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) tükürüğünden Ali'nin gözlerine sürdü ve sancağı ona verdi. Ali sancağı alıp salladı. Allah fethi onun vasıtasıyla nasib etti.

★Bezzâr rivayet etti. Ravilerden Hakîm b. Cubeyr metrûktur. Rivayetlerinin bir değeri yoktur.[1]

١٤٧١٨ - حَدَّثَنَا يُوسُفُ بْنُ مُوسَى ، قَالَ : نا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى ، قَالَ : نا ابْنُ أَبِي لَيْلَى ، عَنِ الْحَكَمِ ، وَالْمِنْهَالُ ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : قُلْتُ لِعَلِيٍّ وَكَانَ يَسْمُرُ مَعَهُ : إِنَّ النَّاسَ قَدْ أَنْكَرُوا أَنْ تَخْرُجَ فِي الْحَرِّ فِي الثَّوْبِ الثَّقِيلِ الْمَحْشُوِّ ، وَفِي الشِّتَاءِ فِي الْمُلاءَتَيْنِ الْخَفِيفَتَيْنِ ، فَقَالَ عَلِيٌّ : أَوَلَمْ تَكُنْ مَعَنَا ؟ قُلْتُ : بَلَى ، قَالَ : فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَعَا أَبَا بَكْرٍ ، فَعَقَدَ لَهُ اللِّوَاءَ ثُمَّ بَعَثَهُ ، فَسَارَ بِالنَّاسِ فَانْهَزَمَ ، حَتَّى إِذَا بَلَغَ وَرَجَعَ دَعَا عُمَرَ ، فَعَقَدَ لَهُ لِوَاءً فَسَارَ ، ثُمَّ رَجَعَ مُنْهَزِمًا بِالنَّاسِ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " لأُعْطِيَنَّ الرَّايَةَ رَجُلا يُحِبُّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيُحِبُّهُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ ، يَفْتَحُ اللَّهُ لَهُ ، لَيْسَ بِفَرَّارٍ ، فَأَرْسَلَ إِلَيَّ فَدَعَانِي فَأَتَيْتُهُ ، وَأَنَا أَرْمَدُ لا أُبْصِرُ شَيْئًا ، فَتَفَلَ فِي عَيْنِي وَقَالَ : " اللَّهُمَّ أَكْفِهِ أَلَمَ الْحَرِّ وَالْبَرْدِ " . فَمَا آذَانِي حَرٌّ وَلا بَرْدٌ بَعْدُ"

رواه البزار وفيه محمد بن عبد الرحمن بن أبي ليلى وهو سيئ الحفظ وبقية رجاله رجال الصحيح.

[1] Bezzâr (2545) rivayet etti. ve dedi ki: "Bu hadisin bu senet dışında İbn Abbâs'tan rivayet edildiğini bilmiyoruz."

14718- —Hz. Ali ile gece sohbeti yapmış olan— Ebû Leylâ anlatıyor. Hz. Ali'ye dedim ki: "İnsanlar, senin, sıcakta kalın, soğukta da iki örtüyle dışarıya çıkmanı yadırgıyorlar." Dedi ki: "Sen (Hayber'de) bizimle değil miydin?" "Evet" diye karşılık verdiğimde ise, dedi ki:

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Ebû Bekr'i çağırdı, ona sancağı verdi ve askerlerle kalenin üzerine gönderdi. Ebû Bekr bir şey elde edemeden geri döndü. Geri döndüğünde Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Ömer'i çağırdı ve sancağı ona verdi. O da bir şey elde edemeden geri döndü. Daha sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: *"Sancağı, Allah'ı ve Resûlü'nü seven, Allah ve Resûlü'nün de kendisini sevdiği, düşmana sırtını dönüp kaçmayan birisine vereceğim. Allah onun eliyle fethi nasip edecektir."* Bana haber gönderdi. Yanına gittim. O zaman gözlerimin ağrısından bir şey görmüyordum. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) tükürüğünden gözlerime sürdü ve: *"Allahım! Onu sıcağın ve soğuğun eziyetinden koru"* dedi. O günden sonra ne sıcak, ne de soğuktan rahatsız oldum.

★Bezzâr rivayet etti. Ravilerden Muhammed b. Abdirrahmân b. Ebî Leylâ'nın ezberi kötüdür. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

(بَابٌ فِي شَجَاعَتِهِ وَحَمْلِهِ اللِّوَاءَ ﷺ)

Cesareti ve Sancağı Taşıması

١٤٧١٩ – حَدَّثَنَا زُهَيْرٌ ، حَدَّثَنَا حُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدٍ ، حَدَّثَنَا إِسْرَائِيلُ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عِصْمَةَ ، قَالَ : سَمِعْتُ أَبَا سَعِيدٍ الْخُدْرِيَّ ، يَقُولُ : أَخَذَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الرَّايَةَ فَهَزَّهَا ، ثُمَّ قَالَ : " مَنْ يَأْخُذُهَا بِحَقِّهَا ؟ " ، فَجَاءَ الزُّبَيْرُ ، فَقَالَ : أَنَا ، فَقَالَ : " أَمِطْ " ، ثُمَّ قَامَ رَجُلٌ آخَرُ ، فَقَالَ : أَنَا ، فَقَالَ : " أَمِطْ " ، ثُمَّ قَامَ آخَرُ ، قَالَ : أَنَا ، فَقَالَ : " أَمِطْ " ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " وَالَّذِي أَكْرَمَ وَجْهَ مُحَمَّدٍ لأُعْطِيَنَّهَا رَجُلا لا يَفِرُّ بِهَا ، هَاكَ يَا عَلِيُّ " ، فَقَبَضَهَا ثُمَّ انْطَلَقَ حَتَّى فَتَحَ اللَّهُ فَدَكَ وَخَيْبَرَ ، وَجَاءَ بِعَجْوَتِهَا وَقَدِيدِهَا"

رواه أبو يعلى ورجاله رجال الصحيح غير عبد الله بن عصمة وهو ثقة يخطئ.

14719- Ebû Saîd el-Hudrî bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), (Hayber günü) sancağı alıp salladı ve: *"Kim bunu hakkını vermek üzere alır?"* dedi. Zübeyr gelip: "Ben" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Geç!"* buyurdu. Sonra başka bir adam: "Ben alırım" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), ona da: *"Geç!"* buyurdu. Sonra bir başkası kalkıp: "Ben alırım" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona da: *"Geç!"* dedi.

[1] Bezzâr (2546) rivayet etti.

Sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: *"Muhammed'i peygamberlikle şereflendiren Allah'a yemin ederim ki bunu, düşmana sırtını dönüp kaçmayacak birine vereceğim. Al ey Ali!"* Hz. Ali sancağı alıp gitti ve Allah onun eliyle Hayber'in Fedek denilen köyünü ve Hayber'i fethetti. Oranın hurmalarını ve kurutulmuş yiyeceklerini (ganimet olarak) getirdi.

★Ebû Ya'lâ rivayet etti. Ravileri, Abdullah b. Ismet dışında *Sahîh*'in ravileridir. O da güvenilirdir. Ama hata da yapan biridir.[1]

١٤٧٢٠ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا ضِرَارُ بْنُ صُرَدَ ، ثنا يَحْيَى بْنُ يَعْلَى ، عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَبِي خَالِدٍ ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ ، عَنْ هُبَيْرَةَ بْنِ يَرِيمَ ، عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ ، قَالَ : كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " لا يَبْعَثُ عَلِيًّا مَبْعَثًا إِلا أَعْطَاهُ الرَّايَةَ "

رواه الطبراني وفيه ضرار بن صرد وهو ضعيف.

14720- Hasan b. Ali der ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hz. Ali'yi ne zaman (gazveye) gönderse sancağı ona verirdi."

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Dırâr b. Surad zayıftır.[2]

١٤٧٢١ – دَّثَنَا فُضَيْلُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْمَلْطِيُّ ، ثنا مُوسَى بْنُ دَاوُدَ ، ثنا قَيْسُ بْنُ الرَّبِيعِ ، عَنِ الْحَجَّاجِ ، عَنِ الْحَكَمِ ، عَنْ مِقْسَمٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : " دَفَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الرَّايَةَ إِلَى عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ وَهُوَ ابْنُ عِشْرِينَ سَنَةً "

رواه الطبراني وإسناده حسن.

14721- İbn Abbâs, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), Ali b. Ebî Tâlib'e yirmi yaşındayken sancağı verdiğini söyler.

★Taberânî rivayet etti, senedi hasendir.[3]

---

1 Ebû Ya'lâ (1346) rivayet etmiştir.

2 Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2720) rivayet etmiştir.

3 Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (174) rivayet etmiştir.

(بَابٌ فِي مَنْ يُحِبُّهُ أَيْضاً وَيُبْغِضُهُ أَوْ يَسُبُّهُ)

Onu Sevenler ve Sevmeyip Sövenler

١٤٧٢٢ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُثْمَانَ بْنِ أَبِي شَيْبَةَ ، قَالَ : ثَنَا عَوْنُ بْنُ سَلامٍ ، قَالَ : ثَنَا بِشْرُ بْنُ عِمَارَةَ الْخَثْعَمِيُّ ، عَنْ أَبِي رَوْقٍ ، عَنِ الضَّحَّاكِ بْنِ مُزَاحِمٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : " نَزَلَتْ فِي عَلِيٍّ : ﴿إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا﴾ ، قَالَ : مَحَبَّةً فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ "

رواه الطبراني في الأوسط وفيه بشر بن عمارة وقد وثق وضعفه جماعة وبقية رجاله وثقوا ولكن الضحاك قيل : إنه لم يسمع من ابن عباس.

14722- İbn Abbâs der ki: Şu âyet Ali b. Ebî Tâlib hakkında inmiştir: **"İman edip yararlı işler yapanlar ise, muhakkak Rahman, onlar için bir sevgi verecek ve gönüllere sevdirecektir."** (Meryem Sur. 96) Yani müminlerin kalbinde Ali'ye karşı bir sevgi koyacak demektir."

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden Bişr b. Umâra güvenilir bulunmuş, bazıları da zayıf olduğunu söylemiştir. Diğer ravileri güvenilir addedilmiş, ama Dahhâk hakkında İbn Abbâs'ı duymadığı söylenmiştir.

١٤٧٢٣ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي غَسَّانَ الْفَرَائِضِيُّ ، حَدَّثَنِي أَبِي أَبُو غَسَّانَ أَحْمَدُ بْنُ عِيَاضِ بْنِ أَبِي طَيْبَةَ ، ثَنَا يَحْيَى بْنُ حَسَّانَ ، عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ بِلالٍ ، عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ ، قَالَ : كُنْتُ أَخْدُمُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَدَّمَ فَرْخًا مَشْوِيًّا ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " اللَّهُمَّ ائْتِنِي بِأَحَبِّ الْخَلْقِ إِلَيْكَ وَإِلَيَّ يَأْكُلُ مَعِي مِنْ هَذَا الْفَرْخِ " ، فَجَاءَ عَلِيٌّ ، فَدَقَّ الْبَابَ ، فَقَالَ أَنَسٌ : مَنْ هَذَا ؟ ، قَالَ : عَلِيٌّ ، فَقُلْتُ : النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى حَاجَةٍ ، فَانْصَرَفَ ، ثُمَّ تَنَحَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَأَكَلَ ، ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " اللَّهُمَّ ائْتِنِي بِأَحَبِّ الْخَلْقِ إِلَيْكَ وَإِلَيَّ يَأْكُلُ مَعِي مِنْ هَذَا الْفَرْخِ " فَجَاءَ عَلِيٌّ ، فَدَقَّ الْبَابَ دَقًّا شَدِيدًا ، فَسَمِعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ : " يَا أَنَسُ ، مَنْ هَذَا ؟ " قُلْتُ : عَلِيٌّ ، قَالَ : " أَدْخِلْهُ " ، فَدَخَلَ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " لَقَدْ سَأَلْتُ اللَّهَ ثَلاثًا بِأَنْ يَأْتِيَنِي بِأَحَبِّ الْخَلْقِ إِلَيْهِ وَإِلَيَّ يَأْكُلُ مَعِي مِنْ هَذَا الْفَرْخِ " ، فَقَالَ عَلِيٌّ : وَأَنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ ! لَقَدْ جِئْتُ ثَلاثًا ، كُلُّ ذَلِكَ يَرُدُّنِي أَنَسٌ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " يَا أَنَسُ ، مَا

حَمَلَكَ عَلَى مَا صَنَعْتَ ؟ " قُلْتُ : أَحْبَبْتُ أَنْ تُدْرِكَ الدَّعْوَةَ رَجُلا مِنْ قَوْمِي ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " لا يُلامُ الرَّجُلُ عَلَى حُبِّ قَوْمِهِ "

14723- Enes b. Mâlik anlatıyor: Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) hizmet ederken ona kızartılmış kuş yavrusu takdim edildi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle dua etti: *"Allahım! Bana, bu kuş yavrusunu benimle birlikte yemesi için, senin ve benim için insanların en sevgilisini gönder."* Hz. Ali gelip kapıyı çaldı. "Kim o?" dediğimde: "Ali" diye karşılık verdi. "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) işi var" dedim. Bunun üzerine Ali gitti.

Sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) oturup yedikten sonra şöyle dua etti: *"Allahım! Bana, bu kızartılmış kuş yavrusunu benimle birlikte yemesi için, senin ve benim için insanların en sevgilisini gönder."* Ali (tekrar) geldi. Kapıyı kuvvetli bir şekilde çaldı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) duydu ve: *"Ey Enes! Kim o?"* diye sordu. Ben: "Ali" dedim. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), *"Onu içeriye al!"* dedi. Ali içeriye girince, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Allah'a üç kere, kendisi ve benim için insanların en sevgilisinin gelip benimle bu kuş yavrusunu yemesi için dua ettim"* buyurdu.

Ali dedi ki: "Ben de ey Allah'ın Resûlü! Üç defa geldim. Enes, üçünde de beni geri çevirdi." Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Enes'e *"Ey Enes! Bunu yapmanın sebebi nedir?"* diye sorunca Enes şu karşılığı verdi: "Duanın, kavmimden birisine isabet etmesini istedim. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: «*Bir insan, kavmine olan sevgisinden dolayı kınanmaz.*»"

١٤٧٢٤ - وفي رواية : كُنْتُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي حَائِطٍ وَقَدْ أُتِيَ بطائرٍ"

14724- Bir rivayette ise: "Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) bir bostandaydım, kendisine bir kuş getirildi" ifadesi vardır.

١٤٧٢٥ - وفي رواية : قَالَ : أَهْدَتْ أُمُّ أَيْمَنَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طَائِرًا بَيْنَ رَغِيفَيْنِ ، فَجَاءَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ : " هَلْ عِنْدَكُمْ شَيْءٌ ؟ " فَجَاءَتْهُ بِالطَّائِرِ"

قلت : عند الترمذي طرف منه رواه الطبراني في الأوسط والكبير باختصار وأبو يعلى باختصار كثير إلا أنه قال : فجاء أبو بكر فرده ثم جاء عمر فرده ثم جاء علي فأذن له وفي إسناد الكبير حماد بن المختار و لم أعرفه وبقية رجاله رجال الصحيح وفي أحد أسانيد الأوسط أحمد بن عياض بن أبي طيبة و لم أعرفه وبقية رجاله رجال الصحيح ورجال أبي يعلى ثقات وفي بعضهم ضعف.

14725- Başka bir rivayette: Ümmü Eymen, iki (yufka) ekmek arasında bir kuş (etin)i Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) (yani hanımlarına) hediye

etti. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) gelip: *"Yanınızda (yiyecek) bir şey var mı?"* diye sorunca ona kuşu getirdi.

Tirmizi'nin kitabında bir bölümü yer almıştır.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında ve kısa metinle *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde rivayet etti. Ebû Ya'lâ, çok kısa bir metinle ve şu ifadelerle rivayet etti: "Ebû Bekr geldi, onu geri çevirdi. Sonra Ömer geldi onu da geri çevirdi. Sonra Ali geldi, ona izin verdi."

el-Mu'cemu'l-kebîr'in isnadındaki Hammâd b. el-Muhtâr'ı tanımıyorum. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir. *el-Mu'cemu'l-evsat*'ın senetlerinden birinde, Ahmed b. İyâd b. Ebî Taybe'yi tanımıyorum. Diğer ravileri *Sahîh*'in ravileridir. Ebû Ya'lâ'nın ravileri güvenilirdir. Bazılarında zayıflık vardır.

١٤٧٢٦ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عُثْمَانَ بْنِ حَكِيمٍ، ثنا عُبَيْدُ اللهِ بْنُ مُوسَى، ثنا إِسْمَاعِيلُ بْنُ سَلْمَانَ الأَزْرَقُ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ : أُهْدِيَ لِرَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَطْيَارٌ فَقَسَّمَهَا بَيْنَ نِسَائِهِ فَأَصَابَ كُلَّ اِمْرَأَةٍ مِنْهَا ثَلاَثَةٌ فَأَصْبَحَ عِنْدَ بَعْضِ نِسَائِهِ صَفِيَّةَ أَوْ غَيْرِهَا فَأَتَتْهُ بِهِنَّ فَقَالَ : " اَللَّهُمَّ اِئْتِنِي بِأَحَبِّ خَلْقِكَ إِلَيْكَ يَأْكُلُ مَعِي مِنْ هَذَا " . فَقُلْتُ : اَللَّهُمَّ اِجْعَلْهُ رَجُلاً مِنَ الأَنْصَارِ فَجَاءَ عَلِيٌّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " يَا أَنَسُ اُنْظُرْ مَنْ عَلَى البَابِ " . فَنَظَرْتُ فَإِذَا عَلِيٌّ فَقُلْتُ : إِنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى حَاجَةٍ ثُمَّ جِئْتُ فَقُمْتُ بَيْنَ يَدَيْ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ : " اُنْظُرْ مَنْ عَلَى البَابِ ؟ " . فَإِذَا عَلِيٌّ حَتَّى فَعَلَ ذَلِكَ ثَلاَثاً فَدَخَلَ يَمْشِي وَأَنَا خَلْفَهُ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَنْ حَبَسَكَ رَحِمَكَ اللهُ ؟ " . فَقَالَ : هَذَا آخِرُ ثَلاَثِ مَرَّاتٍ يَرُدُّنِي أَنَسٌ يَزْعَمُ أَنَّكَ عَلَى حَاجَةٍ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَا حَمَلَكَ عَلَى مَا صَنَعْتَ ؟ " . قُلْتُ : يَا رَسُولَ اللهِ سَمِعْتُ دُعَاءَكَ فَأَحْبَبْتُ أَنْ يَكُونَ مِنْ قَوْمِي فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِنَّ الرَّجُلَ قَدْ يُحِبُّ قَوْمَهُ إِنَّ الرَّجُلَ قَدْ يُحِبُّ قَوْمَهُ " . قَالَهَا ثَلاَثاً".

رواه البزار وفيه إسماعيل بن سلمان وهو متروك.

14726- Enes b. Mâlik anlatıyor: Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) bir miktar kuş hediye edildi. Onları hanımları arasında paylaştırdı. Her hanımına üç kuş düştü. İkinci güne hanımlarının birinde -Safiyye veya başkasında- hâlâ o kuşlardan vardı. Ondan Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) götürdüler. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle dua etti: *"Allahım! Bana, bunları benimle birlikte yemesi için, senin ve benim için insanların en sevgilisini gönder."* Ben: "Allahım! Onu Ensâr'dan yap" dedim. Ali geldi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Ey Enes! Kapıda kimin olduğuna bak"* buyurdu. Baktım, Ali'ydi. Kendisine "Resûlullah'ın

(sallallahu aleyhi vesellem) işi var" dedim. Sonra gelip Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem) huzurunda durdum. Bana: *"Kapıda kimin olduğuna bak!"* buyurdu. Baktım, Ali'ydi.

Bu, üç kere böyle devam etti. (Üçüncüde Ali) Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına girdi, ben de arkasında yürüyordum. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Allah sana rahmet etsin! Seni buraya girmekten alıkoyan kim?"* buyurunca, Ali dedi ki: "Bu üçüncü gelişim. Enes beni geri çeviriyor ve senin işinin olduğunu iddia ediyordu."

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Bunu neden yaptın?"* diye sorunca dedim ki: "Ey Allah'ın Resûlü! Yaptığın duayı duydum. O kişinin kavmimden biri olmasını istedim." Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: *"Bu adam kendi kavmini seviyor. Bu adam kendi kavmini seviyor."* Bunu üç defa tekrar etti.

★Bezzâr rivayet etti. Ravilerden İsmâîl b. Selmân metrûktur.[1]

١٤٧٢٧ - وَحَدَّثَنَا عَبْدُ الأَعْلَى بْنُ وَاصِلٍ ، قَالَ : نَا عَوْنُ بْنُ سَلامٍ ، قَالَ : نَا سَهْلُ بْنُ شُعَيْبٍ ، قَالَ : نَا بُرَيْدَةُ بْنُ سُفْيَانَ ، عَنْ سَفِينَةَ ، وَكَانَ خَادِمًا لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : أُهْدِيَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طَوَايِرُ ، فَصَنَعْتُ لَهُ بَعْضَهَا ، فَلَمَّا أَصْبَحَ أَتَيْتُهُ بِهِ ، فَقَالَ : " مِنْ أَيْنَ لَكَ هَذَا ؟ " فَقُلْتُ : مِنَ الَّذِي أُتِيتَ بِهِ أَمْسِ ، قَالَ : " أَلَمْ أَقُلْ لَكَ لا تَدَّخِرَنَّ لِغَدٍ طَعَامًا لِكُلِّ يَوْمٍ رِزْقُهُ ؟ " ثُمَّ ، قَالَ : " اللَّهُمَّ أَدْخِلْ عَلَيَّ أَحَبَّ خَلْقِكَ إِلَيْكَ يَأْكُلُ مَعِي مِنْ هَذَا الطَّيْرِ " فَدَخَلَ عَلِيٌّ ، فَقَالَ : " اللَّهُمَّ وَإِلَيَّ "

رواه البزار والطبراني باختصار ورجال الطبراني رجال الصحيح غير فطر بن خليفة وهو ثقة.

14727- Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) hizmetçisi Sefîne bildiriyor: Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) bir miktar kuş hediye edildi. Bir kısmını onun için pişirdim. Sabah olunca onları kendisine götürdüm. Bana: *"Bunları nereden buldun?"* diye sorunca "Dün sana getirilenlerden" dedim. *"Ben sana öbür güne yemek saklama demedim mi? Her günün kendi rızkı vardır"* buyurdu. Sonra dedi ki: *"Allahım! Senin için kullarının en sevgilisini benimle birlikte bu kuşu yemesi için bana gönder."* Bunun üzerine Ali içeri girdi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Allahım! Bu benim için de (senin için de sevgili olandır)"* buyurdu.

---

[1] Bezzâr (2548) rivayet etti ve dedi ki: "Bu hadis değişik kanallarla Enes'ten rivayet edilmiştir. Bunu Enes'ten rivayet edenlerin hepsi de sağlam değildir. İsmâîl b. Selmân el-Ezrak Kûfe'lidir ve Enes'ten iki hadis rivayet etmiştir."

★Bezzâr ve kısa metinle Taberânî rivayet etti. Taberânî'nin ravileri, güvenilir ravi olan Fıtr b. Halîfe dışında *Sahîh*'in ravileridir. [1]

١٤٧٢٨ – حَدَّثَنَا عُبَيْدٌ الْعِجْلِيُّ ، ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعِيدٍ الْجَوْهَرِيُّ ، ثنا حُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْمَرُّوذِيُّ ، عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ قَرْمٍ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سَعِيدٍ ، عَنْ دَاوُدَ بْنِ عَلِيِّ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : أُتِيَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِطَيْرٍ ، فَقَالَ : " اللَّهُمَّ ائْتِنِي بِأَحَبِّ خَلْقِكَ إِلَيْكَ ، فَجَاءَ عَلِيٌّ ، فَقَالَ : اللَّهُمَّ وَإِلَيَّ "

رواه الطبراني وفيه محمد بن سعيد شيخ يروي عنه سليمان بن قرم و لم أعرفه وبقية رجاله وثقوا وفيه ضعف.

14728- İbn Abbâs anlatıyor: Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) bir kuş getirildi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Allahım! Senin için kullarının en sevgilisini bana gönder"* buyurdu. Bunun üzerine Hz. Ali içeri girdi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Allahım! Bu benim için de (senin için de sevgili olandır)"* buyurdu

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden, Süleymân b. Karm'ın kendisinden rivayet ettiği Muhammed b. Saîd isimli bir ihtiyar vardır ki onu tanımıyorum. Diğer ravileri güvenilirdir. Zayıflıkları vardır.[2]

١٤٧٢٩ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَمْرٍو الْبَزَّارُ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عُمَارَةَ بْنِ صُبَيْحٍ ، ثنا نَصْرُ بْنُ مُزَاحِمٍ ، ثنا مِنْدَلٌ ، عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ زِيَادٍ ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ بَشِيرٍ الأَنْصَارِيِّ ، عَنِ الضَّحَّاكِ الأَنْصَارِيِّ ، قَالَ : لَمَّا سَارَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى خَيْبَرَ جَعَلَ عَلِيًّا عَلَى مُقَدِّمَتِهِ ، فَقَالَ : " مَنْ دَخَلَ النَّخْلَ فَهُوَ آمِنٌ " فَلَمَّا تَكَلَّمَ بِهَا النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَادَى بِهَا عَلِيٌّ ، فَنَظَرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى جِبْرِيلَ عَلَيْهِ السَّلامُ ، فَضَحِكَ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَا يُضْحِكُكَ ؟ " ، فَقَالَ : إِنِّي أُحِبُّهُ ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، لِعَلِيٍّ : " إِنَّ جِبْرِيلَ ، يَقُولُ : إِنِّي أُحِبُّكَ " ، قَالَ : وَبَلَغْتُ أَنْ يُحِبَّنِي جِبْرِيلُ ! قَالَ : " نَعَمْ ، وَمَنْ هُوَ خَيْرٌ مِنْ جِبْرِيلَ اللَّهُ تَعَالَى "

رواه الطبراني وفيه نصر بن مزاحم وهو متروك.

14729- Dahhâk el-Ensârî şöyle bildirdi: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Hayber'e gittiğinde Ali'yi ön tarafına aldı ve dedi ki: *"Hurmalığa giren emniyettedir."* Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bunu söyleyince, Ali bunu

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (6437) ve Bezzâr (2547) rivayet etmiştir.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (10667) ve İbnu'l-Cevzî, *el-İlelu'l-Mütenâhiye*'sinde (360) rivayet etmiştir. Ravilerden Muhammed b. Şuayb (Sa'îd değil) meçhuldür Süleymân b. Erkam için, Yahya: "değersizdir", İbn Hibbân ise: "Rafızî, iftiracı ve sözleri tersdüz eden birisidir" der. İbnu'l-Cevzî, "Bu hadis sahih değildir" demiştir.

yüksek sesle tekrar etti. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Cibrîl'e baktı, Cibrîl gülüyordu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Seni güldüren nedir?"* deyince Cibrîl: "Ben onu seviyorum" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Ali'ye: *"Cibrîl seni sevdiğini söylüyor"* buyurdu. Ali: "Sana, Cibrîl'in beni sevdiği haberi mi geldi?" diye sorunca Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Evet! Cibrîl'den daha hayırlı olan Allah'ın da (seni sevdiği bildirildi)"* buyurdu.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Nasr b. Muzâhim metrûktur.[1]

١٤٧٣٠ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَعْمَرٍ ، قَالَ : أَخْبَرَنَا أَبُو نُعَيْمٍ ، قَالَ : أَخْبَرَنَا يُونُسُ بْنُ أَبِي إِسْحَاقَ ، قَالَ : أَخْبَرَنَا الْعَيْزَارُ بْنُ حُرَيْثٍ ، قَالَ : أَخْبَرَنَا النُّعْمَانُ بْنُ بَشِيرٍ ، قَالَ : اسْتَأْذَنَ أَبُو بَكْرٍ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَسَمِعَ صَوْتَ عَائِشَةَ ، وَهِيَ تَقُولُ : لَقَدْ عَرَفْتُ أَنَّ عَلِيًّا أَحَبُّ إِلَيْكَ مِنْ أَبِي مَرَّتَيْنِ أَوْ ثَلاثًا ، قَالَ : فَاسْتَأْذَنَ أَبُو بَكْرٍ ، فَدَخَلَ فَأَهْوَى إِلَيْهَا ، فَقَالَ : " يَا ابْنَةَ فُلانَةَ أَلا أَسْمَعُكِ تَرْفَعِينَ صَوْتَكِ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "

قلت : رواه أبو داود غير ذكر محبة علي رضي الله عنه رواه البزار ورجاله رجال الصحيح ورواه الطبراني بإسناد ضعيف.

14730- Nu'mân b. Beşîr anlatıyor: Hz. Ebû Bekr, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına girmek için izin istediği sırada Âişe'nin: "Ali'yi babamdan daha çok sevdiğini öğrendim" dediğini duydu. Bunu iki veya üç defa söyledi. Ebû Bekr izin alarak girdi ve kızının üzerine yürüyerek "Ey falan'ın kızı! Sesini Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) karşı yükselttiğini bir daha duymayacağım" dedi.

Derim ki: Ebû Dâvûd, "Ali'yi babamdan daha çok sevdiğini öğrendim" kısmı dışında bu hadisi rivayet etti.

★Bezzâr rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir. Ayrıca Taberânî de zayıf bir senedle rivayet etti.

(بَابٌ مِنْهُ جَامِعٌ فِيمَنْ يُحِبُّهُ وَمَنْ يُبْغِضُهُ)

Onun Seven ve Sevmeyenlere Dair Kapsamlı Bir Bölüm

١٤٧٣١ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْجَلِيلِ قَالَ انْتَهَيْتُ إِلَى حَلْقَةٍ فِيهَا أَبُو مِجْلَزٍ وَابْنُ بُرَيْدَةَ فَقَالَ عَبْدُ اللهِ بْنُ بُرَيْدَةَ حَدَّثَنِي أَبِي بُرَيْدَةُ قَالَ أَبْغَضْتُ عَلِيًّا بُغْضاً لَمْ يُبْغِضْهُ أَحَدٌ قَطُّ. قَالَ وَأَحْبَبْتُ رَجُلاً مِنْ قُرَيْشٍ لَمْ أُحِبَّهُ إِلاَّ عَلَى بُغْضِهِ عَلِيًّا. قَالَ فَبُعِثَ ذَلِكَ الرَّجُلُ عَلَى

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (7145) rivayet etmiştir.

خَيْلٍ فَصَحِبْتُهُ مَا أَصْحَبُهُ إِلاَّ عَلَى بُغْضِهِ عَلِيًّا. قَالَ فَأَصَبْنَا سَبْياً. قَالَ فَكَتَبَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ابْعَثْ إِلَيْنَا مَنْ يُخَمِّسُهُ قَالَ فَبَعَثَ إِلَيْنَا عَلِيًّا وَفِى السَّبْيِ وَصِيفَةٌ هِيَ أَفْضَلُ مِنَ السَّبْيِ فَخَمَّسَ وَقَسَمَ فَخَرَجَ رَأْسُهُ مُغَطًّى فَقُلْنَا يَا أَبَا الْحَسَنِ مَا هَذَا قَالَ أَلَمْ تَرَوْا إِلَى الْوَصِيفَةِ الَّتِى كَانَتْ فِى السَّبْيِ فَإِنِّى قَسَمْتُ وَخَمَّسْتُ فَصَارَتْ فِى الْخُمُسِ ثُمَّ صَارَتْ فِى أَهْلِ بَيْتِ النَّبِىِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ صَارَتْ فِى آلِ عَلِىٍّ وَوَقَعْتُ بِهَا. قَالَ فَكَتَبَ الرَّجُلُ إِلَى نَبِىِّ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ ابْعَثْنِى. فَبَعَثَنِى مُصَدِّقاً. قَالَ فَجَعَلْتُ أَقْرَأُ الْكِتَابَ وَأَقُولُ صَدَقَ . قَالَ فَأَمْسَكَ يَدِى وَالْكِتَابَ وَقَالَ أَتُبْغِضُ عَلِيًّا. قَالَ قُلْتُ نَعَمْ . قَالَ فَلاَ تُبْغِضْهُ وَإِنْ كُنْتَ تُحِبُّهُ فَازْدَدْ لَهُ حُبًّا فَوَالَّذِى نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَنَصِيبُ آلِ عَلِىٍّ فِى الْخُمُسِ أَفْضَلُ مِنْ وَصِيفَةٍ. قَالَ فَمَا كَانَ مِنَ النَّاسِ أَحَدٌ بَعْدَ قَوْلِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَحَبَّ إِلَيَّ مِنْ عَلِىٍّ. قَالَ عَبْدُ اللَّهِ فَوَالَّذِى لاَ إِلَهَ غَيْرُهُ مَا بَيْنِى وَبَيْنَ النَّبِىِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ"

قلت : في الصحيح بعضه رواه أحمد ورجاله رجال الصحيح غير عبد الجليل بن عطية وهو ثقة وقد صرح بالسماع وفيه لين.

14731- Bureyde b. el-Husayb anlatıyor: Hz. Ali'den hiç kimseden etmediğim kadar nefret ettim. Kureyş'ten bir adamı da sırf o da Ali'den nefret ettiği için çok sevdim. O adam bir ordunun başında savaşa giderken sırf Ali'ye nefret duyduğu için ona eşlik ettim. Savaşı kazandık ve cariyeler elde ettik. Adam, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) yazarak, ganimetin beşte birini ayırması için birisini göndermesini istedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bize Ali'yi gönderdi. Cariyelerin içinde Vasîfe, cariyelerin en iyisiydi. Ali, beşte biri ayırdı. (Çadırdan) çıktığında başından su damlıyordu ve başını örtmüştü. "Ey Ebu'l-Hasan! Bu nedir?" diye sorduğumuzda dedi ki: "Cariyelerin içinde olan Vasîfe'yi görmediniz mi? Ganimeti taksim edip beşte biri ayırdım. O, beşte bir olan kısma düştü. Sonra Ehl-i beyt'in hissesine düştü. Sonra Ali'nin ailesinin hissesine düştü. Ben de onunla ilişki kurdum."

Komutan Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) yazarak durumu bildirmek istedi. Ben: "Doğrulayıcı olarak beni gönder (mektubu bizzat ben götüreyim)" dedim. Mektubu (Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) götürünce) mektubu okuyup "Doğru söylüyor" demeye başladım. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) elimi ve mektubu tutarak *"Ali'den nefret ediyor musun?"* diye sordu. Ben: "Evet" dedim.

Buyurdu ki: *"Ondan nefret etme! Eğer onu seviyorsan ona olan sevgin artsın. Muhammed'in canı elinde olana yemin ederim ki Ali'nin ailesinin beşte birdeki payı Vasîfe'den daha fazladır."*

(Bureyde) ekledi: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) o sözünden sonra benim için Ali'den daha sevimlisi olmadı." Abdullah b. Bureyde dedi ki: "Kendisinden başka ilah olmayana yemin ederim ki; bu hadiste benimle Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) arasında babam Bureyde'den başka kimse yoktur."

Derim ki: Bunun bir bölümü *Sahîh*'te yer almıştır.

★Ahmed rivayet etti. Güvenilir bir ravi olan Abdullah el-Celîl b. Atiyye dışında ravileri *Sahîh*'in ravileridir. Hadiste leyyin (gevşek) olmakla birlikte burada hadisi işittiğini ifade etmiştir.

١٤٧٣٢ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا ابْنُ نُمَيْرٍ حَدَّثَنِي أَجْلَحُ الْكِنْدِيُّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ أَبِيهِ بُرَيْدَةَ قَالَ بَعَثَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعْثَيْنِ إِلَى الْيَمَنِ عَلَى أَحَدِهِمَا عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ وَعَلَى الآخَرِ خَالِدُ بْنُ الْوَلِيدِ فَقَالَ إِذَا الْتَقَيْتُمْ فَعَلِيٌّ عَلَى النَّاسِ وَإِنِ افْتَرَقْتُمَا فَكُلُّ وَاحِدٍ مِنْكُمَا عَلَى جُنْدِهِ ». قَالَ فَلَقِينَا بَنِي زَيْدٍ مِنْ أَهْلِ الْيَمَنِ فَاقْتَتَلْنَا فَظَهَرَ الْمُسْلِمُونَ عَلَى الْمُشْرِكِينَ فَقَتَلْنَا الْمُقَاتِلَةَ وَسَبَيْنَا الذُّرِّيَّةَ فَاصْطَفَى عَلِيٌّ امْرَأَةً مِنَ السَّبْيِ لِنَفْسِهِ قَالَ بُرَيْدَةُ فَكَتَبَ مَعِي خَالِدُ بْنُ الْوَلِيدِ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُخْبِرُهُ بِذَلِكَ فَلَمَّا أَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَفَعْتُ الْكِتَابَ فَقُرِئَ عَلَيْهِ فَرَأَيْتُ الْغَضَبَ فِي وَجْهِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ هَذَا مَكَانُ الْعَائِذِ بَعَثْتَنِي مَعَ رَجُلٍ وَأَمَرْتَنِي أَنْ أُطِيعَهُ فَفَعَلْتُ مَا أُرْسِلْتُ بِهِ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لاَ تَقَعْ فِي عَلِيٍّ فَإِنَّهُ مِنِّي وَأَنَا مِنْهُ وَهُوَ وَلِيُّكُمْ بَعْدِي وَإِنَّهُ مِنِّي وَأَنَا مِنْهُ وَهُوَ وَلِيُّكُمْ بَعْدِي"

قلت : رواه الترمذي باختصار رواه أحمد والبزار باختصار وفيه الأجلح الكندي وثقه ابن معين وغيره وضعفه جماعة وبقية رجاله رجال الصحيح.

14732- Bureyde bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Yemen'e iki müfreze gönderdi. Birisinin başında Ali b. Ebî Tâlib, diğerinin başında ise Hâlid b. el-Velîd vardı. Onlara dedi ki: *"Birbirinizle buluştuğunuzda komuta Ali'de olacaktır. Ayrıldığınızda ise her biriniz askerinden sorumludur."* Yemen halkından, Benî Zeyd'le karşılaştık. Savaştık, Müslümanlar müşrikleri yendi. Savaşçıları öldürdük ve çoluk çocuklarını esir aldık. Ali esirlerden bir kadını kendine seçti.

Hâlid b. el-Velîd, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) durumu bildiren bir mektup yazarak benimle gönderdi. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına gelince mektubu verdim. Mektup kendisine okunduğunda Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) kızgın olduğunu gördüm. Öfkesi yüzünden belli oluyordu. Dedim ki: "Senin yanın sığınacağımız yerdir. Beni bir adamla gönderdin ve ona itaat etmemi emrettin. Ben de bana verilen emri yerine getirdim." Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: *"Ali'yi ayıplayıp haddi aşma, çünkü o bendendir, ben de ondanım. O benden sonra sizin velinizdir."*

Tirmizî kısa metinle rivayet etti.

★Ahmed ve kısa metinle Bezzâr rivayet etti. Ravilerden, Ecleh el-Kindî'yi, İbn Maîn ve başkaları güvenilir buldu. Bazıları ise zayıf olduğunu söyledi. Ahmed'in diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٤٧٣٣ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ مَنصُورٍ الْحَارِثِيُّ ، قال : نا أَبِي ، قال : نا حُسَيْنٌ الأَشْقَرُ ، قال : نا زَيْدُ بْنُ أَبِي الْحَسَنِ ، قال : ثنا أَبُو عَامِرٍ الْمُرِيُّ ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ ، عَنِ ابْنِ بُرَيْدَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : بَعَثَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلِيًّا أَمِيرًا عَلَى الْيَمَنِ ، وَبَعَثَ خَالِدَ بْنَ الْوَلِيدِ عَلَى الْجَبَلِ ، فَقَالَ : " إِنِ اجْتَمَعْتُمَا فَعَلِيٌّ عَلَى النَّاسِ " فَالْتَقَوْا ، وَأَصَابُوا مِنَ الْغَنَائِمِ مَا لَمْ يُصِيبُوا مِثْلَهُ ، وَأَخَذَ عَلِيٌّ جَارِيَةً مِنَ الْخُمُسِ ، فَدَعَا خَالِدُ بْنُ الْوَلِيدِ بُرَيْدَةَ ، فَقَالَ : اغْتَنِمْهَا ، فَأَخْبِرِ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَا صَنَعَ ، فَقَدِمْتُ الْمَدِينَةَ ، وَدَخَلْتُ الْمَسْجِدَ ، وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي مَنْزِلِهِ ، وَنَاسٌ مِنْ أَصْحَابِهِ عَلَى بَابِهِ . فَقَالُوا : مَا الْخَبَرُ يَا بُرَيْدَةُ ، فَقُلْتُ : خَيْرٌ ، فَتَحَ اللَّهُ عَلَى الْمُسْلِمِينَ ، فَقَالُوا : مَا أَقْدَمَكَ ؟ ، قَالَ : جَارِيَةٌ أَخَذَهَا عَلِيٌّ مِنَ الْخُمُسِ ، فَجِئْتُ لأُخْبِرَ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالُوا : فَأَخْبِرْهُ ، فَإِنَّهُ يُسْقِطُهُ مِنْ عَيْنِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَسْمَعُ الْكَلامَ ، فَخَرَجَ مُغْضَبًا ، وَقَالَ : " مَا بَالُ أَقْوَامٍ يَنْتَقِصُونَ عَلِيًّا ، مَنْ يَنْتَقِصْ عَلِيًّا فَقَدِ انْتَقَصَنِي ، وَمَنْ فَارَقَ عَلِيًّا فَقَدْ فَارَقَنِي ، إِنَّ عَلِيًّا مِنِّي وَأَنَا مِنْهُ ، خُلِقَ مِنْ طِينَتِي ، وَخُلِقْتُ مِنْ طِينَةِ إِبْرَاهِيمَ ، وَأَنَا أَفْضَلُ مِنْ إِبْرَاهِيمَ : ﴿ذُرِّيَّةً بَعْضُهَا مِنْ بَعْضٍ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾ " ، وَقَالَ : " يَا بُرَيْدَةُ ، أَمَا عَلِمْتَ أَنَّ لِعَلِيٍّ أَكْثَرَ مِنَ

[1] Ahmed (5/356) ve Bezzâr (2563) rivayet etti ve dedi ki: "Bu hadisin Büreyde'den onun da babasından bundan daha hasen bir isnâdla rivayet edildiğini bilmiyoruz. Bu hadisi, Cüreyrî de, Abdullah b. Bureyde'den rivayet etti. Yani Cüreyrî, Eclah'a mütabâat etti.

الْجَارِيَةِ الَّتِي أَخَذَ ، وَأَنَّهُ وَلِيُّكُمْ مِنْ بَعْدِي ؟ " فَقُلْتُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ بِالصُّحْبَةِ إِلا بَسَطْتَ يَدَكَ حَتَّى أُبَايِعَكَ عَلَى الإِسْلامِ جَدِيدًا ، قَالَ : فَمَا فَارَقْتُهُ حَتَّى بَايَعْتُهُ عَلَى الإِسْلامِ "

رواه الطبراني في الأوسط وفيه جماعة لم أعرفهم وحسين الأشقر ضعفه الجمهور ووثقه ابن حبان

14733- Bureyde bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Ali'yi ordunun başında komutan olarak Yemen'e gönderdi. Hâlid b. el-Velîd'i de Cebel (?dağ) tarafına gönderdi ve dedi ki: *"Eğer birleşirseniz, komutanınız Ali'dir."* Buluştuklarında daha önce elde etmedikleri kadar çok ganimet elde etmişlerdi. Ali (Ehl-i beyt'e düşen) ganimetin beşte birinden bir cariye aldı. Hâlid b. el-Velîd Bureyde'yi çağırıp: "Cariyeyi kendine aldı (git) Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) yaptığını anlat" dedi.

Bunun üzerine Medine'ye geldim ve Mescid'e girdim. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) evindeydi ve ashâbtan bazıları kapısının önünde bekliyorlardı. Dediler ki: "Haberler nasıl ey Bureyde!" Dedim ki: "Haberler iyidir. Allah Müslümanlara zafer nasib etti." "Niye geldin?" diye sorduklarında, dedim ki: "Ali'nin beşte birden aldığı bir cariyeyi Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) bildirmek için geldim." Dediler ki: "Haber ver. Böylece Ali, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) gözünden düşer." Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ise söyleneni duyuyormuş.

Kızgın bir şekilde çıktı ve buyurdu ki: *"Bazılarına ne oluyor da, Ali'de kusur arıyorlar? Kim Ali'de kusur ararsa bende de kusur aramış gibidir. Ali'den uzaklaşan benden uzaklaşmış gibidir. Ali, bendendir, ben de ondanım. O, benim çamurumdan yaratılmıştır. Ben de İbrâhîm'in çamurundan yaratıldım. Diğer taraftan ben İbrâhîm'den daha hayırlıyım.* **«Bir zürriyet olarak birbirinden gelmişlerdir. Allah her şeyi işitendir, bilendir.»** (Âli-İmrân Sur. 34) *Ey Bureyde! Ali'ye düşen payın aldığı cariyeden daha çok olduğunu ve benden sonra veliniz olduğunu bilmiyor musun?"*

Dedim ki: "Ey Allah'ın Resûlü! Ben seninleyim. Elini uzat, İslam üzerine sana yeniden biat edeyim." Bureyde ekledi: İslam üzerine ona biat etmeden yanından ayrılmadım.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden tanımadığım bir grup vardır. Hüseyn el-Aşkar'ı çoğunluk zayıf bulmuştur. İbn Hibbân güvenilir olduğunu söylemiştir.

١٤٧٣٤ - حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ بْنُ رَوَاحَةَ الرَّامَهُرْمُزِيُّ ، قَالَ : نَا أَبُو كُرَيْبٍ ، قَالَ : نَا حُسَيْنُ بْنُ عَطِيَّةَ ، قَالَ : نَا سُعَادُ بْنُ سُلَيْمَانَ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَطَاءٍ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُرَيْدَةَ ، عَنْ عَلِيٍّ ، قَالَ : بَعَثَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ ، وَخَالِدِ بْنِ الْوَلِيدِ ، كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا وَحْدَهُ

وَجَمَعَهُمَا ، فَقَالَ : " إِذَا اجْتَمَعْتُمَا فَعَلَيْكُمْ عَلِيٌّ " ، قَالَ : فَأَخَذَا يَمِينًا وَيَسَارًا ، فَدَخَلَ عَلِيٌّ فَأَبْعَدَ ، فَأَصَابَ سَبْيًا ، فَأَخَذَ جَارِيَةً مِنَ السَّبْيِ ، قَالَ بُرَيْدَةُ : وَكُنْتُ مِنْ أَشَدِّ النَّاسِ بُغْضًا لِعَلِيٍّ ، فَأَتَى رَجُلٌ خَالِدَ بْنَ الْوَلِيدِ فَذَكَرَ أَنَّهُ قَدْ أَخَذَ جَارِيَةً مِنَ الْخُمْسِ ، فَقَالَ : مَا هَذَا ؟ ثُمَّ جَاءَ آخَرُ ، ثُمَّ جَاءَ آخَرُ ، ثُمَّ تَتَابَعَتِ الأَخْبَارُ عَلَى ذَلِكَ ، فَدَعَانِي خَالِدٌ ، فَقَالَ : يَا بُرَيْدَةُ ، قَدْ عَرَفْتَ الَّذِي صَنَعَ ، فَانْطَلِقْ بِكِتَابِي هَذَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَكَتَبَ إِلَيْهِ . فَانْطَلَقْتُ بِكِتَابِهِ حَتَّى دَخَلْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَأَخَذَ الْكِتَابَ ، بِشِمَالِهِ وَكَانَ كَمَا قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لا يَقْرَأُ وَلا يَكْتُبُ ، فَقَالَ : وَكُنْتُ إِذَا تَكَلَّمْتُ طَأْطَأْتُ رَأْسِي حَتَّى أَفْرُغَ مِنْ حَاجَتِي فَطَأْطَأْتُ رَأْسِي فَتَكَلَّمْتُ ، فَوَقَعْتُ فِي عَلِيٍّ حَتَّى فَرَغْتُ ، ثُمَّ رَفَعْتُ رَأْسِي ، فَرَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ غَضِبَ غَضَبًا لَمْ أَرَهُ غَضِبَ مِثْلَهُ إِلا يَوْمَ قُرَيْظَةَ وَالنَّضِيرِ ، فَنَظَرَ إِلَيَّ ، فَقَالَ : " يَا بُرَيْدَةُ ، أَحِبَّ عَلِيًّا ، فَإِنَّمَا يَفْعَلُ مَا يُؤْمَرُ بِهِ " ، قَالَ : فَقُمْتُ ، وَمَا مِنَ النَّاسِ أَحَدٌ أَحَبَّ إِلَيَّ مِنْهُ"

رواه الطبراني في الأوسط وفيه ضعفاء وثقهم ابن حبان.

14734- Abdullah b. Bureyde'nin Hz. Ali'den naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Ali b. Ebî Tâlib ile Hâlid b. el-Velîd'i ayrı ayrı yerlere gönderdi. (Göndermeden önce) onları bir araya getirip *"Bir araya geldiğinizde idare Ali'dedir"* buyurdu. Sonra her biri bir yöne gitti. Ali, savaşa girdi düşmanı yendi ve (bazılarını) esir aldı. Esirlerin içinden kendine bir cariye aldı.

Bureyde dedi ki: Ali'den en çok nefret eden kişiydim. Bir adam gelip, Hâlid b. el-Velîd'e, Ali'nin beşte birden bir cariye aldığını söyledi. Hâlid: "Bu nedir (nasıl böyle yapar!)" dedi. Sonra birçok kişi gelip aynı haberi verdi. Hâlid beni çağırıp: "Ey Bureyde! (Ali'nin) yaptığını biliyorsun. Mektubumu alıp Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) git" dedi. Mektubu yazdı. Mektubu alıp Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına vardım.

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) mektubu sol eliyle aldı. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), Yüce Allah'ın buyurduğu gibi okuma ve yazma bilmezdi. Konuşmaya başladığım zaman başımı eğer, konuşmamı bitirene kadar da kaldırmazdım. Başımı öne eğip konuştum. Ali'nin hakkında konuştum, sözümü bitirince başımı kaldırdım. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) çok kızgın olduğunu gördüm. Benî Kurayza ve Benî Nadîr günü dışında böyle öfkelendiğini görmemiştim.

Bana bakıp dedi ki: *"Ey Bureyde! Ali'yi sev. O, kendisine emredileni yapıyor."* Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanından kalktığımda insanlar içinde benim için Ali'den daha sevgilisi yoktu.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. İçinde, İbn Hibbân'ın güvenilir bulduğu zayıf kişiler vardır.

١٤٧٣٥ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ حَدَّثَنَا أَبِي عَنِ ابْنِ إِسْحَاقَ قَالَ فَحَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ مَعْمَرِ بْنِ حَزْمٍ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ كَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ عَنْ عَمَّتِهِ زَيْنَبَ بِنْتِ كَعْبٍ وَكَانَتْ عِنْدَ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ اشْتَكَى عَلِيًّا النَّاسُ. قَالَ فَقَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِينَا خَطِيباً فَسَمِعْتُهُ يَقُولُ أَيُّهَا النَّاسُ لاَ تَشْكُوا عَلِيًّا فَوَاللَّهِ إِنَّهُ لأَخْشَنُ فِي ذَاتِ اللَّهِ أَوْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ" رواه أحمد.

14735- Ebû Saîd el-Hudrî bildiriyor: İnsanlar, Hz. Ali'den şikayetçi oldular. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), kalkıp bize hitap etti. Şöyle buyurduğunu duydum: *"Ey insanlar! Ali'den şikâyet etmeyin. Vallahi o, Allah'ın zâtı veya yolu konusunda oldukça çetindir."*

★Ahmed rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.

١٤٧٣٦ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ عَنْ أَبَانَ بْنِ صَالِحٍ عَنِ الْفَضْلِ بْنِ مَعْقِلِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ نِيَارٍ الأَسْلَمِيِّ عَنْ عَمْرِو بْنِ شَاسٍ الأَسْلَمِيِّ قَالَ وَكَانَ مِنْ أَصْحَابِ الْحُدَيْبِيَةِ قَالَ رَجَتُ مَعَ عَلِيٍّ إِلَى الْيَمَنِ فَجَفَانِي فِي سَفَرِي ذَلِكَ حَتَّى وَجَدْتُ فِي نَفْسِي عَلَيْهِ فَلَمَّا قَدِمْتُ أَظْهَرْتُ شِكَايَتَهُ فِي الْمَسْجِدِ حَتَّى بَلَغَ ذَلِكَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَدَخَلْتُ الْمَسْجِدَ ذَاتَ غَدَاةٍ وَرَسُولُ اللَّهِ -صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي نَاسٍ مِنْ أَصْحَابِهِ فَلَمَّا رَآنِي أَبَدَّنِي عَيْنَيْهِ يَقُولُ حَدَّدَ إِلَيَّ النَّظَرَ حَتَّى إِذَا جَلَسْتُ قَالَ يَا عَمْرُو وَاللَّهِ لَقَدْ آذَيْتَنِي . قُلْتُ أَعُوذُ بِاللَّهِ أَنْ أُوذِيَكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ. قَالَ بَلَى مَنْ آذَى عَلِيًّا فَقَدْ آذَانِي"

رواه أحمد والطبراني باختصار والبزار أخصر منه ورجال أحمد ثقات.

14736- -Hudeybiye ashâbından olan- Amr b. Şâs el-Eslemî bildiriyor: Hz. Ali ile birlikte Yemen'e gittim. Bana o yolculuğumda kötü davrandı. Öyle ki, içimde ona karşı bir rahatsızlık hissettim. Medine'ye geldiğimde rahatsızlığımı Mescid'de dile getirdim. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), bunu duydu. Bir sabah Mescid'e girdiğimde Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), ashâbından bazılarıyla oturuyordu. Beni gördüğünde bakışlarını bana çevirip oturana kadar dikkatlice baktı. Oturunca: *"Ey*

Amr! Vallahi bana eziyet ettin" buyurdu. "Sana eziyet etmekten Allah'a sığınırım, ey Allah'ın Resûlü!" deyince: *"Bilakis! Ali'ye eziyet eden, bana eziyet etmiş olur"* buyurdu.

★Ahmed ve kısa metinle Taberânî ile Bezzâr rivayette bulundu. Ahmed'in ravileri güvenilirdir.[1]

١٤٧٣٧ - حَدَّثَنَا عَبَّادٌ ، قَالَ : نَا عَلِيُّ بْنُ هَاشِمٍ ، قَالَ : نَا مُحَمَّدُ بْنُ عُبَيْدِ اللَّهِ ، عَنْ أَبِيهِ ، وَعَمِّهِ ، عَنْ أَبِي رَافِعٍ ، قَالَ : بَعَثَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلِيًّا أَمِيرًا عَلَى الْيَمَنِ ، وَخَرَجَ مَعَهُ رَجُلٌ مِنْ أَسْلَمَ ، يُقَالُ لَهُ : عَمْرُو بْنُ شَاسٍ ، فَرَجَعَ وَهُوَ يَذُمُّ عَلِيًّا وَيَشْكُوهُ ، فَبَعَثَ إِلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ : " أَخْبَرَنَا عَمْرٌو هَلْ رَأَيْتَ مِنْ عَلِيٍّ جَوْرًا فِي حُكْمِهِ أَوْ أَثَرَةً فِي قَسْمِهِ ؟ " قَالَ : اللَّهُمَّ لا ، " فَعَلامَ تَقُولُ مَا يَبْلُغُنِي ؟ " قَالَ : بُغْضُهُ لا أَمْلِكُهُ ، قَالَ : فَغَضِبَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى عُرِفَ ذَلِكَ فِي وَجْهِهِ ، وَقَالَ : " مَنْ أَبْغَضَهُ فَقَدْ أَبْغَضَنِي ، وَمَنْ أَبْغَضَنِي فَقَدْ أَبْغَضَ اللَّهَ ، وَمَنْ أَحَبَّهُ فَقَدْ أَحَبَّنِي ، وَمَنْ أَحَبَّنِي فَقَدْ أَحَبَّ اللَّهَ "

رواه البزار وفيه رجال وثقوا على ضعفهم.

14737- Ebû Râfi bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Ali'yi, Yemen'e komutan olarak gönderdi. Kendisiyle beraber, Amr b. Şâs el-Eslemî isminde Eslem'den bir adam da gitti. Döndüğünde Ali'yi kötülüyor ve şikâyet ediyordu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), onu çağırttı ve dedi ki: *"Sesini kes ey Amr! Sen Ali'nin hükmünde sapma veya bölüştürmesinde ayrımcılık gördün mü?"* Adam: "Vallahi hayır görmedim" deyince, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) dedi ki: *"Bana ulaşan o sözleri niye söylüyorsun?"* Adam dedi ki: "Ona olan nefretime hâkim olamıyorum." Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) o kadar kızdı ki öfkesi yüzünden belli oluyordu. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), sonra: *"Ondan nefret eden benden nefret eder. Benden nefret eden, Allah'a buğz etmiş olur. Kim onu severse beni sevmiş olur. Kim beni severse, Allah'ı sevmiş olur"* buyurdu.

★Bezzâr rivayet etti. Raviler içinde zayıf olmalarına rağmen güvenilir bulunanlar da vardır.[2]

---

[1] Ahmed (3/483) ve Bezzâr (2561) rivayet etmiştir. İkisinde de İbn İshâk vardır ve müdellistir.

[2] Bezzâr (2559) rivayet etmiştir.

١٤٧٣٨ - حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ خِدَاشٍ ، حَدَّثَنَا مَرْوَانُ بْنُ مُعَاوِيَةَ ، حَدَّثَنَا قَنَانُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ النَّهْمِيُّ ، حَدَّثَنَا مُصْعَبُ بْنُ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : كُنْتُ جَالِسًا فِي الْمَسْجِدِ أَنَا ، وَرَجُلانِ مَعِي ، فَنِلْنَا مِنْ عَلِيٍّ ، فَأَقْبَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ غَضْبَانَ ، يُعْرَفُ فِي وَجْهِهِ الْغَضَبُ ، فَتَعَوَّذْتُ بِاللَّهِ مِنْ غَضَبِهِ ، فَقَالَ : " مَا لَكُمْ وَمَا لِي ؟ مَنْ آذَى عَلِيًّا فَقَدْ آذَانِي "

رواه أبو يعلى والبزار باختصار ورجال أبي يعلى رجال الصحيح غير محمود بن خداش وقنان وهما ثقتان.

14738- Sa'd b. Ebî Vakkâs bildiriyor: Mescid'de, yanımda iki adamla oturuyorduk. (Konuşurken) Ali'ye hakaret ettik. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), kızgın bir şekilde geldi. Öfkesi yüzünden belli oluyordu. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) gazabından Allah'a sığındım. *"Benden ne istiyorsunuz? Ali'ye eziyet eden bana eziyet etmiş olur"* buyurdu.

★ Ebû Ya'lâ ve kısa metinle Bezzâr rivayet etti. Ebû Ya'lâ'nın ravileri, Mahmûd b. Hadâş ve Kanân dışında *Sahîh*'in ravileridir. İkisi de güvenilirdir.[1]

١٤٧٣٩ - حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ ، حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى ، أَخْبَرَنَا شَقِيقُ بْنُ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ، عَنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ خَالِدِ بْنِ عُرْفُطَةَ ، أَنَّهُ أَتَى سَعْدَ بْنَ مَالِكٍ ، فَقَالَ : بَلَغَنِي أَنَّكُمْ تُعْرَضُونَ عَلَى سَبِّ عَلِيٍّ بِالْكُوفَةِ ، فَهَلْ سَبَبْتَهُ ؟ قَالَ : مَعَاذَ اللَّهِ ، قَالَ : وَالَّذِي نَفْسُ سَعْدٍ بِيَدِهِ ، لَقَدْ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَقُولُ فِي عَلِيٍّ شَيْئًا : " لَوْ وُضِعَ الْمِنْشَارُ عَلَى مَفْرَقِي عَلَى أَنْ أَسُبَّهُ مَا سَبَبْتُهُ أَبَدًا "

رواه أبو يعلى وإسناده حسن.

14739- Ebû Bekr b. Hâlid b. Urfuta bildiriyor: Sa'd b. Mâlik'e gidip dedim ki: "Bana, sizin Kûfe'de Ali'ye hakaret etmeniz için zorlandığınız haberi geldi. Sen ona hakaret ettin mi?" Şu karşılığı verdi: "(Ona sövmekten) Allah'a sığınırım. Sa'd'ın canı elinde olana yemin olsun Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) Ali hakkında öyle şeyler söylediğini duydum ki testere (beni kesmek için) tepeme konsa da kesinlikle ona hakaret etmem."

★Ebû Ya'lâ rivayet etti. Senedi hasendir.[2]

---

[1] Ebû Ya'lâ (770) ve Bezzâr (2562) rivayet etti ve dedi ki: "Bu hadis'in Sa'd'dan bu isnâddan başkasıyla rivayet edildiğini bilmiyoruz."

[2] Ebû Ya'lâ (777) rivayet etmiştir.

١٤٧٤٠ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَبِي بُكَيْرٍ قَالَ حَدَّثَنَا إِسْرَائِيلُ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْجَدَلِيِّ قَالَ دَخَلْتُ عَلَى أُمِّ سَلَمَةَ فَقَالَتْ لِي أَيُسَبُّ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِيكُمْ قُلْتُ مَعَاذَ اللهِ أَوْ سُبْحَانَ اللهِ أَوْ كَلِمَةً نَحْوَهَا. قَالَتْ سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ "مَنْ سَبَّ عَلِيًّا فَقَدْ سَبَّنِي"

رواه أحمد ورجاله رجال الصحيح غير أبي عبد الله الجدلي وهو ثقة.

14740- Ebû Abdillâh el- Cedelî bildiriyor: Ümmü Seleme'nin yanına girdim. Bana: "İçinizde Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) sövülüyor mu?" diye sordu. "Allah korusun" veya "Sübhânallah" ya da buna benzer bir kelime söyledim. Dedi ki: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu duydum: *"Ali'ye söven bana sövmüştür."*

★Ahmed rivayet etti. Ravileri, Ebû Abdillâh el-Cedelî dışında *Sahîh*'in ravileridir. O da güvenilirdir.[1]

١٤٧٤١ - وَعَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْجَدَلِيِّ قَالَ: قَالَتْ لِي أُمُّ سَلَمَةَ: يَا أَبَا عَبْدِ اللهِ أَيُسَبُّ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِيكُمْ؟ قُلْتُ: أَنَّى يُسَبُّ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؟ قَالَتْ: أَلَيْسَ يُسَبُّ عَلِيٌّ وَمَنْ يُحِبُّهُ؟ وَقَدْ كَانَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُحِبُّهُ"

رواه الطبراني في الثلاثة وأبو يعلى ورجال الطبراني رجال الصحيح غير أبي عبد الله وهو ثقة.

14741- Ebû Abdillâh el- Cedelî bildiriyor: Ümmü Seleme, bana dedi ki: "Ey Ebû Abdillah! İçinizde Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) sövülüyor mu?" Dedim ki: "Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem), nasıl sövülür?" Dedi ki: "Ali ve sevenlerine sövülmüyor mu? Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ise onu seviyordu."

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr, M. es-Sağîr* ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ebû Ya'lâ ve Taberânî'nin ravileri, Ebû Abdillah dışında *Sahîh*'in ravileridir. O da güvenilirdir.[2]

١٤٧٤٢ - وَرَوَى الطَّبْرَانِي بَعْدَهُ بِإِسْنَادٍ رِجَالُهُ ثِقَاتٌ إِلَى أُمِّ سَلَمَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مِثْلَهُ"

---

[1] Ahmed (6/323) rivayet etmiştir. Ravilerden Ebû İshâk es-Seba'î müdellis ve *an'ane* yoluyla hadis rivayet eden biridir.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (3/322) rivayet etti. *M. es-Sağîr*'inde (822) buna benzer bir rivayette bulundu. *el-Mu'cemu'l-Evsat*'ta (346) ise zayıf olan başka bir isnâdla ve kopuk bir isnâdla Ebû Ya'lâ (7013) rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.

14742- Taberânî, bundan sonra ravileri Ümmü Seleme'ye kadar güvenilir olan bir isnâdla Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem), aynısını rivayet etti.[1]

١٤٧٤٣ - حَدَّثَنَا هَارُونُ بْنُ سُلَيْمَانَ أَبُو ذَرٍّ الْمِصْرِيُّ ثَنَا سُفْيَانُ بْنُ بِشْرٍ الْكُوفِيُّ ، ثَنَا عَبْدُ الرَّحِيمِ بْنُ سُلَيْمَانَ ، عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي زِيَادٍ ، عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ كَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " لا تَسُبُّوا عَلِيًّا ، فَإِنَّهُ مَمْسُوسٌ فِي ذَاتِ اللَّهِ "

رواه الطبراني في الكبير والأوسط وفيه سفيان بن بشر أو بشير متأخر ليس هو الذي روى عن أبي عبد الرحمن الحبلي و لم أعرفه وبقية رجاله وثقوا وفي بعضهم ضعف.

14743- Ka'b b. Ucra, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Ali'ye sövmeyin. Çünkü o, Allah'ın zâtına yakındır"* buyurduğunu bildiriyor.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr* ile *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden Süfyân b. Bişr veya Beşîr müteahhir ravilerden olup Ebû Abdirrahmân el-Hubelî'den rivayet eden o değildir. Kendisini de tanımıyorum. Diğer ravileri güvenilir sayılmıştır. Ama bazılarında zayıflık vardır.[2]

١٤٧٤٤ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ حَنْبَلٍ ، ح وَحَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ سَلْمٍ الرَّازِيُّ ، قَالا : ثنا عَبَّادُ بْنُ يَعْقُوبَ الأَسَدِيُّ ، ثنا عَلِيُّ بْنُ عَابِسٍ ، عَنْ بَدْرِ بْنِ الْخَلِيلِ أَبِي الْخَلِيلِ ، عَنْ أَبِي كَثِيرٍ ، قَالَ : كُنْتُ جَالِسًا عِنْدَ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ ، فَجَاءَهُ رَجُلٌ ، فَقَالَ : لَقَدْ سَبَّ عِنْدَ مُعَاوِيَةَ عَلِيًّا سَبًّا قَبِيحًا رَجُلٌ يُقَالُ لَهُ : مُعَاوِيَةُ ، يَعْنِي ابْنَ حُدَيْجٍ ، تَعْرِفُهُ ؟ قَالَ : نَعَمْ ، قَالَ : إِذَا رَأَيْتَهُ فَائْتِنِي بِهِ ، قَالَ : فَرَآهُ عِنْدَ دَارِ عَمْرِو بْنِ حُرَيْثٍ ، فَأَرَاهُ إِيَّاهُ ، قَالَ : أَنْتَ مُعَاوِيَةُ بْنُ حُدَيْجٍ ؟ فَسَكَتَ فَلَمْ يُجِبْهُ ثَلاثًا ، ثُمَّ قَالَ : " أَنْتَ السَّبَّابُ عَلِيًّا عِنْدَ ابْنِ آكِلَةِ الأَكْبَادِ ، أَمَا لَئِنْ وَرَدْتَ عَلَيْهِ الْحَوْضَ ، وَمَا أَرَاكَ تَرِدُهُ ، لَتَجِدَنَّهُ مُشَمِّرًا حَاسِرًا ذِرَاعَيْهِ يَذُودُ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ عَنْ حَوْضِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، كَمَا تُذَادُ غَرِيبَةُ الإِبِلِ عَنْ صَاحِبِهَا ، قَوْلُ الصَّادِقِ الْمَصْدُوقِ أَبِي الْقَاسِمِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "

14744- Ebû Kesîr anlatıyor: Hasan b. Ali'nin yanında oturuyordum. Yanına bir adam gelip: "Muâviye b. Hudeyc adında birisi, Muâviye'nin yanında, Ali'ye çok kötü bir şekilde sövdü" dedi. Hasan, söven adamı tanımıyordu. "Onu gördüğün zaman bana göster" dedi. Adam, onu

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde rivayet etmiştir. (23/322)

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde rivayet etmiştir. (19/148) Yine ravilerden, İshâk b. Ka'b'ın durumu bilinmemektedir. Yezîd b. Ebî Ziyâd ed-Dimaşkî ise metrûktur. Bakın: *S. ed-Da'îfe* (895).

Amr b. Hureys'in evinin yanında gördü ve Hasan'a gösterdi. Hasan: "Muâviye b. Hudeyc sen misin?" dedi. Üç defa sordu, ama adam cevap vermedi. Sonra dedi ki: "Ciğer yiyen kişinin (Hind'in) oğlunun (Muâviye'nin) yanında Ali'ye söven kişi sen misin? Eğer (Cennette) Havz'a Ali'nin yanına gidersen ki, oraya varacağını zannetmiyorum, onun kollarını açmış, münafıkları ve kâfirleri Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Havz'ından uzaklaştırdığını göreceksin. Yabancı devenin kendi sürüsüne katılmasını engelleyen deve sahibi gibi) Bu, doğru söyleyen ve tasdik edilen Muhammed'in sözüdür."[1]

١٤٧٤٥ - وفي رواية : عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ مَوْلَى بَنِي أُمَيَّةَ ، قَالَ : حَجَّ مُعَاوِيَةُ بْنُ أَبِي سُفْيَانَ وَحَجَّ مَعَهُ مُعَاوِيَةُ بْنُ حُدَيْجٍ ، وَكَانَ مِنْ أَسَبِّ النَّاسِ لِعَلِيٍّ ، فَمَرَّ فِي الْمَدِينَةِ فِي مَسْجِدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَالْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ جَالِسٌ " فذكر نحوه إلا أنه زاد : ﴿وَقَدْ خَابَ مَنِ افْتَرَى﴾ "

رواه الطبراني بإسنادين في أحدهما علي بن أبي طلحة مولى بني أمية ولم أعرفه وبقية رجاله ثقات والآخر ضعيف.

14745- Benî Umeyye'nin azatlısı Ali b. Ebî Talha'nın bildirdiğine göre Muâviye b. Ebî Süfyân, haccetti. Muâviye b. Hudeyc de onunla birlikte hac yaptı. İbn Hudeyc, insanlar içinde Ali b. Ebî Tâlib'e en çok söven kişiydi. Hasan b. Ali orada otururken, Medine'de Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Mescid'ine uğradı... Devamla ravi yukarıdakine benzer bir şey anlattı ve şunu ilave etti: **"Allah'a iftira eden hüsrana uğrar"** (Taha Sur. 61)

★Taberânî iki isnâdla rivayet etti. Birisinde, Benî Umeyye'nin azatlısı Ali b. Ebî Talha'yı tanımıyorum. Diğer ravileri güvenilirdir. Diğer isnâdı zayıftır.[2]

١٤٧٤٦ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ سَعِيدٍ الرَّازِيُّ ، قَالَ : نا مُحَمَّدُ بْنُ عُبَيْدٍ الْمُحَارِبِيُّ ، قَالَ : نا عَبْدُ الْكَرِيمِ أَبُو يَعْفُورَ ، عَنْ جَابِرٍ ، عَنْ أَبِي الطُّفَيْلِ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ نُجَيٍّ ، أَنَّ عَلِيًّا ، أُتِيَ يَوْمَ الْبَصْرَةِ بِذَهَبٍ أَوْ فِضَّةٍ ، فَنَكَتَهُ ، وَقَالَ : ابْيَضِّي وَاصْفَرِّي وَغُرِّي غَيْرِي ، غُرِّي أَهْلَ الشَّامِ غَدًا إِذَا ظَهَرُوا عَلَيْكَ ، فَشَقَّ قَوْلُهُ ذَلِكَ عَلَى النَّاسِ ، فَذُكِرَ ذَلِكَ لَهُ ، فَأَذَّنَ فِي النَّاسِ ، فَدَخَلُوا عَلَيْهِ ، فَقَالَ

[1] *el-Mu'cemu'l-kebîr* (2727)

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2758) ve Ebû Ya'lâ (6771) rivayet etti. İkisinde de bulunan Velîd b. Yesâr el-Hemedânî'nin biyografisi hakkında bilgi yoktur.

: إِنَّ خَلِيلِي صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، " يَا عَلِيُّ ، إِنَّكَ سَتَقْدَمُ عَلَى اللَّهِ وَشِيعَتُكَ رَاضِينَ مَرْضِيِّينَ ، وَيَقْدَمُ عَلَيْهِ عَدُوُّكَ غِضَابٌ مُقْمَحِينَ " ، ثُمَّ جَمَعَ عَلِيٌّ يَدَهُ إِلَى عُنُقِهِ يُرِيهِمْ كَيْفَ الإِقْمَاحُ"

رواه الطبراني في الأوسط وفيه جابر الجعفي وهو ضعيف.

14746- Abdullah b. Nucey bildiriyor: Hz. Ali, Basra günü altın ve gümüş elde ettiğinde: "Ağarıp sarararak benden başkasını aldat. Yarın, Şam halkı seni bulduklarında onları aldat" dedi. Bu sözleri insanların ağırına gitti. Kendisine bu anlatıldığında insanları çağırdı. Yanına girdiklerinde dedi ki: "Dostum (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: «*Allah'ın huzuruna, senin Şian (taraftarların) razı olmuş ve razı edilmiş bir şekilde geleceksin. Düşmanların da, gazaba uğramış ve zelil bir şekilde gelecekler.*»" Sonra sözettiği zilleti tarif için ellerini boynuna doğru götürdü.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden Câbir el-Cu'fî zayıftır.

١٤٧٤٧ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ الْعَبَّاسِ الْمُزَنِيُّ الْقَنْطَرِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَرْبُ بْنُ الْحَسَنِ الطَّحَّانُ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ يَعْلَى، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي رَافِعٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ جَدِّهِ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِعَلِيٍّ : " مَنْ أَحَبَّهُ فَقَدْ أَحَبَّنِي ، وَمَنْ أَحَبَّنِي فَقَدْ أَحَبَّهُ اللَّهُ ، وَمَنْ أَبْغَضَهُ فَقَدْ أَبْغَضَنِي ، وَمَنْ أَبْغَضَنِي فَقَدْ أَبْغَضَ اللَّهَ "

رواه الطبراني من رواية حرب بن الحسن الطحان عن يحيى بن يعلى وكلاهما ضعيف.

14747- Ebû Râfi, Resûlallah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Ali hakkında: "*Onu seven beni sevmiş, beni seven de, Allah'ı sevmiş olur. Onu sevmeyen beni sevmemiş, beni sevmeyen de Allah'ı sevmemiş olur*" buyurduğunu bildiriyor.

★Taberânî, Harb b. el-Hasan et-Tahhân kanalıyla Yahyâ b. Ya'lâ'dan rivayet etti. İkisi de zayıftır.[1]

١٤٧٤٨ - وَبِسَنَدِهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعَثَ عَلِيًّا مَبْعَثًا فَلَمَّا قَدِمَ قَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَجِبْرِيلُ عَنْكَ رَاضُونَ "

14748- Aynı isnâdla bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hz. Ali'yi bir yere gönderdi. Geldiği zaman Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): "*Allah, Resûlü ve Cibrîl, senden razılar*" buyurdu.[2]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (947) rivayet etmiştir.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (946) rivayet etmiştir.

١٤٧٤٩ - وبسنده أنَّ النَّبيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ لِعَلِيٍّ : " أَنْتَ وَشِيعَتُكَ تَرِدُونَ عَلَيَّ الْحَوْضَ رُوَاءً مَرْوِيِّينَ ، مُبْيَضَّةً وُجُوهُكُمْ ، وَإِنَّ عَدُوَّكَ يَرِدُونَ عَلَيَّ ظِمَاءً مُقْبَحِينَ "

14749- Aynı isnâdla bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hz. Ali'ye buyurdu ki: *"Sen ve Şîan (taraftarların), suya kanmış ve susuzluğunuz giderilmiş, yüzleriniz bembeyaz bir şekilde Havz'da etrafımda toplanacaksınız. Düşmanların da, Havz'a yanıma susamış ve (susuzluktan dolayı) kafaları yukarıya kalkmış bir durumda gelecekler."*

١٤٧٥٠ - وبسنده أنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ لِعَلِيٍّ : " أَمَا تَرْضَى أَنَّكَ أَخِي وَأَنَا أَخُوكَ ؟ "

14750- Aynı isnâdla bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hz. Ali'ye dedi ki: *"Senin, benim kardeşim olmana ve benim de senin kardeşin olmama razı değil misin?"*[1]

١٤٧٥١ - وبسنده ، أنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِعَلِيٍّ : " إِنَّ أَوَّلَ أَرْبَعَةٍ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ : أَنَا وَأَنْتَ وَالْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ ، وَذَرَارِيُّنَا خَلْفَ ظُهُورِنَا ، وَأَزْوَاجُنَا خَلْفَ ذَرَارِيِّنَا ، وَشِيعَتُنَا عَنْ أَيْمَانِنَا وَعَنْ شَمَائِلِنَا "

14751- Aynı isnâdla bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hz. Ali'ye dedi ki: *"Cennete ilk girecek dört kişi, Ben, sen, Hasan ve Hüseyn'dir. Zürriyetimiz de arkamızdan gireceklerdir. Hanımlarımız da, zürriyetimizin peşinden gireceklerdir. Şîamız da sağımızda ve solumuzda olacaklardır."*[2]

١٤٧٥٢ - وبسنده أنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ لِعَلِيٍّ : " وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ ، لَوْلا أَنْ يَقُولَ فِيكَ طَوَائِفُ مِنْ أُمَّتِي مَا قَالَتِ النَّصَارَى فِي عِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ ، لَقُلْتُ فِيكَ الْيَوْمَ مَقَالا لا تَمُرُّ بِأَحَدٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ إِلا أَخَذَ التُّرَابَ مِنْ أَثَرِ قَدَمَيْكَ ، يَطْلُبُونَ بِهِ الْبَرَكَةَ "

14752- Aynı isnâdla bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hz. Ali'ye dedi ki: *"Canım elinde olana yemin ederim ki, eğer bazı toplulukların, Hıristiyanların Meryem oğlu İsâ'ya söylediklerini sana söylemeyecek olsaydı, bugün senin hakkında öyle şeyler söylerdim ki, hangi müslümana uğrasan, onunla bereket istemek niyetiyle ayağının bastığı toprağı alırdı."*[3]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (949) rivayet etmiştir.
[2] Taberânî,*el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (950) rivayet etmiştir.
[3] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (951) rivayet etmiştir.

١٤٧٥٣ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُثْمَانَ بْنِ أَبِي شَيْبَةَ ، ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ إِسْحَاقَ الصِّينِيُّ ، ثنا قَيْسُ بْنُ الرَّبِيعِ ، عَنْ لَيْثٍ ، عَنْ أَبِي لَيْلَى ، عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " يَا أَنَسُ انْطَلِقْ فَادْعُ لِي سَيِّدَ الْعَرَبِ " ، يَعْنِي عَلِيًّا ، فَقَالَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا : أَلَسْتَ سَيِّدَ الْعَرَبِ ؟ قَالَ : " أَنَا سَيِّدُ وَلَدِ آدَمَ ، وَعَلِيٌّ سَيِّدُ الْعَرَبِ " ، فَلَمَّا جَاءَ عَلِيٌّ أَرْسَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى الأَنْصَارِ فَأَتَوْهُ ، فَقَالَ لَهُمْ : " يَا مَعْشَرَ الأَنْصَارِ ، أَلا أَدُلُّكُمْ عَلَى مَا إِنْ تَمَسَّكْتُمْ بِهِ لَنْ تَضِلُّوا بَعْدَهُ ؟ " قَالُوا : بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ ، قَالَ : " هَذَا عَلِيٌّ فَأَحِبُّوهُ بِحُبِّي ، وَكَرِّمُوهُ لِكَرَامَتِي ، فَإِنَّ جِبْرِيلَ عَلَيْهِ السَّلامُ أَمَرَنِي بِالَّذِي قُلْتُ لَكُمْ عَنِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ "

رواه الطبراني وفيه إسحاق بن إبراهيم الصيني وهو متروك.

14753- Hasan b. Ali, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildiriyor: *"Ey Enes! Git bana Arapların efendisini çağır."* Yani Ali'yi. Âişe: "Sen Arapların efendisi değil misin?" dediğinde, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: *"Ben Âdemoğullarının efendisiyim. Ali, Arapların efendisidir."*

Ali geldiği zaman, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Ensâr'a haber gönderdi. Geldiklerinde onlara: *"Ey Ensâr topluluğu! Kendisine tutunduğunuz (tabi olduğunuz) takdirde kesinlikle dalâlete düşmeyeceğiniz şeyi bildireyim mi?"* diye sordu. "Olur bildir, ey Allah'ın Resûlü!" dediler. *"Ali'yi, beni sevdiğiniz gibi seviniz. Bana saygı gösterdiğiniz gibi, ona da saygı gösterin. Size bu söylediğimi Cibrîl bana Allah tarafından bildirdi"* buyurdu.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden İshâk b. İbrâhîm es-Sînî metrûktur.[1]

١٤٧٥٤ - حَدَّثَنَا عَبْدَانُ بْنُ أَحْمَدَ , وَالْحُسَيْنُ بْنُ إِسْحَاقَ التُّسْتَرِيُّ ، ومحمد بن صالح بن الوليد النرسي ، قَالُوا : ثنا هِلالُ بْنُ بِشْرٍ ، ثنا عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ مُوسَى الطَّوِيلُ ، عَنْ أَبِي هَاشِمٍ الرُّمَّانِيِّ ، عَنْ زَاذَانَ ، عَنْ سَلْمَانَ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ لِعَلِيٍّ : " مُحِبُّكَ مُحِبِّي ، وَمُبْغِضُكَ مُبْغِضِي "

رواه الطبراني وفيه عبد الملك الطويل وثقه ابن حبان وضعفه الأزدي وبقية رجاله وثقوا . ورواه البزار بنحوه.

14754- Selmân, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), Hz. Ali'ye hitaben: *"Seni seven beni sevmiş olur, sana buğzeden, bana buğzetmiş olur"* buyurduğunu bildiriyor.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Abdulmelik et-Tavîl'i, İbn Hibbân güvenilir bulmuş, Ezdî ise zayıf olduğunu söylemiştir. Diğer ravileri güvenilirdir.[1]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2749) rivayet etmiştir.

١٤٧٥٥ - حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَرَفَةَ ، حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْوَرَّاقُ الثَّقَفِيُّ ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحَزَوَّرِ ، قَالَ : سَمِعْتُ أَبَا مَرْيَمَ الثَّقَفِيَّ ، يَقُولُ : سَمِعْتُ عَمَّارَ بْنَ يَاسِرٍ ، يَقُولُ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لِعَلِيٍّ : " يَا عَلِيُّ ، طُوبَى لِمَنْ أَحَبَّكَ وَصَدَّقَ فِيكَ ، وَوَيْلٌ لِمَنْ أَبْغَضَكَ وَكَذَّبَ فِيكَ "

رواه الطبراني وفيه علي بن الحزور وهو متروك.

14755- Ebû Meryem es-Sekafî bildiriyor: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), Hz. Ali'ye: *"Ey Ali! Seni sevip doğrulayan kişiye ne mutlu. Sana buğzedip yalanlayan kişiye ise yazıklar olsun"* buyurduğunu duydum.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Ali b. el-Hazzûr metrûktur.[2]

١٤٧٥٦ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ ، قَالَ : نا عُثْمَانُ بْنُ هِشَامِ بْنِ الْفَضْلِ بْنِ دَلْهَمٍ الْبَصْرِيُّ ، قَالَ : نا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ الْكُوفِيُّ ، قَالَ : نا عَلِيُّ بْنُ الْحَزَوَّرِ ، عَنْ أَصْبَغَ بْنِ نُبَاتَةَ ، عَنْ عَمَّارِ بْنِ يَاسِرٍ ، قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لِعَلِيٍّ : " إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى زَيَّنَكَ بِزِينَةٍ لَمْ يُزَيِّنِ الْعِبَادَ بِزِينَةٍ مِثْلِهَا ، إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى حَبَّبَ إِلَيْكَ الْمَسَاكِينَ ، وَالدُّنُوَّ مِنْهُمْ ، وَجَعَلَكَ لَهُمْ إِمَامًا تَرْضَى بِهِمْ ، وَجَعَلَهُمْ لَكَ أَتْبَاعًا يَرْضَوْنَ بِكَ ، فَطُوبَى لِمَنْ أَحَبَّكَ وَصَدَقَ عَلَيْكَ ، وَوَيْلٌ لِمَنْ أَبْغَضَكَ وَكَذَبَ عَلَيْكَ ، فَأَمَّا مَنْ أَحَبَّكَ وَصَدَقَ عَلَيْكَ فَهُمْ جِيرَانُكَ فِي دَارِكَ ، وَرُفَقَاؤُكَ مِنْ جَنَّتِكَ ، وَأَمَّا مَنْ أَبْغَضَكَ وَكَذَبَ عَلَيْكَ فَإِنَّهُ حَقٌّ عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ يُوقِفَهُمْ مَوَاقِفَ الْكَذَّابِينَ " رواه الطبراني في الأوسط وفيه علي بن الحزور وهو متروك.

14756- Ammâr b. Yâsir, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), Ali b. Ebî Tâlib'e hitaben şöyle buyurduğunu nakleder: *"Yüce Allah seni, başkasını süslemediği bir süs ile süslemiştir. Yüce Allah, sana miskinleri ve onlara yakın olmayı sevdirdi. Seni onlara imam yaptı. Sen onlardan razı olursun. Onları da sana tâbi kıldı. Onlar da senden razı olurlar. Seni sevip seni tasdik eden kişiye ne mutlu. Sana buğzedip seni yalanlayan kişiye yazıklar olsun. Her kim seni sever ve doğrularsa, işte onlar senin (Cennetteki) evinde komşuların ve dostlarındırlar. Fakat her kim seni sevmeyip, seni yalanlarsa, şanı yüce olan Allah için, o kişileri kıyamet gününde yalancıların makamında tutması için hak olacaktır."*

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden, Ali b. el-Hazzûr metrûktur.

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2097) rivayet etmiştir. Bezzâr'da bu hadisi bulamadım.

[2] Ebû Ya'lâ (1602) rivayet etmiştir. Ravilerden Sa'd b. Muhammed el-Varrâk, zayıftır.

١٤٧٥٧ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ عَبْدِ الْبَاقِي الأَذَنِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عَوْفٍ الْحِمْصِيُّ ، ثنا أَبُو جَابِرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْمَلِكِ ، ثنا الْحَكَمُ بْنُ مُحَمَّدٍ شَيْخٌ مَكِّيٌّ ، عَنْ فِطْرِ بْنِ خَلِيفَةَ ، عَنْ أَبِي الطُّفَيْلِ ، قَالَ : سَمِعْتُ أُمَّ سَلَمَةَ ، تَقُولُ : أَشْهَدُ أَنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَقُولُ : " مَنْ أَحَبَّ عَلِيًّا فَقَدْ أَحَبَّنِي ، وَمَنْ أَحَبَّنِي فَقَدْ أَحَبَّ اللَّهَ ، وَمَنْ أَبْغَضَ عَلِيًّا فَقَدْ أَبْغَضَنِي ، وَمَنْ أَبْغَضَنِي فَقَدْ أَبْغَضَ اللَّهَ "

رواه الطبراني وإسناده حسن.

14757- Ümmü Seleme der ki: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şu sözünü duyduğuma şehadet ederim: *"Ali'yi seven, beni sevmiş olur. Beni seven, Allah'ı sevmiş olur. Ali'ye buğzeden, bana buğz etmiş olur. Bana buğzeden, Allah'a buğzetmiş olur."*

★Taberânî ivayet etti senedi hasendir.[1]

١٤٧٥٨ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا جَنْدَلُ بْنُ وَالِقٍ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عُمَرَ الْمَازِنِيُّ ، عَنْ عَبَّادٍ الْكَلْبِيِّ ، عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ حُسَيْنٍ ، عَنْ فَاطِمَةَ الصُّغْرَى ، عَنْ حُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ ، عَنْ أُمِّهِ فَاطِمَةَ بِنْتِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَتْ : خَرَجَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَشِيَّةَ عَرَفَةَ ، فَقَالَ : " إِنَّ اللَّهَ بَاهَى بِكُمْ وَغَفَرَ لَكُمْ عَامَّةً وَلِعَلِيٍّ خَاصَّةً ، وَإِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ غَيْرُ مُحَابٍ لِقَرَابَتِي ، هَذَا جِبْرِيلُ يُخْبِرُنِي أَنَّ السَّعِيدَ حَقٌّ ، السَّعِيدُ مَنْ أَحَبَّ عَلِيًّا فِي حَيَاتِهِ وَبَعْدَ مَوْتِهِ ، وَإِنَّ الشَّقِيَّ كُلَّ الشَّقِيِّ مَنْ أَبْغَضَ عَلِيًّا فِي حَيَاتِهِ وَبَعْدَ مَوْتِهِ "

رواه الطبراني وفيه من لم أعرفهم.

14758- Fâtıma binti Resûlillah (sallallahu aleyhi vesellem) bildiriyor: Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), Arefe gecesi yanımıza geldi ve dedi ki: *"Yüce Allah, sizin hepinizle genel olarak iftihar edip affetti. Ali'yle ise özel olarak iftihar edip mağfiret etti. Ben sizinle olan akrabalık bağlarım dışında, Allah'ın size gönderdiği Resûlü'yüm. Cibrîl, bana şöyle haber veriyor: «Gerçek bahtiyar, Ali'yi hayattayken ve öldükten sonra da sevendir. Gerçek bedbaht, Ali'ye hayattayken ve ölümünden sonra buğzedendir.»"*

★Taberânî rivayet etmiştir. Ravilerin içinde tanımadığım vardır.[2]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (43/380) rivayet etmiştir.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (22/ 415) ve İbnu'l-Cevzî, *el-İlelu'l-Mütenâhiye*'sinde (382) rivayet etmiştir. İkisinde de Abbâd el-Küleybî, değeri olmayan metruk biridir. İbnu'l-Cevzî: "Bu hadisin Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) rivayeti sahih değildir" der.

١٤٧٥٩ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ زُهَيْرٍ ، قَالَ : نا إِسْمَاعِيلُ بْنُ أَبِي الْحَارِثِ ، قَالَ : نا مُحَمَّدُ بْنُ الْقَاسِمِ الأَسَدِيُّ ، قَالَ : نا زُهَيْرُ بْنُ مُعَاوِيَةَ ، عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ ، عَنْ جَابِرٍ , قَالَ : " مَا كُنَّا نَعْرِفُ الْمُنَافِقِينَ إِلا بِبُغْضِهِمْ عَلِيًّا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ "

رواه الطبراني في الأوسط والبزار بنحوه إلا أنه قال : ما كنا نعرف منافقينا معشر الأنصار . بأسانيد كلها ضعيفة.

14759- Câbir b. Abdillah der ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) zamanında içimizdeki münafıkları, Ali'ye olan kinlerinden tanırdık."

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında ve "Ensâr'ın içindeki münafıkları" ibaresiyle Bezzâr, hepsi zayıf olan isnâdlarla rivayet etti.[1]

١٤٧٦٠ - حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ سَلْمٍ ، قَالَ : نَا أَبُو الأَزْهَرِ النَّيْسَابُورِيُّ ، قَالَ : حَدَّثَنِي عَبْدُ الرَّزَّاقِ ، وَحْدِي ، قَالَ : نَا مَعْمَرٌ ، عَنِ الزُّهْرِيِّ ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : نَظَرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى عَلِيٍّ ، فَقَالَ : " لا يُحِبُّكَ إِلا مُؤْمِنٌ ، وَلا يَبْغُضُكَ إِلا مُنَافِقٌ ، مَنْ أَحَبَّكَ فَقَدْ أَحَبَّنِي ، وَمَنْ أَبْغَضَكَ فَقَدْ أَبْغَضَنِي ، وَحَبِيبِي حَبِيبُ اللَّهِ ، وَبَغِيضِي بَغِيضُ اللَّهِ ، وَيْلٌ لِمَنْ أَبْغَضَكَ بَعْدِي "

رواه الطبراني في الأوسط ورجاله ثقات إلا أن في ترجمة أبي الأزهر أحمد بن الأزهر النيسابوري أن معمرا كان له ابن أخ رافضي فأدخل هذا الحديث في كتبه وكان معمر مهيبا لا يراجع وسمعه عبد الرزاق.

14760- İbn Abbâs, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), Ali'ye bakıp şöyle buyurduğunu bildiriyor: *"Seni ancak mümin olan sever ve senden ancak münafık olan nefret eder. Seni seven, beni sevmiş olur. Senden nefret eden benden nefret etmiş olur. Benim sevdiğim, Allah'ın sevdiğidir. Nefret ettiğim kişi de, Allah'ın nefret ettiği kişidir. Benden sonra sana buğzedene yazıklar olsun."*

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravileri güvenilirdir. Ancak, Ebu'l-Ezher Ahmed b. el-Ezher en-Nîsâbûrî'nin biyografisinde, Ma'mer'in Râfızî bir yeğeninin olduğu bildirilir. O, bu hadisi Ma'mer'in yazılı metinleri arasına koymuş olsa gerektir. Ma'mer kendisinden rivayet alınırken çekinilen biriydi ve yazdıklarını kontrol etmezdi. Abdurrazzâk ondan hadis işitmiştir.[2]

---

[1] Bezzâr (2560) rivayet etmiştir.

[2] Hatîb el-Bağdâdî, *Târih*'inde (4/41) ve Hâkim, *Müstedrek*'inde (3/128) rivayet etti. Zehebî ve İbnu'l-Cevzî *el-İlelu'l-Mütenâhiye*'de hadisin rivayetini eleştirerek dedi ki: "Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) rivayet edilen bu hadis sahih değildir, ama anlamı sahihtir."

١٤٧٦١ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ ، قَالَ : نا عُثْمَانُ بْنُ هِشَامِ بْنِ الْفَضْلِ بْنِ دَلْهَمٍ الْبَصْرِيُّ ، قَالَ : نا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ الْكُوفِيُّ ، قَالَ : نا الْحَارِثُ بْنُ حَصِيرَةَ ، عَنْ أَبِي دَاوُدَ السَّبِيعِيِّ ، عَنْ عِمْرَانَ بْنِ الْحُصَيْنِ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِعَلِيٍّ : " لا يُحِبُّكَ إِلا مُؤْمِنٌ ، وَلا يُبْغِضُكَ إِلا مُنَافِقٌ "

رواه الطبراني في الأوسط وفيه محمد بن كثير الكوفي حرق أحمد حديثه وضعفه الجمهور ووثقه ابن معين وعثمان بن هشام لم أعرفه وبقية رجاله ثقات.

14761- İmrân b. Husayn, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), Ali'ye hitaben: *"Seni, ancak mümin olan sever ve senden ancak münafık olan nefret eder"* buyurduğunu bildiriyor.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden Muhammed b. Kesîr el-Kûfî'nin hadisini Ahmed yakmış, çoğunluk da zayıf olduğunu söylemiştir. İbn Maîn ise güvenilir bulmuştur. Osmân b. Hişâm'ı ise tanımıyorum. Diğer ravileri güvenilirdir.

(بَابٌ فِيمَنْ يُفْرِطُ فِي مَحَبَّتِهِ وَبُغْضِهِ)

Onu Sevmede ve Nefrette Aşırı Gidenler

١٤٧٦٢ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبُو مُحَمَّدٍ سُفْيَانُ بْنُ وَكِيعِ بْنِ الْجَرَّاحِ بْنِ مَلِيحٍ حَدَّثَنَا خَالِدُ بْنُ مَخْلَدٍ حَدَّثَنَا أَبُو غَيْلَانَ الشَّيْبَانِىُّ عَنِ الْحَكَمِ بْنِ عَبْدِ الْمَلِكِ عَنِ الْحَارِثِ بْنِ حَصِيرَةَ عَنْ أَبِى صَادِقٍ عَنْ رَبِيعَةَ بْنِ نَاجِدٍ عَنْ عَلِىِّ بْنِ أَبِى طَالِبٍ قَالَ دَعَانِى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ إِنَّ فِيكَ مِنْ عِيسَى مَثَلاً أَبْغَضَتْهُ يَهُودُ حَتَّى بَهَتُوا أُمَّهُ وَأَحَبَّتْهُ النَّصَارَى حَتَّى أَنْزَلُوهُ بِالْمَنْزِلِ الَّذِى لَيْسَ بِهِ أَلاَ وَإِنَّهُ يَهْلِكُ فِيَّ اثْنَانِ مُحِبٌّ يُقَرِّظُنِى بِمَا لَيْسَ فِيَّ وَمُبْغِضٌ يَحْمِلُهُ شَنَآنِى عَلَى أَنْ يَبْهَتَنِى أَلاَ إِنِّى لَسْتُ بِنَبِىٍّ وَلاَ يُوحَى إِلَيَّ وَلَكِنِّى أَعْمَلُ بِكِتَابِ اللَّهِ وَسُنَّةِ نَبِيِّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا اسْتَطَعْتُ فَمَا أَمَرْتُكُمْ مِنْ طَاعَةِ اللَّهِ فَحَقٌّ عَلَيْكُمْ طَاعَتِى فِيمَا أَحْبَبْتُمْ وَكَرِهْتُمْ"

رواه عبد الله والبزار باختصار وأبو يعلى أتم منه وفي إسناد عبد الله وأبي يعلى الحكم بن عبد الملك وهو ضعيف وفي إسناد البزار محمد بن كثير القرشي الكوفي وهو ضعيف.

14762- Ali b. Ebî Tâlib der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) beni çağırdı ve şöyle dedi: *"Sende, Hz. İsâ'ya benzeyen bir şey var. Yahûdiler ondan nefret ettiler, annesine iftira attılar. Hıristiyanlar onu sevdiler, sahip olmadığı bir makama koydular."* Benim sebebimle iki kişi helak olur. Bende olmayan şeyle beni öven kişi. Bana olan nefreti, kendisini bana iftira atmaya iten kişi. Şunu bilin ki; ben peygamber değilim ve bana vahyedilmiyor. Fakat gücüm nisbetinde, Allah'ın Kitab'ıyla ve

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) sünnetiyle amel ediyorum. Size itaati (İslam'a uygun bir şeyi) emrettiğim zaman bana sevdiğiniz ve sevmediğiniz hususlarda da itaat etmeniz gerekir."

★Abdullah (b. Ahmed b. Hanbel) ve kısa metinle Bezzâr rivayet etti. Ebû Ya'lâ, Bezzâr'dan daha uzun bir metinle rivayet etti. Abdullah ile Ebû Ya'lâ'nın isnâdındaki, Hakem b. Abdilmelik zayıftır. Bezzâr'ın isnâdında ise Muhammed b. Kesîr el-Kuraşî el-Kûfî zayıftır.[1]

(بَابٌ فِي قِتَالِهِ وَمَنْ يُقَاتِلُهُ)

Savaşması ve Kiminle Savaşacağı

١٤٧٦٣ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا حُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا فِطْرٌ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ رَجَاءٍ الزُّبَيْدِيِّ عَنْ أَبِيهِ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا سَعِيدٍ الْخُدْرِيَّ يَقُولُ كُنَّا جُلُوساً نَنْتَظِرُ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَخَرَجَ عَلَيْنَا مِنْ بَعْضِ بُيُوتِ نِسَائِهِ. قَالَ فَقُمْنَا مَعَهُ فَانْقَطَعَتْ نَعْلُهُ فَتَخَلَّفَ عَلَيْهَا عَلِيٌّ يَخْصِفُهَا فَمَضَى رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَضَيْنَا مَعَهُ ثُمَّ قَامَ يَنْتَظِرُهُ وَقُمْنَا مَعَهُ فَقَالَ إِنَّ مِنْكُمْ مَنْ يُقَاتِلُ عَلَى تَأْوِيلِ هَذَا الْقُرْآنِ كَمَا قَاتَلْتُ عَلَى تَنْزِيلِهِ. فَاسْتَشْرَفْنَا وَفِينَا أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ فَقَالَ لَا وَلَكِنَّهُ خَاصِفُ النَّعْلِ. قَالَ فَجِئْنَا نُبَشِّرُهُ. قَالَ وَكَأَنَّهُ قَدْ سَمِعَهُ"

رواه أحمد ورجاله رجال الصحيح غير فطر بن خليفة وهو ثقة.

14763- Ebû Saîd bildiriyor: Oturmuş Resûlullah'ı (sallallahu aleyhi vesellem) bekliyorduk. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), hanımlarının birisinin evinden çıktı. Kendisiyle beraber kalktık. (Yürürken) ayakkabısı yırtıldı. Ali, onu tamir etmek için geride kaldı. Biz de Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) beraber yürüdük. Sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onu beklemeye başladı. Biz de onunla bekledik. Dedi ki: *"Benim, Kur'ân'ın tenzîli için savaştığım gibi, sizden biri Kur'ân'ın te'vîli için savaşacaktır."* İçimizde olan Ebû Bekr ve Ömer'e baktık. *"Hayır! Onlar değil. Ayakkabıyı tamir eden kişidir"* buyurdu. Ali'yi müjdelediğimizde, sanki (daha önce) bunu duymuş gibi davrandı.

★Ahmed rivayet etti. Ravileri, güvenilir bir ravi olan Fıtr b. Halîfe dışında *Sahîh*'in ravileridir.[2]

---

[1] Abdullah (1377), Bezzâr (2566), İbn Ebî Âsım *Sünne*'de (1004) ve İbnu'l-Cevzî, *el-İlelu'l-Mütenâhiye* (259) rivayet ettiler. İbnu'l-Cevzî: "Bu hadis sahih değildir" dedi. Şeyh Ahmed Şâkir senedini hasen kabul etmiştir.

[2] Ahmed (3/33,82), Ebû Ya'lâ (1086) ve İbnu'l-Cevzî, *el-İlelu'l-Mütenâhiye*'de (386) rivayet etmiştir.

١٤٧٦٤ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُثْمَانَ بْنِ أَبِي شَيْبَةَ ، ثنا يَحْيَى بْنُ الْحَسَنِ بْنِ فُرَاتٍ ، ثنا عَلِيُّ بْنُ هَاشِمٍ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي رَافِعٍ ، ثنا عَوْنُ بْنُ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي رَافِعٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَدِّهِ أَبِي رَافِعٍ ، قَالَ : دَخَلْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ نَائِمٌ أَوْ يُوحَى إِلَيْهِ ، وَإِذَا حَيَّةٌ فِي جَانِبِ الْبَيْتِ ، فَكَرِهْتُ أَنْ أَقْتُلَهَا فَأُوقِظَهُ ، فَاضْطَجَعْتُ بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْحَيَّةِ ، فَإِنْ كَانَ شَيْءٌ كَانَ بِي دُونَهُ ، فَاسْتَيْقَظَ وَهُوَ يَتْلُو هَذِهِ الآيَةَ : ﴿إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا﴾ سورة المائدة آية ٥٥ /٤ ، قَالَ : الْحَمْدُ لِلَّهِ ، فَرَآنِي إِلَى جَانِبِهِ ، فَقَالَ : " مَا أَضْجَعَكَ هَهُنَا ؟ " ، قُلْتُ : لِمَكَانِ هَذِهِ الْحَيَّةِ ، قَالَ : " قُمْ إِلَيْهَا فَاقْتُلْهَا " فَقَتَلْتُهَا ، فَحَمِدَ اللَّهَ ، ثُمَّ أَخَذَ بِيَدِي ، فَقَالَ : " يَا أَبَا رَافِعٍ ، سَيَكُونُ بَعْدِي قَوْمٌ يُقَاتِلُونَ عَلِيًّا ، حَقًّا عَلَى اللَّهِ جِهَادُهُمْ فَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ جِهَادَهُمْ بِيَدِهِ فَبِلِسَانِهِ ، فَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ بِلِسَانِهِ فَبِقَلْبِهِ ، لَيْسَ وَرَاءَ ذَلِكَ شَيْءٌ "

رواه الطبراني وفيه محمد بن عبيد الله بن أبي رافع ضعفه الجمهور ووثقه ابن حبان ويحيى بن الحسين بن الفرات لم أعرفه وبقية رجاله ثقات.

14764- Ebû Râfi bildiriyor: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına girdim. Ya uyuyordu ya da kendisine vahiy geliyordu. Bu sırada evin bir köşesinde bir yılan gördüm. Onu öldürüp (Resûlullah'ı (sallallahu aleyhi vesellem) uyandırmak istemedim. Kendisiyle yılanın arasına uzandım. Eğer ona bir şey olacaksa (böylece) bana olurdu. Şu âyeti okuyarak uyandı: **"Sizin dostunuz ancak Allah, O'nun Peygamberi ve namaz kılan, zekât veren ve rükû eden müminlerdir."** (Mâide Sur. 55) Ayrıca: *"Allah'a hamd olsun"* dedi. Beni yanında görünce: *"Niye burada uzanmışsın?"* diye sordu. "Şu yılan burada olduğu için" dedim. *"Kalk ve onu öldür!"* buyurunca onu öldürüp, Allah'a hamdettim. Elimden tutup buyurdu ki: *"Ey Ebû Râfi! Benden sonra, Ali'yle savaşacak topluluklar çıkacaktır. Onlarla cihad etmek, Allah'ın, kulları üzerinde bir hakkıdır. Onlarla eliyle cihad etmeye gücü yetmeyen, diliyle mücadele etsin. Diliyle gücü yetmiyorsa kalbiyle onlara buğz etsin. Bundan sonrası (için mazeret) yoktur."*

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Muhammed b. Ubeydillah b. Ebî Râfi'yi çoğunluk zayıf bulmuştur. İbn Hibbân, güvenilir olduğunu söylemiştir. Yahya b. el-Hüseyn b. el-Furât'ı tanımıyorum. Diğer ravileri güvenilirdir.[1]

١٤٧٦٥ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا عَمْرُو بْنُ حَمَّادِ بْنِ طَلْحَةَ الْقَنَّادُ ، ثنا أَسْبَاطُ بْنُ نَصْرٍ ، عَنْ سِمَاكِ بْنِ حَرْبٍ ، عَنْ عِكْرِمَةَ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، أَنَّ عَلِيًّا ، كَانَ يَقُولُ فِي حَيَاةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (955) rivayet etmiştir.

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ ، يَقُولُ : ﴿أَفَإِنْ مَاتَ أَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلَى أَعْقَابِكُمْ﴾ وَاللَّهِ لا نَنْقَلِبُ عَلَى أَعْقَابِنَا بَعْدَ إِذْ هَدَانَا اللَّهُ ، وَاللَّهِ لَئِنْ مَاتَ أَوْ قُتِلَ لأُقَاتِلَنَّ عَلَى مَا قَاتَلَ عَلَيْهِ حَتَّى أَمُوتَ ، وَاللَّهِ إِنِّي لأَخُوهُ وَوَلِيُّهُ ، وَابْنُ عَمِّهِ ، وَوَارِثُهُ فَمَنْ أَحَقُّ بِهِ مِنِّي ؟ "

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح.

14765- İbn Abbâs bildiriyor: Hz. Ali, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) hayattayken şöyle derdi:

"Yüce Allah buyuruyor ki: «**Ölür veya öldürülürse geriye mi döneceksiniz?**» (Âli-İmrân Sur. 144) Vallahi, Allah bize hidayet verdikten sonra geriye dönmeyeceğiz. Vallahi! Eğer ölürse veya öldürülürse, ölünceye kadar onun savaştığı şey uğruna savaşacağım. Vallahi ben onun kardeşi, velisi, amcası oğlu ve vârisiyim. Onda (ona tâbi olmada) kimin benden daha çok hakkı var?"

★Taberânî rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٤٧٦٦ - حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنِ أَبِي شَيْبَةَ ، حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى ، عَنْ طَلْحَةَ ، عَنِ الْمُطَّلِبِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ ، عَنْ مُصْعَبِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ ، قَالَ : لَمَّا افْتَتَحَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَكَّةَ انْصَرَفَ إِلَى الطَّائِفِ ، فَحَاصَرَهَا تِسْعَ عَشْرَةَ ، أَوْ ثَمَانَ عَشْرَةَ لَمْ يَفْتَتِحْهَا ، ثُمَّ أَوْغَلَ رَوْحَةً أَوْ غَدْوَةً ، ثُمَّ نَزَلَ ، ثُمَّ هَجَرَ ، فَقَالَ : " أَيُّهَا النَّاسُ ، إِنِّي فَرَطٌ لَكُمْ ، وَأُوصِيكُمْ بِعِتْرَتِي خَيْرًا ، وَإِنَّ مَوْعِدَكُمُ الْحَوْضُ ، وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لِيُقِيمُوا الصَّلاةَ وَلْيُؤْتُوا الزَّكَاةَ أَوْ لأَبْعَثَنَّ إِلَيْهِمْ رَجُلا مِنِّي ، أَوْ كَنَفْسِي ، فَلَيَضْرِبَنَّ أَعْنَاقَ مُقَاتِلَتِهِمْ ، وَلَيَسْبِيَنَّ ذَرَارِيهِمْ " ، قَالَ : فَرَأَى النَّاسُ أَنَّهُ أَبُو بَكْرٍ ، أَوْ عُمَرُ ، فَأَخَذَ بِيَدِ عَلِيٍّ ، فَقَالَ : " هَذَا هُوَ "

رواه أبو يعلى وفيه طلحة بن جبر وثقه ابن معين في رواية وضعفه الجوزجاني وبقية رجاله ثقات.

14766- Abdurrahmân b. Avf bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Mekke'yi fethedip, Tâif'e yöneldi ve orayı onyedi veya onsekiz gün kuşattı, ama fethedemedi. Kuşluk vakti veya öğleden sonra bizden uzaklaştı (kayboldu), sonra geldi ve orduyu (geri dönmek için) hareket ettirdi.

Buyurdu ki: *"Ey insanlar! Ben size gönderilen bir elçiyim. Size akrabalarıma iyi davranmanızı tavsiye ediyorum. (Âhirette) buluşacağınız yer Havz'dır. Canım elinde olana yemin ederim ki; (Taif ahalisi) ya namazı kılar*

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (176) rivayet etmiştir.

zekâtı verir, ya da onlara kendi canımdan birini gönderirim, bütün savaşçılarının boyunlarını vurup çoluk çocuklarını esir alır."

İnsanlar, onun Ebû Bekr ya da Ömer olduğunu sandılar. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Ali'nin elini tutup: *"O kişi, budur"* dedi.

★Ebû Ya'lâ rivayet etti. Ravilerden Talha b. Cebr'i, İbn Maîn bir rivayette güvenilir bulmuştur. Cûzecânî ise zayıf olduğunu söylemiştir. Diğer ravileri güvenilirdir.[1]

(بَابٌ الحَقُّ مَعَ عَلِيٍّ ﷺ)

Hak Ali'yle Beraberdir

١٤٧٦٧ - حَدَّثَنَا عَبَّادُ بْنُ عِيسَى الْجُعْفِيُّ الْكُوفِيُّ ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُثْمَانَ بْنِ أَبِي الْبُهْلُولِ الْكُوفِيُّ ، حَدَّثَنَا صَالِحُ بْنُ أَبِي الأَسْوَدِ ، عَنْ هَاشِمِ بْنِ بَرِيدٍ ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ التَّيْمِيِّ ، عَنْ ثَابِتٍ مَوْلَى آلِ أَبِي ذَرٍّ ، عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ ، قَالَتْ : سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَقُولُ : " عَلِيٌّ مَعَ الْقُرْآنِ ، وَالْقُرْآنُ مَعَ عَلِيٍّ لا يَفْتَرِقَانِ حَتَّى يَرِدَا عَلَى الْحَوْضِ "

رواه الطبراني في الصغير والأوسط وفيه صالح بن أبي الأسود وهو ضعيف.

14767- Ümmü Seleme, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Ali Kur'ân'la beraber, Kur'ân da Ali'yle beraberdir. İkisi de Havz'da benimle buluşana kadar birbirlerinden ayrılmazlar"* buyurduğunu bildiriyor.

★Taberânî, *M. es-Sağîr* ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden Sâlih b. Ebi'l-Esved zayıftır.[2]

١٤٧٦٨ - دَثَنَا فُضَيْلُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْمَلْطِيُّ ، ثنا أَبُو نُعَيْمٍ ، ثنا مُوسَى بْنُ قَيْسٍ ، عَنْ سَلَمَةَ بْنِ كُهَيْلٍ ، عَنْ عِيَاضِ بْنِ عِيَاضٍ ، عَنْ مَالِكِ بْنِ جَعْوَنَةَ ، قَالَ : سَمِعْتُ أُمَّ سَلَمَةَ ، تَقُولُ : " كَانَ عَلِيٌّ عَلَى الْحَقِّ مَنِ اتَّبَعَهُ اتَّبَعَ الْحَقَّ ، وَمَنْ تَرَكَهُ تَرَكَ الْحَقَّ عَهْدًا مَعْهُودًا قَبْلَ يَوْمِهِ هَذَا "

رواه الطبراني وفيه مالك بن جعونة و لم أعرفه وبقية أحد الإسنادين ثقات.

14768- Ümmü Seleme şöyle derdi: "Ali, hak üzereydi. Ona tâbi olan hakka tâbi olmuştur. Onu terk eden hakkı terk etmiştir. Bu, bu günden önce verilmiş bir sözdür."

---

[1] Ebû Ya'lâ (859) rivayet etmiştir.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu's-sağîr*'inde (720) rivayet etti ve dedi ki: "Bu hadis, bu isnâddan başkasıyla Ümmü Seleme'den rivayet edilmemiştir. Sâlih b. Ebi'l-Esved bu rivayette tek başına kalmıştır." Hâkim, *Müstedrek*'inde (3/ 124) rivayet etti ve sahih olduğunu söyledi. Zehebî de aynı görüşü paylaştı. Taberânî'nin şeyhi, İyâd b. Îsâ el-Cu'fî el-Kûfî'nin biyografisi hakkında bilgi yoktur.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Mâlik b. Ca'vene'yi tanımıyorum. Diğer iki isnâdin ricâli, güvenilirdir.[1]

١٤٧٦٩ - حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِسْحَاقَ ، ثنا أَبُو كُرَيْبٍ ، ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ يُوسُفَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ ، عَنْ جُرَيٍّ بْنِ سَمُرَةَ ، قَالَ : لَمَّا كَانَ بَيْنَ أَهْلِ الْبَصْرَةِ الَّذِي كَانَ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ ، انْطَلَقْتُ حَتَّى أَتَيْتُ الْمَدِينَةَ ، فَأَتَيْتُ مَيْمُونَةَ بِنْتَ الْحَارِثِ وَهِيَ مِنْ بَنِي هِلالٍ فَسَلَّمْتُ عَلَيْهَا ، فَقَالَتْ : " مِمَّنِ الرَّجُلُ ؟ " قُلْتُ : مِنْ أَهْلِ الْعِرَاقِ ، قَالَتْ : " مِنْ أَيِّ أَهْلِ الْعِرَاقِ ؟ " قُلْتُ : مِنْ أَهْلِ الْكُوفَةِ ، قَالَتْ : " مِنْ أَيِّ أَهْلِ الْكُوفَةِ ؟ " قُلْتُ : مِنْ بَنِي عَامِرٍ ، فَقَالَتْ : " مَرْحَبًا قُرْبًا عَلَى قُرْبٍ ، وَرُحْبًا عَلَى رُحْبٍ فَمَجِيءُ ، مَا جَاءَ بِكَ ؟ " قُلْتُ : كَانَ بَيْنَ عَلِيٍّ ، وَطَلْحَةَ ، وَالزُّبَيْرِ الَّذِي كَانَ فَأَقْبَلْتُ فَبَايَعْتُ عَلِيًّا ، قَالَتْ : " فَالْحَقْ بِهِ فَوَاللَّهِ مَا ضَلَّ وَلا ضُلَّ بِهِ " حَتَّى قَالَتْهَا ثَلاثًا "

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح غير حري بن سمرة وهو ثقة.

14769- Curey b. Semure bildiriyor: Ali b. Ebî Tâlib ile Basra halkı arasında cereyan eden olaylar gerçekleştiğinde ben Medine'ye gittim. Meymûne binti'l-Hâris'in yanına vardım. O, Benî Hilâl kabilesindendi. Selam verdim. Bana: "Nerelisin?" diye sordu. "Irak'lıyım" dedim. "Irak'tan kimlerdensin?" diye sorunca "Kûfe'liyim" dedim. "Kûfe'den kimlerdensin?" dedi. "Benî Âmir'denim" dedim. Dedi ki: "Merhaba, yakınlık üzerine yakınlık! Hoş geldin, sefa getirdin. Seni buraya getiren sebep nedir?" Dedim ki: "Ali ile Talha ve Zübeyr arasında olanlar oldu. Gelip Ali'ye biat ettim." Dedi ki: "Haklı olan odur. Vallahi ne (Ali) dalalete düştü, ne de ona uyanlar dalalete düştüler." Bu sözü üç defa tekrar etti.

★Taberânî rivayet etmiştir. Ravileri güvenilir bir ravi olan Curey b. Semure dışında, *Sahîh*'in ravileridir.

١٤٧٧٠ - حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ مُوسَى ، حَدَّثَنَا الرَّبِيعُ بْنُ سَهْلٍ الْفَزَارِيُّ ، حَدَّثَنِي سَعِيدُ بْنُ عُبَيْدٍ ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ رَبِيعَةَ ، قَالَ : سَمِعْتُ عَلِيًّا ، عَلَى الْمِنْبَرِ وَأَتَاهُ رَجُلٌ ، فَقَالَ : يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ ، مَا لِي أَرَاكَ تَسْتَحِيلُ النَّاسَ اسْتِحَالَةَ الرَّجُلِ إِبِلَهُ ، أَبِعَهْدٍ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَوْ شَيْئًا رَأَيْتَهُ ، قَالَ : " وَاللَّهِ مَا كَذَبْتُ وَلا كُذِبْتُ ، وَلا ضَلَلْتُ وَلا ضُلَّ بِي ، بَلْ عَهْدٌ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَهِدَهُ إِلَيَّ ، ﴿وَقَدْ خَابَ مَنِ افْتَرَى﴾ "

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (23/ 329, 395) rivayet etmiştir.

رواه أبو يعلى وفيه الربيع بن سهل وهو ضعيف.

14770- Ali b. Rabîa bildiriyor: Adamın birisi Hz. Ali'ye: "Ey müminlerin emiri! Neden insanları deve sahibinin develerini güttüğü gibi güdüyorsun? Bu, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) sana bir vasiyeti mi, yoksa sen gördüğün lüzum üzerine mi böyle yapıyorsun?" diye sordu. Ali şu karşılığı verdi: "Vallahi! Ne kimseyi yalanladım, ne de beni yalanlayan oldu. Ne sapıklığa düştüm, ne de kimseyi dalalate düşürdüm. Bu Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) bana vasiyetidir. Zira **«Allah'a iftira eden hüsrana uğrar»** (Tâha Sur. 61)"[1]

★**Ebû Ya'lâ rivayet etti. Ravilerden Rabî b. Sehl zayıftır.**

١٤٧٧١ – حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْمُنْذِرِ ، وَإِبْرَاهِيمُ بْنُ زِيَادٍ ، قَالَا : نَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ نُمَيْرٍ ، عَنْ عَامِرِ بْنِ السِّمْطِ ، عَنْ أَبِي الْجَحَّافِ دَاوُدَ بْنِ أَبِي عَوْفٍ ، عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ ثَعْلَبَةَ ، عَنْ أَبِي ذَرٍّ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِعَلِيٍّ : " يَا عَلِيُّ ، مَنْ فَارَقَنِي فَارَقَهُ اللَّهُ ، وَمَنْ فَارَقَكَ يَا عَلِيُّ فَارَقَنِي "

رواه البزار ورجاله ثقات.

14771- Ebû Zer, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), Hz. Ali'ye hitaben: *"Ey Ali! Benden uzaklaşan, Allah'tan uzaklaşmıştır. Ey Ali! Senden uzaklaşan benden uzaklaşmış olur"* buyurduğunu bildiriyor.[2]

★**Bezzâr rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.**

(بَابٌ حَالَتُهُ فِي الْآخِرَةِ)

Âhiretteki Durumu

١٤٧٧٢ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ زَيْدَانَ الْكُوفِيُّ ، بِمِصْرَ ، سَنَةَ خَمْسٍ وَثَمَانِينَ وَمِائَتَيْنِ ، حَدَّثَنَا سَلَامُ بْنُ سُلَيْمَانَ الْمَدَائِنِيُّ ، حَدَّثَنَا شُعْبَةُ ، عَنْ زَيْدٍ الْعَمِّيِّ ، عَنْ أَبِي الصِّدِّيقِ ، أَبِي الْمُتَوَكِّلِ ، النَّاجِيِّ ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " يَا عَلِيُّ ، مَعَكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَصًا مِنْ عِصِيِّ الْجَنَّةِ تَذُودُ بِهَا الْمُنَافِقِينَ عَنْ حَوْضِي "

رواه الطبراني في الأوسط وفيه سلام بن سليمان المدائني وزيد العمي وهما ضعيفان وقد وثقا وبقية رجالهما ثقات.

---

[1] Ebû Ya'lâ (518) rivayet etmiştir.
[2] Bezzâr (2565) rivayet etmiştir.

14772- Ebû Saîd, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Ey Ali! Kıyamet günü elinde cennet asalarından bir asa olacak. Onunla münafıkları Havz'ımdan uzaklaştıracaksın"* buyurduğunu bildiriyor.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden Selâm b. Süleymân el-Medâinî ve Zeyd el-Amkî zayıftır. Güvenilir olduğunu söyleyenler de vardır. Diğer ravileri güvenilirdir.

١٤٧٧٣ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ نَصْرِ بْنِ حُمَيْدٍ ، قَالَ : نَا مُحَمَّدُ بْنُ قُدَامَةَ الْجَوْهَرِيُّ ، قَالَ : نَا الأَحْوَصُ بْنُ جَوَّابٍ ، قَالَ : نَا أَبُو مَرْيَمَ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَطَاءٍ ، قَالَ : حَدَّثَنِي أَبُو حَرْبِ بْنِ أَبِي الأَسْوَدِ الدِّيلِيُّ ، قَالَ : حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ إِجَارَةَ بْنِ قَيْسٍ ، قَالَ : سَمِعْتُ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ وَهُوَ عَلَى الْمِنْبَرِ ، يَقُولُ : " إِنِّي أَذُودُ عَنْ حَوْضِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِيَدَيَّ هَاتَيْنِ الْقَصِيرَتَيْنِ : الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ ، كَمَا يَذُودُ السُّقَاةُ غَرِيبَةَ الإِبِلِ عَنْ حِيَاضِهِمْ "

رواه الطبراني في الأوسط وفيه محمد بن قدامة الجوهري وهو ضعيف.

14773- Abdullah b. İcâre b. Kays bildiriyor: Ali b. Ebî Tâlib'in minberde iken şöyle dediğini duydum: "Şu kısa ellerimle, kâfirleri ve münafıkları, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Havz'ından, sulayanların yabancı develeri havuzlarından defettiği gibi defedeceğim."

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden Muhammed b. Kudâme el-Cevherî zayıftır.

١٤٧٧٤ – حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ سَعِيدٍ الرَّازِيُّ ، قَالَ : نا الْحَسَنُ بْنُ عَبْدِ الْوَاحِدِ الْخَزَّازُ الْكُوفِيُّ ، قَالَ : نا إِسْمَاعِيلُ بْنُ صُبَيْحٍ الْيَشْكُرِيُّ ، قَالَ : نا سُفْيَانُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الْحَرِيرِيُّ ، عَنْ عَبْدِ الْمُؤْمِنِ بْنِ الْقَاسِمِ الأَنْصَارِيِّ ، عَنْ أَبَانَ بْنِ تَغْلِبَ ، عَنْ عِمْرَانَ بْنِ مِيثَمٍ ، عَنِ الْمِنْهَالِ بْنِ عَمْرٍو ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَارِثِ بْنِ نَوْفَلٍ ، أَنَّهُ سَمِعَ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ ، يَقُولُ : قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " أَلا تَرْضَى يَا عَلِيُّ إِذَا جَمَعَ النَّبِيِّينَ فِي صَعِيدٍ وَاحِدٍ عُرَاةً حُفَاةً مُشَاةً ، قَدْ قَطَعَ أَعْنَاقَهُمُ الْعَطَشُ ، فَكَانَ أَوَّلَ مَنْ يُدْعَى إِبْرَاهِيمُ ، فَيُكْسَى ثَوْبَيْنِ أَبْيَضَيْنِ ، ثُمَّ يَقُومُ عَنْ يَمِينِ الْعَرْشِ ، ثُمَّ يَفْجُرُ شَعْبٌ مِنَ الْجَنَّةِ إِلَى حَوْضِي ، وَحَوْضِي أَعْرَضُ مِمَّا بَيْنَ بُصْرَى وَصَنْعَاءَ ، فِيهِ عَدَدُ نُجُومِ السَّمَاءِ ، قَدَحَانِ مِنْ فِضَّةٍ ، فَأَشْرَبُ ، وَأَتَوَضَّأُ ، ثُمَّ أُكْسَى ثَوْبَيْنِ أَبْيَضَيْنِ ، ثُمَّ أَقُومُ عَنْ يَمِينِ الْعَرْشِ ، ثُمَّ تُدْعَى فَتَشْرَبُ ، وَتَتَوَضَّأُ ، وَتُكْسَى ثَوْبَيْنِ أَبْيَضَيْنِ ، فَتَقُومُ مَعِي ، وَلا أُدْعَى لِخَيْرٍ إِلا دُعِيتَ لَهُ "

رواه الطبراني في الأوسط وفيه عمران بن ميثم وهو كذاب.

14774- Ali b. Ebî Tâlib, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), kendisine hitaben şöyle buyurduğunu nakleder: "*Ey Ali! Sen şuna razı olmaz mısın? Allah, peygamberleri bir yerde, yalın ayak, çıplak, yaya, susuzluk boyunlarını kesmiş bir şekilde toplayacak. İlk çağrılacak kişi, Hz. İbrâhîm'dir. Kendisine iki beyaz elbise giydirilir. Sonra Arş'ın sağından kalkar. Sonra Havz'ıma cennetten dolması için (su) akıtılır. Havz'ımın büyüklüğü, Busrâ ile San'â arasından daha büyüktür. Onda gökyüzündeki yıldızlar kadar gümüş bardaklar vardır. Ondan içerim abdest alırım ve bana da iki beyaz elbise giydirilir. Sonra Arş'ın sağından kalkarım. Sonra sen çağrılırsın. İçersin abdest alırsın ve sana da iki beyaz elbise giydirilir. Benimle birlikte kalkarsın. Ben nereye çağrılırsam, sen de oraya çağrılırsın.*"

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden İmrân b. Meysem hadis uyduran biridir.

(بَابٌ وَفَاتُهُ ﷺ)

Vefatı

١٤٧٧٥ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ بَحْرٍ حَدَّثَنَا عِيسَى بْنُ يُونُسَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ حَدَّثَنِى يَزِيدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ خُثَيْمٍ الْمُحَارِبِىُّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ كَعْبٍ الْقُرَظِىِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ خُثَيْمٍ أَبِى يَزِيدَ عَنْ عَمَّارِ بْنِ يَاسِرٍ قَالَ كُنْتُ أَنَا وَعَلِىٌّ رَفِيقَيْنِ فِى غَزْوَةِ ذَاتِ الْعُشَيْرَةِ فَلَمَّا نَزَلَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَقَامَ بِهَا رَأَيْنَا نَاساً مِنْ بَنِى مُدْلِجٍ يَعْمَلُونَ فِى عَيْنٍ لَهُمْ فِى نَخْلٍ فَقَالَ لِى عَلِىٌّ يَا أَبَا الْيَقْظَانِ هَلْ لَكَ أَنْ نَأْتِىَ هَؤُلاَءِ فَنَنْظُرَ كَيْفَ يَعْمَلُونَ فَجِئْنَاهُمْ فَنَظَرْنَا إِلَى عَمَلِهِمْ سَاعَةً ثُمَّ غَشِيَنَا النَّوْمُ فَانْطَلَقْتُ أَنَا وَعَلِىٌّ فَاضْطَجَعْنَا فِى صَوْرٍ مِنَ النَّخْلِ فِى دَقْعَاءَ مِنَ التُّرَابِ فَنِمْنَا فَوَاللَّهِ مَا أَهَبَّنَا إِلاَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُحَرِّكُنَا بِرِجْلِهِ وَقَدْ تَتَرَّبْنَا مِنْ تِلْكَ الدَّقْعَاءِ فَيَوْمَئِذٍ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِعَلِىٍّ يَا أَبَا تُرَابٍ. لِمَا يُرَى عَلَيْهِ مِنَ التُّرَابِ قَالَ أَلاَ أُحَدِّثُكُمَا بِأَشْقَى النَّاسِ رَجُلَيْنِ. قُلْنَا بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ. قَالَ أُحَيْمِرُ ثَمُودَ الَّذِى عَقَرَ النَّاقَةَ وَالَّذِى يَضْرِبُكَ يَا عَلِىُّ عَلَى هَذِهِ. يَعْنِى قَرْنَهُ حَتَّى تُبَلَّ مِنْهُ هَذِهِ يَعْنِى لِحْيَتَهُ.

رواه أحمد والطبراني والبزار باختصار ورجال الجميع موثقون إلا أن التابعي لم يسمع من عمار.

14775- Ammâr b. Yâsir anlatıyor: Zâtu'l-Aşîra gazvesinde, Ali'yle iki yoldaştık. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) gelip orada ikamet edince, orada Benî Müdlic kabilesinden adamlar gördük. Bir hurmalıkta bulunan su kaynağında çalışıyorlardı. Ali bana dedi ki: "Ey Ebu'l-Yakzân! Gidip şunların nasıl çalıştıklarına bakalım mı?"

Yanlarına gelip bir müddet nasıl çalıştıklarına seyrettik. Sonra bizi uyku bastırdı. Ben ve Ali gidip bir hurmalıkta toprağın üzerine yattık. Vallahi bizi Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) ayağıyla dürtmesi uyandırdı. Üzerine yattığımız toprak her tarafımızı toz yapmıştı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Ali'nin üzerindeki toprağı görünce, o gün kendisine *"Ey Ebû Turâb"* dedi. Sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"İnsanlar içinde en bedbaht olan iki kişiyi size bildireyim mi?"* diye sorunca biz: "Olur, bildir ey Allah'ın Resûlü!" dedik. Buyurdu ki: *"Deveyi boğazlayan, Semûd kavminden, Uhaymir adındaki kişi. Bir de ey Ali! Senin başına vurup sakalını ıslatacak kadar kanını akıtan kişi."*

★Ahmed, Taberânî ve kısa metinle Bezzâr rivayet etti. Hepsinin ravileri güvenilirdir. Sadece tâbiûnden olan kişi Ammar'ı dinlememiştir.[1]

١٤٧٧٦ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا أَبو كُرَيْبٍ ، ح وَحَدَّثَنَا الْقَاسِمُ بْنُ عَبَّادٍ الْخَطَّابِيُّ ، ثنا سُوَيْدُ بْنُ سَعِيدٍ ، قَالا : ثنا رِشْدِينُ بْنُ سَعْدٍ ، عَنْ يَزِيدَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْهَادِ ، عَنْ عُثْمَانَ بْنِ صُهَيْبٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، أَنَّهُ قَالَ يَوْمًا لِعَلِيٍّ : " مَنْ أَشْقَى الأَوَّلِينَ ؟ " قَالَ : الَّذِي عَقَرَ النَّاقَةَ يَا رَسُولَ اللَّهِ ، قَالَ : " صَدَقْتَ ، فَمَنْ أَشْقَى الآخَرِينَ ؟ " قَالَ : لا عِلْمَ لِي يَا رَسُولَ اللَّهِ ، قَالَ : " الَّذِي يَضْرِبُكَ عَلَى هَذِهِ " ، وَأَشَارَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِيَدِهِ إِلَى يَافُوخِهِ ، فَكَانَ عَلِيٌّ ، يَقُولُ لأَهْلِ الْعِرَاقِ : أَمَا وَاللَّهِ ، لَوَدِدْتُ أَنَّهُ قَدِ ابْتَعَثَ أَشْقَاكُمْ ، فَخَضَبَ هَذِهِ ، يَعْنِي لِحْيَتَهُ ، مِنْ هَذِهِ ، وَوَضَعَ يَدَهُ عَلَى مُقَدَّمِ رَأْسِهِ"

رواه الطبراني وأبو يعلى وفيه رشدين بن سعد وقد وثق وبقية رجاله ثقات.

14776- Suheyb bildiriyor: Bir gün Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hz. Ali'ye: *"Eskilerin en bedbahtı kimdir?"* diye sordu. Ali dedi ki: "Hz. Sâlih'in devesini kesen kişidir, ey Allah'ın Resûlü!" cevabını verdi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Doğru söyledin"* dedi.

Sonra: *"Peki, sonra gelenlerin en bedbahtı kimdir?"* diye sorunca Hz. Ali dedi ki: "Bu konuda bilgim yoktur, ey Allah'ın Resûlü!" Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Burana vuracak olan kişidir"* diyerek, Ali'nin bıngıldağına işaret etti.

Hz. Ali, Irak halkına şöyle derdi: "Sizin en bedbahtınızın —sakalını işaret ederek— şunu —elini başının ön tarafına koyarak— şununla boyamak için gönderilmesini arzu ediyorum."

---

[1] Ahmed (4/263) ve Bezzâr (2567) rivayet etmiştir. Bakın: S. *es-Sahîha* (1743).

★Taberânî ve Ebû Ya'lâ rivayet etti. Ravilerden, Rişdeyn b. Sa'd, güvenilir sayılmıştır. Diğer ravileri de güvenilirdir.[1]

١٤٧٧٧ – حَدَّثَنَا عَبْدَانُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ أَحْمَدَ ، ثنا يُوسُفُ بْنُ مُوسَى ، ثنا إِسْمَاعِيلُ بْنُ أَبَانَ ، ثنا نَاصِحٌ ، عَنْ سِمَاكٍ ، عَنْ جَابِرٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِعَلِيٍّ : " مَنْ أَشْقَى ثَمُودَ " ؟ قَالَ : مَنْ عَقَرَ النَّاقَةَ ، قَالَ : " فَمَنْ أَشْقَى هَذِهِ الأُمَّةِ ؟ " قَالَ : اللَّهُ أَعْلَمُ ، قَالَ : " قَاتِلُكَ "

رواه الطبراني وفيه ناصح بن عبد الله وهو متروك.

14777- Câbir b. Semure'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Ali'ye: *"Semûd kavminin en bedbahtı kimdir?"* diye sordu. Ali: "Deveyi boğazlayan kişidir" cevabını verdi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Bu ümmetin en bedbahtı kimdir?"* diye sorunca Ali: "Allah en doğrusunu bilir" dedi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Seni öldüren kişidir"* buyurdu.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Nâsih b. Abdillah metrûktur.[2]

١٤٧٧٨ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْعَبَّاسِ بْنِ الأَخْرَمِ الأَصْبَهَانِيُّ ، ثنا عَبَّادُ بْنُ يَعْقُوبَ ، ثنا عَلِيُّ بْنُ هَاشِمٍ ، ثنا نَاصِحٌ ، عَنْ سِمَاكٍ ، عَنْ جَابِرٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِعَلِيٍّ : " إِنَّكَ امْرُؤٌ مُسْتَخْلَفٌ ، وَإِنَّكَ مَقْتُولٌ ، وَهَذِهِ مَخْضُوبَةٌ مِنْ هَذِهِ " ، لِحْيَتَهُ مِنْ رَأْسِهِ"

رواه الطبراني في الكبير والأوسط بنحوه وفيه ناصح بن عبد الله وهو متروك.

14778- Câbir b. Semure, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), Ali'ye hitaben şöyle dediğini bildiriyor: *"Sen zorla halife yapılacaksın ve öldürüleceksin.* —Sakalı ile başını göstererek— *Bu da, bundan boyanacaktır."*

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde rivayet etti. *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında da buna benzer bir rivayet yer almıştır. Ravilerden Nâsih b. Abdillah metrûktur.[3]

١٤٧٧٩ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحِيمِ ، قَالَ : ثنا الْحَسَنُ بْنُ مُوسَى ، قَالَ : ثنا مُحَمَّدُ بْنُ رَاشِدٍ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَقِيلٍ ، عَنْ فَضَالَةَ بْنِ أَبِي فَضَالَةَ الأَنْصَارِيِّ ، قَالَ : " خَرَجْتُ مَعَ أَبِي عَائِدًا لِعَلِيٍّ ، وَكَانَ مَرِيضًا ، فَقَالَ لَهُ أَبِي : مَا يُقِيمُكَ بِهَذَا الْمَنْزِلِ ، لَوْ هَلَكْتَ لَهُ لَمْ تَلِكَ

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (7311) ve Ebû Ya'lâ (385) rivayet etmiştir. İkisinde de, İbn Suheyb'i, İbn Hibbân'dan başkası güvenilir bulmamıştır. Başka şahit rivayetler için bakın: *Sahîh* (1088).

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2037) rivayet etmiştir.

[3] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2038) rivayet etmiştir.

إلا أعْرَابُ جُهَيْنَةَ ، فَلَوْ دَخَلْتَ الْمَدِينَةَ ، كُنْتَ بَيْنَ أَصْحَابِكَ ، فَإِنْ أَصَابَكَ مَا تَخَافُ وَيَخَافُهُ عَلَيْكَ ، وَلِيَكَ أَصْحَابُكَ . وَكَانَ أَبُو فَضَالَةَ مِنْ أَهْلِ بَدْرٍ ، فَقَالَ لَهُ عَلِيٌّ : إِنِّي لَسْتُ مَيِّتًا فِي مَرَضِي هَذَا أَوْ مِنْ وَجَعِي هَذَا ، إِنَّهُ عَهِدَ إِلَيَّ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنِّي لا أَمُوتُ حَتَّى أَحْسِبُهُ ، قَالَ : أُضْرَبُ أَوْ حَتَّى تَخْضِبُ هَذِهِ مِنْ هَذِهِ يَعْنِي هَامَتَهُ " ، فَقُتِلَ أَبُو فَضَالَةَ مَعَهُ بِصِفِّينَ"

رواه البزار وأحمد بنحوه ورجاله موثقون.

14779- Fadâla b. Ebî Fadâla el-Ensârî bildiriyor: Hz. Ali hasta iken, babamla ziyaretine gittik. Babam ona: "Niye bu menzilde ikamet ediyorsun? Eğer burada helak olursan, Cuheyne bedevilerinden başkası sana yardıma gelmez. Medine'ye girip, dostların arasında olursan, sana korktuğun veya korktuğumuz bir şey olursa, dostların sana yardım eder" dedi. Ebû Fadâla, Bedir ehlindendi. Ali ona dedi ki: "Ben, bu hastalığımdan -veya bu ağrımdan- ölmeyeceğim. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) benim -zannedersem şöyle dedi- Vurularak veya bu, bununla boyanmadan ölmeyeceğimi bildirdi."

Ebû Fadâla, Sıffîn'de (Ali'yle beraber savaşırken) öldürüldü.

★Bezzâr rivayet etti. Ahmed de buna benzer bir rivayette bulundu. Ravileri güvenilir sayılmıştır.[1]

١٤٧٨٠ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ عُثْمَانَ بْنِ صَالِحٍ ، وَمُطَّلِبُ بْنُ شُعَيْبٍ الأَزْدِيُّ ، ثنا عَبْدُ اللهِ بْنُ صَالِحٍ ، حَدَّثَنِي اللَّيْثُ بْنُ سَعْدٍ ، حَدَّثَنِي خَالِدُ بْنُ يَزِيدَ ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي هِلالٍ ، عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ ، أَنَّ أَبَا سِنَانٍ الدُّؤَلِيَّ حَدَّثَهُ ، أَنَّهُ عَادَ عَلِيًّا فِي شَكْوَةٍ اشْتَكَاهَا ، فَقُلْتُ لَهُ : لَقَدْ تَخَوَّفْنَا عَلَيْكَ يَا أَبَا الْحَسَنِ فِي شَكْوِكَ هَذَا ، فَقَالَ : وَلَكِنِّي وَاللهِ مَا تَخَوَّفْتُ عَلَى نَفْسِي مِنْهُ ؛ لأَنِّي سَمِعْتُ الصَّادِقَ الْمَصْدُوقَ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : " إِنَّكَ سَتُضْرَبُ ضَرْبَةً هَهُنَا ، وَضَرْبَةً هَهُنَا ، وَأَشَارَ إِلَى صُدْغَيْهِ فَيَسِيلُ دَمُهَا حَتَّى يَخْضِبَ لِحْيَتَكَ ، وَيَكُونَ صَاحِبُهَا أَشْقَاهَا كَمَا كَانَ عَاقِرُ النَّاقَةِ أَشْقَى ثَمُودَ "

رواه الطبراني وإسناده حسن.

14780- Ebû Sinân ed-Duelî, Hz. Ali'yi bir hastalığında ziyaret etti ve ona dedi ki: "Bu hastalığından senin için korktuk." Ali şu karşılığı verdi: "Fakat ben, vallahi bu hastalıktan dolayı korkmadım. Doğru söyleyen ve

[1] Mükerrer hadistir: 8946.

doğruluğu tasdik edilen (sallallahu aleyhi vesellem) bana buyurdu ki: *"Sen işte şuraya ve şuraya darbe alacaksın."* Ali, (bunu söylerken) gözüyle kulağı arasındaki kısmı işaret etti ve ekledi: *"Kanı sakalını boyayana kadar akacaktır. Deveyi boğazlayan, Semûd kavminin bedbahtı gibi, bunu yapan da (Ümmetin) en bedbahtı olacaktır."*

★Taberânî rivayet etti. Senedi hasendir.[1]

١٤٧٨١ - حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللهِ ، حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ جَعْفَرٍ ، أَخْبَرَنِي زَيْدُ بْنُ أَسْلَمَ ، عَنْ أَبِي سِنَانٍ يَزِيدَ بْنِ أُمَيَّةَ الدِّيلِيِّ ، قَالَ : مَرِضَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ مَرَضًا شَدِيدًا حَتَّى أَدْنَفَ وَخِفْنَا عَلَيْهِ ، ثُمَّ إِنَّهُ بَرَأَ وَنَقِهَ ، فَقُلْنَا : هَنِيئًا لَكَ أَبَا الْحَسَنِ ، الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَافَاكَ ، قَدْ كُنَّا نَخَافُ عَلَيْكَ ، قَالَ : لَكِنِّي لَمْ أَخَفْ عَلَى نَفْسِي ، أَخْبَرَنِي الصَّادِقُ الْمُصَدَّقُ أَنِّي لا أَمُوتُ حَتَّى أُضْرَبَ عَلَى هَذِهِ ، وَأَشَارَ إِلَى مُقَدَّمِ رَأْسِهِ الأَيْسَرِ ، فَتَخْضَبُ هَذِهِ مِنْهَا بِدَمٍ ، وَأَخَذَ بِلِحْيَتِهِ ، وَقَالَ لِي : " يَقْتُلُكَ أَشْقَى هَذِهِ الأُمَّةِ كَمَا عَقَرَ نَاقَةَ اللهِ أَشْقَى بَنِي فُلانٍ مِنْ ثَمُودَ " ، قَالَ : فَنَسَبَهُ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى فَخِذِهِ الدُّنْيَا دُونَ ثَمُودَ"

رواه أبو يعلى وفيه والد علي بن المديني وهو ضعيف.

14781- Ebû Sinân Yezîd b. Umeyye ed-Dîlî bildiriyor: Ali b. Ebî Tâlib, ağır bir hastalığa yakalandı. Hastalığı o kadar ağırlaştı ki kendisine (birşey olmasından) korktuk. Sonra iyileşip eski sağlığına kavuştu. Dedik ki: "Ne mutlu sana ey Ebu'l-Hasan! Seni iyileştiren Allah'a hamd olsun. Sana bir şey olmasından korktuk."

Hz. Ali şu karşılığı verdi: "Fakat ben, kendim için korkmadım. Doğru söyleyen ve doğruluğu tasdik edilen (sallallahu aleyhi vesellem) bana buyurdu ki: «*Sen şuradan vurulmadıkça ölmeyeceksin.*»" Başının ön sağ tarafına işaret ettikten sonra sakalını tutarak ekledi: *"Bu da kanla boyanmadan."* Devamla buyurdu ki: *"Semûd kavminden, Benî Fulân'ın en bedbahtının deveyi boğazladığı gibi, seni de bu ümmetin en bedbahtı öldürecektir."* Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Ali'yi öldürecek kişinin soyunu, Semûd kavminden düşük bir kabileden olan ve deveyi öldüren kişiye dayandırdı.[2]

★ Ebû Ya'lâ rivayet etti. Ravilerden Ali b. el-Medînî'nin babası zayıftır.

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (173) rivayet etmiştir.

[2] Ebû Ya'lâ (569) rivayet etmiştir. Hadisin sahih şahitleri vardır. *Sahîhayn*'a (1088) bakınız.

١٤٧٨٢ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا وَكِيعٌ حَدَّثَنَا الأَعْمَشُ عَنْ سَالِمِ بْنِ أَبِى الْجَعْدِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَبُعٍ قَالَ سَمِعْتُ عَلِيًّا يَقُولُ لَتُخْضَبَنَّ هَذِهِ مِنْ هَذَا فَمَا يَنْتَظِرُ بِى الأَشْقَى قَالُوا يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ فَأَخْبِرْنَا بِهِ نُبِيرُ عِتْرَتَهُ. قَالَ إِذَنْ تَاللَّهِ تَقْتُلُونَ بِى غَيْرَ قَاتِلِى. قَالُوا فَاسْتَخْلِفْ عَلَيْنَا. قَالَ لاَ وَلَكِنْ أَتْرُكُكُمْ إِلَى مَا تَرَكَكُمْ إِلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم. قَالُوا فَمَا تَقُولُ لِرَبِّكَ إِذَا أَتَيْتَهُ وَقَالَ وَكِيعٌ مَرَّةً إِذَا لَقِيتَهُ قَالَ أَقُولُ اللَّهُمَّ تَرَكْتَنِى فِيهِمْ مَا بَدَا لَكَ ثُمَّ قَبَضْتَنِى إِلَيْكَ وَأَنْتَ فِيهِمْ فَإِنْ شِئْتَ أَصْلَحْتَهُمْ وَإِنْ شِئْتَ أَفْسَدْتَهُمْ"

رواه أحمد وأبو يعلى ورجاله رجال الصحيح غير عبد الله بن سبيع وهو ثقة . ورواه البزار بإسناد حسن.

14782- Abdullah b. Sebu' bildiriyor: Hz. Ali'nin şöyle dediğini duydum: "Bu, bununla boyanacak (sakalım başımdan akan kanımla boyanacak.) Bu bedbaht daha ne bekliyor?" Dediler ki: "Ey mü'minlerin emîri! Bize onu haber ver de onun neslini kurutalım." "O zaman benim için katilimden başkasını öldürürmüş olursunuz" dedi. "Bize yerine geçecek birini tayin et" dediklerinde ise şu karşılığı verdi: "Hayır! Ama size Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) bıraktığı şeyi bırakıyorum (Kitab ve Sünnet)" Dediler ki: "Rabbine kavuştuğunda ona ne diyeceksin?" Dedi ki: "Allahım! Beni dilediğin kadar içlerinde bıraktın, sonra yanına aldın. Sen onların ne yaptıklarını görüyorsun. İstersen onları ıslah edersin, istersen fesada uğratırsın."

★Ahmed ve Ebû Ya'lâ rivayet ettiler. Ahmed'in ravileri, Abdullah b. Sebu' dışında *Sahîh*'in ravileridir. O da güvenilirdir. Bezzâr hasen isnâdla rivayet etti.[1]

١٤٧٨٣ - حَدَّثَنَا هَارُونُ بْنُ سُفْيَانَ ، قَالَ : ثنا عَلِيُّ بْنُ قَادِمٍ ، قَالَ : ثنا شَرِيكٌ ، عَنْ أَجْلَحَ ، عَنْ حَبِيبِ بْنِ أَبِي ثَابِتٍ ، عَنْ ثَعْلَبَةَ بْنِ يَزِيدَ ، عَنْ أَبِيهِ ، هَكَذَا قَالَ : وَأَحْسَبُهُ غَلَطَ إِنَّمَا هُوَ عَنْ عَلِيٍّ ، قَالَ : سَمِعْتُ عَلِيًّا ، يَقُولُ عَلَى الْمِنْبَرِ : " وَاللَّهِ لَعَهْدُ النَّبِيِّ الأُمِّيِّ إِلَى أَنَّ الأُمَّةَ سَتَغْدُرُ بِي "

رواه البزار وفيه علي بن قادم وقد وثق وضعف.

14783- Sa'lebe'nin bildirdiğine göre Hz. Ali minberde: "Ümmî olan Peygamber bana, bu ümmetin beni yalnız bırakacağını bildirdi" dedi.

★Bezzâr rivayet etti. Ravilerden Ali b. Kâdim'in güvenilir olduğunu söyleyen olduğu gibi zayıf bulanlar da vardır.[2]

---

[1] Ahmed (1078), Ebû Ya'lâ (590) Bezzâr (2572) rivayet etmiştir.

[2] Bezzâr (2569), Sa'lebe b. Yezîd kanalıyla babasından rivayet etti. Bezzâr dedi ki: "Bunu Fıtr b. Halîfe ve başkaları da, Habîb b. Ebî Sâbit kanalıyla Sa'lebe'den, o da Ali'den rivayet etti."

١٤٧٨٤ - حَدَّثَنَا سُوَيْدُ بْنُ سَعِيدٍ ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحِيمِ بْنِ شَرُوسٍ الْحَلَبِيُّ ، عَنِ ابْنِ مِينَاءَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ عَائِشَةَ ، قَالَتْ : رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، " الْتَزَمَ عَلِيًّا وَقَبَّلَهُ ، وَيَقُولُ : بِأَبِي الْوَحِيدُ الشَّهِيدُ ! بِأَبِي الْوَحِيدُ الشَّهِيدُ ! "

رواه أبو يعلى وفيه من لم أعرفه.

14784- Hz. Âişe bildiriyor: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Ali'yi kucaklayıp öptüğünü ve şöyle buyurduğunu gördüm: *"Babam sana feda olsun! Kimsesiz şehid! Babam sana feda olsun! Kimsesiz şehit!"*[1]

★Ebû Ya'lâ rivayet etti. Ravilerden tanımadığım biri vardır.

١٤٧٨٥ - حَدَّثَنَا عَبَّادٌ ، قَالَ : نَا عَلِيُّ بْنُ هَاشِمٍ ، قَالَ : نَا مُحَمَّدُ بْنُ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي رَافِعٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ أَبِي رَافِعٍ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ لِعَلِيٍّ قَبْلَ مَوْتِهِ : " تُبْرِئُ ذِمَّتِي وَتُقْتَلُ عَلَى سُنَّتِي "

رواه البزار وفيه جماعة ضعفاء وقد وثقوا.

14785- Ebû Râfi, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), ölümünden önce, Hz. Ali'ye hitaben: *"Halkın üzerimdeki hakkını ödeyeceksin ve sünnetime bağlıyken öldürüleceksin"* buyurduğunu bildiriyor.

★Bezzâr rivayet etti. Ravilerden zayıf olanlar vardır ama, onları güvenilir bulanlar da vardır.

١٤٧٨٦ - حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ، حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ أَعْيَنَ، عَنْ أَبِي حَرْبِ بْنِ أَبِي الأَسْوَدِ الدِّيلِيِّ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَلِيٍّ قَالَ : أَتَانِي عَبْدُ اللهِ بْنُ سَلَامٍ وَقَدْ وَضَعْتُ قَدَمِي فِي الغَرْزِ فَقَالَ لِي : لَا تَقْدُمِ العِرَاقَ فَإِنِّي أَخْشَى أَنْ يُصِيبَكَ بِهَا ذُبَابُ السَّيْفِ . قَالَ عَلِيٌّ : وَايْمُ اللهِ لَقَدْ أَخْبَرَنِي بِهِ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَبُو الأَسْوَد : فَمَا رَأَيْتُ كَالْيَوْمِ قَطُّ مُحَارِباً يُخْبِرُ بِذَا عَنْ نَفْسِهِ"

رواه أبو يعلى والبزار بنحوه ورجال أبي يعلى رجال الصحيح غير إسحاق بن أبي إسرائيل وهو ثقة مأمون.

14786- Hz. Ali bildiriyor: (Irak'a gitmek için) ayağımı atın üzengisine koymuşken, yanıma Abdullah b. Selâm geldi. Bana dedi ki: "Irak'a gitme! Orada sana, kılıcın keskin tarafının değmesinden korkarım." Ali dedi ki: "Vallahi! Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bana bunu (gideceğimi)

---

[1] Ebû Ya'lâ (4576) rivayet etti. Ravilerden Muhammed b. Abdurrahîm b. Şerves el-Halebî ve Ömer b. Meynâ meçhûldür. Süveyd b. Saîd zayıftır.

haber verdi." Ebu'l-Esved dedi ki: "O gün gibi kendisi hakkında kötü haber veren bir savaşçı görmedim."

★Ebû Ya'lâ ve yakın metinle Bezzâr rivayette bulundu. Ebû Ya'lâ'nın ravileri, İshâk b. Ebî İsrâîl dışında *Sahîh*'in ravileridir. O da güvenilirdir.[1]

١٤٧٨٧ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْمَرْوَزِيُّ ، ثنا أَبُو الدَّرْدَاءِ عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ الْمُنِيبِ ، حَدَّثَنِي إِسْحَاقُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ كَيْسَانَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ عِكْرِمَةَ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : قَالَ عَلِيٌّ : " يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّكَ قُلْتَ لِي يَوْمَ أُحُدٍ حِينَ أُخْرِجْتُ عَنِ الشَّهَادَةِ وَاسْتُشْهِدَ مَنِ اسْتُشْهِدَ : إِنَّ الشَّهَادَةَ مِنْ وَرَائِكَ ، قَالَ كَيْفَ صَبْرُكَ إِذَا خَضَبْتَ هَذِهِ مِنْ هَذِهِ وَأَهْوَى بِيَدِهِ إِلَى لِحْيَتِهِ وَرَأْسِهِ " فَقَالَ عَلِيٌّ : أَمَا بَيَّنْتَ مَا بَيَّنْتَ فَلَيْسَ ذَلِكَ مِنْ مَوَاطِنِ الصَّبْرِ ، وَلَكِنْ هُوَ مِنْ مَوَاطِنِ الْبُشْرَى وَالْكَرَامَةِ"

رواه الطبراني وفيه عبد الله بن كيسان المروزي وهو ضعيف.

14787- İbn Abbâs anlatıyor: Hz. Ali, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem), dedi ki: "Ey Allah'ın Resûlü! Uhud günü şehitlik bana nasib olmayınca, şöyle demiştin: «*Şehadet sana daha sonra gelecektir.*»" Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), eliyle onun sakalıyla başını göstererek: "Bunun, bununla boyanacağı haberi hakkında ne dersin?" buyurunca Hz. Ali dedi ki: "Bu, sabrı gerektiren bir haber değil, müjdeli ve iyi bir haberdir."

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Abdullah b. Keysân el-Mervezî zayıftır.

١٤٧٨٨ - حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ مُوسَى ، حَدَّثَنَا شَرِيكٌ ، عَنْ عَمَّارٍ ، عَنْ أَبِي صَالِحٍ ، عَنْ عَلِيٍّ ، قَالَ : رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي مَنَامِي ، فَشَكَوْتُ إِلَيْهِ مَا لَقِيتُ مِنْ أُمَّتِهِ مِنَ الأَوْدِ وَاللَّدَدِ فَبَكَيْتُ ، فَقَالَ لِي : " لا تَبْكِ يَا عَلِيُّ " ، وَالْتَفَتَ فَالْتَفَتُّ ، فَإِذَا رَجُلانِ يَتَصَعَّدَانِ وَإِذَا جَلامِيدُ تُرْضَخُ بِهَا رُءُوسُهُمَا حَتَّى تُفْضَخَ ثُمَّ يَرْجِعُ ، أَوْ قَالَ : يَعُودُ ، قَالَ : فَغَدَوْتُ إِلَى عَلِيٍّ كَمَا كُنْتُ أَغْدُو عَلَيْهِ كُلَّ يَوْمٍ ، حَتَّى إِذَا كُنْتُ فِي الْخَرَّازِينَ لَقِيتُ النَّاسَ ، فَقَالُوا : قُتِلَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ"

رواه أبو يعلى هكذا ولعل الرائي هو أبو صالح رآه لعلي وأن الذين رآهما ابن ملجم القاتل ورفيقه والله أعلم . ورجاله ثقات.

14788- Ebû Sâlih (yani, el-Hanefî) Hz. Ali'den bildiriyor: Resûlullah'ı (sallallahu aleyhi vesellem), rüyamda gördüm. Ümmetinden gördüğüm

[1] Ebû Ya'lâ (491) ve Bezzar (2571) rivayet etmiştir.

döneklik ve husumeti ona şikâyet edip ağladım. Bana: *"Ağlama! Ey Ali, (şuraya) bak"* dedi. Dönüp baktığımda, kendilerine işkence edilen iki kişi gördüm. Kayalarla başları eziliyordu. (Başları ezilince) eski halini alıyordu. Sonra tekrar eziliyor ve bu böyle devam ediyordu.

(Ravi dedi ki:) Her sabah yaptığım gibi Hz. Ali'nin yanına gitmek üzere yola çıktım. Harrâzîn denilen yere gelince, insanlarla karşılaştım. Bana: "Emîrülmüminin öldürüldü" dediler.

★Ebû Ya'lâ bunu böyle rivayet etti. İhtimal ki, Ali'yi gören kişi Ebû Sâlih'tir. Rüyada görünen kişiler de, İbn Mülcem ve suç ortağıydı. Allah, en doğrusunu bilir. Ravileri güvenilirdir.[1]

١٤٧٨٩ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ سَعِيدِ بْنِ أَبِي مَرْيَمَ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ يُوسُفَ الْفِرْيَابِيُّ ، ثنا فِطْرُ بْنُ حَلِيفَةَ ، عَنْ أَبِي الطُّفَيْلِ ، قَالَ : دَعَاهُمْ عَلِيٌّ إِلَى الْبَيْعَةِ ، فَجَاءَ فِيهِمْ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مُلْجَمٍ ، وَقَدْ كَانَ رَآهُ قَبْلَ ذَلِكَ مَرَّتَيْنِ ، ثُمَّ قَالَ : " مَا يُحْبَسُ أَشْقَاهَا ، وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَيَخْضِبَنَّ هَذِهِ مِنْ هَذِهِ ، وَتَمَثَّلَ بِهَذَيْنِ الْبَيْتَيْنِ :

اشْدُدْ حَيَازِيمَكَ لِلْمَوْتِ فَإِنَّ الْمَوْتَ آتِيكَ

وَلا تَجْزَعْ مِنَ الْمَوْتِ إِذَا حَلَّ بِوَادِيكَ "

رواه الطبراني عن شيخه عبد الله بن محمد بن سعيد وهو ضعيف.

14789- Ebu't-Tufeyl anlatıyor: Hz. Ali, halkı biat etmeye çağırdı. Onlarla, Abdurrahmân b. Mulcem de gelmişti. Onu daha önce iki defa görmüştü. Sonra dedi ki: "(Kavminin) en bedbahtı niye saklanıyor? Canım elinde olana yemin ederim ki bu (sakalım) bununla (başımdan akan kanla) boyanacaktır." Sonra şu iki beyti okudu.

Gayret kemerini ölüm için hazırla

Çünkü o, sana muhakkak gelecektir

Senin vâdine geldiği zaman sakın ölümden korkma.

★Taberânî, zayıf bir ravi olan şeyhi Abdullah b. Muhammed b. Saîd'den rivayet etti.[2]

---

[1] Ebû Ya'lâ (520) rivayet etmiştir. Ravilerden Şerîk b. Abdillah en-Nehaî, dürüst olmakla birlikte çok yanılan birisidir.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (169) rivayet etmiştir.

١٤٧٩٠ - حَدَّثَنَا الْقَاسِمُ بْنُ عَبَّادٍ الْخَطَّابِيُّ الْبَصْرِيُّ ، ثنا سَعِيدُ بْنُ صُبَيْحٍ ، قَالَ : قَالَ هِشَامُ بْنُ الْكَلْبِيِّ ، عَنْ عَوَانَةَ بْنِ الْحَكَمِ ، قَالَ : لَمَّا ضَرَبَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مُلْجَمٍ عَلِيًّا ، وَحُمِلَ إِلَى مَنْزِلِهِ ، أَتَاهُ الْعُوَّادُ ، فَحَمِدَ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ وَأَثْنَى عَلَيْهِ ، وَصَلَّى عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، ثُمَّ قَالَ : " كُلُّ امْرِئٍ مُلاقٍ مَا يَفِرُّ مِنْهُ فِي فِرَارِهِ ، وَالأَجَلُ مُسَاقُ النَّفْسِ ، وَالْهَرَبُ مِنْ آفَاتِهِ كَمْ أَطْرَدْتُ الأَيَّامَ أَبْحَثُهَا عَنْ مَكْنُونِ هَذَا الأَمْرِ وَأَبَى اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ ، إِلا إِخْفَاءَهُ هَيْهَاتَ عِلْمٌ مَخْزُونٌ ، أَمَّا وَصِيَّتِي إِيَّاكُمْ فَاللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ ، لا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا ، وَمُحَمَّدًا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لا تُضَيِّعُوا سُنَّتَهُ ، أَقِيمُوا هَذَيْنِ الْعَمُودَيْنِ ، وَخَلاكُمْ ذَمٌّ مَا لَمْ يُشَرَّدُوا ، وَأُحْمِلَ كُلُّ امْرِئٍ مَجْهُودَهُ ، وَخُفِّفَ عَنِ الْجَهَلَةِ بِرَبٌّ رَحِيمٍ ، وَدِينٍ قَوِيمٍ وَإِمَامٍ عَلِيمٍ ، كُنَّا فِي رِيَاحٍ وَذَرْيِ أَغْصَانٍ ، وَتَحْتَ ظِلِّ غَمَامَةٍ اضْمَحَلَّ مَرْكَزُهَا فَيَحُطُّهَا عَانٍ ، جَاوَرَكُمْ تُدْنِي أَيَّامًا تِبَاعًا ، ثُمَّ هَوَى فَسَتُعْقِبُونَ مِنْ بَعْدِهِ جُثَّةً خَوَاءً سَاكِنَةً بَعْدَ حَرَكَةٍ كَاظِمَةً ، بَعْدَ نُطُوقٍ ، إِنَّهُ أَوْعَظُ لِلْمُعْتَبِرِينَ مِنْ نُطْقِ الْبَلِيغِ ، وَدَاعِيكُمْ دَاعِي مُرْصَدٍ لِلتَّلاقِ غَدًا تَرَوْنَ أَيَّامِي ، وَيُكْشَفُ عَنْ سَرَائِرِي لَنْ يُحَابِيَنِي اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ ، إِلا أَنْ أَتَزَلَّفَهُ بِتَقْوَى فَيَغْفِرَ عَنْ فَرْطِ مَوْعُودٍ عَلَيْكُمُ السَّلامُ إِلَى يَوْمِ اللِّزَامِ إِنْ أَبْقَ فَأَنَا وَلِيُّ دَمِي ، وَإِنْ أَفْنَ فَالْفَنَاءُ مِيعَادِي ، الْعَفْوُ لِي قُرْبَةٌ ، وَلَكُمْ حَسَنَةٌ ، فَاعْفُوا عَفَا اللَّهُ عَنَّا وَعَنْكُمْ ﴿أَلا تُحِبُّونَ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ ، ثُمَّ قَالَ :

عِشْ مَا بَدَا لَكَ قَصْرُكَ الْمَوْتُ ... لا مَرْحَلٌ عَنْهُ وَلا فَوْتُ

بَيْنَا غِنَى بَيْتٍ وَبَهْجَتُهُ ... زَالَ الْغِنَى وَتَقَوَّضَ الْبَيْتُ

يَا لَيْتَ شِعْرِي مَا يُرَادُ بِنَا ... وَلَقَلَّ مَا يُجْدِي لَنَا لَيْتُ "

رواه الطبراني وفيه هشام الكلبي وهو متروك.

14790- Avâne b. el-Hakem anlatıyor: Abdurrahmân b. Mülcem, Hz. Ali'ye darbeyi indirdiğinde Ali'yi evine taşıdılar. Ziyaretçiler yanına geldiler. O Allah'a hamd edip Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) salâvat getirdikten sonra şöyle dedi: "Her insan kaçtığı şeyle (ölümle) karşılaşacaktır. Ecel (her) nefsin uğrak yeridir. Ecelden kaçmak imkânsızdır. Ecelin gizli sırrını çözmeyi temenni ettim, ama muvaffak olamadım. Allah onun gizli kalmasını murad etti. O, göremeyeceğimiz uzak bir ilimdir. Size vasiyetim, Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmayınız. Muhammed'in (sallallahu aleyhi vesellem) sünnetini terk etmeyiniz. Dinin bu iki

direğini ayakta tutunuz. Siz yurdunuzdan çıkarılmadıkça, başkasını zemmetmekten sakınınız. Her insana taşıyabileceği yük yüklenmiştir. Rahmetli olan Allah, cahillere fazla yük yüklemez. Doğru bir din, bilgili bir lider ve serin bir yerde dallar altında bir bulutun gölgesindeydik. Gölgenin yeri kayboldu. Onu bu duruma getiren sizin aşırı zayıflığınızdır. Günlerimiz peş peşe geçiyor. Gerisi boştur. Hareketli bir bedenden sonra yere düşmüş hareketsiz bir beden bulacaksınız. Konuşabilir bir durumdan sonra, ibret alabilenler için beliğ bir konuşmadan daha etkili bir vaiz gelecektir. Sizi gözeten bir davetçi sizi esaretten kurtulmaya davet ediyor. Yarın günlerimi göreceksiniz. Gizli şeylerim de açılacak. Allah, o gün iltimas etmeyecektir. Ancak, ona takvayla yaklaşırsam, yaptığım yanlışları affeder. İhtiyaç gününde Allah'ın selamı üzerinize olsun. Eğer yaşarsam kanımın hakkını almak benim de hakkımdır. Eğer ölürsem ölüm, zaten varacağım yerdir. Onu affetmek benim için Allah'a yaklaşma vesilesi, sizin için ise sevaptır. Affedin! Allah bizi de, sizi de affetsin. **"Allah'ın sizi bağışlamasından hoşlanmaz mısınız? Allah bağışlayandır, merhametli olandır."** (Nûr Sur. 22) Sonra şöyle dedi:

"Dilediğin kadar yaşa, meskenin ölümdür

Ondan ne uzaklaşabilir, ne de engel olabilirsin

Zenginlik içinde bir evde ihtişam içinde yaşarken

Zenginlik gider ve ev dağılır

Keşke sonumuzun ne olacağını bilebilseydim

Ama "keşke" demenin bize bir fayda sağlayacağını sanmıyorum."

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Hişâm el-Kelbî metrûktur.

١٤٧٩١ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيٍّ الأَبَّارُ ، ثنا أَبُو أُمَيَّةَ عَمْرُو بْنُ هِشَامٍ الْحَرَّانِيُّ ، ثنا عُثْمَانُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الطَّرَائِفِيُّ ، ثنا إِسْمَاعِيلُ بْنُ رَاشِدٍ ، قَالَ : " كَانَ مِنْ حَدِيثِ ابْنِ مُلْجَمٍ لَعَنَهُ اللَّهُ وَأَصْحَابَهُ ، أَنَّ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ مُلْجَمٍ ، وَالْبَرْكَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ ، وَعَمْرَو بْنَ بَكْرٍ التَّمِيمِيَّ ، اجتمعوا بمكة ، فذكروا أمر الناس ، وعابوا عمل ولاهم ، ثم ذكروا أهل النهر فترحموا عليهم ، فقالوا : والله ما نصنع بالبقاء بعدهم شيئا ، إخواننا الذين كانوا دعاة الناس لعبادة رهم الذين كانوا لا يَخَافُونَ فِي اللَّهِ لَوْمَةَ لائِمٍ ، فَلَوْ شَرَيْنَا أَنْفُسَنَا ، فَأَتَيْنَا أَئِمَّةَ الضَّلالَةِ فَالْتَمَسْنَا قَتْلَهُمْ ، فَأَرَحْنَا مِنْهُمُ الْبِلادَ وَثَأَرْنَا بِهِمْ إِخْوَانَنَا ، قَالَ ابْنُ مُلْجَمٍ وَكَانَ مِنْ أَهْلِ مِصْرَ : أَنَا أَكْفِيكُمْ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ ، وَقَالَ الْبَرْكُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ أَنَا أَكْفِيكُمْ مُعَاوِيَةَ بْنَ أَبِي سُفْيَانَ ، وَقَالَ عَمْرُو بْنُ بَكْرٍ

التَّمِيمِيُّ : أَنَا أَكْفِيكُمْ عَمْرَو بْنَ الْعَاصِ ، فَتَعَاهَدُوا وَتَوَاثَقُوا بِاللَّهِ ، لا يَنْكُصُ رَجُلٌ مِنْهُمْ عَنْ صَاحِبِهِ الَّذِي تَوَجَّهَ إِلَيْهِ حَتَّى يَقْتُلَهُ ، أَوْ يَمُوتَ دُونَهُ ، فَأَخَذُوا أَسْيَافَهُمْ ، فَسَمُّوها وَاتَّعَدُوا لِسَبْعَ عَشْرَةَ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ أَنْ يَثِبَ كُلُّ رَجُلٍ مِنْهُمْ عَلَى صَاحِبِهِ الَّذِي تَوَجَّهَ إِلَيْهِ ، وَأَقْبَلَ كُلُّ رَجُلٍ مِنْهُمْ إِلَى الْمِصْرِ الَّذِي فِيهِ صَاحِبُهُ الَّذِي يَطْلُبُ ، فَأَمَّا ابْنُ الْمُلْجَمِ الْمُرَادِيُّ ، فَأَتَى أَصْحَابَهُ بِالْكُوفَةِ وَكَاتَمَهُمْ أَمْرَهُ كَرَاهِيَةَ أَنْ يُظْهِرُوا شَيْئًا مِنْ أَمْرِهِ ، وَأَنَّهُ لَقِيَ أَصْحَابًا لَهُ مِنْ تَيْمِ الرَّبَابِ وَقَدْ قَتَلَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ ، مِنْهُمْ عِدَّةً يَوْمَ النَّهَرِ ، فَذَكَرُوا قَتْلاهُمْ فَتَرَحَّمُوا عَلَيْهِمْ ، قَالَ : وَلَقِيَ مِنْ يَوْمِهِ ذَلِكَ امْرَأَةً مِنْ تَيْمِ الرَّبَابِ يُقَالُ لَهَا قَطَامُ بِنْتُ الشِّحْنَةِ وَقَدْ قَتَلَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ أَبَاهَا ، وَأَخَاهَا يَوْمَ النَّهَرِ ، وَكَانَتْ فَائِقَةَ الْجَمَالِ ، فَلَمَّا رَآهَا الْتَبَسَتْ بِعَقْلِهِ وَنَسِيَ حَاجَتَهُ الَّتِي جَاءَ لَهَا ، فَخَطَبَهَا ، فَقَالَتْ : لا أَتَزَوَّجُ حَتَّى تَشْتَفِيَ لِي ، قَالَ : وَمَا تَشَائِينَ ؟ قَالَتْ : ثَلاثَةُ آلافٍ ، وَعَبْدٌ ، وَقَيْنَةٌ ، وَقَتْلُ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ ، فَقَالَ : هُوَ مَهْرٌ لَكِ ، فَأَمَّا قَتْلُ عَلِيٍّ فَمَا أَرَاكِ ذَكَرْتِيهِ لِي وَأَنْتِ تُرِيدِينَهُ ؟ قَالَتْ : بَلَى ، فَالْتَمِسْ غِرَّتَهُ فَإِنْ أَصَبْتَهُ شَفَيْتَ نَفْسَكَ وَنَفْسِي ، وَنَفَعَكَ الْعَيْشُ مَعِي ، وَإِنْ قُتِلْتَ فَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَزِبْرِجِ أَهْلِهَا ، فَقَالَ : مَا جَاءَ بِي إِلَى هَذَا الْمِصْرِ إلا قَتْلُ عَلِيٍّ ، قَالَتْ : فَإِذَا أَرَدْتَ ذَلِكَ فَأَخْبِرْنِي حَتَّى أَطْلُبَ لَكَ مَنْ يَشُدُّ ظَهْرَكَ ، وَيُسَاعِدُكَ عَلَى أَمْرِكَ ، فَبَعَثَتْ إِلَى رَجُلٍ مِنْ قَوْمِهَا مِنْ تَيْمِ الرَّبَابِ ، يُقَالُ لَهُ : وَرْدَانُ ، فَكَلَّمَتْهُ ، فَأَجَابَهَا ، وَأَتَى ابْنُ مُلْجَمٍ رَجُلا مِنْ أَشْجَعَ يُقَالُ لَهُ : شَبِيبُ بْنُ نَجْدَةَ ، فَقَالَ لَهُ : هَلْ لَكَ فِي شَرَفِ الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ ؟ قَالَ : وَمَا ذَاكَ ؟ قَالَ : قَتْلُ عَلِيٍّ ، قَالَ : ثَكِلَتْكَ أُمُّكَ ، لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا إِدًّا ، كَيْفَ تَقْدِرُ عَلَى قَتْلِهِ ؟ قَالَ : أَكْمُنُ لَهُ فِي السَّحَرِ فَإِذَا خَرَجَ لِصَلاةِ الْغَدَاةِ شَدَدْنَا عَلَيْهِ فَقَتَلْنَاهُ ، فَإِنْ نَجَوْنَا شَفَيْنَا أَنْفُسَنَا وَأَدْرَكْنَا ثَأْرَنَا ، وَإِنْ قُتِلْنَا فَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَزِبْرِجِ أَهْلِهَا ، قَالَ : وَيْحَكَ لَوْ كَانَ غَيْرَ عَلِيٍّ كَانَ أَهْوَنَ عَلَيَّ ، قَدْ عَرَفْتُ بَلاءَهُ فِي الإِسْلامِ ، وَسَابِقَتَهُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَمَا أَجِدُنِي أَنْشَرِحُ لِقَتْلِهِ ، قَالَ : أَمَا تَعْلَمُ أَنَّهُ قَتَلَ أَهْلَ النَّهَرِ الْعُبَّادَ الْمُصَلِّينَ ؟ قَالَ : بَلَى ، قَالَ : فَنَقْتُلُهُ بِمَا قَتَلَ مِنْ إِخْوَانِنَا ، فَأَجَابَهُ فَجَاءُوا حَتَّى دَخَلُوا عَلَى قَطَامِ وَهِيَ فِي الْمَسْجِدِ الأَعْظَمِ مُعْتَكِفَةٌ فِيهِ ، فَقَالُوا لَهَا : قَدْ أَجْمَعَ رَأْيُنَا عَلَى قَتْلِ عَلِيٍّ ، قَالَتْ : فَإِذَا أَرَدْتُمْ ذَلِكَ فَائْتُونِي ، فَجَاءَ ، فَقَالَ : هَذِهِ اللَّيْلَةُ الَّتِي وَاعَدْتُ فِيهَا صَاحِبِي أَنْ يَقْتُلَ كُلُّ وَاحِدٍ مِنَّا صَاحِبَهُ ، فَدَعَتْ لَهُمْ بِالْحَرِيرِ فَعَصَّبَتْهُمْ ، وَأَخَذُوا أَسْيَافَهُمْ وَجَلَسُوا

مُقَابِلَ السُّدَّةِ الَّتِي يَخْرُجُ مِنْهَا عَلِيٌّ ، فَخَرَجَ عَلِيٌّ لِصَلاةِ الْغَدَاةِ ، فَجَعَلَ يُنَادِي : الصَّلاةَ الصَّلاةَ ، فَشَدَّ عَلَيْهِ شَبِيبٌ فَضَرَبَهُ بِالسَّيْفِ ، فَوَقَعَ السَّيْفُ بِعِضَادَةِ الْبَابِ أَوْ بِالطَّاقِ فَشَدَّ عَلَيْهِ ابْنُ مُلْجَمٍ فَضَرَبَهُ بِالسَّيْفِ فِي قَرْنِهِ ، وَهَرَبَ وَرْدَانُ حَتَّى دَخَلَ مَنْزِلَهُ ، وَدَخَلَ عَلَيْهِ رَجُلٌ مِنْ بَنِي أُمِّهِ ، وَهُوَ يَنْزِعُ الْحَرِيرَ وَالسَّيْفَ عَنْ صَدْرِهِ ، فَقَالَ : مَا هَذَا السَّيْفُ وَالْحَرِيرُ ، فَأَخْبَرَهُ بِمَا كَانَ ، فَذَهَبَ إِلَى مَنْزِلِهِ فَجَاءَ بِسَيْفِهِ فَضَرَبَهُ ، حَتَّى قَتَلَهُ وَخَرَجَ شَبِيبٌ نَحْوَ أَبْوَابِ كِنْدَةَ ، وَشَدَّ عَلَيْهِ النَّاسُ إلا أَنَّ رَجُلا مِنْ حَضْرَمَوْتَ يُقَالُ لَهُ : عُوَيْمِرٌ ضَرَبَ رِجْلَهُ بِالسَّيْفِ فَصَرَعَهُ وَجَثَمَ عَلَيْهِ الْحَضْرَمِيُّ ، فَلَمَّا رَأَى النَّاسَ قَدْ أَقْبَلُوا فِي طَلَبِهِ ، وَسَيْفُ شَبِيبٍ فِي يَدِهِ خَشِيَ عَلَى نَفْسِهِ فَتَرَكَهُ ، فَنَجَا بِنَفْسِهِ وَنَجَا شَبِيبٌ فِي غِمَارِ النَّاسِ ، وَخَرَجَ ابْنُ مُلْجَمٍ فَشَدَّ عَلَيْهِ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ هَمْدَانَ يُكَنَّى : أَبَا أَدْمَا فَضَرَبَ رِجْلَهُ وَصَرَعَهُ ، وَتَأَخَّرَ عَلِيٌّ وَدَفَعَ فِي ظَهْرِ جَعْدَةَ بْنِ هُبَيْرَةَ بْنِ أَبِي وَهْبٍ ، فَصَلَّى بِالنَّاسِ الْغَدَاةَ ، وَشَدَّ عَلَيْهِ النَّاسُ مِنْ كُلِّ جَانِبٍ ، وَذَكَرُوا أَنَّ مُحَمَّدَ بْنَ حُنَيْفٍ ، قَالَ : وَاللَّهِ إِنِّي لأُصَلِّي تِلْكَ اللَّيْلَةَ الَّتِي ضُرِبَ فِيهَا عَلِيٌّ فِي الْمَسْجِدِ الأَعْظَمِ ، قَرِيبًا مِنَ السُّدَّةِ فِي رِجَالٍ كَثِيرٍ مِنْ أَهْلِ الْمِصْرِ مَا فِيهِمْ إِلا قِيَامٌ وَرُكُوعٌ وَسُجُودٌ وَمَا يَسْأَمُونَ مِنْ أَوَّلِ اللَّيْلِ إِلَى آخِرِهِ ، إِذْ خَرَجَ عَلِيٌّ لِصَلاةِ الْغَدَاةِ ، فَجَعَلَ يُنَادِي : أَيُّهَا النَّاسُ ، الصَّلاةَ الصَّلاةَ ، فَمَا أَدْرِي أَتَكَلَّمَ بِهَذِهِ الْكَلِمَاتِ أَوْ نَظَرْتُ إِلَى بَرِيقِ السُّيُوفِ ، وَسَمِعْتُ : الْحُكْمُ لِلَّهِ ، لا لَكَ يَا عَلِيُّ وَلا لأَصْحَابِكَ ، فَرَأَيْتُ سَيْفًا ، ثُمَّ رَأَيْتُ نَاسًا ، وَسَمِعْتُ عَلِيًّا يَقُولُ : لا يَفُوتُكُمُ الرَّجُلُ ، وَشَدَّ عَلَيْهِ النَّاسُ مِنْ كُلِّ جَانِبٍ ، فَلَمْ أَبْرَحْ حَتَّى أُخِذَ ابْنُ مُلْجَمٍ فَأُدْخِلَ عَلَى عَلِيٍّ ، فَدَخَلْتُ فِيمَنْ دَخَلَ مِنَ النَّاسِ ، فَسَمِعْتُ عَلِيًّا يَقُولُ : النَّفْسُ بِالنَّفْسِ ، إِنْ هَلَكْتُ فَاقْتُلُوهُ كَمَا قَتَلَنِي ، وَإِنْ بَقِيتُ رَأَيْتُ فِيهِ رَأْيِي ، وَلَمَّا أُدْخِلَ ابْنُ مُلْجَمٍ عَلَى عَلِيٍّ ، قَالَ : يَا عَدُوَّ اللَّهِ ، أَلَمْ أُحْسِنْ إِلَيْكَ ؟ أَلَمْ أَفْعَلْ بِكَ ؟ قَالَ : بَلَى ، قَالَ : فَمَا حَمَلَكَ عَلَى هَذَا ؟ قَالَ : شَحَذْتُهُ أَرْبَعِينَ صَبَاحًا ، فَسَأَلْتُ اللَّهَ أَنْ يَقْتُلَ بِهِ شَرَّ خَلْقِهِ ، قَالَ لَهُ عَلِيٌّ : مَا أُرَاكَ إِلا مَقْتُولا بِهِ ، وَمَا أُرَاكَ إِلا مِنْ شَرِّ خَلْقِ اللَّهِ ، وَكَانَ ابْنُ مُلْجَمٍ مَكْتُوفًا بَيْنَ يَدَيِ الْحَسَنِ ، إِذْ نَادَتْهُ أُمُّ كُلْثُومٍ بِنْتُ عَلِيٍّ وَهِيَ تَبْكِي : يَا عَدُوَّ اللَّهِ ، إِنَّهُ لا بَأْسَ عَلَى أَبِي ، وَاللَّهُ مُخْزِيكَ ، قَالَ : فَعَلامَ تَبْكِينَ ؟ وَاللَّهِ لَقَدِ اشْتَرَيْتُهُ بِأَلْفٍ ، وَسَمَّمْتُهُ بِأَلْفٍ ، وَلَوْ كَانَتْ هَذِهِ الضَّرْبَةُ لِجَمِيعِ أَهْلِ الْمِصْرِ مَا بَقِيَ مِنْهُمْ أَحَدٌ سَاعَةً ، وَهَذَا أَبُوكِ بَاقِيًا حَتَّى الآنَ ، فَقَالَ عَلِيٌّ لِلْحَسَنِ : إِنْ بَقِيتُ رَأَيْتُ فِيهِ رَأْيِي ، وَإِنْ هَلَكْتُ

مِنْ ضَرْبَتِي هَذِهِ فَاضْرِبْهُ ضَرْبَةً ، وَلا تُمَثِّلْ بِهِ ، فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " يَنْهَى عَنِ الْمُثْلَةِ وَلَوْ بِالْكَلْبِ الْعَقُورِ " وَذَكَرَ أَنَّ جُنْدُبَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ دَخَلَ عَلَى عَلِيٍّ يَسْأَلُ بِهِ ، فَقَالَ : يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ ، إِنْ فَقَدْنَاكَ وَلا نَفْقُدُكَ فَنُبَايِعُ الْحَسَنَ ؟ قَالَ : مَا آمُرُكُمْ ، وَلا أَنْهَاكُمْ أَنْتُمْ أَبْصَرُ ، فَلَمَّا قُبِضَ عَلِيٌّ بَعَثَ الْحَسَنُ إِلَى ابْنِ مُلْجَمٍ ، فَأُدْخِلَ عَلَيْهِ ، فَقَالَ لَهُ ابْنُ مُلْجَمٍ : هَلْ لَكَ فِي خَصْلَةٍ ؟ إِنِّي وَاللَّهِ مَا أَعْطَيْتُ اللَّهَ عَهْدًا إِلا وَفَّيْتُ بِهِ ، إِنِّي كُنْتُ أَعْطَيْتُ اللَّهَ عَهْدًا أَنْ أَقْتُلَ عَلِيًّا ، وَمُعَاوِيَةَ أَوْ أَمُوتَ دُونَهُمَا ، فَإِنْ شِئْتَ خَلَّيْتَ بَيْنِي وَبَيْنَهُ ، وَلَكَ اللَّهَ عَلَيَّ إِنْ لَمْ أُقْتَلْ أَنْ آتِيَكَ حَتَّى أَضَعَ يَدِي فِي يَدِكَ ، فَقَالَ لَهُ الْحَسَنُ : لا وَاللَّهِ أَوْ تُعَايِنُ النَّارَ ، فَقَدَّمَهُ فَقَتَلَهُ ، ثُمَّ أَخَذَهُ النَّاسُ فَأَدْرَجُوهُ فِي بَوَارِي ، ثُمَّ أَحْرَقُوهُ بِالنَّارِ ، وَقَدْ كَانَ عَلِيٌّ ، قَالَ : يَا بَنِي عَبْدِ الْمُطَّلِبِ لا أُلْفِيَنَّكُمْ تَخُوضُونَ دِمَاءَ الْمُسْلِمِينَ ، تَقُولُونَ : قُتِلَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ ، قُتِلَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ ، أَلا لا يُقْتَلُ بِي إِلا قَاتِلِي ، وَأَمَّا الْبَرْكُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ فَقَعَدَ لِمُعَاوِيَةَ فَخَرَجَ لِصَلاةِ الْغَدَاةِ ، فَشَدَّ عَلَيْهِ بِسَيْفِهِ وَأَدْبَرَ مُعَاوِيَةُ هَارِبًا ، فَوَقَعَ السَّيْفُ فِي إِلْيَتِهِ ، فَقَالَ : إِنَّ عِنْدِي خَبَرًا أُبَشِّرُكَ بِهِ ، فَإِنْ أَخْبَرْتُكَ أَنَافِعِي ذَلِكَ عِنْدَكَ ؟ قَالَ : وَمَا هُوَ ؟ قَالَ : إِنَّ أَخًا لِي قَتَلَ عَلِيًّا فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ ، قَالَ : فَلَعَلَّهُ لَمْ يَقْدِرْ عَلَيْهِ ؟ قَالَ : بَلَى ، إِنَّ عَلِيًّا يَخْرُجُ لَيْسَ مَعَهُ أَحَدٌ يَحْرُسُهُ ، فَأَمَرَ بِهِ مُعَاوِيَةُ فَقُتِلَ ، فَبَعَثَ إِلَى السَّاعِدِيِّ وَكَانَ طَبِيبًا ، فَنَظَرَ إِلَيْهِ فَقَالَ : إِنَّ ضَرْبَتَكَ مَسْمُومَةٌ ، فَاخْتَرْ مِنِّي إِحْدَى خَصْلَتَيْنِ : إِمَّا أَنْ أُحْمِيَ حَدِيدَةً فَأَضَعَهَا مَوْضِعَ السَّيْفِ ، وَإِمَّا أَسْقِيَكَ شَرْبَةً تَقْطَعُ مِنْكَ الْوَلَدَ ، وَتَبْرَأُ مِنْهَا ، فَإِنَّ ضَرْبَتَكَ مَسْمُومَةٌ ، فَقَالَ لَهُ مُعَاوِيَةُ : أَمَّا النَّارُ فَلا صَبْرَ لِي عَلَيْهَا ، وَأَمَّا انْقِطَاعُ الْوَلَدِ فَإِنَّ فِي يَزِيدَ ، وَعَبْدِ اللَّهِ ، وَوَلَدِهِمَا مَا تَقَرُّ بِهِ عَيْنَيَّ ، فَسَقَاهُ تِلْكَ اللَّيْلَةَ الشَّرْبَةَ ، فَبَرَأَ فَلَمْ يُولَدْ بَعْدُ لَهُ ، فَأَمَرَ مُعَاوِيَةُ بَعْدَ ذَلِكَ بِالْمَقْصُورَاتِ ، وَقِيَامِ الشُّرَطِ عَلَى رَأْسِهِ ، وَقَالَ عَلِيٌّ لِلْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمْ : أَيْ بَنِيَّ أُوصِيكُمَا بِتَقْوَى اللَّهِ ، وَإِقَامِ الصَّلاةِ لِوَقْتِهَا ، وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ عِنْدَ مَحِلِّهَا ، وَحُسْنِ الْوُضُوءِ ، فَإِنَّهُ لا يُقْبَلُ صَلاةٌ إِلا بِطَهُورٍ ، وَأُوصِيكُمْ بِغَفْرِ الذَّنْبِ ، وَكَظْمِ الْغَيْظِ ، وَصِلَةِ الرَّحِمِ ، وَالْحِلْمِ عَنِ الْجَهْلِ ، وَالتَّفَقُّهِ فِي الدِّينِ ، وَالتَّثَبُّتِ فِي الأَمْرِ ، وَتَعَاهُدِ الْقُرْآنِ ، وَحُسْنِ الْجِوَارِ ، وَالأَمْرِ بِالْمَعْرُوفِ ، وَالنَّهْيِ عَنِ الْمُنْكَرِ ، وَاجْتِنَابِ الْفَوَاحِشِ ، قَالَ : ثُمَّ نَظَرَ إِلَى مُحَمَّدِ بْنِ الْحَنَفِيَّةِ ، فَقَالَ : هَلْ حَفِظْتَ مَا أَوْصَيْتُ بِهِ أَخَوَيْكَ ؟ قَالَ : نَعَمْ ، قَالَ : فَإِنِّي أُوصِيكَ بِمِثْلِهِ ، وَأُوصِيكَ بِتَوْقِيرِ أَخَوَيْكَ لِعِظَمِ حَقِّهِمَا

عَلَيْكَ ، وَتَزْيِينِ أَمْرِهِمَا ، وَلا تَقْطَعْ أَمْرًا دُونَهُمَا ، ثُمَّ قَالَ لَهُمَا : أُوصِيكُمَا بِهِ ، فَإِنَّهُ شَقِيقُكُمَا ، وَابْنُ أَبِيكُمَا ، وَقَدْ عَلِمْتُمَا أَنَّ أَبَاكُمَا كَانَ يُحِبُّهُ ، ثُمَّ أَوْصَى فَكَانَتْ وَصِيَّتُهُ : بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ، هَذَا مَا أَوْصَى بِهِ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ ، أَوْصَى أَنَّهُ يَشْهَدُ أَنْ لا إِلَهَ إِلا اللَّهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ ، أَرْسَلَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ ، وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ ، ثُمَّ إِنَّ صَلاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ، لا شَرِيكَ لَهُ ، وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ ، ثُمَّ أُوصِيكُمَا يَا حَسَنُ ، وَيَا حُسَيْنُ ، وَجَمِيعَ أَهْلِي وَوَلَدِي ، وَمَنْ بَلَغَهُ كِتَابِي بِتَقْوَى اللَّهِ رَبِّكُمْ ، وَلا تَمُوتُنَّ إِلا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ، وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا ، وَلا تَفَرَّقُوا ، فَإِنِّي سَمِعْتُ أَبَا الْقَاسِمِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَقُولُ : " إِنَّ صَلاحَ ذَاتِ الْبَيْنِ أَعْظَمُ مِنْ عَامَّةِ الصَّلاةِ وَالصِّيَامِ " وَانْظُرُوا إِلَى ذَوِي أَرْحَامِكُمْ فَصِلُوهُمْ يُهَوِّنُ اللَّهُ عَلَيْكُمُ الْحِسَابَ ، وَاللَّهَ اللَّهَ فِي الأَيْتَامِ لا يَضِيعُنَّ بِحَضْرَتِكُمْ ، وَاللَّهَ اللَّهَ فِي الصَّلاةِ فَإِنَّهَا عَمُودُ دِينِكُمْ ، وَاللَّهَ اللَّهَ فِي الزَّكَاةِ فَإِنَّهَا تُطْفِئُ غَضَبَ الرَّبِّ عَزَّ وَجَلَّ ، وَاللَّهَ اللَّهَ فِي الْفُقَرَاءِ وَالْمَسَاكِينِ فَأَشْرِكُوهُمْ فِي مَعَايِشِكُمْ ، وَاللَّهَ اللَّهَ فِي الْقُرْآنِ فَلا يَسْبِقَنَّكُمْ بِالْعَمَلِ بِهِ غَيْرُكُمْ ، وَاللَّهَ اللَّهَ فِي الْجِهَادِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ ، وَاللَّهَ اللَّهَ فِي بَيْتِ رَبِّكُمْ عَزَّ وَجَلَّ لا يَخْلُوَنَّ مَا بَقِيتُمْ ، فَإِنَّهُ إِنْ تُرِكَ لَمْ تَنَاظَرُوا ، وَاللَّهَ اللَّهَ فِي أَهْلِ ذِمَّةِ نَبِيِّكُمْ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَلا يُظْلَمُنَّ بَيْنَ ظَهْرَانَيْكُمْ ، وَاللَّهَ اللَّهَ فِي جِيرَانِكُمْ فَإِنَّهُمْ وَصِيَّةُ نَبِيِّكُمْ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " مَا زَالَ جِبْرِيلُ يُوصِينِي بِهِمْ حَتَّى ظَنَنْتُ أَنَّهُ سَيُوَرِّثُهُمْ " وَاللَّهَ اللَّهَ فِي أَصْحَابِ نَبِيِّكُمْ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَإِنَّهُ وَصِيٌّ بِهِمْ ، وَاللَّهَ اللَّهَ فِي الضَّعِيفَيْنِ : نِسَائِكُمْ ، وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ ، فَإِنَّ آخِرَ مَا تَكَلَّمَ بِهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ ، قَالَ : " أُوصِيكُمْ بِالضَّعِيفَيْنِ : النِّسَاءُ ، وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ " الصَّلاةَ الصَّلاةَ ، لا تَخَافُنَّ فِي اللَّهِ لَوْمَةَ لائِمٍ ، يَكْفِكُمْ مَنْ أَرَادَكُمْ وَبَغَى عَلَيْكُمْ ، وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا كَمَا أَمَرَكُمُ اللَّهُ ، وَلا تَتْرُكُوا الأَمْرَ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّهْيَ عَنِ الْمُنْكَرِ ، فَيُوَلَّى أَمْرَكُمْ شِرَارُكُمْ ، ثُمَّ تَدْعُونَ فَلا يُسْتَجَابُ لَكُمْ ، عَلَيْكُمْ بِالتَّوَاصُلِ ، وَالتَّبَاذُلِ ، وَإِيَّاكُمْ وَالتَّقَاطُعَ ، وَالتَّدَابُرَ ، وَالتَّفَرُّقَ ، ﴿وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَى ، وَلا تَعَاوَنُوا عَلَى الإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ ، وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ﴾ ، حَفِظَكُمُ اللَّهُ مِنْ أَهْلِ بَيْتٍ ، وَحَفِظَ فِيكُمْ نَبِيَّكُمْ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، أَسْتَوْدِعُكُمُ اللَّهَ وَأَقْرَأُ عَلَيْكُمُ السَّلامَ ، ثُمَّ لَمْ يَنْطِقْ إِلا بِلا إِلَهَ إِلا اللَّهُ حَتَّى قُبِضَ فِي شَهْرِ رَمَضَانَ ، فِي سَنَةِ أَرْبَعِينَ وَغَسَّلَهُ

الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ جَعْفَرٍ ، وَكُفِّنَ فِي ثَلاثَةِ أَثْوَابٍ لَيْسَ فِيهَا قَمِيصٌ ، وَكَبَّرَ عَلَيْهِ الْحَسَنُ تِسْعَ تَكْبِيرَاتٍ ، وَوَلِيَ الْحَسَنُ عَمَلَهُ سِتَّةَ أَشْهُرٍ ، وَكَانَ ابْنُ مُلْجَمٍ قَبْلَ أَنْ يَضْرِبَ عَلِيًّا قَاعِدًا فِي بَنِي بَكْرِ بْنِ وَائِلٍ ، إِذْ مُرَّ عَلَيْهِ بِجِنَازَةِ أَبْجَرَ بْنِ جَابِرٍ الْعِجْلِيِّ أَبِي حَجَّارٍ ، وَكَانَ نَصْرَانِيًّا وَالنَّصَارَى حَوْلَهُ ، وَأُنَاسٌ مَعَ حَجَّارٍ بِمَنْزِلَتِهِ فِيهِمْ ، يَمْشُونَ فِي جَانِبٍ ، أَمَامَهُمْ شَقِيقُ بْنُ ثَوْرٍ السُّلَمِيُّ ، فَلَمَّا رَآهُمْ قَالَ : مَا هَؤُلاءِ ؟ فَأُخْبِرَ ، ثُمَّ أَنْشَأَ يَقُولُ :

لَئِنْ كَانَ حَجَّارُ بْنُ أَبْجَرَ مُسْلِمًا ... لَقَدْ بُوعِدَتْ مِنْهُ جِنَازَةُ أَبْجَرَ
وَإِنْ كَانَ حَجَّارُ بْنُ أَبْجَرَ كَافِرًا ... فَمَا مِثْلُ هَذَا مِنْ كَفُورٍ بِمُنْكَرِ
أَتَرْضَوْنَ هَذَا إِنَّ قِسًّا وَمُسْلِمًا ... جَمِيعًا لَدَى نَعْشٍ فَيَا قُبْحَ مَنْظَرِ

وَقَالَ ابْنُ أَبِي عَيَّاشٍ الْمُرَادِيُّ :

وَلَمْ أَرَ مَهْرًا سَاقَهُ ذُو سَمَاحَةٍ ... كَمَهْرِ قَطَامِ بَيِّنًا غَيْرَ مُعْجَمِ .
ثَلاثَةُ آلافٍ ، وَعَبْدٌ ، وَقَيْنَةٌ ... وَضَرْبُ عَلِيٍّ بِالْحُسَامِ الْمُصَمَّمِ
وَلا مَهْرَ أَغْلَى مِنْ عَلِيٍّ وَإِنْ غَلا ... وَلا قَتْلَ إِلا دُونَ قَتْلِ ابْنِ مُلْجَمِ ،

وَقَالَ أَبُو الأَسْوَدِ الدُّؤَلِيُّ :

أَلا أَبْلِغْ مُعَاوِيَةَ بْنَ حَرْبٍ ... وَلا قَرَّتْ عُيُونُ الشَّامِتِينَا
أَفِي الشَّهْرِ الْحَرَامِ فَجَعْتُمُونَا ... بِخَيْرِ النَّاسِ طُرًّا أَجْمَعِينَا
قَتَلْتُمْ خَيْرَ مَنْ رَكِبَ الْمَطَايَا ... وَخَيَّسَهَا وَمَنْ رَكِبَ السَّفِينَا
وَمَنْ لَبِسَ النِّعَالَ وَمَنْ حَذَاهَا ... وَمَنْ قَرَأَ الْمَثَانِيَ وَالْمِئِينَا
لَقَدْ عَلِمَتْ قُرَيْشٌ حَيْثُ كَانَتْ ... بِأَنَّكَ خَيْرُهَا حَسَبًا وَدِينًا ،

وَأَمَّا عَمْرُو بْنُ أَبِي بَكْرٍ فَقَعَدَ لِعَمْرِو بْنِ الْعَاصِ رَحِمَهُ اللَّهُ فِي تِلْكَ اللَّيْلَةِ الَّتِي ضُرِبَ فِيهَا مُعَاوِيَةُ ، فَلَمْ يَخْرُجْ وَكَانَ اشْتَكَى بَطْنَهُ ، فَأَمَرَ خَارِجَةَ بْنَ أَبِي حَبِيبٍ ، وَكَانَ صَاحِبَ

شُرْطَتِهِ ، وَكَانَ مِنْ بَنِي عَامِرِ بْنِ لُؤَيٍّ ، فَخَرَجَ يُصَلِّي بِالنَّاسِ ، فَشَدَّ عَلَيْهِ وَهُوَ يَرَى أَنَّهُ عَمْرُو بْنُ الْعَاصِ فَضَرَبَهُ بِالسَّيْفِ فَقَتَلَهُ ، فَأُخِذَ وَأُدْخِلَ عَلَى عَمْرٍو ، فَلَمَّا رَآهُمْ يُسَلِّمُونَ عَلَيْهِ بِالإِمْرَةِ ، قَالَ : مَنْ هَذَا ؟ قَالُوا : عَمْرُو بْنُ الْعَاصِ ، قَالَ : فَمَنْ قَتَلْتُ ؟ قَالُوا : خَارِجَةَ ، قَالَ : أَمَا وَاللَّهِ يَا فَاسِقُ مَا ضَمَّدْتُ غَيْرَكَ ، قَالَ عَمْرٌو : أَرَدْتَنِي ، وَاللَّهُ أَرَادَ خَارِجَةَ ، فَقَدَّمَهُ فَقَتَلَهُ ، فَبَلَغَ ذَلِكَ مُعَاوِيَةَ ، فَكَتَبَ إِلَيْهِ :

وَقَتْكَ وَأَسْبَابُ الأُمُورِ كَثِيرَةٌ ... مَنِيَّةُ شَيْخٍ مِنْ لُؤَيٍّ بْنِ غَالِبِ

فَيَا عَمْرُو مَهْلا إِنَّمَا أَنْتَ عَمُّهُ ... وَصَاحِبُهُ دُونَ الرِّجَالِ الأَقَارِبِ

نَجَوْتَ وَقَدْ بَلَّ الْمُرَادِيُّ سَيْفَهُ ... مِنَ ابْنِ أَبِي شَيْخِ الأَبَاطِحِ طَالِبِ

وَيَضْرِبُنِي بِالسَّيْفِ آخَرُ مِثْلُهُ ... فَكَانَتْ عَلَيْهِ تِلْكَ ضَرْبَةَ لازِبِ

وَأَنْتَ تُنَاغِي كُلَّ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ ... بِمِصْرِكَ بِيضًا كَالظِّبَاءِ الشَّوَارِبِ

وَكَانَ الَّذِي ذَهَبَ بِنَعْيِهِ سُفْيَانُ بْنُ عَبْدِ شَمْسِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ الزُّهْرِيُّ ، وَقَدْ كَانَ الْحَسَنُ بَعَثَ قَيْسَ بْنَ سَعْدِ بْنِ عُبَادَةَ عَلَى تَقْدِمَتِهِ فِي اثْنَيْ عَشَرَ أَلْفًا ، وَخَرَجَ مُعَاوِيَةُ حَتَّى نَزَلَ إِيلِيَاءَ فِي ذَلِكَ الْعَامِ ، وَخَرَجَ الْحُسَيْنُ ، حَتَّى نَزَلَ فِي الْقُصُورِ الْبِيضِ فِي الْمَدَائِنِ ، وَخَرَجَ مُعَاوِيَةُ حَتَّى نَزَلَ مَسْكِنًا وَكَانَ عَلَى الْمَدَائِنِ عَمُّ الْمُخْتَارِ لابْنِ أَبِي عُبَيْدٍ ، وَكَانَ يُقَالُ لَهُ : سَعْدُ بْنُ مَسْعُودٍ ، فَقَالَ لَهُ الْمُخْتَارُ وَهُوَ يَوْمَئِذٍ غُلامٌ : هَلْ لَكَ فِي الْغِنَى وَالشَّرَفِ ؟ قَالَ : وَمَا ذَاكَ ؟ قَالَ : تُوثِقُ الْحَسَنَ وَتَسْتَأْمِنُ بِهِ إِلَى مُعَاوِيَةَ ، فَقَالَ لَهُ سَعْدٌ : عَلَيْكَ لَعْنَةُ اللَّهِ ، أَأَثِبُ عَلَى ابْنِ بِنْتِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأُوثِقُهُ ؟ ! بِئْسَ الرَّجُلُ أَنْتَ ، فَلَمَّا رَأَى الْحَسَنُ تَفَرُّقَ النَّاسِ عَنْهُ بَعَثَ إِلَيْهِ مُعَاوِيَةُ يَطْلُبُ الصُّلْحَ ، فَبَعَثَ إِلَيْهِ مُعَاوِيَةُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَامِرٍ وَعَبْدَ اللَّهِ بْنَ سَمُرَةَ بْنِ حَبِيبِ بْنِ عَبْدِ شَمْسٍ فَقَدِمَا عَلَى الْحَسَنِ بِالْمَدَائِنِ ، فَأَعْطَيَاهُ مَا أَرَادَ وَصَالَحَاهُ ، ثُمَّ قَامَ الْحَسَنُ فِي النَّاسِ ، وَقَالَ : يَا أَهْلَ الْعِرَاقِ ، إِنَّهُ مِمَّا يُسْخِي بِنَفْسِي عَنْكُمْ ثَلاثٌ : قَتْلُكُمْ أَبِي ، وَطَعْنُكُمْ إِيَّايَ ، وَانْتِهَابُكُمْ مَتَاعِي ، وَدَخَلَ فِي طَاعَةِ مُعَاوِيَةَ رَحِمَهُمَا اللَّهُ ، وَدَخَلَ الْكُوفَةَ فَبَايَعَهُ النَّاسُ "

رواه الطبراني وهو مرسل وإسناده حسن.

14791- İsmâîl b. Râşid anlatıyor: —Allah'ın lâneti üzerine olsun— İbn Mülcem hadisesi şöyle olmuştur: Abdurrahmân b. Mülcem, Bark b. Abdillah ve Amr b. Bekr et-Temîmî, Mekke'de bir araya geldiler. İnsanların durumunu konuştular ve idarecilerin tutumlarını kötülediler. Sonra Nehrevân ahalisini anıp onlara rahmet okudular ve dediler ki: "Vallahi onların ölümünden sonra yaşayıp da ne yapacağız? Onlar, İnsanları Allah'a ibadete çağıran kişilerdi. Bu yolda kınayanın kınamasından korkmazlardı. Biz, nefsimizi satın alsak (cennet karşılığı feda etsek), gidip yoldan çıkanların imamlarını öldürsek, memleketi onlardan kurtarsak ve böyle yaparak kardeşlerimizin intikamını alsak."

İbn Mülcem (Mısır'lıydı) dedi ki: " Ben Ali b. Ebî Tâlib'i öldüreyim!"

Berk b. Abdillah: "Ben, Muâviye b. Ebî Süfyân'a yeterim!" dedi.

Amr b. Bekr et-Temîmî ise: "Ben, Amr b. el-Âs'ı öldürürüm" dedi.

Anlaşıp Allah adına her birinin öldüreceği adamı öldürmeden veya bu uğurda ölmeden vazgeçmemek üzere söz verdiler. Kılıçlarını alıp onlara zehir sürdüler. Ramazan ayının on yedinci gecesi, her biri öldüreceği adamın olduğu yere doğru hareket etti.

İbn Mülcem, Kûfe'deki dostlarının yanına gitti ve sırrını açıklarlar korkusuyla onlara bir şey söylemedi. Teym er-Rebâb kabilesinden dostlarını buldu. Ali, Nehrevân'da onların bir kısmını öldürmüştü. Ölülerini andılar ve onlara rahmet okudular. İbn Mülcem, o gün, Teym er-Rebâb kabilesinden Kitâm binti'ş-Şahne adında bir kadın gördü. Ali b. Ebî Tâlib, Nehrevân gününde onun babasıyla kardeşini öldürmüştü. Kadın da çok güzeldi. Onu gördükten sonra aklından çıkmaz oldu ve Kûfe'ye geliş sebebini unuttu. Onu istediğinde, kadın: "İsteğimi yerine getirmedikçe evlenmem" dedi. "İsteğin nedir?" diye sorunca kadın: "Üç bin dinar (altın), bir köle, bir cariye ve Ali b. Ebî Tâlib'in öldürülmesi" dedi.

(İbn Mulcem) dedi ki: "Bu senin mihrin olsun. Fakat daha önce Ali b. Ebî Tâlib'in öldürülmesi konusundan hiç bahsetmemiştin. Onun öldürülmesini mi istiyorsun?" Kadın dedi ki: "Evet, gafil olduğu bir anını gözet (ve onu öldür.) Eğer başarabilirsen, kendi hıncını da, benim öcümü de almış olursun ve benimle yaşam senin için güzel olur. Eğer öldürülürsen, bu senin için Allah'ın katında dünyadan ve içindeki zînetlerden daha hayırlıdır." (İbn Mülcem) dedi ki: "Beni bu şehre getiren sebep te bundan başkası değildir." Kadın dedi ki: "Bunu yapacağın zaman bana haber ver de sana destek olacak ve işinde yardım edecek kişiler bulayım."

Teym er-Rebâb'dan olan kavminden Verdân adlı birine haber gönderdi. Onunla konuştu, o da yardım etmeyi kabul etti. İbn Mülcem, Eşca'dan, Şebîb b. Necde adında birisine gitti ve: "Dünya ve âhiret şerefini ister misin?" diye sordu. Adam "Neymiş o?" deyince; "Ali'nin öldürülmesidir" dedi. Adam dedi ki: "Annen seni kaybetsin! Sen çok kötü bir şeyle gelmişsin. Onu nasıl öldüreceksin?" Dedi ki: "Seher vakti onu öldürmek için pusuya yatarım. Sabah namazına çıktığında üzerine çullanıp onu öldürürüz. Eğer kurtulursak hıncımızı gidermiş ve intikamımızı almış oluruz. Eğer öldürülürsek, Allah'ın katındaki, dünya ve içindeki zînetlerden daha hayırlıdır." Adam: "Sana yazıklar olsun! Ali'den başkası olsaydı, benim için daha kolay olurdu. İslam dini için verdiği mücadeledeki sebatını ve Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) olan geçmişini biliyorum. Onun öldürülmesi konusunda içim rahat değil." İbn Mülcem: "Namaz kılan insanları Nehrevân halkını öldürdüğünü bilmiyor musun?" diye sorunca adam: "Evet" dedi. Dedi ki: "Kardeşlerimizden öldürdüklerine karşılık onu öldürürüz." Adam kabul edince Kitâm'ın yanına geldiler. O, (Kûfe'deki) Büyük Cami'de itikâfa girmişti. Ona dediler ki: "Ali'yi öldürme konusunda görüş birliğine vardık." Dedi ki; "Onu öldüreceğiniz zaman (önce) bana geliniz."

(İbn Mülcem, Ali'yi öldüreceği zaman) kadının yanına gelip dedi ki: "Arkadaşlarımızla, herkesin kendi öldüreceği adamı öldürmesi konusunda bu gece için anlaşmıştık." İpek kumaş getirtip onları kumaşla iyice sarmaladı. Kılıçlarını alıp Hz. Ali'nin çıkacağı kapının karşısında oturdular. Ali, sabah namazı için çıktı ve "Namaza! Namaza!" demeye başladı. Şebîb üzerine saldırdı ve ona kılıçla vurdu. Kılıç kapının kemerine veya halkasına isabet etti. Derken İbn Mülcem saldırıp alnının ön tarafına vurdu. Verdân kaçıp evine girdi. O, göğsüne sarmış olduğu ipek kumaşı çıkarırken, baba tarafından akrabası olan birisi yanına girdi. Adam Verdân'a: "Bu kılıçla ipek kumaşlar nedir?" diye sordu. Ona olanları anlattı. Adam evine gidip kılıcını aldı ve onu (Verdân'ı) kılıçla vurup öldürdü. Şebîb, Kinde kapılarına doğru kaçtı. İnsanlar ona saldırdı ve Hadramevt'ten, Uveymir adında bir adam kılıçla ayağına vurarak onu yere devirdi ve üzerine çullandı. Halkın onu yakalamak için kendisine doğru geldiğini görünce, Şebîb'in de kılıcı elindeydi, kendisine zarar vermelerinden korktu ve Şebîb'e bırakıp kendini kurtardı. Şebîb, kalabalıktan faydalanarak kurtuldu.

İbn Mülcem, Mescid'den kaçınca Hemedân kabilesinden Ebû Edmâ adında birisi onu ayağından vurarak devirdi. Ali geri çekilip, Ca'de b. Hubeyre b. Ebî Vehb'i sırtından ileriye itti. Sabah namazını halka o kıldırdı. İnsanlar her taraftan Ali'nin etrafını kuşattı.

Muhammed b. Hanîf'in şöyle anlattığını naklettiler: Vallahi (Ali'nin öldürüldüğü gece) Büyük Cami'de (Ali'nin çıktığı) kapıya yakın Mısır halkından birçok kişiyle namaz kılıyordum. Kimisi kıyamda, kimisi rükûda, kimisi secdede, gecenin başından sonuna kadar usanmadan ibadet ediyorlardı. Bu sırada Ali sabah namazı için çıkıp, «Ey insanlar! Namaza, namaza!» demeye başladı. Bilmiyorum, bu sözler üzerine mi baktım yoksa kılıcın parıltısına mı? Şu sözleri duydum: "Hüküm Allah'ındır! Ne senin, ne de dostlarının değil ey Ali!" Bir kılıç ve insanlar gördüm. Ali'nin: "Adam'ın kaçmasına izin vermeyin" dediğini duydum. Her taraftan insanlar etrafında toplandı. İbn Mülcem, Ali'nin yanına sokuldu. Ben de içeriye girenlerle beraber girdim. Ali'nin şöyle dediğini duydum: "Cana can! Eğer ölürsem beni öldürdüğü gibi onu da öldürün. Eğer yaşarsam, onun hakkındaki hükmü ben veririm."

İbn Mülcem, Ali'nin yanına alındığı zaman, Ali, ona: "Ey Allah'ın düşmanı! Ben sana iyilik yapmadım mı?" diye sordu. İbn Mülcem: "Evet" dedi. Ali: "Seni bunu yapmaya iten sebep nedir?" diye sordu. İbn Mülcem: "Kılıcımı kırk sabah biledim ve Allah'tan, onunla insanların en kötüsünü öldürmesini istedim." Ali ona: "Seni, onunla öldürülmüş ve insanların en şerlisi olarak görüyorum" dedi.

İbn Mülcem, Hz. Hasan'ın önünde elleri bağlı bir şekilde duruyordu. Ali'nin kızı Ümmü Gülsüm, ağlayarak ona: "Ey Allah'ın düşmanı! Umuyorum ki (bu saldırı) müminlerin emirine pek kötü sonuç vermeyecek! Yüce Allah ta seni rezil edecektir" dedi. İbn Mülcem dedi ki: "Niye ağlıyorsun?! Vallahi! Kılıcı bin dinara aldım ve bin dinara zehirledim. Eğer bu darbe bütün Mısır halkına vurulmuş olsaydı, onlardan hiç biri bir saat bile yaşamazdı. Baban ise şu ana kadar yaşıyor." Ali, Hasan'a dedi ki: "Eğer yaşayacak olursam onun hakkındaki hükmü ben vereceğim. Eğer yediğim darbeden ölürsem, sen de onu bir kılıçla öldür ve ona eziyet etme. Çünkü Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), kuduz köpek olsa dahi, ona eziyet edilmesini yasaklamıştı."

Cündüb b. Abdillah, Ali'nin yanına girip: "Ey Müminlerin emiri! İnşallah seni kaybetmeyiz! Ama öyle bir şey olursa, Hasan'a biat edelim mi?" diye sordu. Dedi ki: "Ne biat etmenizi emrederim, ne de sizi bundan alıkoyarım. Siz işinizi daha iyi bilirsiniz."

Hz. Ali öldüğü zaman (büyük oğlu) Hasan, İbn Mülcem'i getirtti. İbn Mülcem, girince şöyle dedi: "Sana bir hasletimi söyleyeyim. Vallahi şimdiye kadar Allah'a ne ahid verdiysem yerine getirdim. Allah'a, Ali'yi ve Muâviye'yi öldürmeye veya bu yolda ölmeye ahdettim. Eğer istersen beni bırak, gidip Muâviye'yi öldüreyim, sonra gelip sana teslim

olurum." Hasan dedi ki: "Hayır vallahi cehennemi göreceksin." Onu öldürdü. Halk onu alıp bir çukura götürüp yaktılar.

Ali b. Ebî Tâlib, şöyle demişti: "Ey Abdulmuttalib oğulları! «Emîrül-müminin öldü, Emîrül-müminin öldü» diyerek Müslümanların kanına girdiğinizi görmeyeyim. Benim ölümüme karşılık sadece katilim öldürülsün."

Berk b. Abdillah ise, Muâviye'yi öldürmek için bekledi. Sabah namazına çıkınca, ona kılıcıyla saldırdı. Muâviye geri dönerek kaçtı. Kılıç kaba etine isabet etti. Berk, yakalanınca: "Sana vereceğim müjdeli bir haberin senin yanında bana faydası olur mu?" diye sorunca Muâviye: "O nedir?" dedi. "Bu gece bir kardeşim Ali'yi öldürdü" deyince Muâviye dedi ki: "Belki de onun buna gücü yetmemiştir." Dedi ki: "Gücü yeter, çünkü Ali, muhafız olmadan namaza çıkar." Muâviye emretti ve Berk'i öldürttü. Tabîb olan Sâidî'ye haber gönderdi. Yarasına bakınca şöyle dedi: "Aldığın yara zehirli bir yaradır. Sana yapacağım şu iki şeyden birini tercih et. Ya, bir demiri kızdırıp, kılıç darbesinin yerini dağlayacağım ya da sana bir ilaç içireyim, fakat senin çocuk sahibi olmanı engeller ve senin zehirli yaranı iyileştirir."

Muâviye ona dedi ki: "Ben ateşe dayanamam. Çocuk sahibi olmamaya gelince, Yezîd, Abdullah ve onun çocukları bana yeter." Kendisine o gece ilaçtan içirdi. İyileşti, ama ondan sonra çocuğu olmadı. Muâviye, bundan sonra (mescitte) kendine has (namaz kılacak) yer yapılmasını ve başında polis bulunmasını emretti.

Hz. Ali, oğulları Hasan ile Hüseyn'e dedi ki: "Ey oğullarım! Size Allah'tan korkmanızı, namazlarınızı vaktinde kılmanızı, zekâtı gerekli yerlere vermenizi ve güzelce abdest almanızı tavsiye ederim. Çünkü namaz, ancak abdestle kabul olur. Hataları bağışlamanızı, öfkenizi yenmenizi, akrabalarınızla alakayı kesmemenizi, cahile yumuşak davranmanızı, dini bilgileri iyice öğrenmenizi, tedbiri elden bırakmamanızı, Kur'ân'a bağlı olmanızı, etrafınızla iyi geçinmenizi, iyiliği emredip kötülükten sakındırmanızı ve kötü şey ve işlerden uzak durmanızı tavsiye ediyorum."

Sonra, Muhammed b. el-Hanefiyye'ye bakıp: "Kardeşine ettiğim tavsiyeleri ezberledin mi?" dedi. O: "Evet" deyince, dedi ki: "Sana da aynısını tavsiye ediyorum ve iki kardeşine de senin üzerindeki haklarından dolayı saygılı davranmanı tavsiye ediyorum. Onların sözlerinin dışına çıkmamanı ve onlara danışmadan bir şey yapmamanı tavsiye ediyorum."

Sonra, Hasan ve Hüseyn'e dedi ki: "Onu size emanet ediyorum. O, sizin kardeşiniz ve babanızın oğludur. Babanızın da onu sevdiğini biliyorsunuz."

Sonra şöyle bir vasiyette bulundu: "Rahmân ve Rahim olan Allah'ın adıyla. Bu, Ali b. Ebî Tâlib'in vasiyetidir: Allah'tan başka ilah olmadığına ve eşinin ve ortağının bulunmadığına, Muhammed'in, Alllah'ın kulu ve elçisi olduğuna, onu Müşrikler istemese de, hidayet üzere, hak dini bildirmek ve bütün dinlere üstün kılmak için gönderdiğine şehadet ederim. Sonra, namazım, ibadetim, hayatım ve ölümüm ancak âlemlerin Rabb'i olan Allah içindir. Onun ortağı yoktur. Bununla emredildim ve ben Müslümanların ilkiyim.

Ey Hasan ve Hüseyn! Bütün ailem ve kendisine bu mektubum ulaşan herkese Allah'tan korkmayı ve Müslüman olarak ölmeyi, Allah'ın ipine sımsıkı sarılıp ayrılmamayı tavsiye ediyorum. Ben Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu duydum: *"İki kişinin arasını bulmak, bütün namaz ve oruçlardan daha üstündür."* Yakın akrabalarınızı gözetin onların halini sorun ve ziyaret edin. Böyle yapmakla, Allah sizin hesabınızı kolaylaştırır. Yetimler hususunda Allah'tan korkun. Haklarını zayi etmeyin. Namaz hususunda Allah'tan korkun. O, dininizin direğidir. Zekât hususunda Allah'tan korkun. O, Allah'ın gazabını söndürür. Fakirler ve miskinler hususunda Allah'tan korkun. Geçiminizde onları kendinize ortak edinin. Kur'ân hususunda Allah'tan korkun. Onun hükmüyle muamele etmede kimse sizi geçmesin. Allah yolunda malınızla ve canınızla cihad hususunda Allah'tan korkun. Rabbinizin Ev'i (Kâbe) hususunda Allah'tan korkun. Yaşadığınız müddetçe onu bırakmayın. Bırakırsanız, size yardım edilmez. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), soyu konusunda Allah'tan korkun. Onlara zulmetmeyin. Komşularınız hususunda Allah'tan korkun. Onlar size Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) vasiyetidir. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: *"Cibril bana komşuyu o kadar tavsiye etti ki onları birbirine mirasçı yapacak sandım."* Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) ashâbı hususunda Allah'tan korkun. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) onlara iyi davranılmasını tavsiye etti. Zayıf olan kadınlarla elinizin altında bulunan cariyeler hususunda Allah'tan korkun. Namaz, (ille de) namaz! Allah'a sığının ve kınayanın kınamasından korkmayın. Dilediğiniz şeyde Allah size yardımda bulunur ve aleyhinize çalışana karşı sizi korur. **"İnsanlara güzel söz söyleyin."** (Bakara Sur. 83) Allah'ın size emrettiği gibi iyiliği emredip kötülükten nehyetmeyi elden bırakmayın. Sonra sizin kötüleriniz idareyi eline alır ve dua ettiğinizde duanız kabul olmaz. Birleşin, birbirinize iyilikte bulunun. Birbirinizi terk etmekten, sırt çevirmekten ve ayrılmaktan sakının. **"İyilik ve takvada birbirinize**

yardım ediniz. Kötülük ve düşmanlıkta yardımlaşmayınız. Allah'tan korkunuz. Gerçekten Allah'ın azabı çetindir." (Mâide Sur. 2) Ey Ehl-i beyt! Allah sizi ve sizden olan Peygamber'inizi muhafaza buyursun. Sizi Allah'a ısmarlıyorum. Allah'ın selamı üzerinize olsun."

Sonra ölene kadar şehadet kelimesinden başka bir şey söylemedi. Ramazan ayında Hicrî kırk yılında vefat etti. Onu Hasan, Hüseyin ve Abdulah b. Câfer yıkadı. Gömleksiz olarak üç giysiyle kefenlendi. Namazını Hasan, dokuz tekbirle kıldırdı. Hasan altı ay onun görevini üstlendi.

İbn Mülcem Ali'yi öldürmeden önce, Benî Bekr b. Vâil kabilesinde otururken yanından Ebcer b. Câbir el-İclî Ebû Haccâr'ın cenazesi geçti. O, Hıristiyan'dı ve Hıristiyanlar da etrafındaydı. Halk Haccâr'la beraber, önlerinde ise Şakîk b. Sevr es-Sülemî yürüyorlardı. Onları görünce: "Kim bunlar?" diye sordu. Kendisine kim oldukları söylenince şu şiiri okudu:

Eğer Haccâr b. Ebcer Müslüman olsaydı, Ebcer'in cenazesi ondan uzak tutulurdu

Eğer Haccâr b. Ebcer kâfirse bunun gibi küfür ve inkâr bulunmaz

Şu nâşın etrafındakilerinin hem papaz, hem Müslüman olmasına razı olur musunuz?

Eğer böyle olsaydı ne kadar kötü olurdu.

İbn Ebî Ayyâş el-Murâdî şu şiiri okudu:

İnsaflı bir bedel isteyen görmedim

Kitâm'ın açık seçik bedeli gibi

Üç bin (dinar), bir köle, bir cariye

Ve Ali'yi öldürecek bir kılıç darbesi

Hiçbir mehir Ali'den değerli olamaz

Öldürülecekse İbn Mülcem öldürülsün

Ebu'l-Esved ed-Duelî şu şiiri okudu:

Muâviye b. Harb'e haber ver, düşmanlar sevinmesin

İnsanların en güzelini ve hayırlısını (öldürerek)

Haram ayda mı bizi üzüyorsunuz

Bineğe bindiğinde onu uysallaştıran ve gemiye binen birini öldürdünüz

Tamir ettiği ayakkabının söküğünü dikeni

Fatiha'yı ve arkasından yüz (âyet) okuyanı öldürdünüz

Kureyş, senin din ve soy bakımından en hayırlıları olduğunu biliyordu.

Amr b. Berk ise, Muâviye'nin vurulduğu gece Amr b. el-Âs'ı öldürmek için bekledi. Amr b. el-Âs, karın ağrısından şikayet ettiği için sabah namazına çıkmadı. Polislerinin sorumlusu olan Hârice b. Habîb'e namaz kıldırması için emretti. O, Benî Âmir b. Lüeyy kabilesindendi. İnsanlara namaz kıldırmak için çıktığında Amr b. Berk, onu Amr b. el-Âs zannetti ve kılıçla vurarak öldürdü. Yakalanıp Amr'ın yanına götürüldü. İnsanların ona vali lakabıyla selam verdiklerini görünce dedi ki: "Bu kimdir?" "Amr b. el-Âs'tır" dediklerinde: "Ben kimi öldürdüm?" diye sordu. "Hârice'yi öldürdün" dediler. "Vallahi ey fâsık! Öldürmek istediğim senden başkası değildi" dedi. Amr dedi ki: "Sen beni istedin, ama Allah, Hârice'yi murad etti." Onu yaklaştırıp öldürttü. Bu haber Muâviye'ye ulaşınca, Amr'a şöyle bir mektup yazdı:

"Zaman senin zamanındır, bunun böyle olmasının sebebi çoktur

Lüey b. Gâlib'ten bir ihtiyarın ölüm zamanı gelmiştir

Ey Amr yavaş ol! Sen onun amcasısın ve yakınlarından başka onun dostusun

Sen kurtuldun, Murâdî kılıcını bu vadilerin reisi Tâlib'in kabilesinden birinin kanıyla suladı

Bir başkası da onun gibi bana da kılıçla salladı, ama ona vurulan darbe sert oldu.

Sen ise şehrinde, su içmeye gelen ceylanlar gibi olan

Beyaz tenli kadınlarla her gün ve gece eğleniyorsun."

Hz. Ali'nin ölüm haberini (Muâviye'ye) götüren Süfyân b. Abdişems b. Ebî Vakkâs'tı. Hasan, Kays b. Sa'd b. Ubâde'yi oniki bin kişiyle önden göndermişti. Muâviye de o yıl çıkıp İlyâ'da (yani Kudüs'te) konakladı. Hüseyin de gidip Medâyin'de Kusûru'l-Bîd (beyaz saraylar) denilen mevkide konakladı. (Muâviye de Mesken denilen yerde konakladı.) Medâyin'de idare Muhtâr b. Ebî Ubeyd'in amcasının elindeydi. Adı, Sa'd b. Mes'ûd'du. Muhtar genç bir delikanlıyken, Sa'd'a: "Zenginlik ve şeref ister misin?" diye sordu. "Neymiş o?" diye sorunca, dedi ki: "Hasan'ı yakalayıp, buna karşılık Muâviye'den valilik istersin." Sa'd ona dedi ki: "Allah sana lanet etsin! Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem)

kızının oğlunu esir alıp onu bağlayacak mıyım? Sen ne kadar kötü birisin."

Hz. Hasan, insanların etrafından dağıldığını görünce Muâviye'ye haber gönderip barış istedi. Muâviye, ona Abdullah b. Âmir ve Abdullah b. Semure b. Habîb b. Abdişems'i gönderdi Medâin'e, Hasan'ın yanına geldiler ve ona istediğini verip onunla barış yaptılar. Sonra Hasan kalkıp halka şöyle dedi: "Ey Irak halkı! Şu üç şey sebebiyle sizden utanıyorum. Babamı öldürmeniz, bana saldırmanız ve eşyalarımı yağmalamanız." Muâviye'ye itaat etti ve Kûfe'ye girdi. Halk da (Muâviye'ye) biat etti.

★Taberânî rivayet etti. Mürseldir ve senedi hasendir.[1]

١٤٧٩٢ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللّٰهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا أَبُو أَحْمَدَ حَدَّثَنَا شَرِيكٌ عَنْ عِمْرَانَ بْنِ ظَبْيَانَ عَنْ أَبِى يَحْيَى قَالَ لَمَّا ضَرَبَ ابْنُ مُلْجِمٍ عَلِيًّا الضَّرْبَةَ قَالَ عَلِيٌّ افْعَلُوا بِهِ كَمَا أَرَادَ رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَفْعَلَ بِرَجُلٍ أَرَادَ قَتْلَهُ فَقَالَ اقْتُلُوهُ ثُمَّ حَرِّقُوهُ "

رواه أحمد وفيه عمران بن ظبيان وثقه ابن حبان وغيره وفيه ضعف وبقية رجاله ثقات.

14792- Ebû Yahyâ der ki: İbn Mülcem'in darbesine maruz kaldığında Hz. Ali şöyle dedi: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) birisini öldürmek istediğinde buyurduğu gibi yapın: "Onu öldürün, sonra yakın."

★Ahmed rivayet etti. Ravilerden İmrân b. Zabyân'ı İbn Hibbân ve başkaları güvenilir bulmuştur. Ama kendisinde zayıflık vardır. Diğer ravileri güvenilirdir.[2]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (168) ve Taberî, *Tarih*'i (2/83,86) ile bir bölümünü *Tezhîbu'l-Âsâr*'da *Müsned Ali* (137) *mu'dal* bir isnâdla rivayet ettiler. Çünkü İsmâîl b. Râşid es-Sülemî Tebe-i tâbiîndir ve durumu meçhuldür.

[2] Ahmed (713) ve Ebû Câfer et-Taberî *Tezhîbu'l-Âsâr, Müsned Ali*'de (s. 70) rivayet etti ve dedi ki: "Bu bize göre senedi sahih bir haberdir. Diğerlerinin mezhebine göre, bazı illetlerinden dolayı zayıf ve gayr-ı sahih olması lazım. Birincisi: Bu, Ali'den çıktığı bilinmeyen bir haberdir. Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) sadece bu kanalla sahihtir. Onlara göre haber tek kalırsa kabulünde titizlik göstermek gerekir. İkincisi: Onlara göre İmrân b. Zabyân dinde hüccet olacak şeylerde kendisinin sağlam olduğu söylenemez. Üçüncüsü: Onlara göre Şerîk, çok yanılan biriydi. Nakil ehlinden böyle olanların naklini alırken dikkat etmek gerekir. Dördüncüsü: Onlara göre sahih olan, ona (katile) yapılan şey Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) yapmak istediği şeye karşılıktı. O, (öldürülmedi) Müslüman oldu ve İslam'ını güzelleştirdi ve Allah katında güzel sayılacak ameller yaptı. Bazıları dediler ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), yakılmasını değil asılmasını emretti." Beşincisi: Tarihçilerin Hz. Ali'nin katili için kısas olarak öldürülmesini ve kendisine eziyet edilmemesini emrettiği hususunda ihtilafları yoktur."

(بَابٌ فِي مَوْلِدِهِ وَوَفَاتِهِ)

Doğumu ve Vefatı

١٤٧٩٣ - حَدَّثَنَا مَسْعَدَةُ بْنُ سَعْدٍ الْعَطَّارُ ، ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُنْذِرِ الْحِزَامِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ طَلْحَةَ ، ثنا إِسْحَاقُ بْنُ يَحْيَى بْنِ طَلْحَةَ ، عَنْ عَمِّهِ مُوسَى بْنِ طَلْحَةَ ، قَالَ : " كَانَ عَلِيٌّ ، وَالزُّبَيْرُ ، وَسَعْدُ بْنُ أَبِي وَقَّاصٍ عِذَارَ عَامٍ وَاحِدٍ "

رواه الطبراني وفيه إسحاق بن يحيى بن طلحة وهو متروك وقال يعقوب بن شيبة : لا بأس به وبقية رجاله وثقوا.

14793- Mûsâ b. Talha der ki: "Hz. Ali, Zübeyr ve Sa'd b. Ebî Vakkâs aynı yıl doğdular."

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden İshâk b. Yahyâ b. Talha metruktur. Ya'kûb b. Şeybe ise: "Zararı yoktur" değerlendirmesinde bulundu. Diğer ravileri, güvenilir sayılmıştır.[1]

١٤٧٩٤ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ زَيْدٍ ، ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُنْذِرِ ، ثنا سُفْيَانُ ، عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : " تُوُفِّيَ عَلِيٌّ وَهُوَ ابْنُ ثَمَانٍ وَخَمْسِينَ "

رواه الطبراني في الكبيرورجاله رجال الصحيح.

14794- Muhammed b. Ali b. Hüseyn der ki: "Hz. Ali, ellisekiz yaşında vefat etti."

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde rivayet etmiştir. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

١٤٧٩٥ - حَدَّثَنَا أَبُو الزِّنْبَاعِ رَوْحُ بْنُ الْفَرَجِ ، ثنا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ ، قَالَ : " قُتِلَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ يَوْمَ الْجُمُعَةِ ، يَوْمَ سَبْعَةَ عَشَرَ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ ، سَنَةَ أَرْبَعِينَ "

رواه الطبراني ورجاله ثقات.

14795- Yahyâ b. Bukeyr bildiriyor: "Ali b. Ebî Tâlib, Hicrî kırk yılında, Ramazan'ın onyedisinde ve Cuma günü öldürüldü."[3]

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.

---

1 Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (247) ve Hâkim *Müstedrek*'inde (3/267) rivayet etmiştir.

2 Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (166) rivayet etmiştir. Yine, aynı isnâdla "Ali altmış üç yaşında vefat etti" (165) ibaresiyle rivayet etmiştir

3 Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (164) rivayet etmiştir.

١٤٧٩٦ - حَدَّثَنَا عُبَيْدُ بْنُ غَنَّامٍ ، حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ ، قَالَ : " قُتِلَ عَلِيٌّ سَنَةَ أَرْبَعِينَ ، وَكَانَتْ خِلافَتُهُ خَمْسَ سِنِينَ وَسِتَّةَ أَشْهُرٍ "

رواه الطبراني ورجاله ثقات.

14796- Ebû Bekr b. Ebî Şeybe bildiriyor: "Hz. Ali kırk yılında öldürüldü. Hilâfeti beş yıl altı ay sürdü."[1]

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.

١٤٧٩٧ - حَدَّثَنَا الْمِقْدَامُ بْنُ دَاوُدَ ، ثنا عَلِيُّ بْنُ مَعْبَدٍ ، حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرٍو ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَقِيلٍ ، قَالَ : " قُتِلَ عَلِيٌّ سَنَةَ أَرْبَعِينَ "

رواه الطبراني وإسناده ضعيف.

14797- Abdullah b. Muhammed b. Akîl der ki: "Hz. Ali, kırk yılında öldürüldü."[2]

★Taberânî rivayet etti. Senedi zayıftır.

(بَابٌ خُطْبَةُ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا)

Hz. Hasan b. Ali'nin Hutbesi

١٤٧٩٨ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ زُهَيْرٍ ، قَالَ : نا أَحْمَدُ بْنُ يَحْيَى الصُّوفِيُّ ، قَالَ : نا إِسْمَاعِيلُ بْنُ أَبَانَ الْوَرَّاقُ ، قَالَ : نا سَلامُ بْنُ أَبِي عَمْرَةَ ، عَنْ مَعْرُوفِ بْنِ خَرَّبُوذَ ، عَنْ أَبِي الطُّفَيْلِ ، قَالَ : خَطَبَ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ ، فَحَمِدَ اللَّهَ وَأَثْنَى عَلَيْهِ ، وَذَكَرَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيًّا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ خَاتَمَ الأَوْصِيَاءِ ، وَوَصِيَّ خَاتَمِ الأَنْبِيَاءِ ، وَأَمِينَ الصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ ، ثُمَّ قَالَ : " يَا أَيُّهَا النَّاسُ ، لَقَدْ فَارَقَكُمْ رَجُلٌ مَا سَبَقَهُ الأَوَّلُونَ وَلا يُدْرِكُهُ الآخِرُونَ ، لَقَدْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعْطِيهِ الرَّايَةَ ، فَيُقَاتِلُ جِبْرِيلُ عَنْ يَمِينِهِ ، وَمِيكَائِيلُ عَنْ يَسَارِهِ ، فَمَا يَرْجِعُ حَتَّى يَفْتَحَ اللَّهُ عَلَيْهِ ، وَلَقَدْ قَبَضَهُ اللَّهُ فِي اللَّيْلَةِ الَّتِي قَبَضَ فِيهَا وَصِيَّ مُوسَى ، وَعُرِجَ بِرُوحِهِ فِي اللَّيْلَةِ الَّتِي عُرِجَ فِيهَا بِرُوحِ عِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ ، وَفِي اللَّيْلَةِ الَّتِي أَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فِيهَا الْفُرْقَانَ ، وَاللَّهِ ، مَا تَرَكَ ذَهَبًا وَلا فِضَّةً وَلا شَيْئًا يُصَرُّ لَهُ ، وَمَا فِي بَيْتِ مَالِهِ إِلا سَبْعُمِائَةِ دِرْهَمٍ

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (172) rivayet etmiştir.
[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (171) rivayet etmiştir.

وَخَمْسِينَ دِرْهَمًا فَضَلَتْ مِنْ عَطَائِهِ ، أَرَادَ أَنْ يَشْتَرِيَ بِهَا خَادِمًا لأُمِّ كُلْثُومٍ " ، ثُمَّ قَالَ " : مَنْ عَرَفَنِي فَقَدْ عَرَفَنِي ، وَمَنْ لَمْ يَعْرِفْنِي فَأَنَا الْحَسَنُ بْنُ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، ثُمَّ تَلا هَذِهِ الآيَةَ , قَوْلَ يُوسُفَ : ﴿وَاتَّبَعْتُ مِلَّةَ آبَائِي إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ﴾ ، ثُمَّ أَخَذَ فِي كِتَابِ اللَّهِ فَقَالَ : أَنَا ابْنُ الْبَشِيرِ ، وَأَنَا ابْنُ النَّذِيرِ ، وَأَنَا ابْنُ النَّبِيِّ ، وَأَنَا ابْنُ الدَّاعِي إِلَى اللَّهِ بِإِذْنِهِ ، وَأَنَا ابْنُ السِّرَاجِ الْمُنِيرِ ، وَأَنَا ابْنُ الَّذِي أُرْسِلَ رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ ، وَأَنَا مِنْ أَهْلِ الْبَيْتِ الَّذِينَ أَذْهَبَ اللَّهُ عَنْهُمُ الرِّجْسَ وَطَهَّرَهُمْ تَطْهِيرًا ، وَأَنَا مِنْ أَهْلِ الْبَيْتِ الَّذِينَ افْتَرَضَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مَوَدَّتَهُمْ وَوِلَايَتَهُمْ " ، فَقَالَ فِيمَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : ﴿قُلْ لا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَى﴾ "

14798- Ebu't-Tufeyl bildiriyor: Hasan b. Ali, bize hutbe verdi. Allah'a hamdü senâ ettikten sonra, vasiyet edilenlerin sonuncusu, Peygamberlerin sonuncusunun vasisi, Sıddîk ve şehitlerin emîni ve mü'minlerin emîri Hz. Ali'yi andı ve dedi ki:

"Ey insanlar! Öncekilerin kendisini geçemediği ve sonrakilerin ona ulaşamayacağı bir adam aranızdan ayrıldı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), sancağı ona verirdi. Cibril sağında, Mîkâîl solunda savaşırdı. Allah kendisine fetih nasib etmeden dönmezdi. Allah, onun ruhunu, Mûsâ'nın vasîsi'nin (Hârûn'un) ruhunu aldığı gün aldı. Ruhunu, İsâ b. Meryem'in ruhunu göklere yükselttiği günde, onun ruhunu göklere yükseltti. Allah'ın, Furkân'ı indirdiği gün. Vallahi o, geriye ne altın, ne de gümüş bıraktı. Evinde verdiklerinden geriye kalan yedi yüz elli dirhem kalmıştır. Onunla da, Ümmü Gülsüm'e hizmetçi almak istiyordu."

Sonra dedi ki: "Beni tanıyan tanır. Beni tanımayan bilsin ki ben Hasan b. Muhammed'im." Sonra Yusuf'un sözü olan şu âyeti okudu: **"Atalarım İbrâhîm, İshak ve Yakub'un dinine uydum."** (Yusuf Sur. 38) Sonra Allah'ın Kitab'ını (eline) alıp şöyle dedi: "Ben Müjdeleyen'in oğluyum. Ben Uyarıcı'nın oğluyum. Ben Nebi'nin oğluyum. Ben Allah'ın izniyle Allah'a Çağıran'ın oğluyum. Ben ışık saçan ve aydınlık verenin oğluyum. Ben, Âlemlere rahmet olarak gönderilenin oğluyum. Ben kusurlarını giderip tertemiz yaptığı Ehl-i beyttenim. Ben Allah'ın kendilerine yakınlık ve sevgi beslenmesini farz kıldığı Ehl-i beyt'tenim." Muhammed'e (sallallahu aleyhi vesellem), indirilen şu âyeti okudu: **"Ben sizden buna karşı yakınlara sevgiden (veya Allah'a yaklaşmaktan) başka bir ücret istemem"** (Şûrâ Sur. 23)

١٤٧٩٩ - وفي رواية : وَفِيهَا قُتِلَ يُوشَعُ بْنُ نُونَ فَتَى مُوسَى"

رواه الطبراني في الأوسط والكبير باختصار إلا أنه قال : ليلة سبع وعشرين من رمضان وأبو يعلى باختصار والبزار بنحوه إلا أنه قال : ويعطيه الراية فإذا حم الوغى فقاتل جبريل عن يمينه وقال : وكانت إحدى وعشرين من رمضان. ورواه أحمد باختصار كثير وإسناد أحمد وبعض طرق البزار والطبراني في الكبير حسان.

14799- Bir rivayette de şöyle dedi: "O gün Mûsâ'nın yanındaki genç, Yûşâ b. Nûn öldürüldü."

★Taberânî *el-Mu'cemu'l-evsat* ile kısa metinle *M. el-Kebîr*'inde de rivayet etti; ancak: "Ramazanın yirmi yedinci gecesi" ifadesini kullandı.

Ebû Ya'lâ kısa metinle ve şu ifadelerle Bezzâr da rivayette bulundu: "Ona sancağı verir, savaş kızıştığı zaman Cibrîl sağında savaşırdı." Ve dedi ki: "Ramazan'ın yirmi birinci gecesiydi."

Çok kısa bir metinle rivayet eden Ahmed'in senedi ile Bezzâr ve Taberânî'nin *M. el-Kebîr*'indeki bazı tarîkleri hasendir.[1]

(أَبْوَابٌ)

(مَنَاقِبُ طَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدُ اللهِ رضي الله عنه)

Talha b. Ubeydillah'ın Menkıbeleri

(بَابٌ نَسَبُهُ)

Nesebi

١٤٨٠٠ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْبَرْقِيُّ ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ هِشَامٍ ، عَنْ أَبِي عُبَيْدَةَ مَعْمَرِ بْنِ الْمُثَنَّى ، قَالَ : " طَلْحَةُ بْنُ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُثْمَانَ بْنِ عَامِرِ بْنِ كَعْبِ بْنِ سَعْدِ بْنِ تَيْمِ بْنِ مُرَّةَ بْنِكَعْبِ بْنِ لُؤَيٍّ بْنِ غَالِبِ بْنِ فِهْرِ بْنِ مَالِكٍ ، وَأُمُّهُ : الصَّعْبَةُ بِنْتُ الْحَضْرَمِيِّ ، وَإِنَّمَا قِيلَ : الْحَضْرَمِيُّ ؛ لأَنَّهُ كَانَ بِبِلادِ حَضْرَمَوْتَ ، فَتَلَ بِهَا عَمْرَو بْنَ نَاهِضٍ الْحِمْيَرِيَّ ، ثُمَّ هَرَبَ إِلَى مَكَّةَ فَحَالَفَ حَرْبَ بْنَ أُمَيَّةَ ، وَاسْمُ الْحَضْرَمِيِّ : عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمَّارِ بْنِ رَبِيعَةَ بْنِ أَكْبَرَ بْنِ عَوْفِ بْنِ مَالِكِ بْنِ عُوَيْفِ بْنِ خَزْرَجِ بْنِ إِيَادِ بْنِ الصَّدَفِ بْنِ حَضْرَمَوْتَ بْنِ

[1] Ebû Ya'lâ (6757, 6758) rivayet etmiştir.

قَحْطَانَ بْنِ كِنْدَةَ ، الصَّعْبَةُ أُخْتُ الْعَلاءِ بْنِ الْحَضْرَمِيِّ ، وَأُمُّهَا : عَاتِكَةُ بِنْتُ وَهْبِ بْنِ عَبْدِ بْنِ قُصَيِّ بْنِ كِلابِ بْنِ مُرَّةَ بْنِ كَعْبٍ "

رواه الطبراني وإسناده حسن

14800- Ebû Ubeyde Ma'mer b. el-Musennâ der ki: "(Nesebi) Talha b. Ubeydillah b. Osmân b. Âmir b. Ka'b b. Sa'd b. Teym b. Murre b. Ka'b b. Lüeyy b. Gâlib b. Fihr b. Mâlik'tir. Annesi, Sa'be binti'l-Hadramî'dir. Ona (annesinin babasına) Hadramî denmesinin sebebi, Hadramevt'te ikamet etmiş olmasındandır. Orada, Amr b. Nâhid el-Himyerî'yi öldürüp Mekke'ye kaçtı ve Harb b. Umeyye ile antlaştı. Hadramî'nin ismi, Abdullah b. Ammâr b. Rabî'a b. Ekber b. Bukeyr b. Avf b. Mâlik b. Uveyf b. el-Hazrec b. İyâd b. Sadef b. Hadramevt b. Kahtân b. Kindeli'dir. Sa'be, Alâ b. el-Hadramî'nin kardeşidir. Annesi, Âtike binti Vehb b. Abd b. Kusay b. Kilâb b. Murra b. Ka'b'tır."

★Taberânî rivayet etti. Senedi hasendir.

(بَابٌ صِفَتُهُ ﷺ)

Şemaili

١٤٨٠١ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا الزُّبَيْرُ بْنُ بَكَّارٍ ، حَدَّثَنِي إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُنْذِرِ ، عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ عِمْرَانَ ، حَدَّثَنِي إِسْحَاقُ بْنُ يَحْيَى بْنِ طَلْحَةَ ، عَنْ عَمِّهِ مُوسَى بْنِ طَلْحَةَ ، قَالَ : " كَانَ طَلْحَةُ بْنُ عُبَيْدِ اللَّهِ أَبْيَضَ يَضْرِبُ إِلَى الْحُمْرَةِ ، مَرْبُوعًا هُوَ إِلَى الْقِصَرِ أَقْرَبُ رَحْبَ الصَّدْرِ ، عَرِيضَ الْمَنْكِبَيْنِ ، إِذَا الْتَفَتَ الْتَفَتَ جَمِيعًا ضَخْمَ الْقَدَمَيْنِ "

رواه الطبراني وفيه عبد العزيز بن عمران وهو ضعيف.

14801- Mûsa b. Talha der ki: "(Babam) Talha b. Ubeydillah, kırmızıya çalan beyaz tenli, kısaya yakın orta boylu, geniş göğüslü ve geniş omuzluydu. Bir yere dönüp bakmak istediğinde bütün vücuduyla dönerdi. Ayakları iriydi."

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Abdulazîz b. İmrân zayıftır.[1]

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (1/191) rivayet etti.

١٤٨٠٢ - قَالَ الزُّبَيْرُ وَحَدَّثَنِي يَعْنِي إِبْرَاهِيمَ بْنَ الْمُنْذِرِ ، عَنِ الْوَاقِدِيِّ ، قَالَ : " كَانَ طَلْحَةُ بْنُ عُبَيْدِ اللَّهِ آدَمَ كَثِيرَ الشَّعْرِ لَيْسَ بِالْجَعْدِ ، وَلا السَّبْطِ ، حَسَنَ الْوَجْهِ ، دَقِيقَ الْعِرْنِينِ ، إِذَا مَشَى أَسْرَعَ ، كَانَ لا يُغَيِّرُ شَيْبَهُ ، قُتِلَ يَوْمَ الْجَمَلِ فِي جُمَادَى سَنَةَ سِتٍّ وَثَلاثِينَ "

رواه الطبراني ورجاله إلى الواقدي ثقات.

14802- Vâkıdî der ki: "Talha b. Ubeydillah, esmer ve sık saçlıydı. Saçları ne kıvırcık, ne de düzdü (dalgalıydı.) Güzel yüzlüydü. İnce burunluydu. Yürüdüğünde hızlı yürürdü. Saçlarındaki akları boyamazdı. Cemel günü Hicrî otuzaltı yılında, Cemâziye'l-âhar veya Evvel ayında öldürüldü."

★Taberânî rivayet etti. Vâkidî dışındaki ravileri güvenilirdir.[1]

(بَابٌ فِي كَرَمِهِ وَمَا سُمِّيَ بِهِ ﷺ)

Cömertliği ve Kendisine Verilen Adlar

١٤٨٠٣ - حَدَّثَنَا أَبُو يَزِيدَ الْقَرَاطِيسِيُّ ، ثنا أَسَدُ بْنُ مُوسَى ، ثنا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ ، عَنْ مُجَالِدٍ ، عَنِ الشَّعْبِيِّ ، عَنْ قَبِيصَةَ بْنِ جَابِرٍ ، قَالَ : مَا رَأَيْتُ رَجُلا قَطُّ أَعْطَى لِجَزِيلٍ مِنَ الْمَالِ مِنْ غَيْرِ مَسْأَلَةٍ مِنْ طَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ ، قَالَ سُفْيَانُ : وَكَانَ أَهْلُهُ يَقُولُونَ : إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " سَمَّاهُ الْفَيَّاضَ "

رواه الطبراني وإسناده حسن.

14803- Kabîsa b. Câbir der ki: "Talha b. Ubeydillah'tan başka, kendisinden istenmeden çok mal veren başka birini görmedim."

Süfyân dedi ki: "Ailesi, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) kendisine Feyyâd ismini verdiğini söylerlerdi."

★Taberânî rivayet etti. Senedi hasendir.[2]

١٤٨٠٤ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ عُثْمَانَ بْنِ صَالِحٍ ، ثنا سُلَيْمَانُ بْنُ أَيُّوبَ بْنِ سُلَيْمَانَ بْنِ عِيسَى بْنِ مُوسَى بْنِ طَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ ، حَدَّثَنِي أَبِي ، عَنْ جَدِّي ، عَنْ مُوسَى بْنِ طَلْحَةَ ، عَنْ أَبِيهِ طَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ ، قَالَ

---

1 Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2/192) rivayet etti.

2 Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (194) rivayet etti. Ravilerden Mücâlid b. Saîd zayıftır.

: " سَمَّانِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ أُحُدٍ : طَلْحَةَ الْخَيْرِ ، وَفِي غَزْوَةِ ذِي الْعَشِيرَةِ : طَلْحَةَ الْفَيَّاضَ ، وَيَوْمَ حُنَيْنٍ : طَلْحَةَ الْجُودِ"

رواه الطبراني وقال : بالسين والشين جميعا فالسين من العسرة وبالشين موضع . وفيه من لم أعرفهم وسليمان بن أيوب الطلحي وثق وضعف.

14804- Talha b. Ubeydillah der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Uhud günü bana "Talhatu'l-Hayr" ismini verdi. (Tebuk) Zu'l-Aşîre gazvesinde ise: "Talhatu'l-Feyyâd" ismini verdi. Huneyn günü ise: "Talhatu'l-Cûd" adını verdi.

★Taberânî rivayet etti ve dedi ki: "(Aşîre) "Sin" ile de, "Şin" ile de okunur. "Sin" harfiyle okununca "Zorluk" demektir. "Şin" harfiyle okununca ise bir yer ismidir."

Ravilerden tanımadığım biri vardır. Süleymân b. Eyyûb et-Talhî'yi güvenilir bulanlar olduğu gibi, zayıf olduğunu söyleyenler de vardır.[1]

١٤٨٠٥ - حَدَّثَنَا مَسْعَدَةُ بْنُ سَعْدٍ الْعَطَّارُ ، ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُنْذِرِ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ طَلْحَةَ التَّيْمِيُّ ، عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ يَحْيَى بْنِ طَلْحَةَ ، عَنْ عَمِّهِ مُوسَى بْنِ طَلْحَةَ ، أَنَّ طَلْحَةَ ، نَحَرَ جَزُورًا ، وَحَفَرَ بِئْرًا يَوْمَ ذِي قَرَدٍ فَأَطْعَمَهُمْ وَسَقَاهُمْ ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " يَا طَلْحَةُ الْفَيَّاضُ ، فَسُمِّيَ طَلْحَةَ الْفَيَّاضَ"

رواه الطبراني وفيه إسحاق بن يحيى بن طلحة وقد وثق على ضعفه.

14805- Mûsa b. Talha der ki: "Talha, Zî Kurad günü develer kesti ve (su ihtiyacını gidermek için) kuyu açarak, sahabeye yedirip içirdi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), kendisine: "Ey Talhatu'l-Feyyâd" diye hitab edince kendisine bu isim kondu."

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden İshâk b. Yahyâ b. Talha zayıf olmasına rağmen güvenilir sayılmıştır.[2]

١٤٨٠٦ - حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ دُحَيْمٍ الدِّمَشْقِيُّ ، حَدَّثَنِي أَبِي ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ طَلْحَةَ التَّيْمِيُّ ، ثنا مُوسَى بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ ، عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الأَكْوَعِ ، قَالَ : ابْتَاعَ طَلْحَةُ بْنُ عُبَيْدِ اللَّهِ بِئْرًا بِنَاحِيَةِ الْجَبَلِ ، فَنَحَرَ جَزُورًا فَأَطْعَمَ النَّاسَ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " أَنْتَ يَا طَلْحَةُ الْفَيَّاضُ "

رواه الطبراني وفيه موسى بن محمد بن إبراهيم وهو مجمع على ضعفه.

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (197, 218) rivayet etti.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (197) rivayet etti.

14806- Seleme b. el-Ekva' bildiriyor: Talha b. Ubeydillah, dağ kenarında bir kuyu satın aldı. Develer kesti ve insanlara yedirdi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), kendisine: *"Sen Talhatu'l-Feyyâd'sın"* buyurdu.[1]

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Mûsa b. Muhammed b. İbrâhim'in zayıflığında görüş birliği vardır.

١٤٨٠٧ - وَعَنْ يَحْيَى بْنِ بُكَيْرٍ قَالَ : كَانَ طَلْحَةُ بْنِ عُبَيْدُ اللهِ يُكَنَّى أَبَا مُحَمَّدٍ"

رواه الطبراني ورجاله ثقات.

14807- Yahya b. Bukeyr şöyle dedi: "Talha b. Ubeydillah'ın künyesi, Ebû Muhammed'di."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.[2]

١٤٨٠٨ - حَدَّثَنَا أَبو يَزِيدَ الْقَرَاطِيسِيُّ ، ثنا أَسَدُ بْنُ مُوسَى ، حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ ، عَنْ طَلْحَةَ بْنِ يَحْيَى ، عَنْ جَدَّتِهِ وَهِيَ امْرَأَتُهُ سُعْدَى ، قَالَتْ : دَخَلَ عَلَيَّ يَوْمًا طَلْحَةُ ، فَرَأَيْتُ مِنْهُ ثِقَلا ، فَقُلْتُ : مَا لَكَ ، لَعَلَّ رَابَكَ مِنَّا شَيْءٌ فَنُعْتِبَكَ ؟ ، قَالَ : " لا ، وَلَنِعْمَ حَلِيلَةِ الْمَرْءِ الْمُسْلِمِ أَنْتِ ، وَلَكِنِ اجْتَمَعَ عِنْدِي مَالٌ وَلا أَدْرِي كَيْفَ أَصْنَعُ بِهِ " ، قَالَتْ : وَمَا يَغُمُّكَ مِنْهُ ؟ ادْعُ قَوْمَكَ فَاقْسِمْهُ بَيْنَهُمْ ، فَقَالَ : " يَا غُلامُ ، عَلَيَّ قَوْمِي " ، فَسَأَلْتُ الْخَازِنَ : كَمْ قَسَمَ ؟ قَالَ : أَرْبَعَ مِائَةِ أَلْفٍ"

رواه الطبراني ورجاله ثقات.

14808- Talha'nın hanımı Su'dâ bildiriyor: Birgün, Talha yanıma girdi. Kendisinde bir durgunluk gördüm ve dedim ki: "Neyin var? Sana karşı kınanacak (yanlış) bir şey yapmış olmayalım." Dedi ki: "Hayır! Sen Müslüman için çok iyi bir hanımsın. (Durgunluğumun sebebi) Yanımda çok mal birikti. Bu malı ne yapacağımı bilmiyorum." Su'dâ dedi ki: "Bu seni niye tasalandırıyor? Kavmini çağır ve malı aralarında paylaştır." Talha: "Ey çocuk! Kavmimi çağır" dedi. Malına bakan kişiye: "Ne kadar dağıttı?" diye sordum. "Dört yüz bin" dedi.

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.

١٤٨٠٩ - حَدَّثَنَا أَبو يَزِيدَ الْقَرَاطِيسِيُّ ، ثنا أَسَدُ بْنُ مُوسَى ، ثنا سُفْيَانُ ، عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ ، قَالَ : " كَانَتِ غَلَّةُ طَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدِ اللهِ كُلَّ يَوْمٍ أَلْفًا وَافِيًا "

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (6224) rivayet etti.
[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (190) rivayet etti.

رواه الطبراني ورجاله ثقات إلا أنه مرسل.

14809- Amr b. Dînâr der ki: "Talha'nın günlük geliri, tam bin'di."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilirdir. Ancak hadis mürseldir.[1]

(بَابٌ جَامِعٌ فِي مَنَاقِبِهِ ﷺ)

Talha'nın Menkıbelerini İçeren Bölüm

١٤٨١٠ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو بْنِ خَالِدٍ الْحَرَّانِيُّ ، ثنا أَبِي ، ثنا ابْنُ لَهِيعَةَ ، عَنْ أَبِي الأَسْوَدِ ، عَنْ عُرْوَةَ ، قَالَ طَلْحَةُ بْنُ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُثْمَانَ بْنِ عَمْرِو بْنِ كَعْبِ بْنِ سَعْدِ بْنِ تَيْمِ بْنِ مُرَّةَ ، كَانَ بِالشَّامِ فَقَدِمَ ، وَكَلَّمَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي سَهْمِهِ ، " فَضَرَبَ لَهُ بِسَهْمِهِ ، قَالَ : وَأَجْرِي يَا رَسُولَ اللَّهِ ؟ قَالَ : وَأَجْرُكَ " يَعْنِي يَوْمَ بَدْرٍ"

رواه الطبراني وهو مرسل حسن الإسناد.

14810- Urve der ki: Talha b. Ubeydillah b. Osmân b. Amr b. Ka'b b. Sa'd b. Teym b. Murra. Bedir günü, Şam'daydı. Gelip Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile kendisine ganimetten pay verilmesi konusunda görüştü. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), ona da pay verdi. Talha: "Sevap ta alacak mıyım ey Allah'ın Resûlü?" diye sorunca Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Sevap ta alacaksın"* buyurdu.

★Taberânî rivayet etti. Hadis mürseldir ve senedi hasendir.[2]

١٤٨١١ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، قال : نا الْقَعْقَاعُ بْنُ زَكَرِيَّا الطَّلْحِيُّ ، قال : نا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ إِدْرِيسَ ، عَنْ طَلْحَةَ بْنِ يَحْيَى ، عَنْ عِيسَى بْنِ طَلْحَةَ ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ، قَالَ : تَذَاكَرْنَا يَوْمَ أُحُدٍ ، وَالنَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَائِمٌ يُصَلِّي ، فَلَمَّا فَرَغَ وَانْصَرَفَ مِنْ صَلاتِهِ الْتَفَتَ إِلَيْنَا ، فَقَالَ : " أَلا أُخْبِرُكُمْ عَنْ يَوْمِ أُحُدٍ ؟ لَقَدْ رَأَيْتُنِي وَمَا مَعِيَ إِلا جِبْرِيلُ عَنْ يَمِينِي ، وَطَلْحَةُ عَنْ يَسَارِي "

رواه الطبراني في الأوسط وفيه القعقاع بن زكريا الطلحي و لم أعرفه وبقية رجاله رجال الصحيح.

14811- Ebû Hureyre bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) namaz kılarken, biz Uhud gününü konuşuyorduk. Namazı bitirince bize döndü ve şöyle dedi: *"Size Uhud gününden haber vereyim mi? (O gün) sağımda Cibrîl, solumda Talha'dan başka kimse yoktu."*

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (196) rivayet etti.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (189) rivayet etti. Ravilerden İbn Lehîa zayıftır.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden Ka'kâ b. Zekeriyâ et-Talhî'yi tanımıyorum. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.

١٤٨١٢ - حَدَّثَنَا سُوَيْدُ بْنُ سَعِيدٍ ، حَدَّثَنَا صَالِحُ بْنُ مُوسَى ، عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ إِسْحَاقَ ، عَنْ عَائِشَةَ بِنْتِ طَلْحَةَ ، عَنْ عَائِشَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ ، قَالَتْ : وَاللَّهِ ، إِنِّي لَفِي بَيْتِي ذَاتَ يَوْمٍ ، وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَصْحَابُهُ فِي الْفِنَاءِ ، وَالسِّتْرُ بَيْنِي وَبَيْنَهُمْ ، إِذْ أَقْبَلَ طَلْحَةُ بْنُ عُبَيْدِ اللَّهِ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى رَجُلٍ يَمْشِي عَلَى ظَهْرِ الأَرْضِ قَدْ قَضَى نَحْبَهُ ، فَلْيَنْظُرْ إِلَى طَلْحَةَ "

رواه أبو يعلى والطبراني في الأوسط وفيه صالح بن موسى وهو متروك.

14812- Müminlerin annesi Âişe dedi ki: Vallahi! Bir gün evimdeydim. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ve ashâbı avluda oturuyorlardı, aramızda bir örtü vardı. Bu sırada, Talha b. Ubeydillah geldi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"(Allah'a vermiş olduğu) sözünü tutup da yeryüzünde yürüyen birine bakmak isteyen, Talha'ya baksın"* buyurdu.

★Ebû Ya'lâ ve yakın metinle Taberânî *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayette bulundu. Ravilerden Sâlih b. Mûsa metrûktur.[1]

١٤٨١٣ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ عُثْمَانَ بْنِ صَالِحٍ ، ثنا سُلَيْمَانُ بْنُ أَيُّوبَ ، حَدَّثَنِي أَبِي ، عَنْ جَدِّي ، عَنْ مُوسَى بْنِ طَلْحَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا رَآنِي ، قَالَ : " مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى شَهِيدٍ يَمْشِي عَلَى وَجْهِ الأَرْضِ ، فَلْيَنْظُرْ إِلَى طَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ "

رواه الطبراني وفيه سليمان بن أيوب الطلحي وقد وثق وضعفه جماعة وفيه جماعة لم أعرفهم.

14813- Talha b. Ubeydillah der ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), beni gördüğünde şöyle derdi: *"Yeryüzünde yürüyen bir şehide bakmak isteyen, Talha b. Ubeydillah'a baksın."*

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Süleymân b. Eyyûb et-Talhî güvenilir sayılmıştır. Bazıları ise zayıf olduğunu söylemiştir. Ravilerinden tanımadığım vardır.[2]

١٤٨١٤ - وبسنده قَالَ : " لَمَّا كَانَ يَوْمُ أُحُدٍ جَعَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى ظَهْرِي حَتَّى اسْتَقَلَّ ، وَصَارَ عَلَى الصَّخْرَةِ ، وَاسْتَتَرَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ، فَقَالَ : هَكَذَا وَأَوْمَأَ بِيَدِهِ إِلَى وَرَاءِ ظَهْرِي : هَذَا جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلامُ أَخْبَرَنِي أَنَّهُ لا يَرَاكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي هَوْلٍ إِلا أَنْقَذَكَ مِنْهُ "

---

[1] Ebû Ya'lâ (4898) rivayet etti. Ravilerden Süveyd b. Saîd zayıftır.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (215) rivayet etti.

14814- Aynı ravi zinciriyle gelen rivayette şöyle dedi: Uhud günü Resûlullah'ı (sallallahu aleyhi vesellem) kayanın üzerine çıkıncaya ve müşriklerden gizleninceye kadar sırtımda taşıdım. Eliyle sırtıma işaret ederek: *"Cibrîl, bana, kıyamet günü seni ne zaman zor bir durumda görürse kurtaracağını söyledi"* buyurdu.[1]

١٤٨١٥ – وبسنده قَالَ : " لَمَّا كَانَ يَوْمُ أُحُدٍ أَصَابَنِي السَّهْمُ ، فَقُلْتُ : حِسٍّ ، فَقَالَ : لَوْ قُلْتَ : بِسْمِ اللَّهِ ، لَطَارَتْ بِكَ الْمَلائِكَةُ وَالنَّاسُ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ "

14815- Aynı isnâdla der ki: Uhud günü bana bir ok isabet etti. Ben: "Ah!" deyince, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Eğer, Bismillah deseydin, insanlar seni seyrederken, melekler seni alıp uçarlardı"* buyurdu.[2]

١٤٨١٦ – وبسنده قَالَ : كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا رَآنِي ، قَالَ : " سَلَفِي فِي الدُّنْيَا وَسَلَفِي فِي الآخِرَةِ "

14816- Aynı isnâdla bildiriyor: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), beni gördüğünde şöyle derdi: *"Bu, dünyada ve âhirette benim bacanağımdır."*[3]

١٤٨١٧ – حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ عُثْمَانَ بْنِ صَالِحٍ ، ثنا سُلَيْمَانُ بْنُ أَيُّوبَ ، حَدَّثَنِي أَبِي ، عَنْ جَدِّي ، عَنْ مُوسَى بْنِ طَلْحَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : كَانَتْ رِحْلَةُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَطِيبُهُ إِلَيَّ ، فَأَتَاهُ رَجُلٌ يَسْأَلُهُ أَحَدَهُمَا ، فَقَالَ : " ذَاكَ إِلَى طَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ " ، فَأَتَانِي فَأَعْلَمَنِي فَأَبَيْتُ عَلَيْهِ ، فَعَادَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَسَأَلَهُ فَرَدَّ عَلَيْهِ مِثْلَ ذَلِكَ ، فَأَتَانِي فَأَعْلَمَنِي ، فَأَبَيْتُ عَلَيْهِ ، فَرَجَعَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَقَالَ مِثْلَ ذَلِكَ ، فَرَجَعَ إِلَيَّ ، فَقُلْتُ فِي نَفْسِي : مَا بَعَثَهُ إِلَيَّ إِلا وَهُوَ يُحِبُّ أَنْ يَقْضِيَ حَاجَتَهُ ، وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لا يَكَادُ يَسْأَلُ شَيْئًا إِلا فَعَلَهُ ، فَقُلْتُ : لأَنْ أَلِيَ بَشَرَةَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أَلِيَ رِحْلَتَهُ ، فَدَفَعْتُهَا إِلَيْهِ ، فَأَرَادَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَفَرًا ، فَأَمَرَ أَنْ يَرْحَلَ لَهُ فَأَتَانِي ، فَقَالَ : أَيُّ الرَّحْلَتَيْنِ كَانَتْ أَحَبَّ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ؟ ، فَقُلْتُ : الطَّائِفِيَّةُ فَرَحَّلَهَا لَهُ ، ثُمَّ قَرَّبَهَا إِلَيْهِ ، فَلَمَّا ثَارَتْ بِهِ انكَبَّتْ ، فَقَالَ : " مَنْ رَحَّلَ هَذَا ؟ " ، قَالُوا : فُلانٌ ، فَقَالَ : "

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (213) rivayet etti.
[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (214) rivayet etti.
[3] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (216) rivayet etti.

رُدُّوهَا إِلَى طَلْحَةَ ، فَرُدَّتْ إِلَيَّ ، قَالَ طَلْحَةُ : وَاللَّهِ مَا غَشَشْتُ أَحَدًا فِي الإِسْلامِ غَيْرَهُ لِكَيْ تَرْجِعَ إِلَيَّ رِحْلَةُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "

14817- Talha anlatıyor: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yük develeri bana yakındı. Bir adam gelip birisini istedi. *"Bak işte oradaki Talha b. Ubeydillah'a git"* buyurdu. Gelip bana söyledi, ben ona vermedim. Dönüp Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) bildirdi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) aynı şeyi söyledi. Adam gelip bana söyledi, ben yine vermedim. Yine dönüp Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) bildirdi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) yine aynı şeyi söyledi. Adam bana gelince, ben kendi kendime: "Resûlullah, (sallallahu aleyhi vesellem) onu bana, bu adamı ihtiyacını gidermek için gönderiyor. Resûlullah da (sallallahu aleyhi vesellem) kendisinden ne istenirse yapardı. Benim için, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) müjdesine nail olmam, onun develerini elde etmemden daha sevimlidir" dedim. Deveyi ona verdim.

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) sefere çıkmak istedi ve kendisi için deve hazırlanmasını talep etti. Adam, bana gelip dedi ki: "Hangi deve Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) için daha sevimliydi?" "Tâif'ten olan deve" dedim. Onu Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) için hazırladı ve Hz. Peygamber'e (sallallahu aleyhi vesellem) verdi. Deve yolda giderken düştü. Resûlullah: *"Bunu kim hazırladı?"* deyince: "Falan kişi" dediler. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Bunu Talha b. Ubeydillah'a geri veriniz"* buyurdu. Deve bana geri verildi. Vallahi! Müslüman olduktan sonra kimseyi kandırmadım. Sadece Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) devesi bana geri dönsün diye o adamı kandırdım.[1]

١٤٨١٨ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يَحْيَى الْحُلْوَانِيُّ ، قَالَ : نا أَحْمَدُ بْنُ يُونُسَ ، قَالَ : نا جَابِرُ بْنُ يَزِيدَ بْنِ رِفَاعَةَ ، قَالَ : حَدَّثَنِي نُعَيْمُ بْنُ أَبِي هِنْدٍ الأَشْجَعِيُّ ، قَالَ : حَدَّثَنِي الْحَارِثُ الأَعْوَرُ الْهَمْدَانِيُّ ، قَالَ : كُنْتُ عِنْدَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ ، إِذْ جَاءَ ابْنُ طَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ ، فَقَالَ لَهُ عَلِيٌّ : " مَرْحَبًا بِكَ يَا ابْنَ أَخِي " ، إِلَيَّ هَا هُنَا ، فَأَقْعَدَهُ مَعَهُ ، ثُمَّ قَالَ : " أَمَا وَاللَّهِ إِنِّي لأَرْجُو أَنْ أَكُونَ أَنَا وَأَبُوكَ مِمَّنْ قَالَ اللَّهُ : ﴿وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غِلٍّ﴾ " رواه الطبراني في الأوسط والحارث ضعفه الجمهور وقد وثق وبقية رجاله ثقات

14818- Hâris el-A'var el-Hemdânî bildiriyor: Ali b. Ebî Tâlib'in yanındayken, Talha b. Ubeydillah'ın oğlu geldi. Ali ona dedi ki: "Merhaba ey kardeşimin oğlu! Buraya gel!" Onu kendisiyle (yanına)

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (212) rivayet etti.

oturttu ve dedi ki: "Vallahi! Benimle babanın, Allah'ın sözünü ettiği şu kimselerden olacağımızı umuyorum: **"Biz onların kalplerinde kin namına ne varsa söküp attık."** (A'râf Sur. 43; Hicr Sur. 47)

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Hâris'i, çoğunluk zayıf bulmuştur. Güvenilir olduğu da söylenmiştir. Diğer ravileri güvenilirdir.[1]

١٤٨١٩ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، حَدَّثَنَاالزُّبَيْرُ بْنُ بَكَّارٍ ، قَالَ : وَحَدَّثَنِي إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُنْذِرِ ، عَنِ الْوَاقِدِيِّ ، قَالَ : حَدَّثَنِي إِسْحَاقُ بْنُ يَحْيَى بْنِ طَلْحَةَ ، عَنْ عَمِّهِ عِيسَى بْنِ طَلْحَةَ ، قَالَ : " كَانَ طَلْحَةُ يَوْمَ قُتِلَ ابْنَ اثْنَيْنِ وَسِتِّينَ سَنَةً " ، قَالَ الْوَاقِدِيُّ : " وَقُتِلَ يَوْمَ الْجَمَلِ فِي جُمَادَى سَنَةَ سِتٍّ وَثَلاثِينَ "

14819- İsa b. Talha der ki: "(Talha) öldürüldüğünde, altmışiki yaşındaydı."

Vâkıdî dedi ki: "Hicrî otuz altı yılında, Cemâziy (el-evvel veya âhir) ayında Cemel günü öldürüldü."[2]

١٤٨٢٠ - وفي رواية : قَالَ الْوَاقِدِيُّ وَحَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ طَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ زَيْدِ بْنِ الْمُهَاجِرِ بْنِ قُنْفُذٍ التَّيْمِيِّ ، قَالَ : " قُتِلَ طَلْحَةُ وَهُوَ ابْنُ أَرْبَعٍ وَسِتِّينَ ، وَدُفِنَ بِالْبَصْرَةِ فِي نَاحِيَةِ ثَقِيفٍ "

وفي إسنادهما الواقدي وهو ضعيف.

14820- Muhammed b. Zeyd b. el-Muhâcir b. Kunfuz der ki: "Talha, altmışdört yaşında öldürüldü ve Basra'da, Sakîf civarında defnedildi."

★İkisinin de isnâdında Vâkıdî vardır ve zayıftır.[3]

١٤٨٢١ - حَدَّثَنَا أَبُو الزِّنْبَاعِ رَوْحُ بْنُ الْفَرَجِ ، ثنا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ ، قَالَ : " قُتِلَ طَلْحَةُ بْنُ عُبَيْدِ اللَّهِ ، يَوْمَ الْجَمَلِ فِي جُمَادَى سَنَةَ سِتٍّ وَثَلاثِينَ ، وَسِنُّهُ اثْنَتَانِ وَخَمْسُونَ سَنَةً ، أَوْ أَرْبَعٌ وَخَمْسُونَ سَنَةً ، وَالزُّبَيْرُ أَسَنُّ مِنْهُ ، وَيُكَنَّى أَبَا مُحَمَّدٍ "

رواه الطبراني عن يحيى هكذا.

14821- Yahya b. Bukeyr der ki: "Talha b. Ubeydillah, Hicrî otuzaltı yılında, Cemâziye (l-evvel veya âhir) ayında Cemel günü, elliiki (veya

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-Evsat*'ında (831) rivayet etti.
[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (199) rivayet etti.
[3] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (199) rivayet etti.

elli dört) yaşında öldürüldü. Zübeyr ondan daha büyüktü. Künyesi Ebû Muhammed'di."

★Taberânî, Yahya'dan böyle rivayet etti.

١٤٨٢٢ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ حَيَّانَ بْنِ خَالِدٍ الرَّقِّيُّ ، ثنا يَحْيَى بْنُ سُلَيْمَانَ الْجُعْفِيُّ ، ثنا وَكِيعٌ ، عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَبِي خَالِدٍ ، عَنْ قَيْسِ بْنِ أَبِي حَازِمٍ ، قَالَ : " رَأَيْتُ مَرْوَانَ بْنَ الْحَكَمِ حِينَ رَمِيَ طَلْحَةَ يَوْمَئِذٍ بِسَهْمٍ ، فَوَقَعَ فِي عَيْنِ رُكْبَتِهِ ، فَمَا زَالَ يُسَبِّحُ إِلَى أَنْ مَاتَ "

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح.

14822- Kays b. Ebî Hâzım der ki: "Mervân b. el-Hakem'i, o gün, Talha'yı okla diz kapağından vurduğu zaman gördüm. (Talha) ölene kadar Yüce Allah'ı tesbih etti."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٤٨٢٣ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ حَيَّانَ الرَّقِّيُّ ، ثنا يَحْيَى بْنُ سُلَيْمَانَ الْجُعْفِيُّ ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ إِدْرِيسَ ، عَنْ لَيْثٍ ، عَنْ طَلْحَةَ بْنِ مُصَرِّفٍ ، أَنَّ عَلِيًّا ، انْتَهَى إِلَى طَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ وَقَدْ مَاتَ ، فَنَزَلَ عَنْ دَابَّتِهِ وَأَجْلَسَهُ ، فَجَعَلَ يَمْسَحُ الْغُبَارَ عَنْ وَجْهِهِ وَلِحْيَتِهِ ، وَهُوَ يَتَرَحَّمُ عَلَيْهِ ، وَيَقُولُ : " لَيْتَنِي مِتُّ قَبْلَ هَذَا الْيَوْمِ بِعِشْرِينَ سَنَةً "

رواه الطبراني وإسناده حسن.

14823- Talha b. Musarrif bildiriyor: Hz. Ali, Talha b. Ubeydillah'ın yanına gitti. Talha ölmüştü. Atından inerek onu doğrulttu, yüzündeki ve sakalındaki tozları silkeledi. Ona rahmet okuyarak şöyle dedi: "Keşke bundan yirmi yıl önce ölseydim."

★Taberânî rivayet etti. Senedi hasendir.[2]

١٤٨٢٤ - حَدَّثَنَا أَبُو خَلِيفَةَ ، ثنا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ الْمُبَارَكِ ، ثنا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ ، ثنا سَعِيدُ بْنُ أَبِي عَرُوبَةَ ، عَنْ قَتَادَةَ ، عَنِ الْحَسَنِ ، عَنْ قَيْسِ بْنِ عَبَّادٍ ، قَالَ : سَمِعْتُ عَلِيًّا يَوْمَ الْجَمَلِ ، يَقُولُ لابْنِهِ حَسَنٍ : " يَا حَسَنُ ، وَدِدْتُ أَنِّي كُنْتُ مِتُّ مُنْذُ عِشْرِينَ سَنَةً "

رواه الطبراني وإسناده جيد.

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (201) rivayet etti.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (202) rivayet etti. Ravilerden Leys b. Ebî Süleym zayıftır.

14824- Kays b. Abbâd dedi ki: "Cemel günü, Hz. Ali'nin, oğlu Hasan'a şöyle dediğine şahit oldum: "Ey Hasan! Yirmi yıl önce ölmüş olmayı isterdim."

★Taberânî rivayet etti. Senedi ceyyiddir.[1]

(بَابُ مَنَاقِبُ الزُّبَيْرِ بْنِ الْعَوَّامِ ﷺ)

Zübeyr b. el-Avvâm'ın Menkıbeleri

١٤٨٢٥ - قال الطبراني : الزُّبَيْرُ بْنُ الْعَوَّامِ بْنِ خُوَيْلِدِ بْنِ أَسَدِ بْنِ عَبْدِ الْعُزَّى بْنِ قُصَيٍّ بْنِ كِلَابِ بْنِ مُرَّةَ بْنِ كَعْبِ بْنِ لُؤَيٍّ بْنِ غَالِبِ بْنِ فِهْرِ بْنِ مَالِكٍ يُكْنَى أَبَا عَبْدِ اللَّهِ ، وَأُمُّهُ صَفِيَّةُ بِنْتُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ عَمَّةُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

14825- Taberânî der ki: "(Nesebi) Zübeyr b. el-Avvâm b. Huveylid b. Esed b. Abdiluzza b. Kusayy b. Kilâb b. Ka'b b. Lüey b. Ğâlib b. Fihr b. Mâlik. Künyesi, Ebû Abdullah'tır. Annesi, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) halası Safiyye'dir."[2]

١٤٨٢٦ - وَعَنْ يَحْيَى بْنِ بُكَيْرٍ قَالَ : كَانَ الزُّبَيْرُ يُكْنَى أَبَا عَبْدِ اللَّهِ"

رواه الطبراني.

14826- Yahya b. Bukeyr: "Zübeyr'in künyesi, Ebû Abdullah'tı" dedi.

★Taberânî rivayet etti.[3]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (203) rivayet etti.

Bu bölümün **zevâidindendir**:

Mûsa b. Talha, babasından nakleder: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Uhud'dan dönünce minbere çıktı, Allah'a hamdü senâ ettikten sonra şu âyeti okudu: **"Mü'minlerden öyle adamlar vardır ki, Allah'a verdikleri söze sâdık kaldılar. İçlerinden bir kısmı verdikleri sözü yerine getirmiştir (şehit olmuştur). Bir kısmı da (şehit olmayı) beklemektedir. Verdikleri sözü asla değiştirmemişlerdir."** (Ahzâb Sur. 23) Bir adam kalkarak: "Ey Allah'ın Resûlü! Onlar kimlerdir?" diye sordu. Ben üzerimde iki yeşil elbiseyle geldim. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: *"Ey soruyu soran kişi! Bu, onlardandır."*

Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (217) zayıf bir isnâdla rivayet etti. Ravilerin içinde meçhûl olanlar vardır. Ravilerden Süleyman b. Eyyûb et-Talhî'yi bazıları zayıf bulmuştur.

[2] Taberânî'nin, *el-Mu'cem'ul-kebîr*'ine Zübeyr b. el-Avvâm'ın biyografisinin baş tarafına bakınız.

[3] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (221) sahih bir isnâdla rivayet etti.

١٤٨٢٧ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا الزُّبَيْرُ بْنُ بَكَّارٍ ، قَالَ : سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى بْنِ عُرْوَةَ بْنِ الزُّبَيْرِ ، يَقُولُ : " كَانَ الزُّبَيْرُ بْنُ الْعَوَّامِ أَبْيَضَ طَوِيلا مُخَفَّفًا ، خَفِيفَ الْعَارِضَيْنِ "

رواه الطبراني وعبد الله يروي الموضوعات.

14827- Abdullah b. Muhammed b. Yahya b. Urve b. ez-Zübeyr bildiriyor: "Zübeyr, beyaz tenli, uzun boylu, zayıf ve seyrek sakallıydı."

★Taberânî rivayet etti. Senedi hasendir.[1]

١٤٨٢٨ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو بْنِ خَالِدٍ الْحَرَّانِيُّ ، حَدَّثَنِي أَبِي ، ثنا ابْنُ لَهِيعَةَ ، عَنْ أَبِي الأَسْوَدِ ، عَنْ عُرْوَةَ : " فِيمَنْ شَهِدَ بَدْرًا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ بَنِي أَسَدِ بْنِ عَبْدِ الْعُزَّى : الزُّبَيْرُ بْنُ الْعَوَّامِ بْنِ خُوَيْلِدِ بْنِ أَسَدٍ "

رواه الطبراني وإسناده حسن.

14828- Urve der ki: "Benî Esed b. Abdiluzza kabilesinden, Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) Bedir savaşına katılan bir kişi de Zübeyr b. el-Avvâm b. Huveylid b. Esed'dir."

★Taberânî rivayet etti. Senedi hasendir.[2]

١٤٨٢٩ - وَعَنْ عُرْوَةَ قَالَ : كَانَ الزُّبَيْرُ بْنَ الْعَوَّامِ طَوِيْلاً تَخُطُّ رِجْلاَهُ الأَرْضَ إِذَا رَكِبَ الدَّابَّةَ أَشْعَرَ وَرُبَّمَا أَخَذْتُ بِشَعْرِ كَتِفَيْهِ"

رواه الطبراني وفيه أبو غزية ضعفه الجمهور ووثقه الحاكم وابن أبي الزناد مختلف فيه.

14829- Urve der ki: "Zübeyr b. el-Avvâm, uzun boyluydu, hatta bineğe bindiğinde ayakları yerde sürünürdü. Vücudu kıllıydı. Omuzlarındaki kıllardan (kısaltmak için) aldığım da olurdu."

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Ebû Gaziyye'yi çoğunluk zayıf bulmuş, Hâkim ise güvenilir olduğunu söylemiştir. İbn Ebi'z-Zinâd hakkında ise ihtilaf vardır.[3]

١٤٨٣٠ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا عَمْرُو بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الأَوْدِيُّ ، ثنا أَبُو أُسَامَةَ ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : " أَوَّلُ مَنْ سَلَّ سَيْفًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الزُّبَيْرُ بْنُ الْعَوَّامِ "

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (223) rivayet etti.
[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (221) rivayet etti. Ravilerden İbn Lehîa zayıftır.
[3] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (224) rivayet etti.

ورجاله ثقات.

14830- Urve der ki: "Allah yolunda ilk kılıç çeken, Zübeyr b. el-Avvâm'dır."

★Ravileri güvenilirdir.[1]

١٤٨٣١ - حَدَّثَنَا أَبُو يَزِيدَ الْقَرَاطِيسِيُّ ، ثنا أَسَدُ بْنُ مُوسَى ، حَدَّثَنَا سِكِّينُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ الْبَصْرِيُّ ، ثنا حَفْصُ بْنُ خَالِدٍ ، قَالَ : حَدَّثَنِي شَيْخٌ قَدِمَ عَلَيْنَا مِنَ الْمَوْصِلِ ، قَالَ : " صَحِبْتُ الزُّبَيْرَ بْنَ الْعَوَّامِ فِي بَعْضِ أَسْفَارِهِ ، فَأَصَابَتْهُ جَنَابَةٌ بِأَرْضٍ قَفْرٍ ، فَقَالَ : اسْتُرْنِي ، فَسَتَرْتُهُ ، فَحَانَتْ مِنِّي الْتِفَاتَةٌ إِلَيْهِ ، فَرَأَيْتُهُ مُجَدَّعًا بِالسُّيُوفِ ، قُلْتُ : وَاللَّهِ لَقَدْ رَأَيْتُ بِكَ آثَارًا مَا رَأَيْتُهَا بِأَحَدٍ قَطُّ ! قَالَ : وَقَدْ رَأَيْتَ ذَلِكَ ؟ ، قُلْتُ : نَعَمْ ، قَالَ : أَمَا وَاللَّهِ مَا مِنْهَا جِرَاحَةٌ إِلا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ "

رواه الطبراني والشيخ الموصلي لم أعرفه وبقية رجاله ثقات.

14831- Musul'dan gelen bir ihtiyar şöyle dedi: Bazı seferlerinde, Zübeyr b. el-Avvâm'a eşlik ettim. Susuz bir yerde (çölde) cünüp oldu. "Beni ört (yıkanacağım)" dedi. Ona sütre yaptım. Gözüm ona kaydı. Vücudunun kılıçla doğranmış olduğunu gördüm. "Vallahi! Başkasında görmediğim kılıç izlerini sende gördüm" deyince: " Kılıç izlerini gördün mü?" dedi. Ben: "Evet" deyince: "Vallahi vücudumdaki bütün yaralar, Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) birlikte ve Allah yolunda alınmış yaralardır" dedi.

★Taberânî rivayet etti. Musullu ihtiyarı tanımıyorum. Diğer ravileri güvenilirdir.[2]

١٤٨٣٢ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ زَيْدِ بْنِ هَارُونَ الْقَزَّازُ الْمَكِّيُّ ، ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُنْذِرِ الْحِزَامِيُّ ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى بْنِ عُرْوَةَ ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، أَنَّ مُطِيعَ بْنَ الأَسْوَدِ ، قَالَ : سَمِعْتُ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ ، يَقُولُ : " وَاللَّهِ لَوْ عَهِدْتُ عَهْدًا ، أَوْ تَرَكْتُ تَرِكَةً ، لَكَانَ أَحَبَّ إِلَيَّ مَنْ أَنْ أَجْعَلَهَا إِلَيْهِ الزُّبَيْرُ بْنُ الْعَوَّامِ ، فَإِنَّهُ رُكْنٌ مِنْ أَرْكَانِ الدِّينِ "

رواه الطبراني وإسناده حسن.

14832- Mutî b. el-Esved, Ömer b. el-Hattâb'ın şöyle dediğini nakleder: "Vallahi! Bir vasiyet edecek veya miras bırakacak olsaydım, onu yerine

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (226) rivayet etti.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (229) rivayet etti.

getirmek için Zübeyr b. el-Avvâm'ı görevlendirmek isterdim. O dinin rükünlerinden bir rükündür."

★Taberânî rivayet etti. Senedi hasendir.[1]

١٤٨٣٣ - حَدَّثَنَا أَبُو يَزِيدَ الْقَرَاطِيسِيُّ ، ثنا أَسَدُ بْنُ مُوسَى ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ وَهْبٍ ، ثنا اللَّيْثُ بْنُ سَعْدٍ ، عَنْ أَبِي الأَسْوَدِ ، قَالَ : " أَسْلَمَ الزُّبَيْرُ بْنُ الْعَوَّامِ وَهُوَ ابْنُ ثَمَانِ سِنِينَ ، وَهَاجَرَ وَهُوَ ابْنُ ثَمَانَ عَشْرَةَ ، وَكَانَ عَمُّ الزُّبَيْرِ يُعَلِّقُ الزُّبَيْرَ فِي حَصِيرٍ ، وَيُدَخِّنُ عَلَيْهِ بِالنَّارِ وَهُوَ ، يَقُولُ : ارْجِعْ إِلَى الْكُفْرِ ، فَيَقُولُ الزُّبَيْرُ : لا أَكْفُرُ أَبَدًا "

رواه الطبراني ورجاله ثقات إلا أنه مرسل.

14833- Ebu'l-Esved der ki: Zübeyr b. el-Avvâm sekiz yaşında Müslüman oldu. Onsekiz yaşında hicret etti. Zübeyr'in amcası, Zübeyr'i bir hasırın içine sarar: "Küfre geri dön!" diyerek, hasıra duman verirdi. Zübeyr de: "Kesinlikle küfre dönmem" derdi.

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilirdir. Ancak hadis mürseldir.[2]

١٤٨٣٤ - حَدَّثَنَا عُبَيْدُ بْنُ غَنَّامٍ ، ثنا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ ، ثنا أَبُو أُسَامَةَ ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ ، قَالَ : " أَسْلَمَ الزُّبَيْرُ وَهُوَ ابْنُ سِتَّ عَشْرَةَ سَنَةً ، وَلَمْ يَتَخَلَّفْ عَنْ غَزَاةٍ غَزَاهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَقُتِلَ وَهُوَ ابْنُ بِضْعٍ وَسِتِّينَ وَهُوَ مِنَ الْبَصْرَةِ عَلَى نَحْوِ بَرِيدٍ "

رواه الطبراني وهو مرسل صحيح.

14834- Hişâm b. Urve der ki: "Zübeyr, onaltı yaşında Müslüman oldu. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yaptığı hiçbir savaştan geri durmadı. Altmış küsur yaşında Basra yolu üzerinde Berîd yakınlarında öldürüldü."

★Taberânî rivayet etti. Mürsel sahîhtir.[3]

١٤٨٣٥ - قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا يُونُسُ قَالَ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ يَعْنِى ابْنَ زَيْدٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ أَنَّ النَّبِىَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِكُلِّ نَبِىٍّ حَوَارِىٌّ وَحَوارِىَّ الزُّبَيْرُ وَابْنُ عَمَّتِى"

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (232) rivayet etti. Ravilerin içinde, Abdullah b. Muhammed b. Yahya b. Urve uydurma hadis rivayet eden biridir.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (239) rivayet etti.

[3] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (244) rivayet etti.

رواه أحمد والبزار والطبراني وإسناد أحمد المتصل رجاله رجال الصحيح

14835- Abdullah b. ez-Zübeyr, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Her peygamberin havarisi vardır. Zübeyr de benim havarim ve halam oğludur"* buyurduğunu bildiriyor.

★Ahmed, Bezzâr ve Taberânî rivayet ettlier. Ahmed'in senedi muttasıldır ve ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٤٨٣٦ - وَعَنِ الزُّبَيْرِ بْنِ بَكَّارٍ قَالَ : الْتَقَى عَلِيٌّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ وَالزُّبَيْرُ بْنُ الْعَوَّامِ يَوْمَ الْجَمَلِ فَقَالَ عَلِيٌّ لِلزُّبَيْرِ : إِنْ لَمْ تُقَاتِلْ مَعَنَا فَلاَ تَعِنْ عَلَيْنَا . فَقَالَ الزُّبَيْرُ : أَتُحِبُّ أَنْ أَرْجِعَ عَنْكَ ؟ قَالَ : نَعَمْ وَكَيْفَ لاَ أُحِبُّ ذَلِكَ وَأَنْتَ اِبْنُ عَمَّةِ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَابْنُ خَالِ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَحَوَارِيُّ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَسَيْفُ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ؟ قَوْلُهُ : حَوَارِيُّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَعْنِي : خُلْصَانُ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ . وَسَلَفُ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : لِأَنَّ عَائِشَةَ بِنْتُ أَبِي بَكْرٍ زَوْجِ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَسْمَاءَ بِنْتُ أَبِي بَكْرٍ زَوْجِ الزُّبَيْرِ . وَقَوْلُهُ : سَيْفُ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِأَنَّ الزُّبَيْرَ أَوَّلُ مَنْ سَلَّ سَيْفاً فِي سَبِيْلِ اللهِ . وَقَوْلُهُ : اِبْنُ عَمَّةَ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : أُمُّهُ صَفِيَّةُ عَمَّةُ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ . وَقَوْلُهُ : ابْنُ خَالُ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : لِأَنَّ أُمَّ النَّبِي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ آمِنَةٌ بِنْتُ وَهْبٍ وَالزُّبَيْرُ مِنْ رَهْطِهَا"

رواه الطبراني منقطع الإسناد.

14836- Zübeyr b. Bekkâr der ki: Ali b. Ebî Tâlib ile Zübeyr b. el-Avvâm, Cemel günü karşılaştılar. Hz. Ali, Zübeyr'e şöyle dedi: "Bizimle birlikte savaşmıyorsan, hiç olmazsa bize karşı (onlara) yardım etme." Zübeyr dedi ki: "Seninle savaşmayıp geri dönmemi ister misin?" Ali şöyle dedi: " Sen Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) halası oğlu ve dayısı oğlu, O'nun havarisi ve kılıcıyken bunu nasıl istemem!" Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) havarisi demesinden kastı, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) seçkin sahabelerinden olmasıdır. Aynı zamanda; Ebû Bekr'in kızı Âişe, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) hanımı, Ebû Bekr'in kızı Esmâ ise Zübeyr'in hanımıyda. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) kılıcı demesi, Zübeyr'in, Allah yolunda ilk kılıç çeken kişi olması dolayısıyladır. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) halası oğlu demesi, Zübeyr'in annesi Safiyye'nin, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) halası olması dolayısıyladır. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) dayısı oğlu demesi,

[1] Ahmed (4/4) Bezzâr (2598, 2599) rivayet ettiler.

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) annesi Âmine binti Vehb'dir. Zübeyr de onun ailesindendir."

★Taberânî rivayet etti. Senedinde kopukluk vardır.

١٤٨٣٧ - عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ : قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " لِكُلِّ نَبِيٍّ حَوَارِيٌّ وَحَوَارِيِّ الزُّبَيْرُ "

رواه البزار ورجاله ثقات.

14837- Hz. Âişe, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Her peygamberin havarisi vardır; benim de havarim Zübeyr'dir"* buyurduğunu bildiriyor.

★Bezzâr rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.[1]

١٤٨٣٨ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ سِنَانٍ الْوَاسِطِيُّ ، نا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ ، نا سَعِيدُ بْنُ أَبِي عَرُوبَةَ ، عَنْ أَيُّوبَ ، عَنْ نَافِعٍ ، قَالَ : سَمِعَ ابْنُ عُمَرَ رَجُلا يَقُولُ : يَا ابْنَ حَوَارِيِّ رَسُولِ اللَّهِ قَالَ : " إِنْ كُنْتَ مِنْ آلِ الزُّبَيْرِ ، وَإِلا فَلا "

رواه البزار ورجاله ثقات.

14838- Nâfi bildiriyor: İbn Ömer, bir adamın birisine: "Ey Resûlullah'ın havarisinin oğlu!" dediğini duydu. İbn Ömer, kendisine hitab edilene dedi ki: "Eğer Zübeyr'in ailesindensen (böyle çağırmalarında bir sakınca yoktur.) Eğer değilsen seni böyle çağırmasınlar."

★Bezzâr rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.[2]

١٤٨٣٩ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى ، وَحَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ يَحْيَى الأَرُزِّيُّ ، قَالا : ثنا إِسْحَاقُ بْنُ إِدْرِيسَ ، قَالَ : ثنا أَبُو مُعَاوِيَةَ الضَّرِيرُ ، قَالَ : ثنا هِشَامُ بْنُ عُرْوَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : " بَعَثَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي لَيْلَةٍ بَارِدَةٍ أَوْ فِي غَدَاةٍ بَارِدَةٍ ، فَذَهَبْتُ ثُمَّ جِئْتُ وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَعَهُ بَعْضُ نِسَائِهِ فِي لِحَافٍ ، فَطَرَحَ عَلَيَّ طَرَفَ ثَوْبٍ أَوْ طَرَفَ الثَّوْبِ "

رواه البزار وفيه إسحاق بن إدريس وهو متروك.

14839- Zübeyr der ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) beni soğuk bir gecede -veya soğuk bir sabahta- (bir yere) gönderdi. Gönderdiği yere gidip geldim. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), hanımlarından biriyle bir

[1] Bezzâr (2593) ve Taberânî (225) rivayet ettiler.
[2] Bezzâr (no. 2594) rivayet etti.

yorganın altına girmişlerdi. (Üşümemem için) benim de üzerimi giysinin bir kenarıyla örttü."

★Bezzâr rivayet etti. Ravilerden İshâk b.İdrîs metrûktur.[1]

١٤٨٤٠ - حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ ، قَالَ : نا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الْمَجِيدِ ، قَالَ : نا فُضَيْلُ بْنُ مَرْزُوقٍ ، عَنْ عَطِيَّةَ ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ ، أَنَّ الزُّبَيْرَ اسْتَأْذَنَ عُمَرَ فِي الْجِهَادِ ، فَقَالَ : " اجْلِسْ فَقَدْ جَاهَدْتَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "

رواه البزار وإسناده حسن.

14840- İbn Ömer der ki: Zübeyr, Hz. Ömer'den, cihada çıkmak için izin istedi. Ömer: "Otur, Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) beraber cihad ettin sen" dedi.

★Bezzâr rivayet etti. Senedi hasendir.[2]

١٤٨٤١ - حَدَّثَنَا زُهَيْرٌ ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ الْمَدَنِيُّ ، حَدَّثَتْنِي أُمُّ عُرْوَةَ فِيمَا أَحْسَبُ ابْنَةُ جَعْفَرِ بْنِ الزُّبَيْرِ بْنِ الْعَوَّامِ ، عَنْ أَبِيهَا ، عَنْ جَدِّهَا الزُّبَيْرِ بْنِ الْعَوَّامِ ، أَنَّهُ سَمِعَهُ ، يَقُولُ : " دَعَا لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلِوَلَدِي ، وَلِوَلَدِ وَلَدِي ، قَالَ : فَسَمِعْتُ أَبِي يَقُولُ لأُخْتٍ لِي كَانَتْ أَسَنَّ مِنِّي : يَا بُنَيَّةُ ، يَعْنِي أَنَّكِ مِمَّنْ أَصَابَهُ دَعْوَةُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "

رواه أبو يعلى وفيه محمد بن الحسن بن زبالة وهو متروك.

14841- Zübeyr b. el-Avvâm der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bana, çocuklarıma, çocuklarımın çocuklarına dua etti. Babamın benden daha büyük olan kız kardeşlerimden birine şöyle dediğini duydum: "Ey kızcağızım! Sen de Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) duasının kendisine isabet ettiği kişilerdensin."

★Ebû Ya'lâ rivayet etti. Ravilerden Muhammed b. el-Hasan b. Zebâle metrûktur.[3]

١٤٨٤٢ - حَدَّثَنَا أَبُو مُسْلِمٍ الْكَشِّيُّ ، ثنا عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ قُرَيْبٍ الأَصْمَعِيُّ ، قَالَ : سَمِعْتُ ابْنَ عَوْنٍ ، يَقُولُ : " هَؤُلاءِ الْخِيَارُ قُتِلُوا قَتْلا ، ثُمَّ بَكَى ، فَقَالَ : قَاتِلُ الزُّبَيْرِ أَقْبَلَ عَلَى الزُّبَيْرِ ، فَأَقْبَلَ

[1] Bezzâr (2595) rivayet etti ve dedi ki: "Bu hadisi Zübeyr'den başkasının rivayet ettiğini ve bu hadisin bu senedinden başka senedini de bilmiyoruz. Yine İshâk'ın bu hadisi başkasından nakledip etmediğini bilmiyoruz."

[2] Bezzâr (2596) rivayet etti. Ravilerden Atiyyetu'l-Avfî zayıftır.

[3] Ebû Ya'lâ (682) rivayet etti. Ravilerden Câfer b. ez-Zübeyr ne cerh, ne de tâdille anılmamıştır. Ümmü Urve'nin biyografisi hakkında ise bilgi yoktur.

الزُّبَيْرُ عَلَيْهِ ، فَقَالَ : أُذَكِّرُكَ اللَّهَ ، فَكَفَّ عَنْهُ الزُّبَيْرُ حَتَّى فَعَلَ ذَلِكَ مِرَارًا ، فَقَالَ الزُّبَيْرُ : " قَاتَلَهُ اللَّهُ يُذَكِّرُ بِاللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَيَنْسَاهُ "

رواه الطبراني وإسناده منقطع ورجاله ثقات.

14842- İbn Avn: "O hayırlı insanlar öldürüldüler" dedikten sonra ağladı ve ekledi: Zübeyir'in katili Zübeyr'e yöneldi. Zübeyr de ona yönelince "Sana Allah'ı hatırlatırım (Allah için bana dokunma)" dedi. Zübeyr bunun üzerine onu bıraktı. Fakat katil yine Zübeyr'in üzerine yürüdü. Zübeyr de aynı şeyi yapınca adam yine: "Sana Allah'ı hatırlatırım (Allah için bana dokunma)" deyince Zübeyr: "Allah canını alsın! Hem bize Allah'ı hatırlatıyor, hem de kendisi unutuyor" dedi.

★Taberânî rivayet etti. Senedinde kopukluk vardır ve ravileri güvenilirdir.[1]

١٤٨٤٣ - حَدَّثَنَا أَبُو الزِّنْبَاعِ رَوْحُ بْنُ الْفَرَجِ الْمِصْرِيُّ ، ثنا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ ، قَالَ : " قُتِلَ الزُّبَيْرُ بْنُ الْعَوَّامِ يَوْمَ الْجَمَلِ فِي جُمَادَى ، لا أَدْرِي الأُولَى أَوِ الآخِرَةِ ، سَنَةَ سِتٍّ وَثَلاثِينَ "قَالَ يَحْيَى : وَأَخْبَرَنِي اللَّيْثُ ، عَنْ أَبِي الأَسْوَدِ ، أَنَّهُ أَخْبَرَهُ عُرْوَةُ ، أَنَّ الزُّبَيْرَ " أَسْلَمَ وَهُوَ ابْنُ ثَمَانِ سِنِينَ ، وَكَانَ يُكَنَّى أَبَا عَبْدِ اللَّهِ ، فَإِنْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَقَامَ بِمَكَّةَ ثَلاثَ عَشْرَةَ فَهُوَ يَوْمَ قُتِلَ ابْنُ سَبْعٍ وَخَمْسِينَ ، وَإِنْ كَانَ أَقَامَ عَشْرَ سِنِينَ فَالزُّبَيْرُ ابْنُ أَرْبَعٍ وَخَمْسِينَ سَنَةً "

رواه الطبراني ورجاله ثقات.

14843- Yahya b. Bukeyr der ki: "Zübeyr b. el-Avvâm, Cemel günü Cemâziye ayında -birinci mi, ikinci mi bilmiyorum- Hicrî otuzaltı yılında öldürüldü." Leys, bana şöyle haber verdi: "Urve, Ebu'l-Esved'e dedi ki: "Zübeyr, sekiz yaşında Müslüman oldu. Künyesi Ebû Abdullah'tı. Eğer Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Mekke'de onüç yıl ikamet ettiyse (hicretten önce) Zübeyr, elliyedi yaşında öldürüldü. Eğer on sene ikamet ettiyse, Zübeyr elli dört yaşında öldürüldü."

★Taberânî rivayet etti ravileri güvenilirdir.[2]

١٤٨٤٤ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، قَالَ : سَمِعْتُ مُحَمَّدَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ نُمَيْرٍ ، يَقُولُ : " قُتِلَ الزُّبَيْرُ وَهُوَ ابْنُ أَرْبَعٍ وَسِتِّينَ ، وَقُتِلَ سَنَةَ سِتٍّ وَثَلاثِينَ "

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (241) rivayet etti.
[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (238) rivayet etti.

رواه الطبراني وإسناده منقطع.

14844- Muhammed b. Abdillah b. Numeyr der ki: "Zübeyr altmışdört yaşında, hicrî otuzaltı yılında öldürüldü."

★Taberânî rivayet etti. İsnâdında kopukluk vardır.[1]

١٤٨٤٥ - حَدَّثَنَا عُبَيْدُ بْنُ غَنَّامٍ ، ثنا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ ، ثنا أَبُو أُسَامَةَ ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ ، قَالَ : " أَسْلَمَ الزُّبَيْرُ وَهُوَ ابْنُ سِتَّ عَشْرَةَ سَنَةً ، وَقُتِلَ وَهُوَ ابْنُ بِضْعٍ وَسِتِّينَ "

رواه الطبراني وهو مرسل ورجاله رجال الصحيح.

14845- Hişâm b. Urve der ki: "Zübeyr, onaltı yaşında Müslüman oldu. Altmış küsur yaşında öldürüldü."

★Taberânî rivayet etti. Mürseldir ve ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

١٤٨٤٦ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ،وَمُحَمَّدُ بْنُ الْعَبَّاسِ ، وَإِسْحَاقُ بْنُ أَحْمَدَ الْخُزَاعِيُّ المكي ، وإبراهيم بن متويه الأصبهاني ، قَالُوا : ثنا الزُّبَيْرُ بْنُ بَكَّارٍ ، ثنا أَبُو غَزِيَّةَ مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى ، ثنا عَبْدُ اللهِ بْنُ مُصْعَبٍ ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ ، عَنْ فَاطِمَةَ بِنْتِ الْمُنْذِرِ ، عَنْ جَدَّتِهَا أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ ، قالت، فَقَالَ حَسَّانُ :

أَقَامَ عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ وَهَدْيِهِ حَوَارِيُّهُ وَالْقَوْلُ بِالْفِعْلِ يُعْدَلُ

أَقَامَ عَلَى مِنْهَاجِهِ وَطَرِيقِهِ يُوَالِي وَلِيَّ الْحَقِّ وَالْحَقُّ أَعْدَلُ

هُوَ الْفَارِسُ الْمَشْهُورُ وَالْبَطَلُ الَّذِي يَصُولُ إِذَا مَا كَانَ يَوْمٌ مُحَجَّلُ

إِذَا كَشَفَتْ عَنْ سَاقِهَا الْحَرْبُ حَشَّهَا بِأَبْيَضَ سَبَّاقٍ إِلَى الْمَوْتِ يُرْمَلُ

وَإِنَّ امْرَأً كَانَتْ صَفِيَّةُ أُمَّهُ وَمِنْ أَسَدٍ فِي بَيْتِهَا لَمُؤَمَّلُ"

رواه الطبراني في حديث طويل قد تقدم في كتاب الأدب ويأتي في الشعر وأبوابه في أواخر الكتاب.

14846- (Zübeyr'in hanım) Esmâ binti Ebî Bekr, Hassân (b. Sâbit)'in şöyle dediğini nakleder:

"Resûlullah'a verdiği ahde sadık kalarak hidayet üzere yaşadı

En doğru olan hakkın savunucusu olarak

Besili atlar savaş için hazırlandığında, ileriye atılan meşhur kahramandır.

Savaş kızıştığı zaman beyaz kılıçla ölüme koşardı.

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (236) rivayet etti.

Öyle bir insandı ki, annesi Safiyye'ydi.

Öyle bir aslandı ki, Safiyye'nin evinde o, hep aranan kişiydi.

★Taberânî bu şiiri daha önce Edeb kitabında geçen uzun bir hadiste rivayet etti. Kitabın sonlarında, Şiir ve bölümlerinde yine gelecektir.

(بَابٌ مَنَاقِبُ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ ﷺ)

Sa'd b. Ebî Vakkâs'ın Menkıbeleri

(بَابٌ فِي سِنِّهِ وَصِفَتِهِ ﷺ)

Yaşı ve Şemaili

١٤٨٤٧ - حَدَّثَنَا أَبُو خَلِيفَةَ ، ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ بَشَّارٍ الرَّمَادِيُّ ، ثنا سُفْيَانُ ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ زَيْدٍ ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيِّبِ ، عَنْ سَعْدٍ ، أَنَّهُ جَاءَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللهِ ، مَنْ أَنَا ؟ ، قَالَ : " سَعْدُ بْنُ مَالِكِ بْنِ أُهَيْبِ بْنِ عَبْدِ مَنَافِ بْنِ زُهْرَةَ ، مَنْ قَالَ غَيْرَ ذَلِكَ فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللهِ"

رواه الطبراني والبزار مسندا ومرسلا ورجال المسند وثقوا.

14847- Sa'd b. Ebî Vakkâs, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) gelerek: "Ey Allah'ın Resûlü! Ben kimim?" diye sorunca Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Sa'd b. Mâlik b. Uheyb b. Abdimenâf b. Zuhre'sin. Kim bundan başka bir şey derse, Allah'ın laneti üzerine olsun"* buyurdu.

★Taberânî rivayet etti. Bezzâr da müsned ve mürsel olarak rivayet etti. Müsnedin ravileri güvenilir sayılmıştır.[1]

١٤٨٤٨ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ شَاهِينَ الْبَغْدَادِيُّ ، ثنا مُصْعَبُ بْنُ عَبْدِ اللهِ الزُّبَيْرِيُّ ، قَالَ : " أُمُّ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ : حَمْنَةُ بِنْتُ أَبِي سُفْيَانَ بْنِ أُمَيَّةَ بْنِ عَبْدِ شَمْسِ بْنِ عَبْدِ مَنَافٍ ، وَأُمُّهَا بِنْتُ أَبِي سَرْحِ بْنِ حَبِيبِ بْنِ جَذِيمَةَ بْنِ نَصْرِ بْنِ مَالِكِ بْنِ حِسْلِ بْنِ عَامِرِ بْنِ لُؤَيِّ بْنِ غَالِبٍ"

رواه الطبراني.

14848- Mus'ab b. Abdillah ez-Zübeyrî der ki: "Sa'd b. Ebî Vakkâs'ın annesi, Hamne binti Süfyân b. Umeyye b. Abdişems b. Abdimenâf'tır. Hamne'nin annesi ise, binti Ebî Sarh b. Hubeyb b. Cüzeyme b. Nasr b. Mâlik b. Hisl b. Lüeyy b. Ğâlib'tir."

---

1 Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (289 , 291) rivayet etti. Bezzâr'ın (2576) merfû rivayetinde Ali b. Zeyd b. Cud'ân zayıftır.

★Taberânî riaveyt etti.[1]

١٤٨٤٩ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، حَدَّثَنَا الزُّبَيْرُ بْنُ بَكَّارٍ ، ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُنْذِرِ ، عَنِ الْوَاقِدِيِّ ، عَنْ بُكَيْرِ بْنِ مِسْمَارٍ ، عَنْ عَائِشَةَ بِنْتِ سَعْدٍ ، قَالَتْ : " كَانَ أَبِي رَجُلا قَصِيرًا دَحْدَاحًا ، غَلِيظًا ذَا هَامَةٍ ، شَثْنَ الأَصَابِعِ ، وَقَدْ شَهِدَ بَدْرًا "

رواه الطبراني وفيه الواقدي وهو ضعيف.

14849- Hz. Âişe binti Sa'd şöyle bildirdi: "Babam, kısa boylu, tombul, iri başlı ve kalın parmaklı birisiydi. Bedir savaşına katıldı."

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Vâkıdî zayıftır.[2]

١٤٨٥٠ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا الزُّبَيْرُ بْنُ بَكَّارٍ ، قَالَ : قَالَ عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ عِمْرَانَ حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ جَعْفَرٍ ، عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ سَعْدٍ ، قَالَ : " كَانَ سَعْدُ بْنُ أَبِي وَقَّاصٍ جَعْدَ الشَّعْرِ ، أَشْعَرَ الْجَسَدِ ، آدَمَ طَوِيلا ، أَفْطَسَ "

رواه الطبراني وفيه عبد العزيز بن عمران وهو متروك.

14850- İsmaîl b. Muhammed b. Sa'd şöyle dedi: "Sa'd b. Ebî Vakkâs, kıvırcık saçlıydı. Vücudu kıllıydı. Uzun boylu ve uzun burunluydu."

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Abdulazîz b. İmrân metrûktur.[3]

(بَابٌ إِجَابَةُ دَعْوَتِهِ ﷺ)

Duasının Kabul Olması

١٤٨٥١ - حَدَّثَنَا أَبُو يَزِيدَ الْقَرَاطِيسِيُّ ، ثنا أَسَدُ بْنُ مُوسَى ، ثنا يَحْيَى بْنُ زَكَرِيَّا بْنِ أَبِي زَائِدَةَ ، حَدَّثَنِي الْمُجَالِدُ ، عَنْ عَامِرٍ ، قَالَ : قِيلَ لِسَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ : مَتَى أَصَبْتَ الدَّعْوَةَ ؟ قَالَ : يَوْمَ بَدْرٍ كُنْتُ أَرْمِي بَيْنَ يَدَيِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَأَضَعُ السَّهْمَ فِي كَبِدِ الْقَوْسِ ، أَقُولُ : اللَّهُمَّ زَلْزِلْ أَقْدَامَهُمْ ، وَأَرْعِبْ قُلُوبَهُمْ ، وَافْعَلْ بِهِمْ وَافْعَلْ ، فَيَقُولُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " اللَّهُمَّ اسْتَجِبْ لِسَعْدٍ "

رواه الطبراني وإسناده حسن.

وقد تقدم في وقعة أحد أن السهام التي رمى بها يومئذ ألف سهم.

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (292) rivayet etti.
[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (294) rivayet etti.
[3] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (293) rivayet etti.

14851- Âmir (yani Şa'bî) der ki: Sa'd b. Ebî Vakkâs'a: "Duan ne zaman kabul edilmeye başladı?" diye sorulunca şu karşılığı verdi:

"Bedir günü Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) önünde ok atıyordum. Oku yaya koyup şöyle diyordum: «Allahım! Ayaklarını sars (kaydır!) Kalplerine korku sal! Onlara şöyle yap, böyle yap...» Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ise (bu sırada): *"Allahım! Sa'd'ın duasını kabul et"* diyordu.

★Taberânî rivayet etti. Senedi hasendir.

Uhud savaşında bin tane ok attığı daha önce geçmişti.[1]

١٤٨٥٢ – وعنه قال : وَحَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَعْمَرٍ ، وَرَجَاءُ بْنُ مُحَمَّدٍ ، قَالا : نَا جَعْفَرُ بْنُ عَوْنٍ ، عَنْ إِسْمَاعِيلَ ، عَنْ قَيْسٍ ، عَنْ سَعْدٍ ، قَالَ : سَمِعَنِي النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَا أَدْعُو ، فَقَالَ : " اللَّهُمَّ اسْتَجِبْ لَهُ إِذَا دَعَاكَ "

رواه البزار ورجاله رجال الصحيح . ويأتي حديث ابن عباس في الباب الذي يليه.

14852- Sa'd der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), beni dua ederken duydu ve: *"Allahım! Sana dua ettiği zaman duasını kabul et"* buyurdu.

★Bezzâr rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

Gelecek bölümde İbn Abbâs'ın hadisi gelecektir.[2]

١٤٨٥٣ – حَدَّثَنَا يُوسُفُ الْقَاضِي ، ثنا عَمْرُو بْنُ مَرْزُوقٍ ، ثنا شُعْبَةُ ، عَنْ سَعْدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ ، قَالَ : " خَرَجَتْ جَارِيَةٌ لِسَعْدٍ يُقَالُ لَهَا : زِيرًا ، وَعَلَيْهَا قَمِيصٌ جَدِيدٌ ، فَكَشَفَتْهَا الرِّيحُ ، فَشَدَّ عَلَيْهَا عُمَرُ بِالدِّرَّةِ ، وَجَاءَ سَعْدٌ لِيَمْنَعَهُ ، فَتَنَاوَلَهُ بِالدِّرَّةِ ، فَذَهَبَ سَعْدٌ يَدْعُو عَلَى عُمَرَ ، فَنَاوَلَهُ عُمَرُ الدِّرَّةَ ، وَقَالَ : اقْتَصَّ ، فَعَفَا عَنْ عُمَرَ "

رواه الطبراني ورجاله ثقات.

14853- Saîd b. el-Müseyyeb anlatıyor: Zeyrâ isimli bir cariye, üzerinde yeni bir gömlekle Sa'd'ın huzuruna çıktı. Rüzgar (elbiseyi savurup) açtı. Ömer, kırbaçla cariyeye vurmak istedi. Sa'd ona mani olmak isteyince, (Ömer) kırbaçla ona vurdu. Sa'd, Ömer'e beddua etmeye başladı. Hz. Ömer kırbacı ona vererek "Kısas uygula (sen de bana vur)!" dedi. Sa'd ise Ömer'i bağışladı.[3]

---

[1] Daha önce 9983. hadis olarak geçti.
Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (318) rivayet etti. Ravilerden Mücâlid b. Saîd zayıftır.

[2] Bezzâr (2579) rivayet etti.

[3] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (309) rivayet etti.

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.

١٤٨٥٤ - حَدَّثَنَا أَبُو يَزِيدَ الْقَرَاطِيسِيُّ ، ثنا أَسَدُ بْنُ مُوسَى ، ثنا يَحْيَى بْنُ زَكَرِيَّا ، ثنا إِسْمَاعِيلُ ، عَنْ قَيْسٍ ، قَالَ : كَانَ لابْنِ مَسْعُودٍ عَلَى سَعْدٍ مَالٌ ، فَقَالَ ابْنُ مَسْعُودٍ : أَدِّ الْمَالَ الَّذِي قِبَلَكَ ، فَقَالَ سَعْدٌ : " وَيْحَكَ مَا لِي وَمَالِكَ ؟ " ، قَالَ : أَدِّ الْمَالَ الَّذِي قِبَلَكَ ، فَقَالَ سَعْدٌ : " وَاللَّهِ إِنِّي لأَرَاكَ لاقٍ مِنِّي شَرًّا ، هَلْ أَنْتَ إِلا ابْنُ مَسْعُودٍ وَعَبْدٌ مِنْ بَنِي هُذَيْلٍ ؟ ، قَالَ : أَجَلْ ، وَاللَّهِ إِنِّي لابْنُ مَسْعُودٍ ، وَإِنَّكَ لابْنُ حَمْنَةَ ، فَقَالَ لَهُمَا هَاشِمُ بْنُ عُتْبَةَ : إِنَّكُمَا صَاحِبَا رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَنْظُرُ النَّاسُ إِلَيْكُمَا ، فَطَرَحَ سَعْدٌ عُودًا كَانَ بِيَدِهِ ، ثُمَّ رَفَعَ يَدَهُ ، فَقَالَ : " اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَوَاتِ " ، فَقَالَ لَهُ عَبْدُ اللَّهِ : قُلْ : قَوْلا ، وَلا تَلْعَنْ ، فَسَكَتَ ، ثُمَّ قَالَ سَعْدٌ : " أَمَا وَاللَّهِ لَوْلا اتِّقَاءُ اللَّهِ لَدَعَوْتُ عَلَيْكَ دَعْوَةً لا تُخْطِئُكَ "

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح غير أسد بن موسى وهو ثقة مأمون.

14854- Kays (yani İbn Ebî Hâzım) anlatıyor: İbn Mes'ûd'un Sa'd'da alacağı vardı. İbn Mes'ûd ona: "Sende olan malımı bana ver" dedi. Sa'd, ona: "Yazıklar olsun sana! Senin malından bana ne?" karşılığını verdi. (İbn Mes'ûd) "Sende olan malımı bana ver" deyince Sa'd, ona: "Vallahi ben, sana benden bir kötülüğün ulaşacağını görüyorum. Sen İbn Mes'ûd ve Benî Huzeyl'den bir köleden başka bir şey misin ki?" diye çıkıştı.

(İbn Mes'ûd da) ona: "Evet vallahi! Ben İbn Mes'ûd'um. Sen de Hamne'nin oğlusun" diye karşılık verince Hâşim b. Utbe onlara: " Siz, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) ashâbısınız. İnsanlar size bakıyor" dedi.

Sa'd elinde olan bir çubuğu yere fırlatıp ellerini kaldırarak: "Ey Göklerin Rabbi Allahım!" deyince İbn Mes'ûd ona: "Söz söyle! Lanet etme!" dedi. (Bunun üzerine Sa'd) sustu. Sonra: "Vallahi, eğer Allah'tan korkmasaydım, sana isabet etmesinden şaşmayacak bir beddua ederdim" dedi.

★Taberânî rivayet etti. Ravileri Esed b. Mûsa dışında *Sahîh*'in ravileridir. O da güvenilir ve emindir.

١٤٨٥٥ - حَدَّثَنَا أَبُو مُسْلِمٍ الْكَشِّيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الأَنْصَارِيُّ ، ثنا ابْنُ عَوْنٍ ، قَالَ : أَنْبَأَنِي مُحَمَّدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ الأَسْوَدِ ، عَنْ عَامِرِ بْنِ سَعْدٍ ، قَالَ : بَيْنَمَا سَعْدٌ يَمْشِي ، إِذْ مَرَّ بِرَجُلٍ وَهُوَ يَشْتِمُ عَلِيًّا ، وَطَلْحَةَ ، وَالزُّبَيْرَ ، فَقَالَ لَهُ سَعْدٌ : " إِنَّكَ تَشْتِمُ قَوْمًا قَدْ سَبَقَ لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مَا سَبَقَ ، فَوَاللَّهِ لَتَكُفَّنَّ عَنْ شَتْمِهِمْ ، أَوْ لأَدْعُوَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ عَلَيْكَ " ، فَقَالَ : تُخَوِّفُنِي

كَأَنَّكَ نَبِيٌّ ، فَقَالَ سَعْدٌ : " اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَا يَشْتِمُ أَقْوَامًا سَبَقَ لَهُمْ مِنْكَ مَا سَبَقَ ، فَاجْعَلْهُ الْيَوْمَ نَكَالا " فَجَاءَتْ بُخْتِيَّةٌ فَأَفْرَجَ النَّاسُ لَهَا ، فَتَخَبَّطَتْهُ ، فَرَأَيْتُ النَّاسَ يَتَّبِعُونَ سَعْدًا ، وَيَقُولُونَ : اسْتَجَابَ اللَّهُ لَكَ يَا أَبَا إِسْحَاقَ"

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح.

14855- Âmir b. Sa'd anlatıyor: Sa'd yürürken, Ali, Talha ve Zübeyr'e söven bir adama rastladı. Sa'd adama: "Kendileri hakkında ancak Allah'ın takdir ettiğinin isabet ettiği kişilere sövüyorsun. Vallahi, ya onlara sövmekten vazgeçersin ya da senin için Allah'a dua ederim" diye çıkıştı.

(Adam) dedi ki: "Sanki peygambermiş gibi beni korkutuyor." Sa'd dedi ki: "Allahım! Bu adam, senin takdir ettiğin şeyin kendilerine isabet ettiği kişilere sövüyor. Onu, bugün helak et!" Dişi bir deve geldi, insanlar deveye yol açtılar, deve adamı (altına alarak) çiğnedi. Bunun üzerine halkın, Sa'd'ın peşinden giderek: "Allah, senin duanı kabul etti ey Ebû İshâk!" dediğini gördüm.

★Taberânî rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

١٤٨٥٦ - حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْوَاسِطِيُّ ، ثنا زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى زَحْمَوَيْهِ ، حَدَّثَنَا زِيَادُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْبَكَّائِيُّ ، عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ عُمَيْرٍ ، عَنْ قَبِيصَةَ بْنِ جَابِرٍ الأَسَدِيِّ ، قَالَ : قَالَ ابْنُ عَمٍّ لَنَا يَوْمَ الْقَادِسِيَّةِ :

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ نَصْرَهُ ... وَسَعْدٌ بِبَابِ الْقَادِسِيَّةِ مُعْصِمُ

فَأُبْنَا وَقَدْ آمَتْ نِسَاءٌ كَثِيرَةٌ ... وَنِسْوَةُ سَعْدٍ لَيْسَ فِيهِنَّ أَيِّمُ

فَلَمَّا بَلَغَ سَعْدًا ، قَوْلُهُ قَالَ : " اللَّهُمَّ اقْطَعْ عَنِّي لِسَانَهُ وَيَدَهُ " ، فَجَاءَتْ نُشَّابَةٌ ، فَأَصَابَتْ فَاهُ فَخَرِسَ ، ثُمَّ قُطِعَتْ يَدُهُ فِي الْقِتَالِ ، فَقَالَ سَعْدٌ : " احْمِلُونِي عَلَى بَابٍ " فَخَرَجَ بِهِ مَحْمُولا ، ثُمَّ كَشَفَ عَنْ ظَهْرِهِ وَبِهِ قُرُوحٌ فِي ظَهْرِهِ ، فَأَخْبَرَ النَّاسَ بِعُذْرِهِ فَعَذَرُوهُ ، وَكَانَ سَعْدٌ لا يَجْبُنُ

14856- Kabîsa b. Câbir el-Esedî der ki: Kadisiye günü, amcamız oğlu olan birisi şu şiiri okudu:

"Allah zaferini gönderdi, fark etmedin mi?

Sa'd da Kadisiye kapısına yapışmıştı.

Ağıtlar söyledik, nice kadın dul kaldı,

Sa'd'ın hanımlarıysa dul kalmamıştı."

Bu söz Sa'd'ın kulağına gidince: "Allahım! Onun dilini ve elini benden kes" dedi. Bir ok gelip ağzına isabet etti. Konuşamaz oldu. Sonra savaşta eli koptu. Sa'd dedi ki: "Beni bir kapının üzerine koyup taşıyın." Onu taşıyıp çıkardılar. Sonra sırtını açtı, sırtında çıbanlar vardı. Halka (savaşa katılamamasının) özrünü bildirdi. Onu mazur gördüler. Sa'd'ın duası hedefini şaşırmazdı.

١٤٨٥٧ - وَفِي رِوَايَةٍ : يُقَاتِلُ حَتَّى يُنْزِلَ اللهُ نَصْرَهُ . وَقَالَ : وَقُطِعَتْ يَدُهُ وَقُتِلَ"

رواه الطبراني بإسنادين رجال أحدهما ثقات.

14857- Bir rivayette: "Allah yardımını indirene kadar savaşırdı" ifadesi geçmektedir.

Ayrıca adamın eli kesildi ve öldürüldü.

★**Taberânî iki isnâdla rivayet etti. Birinin ravileri güvenilirdir.**[1]

(بَابٌ جَامِعٌ فِي مَنَاقِبِهِ ﷺ)

Menkıbelerini İçeren Bölüm

١٤٨٥٨ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عِيسَى، ثنا إِسْحَاقُ بْنُ مُحَمَّدٍ، ثنا عَبْدُ اللهِ بْنُ جَعْفَرٍ، عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ سَعْدٍ، عَنْ عَامِرِ بْنِ سَعْدٍ، عَنْ سَعْدٍ قَالَ : بَعَثَنِي رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَسْتَخْبِرُ لَهُ خَبَرَ قَوْمٍ فَذَهَبْتُ وَأَنَا أَسْعَى حَتَّى صِرْتُ إِلَى الْقَوْمِ ثُمَّ جِئْتُ وَأَنَا أَمْشِي عَلَى هَيْئَتِي حَتَّى صِرْتُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَأَلَنِي فَأَخْبَرْتُهُ فَقَالَ : " ذَهَبْتَ شَدِيداً ثُمَّ جِئْتَ عَلَى هَيْئَتِكَ ؟ " . أَوْ كَمَا قَالَ فَقُلْتُ : يَا رَسُولَ اللهِ إِنِّي كَرِهْتُ أَنْ أَسْعَى فَيَظُنُّ بِي الْقَوْمُ أَنِّي قَدْ فَرِقْتُ . فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِنَّ سَعْداً لَمُجَرَّبٌ "

رواه البزار وإسناده حسن.

14858- Sa'd anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), beni bir kabile hakkında haber getirmek için gönderdi. Hızlı bir şekilde kabileye yetişene kadar ilerledim. Dönüşte de normal yürüyerek Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına döndüm. Bana kabile hakkında soru sordu, ben de cevap verdim. Dedi ki: "*(Neden) hızlı bir şekilde gittin, sonra normal yürüyüşünle (acele etmeden) geldin?*" Veya buna benzer bir şey söyledi.

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (310) rivayet etti.

"Ey Allah'ın Resûlü! Kabilenin benim korktuğumu zannetmesinden çekindiğim için yavaşça geldim" dediğimde: *"Sa'd, denenmiştir (korkmaz)"* buyurdu.

★Bezzâr rivayet etti. Senedi hasendir.[1]

١٤٨٥٩ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ مُسْلِمٍ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي عُبَيْدَةَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنِ الأَعْمَشِ، عَنْ أَبِي خَالِدٍ الْوَالِبِيِّ، عَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ قَالَ : أَوَّلُ مَنْ رَمَى مَعَ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِسَهْمٍ رَمَى بِهِ سَعْدٌ"

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح غير أبي خالد الوالبي وهو ثقة.

14859- Câbir b. Semure bildiriyor: "Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) beraber ilk ok atan kişi, Sa'd'dır."

★Bezzâr ve Taberânî rivayet ettiler. Bezzâr'ın ravileri, güvenilir bir ravi olan Ebû Hâlid el-Vâlibî dışında *Sahîh*'in ravileridir.[2]

١٤٨٦٠ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، قَالَ : ثَنَا الْعَلاءُ بْنُ عَمْرٍو الْحَنَفِيُّ ، قَالَ : نَا أَبُو بَكْرِ بْنِ عَيَّاشٍ ، عَنْ عَاصِمٍ ، عَنْ زِرٍّ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ ، قَالَ : " أَوَّلُ مَنْ رَمَى بِسَهْمٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ سَعْدٌ "

رواه الطبراني في الكبير والأوسط وفيه العلاء بن عمرو الحنفي وهو متروك.

14860- Abdullah b. Mes'ûd der ki: "Allah yolunda ilk ok atan kişi, Sa'd'dır."

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr* ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden Alâ b. Amr el-Hanefî metrûktur.[3]

١٤٨٦١ - حَدَّثَنَا أَبُو يَزِيدَ الْقَرَاطِيسِيُّ ، ثنا أَسَدُ بْنُ مُوسَى ، ثنا حَاتِمُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ ، عَنْ بُكَيْرِ بْنِ مِسْمَارٍ ، عَنْ عَامِرِ بْنِ سَعْدٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَمَعَ لَهُ أَبَوَيْهِ ، قَالَ : كَانَ رَجُلٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ قَدْ أَحْرَقَ الْمُسْلِمِينَ ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِسَعْدٍ : " ارْمِ فِدَاكَ أَبِي وَأُمِّي " ، قَالَ : فَنَزَعْتُ بِسَهْمٍ لَيْسَ فِيهِ نَصْلٌ ، فَأَصَبْتُ جَنْبَهُ ، فَوَقَعَ وَانْكَشَفَتْ عَوْرَتُهُ ، فَضَحِكَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى نَظَرْتُ إِلَى نَوَاجِذِهِ "

قلت : في الصحيح بعضه. رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح غير أسد بن موسى وهو ثقة.

14861- Sa'd anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Sa'd için anne ve babasını birlikte andı. Şöyle ki Müşriklerden bir adam Müslümanlardan

---

[1] Bezzâr (2578) rivayet etti. ve dedi ki: "Bu hadisi, Resûlullah'tan sadece bu isnâdla biliyoruz."

[2] Bezzâr (2580) ve Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (1854) rivayet etti.

[3] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (10241) rivayet etti.

önüne geleni öldürüyordu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"At ey Sa'd! Annem baban sana feda olsun"* buyurdu. Ben, ucunda demir olmayan bir oku çıkarıp atarak onu kaba etinden vurdum. Adam düştü ve edeb yeri açıldı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) güldü; hatta azı dişlerini gördüm.

Derim ki: Bu hadisin bir bölümü *Sahîh*'te yer almıştır.

★Taberânî rivayet etti Ravileri, güvenilir bir ravi olan Esed b. Mûsa dışında *Sahîh*'in ravileridir.

١٤٨٦٢ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ يُوسُفَ الصَّيْرَفِيُّ ، ثنا أَبُو مُعَاوِيَةَ ، عَنِ الأَعْمَشِ ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ ، عَنْ عَلْقَمَةَ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ ، قَالَ : " كَانَ سَعْدٌ يَوْمَ بَدْرٍ يُقَاتِلُ قِتَالَ الْفَارِسِ وَالرَّاجِلِ "

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح غير إبراهيم بن يوسف الصيرفي وهو ثقة.

14862- Abdullah b. Mes'ûd dedi ki: "Sa'd, Bedir günü hem piyade, hem de süvari olarak savaşıyordu."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri, güvenilir bir ravi olan İbrâhim b. Yûsuf es-Sayrafî dışında *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٤٨٦٣ - حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ، أَخْبَرَنَا رِشْدِينُ، عَنِ الْحَجَّاجِ بْنِ شَدَّادٍ، عَنْ أَبِي صَالِحٍ الْغِفَارِيِّ، عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ العَاصِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : أَوَّلُ مَنْ يَدْخُلُ مِنْ هَذَا البَابِ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الجَنَّةِ فَدَخَلَ سَعْدُ بْنُ أَبِي وَقَّاصٍ"

رواه أحمد وإسناده حسن.

14863- Abdullah b. Amr b. el-Âs, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Şu kapıdan girecek ilk kişi cennet ahalisinden biridir"* buyurduğunu bildiriyor. (Derken kapıdan) Sa'd b. Ebî Vakkâs girdi.

★Ahmed rivayet etti. Senedi hasendir.[2]

١٤٨٦٤ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى ، نا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ قَيْسٍ الرَّقَاشِيُّ ، نا أَيُّوبُ ، عَنْ نَافِعٍ ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " يَدْخُلُ عَلَيْكُمْ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ " فَدَخَلَ سَعْدٌ ، قَالَ ذَلِكَ فِي ثَلاثَةِ أَيَّامٍ كُلُّ ذَلِكَ يَدْخُلُ سَعْدٌ"

رواه البزار وفيه عبد الله بن قيس الرقاشي وقد ضعف.

1 Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (10004) ve Bezzâr (1768, 1769) rivayet ettiler.
2 Ahmed (7069) rivayet etti. Ravilerden Rişdeyn b. Sa'd zayıftır.

14864- İbn Ömer, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Yanınıza cennet ahalisinden birisi girecek"* buyurduğunu bildiriyor. (Yanımıza) Sa'd girdi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bu sözü üç gün söyledi. Üçünde de Sa'd girdi.

★Bezzâr rivayet etti. Ravilerden Abdullah b. Kays er-Rekkâşî zayıftır.[1]

١٤٨٦٥ – سَمِعْتُ إِبْرَاهِيمَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْجُنَيْدِ، يُحَدِّثُ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْجَرْمِيُّ، قَالَ: نَا مَعْنُ بْنُ عِيسَى، قَالَ: حَدَّثَتْنِي عُبَيْدَةُ بِنْتُ نَابِلٍ، عَنْ عَائِشَةَ بِنْتِ سَعْدٍ، عَنْ سَعْدٍ أَنَّ النَّبِي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ بَيْنَ يَدَيْهِ طَعَامٌ فَقَالَ : اَللَّهُمَّ سُقِ إِنْ شِئْتَ هَذَا الطَّعَامَ عَبْداً يُحِبُّهُ وَيُحِبُّكَ قَالَ : فَطَلَعَ يَعْنِي نَفْسَهُ"

رواه البزار ورجاله وثقوا.

14865- Sa'd, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) önünde yemek varken: *"Allahım! Bu yemeğe, bu yemeği ve seni seven birisini gönder"* dediğini nakleder. (Sa'd kendisini kastederek): "Birisi geldi" dedi.

★Bezzâr rivayet etti. Ravileri güvenilir sayılmıştır.[2]

١٤٨٦٦ – حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ سَعِيدٍ ، قَالَ : نا الْعَبَّاسُ بْنُ مُوسَى الرَّازِيُّ ، قَالَ : نا أَبُو زُهَيْرٍ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنِ مَغْرَاءَ ، عَنْ أَبِي سَعْدٍ الْبَقَّالِ ، عَنْ عِكْرِمَةَ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : لَمَّا كَانَ يَوْمَ أُحُدٍ ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِسَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ : " دُونَكَ نُحُورَ الْقَوْمِ فِدَاكَ أَبِي وَأُمِّي " ، فَكَانَ سَعْدٌ يَضَعُ سَهْمَهُ فِي كَبِدِ قَوْسِهِ ، فَيَقُولُ : اللَّهُمَّ سَهْمُكَ وَفِي سَبِيلِكَ اللَّهُمَّ انْصُرْ رَسُولَكَ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " اللَّهُمَّ اسْتَجِبْ لِسَعْدٍ إِذَا دَعَاكَ "

رواه الطبراني في الأوسط وفيه أبو سعد البقال وهو مدلس ثقة وقد اعتضد حديثه بالحديثين اللذين تقدما إجابة دعائه.

14866- İbn Abbâs anlatıyor: Uhud günü, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Sa'd b. Ebî Vakkâs'a: *"Attığını isabet ettir!"* buyurdu. Sa'd okunu yayına koyup şöyle derdi: "Allahım! (Bu) senin okundur ve senin rızan için atılmaktadır. Allahım! Resûlüne yardım et." Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Allahım! Sa'd dua ettiği zaman, onun duasını kabul et"* buyurdu.

---

[1] Bezzâr (2582) rivayet etti.

[2] Bezzâr (2581) rivayet etti ve dedi ki: "Bu hadisi, bu lafızla sadece bu isnâdla biliyoruz. Ubeyde b. Nâil'in rivayet ettiği başka bir hadiste, Abdullah b. Selâm'ın geldiği bildirilir."

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden Ebû Sa'd el-Bakkâl müdellis (ama) güvenilirdir. Hadisiyle daha önce duasının kabûlü bölümünde geçen iki hadis birbirini desteklemektedir.

١٤٨٦٧ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ ، قَالَ : نا سَعِيدُ بْنُ سُلَيْمَانَ ، عَنْ هُشَيْمٍ ، عَنِ الْعَوَّامِ بْنِ حَوْشَبٍ ، قَالَ : نا أَبُو جَعْفَرٍ الأَشْجَعِيُّ ، عَنْ عَائِشَةَ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ فِي سَفَرٍ ، فَأَخَذَتْنِي وَحْشَةٌ مِنَ اللَّيْلِ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : مَا لَكِ ؟ فَقُلْتُ : إِنِّي فِي هَذَا الْمَكَانِ فِي لَيْلَةٍ ظَلْمَاءَ ، فَأَخَافُ عَلَيْكَ ، فَقَالَ : " كَلا ، إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَبْعَثُ لَنَا رَجُلا يُحِبُّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ ، وَيُحِبُّهُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ ، يَكْلَؤُنَا بَقِيَّةَ لَيْلَتِنَا " ، قَالَتْ : فَبَيْنَا أَنَا كَذَلِكَ إِذْ رَأَيْتُ سَوَادًا قَدْ أَقْبَلَ نَحْوَنَا ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : مَنْ هَذَا ؟ ، فَقَالَ : أَنَا سَعْدُ بْنُ مَالِكٍ ، جِئْتُ أَكْلَؤُكَ بَقِيَّةَ لَيْلَتِكَ هَذِهِ ، فَوَضَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأْسَهُ "

قلت : في الصحيح طرف منه رواه الطبراني في الأوسط وفيه أبو جعفر الأشجعي لم أعرفه وبقية رجاله رجال الصحيح.

14867- Hz. Âişe bildiriyor: Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem), bir seferdeyken gece beni bir korku aldı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Neyin var?"* diye sorunca: "Bu yerde, bu karanlık gecede senin için korkuyorum" karşılığını verdim. Buyurdu ki: "Hayır. Allah, gecemizin kalan kısmında bizi koruması için, Allah'ı ve Resûlü'nü seven birisini gönderecektir."

Ben o durumdayken, bize doğru gelen bir karaltı gördüm. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Kim o?"* deyince, "Ben, Sa'd b. Mâlik'im, gecenin kalan kısmında seni korumak için geldim" dedi. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), başını koyup yattı.

Derim ki: *Sahîh*'te bir bölümü yer almıştır.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden Ebû Câfer el-Eşcaî'yi tanımıyorum. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.

١٤٨٦٨ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ شَبِيبٍ ، وَمُحَمَّدُ بْنُ عِيسَى ، قَالا : ثنا إِسْحَاقُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْفَرْوِيُّ ، قَالَ : ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ جَعْفَرٍ ، عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ مُحَمَّدٍ ، عَنْ عَامِرِ بْنِ سَعْدٍ ، عَنْ أَبِيهِ سَعْدٍ ، قَالَ : " شَهِدْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَدْرًا وَمَالِي غَيْرُ شَعْرَةٍ وَاحِدَةٍ " ، ثُمَّ أَكْثَرَ اللَّهُ لِي مِنَ اللِّحَى بَعْدُ "

رواه البزار وقال : قوله : ما لي غير شعرة واحدة يعني : ما لي إلا ابنة واحدة . ثم أكثر الله لي من اللحى يعني : من الولد.

14868- Sa'd der ki: "Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem), Bedir'de bulundum. (O zaman) sakalımda bir saç telinden başkası yoktu. Sonra Allah, sakalımdaki kılları çoğalttı."

★Bezzâr rivayet etti ve dedi ki: "Bir kıldan başkası yoktu demesinden kasdı, bir kızdan başkası yoktu. Sonra Allah sakalımdaki kılları çoğalttı, yani çocuklarım çoğaldı demek istemiştir."

Taberânî de *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Bezzâr'ın ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٤٨٦٩ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ حَنْبَلٍ ، ثنا أَبِي ، ثنا وَهْبُ بْنُ جَرِيرٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : سَمِعْتُ النُّعْمَانَ بْنَ رَاشِدٍ يُحَدِّثُ ، عَنِ الزُّهْرِيِّ ، عَنْ عَامِرِ بْنِ سَعْدٍ ، قَالَ : " كَانَ سَعْدٌ آخِرَ الْمُهَاجِرِينَ وَفَاةً رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ "

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح.

14869- Âmir b. Sa'd dedi ki: "(Babam) Sa'd, vefat eden Muhacirlerin sonuncusuydu."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

١٤٨٧٠ - وقال أحمد بن حنبل : مَاتَ سَعْدُ بْنُ أَبِي وَقَّاصٍ بِالْعَقِيقِ ، وَحُمِلَ إِلَى الْمَدِينَةِ ، وَصَلَّى عَلَيْهِ مَرْوَانُ بْنُ الْحَكَمِ وَأَسْلَمَ وَهُوَ ابْنُ سَبْعَ عَشْرَةَ سَنَةً"

رواه الطبراني.

14870- Ahmed b. Hanbel der ki: "Seksenüç yaşında vefat etti. Medine'ye on mil mesafede bir yerde öldü. Medine'ye kadar insanların omuzunda taşındı. O zaman Medine valisi, Mervân'dı. Ondokuz yaşında Müslüman oldu."

★Taberânî rivayet etti.

١٤٨٧١ - عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ سَعْدٍ قَالَ : تُوُفِّيَ سَعْدُ بْنُ أَبِي وَقَّاصٍ زَمَنَ مُعَاوِيَةَ بَعْدَ حَجَّتِهِ الأُولَى وَهُوَ ابْنُ ثَلاَثٌ وَثَمَانِينَ"

رواه الطبراني ورجاله ثقات وروى نحوه عن يحيى بن بكير.

14871- İbrâhim b. Sa'd dedi ki: "Sa'd b. Ebî Vakkâs, Muâviye idareyi ele almasının birinci haccından (bir yıl) sonra, seksenüç yaşında vefat etti."

---

[1] Bezzâr (2577) rivayet etti. Ravilerden İshâk b. Muhammed el-Fervî'den sakınılması gerekir ve hıfzı kötüdür.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (299, 305) rivayet etti.

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilirdir. Yahya b. Bukeyr'den buna benzer bir nakilde bulunulmuştur.[1]

١٤٨٧٢ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْحَضْرَمِيُّ ، قَالَ : سَمِعْتُ مُحَمَّدَ بْنَ عَبْدِ اللهِ بْنِ نُمَيْرٍ ، يَقُولُ : " مَاتَ سَعْدٌ ، وَمَرْوَانُ وَالِي الْمَدِينَةِ ، فَصَلَّى عَلَيْهِ ، وَمَاتَ سَنَةَ خَمْسٍ وَخَمْسِينَ "

رواه الطبراني.

14872- Muhammed b. Abdillah b. Numeyr der ki: "Sa'd vefat ettiğinde Mervân, Medine valisiydi. Namazını o kıldırdı. Hicrî ellibeş yılında vefat etti."

★Taberânî rivayet etti.[2]

١٤٨٧٣ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا الزُّبَيْرُ بْنُ بَكَّارٍ ، قَالَ : " مَاتَ سَعْدٌ بِالْعَقِيقِ فِي قَصْرِهِ ، عَلَى عَشْرَةِ أَمْيَالٍ مِنَ الْمَدِينَةِ ، وَحُمِلَ عَلَى رِقَابِ الرِّجَالِ إِلَى الْمَدِينَةِ ، وَيُقَالُ : تُوُفِّيَ وَهُوَ ابْنُ بِضْعٍ وَسَبْعِينَ "

رواه الطبراني.

14873- Zübeyr b. Bekkâr der ki: "Sa'd, Medine'ye on mil mesafede, Akîk denilen mevkide, konağında vefat etti. Medine'ye insanların omuzunda taşındı. Yetmiş küsur yaşında öldüğü de söylenir."

★Taberânî rivayet etti.[3]

(بَابٌ مَنَاقِبُ سَعِيدِ بْنِ زَيْدٍ ﷺ)

Saîd b. Zeyd'in Menkıbeleri

١٤٨٧٤ - حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ زَكَرِيَّا التُّسْتَرِيُّ ، ثنا شَبَابُ الْعُصْفُرِيُّ ، قَالَ : " سَعِيدُ بْنُ زَيْدِ بْنِ عَمْرِو بْنِ نُفَيْلِ بْنِ عَبْدِ الْعُزَّى بْنِ رَبَاحِ بْنِ عَبْدِ اللهِ بْنِ قُرْطِ بْنِ رَزَاحِ بْنِ عَدِيِّ بْنِ كَعْبٍ يُكَنَّى أَبَا الأَعْوَرِ ، وَأُمُّهُ : فَاطِمَةُ بِنْتُ نَعْجَةَ بْنِ أُمَيَّةَ بْنِ خُوَيْلِدٍ مِنْ خُزَاعَةَ "

رواه الطبراني.

14874- Şebâb el-Usfurî der ki: "Saîd b. Zeyd b. Amr b. Nüfeyl b. Abdiluzza b. Rabâh b. Abdillah b. Kurt b. Rezâh b. Adiyy b. Ka'b.

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde, İbrâhim b. Sa'd (304) ile Yahya b. Bukeyr'den (303) rivayet etti.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (301) rivayet etti.

[3] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (302) rivayet etti.

Künyesi Ebu'l-A'var'dır. Annesi Huzâ'alı Fâtıma binti Na'ce b. Umeyye b. Huveylid'dir."

★Taberânî rivayet etti.[1]

١٤٨٧٥ - وَعَنْ عَمْرِو بْنِ عَلِي قَالَ : كَانَ سَعِيْدٌ آدَمُ طُوَالاً أَشْقَرْ

رواه الطبراني وروى عن الواقدي مثله.

14875- Amr b. Ali der ki: "Saîd, esmer, uzun boylu ve kumraldı."

★Taberânî rivayet etti. Vâkidî'den de aynı bilgileri nakletti.[2]

١٤٨٧٦ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو بْنِ خَالِدٍ الْحَرَّانِيُّ ، ثنا أَبِي ، ثنا ابْنُ لَهِيعَةَ ، عَنْ أَبِي الأَسْوَدِ ، عَنْ عُرْوَةَ ، قَالَ طَلْحَةُ بْنُ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُثْمَانَ بْنِ عَمْرِو بْنِ كَعْبِ بْنِ سَعْدِ بْنِ تَيْمِ بْنِ مُرَّةَ ، كَانَ بِالشَّامِ فَقَدِمَ ، وَكَلَّمَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي سَهْمِهِ ، " فَضَرَبَ لَهُ بِسَهْمِهِ ، قَالَ : وَأَجْرِي يَا رَسُولَ اللَّهِ ؟ قَالَ : وَأَجْرُكَ "

رواه الطبراني وإسناده حسن وروى عن الزهري مثله.

14876- Urve der ki: Saîd b. Zeyd b. Amr b. Nüfeyl, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Bedir'den geldikten sonra, Şam'dan döndü. Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) ganimet hakkında konuştu; Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), ona ganimetten pay verdi. "Bana ecir de verilecek mi, ey Allah'ın Resûlü?" diye sorunca Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Ecir de verilecek"* buyurdu.

★Taberânî rivayet etti. Senedi hasendir. Zührî'den de buna benzer bir rivayette bulunmuştur.[3]

١٤٨٧٧ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ عَبْدِ الْمَلِكِ الْقَصْرِيُّ الْمُؤَدِّبُ ، قَالَ : نا حَامِدُ بْنُ يَحْيَى ، قَالَ : نا سُفْيَانُ ، عَنْ سُعَيْرِ بْنِ الْخِمْسِ ، عَنْ حَبِيبِ بْنِ أَبِي ثَابِتٍ ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " عَشَرَةٌ مِنْ قُرَيْشٍ فِي الْجَنَّةِ : أَبُو بَكْرٍ فِي الْجَنَّةِ ، وَعُمَرُ فِي الْجَنَّةِ ، وَعُثْمَانُ فِي الْجَنَّةِ ، وَعَلِيٌّ فِي الْجَنَّةِ ، وَطَلْحَةُ فِي الْجَنَّةِ ، وَالزُّبَيْرُ فِي الْجَنَّةِ ، وَسَعْدٌ فِي الْجَنَّةِ ، وَسَعِيدٌ فِي الْجَنَّةِ ، وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ فِي الْجَنَّةِ ، وَأَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ الْجَرَّاحِ فِي الْجَنَّةِ "

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (335) rivayet etti.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde Amr b. Ali (337) ile Vâkidî'den (336) rivayet etti.

[3] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde Urve'den (338) rivayet etti. Bu ravilerin içinde İbn Lehîa vardır ve zayıftır. Ayrıca Zührî'den (339) rivayet etti.

رواه الطبراني في الثلاثة رجاله رجال الصحيح غير حامد بن يحيى البلخي وهو ثقة ولهذا الحديث طرق في مناقب جماعة من الصحابة.

14877- İbn Ömer, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu nakleder: *"Kureyş'ten on kişi cennettedir. Ebû Bekr ve Ömer cennettedir. Osmân cennettedir. Ali cennettedir. Talha cennettedir. Zübeyr cennettedir. Sa'd cennettedir. Saîd cennettedir. Abdurrahman b. Avf cennettedir. Ebû Ubeyde b. el-Cerrâh cennettedir."*

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr, M. es-Sağîr* ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravileri, Hâmid b. Yahya el-Belhî dışında *Sahîh*'in ravileridir. O da güvenilirdir. Bu hadisin sahabeden bazılarının menkıbeleri anlatılırken, başka rivayet yolları da vardır.[1]

١٤٨٧٨ - حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْوَاسِطِيُّ، ثنا وَهْبُ بْنُ بَقِيَّةَ، أَنَا خَالِدٌ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ السَّائِبِ، عَنْ مُحَارِبِ بْنِ دِثَارٍ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ زَيْدِ بْنِ عَمْرِو بْنِ نُفَيْلٍ قَالَ : بَعَثَ مُعَاوِيَةُ بْنُ الحَكَمِ بِالْمَدِينَةِ لِيُبَلِّغَ لِابْنِهِ يَزِيدَ فَقَالَ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الشَّامِ : مَا يُحِبُّكَ حَتَّى يَجِيئَنِي سَعِيدُ بْنُ زَيْدٍ فَيُبَايِعُ فَإِنَّهُ أَنْبَلُ أَهْلِ الْبَلَدِ فَإِذَا بَايَعَ بَايَعَ النَّاسُ"

رواه الطبراني وفيه عطاء بن السائب وهو ثقة ولكنه اختلط وبقية رجاله رجال الصحيح.

14878- Saîd b. Zeyd b. Amr b. Nüfeyl bildiriyor: Muâviye, Medine'de idareci olan Mervân b. el-Hakem'e, oğlu Yezîd'e biat alması için haber gönderdi. Şam'dan bir adam dedi ki: "Saîd b. Zeyd gelip biat etmeden seni kimse dinlemez. Çünkü o, memleketin en şerefli kişisidir. O biat ederse halk da biat eder."

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Atâ b. es-Sâib güvenilirdir, ama onun ezberi bozulmuştur. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[2]

١٤٨٧٩ - حَدَّثَنَا أَبُو الزِّنْبَاعِ رَوْحُ بْنُ الْفَرَجِ ، ثنا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ ، قَالَ : " تُوُفِّيَ سَعِيدُ بْنُ زَيْدِ بْنِ عَمْرِو بْنِ نُفَيْلٍ سَنَةَ إِحْدَى وَخَمْسِينَ وَسَنَةَ بِضْعٍ وَسَبْعِينَ ، وَدُفِنَ بِالْمَدِينَةِ ، وَمَاتَ بِالْعَقِيقِ ، وَنَزَلَ فِي قَبْرِهِ سَعْدُ بْنُ أَبِي وَقَّاصٍ ، وَابْنُ عُمَرَ وَيُكَنَّى أَبَا الأَعْوَرِ "

رواه الطبراني وروى عن محمد بن عبد الله بن نمير طرف منه.

14879- Yahya b. Bukeyr der ki: "Saîd b. Zeyd b. Amr b. Nüfeyl, hicrî ellibir yılında, yetmiş küsur yaşında vefat etti. Medine'de defnedildi.

[1] Taberânî, *M. es-Sağîr*'inde (62) rivayet ett.
[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (345) ve Hâkim, *Müstedrek*'inde (3/439) rivayet etti.

Akîk'te vefat eti. Onu mezarına, Sa'd b. Ebî Vakkâs ve İbn Ömer indirdi. Künyesi Ebu'l-A'var'dı."

★Taberânî rivayet etti ve Muhammed b. Abdillah b. Numeyr'den bir bölümünü rivayet etti.[1]

١٤٨٨٠ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، حَدَّثَنَا مُصَرِّفُ بْنُ عَمْرٍو الْيَامِيُّ ، ثنا عَبْدَةُ بْنُ سُلَيْمَانَ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ ، عَنْ عَبْدِ الْجَبَّارِ ، عَنْ أَخِيهِ ، عَنْ عَائِشَةَ بِنْتِ سَعْدٍ ، قَالَتْ : غَسَّلَ سَعْدٌ سَعِيدَ بْنَ زَيْدٍ بِالْعَقِيقِ ، ثُمَّ حَمَلُوهُ ، فَجَاءُوا بِهِ ، فَجَاءَ سَعْدٌ يَمْشِي حَتَّى إِذَا حَاذَى بِدَارِهِ دَخَلَ فَاغْتَسَلَ ، ثُمَّ خَرَجَ ، فَقَالَ : " إِنِّي لَمْ أَغْتَسِلْ مِنْ غُسْلِ سَعِيدٍ إِنَّمَا اغْتَسَلْتُ مِنَ الْحَرِّ "

رواه الطبراني وفيه من لم أعرفه.

14880- Âişe binti Sa'd anlatıyor: (Babam) Sa'd, Saîd'i Akik'te yıkadı. Sonra onu taşıyıp getirdiler. Sa'd yürüyerek geldi. Evinin hizasına gelince, evine girip yıkandı. Sonra çıkıp: "Saîd'i yıkadığım için değil, sıcaktan dolayı yıkandım" dedi.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerin içinde tanımadığım biri vardır.[2]

١٤٨٨١ - وَعَنْ زَيْدِ بْنِ سَعِيْدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمنِ بْنِ سَعِيْدِ بْنِ زَيْدٍ أَنَّ سَعْدَ بْنَ أَبِي وَقَّاصٍ غَسَّلَ سَعِيْداً بِالسِّدْرِ

رواه الطبراني وفيه من لم أعرفه.

14881- Zeyd b. Saîd b. Abdirrahman b. Saîd b. Zeyd bildiriyor: "Sa'd b. Ebî Vakkâs, Saîd'i (bir tür sabun olan) sidr ile yıkadı."

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden tanımadığım vardır.[3]

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde Yahya b. Bukeyr (340) ile İbn Numeyr'den (343) rivayet etti.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (344) rivayet etti. Ravilerden Musarrif b. Amr el-Yâmî meçhûldür.

[3] Taberânî *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (341) rivayet etti. Ravilerden Taberânî'nin hocası Ahmed b. Rişdeyn hadis uyduran biridir. Nu'aym b. Hammâd dürüst olmakla beraber hata ederdi. Abdullah b. Câfer ise zayıftır.

(بَابٌ مَنَاقِبُ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ ﷺ)

Abdurrahman b. Avf'ın Menkıbeleri

١٤٨٨٢ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحِيمِ الْبَرْقِيُّ ، ثنا عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ هِشَامٍ ، عَنْ أَبِي عُبَيْدَةَ مَعْمَرِ بْنِ الْمُثَنَّى ، قَالَ : " عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفِ بْنِ عَبْدِ عَوْفِ بْنِ عَبْدِ الْحَارِثِ بْنِ زُهْرَةَ بْنِ كِلَابٍ "

رواه الطبراني ورجاله ثقات.

14882- Ebû Ubeyde Ma'mer b. el-Müsennâ der ki: "Abdurrahman b. Avf b. Abdiavf b. Abdi'l-Hâris b. Zühre b. Kilâb'dır."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.

١٤٨٨٣ - حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الدَّبَرِيُّ ، عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ ، عَنْ مَعْمَرٍ ، عَنْ أَيُّوبَ ، عَنِ ابْنِ سِيرِينَ ، أَنَّ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ عَوْفٍ كَانَ اسْمُهُ فِي الْجَاهِلِيَّةِ : عَبْدَ الْكَعْبَةِ ، " فَسَمَّاهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : عَبْدَ الرَّحْمَنِ "

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح.

14883- İbn Sîrîn bildiriyor: "Abdurrahman b. Avf'ın Müslüman olmadan önceki ismi Abdu'l-Kâbe idi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona Abdurrahman ismini verdi."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٤٨٨٤ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ حَنْبَلٍ، حَدَّثَنِي عُقْبَةُ بْنُ مُكْرَمٍ، ثنا يَعْقُوبُ بْنُ مُحَمَّدٍ الزُّهْرِيُّ، ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ، حَدَّثَنِي أَبِي، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ، قَالَ: كَانَ اسْمِي عَبْدَ عَمْرٍو " فَسَمَّانِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: عَبْدَ الرَّحْمَنِ "

رواه الطبراني وفيه إبراهيم بن محمد بن عبد العزيز وهو ضعيف.

14884- Abdurrahman b. Avf dedi ki: "Müslüman olmadan önce, ismim Abduamr idi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bana Abdurrahman adını verdi."

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden İbrâhîm b. Muhammed b. Abdilazîz zayıftır.[1]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (253) rivayet etti.

١٤٨٨٥ - ، ثنا يَعْقُوبُ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنِ ابْنِ إِسْحَاقَ ، قَالَ : " عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفِ بْنِ عَبْدِ عَوْفِ بْنِ عَبْدِ الْحَارِثِ بْنِ زُهْرَةَ وَيُكَنَّى أَبَا مُحَمَّدٍ شَهِدَ بَدْرًا "

وإسناده حسن.

14885- İbn İshâk der ki: "Abdurrahman b. Avf b. Abdiavf b. Abdi'l-Hâris b. Zühre. Künyesi, Ebû Muhammed'dir. Bedir savaşına katılmıştır."

★Senedi hasendir.[2]

١٤٨٨٦ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو بْنِ خَالِدٍ الْحَرَّانِيُّ ، ثنا أَبِي ، ثنا ابْنُ لَهِيعَةَ ، عَنْ أَبِي الأَسْوَدِ ، عَنْ عُرْوَةَ بْنِ الزُّبَيْرِ ، " فِيمَنْ شَهِدَ بَدْرًا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ بَنِي زُهْرَةَ بْنِ كِلابِ بْنِ مُرَّةَ : عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ "

رواه الطبراني وهو مرسل حسن الإسناد.

14886- Urve b. ez-Zübeyr der ki: "Benî Zühre b. Kilâb b. Murre kabilesinden, Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) Bedir savaşına Abdurrahman b. Avf b. Abdiavf ta katılmıştır."

★Taberânî rivayet etti. Mürseldir ve senedi hasendir.[3]

١٤٨٨٧ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحِيمِ الْبَرْقِيُّ ، ثنا عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ هِشَامٍ ، ثنا زِيَادُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ ، عَنِ ابْنِ إِسْحَاقَ ، أَنَّ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ عَوْفٍ ، كَانَ " سَاقِطَ الثَّنِيَّتَيْنِ ، أَهْتَمَ أَعْسَرَ أَعْرَجَ ، كَانَ أُصِيبَ يَوْمَ أُحُدٍ فَهُتِمَ ، وَجُرِحَ عِشْرِينَ جِرَاحَةً ، أَوْ أَكْثَرَ ، أَصَابَهُ بَعْضُهَا فِي رِجْلِهِ فَعَرَجَ "

رواه الطبراني ورجاله ثقات.

14887- İbn İshâk bildiriyor: Abdurrahman b. Avf'ın ön dişleri dökülmüştü. Aksayarak yürürdü ve ayağı topaldı. Uhud günü, yirmi veya daha çok yerinden kırılmış ve yaralanmıştı. Bazı darbeleri ayağına aldığından dolayı topal olmuştu.

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.[4]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (254) ve Bezzâr (1992) rivayet ettiler. İkisinde de Yâkub b. Muhammed ez-Zührî vardır ve zayıftır.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (255) rivayet etti. Ravilerden Ya'kûb b. Muhammed ez-Zührî zayıftır. İbn İshâk müdellistir.

[3] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (256) rivayet etti. Ravilerden İbn Lehîa zayıftır.

[4] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (261) rivayet etti. İbn İshâk müdellistir.

١٤٨٨٨ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ شَبِيبٍ ، قَالَ : ثنا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ ، عَنْ حُمَيْدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : " كُنْتُ أَنَا وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِدَيْنٍ فَكُنْتُ مِنْ أَوَّلِ النَّاسِ إِسْلامًا "

رواه البزار عن شيخه عبد الله بن شبيب وهو مجمع على ضعفه.

14888- Abdurrahman b. Avf der ki: "Ben ve Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) aynı yaşlardaydık. Ben ilk Müslümanlardandım."

★Bezzâr, hocası Abdullah b. Şebîb'den rivayet etti. Onun da zayıflığı konusunda söz birliği vardır. [1]

١٤٨٨٩ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ شَبُّوَيْهِ ، قَالَ : ثنا سُلَيْمَانُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ ، قَالَ : ثنا خَالِدُ بْنُ يَزِيدَ بْنِ أَبِي مَالِكٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ أَبِي رَبَاحٍ ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " يَا عَبْدَ الرَّحْمَنِ ، إِنَّكَ مِنَ الأَغْنِيَاءِ وَلَنْ تَدْخُلَ الْجَنَّةَ إِلا زَحْفًا ، فَأَقْرِضِ اللَّهَ يُطْلِقْ قَدَمَيْكَ " ، فَقَالَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ : مَا الَّذِي أُقْرِضُ أَوْ أُخْرِجُ ، وَخَرَجَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ ، فَبَعَثَ إِلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ : " مُرْ عَبْدَ الرَّحْمَنِ ، فَلْيُضِفِ الضَّيْفَ ، وَلْيُطْعِمِ الْمِسْكِينَ ، وَلْيُعْطِ السَّائِلَ ، فَإِنَّ ذَلِكَ يُجْزِيهِ مِنْ كَثِيرٍ مِمَّا هُوَ فِيهِ "

رواه البزار وفيه خالد بن يزيد بن أبي مالك وضعفه الجمهور ولا يثبت في دخوله زحفا حديث.

14889- Abdurrahman b. Avf, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), kendisine şöyle buyurduğunu bildiriyor: *"Ey Abdurrahman! Sen zenginlerdensin. Cennete ancak sürünerek girebilirsin. Allah'a borç ver (tasaddukta bulun) ki ayaklarını serbest bıraksın."* Abdurrahman dedi ki: "Borç olarak vereceğim veya (elimden) çıkaracağım şey nedir?" Abdurrahman b. Avf, (Resûlullah'ın yanından) çıktı. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) arkasından birisini göndererek şöyle demesini söyledi: *"Misafir ağırlasın, yoksulu doyursun, isteyene (dilenciye) versin ki bu, onun sahip olduğu (zenginliğin) olumsuz yönlerini karşılar."*

★Bezzâr rivayet etti. Ravilerden Hâlid b. Yezîd b. Ebî Mâlik'i çoğunluk zayıf bulmuştur. Diğer taraftan Abdurrahman b. Avf'ın cennete sürünerek girmesiyle ilgili kesinleşmiş bir hadis yoktur.[1]

---

[1] Bezzâr (2584) rivayet etti ve dedi ki: "Bu hadisin, Abdurahman b. Avf'tan bu isnâddan başkasıyla rivayet edildiğini bilmiyoruz."

١٤٨٩٠ – حَدَّثَنَا سَهْلُ بْنُ بَحْرٍ ، نَا حِبَّانُ بْنُ أَغْلَبَ بْنِ تَمِيمٍ ، نَا أَبِي ، نَا ثَابِتٌ الْبُنَانِيُّ ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِنَّ أَوَّلَ مَنْ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مِنْ أَغْنِيَاءِ أُمَّتِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ ، وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ إِنْ يَدْخُلَهَا إِلَّا حَبْوًا "

رواه البزار وفيه أغلب بن تميم وهو مجمع على ضعفه.

14890- Enes b. Mâlik, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Ümmetimin zenginlerinden cennete girecek ilk kişi Abdurrahman b. Avf'tır. Nefsim elinde olana yemin ederim ki (o da) ancak emekleyerek girer"* buyurduğunu bildiriyor.

★Bezzâr rivayet etti. Ravilerden Ağleb b. Temîm'in zayıflığı konusunda söz birliği vardır.

١٤٨٩١ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ شَبِيبٍ ، قَالَ : ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ زَيْدٍ الْمَدَنِيُّ ، قَالَ : ثنا مُحَمَّدُ بْنُ طَلْحَةَ ، قَالَ : ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرٍو ، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : " أُرِيتُ الْجَنَّةَ فَإِذَا هِيَ لا يَدْخُلُهَا إِلا الْمَسَاكِينُ ، فَدَخَلْتُ مَعَهُمْ حَبْوًا ، فَلَمَّا اسْتَيْقَظْتُ قُلْتُ : إِبِلِي الَّتِي أَنْتَظِرُهَا بِالشَّامِ وَأَحْمَالُهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ حَتَّى أَدْخُلَهَا مَعَهُمْ مَاشِيًا "

رواه البزار عن شيخه عبد الله بن شبيب وهو مجمع على ضعفه.

14891- Abdurrahman b. Avf der ki: (Rüyamda) bana cennet gösterildi. Ona yoksullardan başkası girmiyordu. Onlarla birlikte emekleyerek girdim. Uyandığım zaman dedim ki: "Onlarla cennete yürüyerek girebilmem için, Şam'dan (gelmesini) beklemekte olduğum develerim yükleriyle birlikte Allah yolunda (bağışlanmıştır.)"

★Bezzâr, hocası Abdullah b. Şebîb'den rivayet etti. Onun da zayıflığı konusunda fikir birliği vardır.[2]

١٤٨٩٢ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا عَبْدُ الصَّمَدِ بْنُ حَسَّانَ قَالَ أَخْبَرَنَا عُمَارَةُ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسٍ قَالَ بَيْنَمَا عَائِشَةُ فِي بَيْتِهَا إِذْ سَمِعَتْ صَوْتاً فِي الْمَدِينَةِ فَقَالَتْ مَا هَذَا قَالُوا عِيرٌ لِعَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ قَدِمَتْ مِنَ الشَّامِ تَحْمِلُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ. قَالَ فَكَانَتْ سَبْعَمِائَةِ بَعِيرٍ قَالَ فَارْتَجَّتِ الْمَدِينَةُ مِنَ الصَّوْتِ فَقَالَتْ عَائِشَةُ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ قَدْ

---

1 Bezzâr (2588) rivayet etti. İbn Hacer'in, daha önce geçen Abdurrahman'ın cennete sürünerek girmesiyle ilgili hadisine bakınız (*el-Kavlu'l-müsedded*).

2 Bezzâr (2585) rivayet etti. Hadiste kopukluk vardır. Ebû Seleme b. Abdirrahman babasından hadis dinlememiştir.

رَأَيْتُ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ عَوْفٍ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ حَبْواً. فَبَلَغَ ذَلِكَ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ عَوْفٍ فَقَالَ إِنِ اسْتَطَعْتُ لأَدْخُلَنَّهَا قَائِماً . فَجَعَلَهَا بِأَقْتَابِهَا وَأَحْمَالِهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ"

رواه أحمد والبزار بنحوه والطبراني وفيه عمارة بن زاذان ضعفه النسائي والدارقطني . وقد شهد عبد الرحمن بن عوف رضي الله عنه بدرا والحديبية وشهد له رسول الله صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بالجنة وصلى خلفه.

14892- Enes bildiriyor: Hz. Âişe evindeyken, Medine (sokaklarında) sesler duydu. "Bu nedir?" diye sorunca: " Abdurrahman b. Avf'a ait kervandır. Üzerinde her türlü malla Şam'dan geldi" dediler. Kervan yediyüz deveden oluşmaktaydı. Gürültüden Medine'nin sokakları sarsılmıştı. Âişe dedi ki: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu duydum: *"Abdurrahman b. Avf'ın, cennete emekleyerek girdiğini gördüm."* Bu söz Avdurrahman b. Avf'a ulaşınca dedi ki: "Eğer gücüm yeterse cennete ayakta (yürüyerek) gireceğim." Kervanı, develeriyle üzerindeki palanlarla ve mallarla Allah yolunda infak etti.

★Ahmed ve yakın metinle Bezzâr ile Taberânî de rivayet ettiler. Ravilerden Umâra b. Zâdân'ı Nesâi ve Dârakutnî zayıf bulmuştur. Abdurahman b. Avf, Bedir ve Hudeybiye'de bulunmuştur. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onun cennetlik olduğuna şahitlik etmiştir ve arkasında namaz kılmıştır.[1]

١٤٥٩٣ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ ، قَالَ : نا يَعْقُوبُ بْنُ حُمَيْدِ بْنِ كَاسِبٍ ، قَالَ : نا سُلَيْمَانُ بْنُ سَالِمٍ ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ حُمَيْدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ بُسْرَةَ بِنْتِ صَفْوَانَ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَأَلَهَا : " مَنْ يَخْطُبُ أُمَّ كُلْثُومٍ بِنْتِ عُقْبَةَ ؟ " فَقَالَتْ : فُلانٌ وَفُلانٌ ، وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ ، فَقَالَ : " أَنْكِحُوا عَبْدَ الرَّحْمَنِ ، فَإِنَّهُ مِنْ خِيَارِ الْمُسْلِمِينَ ، وَمِنْ خِيَارِهِمْ مَنْ كَانَ مِثْلَهُ"

14893- Busra binti Safvân'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona: "Ümmü Gülsüm binti Ukbe'ye kim talip oluyor?" diye sorunca Busra: "Falan kişi, filan kişi ve Abdurrahman b. Avf" karşılığını verdi. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Onu, Abdurrahman b. Avf'la evlendirin. O, Müslümanların hayırlılarındandır. Onun gibi olanlar da Müslümanların hayırlılarındandır"* buyurdu.[2]

---

[1] Ahmed (6/ 115), Bezzâr (2586), Taberânî (264) ve İbnu'l-Cevzî *Mevdûât*'ında (2/ 13) rivayet ettiler. İbn Hacer'in *el-Kavlu'l-müsedded*'deki (s. 41 ve 65) detaylı açıklamasına bakınız.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-Evsat*'ında (486) rivayet etti.

١٤٥٩٤ - وفي رواية : قال : أَيْنَ أَنْتُمْ مِنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ ؟ فَإِنَّهُ سَيِّدُ الْمُسْلِمِينَ وَخِيَارُهُمْ "

رواه الطبراني في الأوسط . وفي الرواية الأولى يعقوب بن حميد وسليمان بن سالم وكلاهما وثق وبقية رجالها رجال الصحيح . والثانية ضعيفة.

14894- Bir rivayet şöyledir: *"Abdurrahman b. Avf nerede, siz neredesiniz. O, Müslümanların seyyidi ve en hayırlısıdır."*

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Birinci rivayetinde Ya'kûb b. Humeyd ve Süleyman b. Sâlim vardır ve ikisi de güvenilir sayılmıştır. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir. İkincisi ise zayıftır.

١٤٨٩٥ - حَدَّثَنَا مَسْعَدَةُ بْنُ سَعْدٍ ، ثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُنْذِرِ ، ثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ ، حَدَّثَنِي عَبْدُ اللهِ بْنُ جَعْفَرٍ الْمَخْرَمِيُّ ، عَنْ أُمِّ بَكْرٍ ، عَنِ الْمِسْوَرِ بْنِ مَخْرَمَةَ ، أَنَّ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ عَوْفٍ بَاعَ كَرْمَةً مِنْ عُثْمَانَ بِأَرْبَعِينَ أَلْفَ دِينَارٍ ، فَأَمَرَ عُثْمَانُ عَبْدَ اللهِ بنَ سَعْدِ بْنِ أَبِي سَرْحٍ ، فَأَعْطَاهُ الثَّمَنَ ، فَقَسَمَهُ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بَيْنَ بَنِي زُهْرَةَ ، وَبَيْنَ فُقَرَاءِ الْمُسْلِمِينَ ، وَأَزْوَاجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ الْمِسْوَرُ : فَأَتَيْتُ عَائِشَةَ ، فَقَالَتْ : مَا هَذَا ؟ قُلْتُ : بَعَثَ بِهِ عَبْدُ الرَّحْمَنِ ، فَقَالَتْ : قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " لا يَحْنُوا عَلَيْكُنَّ بَعْدِي إِلا الصَّابِرُونَ " ، سَقَى اللهُ ابْنَ عَوْفٍ مِنْ سَلْسَبِيلِ الْجَنَّةِ"

رواه الطبراني في الأوسط وإسناده حسن.

14895- Misver b. Mahreme bildiriyor: Abdurrahman b. Avf, Hz. Osmân'a kırkbin dinara bir bahçe sattı. Osmân, Abdullah b. Sa'd b. Ebî Sarh'a parayı vermesini emretti. Abdurrahman, parayı Zühre oğulları, Müslümanların fakirleri ve Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) hanımları arasında paylaştırdı.

Misver dedi ki: (Parayı vermek için) Âişe'nin yanına gittim. Bana: "Bu nedir?" diye sordu. Bunu, Abdurrahman b. Avf'ın gönderdiğini söyleyince, şöyle dedi: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Benden sonra, size ancak sabredenler şefkat gösterir. Allah, Abdurrahman b. Avf'a, cennetin pınarlarından içirsin"* buyurdu.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Senedi hasendir.

١٤٨٩٦ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ، وَإِبْرَاهِيمُ بْنُ مُحَمَّدٍ التَّيْمِيُّ، قَالا: ثنا فِرَاسٌ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرٍو، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : خِيَارُكُمْ خَيْرُكُمْ لِنِسَائِي مِنْ بَعْدِي قَالَ : فَأَوْصَى لَهُنَّ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بِكَذَا فَبِيعَ بِأَرْبَعِينَ أَلْفاً"

رواه البزار وإسناده حسن.

14896- Ebû Hureyre, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Sizin en hayırlınız, benden sonra hanımlarıma iyi davrananınızdır"* buyurduğunu bildiriyor.

Dedi ki: "Abdurrahman, onlara bir miktar mal verilmesini vasiyet etti. Vasiyet ettiği mal dört yüz bine satıldı."

★Bezzâr rivayet etti. Senedi hasendir.

١٤٨٩٧ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ شَبِيبٍ ، قَالَ : ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ زَيْدٍ ، قَالَ : ثنا مُحَمَّدُ بْنُ طَلْحَةَ الطَّوِيلُ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو ، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ ، قَالَ : قَالَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَقُولُ : " لا يَعْطِفُ عَلَيْكُنَّ بَعْدِي إِلا الصَّادِقُونَ الصَّابِرُونَ " ، قَالَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ : فَبِعْتُ مِنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَعْدِ بْنِ أَبِي سَرْحٍ شَيْئًا قَدْ سَمَّاهُ بِأَرْبَعِينَ أَلْفًا ، فَقَسَمْتُهُ بَيْنَهُنَّ يَعْنِي بَيْنَ أَزْوَاجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَحِمَهُنَّ اللَّهُ "

رواه البزار عن عبد الله بن شبيب وهو ضعيف.

14897- Abdurrahman b. Avf, Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem): *"Size ancak sabredenler ve sadıklar merhamet eder"* sözünü duyduğunu bildiriyor. Abdurrahman ekledi: "Abdullah b. Sa'd b. Ebî Sarh'a kırkbin (dinara) bir şey sattım." (Ravi der ki: "Sattığı şeyin ismini de verdi) Onu Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) hanımları arasında paylaştırdım."

★Bezzâr, zayıf bir ravi olan Abdurrahman b. Şebîb'ten rivayet etti.[1]

١٤٨٩٨ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ عَمْرٍو حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعْدٍ قَالَ حَدَّثَنِى مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ حُصَيْنٍ عَنْ عَوْفِ بْنِ الْحَارِثِ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ قَالَتْ قَالَ رَسُولُ

[1] Bezzâr (14897) rivayet etti ve dedi ki: "Bu hadis, Abdurrahman'dan başka bir kanalla rivayet edildi. (Ama) bundan daha iyi bir tarikle rivayet edildiğini bilmiyoruz." Ayrıca hadiste kopukluk vardır. Zira Ebû Seleme, babasından hadis dinlememiştir. Muhammed b. Amr'ın ise hakkında ihtilaf vardır."

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لأَزْوَاجِهِ إِنَّ الَّذِي يَحْنُو عَلَيْكُنَّ مِنْ بَعْدِي لَهُوَ الصَّادِقُ الْبَارُّ. اللَّهُمَّ اسْقِ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ عَوْفٍ مِنْ سَلْسَبِيلِ الْجَنَّةِ"

رواه أحمد والطبراني ورجاله ثقات.

14898- Ümmü Seleme, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), hanımlarına hitaben: *"Benden sonra size şefkat gösterecek kişi, sadık ve iyilik seven birisidir. Allahım! Abdurrahman b. Avf'a, cennet pınarlarından içir"* buyurduğunu bildiriyor.[1]

★Ahmed ve Taberânî rivayet ettiler. Ahmed'in ravileri, güvenilirdir.

١٤٨٩٩ - حَدَّثَنَا الْعَبَّاسُ بْنُ الرَّبِيعِ بْنِ ثَعْلَبٍ ، حَدَّثَنِي أَبِي ، حَدَّثَنَا أَبُو إِسْمَاعِيلَ الْمُؤَدِّبُ إِبْرَاهِيمُ بْنُ سُلَيْمَانَ ، عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَبِي خَالِدٍ ، عَنِ الشَّعْبِيِّ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي أَوْفَى ، قَالَ : شَكَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ خَالِدَ بْنَ الْوَلِيدِ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " يَا خَالِدُ ، لا تُؤْذِ رَجُلا مِنْ أَهْلِ بَدْرٍ ، فَلَوْ أَنْفَقْتَ مِثْلَ أُحُدٍ ذَهَبًا لَمْ تُدْرِكْ عَمَلَهُ ، فَقَالَ : يَقَعُونَ فِيَّ فَأَرُدُّ عَلَيْهِمْ ، فَقَالَ : لا تُؤْذُوا خَالِدًا ، فَإِنَّهُ سَيْفٌ مِنْ سُيُوفِ اللَّهِ صَبَّهُ اللَّهُ عَلَى الْكُفَّارِ "

رواه الطبراني والبزار ورجال الطبراني ثقات.

14899- Abdurrahman b. Ebî Evfâ şöyle der: Abdurrahman b. Avf, Hâlid b. el-Velîd'i, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) şikayet etti. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), buyurdu ki: *"Ey Hâlid! Neden Bedir ehlinden birine eziyet ediyorsun. Eğer Uhud dağı kadar altın infak etsen onun yaptığı amele ulaşamazsın."* Hâlid dedi ki: "Bana sataşıyorlar, ben de cevap veriyorum." Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: *"Hâlid'e eziyet etmeyin. O, Allah'ın, kafirlerin üzerine saldığı kılıçlarından bir kılıçtır."*

★Taberânî ve Bezzâr rivayet ettiler. Taberânî'nin ravileri güvenilirdir.

١٤٩٠٠ - حَدَّثَنَا أَبُو يَزِيدَ الْقَرَاطِيسِيُّ ، ثنا أَسَدُ بْنُ مُوسَى ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ ، عَنْ مَعْمَرٍ ، عَنِ الزُّهْرِيِّ ، قَالَ : " تَصَدَّقَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ بِشَطْرِ مَالِهِ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَرْبَعَةَ آلافٍ ، ثُمَّ تَصَدَّقَ بِأَرْبَعِينَ أَلْفًا ، ثُمَّ تَصَدَّقَ بِأَرْبَعِينَ أَلْفَ دِينَارٍ ، ثُمَّ حَمَلَ عَلَى

[1] Ahmed (6/299, 302) rivayet etti. Ravilerden Muhammed b. İshâk müdellistir ve *an'ane* yoluyla hadis rivayet eden biridir.

خَمْسِ مِائَةِ فَرَسٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ، ثُمَّ حَمَلَ عَلَى أَلْفٍ وَخَمْسِ مِائَةِ رَاحِلَةٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ، وَكَانَ عَامَّةُ مَالِهِ مِنَ التِّجَارَةِ "

رواه الطبراني وهو مرسل ورجاله ثقات.

14900- Zührî der ki: "Abdurrahman b. Avf, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) zamanında malının yarısı olan dörtbin dirhemi tasadduk etti. Sonra kırkbin (dirhem) tasadduk etti. Sonra kırk bin dinar tasadduk etti. Sonra beşyüz atı Allah yolunda techiz etti. Sonra bin beşyüz deveyi Allah yolunda techiz etti. Bütün malı ticaretten kazandıklarıydı."

★Taberânî rivayet etti. Mürseldir ve ravileri güvenilirdir.

١٤٩٠١ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا هَيْثَمُ بْنُ خَارِجَةَ قَالَ أَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ وَسَمِعْتُهُ أَنَا مِنَ الْهَيْثَمِ بْنِ خَارِجَةَ حَدَّثَنَا رِشْدِينُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْوَلِيدِ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا سَلَمَةَ بْنَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ يُحَدِّثُ عَنْ أَبِيهِ أَنَّهُ كَانَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي سَفَرٍ فَذَهَبَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِحَاجَتِهِ فَأَدْرَكَهُمْ وَقْتُ الصَّلَاةِ فَأَقَامُوا الصَّلَاةَ فَتَقَدَّمَهُمْ عَبْدُ الرَّحْمَنِ فَجَاءَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّى مَعَ النَّاسِ خَلْفَهُ رَكْعَةً فَلَمَّا سَلَّمَ قَالَ أَصَبْتُمْ. أَوْ أَحْسَنْتُمْ

رواه أحمد والبزار ولفظه : أن رسول الله انْتَهَى إِلَيْهِ وَهُوَ يُصَلِّي بِالنَّاسِ فَأَرَادَ أَنْ يَتَأَخَّرَ فَأَوْمَأَ إِلَيْهِ أَنْ مَكَانَكَ فَصَلَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِصَلَاةِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ. وأبو يعلى ورجال البزار رجال الصحيح.

14901- Abdurrahman b. Avf bildiriyor: Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) bir seferde beraberken, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), ihtiyaç için gitti. Namaz vakti gelince, Abdurrahman b. Avf öne geçti (imam oldu) Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) geldi ve insanlarla birlikte Abdurrahman'ın arkasında bir rekat namaz kıldı. Selam verince: *"İsabet ettiniz"* veya *"İyi yaptınız"* dedi.

★Ahmed rivayet etti. Bezzâr şu lafızla bildiriyor: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onlar namaz kılarken geldi. Abdurrahman geri çekilmek istedi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) ona, "Yerinde kal" diye işaret etti ve Abdurrahman'a uyarak namaz kıldı."[1]

١٤٩٠٢ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَعْمَرٍ، قَالَ: نا يَحْيَى بْنُ حَمَّادٍ، قَالَ: نا أَبُو عَوَانَةَ، عَنْ عَاصِمِ بْنِ كُلَيْبٍ قَالَ: حَدَّثَنِي شَيْخٌ، قَالَ: حَدَّثَنِي فُلَانٌ، وَفُلَانٌ، حتى عد سبعة، أحدهم عبد الله بن الزبير، عَنْ عُمَرَ، عَنْ أَبِي بَكْرٍ

[1] Ahmed (1665) rivayet etti. Hadiste kopukluk vardır. Ebû Seleme, babasından hadis dinlememiştir. Rişdeyn b. Sa'd zayıftır. Bezzâr (2583) ve Ebû Ya'lâ (853) sahih isnâdla rivayet etti.

الصِّدِّيقِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : مَا قُبِضَ نَبِيٌّ حَتَّى يَؤُمَّهُ رَجُلٌ مِنْ أُمَّتِهِ"

رواه البزار وفيه راو لم يسم وبقية رجاله رجال الصحيح.

14902- Ebû Bekr es-Sıddîk, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Ümmetinden birisi kendisine imam olmadan hiçbir peygamber ölmez"* buyurduğunu bildiriyor.

★Bezzâr rivayet etti. İsnâdında adı verilmeyen bir ravi vardır. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٤٩٠٣ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا عَفَّانُ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ أَنْبَأَنَا هِشَامُ بْنُ عُرْوَةَ عَنْ عُرْوَةَ أَنَّ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ عَوْفٍ قَالَ أَقْطَعَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ أَرْضَ كَذَا وَكَذَا فَذَهَبَ الزُّبَيْرُ إِلَى آلِ عُمَرَ فَاشْتَرَى نَصِيبَهُ مِنْهُمْ فَأَتَى عُثْمَانَ بْنَ عَفَّانَ فَقَالَ إِنَّ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ عَوْفٍ زَعَمَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَقْطَعَهُ وَعُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ أَرْضَ كَذَا وَكَذَا وَإِنِّي اشْتَرَيْتُ نَصِيبَ آلِ عُمَرَ. فَقَالَ عُثْمَانُ عَبْدُ الرَّحْمَنِ جَائِزُ الشَّهَادَةِ لَهُ وَعَلَيْهِ"

رواه أحمد.

14903- Abdurrahman b. Avf şöyle bildirdi: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), ben ve Ömer arasında falan tarlayı paylaştırdı. Zübeyr, Ömer'in ailesine gidip onlardan hisselerini satın aldı ve Osmân b. Affân'a gidip: "Abdurrahman b. Avf, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), kendisiyle Ömer'e falan tarlayı paylaştırdığını iddia ediyor. Ben de Ömer'in hissesini satın aldım. (Bu paylaştırma işi doğru mudur?)" dedi. Hz. Osmân dedi ki: "Abdurrahman'ın, lehine ve aleyhine yaptığı şahadet geçerlidir (makbuldür.)"

★Ahmed rivayet etti.[2]

١٤٩٠٤ - حَدَّثَنَا أَبُو يَزِيدَ الْقَرَاطِيسِيُّ ، ثنا أَسَدُ بْنُ مُوسَى ، ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعْدٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَدِّهِ ، قَالَ : سَمِعْتُ عَلِيًّا ، يَوْمَ مَاتَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ ، يَقُولُ : " اذْهَبِ ابْنَ عَوْفٍ فَقَدْ أَدْرَكْتَ صَفْوَتَهَا ، وَسَبَقْتَ رَنْقَهَا "

---

[1] Bezzâr (2591) rivayet etti ve dedi ki: "Ebû Bekr'den sadece bu isnâdla rivayet edildiğini biliyoruz. Âsım b. Kuleyb'in, kendisinden rivayet ettiği kişinin ismini veren kimseyi de bilmiyoruz. Bu nedenle burada onu zikrettik."

[2] Ahmed (1670) rivayet etti. Eğer Urve b. ez-Zübeyr, Abdurrahman b. Avf'tan hadis dinlemişse, senedi sahihtir.

14904- İbrâhîm b. Abdirrahman b. Avf bildiriyor: (Babam) Abdurrahman b. Avf vefat ettiği zaman Hz. Ali'nin şöyle dediğini duydum: "Güle güle ey İbn Avf! Sen (bu hayatın) en güzel günlerini gördün. Bu süslü hayata bulanmadan âhirete göçüyorsun."

١٤٩٠٥ - وَفِي رِوَايَةٍ : أَذْهَبْ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ فَقَدْ ذَهَبْتَ بِبِطْنَتِكَ لَمْ يَنْتَقِصْ مِنْهَا بِشَيْءٍ"

رواه كله الطبراني ورجاله رجال الصحيح غير أسد بن موسى وهو ثقة.

14905- Bir rivayette ise şöyledir: "Güle güle ey İbn Avf! (Allah'a nefsini) satarak, (imanının gereklerinden, yapmadığın) hiçbir şey bırakmadan gittin."

★Hepsini Taberânî rivayet etti. Ravileri, Esed b. Mûsa dışında *Sahîh*'in ravileridir. O da güvenilirdir.

١٤٩٠٦ - حَدَّثَنَا أَبُو الزِّنْبَاعِ ، ثنا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ ، قَالَ : " وُلِدَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ ، بَعْدَ الْفِيلِ بِعَشْرِ سِنِينَ ، وَمَاتَ سَنَةَ إِحْدَى أَوْ سَنَةَ اثْنَتَيْنِ وَثَلاثِينَ ، وَسِنُّهُ خَمْسٌ وَسَبْعُونَ ، وَصَلَّى عَلَيْهِ عُثْمَانُ بْنُ عَفَّانَ "

14906- Yahya b. Bukeyr der ki: "Abdurrahman b. Avf, Fil olayından on yıl sonra doğdu. Otuzbir veya otuziki yılında, yetmişbeş yaşında vefat etti. Namazını Osmân b. Affân kıldırdı."[1]

(بَابٌ مَنَاقِبُ أَبِي عُبَيْدَةَ بْنَ الْجَرَّاحِ ﷺ)

Ebû Ubeyde b. el-Cerrâh'ın Menkıbeleri

١٤٩٠٧ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ الْمَدِينِيُّ فُسْتُقَةُ ، ثنا الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ يَزِيدَ الصُّدَائِيُّ ، ثنا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ سَعْدٍ ، قَالَ : سَمِعْتُ أَبِي ، عَنِ ابْنِ إِسْحَاقَ ، قَالَ : " أَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ الْجَرَّاحِ هُوَ عَامِرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْجَرَّاحِ بْنِ هِلالِ بْنِ وُهَيْبِ بْنِ ضَبَّةَ بْنِ الْحَارِثِ بْنِ فِهْرٍ ، لَمْ يُعَقِّبْ ، وَأُمُّ أَبِي عُبَيْدَةَ : أُمُّ غَنْمٍ بِنْتُ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ بْنِ الْعَلاءِ بْنِ عَامِرِ بْنِ عَمِيرَةَ بْنِ وَدِيعَةَ بْنِ الْحَارِثِ بْنِ فِهْرٍ "

رواه الطبراني وروى عن أبي بكر بن أبي شيبة بعض ذلك ورجالهما ثقات.

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (262) rivayet etti.

14907- İbn İshâk der ki: "Adı, Âmir b. Abdillah b. el-Cerrâh b. Hilâl b. Vuheyb b. Dabbe b. el-Hâris b. Fihr'dir. Çocuğu olmamıştır. Annesi, Ümmü Ğanm binti Câbir b. Adiyy b. el-Alâ b. Âmir b. Umeyre b. Vedî'a b. el-Hâris b. Fihr'dir."

★Taberânî rivayet etti. Bunun bir kısmı, Ebû Bekr b. Ebî Şeybe tarafından rivayet edilmiştir. İkisinin de ravileri güvenilirdir.[1]

١٤٩٠٨ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو بْنِ خَالِدٍ الْحَرَّانِيُّ ، حَدَّثَنِي أَبِي ، ثنا ابْنُ لَهِيعَةَ ، عَنْ أَبِي الأَسْوَدِ ، عَنْ عُرْوَةَ ، قَالَ : " شَهِدَ بَدْرًا مِنْ بَنِي الْحَارِثِ بْنِ فِهْرٍ : أَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ الْجَرَّاحِ "

رواه الطبراني وإسناده حسن.

14908- Urve şöyle bildirdi: "Bedir savaşına, Hâris b. Fihr oğulları kabilesinden, Ebû Ubeyde b. el-Cerrâh da katılmıştır."

★Taberânî rivayet etti. Senedi hasendir.[2]

١٤٩٠٩ - حَدَّثَنَا أَبُو يَزِيدَ الْقَرَاطِيسِيُّ ، ثنا أَسَدُ بْنُ مُوسَى ، ثنا ضَمْرَةُ ، عَنِ ابْنِ شَوْذَبٍ ، قَالَ : " جَعَلَ أَبُو أَبِي عُبَيْدَةَ يَتَصَدَّى لأَبِي عُبَيْدَةَ يَوْمَ بَدْرٍ ، فَجَعَلَ أَبُو عُبَيْدَةَ يَحِيدُ عَنْهُ ، فَلَمَّا أَكْثَرَ ، قَصَدَهُ أَبُو عُبَيْدَةَ فَقَتَلَهُ ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فِيهِ هَذِهِ الآيَةَ حِينَ قَتَلَ أَبَاهُ : ﴿لا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ﴾ "

رواه الطبراني وإسناده منقطع ورجاله ثقات.

14909- İbn Şevzeb der ki: Bedir günü, Ebû Ubeyde'nin babası, kendisiyle vuruşmak için (oğlunun) önüne çıkıyordu. Ebû Ubeyde de ondan kaçıyordu. Babası devamlı karşısına çıkınca Ebû Ubeyde onu öldürdü. Bunun üzerine Allah, şu âyeti indirdi: **"Allah'a ve âhiret gününe inanan bir milletin, babaları, oğulları, kardeşleri, yahut akrabaları da olsa Allah'a ve Resûlüne düşman olanlarla dostluk ettiğini görmezsiniz. Onlar o kimselerdir ki Allah kalblerine iman yazmış ve onları kendinden bir ruh ile desteklemiştir. Onları, altlarından ırmaklar akan cennetlere sokacak, orada ebedî kalacaklardır. Allah onlardan razı olmuş, onlar da ondan razı olmuşlardır. İşte onlar Allah'ın hizbi (dininin yardımcıları)dır. İyi bil ki, kurtuluşa ulaşacak olanlar, Allah'ın hizbidir."** (Mücadele Sur. 22)

★Taberânî rivayet etti. İsnâdında kopukluk vardır. Ravileri güvenilirdir.[3]

---

[1] Taberânî, İbn İshâk (358) ile Ebû Bekr b. Ebî Şeybe'den (359) rivayet etmiştir.
[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (361) rivayet etti. Ravilerden İbn Lehîa zayıftır.
[3] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (360) rivayet etti.

١٤٩١٠ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ فُضَيْلٍ حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ سُمَيْعٍ عَنْ مُسْلِمٍ الْبَطِينِ عَنْ أَبِي الْبَخْتَرِيِّ قَالَ قَالَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ لأَبِي عُبَيْدَةَ بْنِ الْجَرَّاحِ ابْسُطْ يَدَكَ حَتَّى أُبَايِعَكَ فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ أَنْتَ أَمِينُ هَذِهِ الأُمَّةِ. فَقَالَ أَبُو عُبَيْدَةَ مَا كُنْتُ لأَتَقَدَّمَ بَيْنَ يَدَيْ رَجُلٍ أَمَرَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَؤُمَّنَا فَأَمَّنَا حَتَّى مَاتَ"

رواه أحمد ورجاله ثقات إلا أن أبا البختري لم يدرك أبا عبيدة ولا عمر.

14910- Ebu'l-Bahterî bildiriyor: Hz. Ebû Bekr, Ebû Ubeyde'ye şöyle dedi: "Sana biat etmem için elini uzat. Ben, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) sana: "*Sen bu ümmetin eminisin*" buyurduğunu duydum. Ebû Ubeyde dedi ki: "Ben, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), bize imam olmasını söylediği ve O'nun vefatına kadar bize imamlık yapan birisinin önüne geçemem."

★Ahmed rivayet etti. Ebu'l-Bahterî dışındaki ravileri güvenilirdir. Ebu'l-Bahterî ne Ebû Ubeyde'ye, ne de Ömer'e yetişememiştir.[1]

١٤٩١١ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا أَسْوَدُ قَالَ وَأَنْبَأَنَا خَلَفُ بْنُ الْوَلِيدِ حَدَّثَنَا إِسْرَائِيلُ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ صِلَةَ عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ قَالَ جَاءَ الْعَاقِبُ وَالسَّيِّدُ صَاحِبَا نَجْرَانَ قَالَ وَأَرَادَا أَنْ يُلاَعِنَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ فَقَالَ أَحَدُهُمَا لِصَاحِبِهِ لاَ تُلاَعِنْهُ فَوَاللَّهِ لَئِنْ كَانَ نَبِيًّا فَلَعَنَّا قَالَ خَلَفٌ فَلاَعَنَّا لاَ نُفْلِحُ نَحْنُ وَلاَ عَقِبُنَا أَبَداً. قَالَ فَأَتَيْنَاهُ فَقَالاَ لاَ نُلاَعِنُكَ وَلَكِنَّا نُعْطِيكَ مَا سَأَلْتَ فَابْعَثْ مَعَنَا رَجُلاً أَمِيناً. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لأَبْعَثَنَّ رَجُلاً أَمِيناً حَقَّ أَمِينٍ حَقَّ أَمِينٍ. قَالَ فَاسْتَشْرَفَ لَهَا أَصْحَابُ مُحَمَّدٍ قَالَ فَقَالَ قُمْ يَا أَبَا عُبَيْدَةَ بْنَ الْجَرَّاحِ. قَالَ فَلَمَّا قَفَّى قَالَ هَذَا أَمِينُ هَذِهِ الأُمَّةِ "

قلت : عند ابن ماجة طرف منه

رواه أحمد والبزار ورجال البزار رجال الصحيح وكذلك رجال أحمد غير خلف بن الوليد وهو ثقة.

14911- İbn Mes'ûd der ki: Necrân Hıristiyanlarının liderlerinden Âkib ve Seyyid, (Medine'ye) gelip Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) (doğru söylediğine dair) lanetleşmek istediler. Biri diğerine dedi ki: "Onunla lanetleşmeyin. Vallahi eğer o, peygamber ise, ne biz ne de bizden sonra gelenler sonsuza kadar iflah olmayız." Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem)

[1] Ahmed (233) rivayet etti.

yanına gidip dediler ki: "Seninle lanetleşmeyeceğiz. Sana istediğini (cizye) vereceğiz. Bizimle emin birisini gönder." Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: *"Sizinle gerçekten emin birisini yollayacağım."* Resûlullah'ın ashâbı (kendilerini seçer umuduyla) öne çıktılar. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Kalk ey Ebû Ubeyde b. el-Cerrâh!"* dedi. Ebû Ubeyde kalkınca: *"Bu, ümmetin eminidir"* buyurdu.

Derim ki: İbn Mâce'nin *Sünen*'inde bunun bir bölümü yer almıştır.

★Ahmed ve Bezzâr rivayet ettiler. Bezzâr'ın ravileri *Sahîh*'in ravileridir. Ahmed'in ravileri de güvenilir bir ravi olan Halef b. el-Velîd dışında *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٤٩١٢ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا أَبُو الْمُغِيرَةِ وَعِصَامُ بْنُ خَالِدٍ قَالاَ حَدَّثَنَا صَفْوَانُ عَنْ شُرَيْحِ بْنِ عُبَيْدٍ وَرَاشِدِ بْنِ سَعْدٍ وَغَيْرِهِمَا قَالُوا لَمَّا بَلَغَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ سَرْغَ حُدِّثَ أَنَّ بِالشَّامِ وَبَاءً شَدِيدًا قَالَ بَلَغَنِى أَنَّ شِدَّةَ الْوَبَاءِ فِى الشَّامِ فَقُلْتُ إِنْ أَدْرَكَنِى أَجَلِى وَأَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ الْجَرَّاحِ حَىٌّ اسْتَخْلَفْتُهُ فَإِنْ سَأَلَنِى اللهُ لِمَ اسْتَخْلَفْتَهُ عَلَى أُمَّةِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قُلْتُ إِنِّى سَمِعْتُ رَسُولَكَ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّ لِكُلِّ نَبِىٍّ أَمِينًا وَأَمِينِى أَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ الْجَرَّاحِ. فَأَنْكَرَ الْقَوْمُ ذَلِكَ وَقَالُوا مَا بَالُ عُلْيَا قُرَيْشٍ يَعْنُونَ بَنِى فِهْرٍ. ثُمَّ قَالَ فَإِنْ أَدْرَكَنِى أَجَلِى وَقَدْ تُوُفِّىَ أَبُو عُبَيْدَةَ اسْتَخْلَفْتُ مُعَاذَ بْنَ جَبَلٍ فَإِنْ سَأَلَنِى رَبِّى عَزَّ وَجَلَّ لِمَ اسْتَخْلَفْتَهُ قُلْتُ سَمِعْتُ رَسُولَكَ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّهُ يُحْشَرُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بَيْنَ يَدَىِ الْعُلَمَاءِ نَبْذَةً"

رواه أحمد وهو مرسل راشد وشريح لم يدركا عمر.

14912- Şureyh b. Ubeyd, Râşid b. Sa'd ve başkaları bildiriyor: Hz. Ömer, (Tebuk vadisinde Şam yolu üzerinde bir köy olan) Serğ denilen yere gelince, kendisine Şam'da veba salgını olduğunu söylediler. Dedi ki: "Şam'da veba hastalığının yayıldığını öğrendim. Derim ki: Ben öldüğümde Ebû Ubeyde yaşıyorsa, yerime (hilafete) onu getirin. Rabbim bana, onu niye halife tayin ettin derse, derim ki: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *«Her peygamberin bir emini vardır. Benim eminim ise Ebû Ubeyde b. el-Cerrâh'tır»* buyurduğunu işittim. Halk bu sözü garipsediler ve dediler ki: (Benî Fihr'in büyüklerini kastederek) Kureyş'in ulularına ne oldu?"

(Ömer) sonra şöyle dedi: "Ben öldüğümde Ebû Ubeyde ölmüşse, Yerime Muâz b. Cebel'i getirin. Rabbim bana, «Onu niye halife tayin ettin?» derse; Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) *«Âlimler kıyamet gününde*

[1] Ahmed (3930) ve Bezzâr (233) rivayet ettiler.

bir araya geldiklerinde Muâz, bir adım önde olacaktır» derken işittim, diye cevap veririm."

★Ahmed rivayet etti. Mürseldir. Râşid ve Şureyh, Ömer'e yetişememişlerdir.

١٤٩١٣ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ ، قَالَ : نا سَعِيدُ بْنُ سُلَيْمَانَ ، قَالَ : نا يُونُسُ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَاقَ ، قَالَ : أنا الْجَرَّاحُ بْنُ مِنْهَالٍ ، عَنْ حَبِيبِ بْنِ نَجِيحٍ ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ غَنْمٍ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَرْقَمَ الزُّهْرِيِّ ، عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ ، قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَقُولُ : " إِنَّ لِكُلِّ أُمَّةٍ أَمِينًا ، وَأَمِينُ هَذِهِ الأُمَّةِ أَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ الْجَرَّاحِ "

رواه الطبراني في الأوسط ورجال البزار ثقات.

14913- Ömer b. el-Hattâb, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Her ümmetin bir emini vardır. Bu ümmetin emini de Ebû Ubeyde b. el-Cerrâh'tır"* buyurduğunu bildiriyor.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Bezzâr'ın ravileri güvenilirdir.[1]

١٤٩١٤ – وعن أبي بكر الصديق: قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَقُولُ : " إِنَّ لِكُلِّ أُمَّةٍ أَمِينًا ، وَأَمِينُ هَذِهِ الأُمَّةِ أَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ الْجَرَّاحِ "

رواه الطبراني في الأوسط وفيه محمد بن الحسن بن زبالة وهو متروك.

14914- Ebû Bekr es-Sıddîk, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Muhakkak, her ümmetin bir emini vardır. Bu ümmetin emini de Ebû Ubeyde b. el-Cerrâh'tır"* buyurduğunu bildiriyor.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden Muhammed b. el-Hasan b. Zebâle metrûktur.

١٤٩١٥ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، حَدَّثَنَا مُقَدَّمُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى ، نا عَمِّي الْقَاسِمُ بْنُ يَحْيَى ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُثْمَانَ بْنِ خُثَيْمٍ ، عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ ، عَنْ جَابِرٍ ، عَنْ خَالِدِ بْنِ الْوَلِيدِ ، قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَقُولُ : " لِكُلِّ أُمَّةٍ أَمِينٌ ، وَأَمِينُ هَذِهِ الأُمَّةِ أَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ الْجَرَّاحِ "

رواه الطبراني في الكبير والأوسط ورجالهما رجال الصحيح.

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-Evsat*'ında (870) ve Bezzâr (2601) rivayet etti. Bezzâr'ın senedinde, Abdurrazzâk b. Ömer, Zührî'den rivayetlerinde hadisleri terkedilmiş biridir. *el-Mu'cemu'l-Evsat*'ın senedinde Ömer b. İshâk müdellistir.

14915- Hâlid b. el-Velîd, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) *"Her ümmetin bir emini vardır. Bu ümmetin emini de Ebû Ubeyde b. el-Cerrâh'tır"* buyurduğunu bildiriyor.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr* ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٤٩١٦ - حَدَّثَنَا يُوسُفُ بْنُ مُوسَى، ثنا سَلَمَةُ بْنُ الْفَضْلِ، عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ مُسْلِمٍ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْمُنْكَدِرِ، عَنْ جَابِرٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ فِي يَدِهِ مَخْصَرَةٌ أَوْ قَضِيبٌ أَوْ عُودٌ فَأَوْمَى بِيَدِهِ إِلَى خَاصِرَةِ أَبِي عُبَيْدَةَ بْنِ الْجَرَّاحِ فَقَالَ : " إِنَّ هَذِهِ لَخَاصِرَةٌ أَوْ خُوَيْصِرَةٌ مُؤْمِنَةٌ"

رواه البزار وفيه إسماعيل بن مسلم المكي وهو ضعيف.

14916- Câbir bildiriyor: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) elinde bir baston ya da değnek veya bir çubuk vardı. Ebû Ubeyde b. el-Cerrâh'ın böğrüne işaret ederek: *"Bu böğür, mü'min bir böğürdür"* buyurdu.

★Bezzâr rivayet etti. Ravilerden İsmâîl b. Müslim el-Mekkî zayıftır.[2]

١٤٩١٧ - حَدَّثَنَا أَبُو الزِّنْبَاعِ رَوْحُ بْنُ الْفَرَجِ ، ثنا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ ، قَالَ : " مَاتَ أَبُو عُبَيْدَةَ ، فِي طَاعُونِ عَمْوَاسٍ ، سَنَةَ ثَمَانَ عَشْرَةَ ، وَهُوَ ابْنُ ثَمَانٍ وَخَمْسِينَ سَنَةً ، وَشَهِدَ بَدْرًا وَهُوَ ابْنُ إِحْدَى وَأَرْبَعِينَ سَنَةً ، وَيُقَالُ صَلَّى عَلَيْهِ مُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ "

رواه الطبراني.

14917- Yahya b. Bukeyr der ki: "Ebû Ubeyde, Amvâs veba salgınında, onsekiz yılında, elli sekiz yaşında vefat etti. Kırk bir yaşında Bedir savaşına katıldı. Namazını Muâz b. Cebel'in kıldırdığı söylenir."

★Taberânî rivayet etti.

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (3825) rivayet etti. Ahmed (4/90) rivayet etti.

[2] Bezzâr (2600) rivayet etti ve dedi ki: "İsmâil, hadiste gevşektir. Bu hadisi kendisinden başkası rivayet etmemiştir. A'meş, Servî ve birçok kişi kendisinden rivayette bulunmuştur."

(بَابٌ فِي فَضْلِ جَمَاعَةٍ مِنَ الصَّحَابَةِ مِنْهُمْ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرٍ وَغَيْرِهِمَا رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا)

Aralarında Hz. Ebû Bekir, Ömer ve Başkalarının da Bulunduğu Sahabe Gruplarının Faziletleri

١٤٩١٨ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ جَعْفَرِ الْمِلْحِيُّ الأَصْبَهَانِيُّ ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْوَلِيدِ الْعَبَّاسِيُّ ، حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ زُفَرَ ، حَدَّثَنَا مِنْدَلُ بْنُ عَلِيٍّ ، عَنِ ابْنِ أَبِي جُرَيْجٍ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْمُنْكَدِرِ ، عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الأَنْصَارِيِّ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " أَرْحَمُ أُمَّتِي بِأُمَّتِي أَبُو بَكْرٍ ، وَأَرْفَقُ أُمَّتِي لأُمَّتِي عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ ، وَأَصْدَقُ أُمَّتِي حَيَاءً عُثْمَانُ ، وَأَقْضَى أُمَّتِي عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ ، وَأَعْلَمُهَا بِالْحَلالِ وَالْحَرَامِ مُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ يَجِيءُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَمَامَ الْعُلَمَاءِ بِرَتْوَةٍ ، وَأَقْرَأُ أُمَّتِي أُبَيُّ بْنُ كَعْبٍ ، وَأَفْرَضُهَا زَيْدُ بْنُ ثَابِتٍ ، وَقَدْ أُوتِيَ عُوَيْمِرٌ عِبَادَةً ، يَعْنِي أَبَا الدَّرْدَاءِ "

رواه الطبراني في الأوسط وإسناده حسن.

14918- Câbir b. Abdillah el-Ensârî'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Ümmetimden, ümmetime en merhametlisi Ebû Bekr'dir. Ümmetime en faydalı olan da Ömer'dir. Ümmetimin en utangacı Osmân'dır. Ümmetimin hüküm vermede en bilgilisi Ali'dir. Helali ve haramı en iyi bileni Muâz b. Cebel'dir. Âlimler kıyamet gününde bir araya geldiklerinde Muâz, bir adım önde olacaktır. Ümmetimin en iyi Kur'ân okuyanı Ubey b. Ka'b'dır. Miras hukukunu en iyi bileni Zeyd b. Sâbit'tir. Uveymir'e de -yani Ebu'd-Derdâ'ya- ibadet etme (sevgisi) verilmiştir."*

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Senedi hasendir.[1]

١٤٩١٩ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى ، قَالَ : حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَارِثِ ، أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " أَرْأَفُ أُمَّتِي بِأُمَّتِي أَبُو بَكْرٍ ، وَأَشَدُّهُمْ فِي الإِسْلامِ عُمَرُ ، وَأَصْدَقُهُمْ حَيَاءً عُثْمَانُ بْنُ عَفَّانَ ، وَأَقْضَاهُمْ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ ، وَأَفْرَضُهُمْ زَيْدُ بْنُ ثَابِتٍ ، وَأَعْلَمُهُمْ بِالْحَلالِ وَالْحَرَامِ مُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ ، وَأَقْرَؤُهُمْ أُبَيُّ بْنُ كَعْبٍ ، وَلِكُلِّ أُمَّةٍ أَمِينٌ ، وَأَمِينُ هَذِهِ الأُمَّةِ أَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ الْجَرَّاحِ "

رواه أبو يعلى وفيه محمد بن عبد الرحمن بن البيلماني وهو ضعيف.

---

[1] Taberânî, *M. es-Sağîr*'inde (556) rivayet etti ve dedi ki: "Bu hadisi, İbn Cüreyc'den, Mendel b. Ali'den başkası rivayet etmemiştir."

14919- İbn Ömer, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu nakleder: *"Ümmetimin en şefkatlisi Ebu Bekir'dir. Allah'ın dininde en kuvvetlisi Ömer'dir. Utanması en çok olan Osman'dır. En güzel hüküm vereni Ali'dir. Ferâiz ilmini en iyi bileni Zeyd bin Sâbit'tir. Kur'ân-ı kerimi en güzel okuyanı Ubey bin Ka'b'dır. Helâl ve haramı en iyi bileni Muâz bin Cebel'dir. Her ümmetin bir emîni vardır, bu ümmetin emîni ise Ebû Ubeyde bin el-Cerrâh'tır."*

★Ebû Ya'lâ rivayet etti. Ravilerden Muhammed b. Abdirrahman b. el-Beylemânî zayıftır.[1]

١٤٩٢٠ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الصَّبَّاحِ ، وَأَبُو الرَّبِيعِ الزَّهْرَانِيُّ ، قَالا : حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ زَكَرِيَّا ، عَنْ نَضْرٍ الْخَزَّازِ ، عَنْ عِكْرِمَةَ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى حِرَاءَ فَتَزَلْزَلَ الْجَبَلُ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " اثْبُتْ حِرَاءُ ، مَا عَلَيْكَ إِلا نَبِيٌّ ، أَوْ صِدِّيقٌ ، أَوْ شَهِيدٌ " . وَعَلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَأَبُو بَكْرٍ ، وَعُمَرُ ، وَعَلِيٌّ ، وَعُثْمَانُ ، وَطَلْحَةُ ، وَالزُّبَيْرُ ، وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ ، وَسَعْدُ بْنُ أَبِي وَقَّاصٍ ، وَسَعِيدُ بْنُ زَيْدِ بْنِ عَمْرِو بْنِ نُفَيْلٍ"

رواه الطبراني وأبو يعلى وفيه النضر بن عمر وهو متروك.

14920- İbn Abbâs anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hira dağındaydı. Dağ sallanınca, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Sakin ol ey Hira! Üzerinde bir peygamber veya sıddîk veya şehitten başkası yoktur"* buyurdu. Dağda Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Ebû Bekr, Ömer, Osmân, Ali, Talha, Zübeyr, Abdurahman b. Avf, Sa'd, Saîd b. Zeyd ve Amr b. Nüfeyl vardı.

★Taberânî ve Ebû Ya'lâ rivayet ettiler. Ravilerden Nadr b. Ömer metrûktur.[2]

١٤٩٢١ – حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الدَّبَرِيُّ ، عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ ، عَنْ مَعْمَرٍ ، عَنْ أَبِي حَازِمٍ ، عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ ، قَالَ : نَاشَدَ عُثْمَانُ النَّاسَ يَوْمًا ، فَقَالَ : أَتَعْلَمُونَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَعِدَ أُحُدًا ، وَأَبُو بَكْرٍ ، وَعُمَرُ ، وَأَنَا فَارْتَجَّ أُحُدٌ وَعَلَيْهِ مُحَمَّدٌ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَأَبُو

---

[1] Ebû Ya'lâ (5763) rivayet etti. Ravilerden Muhammed b. el-Hâris el-Hârisî zayıftır. İbnu'l-Beylemânî hakkında İbn Hibbân, *Mecrûhîn* isimli eserinde (2/264) dedi ki: "Babası kanalıyla bir nüsha olacak hacimde tümü uydurma olan hadisler rivayet etmiştir. Bununla ihticac edilemez. Kitaplarda ise onun rivayetleri sadece dikkat çekmek (uyarı) için verilebilir."

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (11671) ve Ebû Ya'lâ (2445) rivayet ettiler. Bakın: *Sahîh* (875).

بَكْرٍ ، وَعُمَرُ ، وَعُثْمَانُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " اثْبُتْ أُحُدُ مَا عَلَيْكَ إِلا نَبِيٌّ وَصِدِّيقٌ وَشَهِيدَانِ "

قلت : حديث عثمان رواه الترمذي فقال فيه : صعد حراء

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح.

14921- Sehl b. Sa'd bildiriyor: Hz. Osmân, halka Allah'ın adını vererek şöyle dedi: "Biliyorsunuz ki Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Ebû Bekr ve Ömer ile birlikte Uhud'a çıktı. Dağın üzerinde, Ebû Bekr, Ömer ve Osmân varken dağ sallandı. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Sakin ol ey Uhud! Üzerinde bir peygamber, sıddîk ve iki şehitten başkası yoktur"* buyurdu.

Derim ki: Osmân'ın hadisini Hira dağı ifadesiyle Tirmizî rivayet etti.

★Taberânî rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٤٩٢٢ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ رِشْدِينَ ، قَالَ : نا عَمْرُو بْنُ خَالِدٍ الْحَرَّانِيُّ ، قَالَ : نا ابْنُ لَهِيعَةَ ، عَنْ عَيَّاشِ بْنِ عَبَّاسٍ الْقِتْبَانِيِّ ، عَنِ الْهَيْثَمِ بْنِ شُفَيٍّ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَعْدِ بْنِ أَبِي سَرْحٍ ، قَالَ : بَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَعَشَرَةٌ مِنْ أَصْحَابِهِ : أَبُو بَكْرٍ ، وَعُمَرُ ، وَعُثْمَانُ ، وَعَلِيٌّ ، وَالزُّبَيْرُ ، وَغَيْرُهُمْ عَلَى جَبَلِ حِرَاءٍ وَإِذْ تَحَرَّكَ بِهِمْ ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " اسْكُنْ حِرَاءُ ، فَإِنَّهُ لَيْسَ عَلَيْكَ إِلا نَبِيٌّ ، أَوْ صِدِّيقٌ ، أَوْ شَهِيدٌ "

رواه الطبراني في الأوسط وإسناده حسن.

قلت : وقد تقدم حديث ابن عمر في مناقب سعيد بن زيد وهو أصح شيء عندي وحديث عثمان.

14922- Abdullah b. Sa'd b. Ebî Serh der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), aralarında Ebû Bekr, Ömer, Osmân, Ali, Zübeyr ve başkalarının da bulunduğu on sahabiyle Hira dağındayken, dağ sallandı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Sakin ol ey Hira! Üzerinde bir peygamber veya bir sıddîk veya bir şehitten başkası yoktur"* buyurdu.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Senedi hasendir.

Derim ki: "Daha önce İbn Ömer'in hadisi, Saîd b. Zeyd'in menkıbelerinde geçmişti. Bu rivayet ile Osmân'ın hadisi, bendeki en sahih rivayetlerdir."[2]

---

1 Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (146) rivayet etti. Daha önce geçen 14372. hadise bakınız.

2 Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında (374) rivayet etti. Ravilerden Ahmed b. Rişdeyn hadis uyduran biridir. İbn Lehîa zayıftır. Taberânî dedi ki: "Bu hadis, Abdullah b.

١٤٩٢٣ - وَعَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبْزَي قَالَ : كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَيْهِمْ خَلْفَ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرَ وَعُثْمَانَ وَعَلِيٌّ وَطَلْحَةَ وَالزُّبَيْرِ وَسَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ وَأَبُو عُبَيْدَةَ بْنَ الجَرَّاحِ وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ"

رواه الطبراني هكذا وفيه إبراهيم بن إسحاق الضرير وهو متروك

14923- Abdurrahman b. Ebzâ der ki: Ebû Bekr, Ömer, Ali, Osmân, Talha, Zübeyr, Sa'd b. Ebî Vakkâs, Ebû Ubeyde b. el-Cerrâh ve Abdurrahman b. Avf'ı, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) arkasında dururken görüyor gibiyim."

★Taberânî bu hadisi böyle rivayet etti. Ravilerden İbrâhîm b. İshâk ed-Darîri metrûktur.

١٤٩٢٤ - حَدَّثَنَا بَكْرٌ ، قَالَ : نا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سُلَيْمَانَ الْخُرَاسَانِيُّ ، قَالَ : نا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يَحْيَى ، قَالَ : نا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ ، قَالَ : نا مَعْمَرٌ ، عَنِ الزُّهْرِيِّ ، عَنْ سَالِمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : لَمَّا طُعِنَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ وَأَمَرَ بِالشُّورَى ، دَخَلَتْ عَلَيْهِ حَفْصَةُ ابْنَتُهُ ، فَقَالَتْ : يَا أَبَتِ ، إِنَّ النَّاسَ يَقُولُونَ : إِنَّ هَؤُلاءِ الْقَوْمَ الَّذِينَ جَعَلْتَهُمْ فِي الشُّورَى لَيْسَ هُمْ بِرِضًى ؟ فَقَالَ : أَسْنِدُونِي ، فَأَسْنَدُوهُ ، وَهُوَ لِمَا بِهِ ، فَقَالَ : مَا عَسَى أَنْ يَقُولُوا فِي عُثْمَانَ ؟ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : " يَوْمَ يَمُوتُ عُثْمَانُ تُصَلِّي عَلَيْهِ مَلائِكَةُ السَّمَاءِ " ، قُلْتُ : لِعُثْمَانَ خَاصَّةً أَمْ لِلنَّاسِ عَامَّةً ؟ قَالَ : " بَلْ لِعُثْمَانَ خَاصَّةً " قَالَ : وَمَا عَسَى أَنْ يَقُولُوا فِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ ؟ رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَدْ جَاعَ جُوعًا شَدِيدًا ، فَجَاءَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بِرَغِيفَيْنِ بَيْنَهُمَا إِهَالَةٌ ، فَوَضَعَ بَيْنَ يَدَيْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ : " كَفَاكَ اللَّهُ أَمْرَ دُنْيَاكَ ، أَمَّا الآخِرَةُ فَأَنَا لَهَا ضَامِنٌ " مَا عَسَى أَنْ يَقُولُوا فِي طَلْحَةَ ؟ رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَدْ سَقَطَ رَحْلُهُ فِي لَيْلَةٍ قَرَّةٍ ، فَقَالَ : " مَنْ يُسَوِّي رَحْلِي وَلَهُ الْجَنَّةُ ؟ " فَابْتَدَرَ طَلْحَةُ الرَّحْلَ ، فَسَوَّاهُ ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " لَكَ الْجَنَّةُ عَلَيَّ ، يَا طَلْحَةُ غَدًا " مَا عَسَى أَنْ يَقُولُوا فِي الزُّبَيْرِ ؟ رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَدْ نَامَ ، فَلَمْ يَزَلْ بِالنَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَذُبُّ عَنْ وَجْهِهِ حَتَّى اسْتَيْقَظَ ، فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " لَمْ تَزَلْ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ ؟ " قَالَ : لَمْ أَزَلْ ، فِدَاكَ أَبِي وَأُمِّي ، قَالَ : " هَذَا جِبْرِيلُ يَقْرَأُ عَلَيْكَ السَّلامَ ، وَيَقُولُ لَكَ : عَلَيَّ أَنْ

Sa'd'dan, bu isnâddan başkasıyla rivayet edilmemiştir. İbn Lehîa bu rivayette yalnız kalmıştır."

أَذُبَّ عَنِ وَجْهِكَ شَرَرَ جَهَنَّمَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ " مَا عَسَى أَنْ يَقُولُوا فِي عَلِيٍّ ؟ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : " يَا عَلِيُّ ، يَدُكَ مَعَ يَدِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ ، تَدْخُلُ مَعِي حَيْثُ أَدْخُلُ "

رواه الطبراني في الأوسط وفيه محمد بن عبد الله بن سليمان الخراساني تكلم فيه الذهبي من عند نفسه بهذا الحديث و لم ينسبه والله أعلم.

14924- İbn Ömer anlatıyor: Ömer b. el-Hattâb hançerlenip, şûranın toplanmasını emrettiğinde, kızı Hafsa yanına girerek: "Halk, şûra için seçtiğin kişileri istemiyorlar" dedi. Ömer: "(Kalkmam için) bana destek olun" dedi. Onu yaralı haliyle doğrulttular. Dedi ki:

Osman hakkında ne diyebilirsiniz? Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu duydum: *"Osman öldüğü zaman gökyüzü melekleri onun namazını kılarlar."* Dedim ki: "Ey Allah'ın Resûlü! Bu, Osman'a has bir şey mi, yoksa bütün insanları kapsar mı?" Buyurdu ki: *"Bu, sadece Osmân'a has bir şeydir."*

Ömer devamla şöyle dedi: Abdurrahman b. Avf hakkında ne diyebilirsiniz? Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) çok acıkmıştı. Abdurrahmân içerisinde iç yağı olan iki ekmekle gelip onları Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) önüne koydu. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) ona: *"Allah senin dünyayla ilgili ihtiyacını karşılamıştır. Âhiretine ise ben kefilim"* buyurdu. Talha hakkında ne diyebilirsiniz? Bir gece Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) (bineğindeki) yükünün düştüğünü gördüm. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Kim benim yükümü düzeltir ve bunun karşılığında cenneti kazanır?"* buyurunca Talha yükü düzeltti. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona: *"Ey Talha! Kıyamet günü cennete girmen bana aittir"* dedi. Zübeyr hakkında ne diyebilirsiniz? Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) uyuduğunu gördüm. Zübeyr, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) uyanana kadar yanından ayrılmadı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) (uyanınca): *"Hâlâ burada bekliyor musun ey Ebû Abdillah?!"* diye sordu. Zübeyr: "Anam babam sana feda olsun hâlâ buradayım" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Cibrîl sana selam söylüyor ve diyor ki: Kıyamet günü senin yüzüne gelecek cehennem alevlerini defetmek bana aittir."* Ali hakkında ne diyebilirsiniz? Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu duydum: *"Ey Ali! Kıyamet günü senin elin benim elimle beraberdir. Benim girdiğim yere sen de girersin."*

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden Muhammed b. Abdillah b. Süleyman el-Horasânî hakkında Zehebî, onun biyografisinde sadece uydurma olduğunu belirttiği bu hadisi vermekle yetinmiştir. Allah en doğrusunu bilir.

١٤٩٢٥ - حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِسْحَاقَ التُّسْتَرِيُّ ، ثنا نَصْرُ بْنُ عَلِيٍّ ، ثنا عَبْدُ الْمُؤْمِنِ بْنُ عَبَّادِ بْنِ عَمْرٍو الْعَبْدِيُّ ، ثنا يَزِيدُ بْنُ مَعْنٍ ، حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ شُرَحْبِيلَ ، عَنْ رَجُلٍ ، مِنْ قُرَيْشٍ ، عَنْ زَيْدِ بْنِ أَبِي أَوْفَى ، قَالَ : دَخَلْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي مَسْجِدِ الْمَدِينَةِ ، فَجَعَلَ يَقُولُ : " أَيْنَ فُلانُ بْنُ فُلانٍ " ، فَلَمْ يَزَلْ يَتَفَقَّدُهُمْ وَيَبْعَثُ إِلَيْهِمْ حَتَّى اجْتَمَعُوا عِنْدَهُ ، فَقَالَ : " إِنِّي مُحَدِّثُكُمْ بِحَدِيثٍ فَاحْفَظُوهُ وَعُوهُ وَحَدِّثُوا بِهِ مَنْ بَعْدَكُمْ ، إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَى مِنْ خَلْقِهِ خَلْقًا ، ثُمَّ تَلا هَذِهِ الآيَةَ ﴿اللَّهُ يَصْطَفِي مِنَ الْمَلائِكَةِ رُسُلا وَمِنَ النَّاسِ﴾ ، خَلْقًا يُدْخِلُهُمُ الْجَنَّةَ ، وَإِنِّي مُصْطَفٍ مِنْكُمْ مَنْ أُحِبُّ أَنْ أَصْطَفِيَهُ وَمُؤَاخٍ بَيْنَكُمْ كَمَا آخَى اللَّهُ بَيْنَ الْمَلائِكَةِ ، قُمْ يَا أَبَا بَكْرٍ " ، فَقَامَ فَجَثَا بَيْنَ يَدَيْهِ ، فَقَالَ : " إِنَّ لَكَ عِنْدِي يَدًا ، إِنَّ اللَّهَ يَجْزِيكَ بِهَا ، فَلَوْ كُنْتُ مُتَّخِذًا خَلِيلا لاتَّخَذْتُكَ خَلِيلا ، فَأَنْتَ مِنِّي بِمَنْزِلَةِ قَمِيصِي مِنْ جَسَدِي " ، وَحَرَّكَ قَمِيصَهُ بِيَدِهِ ، ثُمَّ قَالَ : " ادْنُ يَا عُمَرُ " ، فَدَنَا ، فَقَالَ : " قَدْ كُنْتَ شَدِيدَ الشَّغَبِ عَلَيْنَا أَبَا حَفْصٍ فَدَعَوْتُ اللَّهَ أَنْ يُعِزَّ الدِّينَ بِكَ أَوْ بِأَبِي جَهْلٍ ، فَفَعَلَ اللَّهُ ذَلِكَ بِكَ ، وَكُنْتَ أَحَبَّهُمَا إِلَيَّ ، فَأَنْتَ مَعِي فِي الْجَنَّةِ ثَالِثُ ثَلاثَةٍ مِنْ هَذِهِ الأُمَّةِ " ، ثُمَّ تَنَحَّى وَآخَى بَيْنَهُ وَبَيْنَ أَبِي بَكْرٍ ، ثُمَّ دَعَا عُثْمَانَ ، فَقَالَ : " ادْنُ يَا عُثْمَانُ ، ادْنُ يَا عُثْمَانُ " ، فَلَمْ يَزَلْ يَدْنُو مِنْهُ حَتَّى أَلْصَقَ رُكْبَتِهِ بِرُكْبَةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، ثُمَّ نَظَرَ إِلَيْهِ ، ثُمَّ نَظَرَ إِلَى السَّمَاءِ ، فَقَالَ : " سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ " ، ثَلاثَ مَرَّاتٍ ، ثُمَّ نَظَرَ إِلَى عُثْمَانَ ، فَإِذَا أَزْرَارُهُ مَحْلُولَةٌ ، فَزَرَّرَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِيَدِهِ ، ثُمَّ قَالَ : " اجْمَعْ عِطْفَيْ رِدَائِكَ عَلَى نَحْرِكَ ، فَإِنَّ لَكَ شَأْنًا فِي أَهْلِ السَّمَاءِ ، أَنْتَ مِمَّنْ يَرِدُ عَلَيَّ الْحَوْضَ وَأَوْدَاجُهُ تَشْخَبُ دَمًا ، فَأَقُولُ : مَنْ فَعَلَ هَذَا بِكَ ؟ فَتَقُولُ فُلانٌ وَفُلانٌ ، وَذَلِكَ كَلامُ جِبْرِيلَ عَلَيْهِ السَّلامُ وَذَلِكَ إِذْ هَتَفَ مِنَ السَّمَاءِ إِلا إِنَّ عُثْمَانَ أَمِينٌ عَلَى كُلِّ خَاذِلٍ " ، ثُمَّ دَعَا عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ عَوْفٍ ، فَقَالَ : " ادْنُ يَا أَمِينَ اللَّهِ وَالأَمِينُ فِي السَّمَاءِ يُسَلِّطُكَ اللَّهُ عَلَى مَالِكَ بِالْحَقِّ ، أَمَا إِنَّ لَكَ عِنْدِي دَعْوَةً وَقَدْ أَخَّرْتُهَا " ، قَالَ : خِرْ لِي يَا رَسُولَ اللَّهِ ، قَالَ : " حَمَّلْتَنِي يَا عَبْدَ الرَّحْمَنِ أَمَانَةً أَكْثَرَ اللَّهُ مَالَكَ " ، قَالَ : وَجَعَلَ يُحَرِّكُ يَدَهُ ، ثُمَّ تَنَحَّى وَآخَى بَيْنَهُ وَبَيْنَ عُثْمَانَ ، ثُمَّ دَخَلَ طَلْحَةُ وَالزُّبَيْرُ ، فَقَالَ : " ادْنُوَا مِنِّي " ، فَدَنَوَا مِنْهُ ، فَقَالَ : " أَنْتُمَا حَوَارِيَّ كَحَوَارِيِّي عِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ عَلَيْهِ السَّلامُ " ، ثُمَّ آخَى بَيْنَهُمَا ، ثُمَّ دَعَا سَعْدَ بْنَ أَبِي وَقَّاصٍ وَعَمَّارَ بْنَ يَاسِرٍ ، فَقَالَ : " يَا عَمَّارُ تَقْتُلُكَ الْفِئَةُ الْبَاغِيَةُ " ، ثُمَّ آخَى بَيْنَهُمَا ، ثُمَّ دَعَا عُوَيْمِرًا أَبَا الدَّرْدَاءِ وَسَلْمَانَ الْفَارِسِيَّ ،

فَقَالَ : " يَا سَلْمَانُ أَنْتَ مِنَّا أَهْلَ الْبَيْتِ ، وَقَدْ آتَاكَ اللَّهُ الْعِلْمَ الأَوَّلَ وَالْعِلْمَ الآخِرَ وَالْكِتَابَ الأَوَّلَ وَالْكِتَابَ الآخِرَ " ، ثُمَّ قَالَ : " أَلا أُرْشِدُكَ يَا أَبَا الدَّرْدَاءِ ؟ " قَالَ : بَلَى بِأَبِي أَنْتَ وَأُمِّي يَا رَسُولَ اللَّهِ ، قَالَ : " أَنْ تُنْقِدْ يُنْقِدُوكَ وَإِنْ تَتْرُكْهُمْ لا يَتْرُكُوكَ ، وَإِنْ تَهْرَبْ مِنْهُمْ يُدْرِكُوكَ فَأَقْرِضْهُمْ عِرْضَكَ لِيَوْمِ فَقْرِكَ " ، فَآخَى بَيْنَهُمَا ، ثُمَّ نَظَرَ فِي وُجُوهِ أَصْحَابِهِ ، فَقَالَ : " أَبْشِرُوا وَقَرُّوا عَيْنًا فَأَنْتُمْ أَوَّلُ مَنْ يَرِدُ عَلَيَّ الْحَوْضَ ، وَأَنْتُمْ فِي أَعْلَى الْغُرَفِ " ، ثُمَّ نَظَرَ إِلَى عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ ، فَقَالَ : " الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي يَهْدِي مِنَ الضَّلالَةِ " ، فَقَالَ عَلِيٌّ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ذَهَبَ رُوحِي وَانْقَطَعَ ظَهْرِي حِينَ رَأَيْتُكَ فَعَلْتَ مَا فَعَلْتَ بِأَصْحَابِكَ غَيْرِي ، فَإِنْ كَانَ مِنْ سَخْطَةٍ عَلَيَّ فَلَكَ الْعُتْبَى وَالْكَرَامَةُ ، فَقَالَ : " وَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ مَا أَخَّرْتُكَ إِلا لِنَفْسِي ، فَأَنْتَ عِنْدِي بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى وَوَارِثِي " ، فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، مَا أَرِثُ مِنْكَ ؟ قَالَ : " مَا أَوْرَثَتِ الأَنْبِيَاءُ " ، قَالَ : وَمَا أَوْرَثَتِ الأَنْبِيَاءُ قَبْلَكَ ؟ قَالَ : " كِتَابَ اللَّهِ وَسُنَّةَ نَبِيِّهِمْ ، وَأَنْتَ مَعِي فِي قَصْرِي فِي الْجَنَّةِ مَعَ فَاطِمَةَ ابْنَتِي ، وَرَفِيقِي " ، ثُمَّ تَلا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ﴿إِخْوَانًا عَلَى سُرُرٍ مُتَقَابِلِينَ﴾ "الأَخِلاءُ فِي اللَّهِ يَنْظُرُ بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ"

رواه الطبراني والبزار بنحوه إلا أنه قال في عثمان : " أَمِيرٌ عَلَى كُلِّ مَخْذُولٍ " . وقال في أبي الدرداء : " ألا أرشوك ؟ " بدل : " أرشدك " . وقال فيه : " فَأَقْرِضْهُمْ عِرْضَكَ لِيَوْمِ فَقْرِكَ، وَاعْلَمْ أَنَّ الْجَزَاءَ لإِمَامِكَ " . وفي إسنادهما من لم أعرفهم .

14925- Zeyd b. Ebî Evfâ bildiriyor: Medine Mescid'inde, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına girdim. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), herkes yanında toplanıncaya kadar: *"Falan nerede, filan nerede?"* deyip arkalarından haber gönderdi. Buyurdu ki: *"Size bir şey anlatacağım. Onu iyi öğrenip anlayın ve sizden sonrakilere anlatın. Allah, yarattıklarından bir kısmını seçti."* Resûlullah sonra şu âyeti okudu: **"Allah hem meleklerden, hem de insanlardan elçiler seçer."** (Hac Sur. 75) (Sonra şöyle devam etti): *"O, yarattıklarından seçmiş olduğu kişileri cennete koyar. Ben de sizden, seçmek istediklerimi seçtim ve Allah'ın, melekleri birbiriyle kardeş yaptığı gibi kardeş yaptım. Kalk, ey Ebû Bekr!"*

Ebû Bekr gelip Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) önünde diz çöktü. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: *"Senin benim yanımda büyük emeğin var. Allah seni bununla mükâfatlandıracaktır. Eğer dost edinecek olsaydım seni dost edinirdim. Senin, benim yanımdaki konumun, gömleğimin bedenime olan konumu gibidir."* Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) (bunu ifade ederken) gömleğini eliyle salladı.

Sonra: *"Ey Ömer yaklaş!"* dedi. Ömer yaklaşınca, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle dedi: *"Ey Ebû Hafs! Bize karşı olan mücadelende çok şiddetliydin. Allah'a, bizi seninle veya Ebû Cehil'le desteklemesi için dua ettim. Allah, duamı seninle kabul etti. Sen benim için öbüründen daha sevimliydin. Sen benimle birlikte cennettesin. Bu ümmetten üç kişinin üçüncüsüsün."* Sonra (onlara) yönelerek Ebû Bekr ile Ömer'i kardeş yaptı.

Sonra Osmân b. Affân'ı çağırarak: *"Yanıma yaklaş ey Osmân!"* dedi. Osmân, dizlerini, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) dizlerine yapıştırana kadar yaklaştı. Gökyüzüne bakıp üç kere: *"Sübhanallahi'l-Azim"* dedi. Sonra Osmân'a baktı. Elbisesi çözülmüştü. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), onu eliyle bağlayıp buyurdu ki: *"Elbisenin uçlarını böğründe topla. Gökyüzü ahalisinin yanında senin büyük değerin vardır. Sen damarlarından kan fışkırarak, Havz'a yanıma gelecek olanlardansın. Sana diyeceğim ki: «Sana bunu kim yaptı?» Diyeceksin ki: «Falan ve filan kişi yaptı.» Cibrîl, gökyüzünden seslenerek şöyle diyecektir: «Osmân, yardımsız bırakılan herkese korunaktır.»"*

Sonra Abdurrahman b. Avf'ı çağırdı ve: *"Yaklaş ey Allah'ın emîn'i! Ayrıca gökyüzünde emin olan (emin olduğu tasdik edilen) Allah, seni malına, onu hak yolunda kullanmak üzere hâkim kıldı. Yanımda senin için şimdiye kadar sakladığım bir dua var"* buyurdu. İbn Avf: *"Benim için hayır dile ey Allah'ın Resûlü!"* dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: *"Ey Abdurrahman! Bana güvenerek beni taşıdın (destek oldun) Allah, malını arttırsın."* Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) elini hareket ettirmeye başladı. Sonra onlara yönelerek, Abdurrahmân ile Osmân'ı kardeş yaptı.

Sonra Talha ve Zübeyr girdiler. *"Bana yaklaşın!"* buyurdu. Yanına yaklaştılar. *"Siz, İsa'nın havarileri gibi, benim havarilerimsiniz"* buyurdu. Sonra onları kardeş yaptı. Sonra Sa'd b. Ebî Vakkâs ve Ammâr b. Yâsir'i çağırdı. *"Ey Ammâr! Seni âsi bir topluluk öldürecektir"* buyurdu. Onları da birbiriyle kardeş yaptı. Sonra Uveymir Ebu'd-Derdâ ile Selmân el-Fârisi'yi çağırdı ve dedi ki: *"Ey Selmân! Sen Ehl-i beyt'tensin. Allah, sana evvelkilerin ve sonrakilerin ilmini, evvelkilerin ve sonrakilerin kitabını vermiştir (öğretmiştir.)"* Sonra: *"Sana doğru yolu göstereyim mi, ey Eba'd-Derdâ?"* diye sorunca (Ebu'd-Derdâ): "Anam babam sana feda olsun; evet ey Allah'ın Resûlü!" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: *"Eğer sen onları (halkı) tenkit edersen, onlar da seni tenkit ederler. Onları bırakırsan, onlar seni bırakmazlar. Muhtaç olacağın gün için, insanları affet (onların seni eleştirmesine aldırma.)"* Sonra o ikisini de kardeş yaptı.

Sonra ashâbının yüzüne bakarak şöyle dedi: *"Size müjdeler olsun gözünüz aydın! Sizler Havz'a yanıma gelecek ilk kişilersiniz. Siz (Cennette) en*

yüksek odalardasınız." Sonra Abdullah b. Ömer'e bakarak: *"(İnsanları) dalâletten hidayete erdiren Allah'a hamdolsun"* buyurdu.

Hz. Ali dedi ki: "Ey Allah'ın Resûlü! Ashâbından benden başkasına yaptıklarını görünce, canım çıktı ve belim kırıldı. Eğer bu senin bana olan kızgınlığından dolayıysa, hoşnutluk (affetme) ve cömertlik senin şânındır." Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: *"Beni hak olarak gönderene yemin ederim ki seni kendi nefsim için bıraktım. Senin, benim yanımdaki konumun; Hârûn'un Mûsa'ya olan konumu gibidir ve sen benim varisimsin."* (Ali): "Ey Allah'ın Resûlü! Bana senden kalacak miras nedir?" diye sorunca O: *"Peygamberlerin bıraktığı mirastır"* buyurdu. (Ali): "Senden önceki peygamberler ne miras bıraktılar?" diye sorunca da O: *"Allah'ın Kitab'ı ve peygamberlerin sünnetidir. Sen, kızım Fâtıma ile birlikte, Cennette köşkümde benimle berabersin. Ayrıca sen benim kardeşim ve yoldaşımsın"* cevabını verdi. Sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şu âyeti okudu: **"Artık onlar sedirler üzerinde karşılıklı oturan kardeşlerdir."** (Hicr Sur. 47) *"Allah rızası için dost (kardeş) olanlar birbirlerine bakarlar."*

★Taberânî ve şu farklı ibarelerle Bezzâr rivayette bulundu: Osmân'a: *"Yardım isteyen herkesin emirisin"* buyurdu... Ebu'd-Derdâ'ya ise: *"Sana (işine yarayacak) bir şey vereyim mi?"* diye sordu... Yine Ebu'd-Derdâ için: *"Muhtaç olacağın gün için, insanları affet (onların seni eleştirmesine aldırma.) Bil ki hesap önündedir (hesap günü gelecektir)"* buyurdu. İkisinin de isnâdında tanımadığım raviler vardır.[1]

١٤٩٢٦ - أَخْبَرَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ الْجُنَيْدِ ، قَالَ : أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ يَعْنِي ابْنَ أَبِي مُوَاتِيَةَ ، قَالَ : أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مُحَمَّدٍ ، عَنْ عَمَّارِ بْنِ سَيْفٍ ، عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَبِي خَالِدٍ ، عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ أَبِي أَوْفَى ، قَالَ : خَرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى أَصْحَابِهِ أَجْمَعَ مَا كَانُوا ، فَقَالَ : " إِنِّي أُرِيتُ اللَّيْلَةَ مَنَازِلَكُمْ فِي الْجَنَّةِ وَقُرْبَ مَنَازِلِكُمْ " ، ثُمَّ إِنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَقْبَلَ عَلَى أَبِي بَكْرٍ ، فَقَالَ : " يَا أَبَا بَكْرٍ ، إِنِّي لأَعْرِفُ رَجُلًا أَعْرِفُ اسْمَهُ وَاسْمَ أَبِيهِ وَأُمَّهُ لا يَأْتِي بَابًا مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ إِلا يُقَالُ لَهُ مَرْحَبًا مَرْحَبًا " ، فَقَالَ لَهُ سَلْمَانُ : إِنَّ هَذَا لَمُرْتَفِعٌ شَأْنُهُ يَا رَسُولَ اللهِ ، قَالَ : " فَهُوَ أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي قُحَافَةَ " ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَى عُمَرَ ، فَقَالَ : " يَا عُمَرُ ، لَقَدْ رَأَيْتُ فِي الْجَنَّةِ قَصْرًا مِنْ دُرَّةٍ بَيْضَاءَ ، شُرَفُهُ لُؤْلُؤٌ أَبْيَضُ ، مُشَيَّدٌ بِالْيَاقُوتِ ، فَقُلْتُ : لِمَنْ هَذَا ؟ ، فَقِيلَ : لِفَتًى مِنْ قُرَيْشٍ ، فَظَنَنْتُ أَنَّهُ لِي فَذَهَبْتُ لأَدْخُلَهُ ، فَقَالَ : يَا مُحَمَّدُ ، هَذَا لِعُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ فَمَا مَنَعَنِي مِنْ دُخُولِهِ إِلا غَيْرَتُكَ يَا أَبَا حَفْصٍ " ، فَبَكَى عُمَرُ ، وَقَالَ

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (5146) ve Bezzâr (2605) rivayet etti ve dedi ki: "Yezîd b. Ebî Evfâ'nın, Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem), bu hadisten başkasını rivayet ettiğini bilmiyoruz."

: بِأَبِي وَأُمِّي ، أَعَلَيْكَ أَغَارُ يَا رَسُولَ اللَّهِ ؟ ، ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَى عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ ، فَقَالَ : " يَا عُثْمَانُ ، إِنَّ لِكُلِّ نَبِيٍّ رَفِيقًا فِي الْجَنَّةِ ، وَأَنْتَ رَفِيقِي فِي الْجَنَّةِ " ثُمَّ أَخَذَ بِيَدِ عَلِيٍّ ، فَقَالَ : " يَا عَلِيُّ ، أَمَا تَرْضَى أَنْ يَكُونَ مَنْزِلُكَ فِي الْجَنَّةِ مُقَابِلَ مَنْزِلِي ؟ " قَالَ : بَلَى بِأَبِي وَأُمِّي يَا رَسُولَ اللَّهِ ، قَالَ : " فَإِنَّ مَنْزِلَكَ فِي الْجَنَّةِ مُقَابِلَ مَنْزِلِي " ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَى طَلْحَةَ وَالزُّبَيْرِ ، فَقَالَ " يَا طَلْحَةُ وَيَا زُبَيْرُ ، إِنَّ لِكُلِّ نَبِيٍّ حَوَارِيٌّ وَأَنْتُمَا حَوَارِيَّ " ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَى عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ ، فَقَالَ : " لَقَدْ بَطُأَ بِكَ عَنِّي مِنْ بَيْنَ أَصْحَابِي ، حَتَّى خَشِيتُ أَنْ تَكُونَ قَدْ هَلَكْتَ وَغَرِقْتَ عَرَقًا شَدِيدًا ، فَقُلْتُ : مَا بَطَّأَ بِكَ ؟ " فَقُلْتُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، مِنْ كَثْرَةِ مَالِي مَا زِلْتُ مَوْقُوفًا مُحَاسَبًا ، أَسْأَلُ عَنْ مَالِي مِنْ أَيْنَ اكْتَسَبْتُهُ ؟ ، وَفِيمَ أَنْفَقْتُهُ ؟ ، فَبَكَى عَبْدُ الرَّحْمَنِ وَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، هَذِهِ مِائَةُ رَاحِلَةٍ جَاءَتْنِي اللَّيْلَةَ مِنْ تُجَّارِ مِصْرَ ، فَأَنَا أُشْهِدُكَ أَنَّهَا عَلَى أَهْلِ الْمَدِينَةِ وَأَبْنَائِهِمْ ، لَعَلَّ اللَّهَ يُخَفِّفُ عَنِّي ذَلِكَ الْيَوْمَ"

رواه البزار والطبراني بنحوه وفيه عمار بن سيف ضعفه ابن معين وأبو زرعة وأبو حاتم وأبو داود ووثقه العجلي وغيره وبقية رجاله ثقات.

14926- Abdullah b. Ebî Evfâ anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ashâbının yanına çıkıp oradakileri topladı ve: *"Bugün cennetteki evlerinizi ve evlerinizin çevresini gördüm"* dedi.

Sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Ebû Bekr'e dönerek buyurdu ki: *"Ey Ebû Bekr! Ben bir kişinin, adını, babasının ve annesinin adını biliyorum. Cennetin hangi kapısına geldiyse, kendisine: «Merhaba, merhaba» derler."* Selmân: "Muhakkak, bu kişinin şanı yüce olmalıdır ey Allah'ın Resûlü!" deyince Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"O, Ebû Bekr b. Ebî Kuhâfe'dir"* buyurdu.

Sonra Ömer'e döndü ve dedi ki: *"Ey Ömer! Cennette, beyaz inciden ve mercandan yapılmış bir köşk gördüm. Yakutlarla süslenmişti. «Bu kimin?» diye sorduğumda: «Kureyş'ten bir gencindir» dediler. Ben onu benim zannettim ve içine girmek istedim. Bunun üzerine: «Ey Muhammed! Bu köşk, Ömer b. el-Hattâb'ındır» dediler. Ey Ebû Hafs! Senin kıskançlığın, beni oraya girmekten alıkoydu."* Ömer ağlayarak: "Anam babam sana feda olsun, senden mi kıskanacağım, ey Allah'ın Resûlü!" dedi.

Sonra Osmân'a döndü ve: *"Ey Osmân! Her peygamberin cennette yoldaşı vardır. Sen de cennette benim yoldaşımsın"* buyurdu. Sonra Ali'nin elini tutup: *"Ey Ali! Cennette, senin evninin benim evimin karşısında olmasını istemez misin?"* dedi. Sonra Talha ve Zübeyr'e dönüp şöyle dedi:

"Ey Talha ve ey Zübeyr! Her peygamberin havarisi vardır. Benim de havarilerim ikinizsiniz."

Sonra Abdurrahman b. Avf'a dönerek şöyle dedi: *"Ashâbım arasında senin bana ulaşman geciktirildi. Öyle ki helak olmuş olmandan korktum. (Yolun meşakkatinden dolayı) çok terledin. «Seni yavaşlatan nedir?» diye sorduğumda «Ey Allah'ın Resûlü! Malımın çokluğundan dolayı bağlanıp: "Bu malı nereden kazandın? Nereye harcadın?" diye hesaba çekildim» dedin."* Abdurrahman, ağlayarak: "Ey Allah'ın Resûlü! Mısır'dan gelen yüz yük ticaret malını, Medine halkına ve yetimlerine bağışladığıma seni şahit tutuyorum. Belki Allah, o gün benden (hesabı) hafifletir" dedi.

★Bezzâr ve yakın metinle Taberânî rivayette bulundu. Ravilerden Ammâr b. Seyf'i, İbn Maîn, Ebû Zür'a, Ebû Hâtim ve Ebû Dâvud zayıf bulmuş, İclî ve başkaları güvenilir olduğunu söylemiştir. Diğer ravileri güvenilirdir.[1]

١٤٩٢٧ – حَدَّثَنَا عَبْدَةُ بْنُ عَبْدِ اللّٰهِ ، ثنا مُوسَى بْنُ مَسْعُودٍ ، ثنا عُمَارَةُ بْنُ زَاذَانَ ، عَنْ ثَابِتٍ ، عَنْ أَنَسٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " السُّبَّاقُ أَرْبَعَةٌ : أَنَا سَابِقُ الْعَرَبِ ، وَسَلْمَانُ سَابِقُ فَارِسَ ، وَبِلالٌ سَابِقُ الْحَبَشِ ، وَصُهَيْبٌ سَابِقُ الرُّومِ "

رواه البزار ورجاله ثقات.

14927- Enes, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Önde gidenler (öncüler) dört kişidir. Ben Arapların önde gideniyim. Selmân, İranlıların önde gidenidir. Bilal, Habeşilerin önde gidenidir. Suheyb, Rûmların önde gidenidir"* buyurduğunu bildiriyor.

★Bezzâr rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.[2]

١٤٩٢٨ – حَدَّثَنَا أَيُّوبُ بْنُ أَبِي سُلَيْمَانَ أَبُو مَيْمُونٍ الصُّورِيُّ ، حَدَّثَنَا عَطِيَّةُ بْنُ بَقِيَّةَ بْنِ الْوَلِيدِ ، حَدَّثَنَا أَبِي ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ زِيَادٍ ، سَمِعْتُ أَبَا أُمَامَةَ الْبَاهِلِيَّ ، يَقُولُ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَقُولُ : " أَنَا سَابِقُ الْعَرَبِ إِلَى الْجَنَّةِ ، وَصُهَيْبٌ سَابِقُ الرُّومِ إِلَى الْجَنَّةِ ، وَبِلالٌ سَابِقُ الْحَبَشَةِ إِلَى الْجَنَّةِ ، وَسَلْمَانُ سَابِقُ الْفُرْسِ إِلَى الْجَنَّةِ "

---

[1] Bezzâr (2606) rivayet etti ve dedi ki: "Ammâr b. Seyf sâlih biridir. Bu hadisin İbn Ebî Evfâ'dan bundan başka bir isnâdla rivayet edildiğini bilmiyoruz." Heysemî dedi ki: "Bezzâr güvenilir kabul etmekte dikkatli davranmamaktadır. Bu hadis ise zayıftır." Yine dedi ki: "Abdurahman b. Avf hakkındaki bu sözler doğru değildir. Ammâr b. Seyf, hadisleri münker biridir."

[2] Bezzâr (2607) rivayet etti. Ravilerden Umâra b. Zâdân hakkında ihtilaf vardır.

رواه الطبراني في الصغير والأوسط وفيه أيوب بن أبي سليمان الصوري شيخ الطبراني ولم أعرفه وبقية رجاله رجال الصحيح غير بقية وقد صرح بالسماع.

14928- Ebû Umâme el-Bâhilî, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildiriyor: *"Ben cennete girecek Arapların ilkiyim. Suheyb, cennete girecek Bizanslıların ilkidir. Bilâl, Habeşlilerden cennete gireceklerin ilkidir. Selmân da Fârisilerden cennete gireceklerin ilkidir."*

★Taberânî, *M. es-Sağîr* ile *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden Taberânî'nin hocası Eyyûb b. Ebî Süleymân es-Sûrî'yi tanımıyorum. Diğer ravileri, Bakiyye dışında *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٤٩٢٩ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عُقْبَةَ الشَّيْبَانِيُّ الْكُوفِيُّ ، ثنا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الْحُلْوَانِيُّ ، ثنا شَبَابَةُ بْنُ سَوَّارٍ ، ثنا أَبُو عَبْدِ اللَّهِ الْبَاهِلِيُّ ، عَنْ غِيَاثِ بْنِ سُفْيَانَ ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَابِطٍ ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ عَامِرٍ الْجُمَحِيِّ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ يَوْمٍ : " يَا أَبَا بَكْرٍ تَعَالَ ، وَيَا عُمَرُ تَعَالَ ، أُمِرْتُ أَنْ أُوَاخِيَ بَيْنَكُمَا بِوَحْيٍ أُنْزِلَ عَلَيَّ مِنَ السَّمَاءِ ، وَأَنْتُمَا أَخَوَانِ فِي الدُّنْيَا ، أَخَوَانِ فِي الْجَنَّةِ ، فَلْيُسَلِّمْ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْكُمَا عَلَى صَاحِبِهِ وَلْيُصَافِحْهُ " ، فَأَخَذَ أَبُو بَكْرٍ بِيَدِ عُمَرَ ، فَتَبَسَّمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ : " يَكُونُ قَبْلَهُ ، يَمُوتُ قَبْلَهُ " ، وَقَالَ : " يَا زُبَيْرُ ، يَا طَلْحَةُ تَعَالا ، أُمِرْتُ أَنْ أُوَاخِيَ بَيْنَكُمَا ، فَأَنْتُمَا أَخَوَانِ فِي الدُّنْيَا ، أَخَوَانِ فِي الْجَنَّةِ ، فَلْيُسَلِّمْ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْكُمَا عَلَى صَاحِبِهِ " ، فَفَعَلا ، ثُمَّ قَالَ : " يَا عَلِيُّ تَعَالَ ، يَا عَمَّارُ تَعَالَ ، أُمِرْتُ أَنْ أُوَاخِيَ بَيْنَكُمَا ، فَأَنْتُمَا أَخَوَانِ فِي الدُّنْيَا أَخَوَانِ فِي الْجَنَّةِ ، فَلْيُسَلِّمْ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْكُمَا عَلَى صَاحِبِهِ " ، فَفَعَلا ، ثُمَّ قَالَ لأُبَيِّ بْنِ كَعْبٍ ، وَلابْنِ مَسْعُودٍ مِثْلَ ذَلِكَ ، فَفَعَلا ، ثُمَّ قَالَ لأَبِي الدَّرْدَاءِ ، وَلِسَلْمَانَ مِثْلَ ذَلِكَ ، فَفَعَلا ، ثُمَّ قَالَ لِسَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ ، وَلِصُهَيْبٍ مِثْلَ ذَلِكَ ، فَفَعَلا ، ثُمَّ لأَبِي ذَرٍّ وَلِبِلالٍ مَوْلَى الْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ مِثْلَ ذَلِكَ ، فَفَعَلا ، ثُمَّ قَالَ : " يَا أُسَامَةُ ، وَيَا أَبَا هِنْدٍ تَعَالا حَجَّامًا كَانَ يَحْجُمُ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَيَشْرَبُ دَمَهُ ، تَعَالا " ، فَقَالَ لَهُمَا مِثْلَ ذَلِكَ ، وَلأَبِي أَيُّوبَ ، وَلِعَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلامٍ مِثْلَ ذَلِكَ ، فَفَعَلا فَذَكَرَ الْحَدِيثَ"

رواه الطبراني وفيه من لم أعرفهم.

14929- Saîd b. Âmir el-Cumahî, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), bir gün şöyle buyurduğunu nakleder: *"Ey Ebû Bekr, ey Ömer! Bana gökten*

---

[1] Taberânî, *M. es-Sağîr*'inde (289) rivayet etti.

inen bir vahiyle, sizi kardeş yapmam emredildi. Siz dünyada ve cennette kardeşsiniz. Sizden her biriniz kardeşine selam verip onunla el sıkışsın."

Ebû Bekr, Ömer'in elini tuttu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) gülümseyerek: *"Ondan önce (halife) olacak ve ondan önce ölecek"* dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) (devamla) dedi ki: *"Ey Zübeyr, ey Talha! Geliniz. Bana, sizi kardeş yapmam emredildi. Sizden her biriniz kardeşine selam versin."* (İkisi de) Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) dediğini yaptılar. Sonra dedi ki: *"Ey Ali, ey Ammâr geliniz. Bana, sizi kardeş yapmam emredildi. Siz Allah için ve cennette kardeşsiniz. Sizden her biriniz kardeşine selam versin."* (İkisi de) Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) dediğini yaptılar.

Sonra Ubey b. Ka'b ile İbn Mes'ûd'a aynı şeyi söyledi. Onlar da, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) dediğini yaptılar. Sonra, Ebu'd-Derdâ ile Selmân'a aynı şeyi emretti. Onlar da, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) dediğini yaptılar. Sonra, Sa'd b. Ebî Vakkâs ile Suheyb'e aynı şeyi emretti. Onlar da, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) buyruğunu yerine getirdiler. Sonra, Ebû Zer ile Muğîre'nin azatlısı Bilâl'e aynı şeyi emretti. Onlar da, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) dediğini yaptılar.

Sonra dedi ki: "Ey Usâme, ey Ebû Hind! Geliniz!" Ebû Hind, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) hacamat yapar, çıkan kanı içerdi. Onlar da geldiler ve onlara da aynı şeyi söyledi. Ebû Eyyûb ile Abdullah b. Selâm'a da aynı şeyi emretti. Onlar da, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) dediğini yaptılar... Hadis aslında devam ediyor.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden tanımadığım vardır.

١٤٩٣٠ – حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ جَعْفَرٍ الْمِلْحِيُّ الأَصْبَهَانِيُّ ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْوَلِيدِ الْعَبَّاسِيُّ ، حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ زُفَرَ ، حَدَّثَنَا مِنْدَلُ بْنُ عَلِيٍّ ، عَنِ ابْنِ أَبِي جُرَيْجٍ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْمُنْكَدِرِ ، عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الأَنْصَارِيِّ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " أَرْحَمُ أُمَّتِي بِأُمَّتِي أَبُو بَكْرٍ ، وَأَرْفَقُ أُمَّتِي لأُمَّتِي عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ ، وَأَصْدَقُ أُمَّتِي حَيَاءً عُثْمَانُ ، وَأَقْضَى أُمَّتِي عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ ، وَأَعْلَمُهَا بِالْحَلالِ وَالْحَرَامِ مُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ يَجِيءُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَمَامَ الْعُلَمَاءِ بِرَتْوَةٍ ، وَأَقْرَأُ أُمَّتِي أُبَيُّ بْنُ كَعْبٍ ، وَأَفْرَضُهَا زَيْدُ بْنُ ثَابِتٍ ، وَقَدْ أُوتِيَ عُوَيْمِرٌ عِبَادَةً ، يَعْنِي أَبَا الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ أَجْمَعِينَ "

رواه الطبراني في الأوسط وفيه مندل بن علي وهو ضعيف وقد وثق.

14930- Câbir b. Abdillah el-Ensârî, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildiriyor: *"Ümmetimden, ümmetime karşı en*

merhametlisi, Ebû Bekr'dir. Ümmetime en faydalı olan da Ömer'dir. Ümmetimin en hayâlısı da Osmân'dır. Ümmetimin, hüküm vermede en bilgilisi, Ali'dir. Helali ve haramı en iyi bileni Muâz b. Cebel'dir. Âlimler kiyamet gününde bir araya geldiklerinde Muâz, bir adım önde olacaktır. Ümmetimin en iyi Kur'an okuyanı, Ubey b. Ka'b'dır. Fıkıh (miras) ilmini en iyi bilen Zeyd b. Sâbit'tir. Uveymir'e de (Ebu'd-Derdâ'ya) ibadet etme (sevgisi) verilmiştir."

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden Mendel b. Sâbit zayıftır. Güvenilir olduğunu söyleyenler de vardır.

١٤٩٣١ - وَبِهِ : قَالَ سَمِعْتُ نَهْشَلَ بْنَ سَعِيدٍ ، يُحَدِّثُ عَنِ الضَّحَّاكِ بْنِ مُزَاحِمٍ ، عَنِ الأَعْمَشِ ، عَنْ بَاذَامَ ، عَنْ قَنْبَرٍ ، عَنْ عَلِيٍّ ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " أَلا إِنَّ الْجَنَّةَ اشْتَاقَتْ إِلَى أَرْبَعَةٍ مِنْ أَصْحَابِي ، فَأَمَرَنِي رَبِّي أَنْ أُحِبَّهُمْ " ، فَانْتَدَبَ صُهَيْبٌ الرُّومِيُّ ، وَبِلالُ بْنُ رَبَاحٍ ، وَطَلْحَةُ ، وَالزُّبَيْرُ ، وَسَعْدُ بْنُ أَبِي وَقَّاصٍ ، وَحُذَيْفَةُ بْنُ الْيَمَانِ ، وَعَمَّارُ بْنُ يَاسِرٍ " ، فَقَالُوا : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، مَنْ هَؤُلاءِ الأَرْبَعَةُ حَتَّى نُحِبَّهُمْ ؟ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " يَا عَمَّارُ ، أَنْتَ عَرَّفَكَ اللَّهُ الْمُنَافِقِينَ ، وَأَمَّا هَؤُلاءِ الأَرْبَعَةُ فَأَحَدُهُمْ : عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ ، وَالثَّانِي : الْمِقْدَادُ بْنُ الأَسْوَدِ الْكِنْدِيُّ ، وَالثَّالِثُ : سَلْمَانُ الْفَارِسِيُّ ، وَالرَّابِعُ : أَبُو ذَرٍّ الْغِفَارِيُّ "

رواه الطبراني في الأوسط ورجاله ثقات إلا ابن إسحاق مدلس.

14931- Hz. Ali, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu nakleder: *"Cennet ashâbımdan dört kişiyi özlemiştir. Allah, bana onları sevmemi emretti."* Suheyb er-Rûmî, Bilal b. Rebâh, Talha, Zübeyr, Sa'd b. Ebî Vakkâs, Huzeyfe b. el-Yemân ve Ammâr b. Yâsir öne çıkarak dediler ki: "Ey Allah'ın Resûlü! O dört kişi kimdir? (Bize onları söyle) Biz de onları sevelim." Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Ey Ammâr! Allah sana münafıkları bildirdi. O dört kişi ise: Ali b. Ebî Tâlib, Mikdâd b. el-Esved el-Kindî, Selmân el-Fârisî ve Ebû Zer el-Ğifârî'dir"* buyurdu.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravileri, İbn İshâk dışında güvenilirdir. Ancak o, müdellistir.

١٤٩٣٢ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ نُوحٍ ، نا خَالِدُ بْنُ يُوسُفَ السَّمْتِيُّ ، نا عَبْدُ النُّورِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ ، ثنا عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ أَبِي سُلَيْمَانَ ، عَنْ أَبِي الشَّعْثَاءِ ، عَنْ بُرَيْدَةَ الأَسْلَمِيِّ ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، أَنَّهُ قَالَ : " إِنَّ جِبْرِيلَ عَلَيْهِ السَّلامُ أَتَانِي ، فَقَالَ : إِنَّ رَبَّكَ يُحِبُّ مِنْ أَصْحَابِكَ أَرْبَعَةً ، وَيَأْمُرُكَ أَنْ تُحِبَّهُمْ " ، فَقَالَ بَعْضُ أَصْحَابِهِ : سَمِّهِمْ لَنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ ، فَقَالَ : " أَمَا إِنَّ عَلِيًّا مِنْهُمْ " ، حَتَّى إِذَا كَانَ مِنَ الْغَدِ ، قَالُوا : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، النَّفَرُ الَّذِينَ أَخْبَرَكَ اللَّهُ أَنَّهُ يُحِبُّهُمْ ، وَأَمَرَكَ

أَنْ تُحِبَّهُمْ ؟ فَقَالَ : " أَمَا إِنَّ عَلِيًّا مِنْهُمْ " ، فَلَمَّا أَنْ كَانَ الْيَوْمُ الثَّالِثُ ، قَالُوا : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، النَّفَرُ الَّذِينَ أَخْبَرَكَ اللَّهُ أَنَّهُ يُحِبُّهُمْ ، وَأَمَرَكَ أَنْ تُحِبَّهُمْ ؟ فَقَالَ : " أَمَا إِنَّ عَلِيًّا مِنْهُمْ " ، قَالَ : " عَلِيٌّ ، وَأَبُو ذَرٍّ الْغِفَارِيُّ ، وَالْمِقْدَادُ بْنُ الأَسْوَدِ ، وَسَلْمَانُ الْفَارِسِيُّ "

قلت : رواه الترمذي وغيره باختصار رواه الطبراني في الأوسط وفيه عبد النور بن عبد الله كذبه شعبة ووثقه ابن حبان.

14932- Büreyde, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu nakleder: *"Cibrîl, bana gelerek: «Allah, ashâbından dört kişiyi seviyor ve sana da onları sevmeni emrediyor» dedi."* Ashâbdan bazıları: "Ey Allah'ın Resûlü! Bize onların adını söyle" dediler. *"Ali, onlardandır"* buyurdu. Kuşluk vakti olunca (ashâb): "Ey Allah'ın Resûlü! Allah'ın sana sevdiğini söylediği kişiler kimlerdir?" diye sorunca Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Ali, Ebû Zer el-Ğifârî, Mikdâd b. el-Esved ve Selmân el-Fârisî'dir"* buyurdu.

Derim ki: Tirmizî ve başkaları kısa metinle rivayet ettiler.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Şu'be, ravilerden Abdunnûr b. Abdillah'ın hadis uyduran birisi olduğunu söylemiş, İbn Hibbân ise güvenilir bulmuştur.

١٤٩٣٣ - حَدَّثَنَا قَيْسُ بْنُ مُسْلِمٍ الْبُخَارِيُّ ، قَالَ : نَا عَلِيُّ بْنُ حَجَرٍ الْمَرْوَزِيُّ ، قَالَ : نَا حَمَّادُ بْنُ عَمْرٍو النَّصِيبِيُّ ، عَنْ حَمْزَةَ بْنِ أَبِي حَمْزَةَ النَّصِيبِيِّ ، عَنْ نَافِعٍ ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ ، قَالَ : قِيلَ لَهُ : إِنَّكَ قَدْ أَحْسَنْتَ الثَّنَاءَ عَلَى عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ ؟ قَالَ : وَمَا يَمْنَعُنِي مِنْ ذَلِكَ ، وَقَدْ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : " اقْرَءُوا الْقُرْآنَ عَنْ أَرْبَعَةٍ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ ، وَسَالِمٍ مَوْلَى أَبِي حُذَيْفَةَ ، وَأُبَيِّ بْنِ كَعْبٍ ، وَمُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ ؟ ثُمَّ قَالَ : " لَقَدْ هَمَمْتُ أَنْ أَبْعَثَهُمْ إِلَى الأُمَمِ كَمَا بَعَثَ عِيسَى الْحَوَارِيِّينَ " ، قِيلَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، أَفَلا تُبْعَثُ أَبَا بَكْرٍ ، وَعُمَرَ فَهُمَا أَفْضَلُ ؟ قَالَ : " إِنَّهُ لا غِنَى بِي عَنْهُمَا ، إِنَّهُمَا مِنْ هَذَا الدِّينِ بِمَنْزِلَةِ السَّمْعِ وَالْبَصَرِ مِنَ الرَّأْسِ "

رواه الطبراني في الأوسط وفيه حماد بن عمر النصيبي وهو متروك

14933- Nâfi'nin bildirdiğine göre İbn Ömer'e: "Abdullah b. Mes'ûd'u çok güzel övdün" denilince şu karşılığı verdi: "Niye övmeyeyim? Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle dediğini duydum: *«Kur'ân'ı, şu dört kişiden öğreniniz: Abdullah b. Mes'ûd, Ebû Huzeyfe'nin azatlısı Sâlim, Ubey b. Ka'b ve Muâz b. Cebel.»* Sonra buyurdu ki: *«Onları, İsâ'nın havarilerini milletlere gönderdiği gibi, ben de göndermek isterdim.»* Denildi ki:

"Ey Allah'ın Resûlü! Bu işe Ebû Bekr ve Ömer'i göndermen daha uygun değil mi?" *"Ben onlardan müstağni olamam (vazgeçemem) Onlar din için baştaki göz gibidirler"* buyurdu.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden Hammâd b. Ömer en-Nasîbî, metrûktur.

١٤٩٣٤ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ ، قَالَ : نا مُصْعَبُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الزُّبَيْرِيُّ ، قَالَ : نا إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعْدٍ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَاقَ ، عَنْ يَحْيَى بْنِ عَبَّادٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ عَائِشَةَ ، قَالَتْ : " ثَلاثَةٌ مِنَ الأَنْصَارِ لَمْ يَكُنْ فِي النَّاسِ أَحَدٌ يُعِدُّ عَلَيْهِمْ فَضْلا بَعْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : سَعْدُ بْنُ مُعَاذٍ ، وَأُسَيْدُ بْنُ حُضَيْرٍ ، وَعَبَّادُ بْنُ بِشْرٍ "

رواه الطبراني في الأوسط ورجاله ثقات إلا ابن إسحاق عنعنه.

14934- Hz. Âişe der ki: "Ensâr'dan üç kişi vardır ki, Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) sonra hiç kimse, kendisini onlardan üstün saymazdı. Bunlar: Sa'd b. Muâz, Useyd b. Hudayr ve Abbâd b. Bişr'dir."

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravileri güvenilirdir. Sadece İbn İshâk *an'ane* yoluyla rivayette bulunan biridir.

١٤٩٣٥ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى ، قَالَ : ثنا أَبُو عَامِرٍ ، قَالَ : ثنا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ ، عَنْ يَزِيدَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ يَعْنِي ابْنَ الْهَادِي ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ ، عَنْ نَافِعِ بْنِ عُجَيْرٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ عَلِيٍّ ، قَالَ : " خَرَجَ زَيْدُ بْنُ حَارِثَةَ إِلَى مَكَّةَ ، فَقَدِمَ بِابْنَةِ حَمْزَةَ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ ، فَقَالَ جَعْفَرُ بْنُ أَبِي طَالِبٍ أَنَا آخُذُهَا ، وَأَنَا أَحَقُّ بِهَا ، بِنْتُ عَمِّي وَعِنْدِي خَالَتُهَا ، وَإِنَّمَا الْخَالَةُ أُمٌّ ، قَالَ عَلِيٌّ : بَلْ أَنَا أَحَقُّ بِهَا مِنْكُمَا ، بِنْتُ عَمِّي وَعِنْدِي بِنْتُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَهِيَ أَحَقُّ بِهَا ، وَأَنَا أَرْفَعُ صَوْتِي أُسْمِعُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حُجَّتِي قَبْلَ أَنْ يَخْرُجَ ، فَقَالَ زَيْدٌ : بَلْ أَنَا أَحَقُّ بِهَا ، خَرَجْتُ إِلَيْهَا ، وَسَافَرْتُ وَجِئْتُ بِهَا ، قَالَ : فَخَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ : مَا شَأْنُكُمْ ؟ فَأَعَادُوا عَلَيْهِ مِثْلَ قَوْلِهِمْ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : سَأَقْضِي بَيْنَكُمْ فِي هَذَا وَفِي غَيْرِهِ ، قَالَ عَلِيٌّ : لَمَّا قَالَ فِي غَيْرِهِ ، قُلْتُ : نَزَلَ الْقُرْآنُ فِي رَفْعِنَا أَصْوَاتَنَا ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : أَمَا أَنْتَ لِزَيْدٍ مَوْلايَ وَمَوْلاهُمَا ، قَالَ : قَدْ رَضِيتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ ، وَأَمَّا أَنْتَ يَا جَعْفَرُ ، فَأَشْبَهْتَ خَلْقِي وَخُلُقِي وَأَنْتَ مِنْ شَجَرَتِي الَّتِي أَنَا مِنْهَا ، قَالَ : رَضِيتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ ، وَأَمَّا أَنْتَ يَا عَلِيُّ ، فَصَفِيِّي وَأَمِينِي ، قَالَ: رَضِيتُ يَا

رَسُولَ اللَّهِ، وَأَمَّا الْجَارِيَةُ، فَأَقْضِي بِهَا لِجَعْفَرٍ، تَكُونُ مَعَ خَالَتِهَا وَإِنَّمَا الْخَالَةُ أُمٌّ، قَالَ: قَدْ سَلَّمْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ "

قلت : رواه أبو داود باختصار رواه البزار ورجاله ثقات.

14935- Hz. Ali anlatıyor: Zeyd b. Hârise, Mekke'ye gitti ve Hamza b. Abdilmuttalib'in kızını alıp geldi. Câfer b. Ebî Tâlib: "Onu ben alacağım. Bu benim hakkımdır; çünkü benim amcam kızıdır ve teyzesi benim hanımımdır. Teyze de anne gibidir" dedi. Ben ise: "Onu almak sizden çok benim hakkımdır" dedim. Ben sesimi yükseltiyor ve Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem), dışarıya çıkmadan önce hüccetimi (onu isteyiş gerekçemi) duyurmak istiyordum.

Zeyd dedi ki: "Onu almak daha çok benim hakkımdır. Ben onun için yolculuk yaptım ve onu alıp getirdim." Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), çıkıp: *"Sorununuz nedir?"* diye sordu. Biraz önce söylediklerini tekrar ettiler. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Aranızda hüküm vereceğim. Bu ve başka durumlarda hüküm vermek benim (görevim)dir"* buyurdu. Ben (kendi kendime): "Sesimizi yükselttiğimiz için âyet nazil oldu (herhalde) dedim." Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), Zeyd'e dedi ki: *"Sen hem benim hem onların azatlısısın."* Zeyd: "Ben razı oldum ey Allah'ın Resûlü!" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Câfere dedi ki: *"Sen sima ve ahlâk olarak bana benzersin. Sen benim yaratıldığım ağaçtansın."* Câfer: "Ben de razı oldum ey Allah'ın Resûlü!" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bana ise: *"Sen ey Ali! Benim (seçilmiş) dostum ve eminimsin"* buyurunca ben de: "Razı oldum ey Allah'ın Resûlü!" dedim. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) sonra şöyle buyurdu: *"Kızı, teyzesiyle beraber olması için Câfer'e veriyorum. Çünkü teyze, anne gibidir."* "(Verdiğin hükme) teslim olduk ey Allah'ın Resûlü!" dedim.

Derim ki: Ebû Dâvûd, bu hadisi kısa metinle rivayet etti.

★Bezzâr rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.

١٤٩٣٦ - حَدَّثَنَا يُوسُفُ بْنُ مُوسَى ، وَمُحَمَّدُ بْنُ اللَّيْثِ الْهَدَادِيُّ قَالا : ثنا أَبُو نُعَيْمٍ ، ثنا فِطْرٌ ، عَنْ كَثِيرٍ بَيَّاعِ النَّوَاءِ ، قَالَ : سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ مُلَيْلٍ ، قَالَ : سَمِعْتُ عَلِيًّا ، يَقُولُ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " أَنَّهُ لَمْ يَكُنْ نَبِيٌّ إِلا وَقَدْ أُعْطِيَ سَبْعَةَ رُفَقَاءَ نُجَبَاءَ وَوُزَرَاءَ ، وَإِنِّي أُعْطِيتُ أَرْبَعَةَ عَشَرَ : حَمْزَةُ ، وَجَعْفَرٌ ، وَعَلِيٌّ ، وَحَسَنٌ ، وَحُسَيْنٌ ، وَأَبُو بَكْرٍ ، وَعُمَرُ ، وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْعُودٍ وَأَبُو ذَرٍّ ، وَالْمِقْدَادُ ، وَحُذَيْفَةُ ، وَعَمَّارٌ ، وَسَلْمَانُ ، وَبِلالٌ "

قلت : عزاه في الأطراف لبعض روايات الترمذي و لم أجده في نسختي رواه البزار وأحمد وزاد : " وعبد الله بن مسعود " . والطبراني باختصار وذكر فيهم في بعض طرقه : " مصعب بن عمير " . وفيه كثير النواء وثقه ابن حبان وضعفه الجمهور وبقية رجاله ثقات.

14936- Hz. Ali, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu nakleder: *"Hiçbir peygamber yoktur ki Allah onlara yedi seçilmiş yoldaş ve vezir vermiş olmasın. Bana ise, on dört tane verildi: Hamza, Câfer, Ali, Hasan, Hüseyn, Ebû Bekr, Ömer, Abdullah b. Mes'ûd, Ebû Zer, Mikdâd, Huzeyfe, Ammâr, Selmân ve Bilâl."*

★Derim ki: (Mizzî, bu hadisi) *el-Etrâf*'ta, Tirmizi'nin versiyonlarından birine nisbet etti. Fakat ben, bu hadisi yanımdaki nüshasında bulamadım. Bunu Bezzâr ve "Abdullah b. Mes'ûd" ibaresiyle Ahmed rivayet etti. Taberânî kısa metinle rivayet etti ve bazı tariklerinde Mus'ab b. Umeyr'in ismini de saydı. Ravilerden Kesîr en-Nevvâ'yı, İbn Hibbân güvenilir bulmuş, çoğunluk ise zayıf olduğunu söylemiştir. Diğer ravileri güvenilirdir.[1]

١٤٩٣٧ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِسْحَاقَ الْوَزِيرُ الأَصْبَهَانِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عُمَرَ بْنِ عَلِيٍّ الْمُقَدَّمِيُّ ، ثنا عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ يُوسُفَ بْنِ سِنَانِ بْنِ مَالِكِ بْنِ مِسْمَعٍ ، ثنا سَهْلُ بْنُ يُوسُفَ بْنِ سَهْلٍ ابْنِ أَخِي كَعْبٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَدِّهِ ، قَالَ : لَمَّا قَدِمَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَدِينَةَ مِنْ حَجَّةِ الْوَدَاعِ ، صَعِدَ الْمِنْبَرَ ، فَحَمِدَ اللَّهَ وَأَثْنَى عَلَيْهِ ، ثُمَّ قَالَ : " يَا أَيُّهَا النَّاسُ ، إِنَّ أَبَا بَكْرٍ لَمْ يَسُؤْنِي قَطُّ ، فَاعْرِفُوا ذَلِكَ لَهُ " يَا أَيُّهَا النَّاسُ ، إِنِّي رَاضٍ عَنْ أَبِي بَكْرٍ ، وَعُمَرَ وَعُثْمَانَ ، وَعَلِيٌّ ، وَطَلْحَةَ ، وَالزُّبَيْرِ ، وَسَعْدٍ ، وَعَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ ، وَالْمُهَاجِرِينَ الأَوَّلِينَ رَاضٍ ، فَاعْرِفُوا ذَلِكَ لَهُمْ أَيُّهَا النَّاسُ ، احْفَظُونِي فِي أَصْحَابِي وَأَصْهَارِي وَأَخْتَانِي ، لا يَطْلُبَنَّكُمُ اللَّهُ بِمَظْلِمَةِ أَحَدٍ مِنْهُمْ " أَيُّهَا النَّاسُ ، ارْفَعُوا الْمُسْتَنْكِرَ عَنِ الْمُسْلِمِينَ ، وَإِذَا مَاتَ أَحَدٌ مِنْهُمْ فَقُولُوا فِيهِ خَيْرًا "

رواه الطبراني وفيه جماعة لم أعرفهم.

14937- Sehl b. Yûsuf b. Sehl, babasından, o da dedesinden bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Veda haccından döndüğü zaman, minbere çıktı, Allah'a hamdü senâ ettikten sonra şöyle buyurdu:

"Ey insanlar! Ebû Bekr, bana hiçbir zaman kötü davranmamıştır. Onun bu özelliğini biliniz. Ey insanlar! Ben, Ebû Bekr, Ömer, Osmân, Ali, Talha, Zübeyr, Sa'd, Abdurrahman b. Avf ve ilk Muhacirlerden razıyım. Bunu böyle biliniz. Ey insanlar! Ashâbım, yakınlarım ve hanımlarıma iyi davranınız. Allah, sizi bunlardan birine zulmetmeniz sebebiyle huzuruna çağırmasın. Ey

---

[1] Bezzâr (2610) ve *"Kureyş'ten yedi, Muhâcirlerden yedi kişi"* lafzıyla, muhtasar bir şekilde Ahmed (665) rivayet etti. Ayrıca bakın: Tirmizî (4/343)

insanlar! Dilinizi Müslümanlar hakkında konuşmaktan koruyunuz. Onlardan biri öldüğünde, hakkında hayır söyleyin."

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden tanımadığım vardır.

١٤٩٣٨ - حَدَّثَنَا طَاهِرُ بْنُ عِيسَى بْنِ قيرسٍ الْمِصْرِيُّ ، ثنا سَعِيدُ بْنُ أَبِي مَرْيَمَ ، ثنا ابْنُ لَهِيعَةَ ، ثنا الْحَارِثُ بْنُ يَزِيدَ ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ رَبَاحٍ ، أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَمْرٍو ، قَالَ : " ثَلاثَةٌ مِنْ قُرَيْشٍ أَصْبَحُ قُرَيْشٍ وُجُوهًا ، وَأَحْسَنُهَا أَخْلاقًا ، وَأَثْبَتُهَا حَيَاءً ، إِنْ حَدَّثُوكَ لَمْ يَكْذِبُوكَ ، وَإِنْ حَدَّثْتَهُمْ لَمْ يُكَذِّبُوكَ : أَبُو بَكْرٍ الصِّدِّيقُ ، وَأَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ الْجَرَّاحِ ، وَعُثْمَانُ بْنُ عَفَّانَ "

رواه الطبراني وإسناده حسن.

14938- Abdullah b. Amr der ki: "Kureyş'ten şu üç kişi, Kureyş'in en güzel yüzlüsü, en güzel ahlâklısı ve en akıllısıdır. Eğer seninle konuşurlarsa, sana yalan söylemezler. Sen onlarla konuşursan, seni yalanlamazlar. (Onlar) Ebû Bekr es-Sıddîk, Ebû Ubeyde b. el-Cerrâh ve Osmân b. Affân'dır."

★Taberânî rivayet etti. Senedi hasendir

١٤٩٣٩ - نا حَشْرَجُ بْنُ نُبَاتَةَ، عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ، أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا قِلابَةَ، يَقُولُ: حَدَّثَنِي أَبُو عَبْدِ اللَّهِ الصُّنَابِحِيُّ، عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ قَالَ : خَلَوْتُ بِرَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ : أَيُّ أَصْحَابِكَ أَحَبُّ إِلَيْكَ حَتَّى أُحِبَّ مَنْ تُحِبُّ كَمَا أُحِبُّ ؟ قَالَ : " اُكْتُمْ عَلَيَّ يَا عُبَادَةُ حَيَاتِي " . قُلْتُ : نَعَمْ قَالَ : " أَبُو بَكْرٍ ثُمَّ عُمَرُ ثُمَّ عَلِيٌّ " . ثُمَّ سَكَتَ فَقُلْتُ : ثُمَّ مَنْ ؟ قَالَ : " مَنْ عَسَى أَنْ يَكُونَ بَعْدَ هَؤُلاءِ إِلاَّ الزُّبَيْرَ وَطَلْحَةَ وَسَعْدٌ وَأَبُو عُبَيْدَةَ وَمُعَاذٌ وَأَبُو طَلْحَةَ وَأَبُو أَيُّوبَ وَأَنْتَ يَا عُبَادَةَ وَأُبَيُّ بْنِ كَعْبٍ وَأَبُو الدَّرْدَاءِ وَابْنُ مَسْعُودٍ وَابْنِ عَوْفٍ وَابْنِ عَفَّانَ ثُمَّ هَؤُلاَءِ الرَّهْطِ مِنَ الْمَوَالِي : سَلْمَانٌ وَصُهَيْبٌ وَبِلاَلٌ وَسَالِمٌ مَوْلَى أَبِي حُذَيْفَةَ هَؤُلاَءِ خَاصَّتِي وَكُلُّ أَصْحَابِي عَلَيَّ كَرِيْمٌ إِلَيَّ حَبِيبٌ وَإِنْ كَانَ عَبْداً حَبَشِياً " قَالَ : قُلْتُ : لَمْ تَذْكُرْ حَمْزَةَ وَلاَ جَعْفَراً ؟ فَقَالَ عُبَادَةُ إِنَّهُمَا : كَانَا أُصِيبَا يَوْمَ سَأَلْتُ إِنَّمَا كَانَ بِأَخَرَةٍ أَوْ كَمَا قَالَ "

رواه الطبراني وفيه إسحاق بن إبراهيم روى عن أبي قلابة ذكره في الميزان و لم يذكر فيه كلاما لأحد وإنما ذكر أن له حديثا في الفضائل باطل و لم أدر ما بطلانه والله أعلم.

14939- Ubâde b. es-Sâmit anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile baş başa kaldığımda: "Hangi ashâbın senin için daha sevgilidir? Bana bildir ki senin sevdiğini, diğer sevdiklerim gibi seveyim" deyince buyurdu ki: *"Ey Ubâde! Sana söylediğimi ben yaşadıkça kimseye söyleme."*

Ben: "Olur" deyince: *"Ebû Bekr, sonra Ömer, sonra Ali"* dedikten sonra sustu. "Sonra kim?" deyince şu karşılığı verdi:

"Bunlardan sonra, Zübeyr, Talha, Sa'd, Ebû Ubeyde, Muâz, Ebû Talha, Ebû Eyyûb ve sen ey Ubâde. Sonra, Ubey b. Ka'b, Ebu'd-Derdâ, İbn Mes'ûd, İbn Avf, İbn Affân, sonra şu azatlı olanlar Selmân, Suheyb, Bilâl ve Huzeyfe'nin azatlısı Sâlim'dir. Bunlar benim seçkin kişilerimdir. Habeşli bir köle olsa bile, bütün ashâbım benim için değerli ve sevgilidir." Ravi der ki: "Neden Hamza ve Câfer'i saymadı?" diye sorduğumda, Ubâde dedi ki: "Ben sorduğumda, onlar ölmüşlerdi. Ben bunu Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) son zamanlarında sordum." Veya bu anlamda bir şey söyledi.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden İshâk b. İbrâhîm bunu Ebû Kılâbe'den rivayet etmiştir. (Zehebî) onu *Mizân*'ında zikretmiş, ancak onun hakkında hiç kimsenin sözünü zikretmemiştir. Sadece faziletler konusunda batıl bir hadisinin olduğunu söylemiştir. Ne yönden batıl olduğunu bilmiyorum. Allah en doğrusunu bilir.

١٤٩٤٠ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ يُوسُفَ الصَّيْرَفِيُّ ، ثنا عَلِيُّ بْنُ عَابِسٍ ، عَنِ الأَعْمَشِ ، عَنْ عَمْرِو بْنِ مُرَّةَ ، وَإِسْمَاعِيلَ بْنِ أَبِي خالد ، عَنْ قَيْسِ بْنِ أَبِي حَازِمٍ ، قَالا : سُئِلَ عَلِيٌّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ ، فَقَالَ : " قَرَأَ الْقُرْآنَ وَوَقَفَ عِنْدَ مُتَشَابِهِهِ ، فَأَحَلَّ حَلالَهُ وَحَرَّمَ حَرَامَهُ وَسُئِلَ عَنْ عَمَّارٍ ، فَقَالَ : " مُؤْمِنٌ نَسِيٌّ ، وَإِذَا ذُكِّرَ ذَكَرَ ، قَدْ حُشِيَ مَا بَيْنَ قَرْنِهِ إِلَى كَعْبِهِ إِيمَانًا " وَسُئِلَ عَنْ حُذَيْفَةَ ، فَقَالَ : " كَانَ أَعْلَمَ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالْمُنَافِقِينَ ، سَأَلَ عَنْهُمْ فَأُخْبِرَهُمْ " فَقَالُوا : حَدِّثْنَا عَنْ سَلْمَانَ ، فَقَالَ : " أَدْرَكَ الْعِلْمَ الأَوَّلَ وَالْعِلْمَ الآخِرَ ، بَحْرٌ لا يُنْزَحُ مِنَّا أَهْلَ الْبَيْتِ " قَالُوا : أَخْبِرْنَا عَنْ أَبِي ذَرٍّ ، قَالَ : " وِعَاءُ عِلْمٍ ضَيَّعَهُ النَّاسُ " قَالُوا : فَأَخْبِرْنَا عَنْ نَفْسِكَ ، قَالَ : " إِيَّاهَا أَرَدْتُمْ ، كُنْتُ إِذَا سَأَلْتُ أُعْطِيتُ ، وَإِذَا سَكَتُّ ابْتُدِيتُ ، وَإِنَّ بَيْنَ الذَّقْنَيْنِ لَعِلْمًا جَمًّا "

رواه الطبراني وفيه علي بن عابس وهو ضعيف.

14940- Kays b. Ebî Hâzım anlatıyor: Hz. Ali'ye, Abdullah b. Mes'ûd hakkında sorulunca; "Kur'ân'ı okudu, müteşâbih âyetlerde durdu (yorum yapmadı.) Helali helal, haramı da haram kabul etti" dedi.

Ammâr sorulduğunda ise şöyle dedi: "Unutkan bir mümindir. Hatırlatıldığında hatırlar. Başından topuklarına kadar imanla doludur."

Huzeyfe'den sorulduğunda ise şöyle dedi: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) ashâbı arasında, münafıkları en iyi bilendi. Onları Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) sordu, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) de ona münafıkları bildirdi."

"Bize Selmân'dan bahset" dediklerinde ise; "Öncekilerin ve sonrakilerin ilmini bilen birisidir. İlmi, suyu bitmeyen deniz gibidir. Bizden, Ehl-i beyt'tendir" karşılığını verdi.

"Bize Ebû Zer'den bahset" dediklerinde, şöyle dedi: "İnsanların kaybettiği (kıymetini bilmediği) bir âlem'dir."

"Bize kendinden bahset" dediklerinde ise; "Hangi özelliğimi soruyorsunuz?" İnsanlar sustuğu zaman ben konuşmaya başlarım. Benden bir şey istendiğinde veririm ve iki çenem arası ilim doludur" dedi.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Ali b. Abbâs zayıftır.

١٤٩٤١ - عَنْ أَبِي حَرْبِ بْنِ أَبِي الأَسْوَدِ ، عَنْ أَبِيهِ ، وَعَنْ رَجُلٍ ، عَنْ زَاذَانَ الْكِنْدِيِّ ، قَالا : كُنَّا ذَاتَ يَوْمٍ عِنْدَ عَلِيٍّ ، فَوَافَقَ النَّاسُ مِنْهُ طِيبَ نَفْسٍ وَمِزَاجٍ ، فَقَالُوا : يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ ، حَدِّثْنَا عَنْ أَصْحَابِكَ ، قَالَ : عَنْ أَيِّ أَصْحَابِي ؟ قَالَ : عَنْ أَصْحَابِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : كُلُّ أَصْحَابِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَصْحَابِي ، فَعَنْ أَيِّهِمْ تَسْأَلُونَ ؟ قَالُوا : عَنِ الَّذِينَ رَأَيْنَاهُمْ تُلَطِّفُهُمْ بِذِكْرِكَ ، وَالصَّلاةِ عَلَيْهِمْ دُونَ الْقَوْمِ ، قَالَ : عَنْ أَيِّهِمْ ؟ قَالُوا : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ ، قَالَ : " قَرَأَ الْقُرْآنَ ، وَعَلِمَ السُّنَّةَ ، وَكَفَى بِذَلِكَ " ، قَالَ : فَوَاللَّهِ مَا عَلِمْنَا مَا أَرَادَ بِقَوْلِهِ : كَفَى بِذَلِكَ ، كَفَى بِقِرَاءَةِ الْقُرْآنِ وَعِلْمِ السُّنَّةِ ، أَوْ كَفَى بِعَبْدِ اللَّهِ قَالَ : فَسُئِلَ عَنْ أَبِي ذَرٍّ ، قَالَ : " كَانَ يُكْثِرُ السُّؤَالَ فَيُعْطَى وَيُمْنَعُ ، وَكَانَ حَرِيصًا شَحِيحًا عَلَى دِينِهِ ، حَرِيصًا عَلَى الْعِلْمِ ، بَحْرًا قَدْ مُلِئَ لَهُ فِي وِعَاءٍ لَهُ حَتَّى امْتَلأَ " قُلْنَا : فَحَدِّثْنَا عَنْ حُذَيْفَةَ بْنِ الْيَمَانِ ، قَالَ : " عَلِمَ أَسْمَاءَ الْمُنَافِقِينَ ، وَسَأَلَ عَنِ الْمُعْضِلاتِ حَتَّى غَفَلَ عَنْهَا تَجِدُوهُ بِهَا عَالِمًا " وَقَالُوا : فَحَدِّثْنَا عَنْ سَلْمَانَ ، قَالَ : " مَنْ لَكُمْ بِمِثَالِهِ لُقْمَانُ الْحَكِيمِ ، ذَلِكَ امْرُؤٌ مِنَّا أَهْلَ الْبَيْتِ ، أَدْرَكَ الْعِلْمَ الأَوَّلَ وَالْعِلْمَ الآخِرَ ، وَقَرَأَ الْكِتَابَ الأَوَّلَ وَالْكِتَابَ الآخِرَ ، بَحْرٌ لا يُنْزَفُ " قُلْنَا : حَدِّثْنَا عَنْ عَمَّارِ بْنِ يَاسِرٍ , قَالَ : " امْرُؤٌ خَلَطَ اللَّهُ الإِيمَانَ بِلَحْمِهِ وَدَمِهِ وَشَعْرِهِ وَبَشَرِهِ ، حَيْثُ زَالَ مَعَهُ ، وَلا يَنْبَغِي لِلنَّارِ أَنْ يَأْكُلَ مِنْهُ شَيْئًا " قُلْنَا : فَحَدِّثْنَا عَنْ نَفْسِكَ ؟ قَالَ : " مَهْلا نَهَى اللَّهُ عَنِ التَّزْكِيَةِ " ، فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ : فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ ، يَقُولُ : ﴿وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ﴾ قَالَ : " فَإِنِّي أُحَدِّثُ بِنِعْمَةِ رَبِّي ، كُنْتُ إِذَا سَأَلْتُ أُعْطِيتُ ، وَإِذَا سَكَتُّ ابْتُدِيتُ "

رواه الطبراني من طريقين وفي أحسنهما حبان بن علي وقد اختلف فيه وبقية رجالها رجال الصحيح.

14941- Ebu'l-Esved ile Zâdân el-Kindî birlikte bildiriyor: Bir gün Ali'nin yanındaydık. İnsanların keyfi yerindeydi. (Birisi "Ey Müminlerin emiri! Bize dostlarından bahset" deyince Hz. Ali dedi ki: "Hangi dostlarımdan?" "Resûlullah'ın ashâbından" denildi. "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) bütün ashâbı, benim dostumdur. Hangisini soruyorsunuz?" deyince; "Abdullah b. Mes'ûd'u soruyoruz" dediler. "Kur'ân'ı okudu ve sünneti bildi. Bu yeter" dedi. Ravi der ki: "Vallahi «Bu yeter» sözüyle «Kur'ân'ı okudu sünneti bildi» sözünü mü yoksa «Abdullah b. Mes'ûd hakkında bu kadar bilgi yeter» demeyi mi kasdetti anlamadık."

Kendisine Ebû Zer hakkında soruldu. Dedi ki: "Çok şey isterdi. Bazen istediği kendisine verilir, bazen de verilmezdi. Dinine bağlı ve düşkündü. İlmi öğrenmeye karşı büyük isteği vardı. Bu isteğine karşılık, kendisi gırtlağına kadar ilimle dolduruldu."

"Bize Huzeyfe b. el-Yemân'dan bahset" dedik. Dedi ki: "Münafıkların adını bilen birisiydi. Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) karmaşık olan şeyleri sordu ve onları öğrendi. Onun, çözümü zor olan konularda bilgi sahibi olduğunu görürsünüz."

"Bize Selmân'dan bahset" denildi. Dedi ki: "Size karşı Lokmân el-Hekîm gibi olan birisidir. O bizden olan, bize gelen ve Ehl-i beyt'ten olan birisidir. Evvelkilerin ve sonrakilerin ilmini bilen ve evvelkilerin ve sonrakilerin kitabını okuyan birisidir. Suyu eksilmeyen deniz gibidir."

"Bize Ammâr b. Yâsir'den bahset" dediğimizde ise şöyle dedi: "O, iman etine, kanına, saçlarına ve bütün vücuduna işlemiş birisidir. Nereye giderse iman onunla gider. (Cehennem) ateş(i) ondan bir şey yiyemez."

"Bize kendinden bahset" dediğimizde ise şöyle dedi: "Yavaş olun! Allah, insanların kendini övmesini yasaklamıştır." Birisi ona: "Fakat Yüce Allah şöyle buyuruyor: **"Rabbinin nimetlerini anlat."** (Duhâ Sur. 11) deyince; "(Size) Rabbimin nimetlerini anlatacağım: Ben bir şey istediğimde bana verilirdi. Sustuğumda ise benden başlanırdı" dedi.

★Taberânî iki kanalla rivayet etmiştir. En sağlam olanında Hibbân b. Ali hakkında ihtilaf vardır. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.

١٤٩٤٣ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُثْمَانَ بْنِ أَبِي شَيْبَةَ ، ثنا هَاشِمُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ سَعِيدِ بْنِ خَيْثَمٍ الْهِلالِيُّ ، ثنا أَبُو عَامِرٍ الأَسَدِيُّ ، ثنا مُوسَى بْنُ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ عُمَيْرٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ رِبْعِيِّ بْنِ حِرَاشٍ ، قَالَ : اسْتَأْذَنَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبَّاسٍ عَلَى مُعَاوِيَةَ ، وَقَدْ تَحَلَّقَتْ عِنْدَهُ بُطُونُ قُرَيْشٍ ، وَسَعِيدُ بْنُ الْعَاصِ جَالِسٌ

عَنْ يَمِينِهِ ، فَلَمَّا نَظَرَ إِلَيْهِ مُعَاوِيَةُ ، قَالَ : يَا سَعِيدُ ، وَاللَّهِ لأُلْقِيَنَّ عَلَى ابْنِ عَبَّاسٍ مَسَائِلَ يَعْيَى بِجوَابِهَا ، فَقَالَ لَهُ سَعِيدٌ : لَيسَ مِثْلُ ابْنِ عَبَّاسٍ يَعْيَى بِمَسَائِلِكَ ، فَلَمَّا جَلَسَ قَالَ لَهُ مُعَاوِيَةُ : مَا تَقُولُ فِي أَبِي بَكْرٍ ؟ قَالَ : رَحِمَ اللَّهُ أَبَا بَكْرٍ ، كَانَ وَاللَّهِ لِلقُرْآنِ تالِيًا ، وَعَنِ الْمَيْلِ نَائِيًا ، وَعَنِ الْفَحْشَاءِ سَاهِيًا ، وَعَنِ الْمُنْكَرِ ناهِيًا ، بِدِينِهِ عارِفًا ، وَمِنَ اللَّهِ خَائِفًا ، وَعَنِ الْمُهْلِكَاتِ جَانِفًا ، وَبِاللَّيْلِ قَائِمًا ، وَبِالنَّهَارِ صَائِمًا ، وَمِنْ دُنْيَاهُ سَالِمًا ، وَعَلَى عَدْلِ الْبَرِيَّةِ عازِمًا ، وَبِالْمَعْرُوفِ آمِرًا ، وَإِلَيْهِ صَابِرًا ، وَفِي الأَحْوَالِ شَاكِرًا ، وَلِلَّهِ فِي الْغُدُوِّ وَالآصَالِ ذَاكِرًا ، وَلِنَفْسِهِ بِالْمَصَالِحِ قاهِرًا ، فَاقَ وَرَاقَ أَصْحَابَهُ وَرَعًا وَكَفَافًا ، وَزُهْدًا وَعَفَافًا ، وَبِرًّا وَحِيَاطَةً ، وَزَهَادَةً وَكِفَايَةً ، فَأَعْقَبَ اللَّهُ مَنْ ثَلَبَهُ اللَّعَائِنَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ " قَالَ مُعَاوِيَةُ : فَمَا تَقُولُ فِي عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ ؟ قَالَ : " رَحِمَ اللَّهُ أَبَا حَفْصٍ ، كَانَ وَاللَّهِ حَلِيفَ الإِسْلامِ ، وَمَأْوَى الأَيْتَامِ ، وَمَحَلَّ الإِيمَانِ ، وَمَلاذَ الضُّعَفَاءِ ، وَمَعْقِلَ الْحُنَفَاءِ ، لِلْخَلْقِ حِصْنًا ، وَلِلنَّاسِ عَوْنًا ، قَامَ لَحِقِ اللَّهِ صَابِرًا وَمُحْتَسِبًا ، حَتَّى أَظْهَرَ اللَّهُ بِهِ الدِّينَ ، وَفَتَحَ الدِّيَارَ ، وَذُكِرَ اللَّهُ فِي الأَقْطَارِ وَالْمَنَاهِلِ ، وَعَلَى التِّلالِ ، وَفِي الضَّوَاحِي وَالْبِقَاعِ ، وَعِنْدَ الْخَنَا وَقُورًا ، وَفِي الرَّخَاءِ وَالشِّدَّةِ شَكُورًا ، وَلِلَّهِ فِي كُلِّ وَقْتٍ وَآنَاءِ ذَكُورًا ، فَأَعْقَبَ اللَّهُ مَنْ تَنَقَّصَهُ اللَّعْنَةَ إِلَى يَوْمِ الْحَسْرَةِ " قَالَ مُعَاوِيَةُ : فَمَا تَقُولُ فِي عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ ؟ قَالَ : " رَحِمَ اللَّهُ أَبَا عَمْرٍو ، كَانَ وَاللَّهِ أَكْرَمَ الْحَفَدَةِ ، وَأَفْضَلَ الْبَرَرَةِ ، وَأَصْبَرَ الْقُرَّاءِ ، هَجَّادًا بِالأَسْحَارِ ، كَثِيرَ الدُّمُوعِ عِنْدَ ذِكْرِ اللَّهِ ، دَائِمَ الْفِكْرِ فِيمَا يُعِينُهُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ ، نَهَّاضًا إِلَى كُلِّ مَكْرُمَةٍ ، سَعَّاءً إِلَى كُلِّ مُنْجِيَةٍ ، فَرَّارًا مِنْ كُلِّ مُوبِقَةٍ ، وَصَاحِبَ الْجَيْشِ وَالْبِئْرِ ، وَخَتَنَ الْمُصْطَفَى عَلَى ابْنَتَيْهِ ، فَأَعْقَبَ اللَّهُ مَنْ سَبَّهُ النَّدَامَةَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ " قَالَ مُعَاوِيَةُ : فَمَا تَقُولُ فِي عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ ؟ قَالَ : " رَحِمَ اللَّهُ أَبَا الْحَسَنِ ، كَانَ وَاللَّهِ عَلَمَ الْهُدَى ، وَكَهْفَ التُّقَى ، وَمَحَلَّ الْحِجَا ، وَطَوْدَ النُّهَى ، وَنُورَ السُّرَى فِي ظُلَمِ الدُّجَى ، وَدَاعِيَةً إِلَى الْحُجَّةِ الْعُظْمَى ، عَالِمًا بِمَا فِي الصُّحُفِ الأُولَى ، وَقَائِمًا بِالتَّأْوِيلِ وَالذِّكْرَى ، مُتَعَلِّقًا بِأَسْبَابِ الْهُدَى ، وَتارِكًا لِلْجَوْرِ وَالأَذَى ، وَحَائِدًا عَنْ طُرُقَاتِ الرَّدَى ، وَخَيْرَ مَنْ آمَنَ وَاتَّقَى ، وَسَيِّدَ مَنْ تَقَمَّصَ وَارْتَدَى ، وَأَفْضَلَ مَنْ حَجَّ وَسَعَى ، وَأَسْمَحَ مَنْ عَدَلَ وَسَوَّى ، وَأَخْطَبَ أَهْلِ الدُّنْيَا ، إِلا الأَنْبِيَاءَ وَالنَّبِيَّ الْمُصْطَفَى ، وَصَاحِبَ الْقِبْلَتَيْنِ ، فَهَلْ يُوَازِيهِ مُوَحِّدٌ ، وَزَوْجُ خَيْرِ النِّسَاءِ ، وَأَبُو السِّبْطَيْنِ ، لَمْ تَرَ عَيْنِي مِثْلَهُ ، وَلا تَرَى حَتَّى الْقِيَامَةِ وَاللِّقَاءِ ، فَمَنْ لَعَنَهُ فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْعِبَادِ

إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ "قَالَ : فَمَا تَقُولُ فِي طَلْحَةَ وَالزُّبَيْرِ ؟ قَالَ : " رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا ، كَانَا وَاللَّهِ عَفِيفَيْنِ مُسْلِمَيْنِ ، بَرَّيْنِ طَاهِرَيْنِ مُطَهَّرَيْنِ ، شَهِيدَيْنِ عَالِمَيْنِ ، زَلَّا زَلَّةً وَاللَّهُ غَافِرٌ لَهُمَا إِنْ شَاءَ اللَّهُ بِالنُّصْرَةِ الْقَدِيمَةِ ، وَالصُّحْبَةِ الْقَدِيمَةِ ، وَالأَفْعَالِ الْجَمِيلَةِ " قَالَ مُعَاوِيَةُ : فَمَا تَقُولُ فِي الْعَبَّاسِ ؟ قَالَ : " رَحِمَ اللَّهُ أَبَا الْفَضْلِ ، كَانَ وَاللَّهِ صِنْوَ رَسُولِ اللَّهِ ، وَقُرَّةَ عَيْنِ صَفِيِّ اللَّهِ ، لَهِمَ الأَقْوَامِ ، وَسَيِّدَ الأَعْمَامِ ، قَدْ عَلاهُ بَصَرُ الأُمُورِ ، وَنَظَرٌ فِي الْعَوَاقِبِ ، قَدْ زَانَهُ عِلْمٌ ، قَدْ تَلاشَتِ الأَحْسَابُ عِنْدَ ذِكْرِ فَضِيلَتِهِ ، وَتَبَاعَدَتِ الأَنْسَابُ عِنْدَ فَخْرِ عَشِيرَتِهِ ، وَلِمَ لا يَكُونُ كَذَلِكَ وَقَدْ سَاسَهُ أَكْرَمُ مَنْ دَبَّ وَهَبَّ عَبْدُ الْمُطَّلِبِ ؟ أَفْخَرُ مَنْ مَشَى مِنْ قَرِيبٍ وَرَكِبَ " قَالَ مُعَاوِيَةُ : فَلِمَ سُمِّيَتْ قُرَيْشًا ؟ قَالَ : " بِدَابَّةٍ تَكُونُ فِي الْبَحْرِ ، هِيَ أَعْظَمُ دَوَابِّ الْبَحْرِ خَطَرًا ، لا يَظْفَرُ بِشَيْءٍ مِنْ دَوَابِّ الْبَحْرِ إِلا أَكَلَتْهُ ، فَسُمِّيَتْ قُرَيْشٌ ، لأَنَّهَا أَعْظَمُ الْعَرَبِ فِعَالا " ، فَقَالَ : هَلْ تَرْوِي فِي ذَلِكَ شَيْئًا ؟ فَأَنْشَدَهُ قَوْلَ الْجُمَحِيِّ :

وَقُرَيْشٌ هِيَ الَّتِي تَسْكُنُ الْبَحْرَ — بِهَا سُمِّيَتْ قُرَيْشٌ قُرَيْشًا

تَأْكُلُ الْغَثَّ وَالسَّمِينَ وَلا تَتْرُكُ — فِيهَا لِذِي جَنَاحَيْنِ رِيشًا

هَكَذَا فِي الْكِتَابِ حَيُّ قُرَيْشٍ — يَأْكُلُونَ الْبِلادَ أَكْلا كَشِيشًا

وَلَهُمْ آخِرَ الزَّمَانِ نَبِيٌّ — يُكْثِرُ الْقَتْلَ فِيهِمْ وَالْخُمُوشَ

عَلا الأَرْضَ خَيْلُهُ وَرِجَالُهُ — يَحْشُرُونَ الْمُطِيَّ حَشْرًا كَمِيشًا

قَالَ مُعَاوِيَةُ : صَدَقْتَ يَا ابْنَ عَبَّاسٍ ، أَشْهَدُ أَنَّكَ لِسَانُ أَهْلِ بَيْتِكَ ، فَلَمَّا خَرَجَ ابْنُ عَبَّاسٍ مِنْ عِنْدِهِ ، قَالَ لِمَنْ عِنْدَهُ : مَا كَلَّمْتُهُ قَطُّ إِلا وَجَدْتُهُ مُسْتَعِدًّا"

رواه الطبراني وفيه من لم أعرفهم

14942- Rib'î b. Hirâş bildiriyor: İbn Abbâs, Kureyş'in ileri gelenleri Muâviye'nin yanındayken, girmek için izin istedi. Saîd b. el-Âs, Muâviye'nin sağında oturuyordu. Muâviye, İbn Abbâs'ın gelmekte olduğunu görünce: "Ey Saîd! Vallahi, İbn Abbâs'a öyle şeyler soracağım ki, cevap vermekten aciz kalacak" dedi. Saîd, ona: "İbn Abbâs gibisi, senin soruların karşısında aciz kalmaz" dedi.

İbn Abbâs, girip oturduğunda Muâviye: "Ebû Bekr hakkında ne dersin?" diye sorunca İbn Abbâs dedi ki: "Allah, Ebû Bekr'e rahmet

etsin. Vallahi Kur'ân'ı okuyan biriydi. Zulümden uzaktı. Kötülükleri terk eden biriydi. Çirkin işlerden alıkoyan biriydi. Dinini bilirdi. Allah'tan korkardı. Gece ibadet eden gündüz oruç tutan, dünyasından selamette olan (ona meyletmeyen) adaletle hükmetmeye çalışan, iyiliği emreden, bu yüzden karşılaşacağı zorluklara sabreden ve her durumda şükreden biriydi. Sabah akşam Allah'ı zikreden, nefsini ıslah edip ona hükmeden biriydi. Günahtan sakınmakta, kanaatte, zühdde, iffette, iyilikte, kuşatıcılıkta, dünyaya rağbet etmemede ve ehliyette dostlarını geçmişti. Allah, onu kötüleyeni, kıyamet gününe kadar lanetiyle cezalandırsın."

Muâviye: "Ömer b. el-Hattâb hakkında ne dersin?" diye sorunca İbn Abbâs dedi ki: "Allah, Ebû Hafs'a rahmet etsin. Vallahi İslam'ın muâhidi, yetimlerin barınağı, imanın bulunduğu yer, zayıfların sığınağı, haniflerin kalesi, insanların korunağı ve halkın yardımcısıydı. Allah dinini hâkim kılıncaya kadar Allah'a karşı sabırla görevini yerine getirdi. Ülkeler fethetti. Birçok, memlekette, tepelerde, düzlüklerde ve birçok yerde Allah'ın adı anıldı. Başına musibet geldiğinde sabreden, darlıkta ve bollukta şükreden, Allah'ı, her zaman zikreden biriydi. Allah, ona buğzedeni kıyamet gününe kadar lanetiyle cezalandırsın."

Muâviye: "Osmân b. Affân hakkında ne dersin?" diye sorunca İbn Abbâs dedi ki: "Ebû Ömer'e Allah rahmet etsin. Vallahi yardımcıların en cömerdi, iyilerin en iyisi, Kur'ân okuyanların en sabırlısı, geceleri teheccüd kılan, Allah'ı andığında çok gözyaşı döken biriydi. Devamlı gece ve gündüz yapılması gereken (ibadetleri) düşünen, iyi olan her şeyi yapan, kendisini kurtaracak her amele koşan, helak edecek her amelden kaçan, Müslümanlar için sofralar kuran ve kuyular açan, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) iki kızıyla evlenmiş biriydi. Allah, ona söveni kıyamet gününe kadar pişmanlıkla cezalandırsın."

Muâviye dedi ki: "Ali b. Ebî Tâlib hakkında ne dersin?" İbn Abbâs dedi ki: "Allah Ebu'l-Hasan'a rahmet etsin. Vallahi o, hidayet önderi, takva mağarası, korunmak isteyenlerin korunağı, akıl dağı, gece karanlığının ışığıydı. İnsanları Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) sünnetine davet eden, önceki kitaplarda yazılanları bilen, müteşâbih ve muhkem âyetlerin te'vili konusunda söz sahibi, hidayet üzere kalmanın bütün yollarına dört elle sarılan, zulüm ve eziyet etmekten kaçınan, insanı helak eden yollardan uzak duran, iman edip sakınanların en hayırlısıydı. (Hak için) koşanların ve yürüyenlerin efendisi, hac edip sa'yedenlerin en faziletlisi, adalet ile hükmedenlerin ve herkese eşit davrananların en müsamahakârı, peygamberler ve iki kıble sahibi olan Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) dışındaki dünya ehlinin en güzel

konuşanı idi. Hiçbir muvahhid onunla mukayese edilebilir mi? Kadınların en hayırlısıyla evlendi. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) iki torununun babası. Gözüm onun gibisini görmedi ve kıyamet gününe ve buluşma gününe kadar da görmez.. Allah'ın laneti kıyamet gününe kadar onu lanetleyenin üzerine olsun."

Muâviye: "Talha ve Zübeyr hakkında ne dersin?" diye sorunca İbn Abbâs şöyle dedi: "Allah onlara rahmet etsin. Vallahi onlar, afif (kötü işlerden uzak), iyi, Müslüman, temiz ve temizlenmiş kişilerdi. Onlar şehit olan iki âlimdi. Bir yanlış yaptılar (Ali'ye karşı çıktılar) Allah, daha önce kazandıkları zaferler, Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) olan beraberlikleri ve güzel amelleri dolayısıyla onların günahını affedecektir."

Muâviye: "Abbâs hakkında ne dersin?" diye sordu. İbn Abbâs: "Allah Ebu'l-Fadl'a rahmet etsin. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) amcası, gözümün nuru, Allah'ın seçkin dostu, kavimlerin (insanların) barınağı, amcaların seyyidi, meseleleri basiretle tahlil eder, sonuçlarına bakardı. Onu öyle bir ilim süslemiştir ki, onun faziletleri anıldığı zaman, başka fazilet sahipleri onun yanında bir hiç gibiydi. Onun aşiretinin üstünlüğü yanında akrabalıklar uzak kalır. Niye böyle olmasın? Onu yetiştiren kişi doğup emekleyen, yeryüzünde yürüyen ve bineğe binenlerin en saygın kişisi Abdulmuttalib değil miydi?"

Muâviye dedi ki: "Kureyş'e, neden Kureyş adı verildi?" diye sorunca İbn Abbâs şu karşılığı verdi: "Denizde olup, deniz canlılarının en tehlikelisi olan bir hayvan yüzünden. Deniz canlılarının hangisiyle çarpışıp yenerse onu mutlaka yer. Kureyş'e bu isim, Arapların en büyük işlerini yaptığı için verildi." Muâviye: "Bu konuda bildiğin bir şiir var mı?" deyince şu şiiri okudu:

Denizde yaşayan Kureyş'in kendisidir

Bu nedenle Kureyş'e Kureyş adı verildi

Zayıfı besiliyi yer

İki kanatlının bir tüyünü bile bırakmaz

Kitapta Kureyş kabilesinden böyle bahsedilir

Ülkeleri yerken yılanın çıkardığı gibi ses çıkarır

Âhir zamanda kendilerine bir nebi gelecek

Ölüleri ve yaralıları arttıracak

O peygamberin süvarileri ve piyadeleri yeryüzünü dolduracak

Onlar bineklerini çok hızlı sürerler.

١٤٩٤٣ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا أَبُو نُعَيْمٍ ، ثنا الْقَاسِمُ بْنُ مَعْنٍ ، عَنْ مَنْصُورٍ ، عَنْ مُسْلِمٍ ، عَنْ مَسْرُوقٍ ، قَالَ : " شَامَمْتُ أَصْحَابَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَوَجَدْتُ عِلْمَهُمُ انْتَهَى إِلَى سِتَّةٍ : إِلَى عُمَرَ ، وَعَلِيٍّ ، وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ ، وَأَبِي الدَّرْدَاءِ ، وَزَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ ، ثُمَّ شَامَمْتُ السِّتَّةَ فَوَجَدْتُ عِلْمَهُمُ انْتَهَى إِلَى عَلِيٍّ ، وَعَبْدِ اللَّهِ "

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح غير القاسم بن معين وهو ثقة.

14943- Mesrûk der ki: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) ashâbını araştırdım, en âlimlerinin şu altı kişi olduğunu gördüm: Ömer, Ali, Abdullah b. Mes'ûd, Muâz, Ebu'd-Derdâ ve Zeyd b. Sâbit. Sonra bu altı kişiyi inceledim, en âlimlerinin, Ali ve Abdullah b. Mes'ûd olduğunu gördüm."

★Taberânî rivayet etti. Güvenilir bir ravi olan Kâsım b. Maîn dışındaki ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

١٤٩٤٤ - حَدَّثَنَا أَبُو زُرْعَةَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنِ عَمْرٍو الدِّمَشْقِيُّ ، ثنا أَبُو مُسْهِرٍ ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، قَالَ : " كَانَ الْعُلَمَاءُ بَعْدَ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْعُودٍ ، وَأَبُو الدَّرْدَاءِ ، وَسَلْمَانُ ، وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَلامٍ ، وَكَانَ الْعُلَمَاءُ بَعْدَ هَؤُلاءِ زَيْدُ بْنُ ثَابِتٍ ، ثُمَّ كَانَ بَعْدَ زَيْدٍ ، ابْنُ عُمَرَ وَابْنُ عَبَّاسٍ "

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح . قلت : وقد تقدمت أحاديث في فضل جماعة من الصحابة منهم أبو بكر وعمر وغيرهما رضي الله عنهم قبل مناقب عمر وبعد مناقب أبي بكر رضي الله عنهما.

14944- Saîd b. Abdilazîz der ki: "Muâz b. Cebel'den sonraki âlimler Abdullah b. Mes'ûd, Ebu'd-Derdâ, Selmân ve Abdullah b. Selâm'dı. Bunlardan sonra gelen âlim ise Zeyd b. Sâbit'ti. Zeyd b. Sâbit'ten sonra ise, İbn Ömer ve İbn Abbâs gelirdi."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

Derim ki: İçlerinde, Ebû Bekr, Ömer ve başkalarının da bulunduğu sahabeden bazılarının faziletleriyle ilgili hadisler, Ömer'in menkibelerinden önce, Ebû Bekr'in menkibelerinden sonra geçmişti.

١٤٩٤٥ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا مِنْجَابُ بْنُ الْحَارِثِ ، أنا عَلِيُّ بْنُ مُسْهِرٍ ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ ، قَالَ : قَالَتْ عَائِشَةُ : " وَمَا عِلْمُ أَبِي سَعِيدٍ ، وَأَنَسٍ بِأَحَادِيثِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَإِنَّمَا كَانَا غُلامَيْنِ صَغِيرَيْنِ "

رواه الطبراني إلا أن هشاما لم يدرك عائشة ورجاله رجال الصحيح.

14945- Hişâm b. Urve bildiriyor: Hz. Âişe: "Ebû Saîd ve Enes'in, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) hadisleri hakkındaki bilgisi ne kadar olabilir ki? Onlar Resûlullah zamanında iki küçük çocuktu" dedi.

★Taberânî rivayet etti. Ancak Hişâm, Âişe'ye yetişemedi. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

(بَابٌ فَضْلُ أَهْلِ بَدْرٍ وَالْحُدَيْبِيَّةِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمْ)

Bedir ve Hudeybiye Ehlinin Fazileti

١٤٩٤٦ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ، قَالَ: نا أَبُو نَصْرٍ التَّمَّارُ، قَالَ: نا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ، عَنْ عَاصِمِ بْنِ بَهْدَلَةَ، عَنْ أَبِي صَالِحٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَجُلا مِنَ الأَنْصَارِ عَمِيَ، فَبَعَثَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: اخْطُطْ لِي فِي دَارِي مَسْجِدًا لأُصَلِّيَ فِيهِ، فَجَاءَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَقَدِ اجْتَمَعَ إِلَيْهِ قَوْمُهُ، فَتَغَيَّبَ رَجُلٌ مِنْهُمْ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: " مَا فَعَلَ فُلانٌ ؟ " فَذَكَرَهُ بَعْضُ الْقَوْمِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: " أَلَيْسَ قَدْ شَهِدَ بَدْرًا ؟ " قَالُوا: نَعَمْ، وَلَكِنَّهُ كَذَا وَكَذَا، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: " فَلَعَلَّ اللَّهَ اطَّلَعَ إِلَى أَهْلِ بَدْرٍ، فَقَالَ: اعْمَلُوا مَا شِئْتُمْ، فَقَدْ غَفَرْتُ لَكُمْ "

قلت: رواه أبو داود وابن ماجة باختصار كثير رواه الطبراني في الأوسط وإسناده حسن.

14946- Ebû Hureyre bildiriyor: Ensâr'dan bir kişi kör oldu ve Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) haber gönderip, kendisine evinde ibadet edebilmesi için bir mescid belirlemesini istedi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) geldiğinde halk etrafında toplandı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bir kişiyi göremeyince: *"Falan kişi ne yaptı? (ne haldedir)"* diye sordu. Halktan bazıları onu andılar. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"O kişi Bedir savaşına katılmamış mıydı?"* diye sorunca; "Evet! Fakat o adam, şimdi şöyle şöyledir" dediler. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: *"(Niye böyle diyorsunuz) Belki Allah, Bedir ehline bakıp: «Ne isterseniz yapın, ben sizin günahlarınızı bağışladım» demiştir."*

Derim ki: Bu hadisi, Ebû Dâvûd ile İbn Mâce çok kısa bir metinle rivayet ettiler.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Senedi hasendir.

١٤٩٤٧ - عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ أَبِي أَوْفَى قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنِّي لَأَرْجُو أَنْ لاَ يَدْخُلَ النَّارَ أَحَدٌ جَازَ الْعَقَبَةَ"

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (711) rivayet etti.

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح ورواه البزار بنحوه.

14947- Abdullah b. Ebî Evfâ, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Akabe'de bulunan (biat eden) hiç kimsenin cehenneme girmemesini temenni ederim"* buyurduğunu bildiriyor.

★Taberânî rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir. Bezzar da buna benzer bir rivayette bulundu.[1]

١٤٩٤٨ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللّٰهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي يَحْيَى قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي أَنَّ أَبَا سَعِيدٍ الْخُدْرِيَّ حَدَّثَهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا كَانَ يَوْمُ الْحُدَيْبِيَةِ قَالَ لاَ تُوقِدُوا نَاراً بِلَيْلٍ. قَالَ فَلَمَّا كَانَ بَعْدَ ذَاكَ قَالَ أَوْقِدُوا وَاصْطَنِعُوا فَإِنَّهُ لاَ يُدْرِكُ قَوْمٌ بَعْدَكُمْ صَاعَكُمْ وَلاَ مُدَّكُمْ"

رواه أبو يعلى ورجاله وثقوا وفي بعضهم خلاف.

14948- Ebû Saîd el-Hudrî, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Hudeybiye günü: *"Gece ateş yakmayın"* buyurduğunu bildiriyor. Daha sonra: *"Ateş yakın ve (yemek) hazırlayın. Sizden sonra kimse sizin verdiğiniz ne bir avuç ne de bir sâ' sadakaya (ne verse) ulaşamaz"* dedi.

★Ebû Ya'lâ rivayet etti. Ravileri güvenilirdir. Bazıları hakkında ihtilaf vardır.[2]

١٤٩٤٩ - أَخْبَرَنَا أَبُو الْحَسَنِ مُحَمَّدُ بْنُ أَيُّوبَ بْنِ حَبِيبٍ الرَّقِّيُّ ، قَالَ : نا أَبُو بَكْرٍ أَحْمَدُ بْنُ عَمْرٍو الْبَزَّارُ ، قَالَ : نا إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعِيدٍ الْجَوْهَرِيُّ ، قَالَ : نا أَزْهَرُ بْنُ سَعْدٍ ، عَنْ سُلَيْمَانَ التَّيْمِيِّ ، عَنْ خِدَاشٍ ، عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ ، عَنْ جَابِرٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " لَيَدْخُلَنَّ الْجَنَّةَ مَنْ بَايَعَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ إِلا صَاحِبَ الْجَمَلِ الأَحْمَرِ "

رواه البزار ورجاله رجال الصحيح غير خداش بن عياش وهو ثقة.

14949- İbn Abbâs, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Kırmızı devenin sahibi dışında, ağacın altında biat eden herkes cennete girecektir"* buyurduğunu bildiriyor.

★Bezzâr rivayet etti. Ravileri, Hidâş b. Ayyâş dışında *Sahîh*'in ravileridir. O da güvenilirdir.[3]

---

[1] Bezzâr, *"Bedir ve Hudeybiye'de bulunan hiç kimsenin cehenneme girmemesini temenni ederim"* lafzıyla (2760) rivayet etti.

[2] Ebû Ya'lâ (984) ve Ahmed (3/26) rivayet etti.

[3] Bezzâr (2762) rivayet etti. Ravilerden Ebu'z-Zübeyr müdellistir. (Bezzâr) dedi ki: "Bu hadisi, Câbir'den, o da İbn Abbâs'tan rivayet edeni bilmiyoruz. Sadece Ezher et-

١٤٩٥٠ - وعن أبي هريرة قَالَ :قَالَ: رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِنِّي لأَرْجُو أَنْ لا يَدْخُلَ النَّارَ أَحَدٌ إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِمَّنْ شَهِدَ بَدْرًا.

رواه البزار ورجاله رجال الصحيح قلت : ويأتي باب في فضل المهاجرين والأنصار في أواخر مناقب الصحابة رضي الله عنهم.

14950- Ebû Hureyre, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu nakleder: *"İnşallah, Bedir'e katılan hiç kimsenin cehenneme girmemesini umuyorum."*

★Bezzâr rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

★Derim ki: "Sahabelerin menkibeleri konusunun sonlarında, Muhacirlerin faziletiyle ilgili bir bölüm gelecektir."[1]

(بَابٌ فَضْلُ إِبْرَاهِيمِ بْنِ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Oğlu İbrâhîm'in Fazileti

١٤٩٥١ - حَدَّثَنَا طَاهِرُ بْنُ عِيسَى بْنِ قَيْرَسٍ الْمِصْرِيُّ ، قَالَ : نا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ الْمَخْزُومِيُّ ، قَالَ : نا ابْنُ لَهِيعَةَ ، عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي حَبِيبٍ ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ ، قَالَ : كَانَتْ سُرِّيَّةُ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أُمَّ إِبْرَاهِيمَ فِي مَشْرُبَةٍ لَهَا ، وَكَانَ قِبْطِيٌّ يَأْوِي إِلَيْهَا ، وَيَأْتِيهَا بِالْمَاءِ وَالْحَطَبِ ، فَقَالَ النَّاسُ فِي ذَلِكَ : عِلْجٌ يَدْخُلُ عَلَى عِلْجَةٍ ، فَبَلَغَ ذَلِكَ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَأَرْسَلَ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ ، فَأَمَرَهُ بِقَتْلِهِ ، فَانْطَلَقَ فَوَجَدَهُ عَلَى نَخْلَةٍ ، فَلَمَّا رَأَى الْقِبْطِيُّ السَّيْفَ مَعَ عَلِيٍّ وَقَعَ ، فَأَلْقَى الْكِسَاءَ الَّذِي كَانَ عَلَيْهِ وَاقْتَحَمَ ، فَإِذَا هُوَ مَجْبُوبٌ ، فَرَجَعَ عَلِيٌّ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، أَرَأَيْتَ إِذَا أَمَرْتَ أَحَدَنَا بِأَمْرٍ ، ثُمَّ رَأَى غَيْرَ ذَلِكَ أَيُرَاجِعُكَ ؟ قَالَ : " نَعَمْ " ، فَأَخْبَرَهُ بِمَا رَأَى مِنَ الْقِبْطِيِّ ، قَالَ : فَوَلَدَتْ أُمُّ إِبْرَاهِيمَ إِبْرَاهِيمَ ، فَكَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْهُ فِي شَكٍّ حَتَّى جَاءَهُ جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلامُ ، فَقَالَ : السَّلامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا إِبْرَاهِيمَ ، فَاطْمَأَنَّ إِلَى ذَلِكَ"

رواه الطبراني في الأوسط وفيه ابن لهيعة وهو ضعيف.

Teymî, Hidâş'tan rivayet etmiştir. Kimsenin ona mütabâat ettiğini bilmiyoruz. Câbir, bu isnâdla İbn Abbâs'tan sadece iki hadis rivayet etmiştir. Hidâş'tan da Teymî ve Muhammed b. Sâbit el-Asrî'den başkasının rivayet ettiğini bilmiyoruz."

[1] Bezzâr (2761) rivayet etti ve dedi ki: "Bu hadisin, Ebû Hureyre'den sadece bu isnâdla rivayet edildiğini biliyoruz." Heysemî 10055. hadiste bunu zikretmişti. Ravilerden tanımadığım vardır.

14951- Enes b. Mâlik bildiriyor: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) cariyesi, İbrâhim'in annesi kendisine ait bir meskende ikamet ederken, Kıptî birisi yanına gelir, ona su ve odun getirirdi. Halk bu konuda: "Gavur, gavur'un yanında barınıyor" derdi. Bu sözler Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) kulağına gittiğinde, Ali b. Ebî Tâlib'i gönderip adamı öldürmesini emretti. Ali gitti ve onu bir hurma ağacının üzerinde gördü. Kıptî, Ali'nin elinde kılıcı görünce ağaçtan düştü ve üzerindeki elbiseyi atınca Ali ona yaklaştı. Baktığında Kıptînin hadım edilmiş olduğunu gördü.

Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) dönüp dedi ki: "Ey Allah'ın Resûlü! Sen birisini bir iş için gönderdiğinde, o senin gönderdiğin şeyden başkasını görürse sana danışsın mı?" Resûlullah: *"Evet!"* deyince, Ali, Kıptî'de gördüğü şeyi Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) anlattı.

(Enes) Dedi ki: "İbrâhim'in annesi, İbrâhim'i doğurduğunda, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Cibrîl kendisine gelip: «Allah'ın selamı üzerine olsun ey İbrâhim'in babası! Bu konuda müsterih ol» diyene kadar (çocuğun kendisinden olduğu konusunda) şüphe içindeydi."

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden İbn Lehîa zayıftır.

١٤٩٥٢ - وَعَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرٍو أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَخَلَ عَلَى أُمِّ إِبْرَاهِيمَ مَارِيَّةَ الْقِبْطِيَّةِ أُمِّ وَلَدِهِ وَهِيَ حَامِلٌ مِنْهُ بِإِبْرَاهِيمَ فَوَجَدَ عِنْدَهَا نَسِيباً لَهَا كَانَ قَدِمَ مَعَهَا مِنْ مِصْرَ فَأَسْلَمَ وَحَسُنَ إِسْلَامُهُ وَكَانَ يَدْخُلُ عَلَى أُمِّ إِبْرَاهِيمَ مَارِيَّةَ الْقِبْطِيَّةِ وَإِنَّهُ لِمَكَانِهِ مِنْ أُمِّ وَلَدِ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَجُبَّ نَفْسَهُ فَقَطَعَ مَا بَيْنَ رِجْلَيْهِ حَتَّى لَمْ يَبْقَ لِنَفْسِهِ شَيْئاً قَلِيلاً وَلَا كَثِيراً فَدَخَلَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْماً عَلَى إِبْرَاهِيمَ فَوَجَدَ قَرِيبَهَا عِنْدَهَا فَوَقَعَ فِي نَفْسِهِ مِنْ ذَلِكَ شَيْءٌ كَمَا يَقَعُ فِي أَنْفُسِ النَّاسِ فَرَجَعَ مُتَغَيِّرَ اللَّوْنِ فَلَقِيَ عُمَرَ فَأَخْبَرَهُ بِمَا وَقَعَ فِي نَفْسِهِ مِنْ قَرِيبِ أُمِّ إِبْرَاهِيمَ فَأَخَذَ السَّيْفَ وَأَقْبَلَ يَسْعَى حَتَّى دَخَلَ عَلَى مَارِيَّةَ فَوَجَدَ قَرِيبَهَا ذَلِكَ عِنْدَهَا فَأَهْوَى إِلَيْهِ بِالسَّيْفِ لِيَقْتُلَهُ فَلَمَّا رَأَى ذَلِكَ مِنْهُ كَشَفَ عَنْ نَفْسِهِ فَلَمَّا رَأَى ذَلِكَ عُمَرُ رَجَعَ إِلَى رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَخْبَرَهُ فَقَالَ النَّبِي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " أَلَا أُخْبِرُكَ يَا عُمَرَ إِنَّ جِبْرِيلَ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَتَانِي فَأَخْبَرَنِي أَنَّ اللهَ عَزَّ وَ جَلَّ قَدْ بَرَّأَهَا وَقَرِيبَهَا مِمَّا وَقَعَ فِي نَفْسِي وَبَشَّرَنِي أَنَّ فِي بَطْنِهَا غُلَاماً مِنِّي وَأَنَّهُ أَشْبَهُ الْخَلْقِ بِي وَأَمَرَنِي أَنْ أُسَمِّيَهُ إِبْرَاهِيمُ وَكَنَّانِي بِأَبِي إِبْرَاهِيمِ وَلَوْلَا أَنِّي أَكْرَهُ أَنْ أُحَوِّلَ كُنْيَتِي الَّتِي عُرِفْتُ بِهَا لَتَكَنَّيْتُ بِأَبِي إِبْرَاهِيمِ كَمَا كَنَّانِي جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ"

رواه الطبراني وفيه هانئ بن المتوكل وهو ضعيف.

14952- Abdullah b. Amr anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Kıptî olan İbrâhim'in annesi Mâriye'nin yanına İbrâhim'e hamileyken girdiğinde yanında onun soyundan (Kıptî olan) birisini gördü. Mısır'dan onunla birlikte gelmiş, Müslüman olmuş ve İslam'ını güzelleştirmişti. İbrâhim'in annesi (Kıptî Mâriye'nin) yanına girip çıkıyordu. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) oğlunun annesinin yanına girerken nefsinde az veya çok bir şey duymaması için hadım oldu. Bir gün, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) İbrâhim'in yanına girdiğinde onu Mâriye'nin yanında buldu. Her insanın içine düşeceği gibi, onun da içine şüphe düştü. (Kızgınlıktan) yüzünün rengi değişmiş bir şekilde oradan çıktı.

Ömer'i bulup, ona İbrâhim'in annesinin yakını hakkında içine düşen şüpheyi anlattı. (Ömer) kılıcı alıp koşarak Mâriye'nin yanına girdi ve yakınını yanında görünce onu öldürmek için kılıçla saldırdı. (Adam) Ömer'in bu halini görünce edeb yerini açtı. Ömer adamın erkeklik organının hadım edilmiş olduğunu görünce, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) dönüp durumu haber verdi.

Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: "*Ey Ömer sana haber vereyim mi? Cibrîl bana gelip, Mâriye ve yakını hakkında içime düşen şüphe hususunda onları temize çıkardı ve karnında, yaratılmışlar içinde bana en çok benzeyen, bana ait bir çocuğun olduğunu müjdeledi. Adını İbrâhim koymamı emretti ve beni Ebû İbrâhim olarak künyeledi. Kendisiyle bilindiğim künyemi değiştirmeyi kerih görseydim, Cibrîl'in beni Ebû İbrâhim olarak künyelediği gibi künyemi Ebû İbrâhim koyardım.*"

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Hânî b. el-Mütevekkil zayıftır.

١٤٩٥٣ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا عَفَّانُ حَدَّثَنَا أَبُو عَوَانَةَ عَنْ إِسْمَاعِيلَ السُّدِّيِّ قَالَ سَأَلْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ قَالَ قُلْتُ لِي رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى ابْنِهِ إِبْرَاهِيمَ قَالَ لَا أَدْرِي رَحْمَةُ اللهِ عَلَى إِبْرَاهِيمَ لَوْ عَاشَ كَانَ صِدِّيقاً نَبِيًّا"

رواه أحمد ورجاله رجال الصحيح.

14953- İsmâîl es-Süddî bildiriyor: Enes b. Mâlik'e: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), oğlu İbrâhim'in namazını kıldı mı?" diye sordum. Dedi ki: "Bilmiyorum. Allah'ın rahmeti İbrâhim'in üzerine olsun. Yaşasaydı, sıddîk peygamber olurdu."

★Ahmed rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

---

[1] Ahmed (3/281) rivayet etti.

١٤٩٥٤ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا وَكِيعٌ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَدِىِّ بْنِ ثَابِتٍ عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ قَالَ لَمَّا مَاتَ إِبْرَاهِيمُ ابْنُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ لَهُ مُرْضِعاً فِى الْجَنَّةِ.

رواه أحمد وفيه جابر الجعفي وهو ضعيف لكنه من رواية شعبة عنه ولا يروي عنه شعبة كذبا وقد صح من غير حديث البراء.

14954- Berâ, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), oğlu İbrâhim için şöyle dediğini bildiriyor: *"Cennette onu emziren vardır."*

★Ahmed rivayet etti. Ravilerden Câbir el-Cu'fî zayıftır; ama bu Şu'be'nin ondan bir rivayetidir. Şu'be ondan yalan rivayette bulunmaz. Bu hadis, Berâ'nın hadisi dışındaki rivayetlerle de sahihtir.[1]

١٤٩٥٥ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرِ بْنِ سُفْيَانَ الرَّقِّيُّ ، ثَنَا عُبَيْدُ بْنُ جَنَّادٍ ، نا إِبْرَاهِيمُ بْنُ حُمَيْدٍ الرُّؤَاسِيُّ ، عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَبِي خَالِدٍ ، عَنِ ابْنِ أَبِي أَوْفَى ، قَالَ قِيلَ لَهُ : هَلْ رَأَيْتَ إِبْرَاهِيمَ ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ؟ فَقَالَ : " نَعَمْ ، مَاتَ وَهُوَ صَغِيرٌ ، أَشْبَهُ النَّاسِ بِهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ"

قلت : هو في الصحيح غير ذكر الشبه رواه الطبراني في الأوسط ورجاله رجال الصحيح غير عبيد بن جناد الحلبي وهو ثقة.

14955- İbn Ebî Evfâ'ya: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) oğlu İbrâhim'i gördün mü?" diye sorulduğunda: "Evet. Öldüğünde küçüktü. İnsanlar içinde, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) en çok benzeyen kişiydi" dedi.

Derim ki: Bu hadis, *Sahîh*'te benzerlikle ilgili lafız dışındaki kısmıyla yer almıştır

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravileri güvenilir olan Ubeyd b. Cennâd el-Halebî dışında *Sahîh*'in ravileridir.

١٤٩٥٦ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا جُبَارَةُ بْنُ مُغَلِّسٍ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عُمَرَ الْوَاقِدِيُّ ، حَدَّثَنِي أُسَامَةُ بْنُ زَيْدٍ ، عَنِ الْمُنْذِرِ بْنِ عُبَيْدٍ ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ حَسَّانَ بْنِ ثَابِتٍ ، عَنْ أُمِّهِ سِيرِينَ ، قَالَتْ : حَضَرْتُ مَوْتَ إِبْرَاهِيمَ ابْنِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَكُنْتُ كُلَّمَا صِحْتُ وَأُخْتِي ، وَصَاحَ النِّسَاءُ لا يَنْهَانَا ، فَلَمَّا مَاتَ نَهَانَا عَنِ الصِّيَاحِ ، وَحَمَلَهُ إِلَى شَفِيرِ الْقَبْرِ ، وَالْعَبَّاسُ إِلَى جَنْبِهِ ، وَنَزَلَ فِي قَبْرِهِ الْفَضْلُ بْنُ عَبَّاسٍ ، وَأُسَامَةُ بْنُ زَيْدٍ وَأَنَا أَبْكِي عِنْدَ قَبْرِهِ ، وَكَسَفَتِ

[1] Ahmed (4/ 300, 302), Şu'be'den, o da Adiy b. Sâbit'ten rivayet etti. Ravilerin içinde Câbir el-Cu'fî yoktur. Adiy b. Sâbit ise güvenilirdir.

الشَّمْسُ ، فَقَالَ النَّاسُ : هَذَا لِمَوْتِهِ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِنَّهَا لا تُكْسَفُ لِمَوْتِ أَحَدٍ وَلا لِحَيَاتِهِ " وَرَأَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فُرْجَةً فِي الْقَبْرِ ، فَأَمَرَ بِهَا أَنْ تُسَدَّ ، فَقِيلَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ هَلْ تَنْفَعُهُ ؟ فَقَالَ : " أَمَا أَنَّهَا تَنْفَعُهُ ، وَلا تَضُرُّهُ ، وَلَكِنْ تَضُرُّ بِعَيْنِ الْحَيِّ " وَمَاتَ يَوْمَ الثُّلاثَاءِ لِعَشْرٍ خَلَوْنَ مِنْ رَبِيعٍ الأَوَّلِ سَنَةَ عَشْرٍ"

رواه الطبراني بإسنادين في أحدهما الواقدي وفي الآخر محمد بن الحسن بن زبالة وكلاهما متروك

14956- Sîrîn anlatıyor: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) oğlu İbrâhim'in ölüm anında ben de vardım. Ben ve kardeşim bağırarak ağladığımızda kadınlar da bağırıyordu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bize bağırmamızı yasaklamıyordu. Öldüğü zaman bizi bağırmaktan nehyetti. Onu mezarın kenarına kadar taşıdı. Abbâs da yanındaydı. Mezarına Fadl b. Abbâs ve Usâme b. Zeyd indi. Ben de kabrinin yanında ağlıyordum. Beni ağlamaktan nehyetmedi. (O anda) Güneş tutulunca halk: "Güneş, İbrâhim'in ölümü sebebiyle tutuldu" dedi.

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: *"Güneş, kimsenin ölümüne veya doğumuna tutulmaz."* Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) mezarda bir delik gördü ve kapatılmasını emretti. Dediler ki: "Onu kapatmanın ona bir faydası olur mu?" Buyurdu ki: *"Ne faydası, ne de zararı olur; fakat yaşayanların gözüne çarpar."*

Hicrî 10 yılı, Rebîu'l-Evvel ayının onunda Salı günü vefat etti.

★Taberânî iki isnâdla rivayet etti. Birisinde Vâkidî, diğerinde ise Muhammed b. el-Hasan b. Zebâle vardır ve ikisi de metrûktur.

(بَابٌ فِي فَضْلِ أَهْلِ الْبَيْتِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمْ)

Ehl-i Beyt''in Fazileti

١٤٩٥٧ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا الأَسْوَدُ بْنُ عَامِرٍ حَدَّثَنَا شَرِيكٌ عَنِ الرُّكَيْنِ عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ حَسَّانَ عَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ خَلِيفَتَيْنِ كِتَابُ اللَّهِ حَبْلٌ مَمْدُودٌ مَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالأَرْضِ أَوْ مَا بَيْنَ السَّمَاءِ إِلَى الأَرْضِ وَعِتْرَتِي أَهْلُ بَيْتِي وَإِنَّهُمَا لَنْ يَتَفَرَّقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَيَّ الْحَوْضَ

رواه أحمد وإسناده جيد.

14957- Zeyd b. Sâbit, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) : *"Size iki halife bırakıyorum. Allah'ın Kitabı ki o, gökyüzü ve yeryüzü arasında (veya gökyüzünden yeryüzüne) uzanmış bir iptir. (İkincisi ise) İtretim, (yani) Ehl-i*

Beyt'imdir. Bunlar Havz'da benim yanıma gelene kadar birbirinden ayrılmazlar" buyurduğunu bildiriyor.

★Ahmed rivayet etti. Senedi hasendir.[1]

١٤٩٥٨ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنْصُورٍ، ثنا دَاوُدُ بْنُ عَمْرٍو، ثنا صَالِحُ بْنُ مُوسَى بْنِ عَبْدِ اللّٰهِ، قَالَ: حَدَّثَنِي عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ رُفَيْعٍ، عَنْ أَبِي صَالِحٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : إِنِّي خَلَّفْتُ فِيكُمْ اِثْنَيْنِ لَنْ تَضِلُّوا بَعْدَهُمَا أَبَداً : كِتَابُ اللّٰهِ وَنَسَبِي وَلَنْ يَتَفَرَّقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَيَّ الْحَوْضِ"

رواه البزار وفيه صالح بن موسى الطلحي وهو ضعيف.

14958- Ebû Hureyre, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Size (onlara sahip çıktığınız takdirde) kesinlikle sapmayacağınız iki şey bırakıyorum. Allah'ın Kitabı ve benim soyum. Bunlar Havz'da benim yanıma gelene kadar birbirinden ayrılmazlar"* buyurduğunu bildiriyor.

★Bezzâr rivayet etti. Ravilerden Sâlih b. Mûsâ et-Talhî zayıftır.[2]

١٤٩٥٩ - حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ جَعْفَرٍ ، قَالَ : ثنا عَلِيُّ بْنُ ثَابِتٍ ، قَالَ : ثنا سُعَادُ بْنُ سُلَيْمَانَ ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ ، عَنِ الْحَارِثِ ، عَنْ عَلِيٍّ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِنِّي مَقْبُوضٌ ، وَإِنِّي قَدْ تَرَكْتُ فِيكُمُ الثَّقَلَيْنِ كِتَابَ اللّٰهِ وَأَهْلَ بَيْتِي ، وإِنَّكُمْ لَنْ تَضِلُّوا بَعْدَهُمَا ، وَأَنَّهُ لَنْ تَقُومَ السَّاعَةُ حَتَّى يُبْتَغَى أَصْحَابُ رَسُولِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، كَمَا تُبْتَغَى الضَّالَّةُ فَلا تُوجَدُ "

رواه البزار وفيه الحارث وهو ضعيف.

14959- Ali b. Ebî Tâlib, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildiriyor: *"Ben (bir gün) öleceğim. Size iki ağırlık (Allah'ın Kitabı ve Ehl-i Beyt'imi) bırakıyorum. Bunlara sahip çıkarsanız dalâlete düşmezsiniz. Resûlullah'ın ashâbı, kayıp bir şeyin aranıp bulunamaması gibi aranmadıkça kıyamet kopmaz."*

★Bezzâr rivayet etti. Ravilerden Hâris zayıftır.[3]

---

[1] Ahmed (5/ 181, 189-190) ve Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (4921), (4922, 4923) rivayet etti.

[2] Bezzâr (2617) rivayet etti ve dedi ki: "Bu hadisin, Ebû Hureyre'den sadece bu isnâdla rivayet edildiğini biliyoruz. Sâlih, hadiste gevşektir."

[3] Bezzâr (2612) rivayet etti.

١٤٩٦٠ - حَدَّثَنَا يُوسُفُ بْنُ مُوسَى ، وَأَحْمَدُ بْنُ عُثْمَانَ بْنِ حَكِيمٍ قَالا : ثنا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى ، قَالَ : ثنا طَلْحَةُ بْنُ جَبْرٍ ، عَنِ الْمُطَّلِبِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَنْطَبٍ ، عَنْ مُصْعَبِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : " لَمَّا فَتَحَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَكَّةَ انْصَرَفَ إِلَى الطَّائِفِ فَحَاصَرَهَا سَبْعَ عَشْرَةَ أَوْ تِسْعَ عَشْرَةَ ، ثُمَّ قَامَ خَطِيبًا فَحَمِدَ اللَّهَ وَأَثْنَى عَلَيْهِ ثُمَّ قَالَ : أُوصِيكُمْ بِعِتْرَتِي خَيْرًا وَإِنَّ مَوْعِدَكُمُ الْحَوْضَ ، وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ ، لَتُقِيمُنَّ الصَّلاةَ ، وَلَتُؤْتُنَّ الزَّكَاةَ ، أَوْ لأَبْعَثَنَّ إِلَيْكُمْ رَجُلا مِنِّي أَوْ كَنَفْسِي يَضْرِبُ أَعْنَاقَكُمْ ، ثُمَّ أَخَذَ بِيَدِ عَلِيٍّ فَقَالَ : هَذَا "

رواه البزار وفيه طلحة بن جبر وهو ضعيف.

14960- Abdurrahman b. Avf der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Mekke'yi fethettiği zaman, Tâif'e gitti ve orasını 17 veya 19 gün kuşattı. Sonra halka hitab etmek için kalktı. Allah'a hamdü senâ ettikten sonra: *"İtretime hayırla muamele etmenizi tavsiye ederim. Buluşacağınız yer Havz'dır. Canım elinde olana yemin ederim ki ya namazı kılar zekâtı verirsiniz ya da size benden olan veya benim gibi olan birisini gönderirim de boyunlarınızı vurur"* buyurdu. Sonra, Ali'nin elini tutup: *"(O kişi) budur"* dedi.

★Bezzâr rivayet etti. Ravilerden Talha b. Cebr zayıftır.[1]

١٤٩٦١ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ سَعِيدٍ الرَّازِيُّ ، قَالَ : نا يَعْقُوبُ بْنُ حُمَيْدِ بْنِ كَاسِبٍ ، قَالَ : نا الزُّبَيْرُ بْنُ حَبِيبِ بْنِ ثَابِتِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ ، قَالَ : نا عَاصِمُ بْنُ عُبَيْدِ اللَّهِ ، عَنْ نَافِعٍ ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ ، قَالَ : كَانَ آخِرُ مَا تَكَلَّمَ بِهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " اخْلُفُونِي فِي أَهْلِ بَيْتِي "

رواه الطبراني في الأوسط وفيه عاصم بن عبيد الله وهو ضعيف.

14961- İbn Ömer bildiriyor: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) söylediği son söz: *"Benden sonra Ehl-i Beyt'imin peşinden gidiniz"* oldu.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden Âsım b. Ubeydillah zayıftır.

١٤٩٦٢ - حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ مُصْعَبٍ الأُشْنَانِيُّ الْكُوفِيُّ ، نا عَبَّادُ بْنُ يَعْقُوبَ ، نا أَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْمَسْعُودِيُّ ، عَنْ كَثِيرٍ النَّوَّاءِ ، عَنْ عَطِيَّةَ ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ

---

[1] Bezzâr (2618) rivayet etti ve dedi ki: "Bu hadisin, Abdurrahman b. Avf'tan, sadece bu isnâdla rivayet edildiğini biliyoruz."

وَسَلَّمَ : " إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمُ الثَّقَلَيْنِ ، أَحَدُهُمَا أَكْبَرُ مِنَ الآخَرِ : كِتَابُ اللَّهِ حَبْلٌ مَمْدُودٌ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الأَرْضِ ، وَعِتْرَتِي أَهْلُ بَيْتِي ، وَإِنَّهُمَا لَنْ يَتَفَرَّقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَيَّ الْحَوْضَ "

رواه الطبراني في الأوسط وفي إسناده رجال مختلف فيهم.

14962- Ebû Saîd el-Hudrî, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildiriyor: *"Size iki ağırlık bırakıyorum. Biri diğerinden daha büyüktür. Biri, Allah'ın Kitab'ıdır ki gökyüzünden yeryüzüne uzanan bir ip gibidir. Diğeri, İtretim, yani Ehl-i beyt'imdir. Bunlar Havz'da benim yanıma gelene kadar birbirinden ayrılmazlar."*

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Senedinde haklarında ihtilaf olan kişiler vardır.[1]

١٤٩٦٣ – حَدَّثَنَا النَّضْرُ بْنُ سَعِيدٍ أَبُو صُهَيْبٍ ، قَالا : ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ بُكَيْرٍ ، عَنْ حَكِيمِ بْنِ جُبَيْرٍ ، عَنْ أَبِي الطُّفَيْلِ ، عَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ ، قَالَ : نَزَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ الْجُحْفَةِ ، ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَى النَّاسِ ، فَحَمِدَ اللَّهَ وَأَثْنَى عَلَيْهِ ، ثُمَّ قَالَ : " إِنِّي لا أَجِدُ لِنَبِيٍّ إِلا نِصْفُ عُمْرِ الَّذِي قَبْلَهُ ، وَإِنِّي أُوشِكُ أَنْ أُدْعَى فَأُجِيبَ ، فَمَا أَنْتُمْ قَائِلُونَ ؟ " قَالُوا : نَصَحْتَ ، قَالَ : " أَلَيْسَ تَشْهَدُونَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ وَأَنَّ الْجَنَّةَ حَقٌّ وَالنَّارُ حَقٌّ وَأَنَّ الْبَعْثَ بَعْدَ الْمَوْتِ حَقٌّ ؟ " قَالُوا : نَشْهَدُ ، قَالَ : فَرَفَعَ يَدَيْهِ فَوَضَعَهُمَا عَلَى صَدْرِهِ ، ثُمَّ قَالَ : " وَأَنَا أَشْهَدُ مَعَكُمْ " ، ثُمَّ قَالَ : " أَلا تَسْمَعُونَ ؟ " قَالُوا : نَعَمْ ، قَالَ : " فَإِنِّي فَرَطُكُمْ عَلَى الْحَوْضِ وَأَنْتُمْ وَارِدُونَ عَلَيَّ الْحَوْضَ ، وَإِنَّ عُرْضَهُ أَبْعَدُ مَا بَيْنَ صَنْعَاءَ وَبُصْرَى ، فِيهِ أَقْدَاحٌ عَدَدَ النُّجُومِ مِنْ فِضَّةٍ ، فَانْظُرُوا كَيْفَ تَخْلُفُونِي فِي الثَّقَلَيْنِ ؟ " فَنَادَى مُنَادٍ : وَمَا الثَّقَلانِ يَا رَسُولَ اللَّهِ ؟ قَالَ : " كِتَابُ اللَّهِ طَرَفٌ بِيَدِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَطَرَفٌ بِأَيْدِيكُمْ فَاسْتَمْسِكُوا بِهِ لا تَضِلُّوا ، وَالآخَرَ عِتْرَتِي ، وَإِنَّ اللَّطِيفَ الْخَبِيرَ نَبَّأَنِي أَنَّهُمَا لَنْ يَتَفَرَّقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَيَّ الْحَوْضَ ، وَسَأَلْتُ ذَلِكَ لَهُمَا رَبِّي ، فَلا تَقْدُمُوهُمَا فَتَهْلَكُوا ، وَلا تَقْصُرُوا عَنْهُمَا فَتَهْلَكُوا ، وَلا تُعَلِّمُوهُمْ فَإِنَّهُمْ أَعْلَمُ مِنْكُمْ " ، ثُمَّ أَخَذَ بِيَدِ عَلِيٍّ ، فَقَالَ : " مَنْ كُنْتُ أَوْلَى بِهِ مِنْ نَفْسِي فَعَلِيٌّ وَلِيُّهُ ، اللَّهُمَّ وَالِ مَنْ وَالاهُ وَعَادِ مَنْ عَادَاهُ "

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde yakın metinle (2678) ve *M. es-Sağîr*'inde (363) rivayet etti. Ravilerden Atiyyetu'l-Avfî ve Kesîr en-Nevvâ zayıftır. Mes'ûdî ise karıştıran birisidir. Taberânî'nin hocası, Hasan b. Muhammed el-Uşnânî tanınmayan biridir.

14963- Zeyd b. Erkam anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Cuhfe'ye konakladı. Sonra halka dönüp, Allah'a hamdü sena ederek: *"Ben, her peygamberin kendisinden önceki peygamberin ömrünün yarısı kadar yaşadığını görüyorum. Benim de çağrılmam ve icabet etmem yaklaştı. (Benim hakkımda) Ne dersiniz?"* buyurunca: "Nasihat ettin" dediler. *"Allah'tan başka ilah olmadığına, Muhammed'in, Allah'ın kulu ve Resûlü olduğuna, Cennetin hak olduğuna Cehennemin hak olduğuna şehadet eder misiniz?"* diye sorunca; "Şehadet ederiz" dediler. Elini kaldırıp göğsüne koydu ve: *"Ben de sizinle şehadet ederim"* buyurdu.

Sonra dedi ki: *"Beni duyuyor musunuz?"* (Sahabe:) "Evet" diye karşılık verince, buyurdu ki: *"Ben sizden önce Havz'a varacağım. Siz de Havz'a benim yanıma varacaksınız. (Havz'ın) genişliği, San'â ve Busrâ arası kadardır. Onda yıldızların sayısı kadar gümüşten bardaklar vardır. Benden sonra iki ağırlığa nasıl muamele edeceğinize bakınız."*

Birisi: "Ey Allah'ın Resûlü! O iki ağırlık nedir?" diye bağırınca buyurdu ki: *"Biri, Allah'ın Kitab'ıdır ki onun bir ucu Allah'ın elinde, diğer ucu ise sizin elinizdedir. Ona iyice tutununuz. (Böyle yaparsanız) dalâlete düşmezsiniz. Diğer ağırlık ise aşiretimdir. Latîf ve Habîr olan bana o ikisinin Havz'da benim yanıma gelene kadar birbirinden ayrılmayacaklarını bildirdi. Bunu onlar için Allah'tan istedim. O ikisinin önüne geçmeyin ve onları ihmal etmeyin, yoksa helak olursunuz. Onlara bir şey öğretmeye kalkmayın. Onlar sizden daha bilgilidir."*

Sonra Hz. Ali'nin elini tutup: *"Ben kime kendi canından bile yakın ve sevgili isem, Ali de onun velisidir. Allahım! Ona dost olanın dostu, düşman olanın düşmanı ol"* buyurdu.[1]

١٤٩٦٤ - وَفِي رِوَايَةٍ أَخْصَرُ مِنْ هَذِهِ : " فِيهِ عَدَدُ الْكَوَاكِبِ مِنْ قِدْحَانِ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ "

وَقَالَ فِيهَا أَيْضاً : " الأَكْبَرُ كِتَابُ اللَّهِ وَالأَصْغَرُ عِتْرَتِي "

14964- Bundan daha muhtasar olan bir rivayette ise ifade şöyledir: *"(Havz'da, yıldızların sayısı kadar altın ve gümüşten bardaklar vardır."*

Yine aynı rivayette şöyle der: *"(Ağırlıkların) büyüğü Allah'ın Kitabı, küçüğü ise itretimdir (Ehl-i beyt'im'dir)."*[2]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (4971) rivayet etti.

[2] Bunu *el-Mu'cemu'l-kebîr*'de bulamadım.

١٤٩٦٥ - وفي رواية : لَمَّا رَجَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ حَجَّةِ الْوَدَاعِ ، وَنَزَلَ غَدِيرَ خُمٍّ ، أَمَرَ بِدَوْحَاتٍ فَقُمْتُ ، ثُمَّ قَامَ ، فَقَالَ : " كَأَنِّي قَدْ دُعِيتُ فَأَجَبْتُ

وقال في آخره : فَقُلْتُ لِزَيْدٍ : أَنْتَ سَمِعْتَهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ؟ فَقَالَ : " مَا كَانَ فِي الدَّوْحَاتِ أَحَدٌ إِلا قَدْ رَآهُ بِعَيْنَيْهِ وَسَمِعَهُ بِأُذُنَيْهِ "

قلت : في الصحيح طرف منه وفي الترمذي منه : " من كنت مولاه فعلي مولاه " رواه الطبراني . وفي سند الأول والثاني : حكيم بن جبير وهو ضعيف.

14965- Başka bir rivayette Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Veda haccından döndüğünde ve Gadir Hum'a konakladığında gölgelikler yapılmasını emretti. Gölgelik yapılıp temizlenince, ayağa kalkarak şöyle dedi: *"Davet edildim, ben de davete icabet ettim."* (Ravi) rivayetin sonunda bildiriyor: Zeyd'e: "Sen (bunu) Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) duydun mu?" diye sordum. "Gölgeliklerde bulunan herkes, onu gözleriyle görüp kulaklarıyla işitti" karşılığını verdi.

Derim ki: *Sahîh*'te bir bölümü vardır. Tirmizî'de ise: *"Ben kimin mevlâsı isem, Ali de onun mevlâsıdır"* kısmı yer alır.

★Taberânî rivayet etti. Birinci ve ikinci hadisin isnâdında Hakîm b. Cubeyr vardır ve zayıftır.[1]

١٤٩٦٦ - حَدَّثَنَا زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى السَّاجِيُّ ، وَمُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ قَالا : ثنا نَصْرُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْوَشَّاءُ ، ح وَحَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْقَاسِمِ بْنِ مُسَاوِرٍ الْجَوْهَرِيُّ ، ثنا سَعِيدُ بْنُ سُلَيْمَانَ الْوَاسِطِيُّ ، قَالا : ثنا زَيْدُ بْنُ الْحَسَنِ الأَنْمَاطِيُّ ، ثنا مَعْرُوفُ بْنُ خَرَّبُوذَ ، عَنْ أَبِي الطُّفَيْلِ ، عَنْ حُذَيْفَةَ بْنِ أُسَيْدٍ الْغِفَارِيِّ ، قَالَ : لَمَّا صَدَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ حَجَّةِ الْوَدَاعِ نَهَى أَصْحَابَهُ عَنْ شَجَرَاتٍ بِالْبَطْحَاءِ مُتَقَارِبَاتٍ أَنْ يَنْزِلُوا تَحْتَهُنَّ ، ثُمَّ بَعَثَ إِلَيْهِنَّ فَقُمَّ مَا تَحْتَهُنَّ مِنَ الشَّوْكِ ، وَعَمَدَ إِلَيْهِنَّ فَصَلَّى تَحْتَهُنَّ ، ثُمَّ قَامَ فَقَالَ : " يَا أَيُّهَا النَّاسُ ، إِنِّي قَدْ نَبَّأَنِيَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ أَنَّهُ لَمْ يُعَمَّرْ نَبِيٌّ إِلا نِصْفَ عُمْرِ الَّذِي يَلِيهِ مِنْ قَبْلِهِ ، وَإِنِّي لأَظُنُّ أَنِّي يُوشِكُ أَنْ أُدْعَى فَأُجِيبَ ، وَإِنِّي مَسْئُولٌ ، وَإِنَّكُمْ مَسْئُولُونَ ، فَمَاذَا أَنْتُمْ قَائِلُونَ ؟ " قَالُوا : نَشْهَدُ أَنَّكَ قَدْ بَلَّغْتَ وَجَاهَدْتَ وَنَصَحْتَ ، فَجَزَاكَ اللَّهُ خَيْرًا فَقَالَ : " أَلَيْسَ تَشْهَدُونَ أَنْ لا إِلَهَ إِلا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ ، وَأَنَّ جَنَّتَهُ حَقٌّ وَنَارَهُ حَقٌّ ، وَأَنَّ الْمَوْتَ حَقٌّ ، وَأَنَّ الْبَعْثَ بَعْدَ الْمَوْتِ حَقٌّ ، وَأَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ لا رَيْبَ فِيهَا ، وَأَنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ مَنْ فِي الْقُبُورِ ؟ " قَالُوا : بَلَى ، نَشْهَدُ بِذَلِكَ ، قَالَ : " اللَّهُمَّ

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (4969, 4970) rivayet etti.

اشْهَدْ " ثُمَّ قَالَ : " أَيُّهَا النَّاسُ ، إِنَّ اللَّهَ مَوْلايَ ، وَأَنَا مَوْلَى الْمُؤْمِنِينَ ، وَأَنَا أَوْلَى بِهِمْ مِنْ أَنْفُسِهِمْ ، فَمَنْ كُنْتُ مَوْلاهُ فَهَذَا مَوْلاهُ ، يَعْنِي عَلِيًّا ، اللَّهُمَّ وَالِ مَنْ وَالاهُ ، وَعَادِ مَنْ عَادَاهُ ثُمَّ قَالَ : " يَا أَيُّهَا النَّاسُ ، إِنِّي فَرَطُكُمْ ، وَإِنَّكُمْ وَارِدُونَ عَلَيَّ الْحَوْضَ ، حَوْضٌ أَعْرَضُ مَا بَيْنَ بُصْرَى وَصَنْعَاءَ ، فِيهِ عَدَدُ النُّجُومِ قِدْحَانٌ مِنْ فِضَّةٍ ، وَإِنِّي سَائِلُكُمْ حِينَ تَرِدُونَ عَلَيَّ عَنِ الثَّقَلَيْنِ ، فَانْظُرُوا كَيْفَ تَخْلُفُونِي فِيهِمَا ، الثَّقَلُ الأَكْبَرُ كِتَابُ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ ، سَبَبٌ طَرَفُهُ بِيَدِ اللَّهِ ، وَطَرَفُهُ بِأَيْدِيكُمْ ، فَاسْتَمْسِكُوا بِهِ لا تَضِلُّوا وَلا تَبَدَّلُوا ، وَعِتْرَتِي أَهْلُ بَيْتِي ، فَإِنَّهُ نَبَّأَنِيَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ أَنَّهُمَا لَنْ يَنْقَضِيَا حَتَّى يَرِدَا عَلَيَّ الْحَوْضَ "

رواه الطبراني وفيه زيد بن الحسن الأنماطي قال أبو حاتم : منكر الحديث ووثقه ابن حبان وبقية رجال أحد الإسنادين ثقات.

14966- Huzeyfe b. Useyd el-Ğifârî anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Vedâ haccından döndüğü zaman sahabeyi, Bathâ'da bulunan ve birbirinden ayrı olan ağaçların altında konaklamalarını yasakladı. Sonra adam gönderip, altındaki dikenleri temizletti. Sonra ağaçların yanına gidip yanlarında namaz kıldı. Sonra kalkarak şöyle dedi:

"Ey insanlar! Latif ve Habîr olan, bana her peygamberin ömrünün kendisinden önce gelen peygamberin ömrünün yarısı kadar olduğunu bildirdi. Sanırım benim de, davet edilip icabet etmem yaklaştı. Ben hesaba çekileceğim. Siz de sorulacaksınız. Sorulduğunuzda ne diyeceksiniz?" Dediler ki: "Senin tebliğ ettiğine, mücahede ve nasihat ettiğine şehadet ederiz. Allah seni hayırla mükâfatlandırsın."

Resûlullah buyurdu ki: *"Siz, Allah'tan başka ilah olmadığına, Muhammed'in Allah'ın kulu ve Resûlü olduğuna, Cennetin, Cehennemin, ölümün ve öldükten sonra dirilmenin hak olduğuna, kıyamet saatinin şüphesiz geleceğine ve Allah'ın mezardakileri dirilteceğine şehadet etmiyor musunuz?"* Sahabe: "Evet, şehadet ederiz" dediler. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Allahım şahid ol!"* buyurdu.

Sonra buyurdu ki: *"Ey insanlar! Allah, benim mevlâmdır. Ben de müminlerin mevlâsıyım. Ben onlar için canlarından bile daha yakın ve sevgiliyim. Ben kimin mevlâsıysam, bu da (Ali) onun mevlâsıdır. Allahım! Onun dostu olanın dostu, düşmanı olanın düşmanı ol."*

Sonra buyurdu ki: *"Ey insanlar! Ben (Havz'a) sizden önce gideceğim. Siz de yanıma Havz'a geleceksiniz. (Öyle bir) havz ki, Busrâ ve San'â arasındaki mesafeden daha geniştir. Onda yıldızların sayısı kadar gümüş bardaklar vardır. Yanıma geldiğinizde size iki ağırlığı soracağım. Benden sonra onlara nasıl*

davranacağınıza dikkat ediniz. Büyük ağırlık, Allah'ın Kitab'ıdır. O, bir ucu Allah'ın elinde, diğer ucu sizin elinizde olan bir iptir. Ona sımsıkı sarılın ve (öyle yaparsanız) dalâlete düşmez ve bozulmazsınız. (İkinci ağırlık ise) İtretim, Ehl-i beyt'imdir. Latîf ve Habîr olan (Allah) bana bu ikisinin, sizler Havz'da benim yanıma gelene kadar birbirinden ayrılmayacaklarını bildirdi.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Zeyd b. el-Hasan en-Nemâtî hakkında, Ebû Hâtim, "Hadisleri münkerdir" dedi. İbn Hibbân ise güvenilir olduğunu söyledi. Diğer iki senetten birisinin ravileri güvenilirdir.

١٤٩٦٧ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ رُزَيْقِ بْنِ جَامِعٍ ، ثَنَا الْهَيْثَمُ بْنُ حَبِيبٍ ، نا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ عَلِيٍّ الْهِلالِيِّ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : دَخَلْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي شِكَاتِهِ الَّتِي قُبِضَ فِيهَا ، فَإِذَا فَاطِمَةُ عِنْدَ رَأْسِهِ ، قَالَ : فَبَكَتْ حَتَّى ارْتَفَعَ صَوْتُهَا ، فَرَفَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طَرْفَهُ إِلَيْهَا ، فَقَالَ : " حَبِيبَتِي فَاطِمَةُ ، مَا الَّذِي يُبْكِيكِ ؟ " قَالَتْ : أَخْشَى الضَّيْعَةَ مِنْ بَعْدِكَ ، قَالَ : " يَا حَبِيبَتِي ، أَمَا عَلِمْتِ أَنَّ اللَّهَ اطَّلَعَ عَلَى الأَرْضِ اطِّلاعَةً ، فَاخْتَارَ مِنْهَا أَبَاكِ فَبَعَثَهُ بِرِسَالَتِهِ ، ثُمَّ اطَّلَعَ عَلَى الأَرْضِ اطِّلاعَةً فَاخْتَارَ مِنْهَا بَعْلَكِ ، وَأَوْحَى إِلَيَّ أَنْ أُنْكِحَكِ إِيَّاهُ . يَا فَاطِمَةُ ، وَنَحْنُ أَهْلُ بَيْتٍ قَدْ أَعْطَانَا اللَّهُ سَبْعَ خِصَالٍ ، لَمْ يُعْطِ أَحَدًا قَبْلَنَا وَلا تُعْطَى أَحَدٌ بَعْدَنَا : أَنَا خَاتَمُ النَّبِيِّينَ وَأَكْرَمُ النَّبِيِّينَ عَلَى اللَّهِ ، وَأَحَبُّ الْمَخْلُوقِينَ إِلَى اللَّهِ ، وَأَنَا أَبُوكِ ، وَوَصِيِّي خَيْرُ الأَوْصِيَاءِ وَأَحَبُّهُمْ إِلَى اللَّهِ ، وَهُوَ بَعْلُكِ ، وَشَهِيدُنَا خَيْرُ الشُّهَدَاءِ وَأَحَبُّهُمْ إِلَى اللَّهِ ، وَهُوَ حَمْزَةُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ ، وَهُوَ عَمُّ أَبِيكِ وَعَمُّ بَعْلِكِ ، وَمِنَّا مَنْ لَهُ جَنَاحَانِ أَخْضَرَانِ ، يَطِيرُ فِي الْجَنَّةِ مَعَ الْمَلائِكَةِ حَيْثُ يَشَاءُ ، وَهُوَ ابْنُ عَمِّ أَبِيكِ ، وَأَخُو بَعْلِكِ ، وَمِنَّا سِبْطَا هَذِهِ الأُمَّةِ ، وَهُمَا ابْنَاكِ الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ وَهُمَا سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ ، وَأَبُوهُمَا وَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ خَيْرٌ مِنْهُمَا . يَا فَاطِمَةُ ، وَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ إِنَّ مِنْهُمَا لَمَهْدِيَّ هَذِهِ الأُمَّةِ إِذَا صَارَتِ الدُّنْيَا هَرَجًا وَمَرَجًا ، وَتَظَاهَرَتِ الْفِتَنُ ، وَتَقَطَّعَتِ السُّبُلُ ، وَأَغَارَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ ، فَلا كَبِيرَ يَرْحَمُ الصَّغِيرَ ، وَلا صَغِيرَ يُوَقِّرُ الْكَبِيرَ ، فَيَبْعَثُ اللَّهُ عِنْدَ ذَلِكَ مِنْهُمَا مَنْ يَفْتَحُ حُصُونَ الضَّلالَةِ ، وَقُلُوبًا غُلْفًا يَهْدِمُهَا هَدْمًا ، يَقُومُ بِالدِّينِ فِي آخِرِ الزَّمَانِ كَمَا قُمْتُ بِهِ فِي أَوَّلِ الزَّمَانِ ، يَمْلأُ الدُّنْيَا عَدْلا كَمَا مُلِئَتْ جَوْرًا . يَا فَاطِمَةُ ، لا تَحْزَنِي وَلا تَبْكِي ، فَإِنَّ اللَّهَ أَرْحَمُ بِكِ وَأَرْأَفُ عَلَيْكِ مِنِّي ، وَذَلِكَ لِمَكَانِكِ مِنِّي وَمَوْقِعِكِ مِنْ قَلْبِي ، وَزَوَّجَكِ اللَّهُ زَوْجَكِ وَهُوَ أَشْرَفُ أَهْلِ بَيْتِي حَسَبًا ، وَأَكْرَمُهُمْ مَنْصِبًا ، وَأَرْحَمُهُمْ بِالرَّعِيَّةِ ، وَأَعْدَلُهُمْ بِالسَّوِيَّةِ ، وَأَبْصَرُهُمْ بِالْقَضِيَّةِ ، وَقَدْ سَأَلْتُ رَبِّي أَنْ تَكُونِي أَوَّلَ مَنْ يَلْحَقُنِي مِنْ

أَهْلِ بَيْتِي " ، قَالَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ : " فَلَمَّا قُبِضَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمْ تَبْقَ فَاطِمَةُ بَعْدَهُ إِلا خَمْسَةً وَسَبْعِينَ يَوْمًا حَتَّى أَلْحَقَهَا اللَّهُ بِهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "

رواه الطبراني في الكبير والأوسط وفيه الهيثم بن حبيب قال أبو حاتم : منكر الحديث وهو متهم بهذا الحديث.

14967- Ali b. Ali el-Hilâlî, babasından naklediyor: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına, sebebiyle vefat ettiği hastalığında girdim. Fâtıma başucundaydı. Sesli bir şekilde ağlamaya başlayınca, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona doğru dönerek: *"Sevdiğim Fâtıma! Neden ağlıyorsun?"* diye sordu. Fâtıma: "Senden sonra kaybolmaktan korkuyorum" karşılığını verince Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: *"Ey Sevdiğim! Bilmiyor musun ki Allah yeryüzüne baktı, ondan babanı seçti ve onu elçiliğiyle gönderdi. Sonra bir daha baktı, ondan kocanı seçti ve bana, seni ona nikâhlamamı emretti. Biz, bizden önce kimseye verilmeyen ve bizden sonra kimseye verilmeyecek yedi özellik kendilerine verilmiş olan Ehl-i beyt'iz.*

Ben peygamberlerin sonuncusuyum. Allah'ın en kıymetli, yaratılmışlar içinde en sevdiği peygamberiyim ve ben senin babanım. Benim vâsim, vâsilerin en hayırlısı ve Allah'ın en çok sevdiğidir. O da kocandır. Bizim şehidimiz, şehitlerin en hayırlısı ve Allah'ın en çok sevdiği şehitlerdendir. O da amcan ve kocanın amcası Hamza b. Abdilmuttalib'tir. Yeşil iki kanadı olup meleklerle beraber cennette istediği yere uçan kişi de bizdendir. O da babanın amcası oğlu ve kocanın kardeşidir. Bu ümmetin iki torunu bizdendir. Bunlar çocukların Hasan ve Hüseyin'dir. Onlar cennet gençlerinin efendisidir. Beni hak olarak gönderene yemin ederim ki babaları da onlardan daha hayırlıdır. Ey Fâtıma! Bu ümmetin Mehdî'si onların soyundan gelecektir. Dünya, hercü-merc olduğu, fitneler açığa çıktığı, yollar kesildiği, insanların birbirine baskın yaptığı (saldırdığı), büyüğün küçüğe merhamet etmediği, küçüğün büyüğe saygı göstermediği zaman, Allah içlerinden dalâlet kalelerini ve perdeli (katılaşmış) kalpleri fethedecek birisini gönderecektir. Şimdi benim dini ikame ettiğim gibi, âhir zamanda o da dini ikame edecek ve yeryüzü nasıl zulümle dolduysa, adaletle dolduracaktır. Ey Fâtıma! Hüzünlenip ağlama. Allah sana benden daha merhametli ve şefkatlidir. Bu senin kalbimde olan yerin sebebiyledir. Allah, seni, Ehl-i beyt'inin kişilik ve konum olarak en kıymetlisiyle, idaresi altında olanlara karşı en merhametlisiyle, eşit muamele etmede en adaletlisiyle ve hüküm vermede en basiretlisiyle evlendirdi. Allah'tan, Ehl-i bey'timden bana yetişecek ilk kişinin sen olmasını istedim."

Hz. Ali b. Ebî Tâlib dedi ki: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) vefatından sonra, Fatıma yetmiş beş gün yaşadı ve neticede Allah onu Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) kavuşturdu."

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr* ile *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden Heysem b. Habîb hakkında Ebû Hâtim "Hadisleri münkerdir" dedi. O, bu hadisi uydurmakla suçlanmıştır.

١٤٩٦٨ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ الْعَبَّاسِ الْمُرِّيُّ الْقَنْطَرِيُّ ، حَدَّثَنَا حَرْبُ بْنُ الْحَسَنِ الطَّحَّانُ ، حَدَّثَنَا حُسَيْنُ بْنُ حَسَنٍ الأَشْقَرُ ، حَدَّثَنَا قَيْسُ بْنُ الرَّبِيعِ ، عَنِ الأَعْمَشِ ، عَنْ عَبَايَةَ يَعْنِي ابْنَ رِبْعِيٍّ ، عَنْ أَبِي أَيُّوبَ الأَنْصَارِيِّ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، لِفَاطِمَةَ : " نَبِيُّنَا خَيْرُ الأَنْبِيَاءِ وَهُوَ أَبُوكِ ، وَشَهِيدُنَا خَيْرُ الشُّهَدَاءِ وَهُوَ عَمُّ أَبِيكِ حَمْزَةُ ، وَمِنَّا مَنْ لَهُ جَنَاحَانِ يَطِيرُ بِهِمَا فِي الْجَنَّةِ حَيْثُ يَشَاءُ وَهُوَ ابْنُ عَمِّ أَبِيكِ جَعْفَرٌ ، وَمِنَّا سِبْطَا هَذِهِ الأُمَّةِ الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ وَهُمَا ابْنَاكِ ، وَمِنَّا الْمَهْدِيُّ "

رواه الطبراني في الصغير وفيه قيس بن الربيع وهو ضعيف وقد وثق وبقية رجاله ثقات.

14968- Ebû Eyyûb el-Ensârî, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), Fâtıma'ya hitaben şöyle buyurduğunu bildiriyor: *"Bizim peygamberimiz, peygamberlerin en hayırlısıdır ve o babandır. Şehidimiz, şehitlerin en hayırlısıdır. O da babanın amcası Hamza'dır. İki kanadı olup onlarla cennette istediği yere uçan kişi de bizdendir. O da babanın amcası oğlu Câfer'dir. Bu ümmetin iki torunu Hasan ve Hüseyin bizdendir. Onlar senin oğullarındır. Mehd'i de bizdendir."*

★Taberânî, *M. es-Sağîr*'inde rivayet etti. Ravilerden Kays b. er-Rabî zayıftır. Güvenilir olduğunu söyleyenler de vardır. Diğer ravileri güvenilirdir.[1]

١٤٩٦٩ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَوْفٌ عَنْ أَبِى الْمُعَدَّلِ عَطِيَّةَ الطُّفَاوِىِّ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ أُمَّ سَلَمَةَ حَدَّثَتْهُ قَالَتْ بَيْنَمَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِى بَيْتِى يَوْماً إِذْ قَالَتِ الْخَادِمُ إِنَّ عَلِيًّا وَفَاطِمَةَ بِالسُّدَّةِ. قَالَتْ فَقَالَ لِى قُومِى فَتَنَحَّىْ لِى عَنْ أَهْلِ بَيْتِى. قَالَتْ فَقُمْتُ فَتَنَحَّيْتُ فِى الْبَيْتِ قَرِيباً فَدَخَلَ عَلِىٌّ وَفَاطِمَةُ وَمَعَهُمَا الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ وَهُمَا صَبِيَّانِ صَغِيرَانِ فَأَخَذَ الصَّبِيَّيْنِ فَوَضَعَهُمَا فِى حِجْرِهِ فَقَبَّلَهُمَا قَالَ وَاعْتَنَقَ عَلِيًّا بِإِحْدَى يَدَيْهِ وَفَاطِمَةَ بِالْيَدِ الأُخْرَى فَقَبَّلَ فَاطِمَةَ وَقَبَّلَ عَلِيًّا فَأَغْدَفَ عَلَيْهِمْ خَمِيصَةً سَوْدَاءَ فَقَالَ اللَّهُمَّ إِلَيْكَ لاَ إِلَى النَّارِ أَنَا وَأَهْلُ بَيْتِى. قَالَتْ فَقُلْتُ وَأَنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ فَقَالَ وَأَنْتِ"

رواه أحمد.

[1] Taberânî, *M. es-Sağîr*'inde (94) rivayet etti ve dedi ki: "Bu hadiste Hüseyin b. Hasan el-Aşkar tek kaldı. Hüseyin de zayıftır. Taberânî'nin hocası Ahmed b. el-Abbâs el-Kantarî'nin hayatı hakkında bilgi yoktur. Daha önce geçen 13920. hadise bakınız.

14969- Ümmü Seleme şöyle bildirdi: Bir gün Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) evimdeyken hizmetçi: "Ali ve Fâtıma kapının önünde (girmek için izin istiyorlar)" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bana: *"Kalk ve beni Ehl-i beyt'imle yalnız bırak"* buyurdu. Evin bir köşesine çekildim. Ali ve Fâtıma girdiler. Yanlarında çocukları Hasan ve Hüseyin de vardı. (O zaman) ikisi de küçüktü. Çocukları kucağına aldı ve onları öptü. Bir eliyle de Ali'yi, öbürüyle Fâtıma'yı kucakladı. Sonra Fâtıma ve Ali'yi öperek üzerlerini siyah bir giysiyle örterek: *"Allahım! Beni ve Ehl-i beyt'imi ateşe değil sana kavuştur"* buyurdu. Ben: "Ey Allah'ın Resûlü! Ya ben?" deyince Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) *"Sen de"* buyurdu.

★Ahmed rivayet etti.[1]

١٤٩٧٠ - حَدَّثَنَا حَوْثَرَةُ بْنُ أَشْرَسَ أَبُو عَامِرٍ ، قَالَ : أَخْبَرَنِي عُقْبَةُ ، عَنْ شَهْرِ بْنِ حَوْشَبٍ ، عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ لِفَاطِمَةَ : " ائْتِينِي بِزَوْجِكِ وَابْنَيْكِ " ، فَجَاءَتْ بِهِمْ ، فَأَلْقَى عَلَيْهِمْ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كِسَاءً كَانَ تَحْتِي خَيْبَرِيًّا أَصَبْنَاهُ مِنْ خَيْبَرَ ، ثُمَّ قَالَ : " اللَّهُمَّ هَؤُلَاءِ آلُ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ ، فَاجْعَلْ صَلَاتَكَ وَبَرَكَاتِكَ عَلَى آلِ مُحَمَّدٍ ، كَمَا جَعَلْتَهَا عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ "

قلت : رواه الترمذي باختصار الصلاة رواه أبو يعلى وفيه عقبة بن عبد الله الرفاعي وهو ضعيف.

14970- Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) hanımı Ümmü Seleme'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), kızı Fâtıma'ya şöyle: *"Bana çocuklarını ve kocanı getir"* buyurdu. Onları getirdiğinde. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), daha önce Hayber'den ganimet olarak almış olduğumuz ve altıma sermiş olduğum bir giysiyi üzerlerine atarak şöyle dedi: *"Allahım! Bunlar Muhammed'in ailesidir. Rahmetini ve bereketini İbrâhim'in ailesine verdiğin gibi onlara da ver. Şüphesiz övülmeye ve yüceliklere layık olan ancak sensin."*

Derim ki: Tirmizî sadece "rahmet" kısmını zikrederek kısa metinle rivayet etti.

★Ebû Ya'lâ rivayet etti. Ravilerden Ukbe b. Abdillah er-Rifâ'î zayıftır.[2]

١٤٩٧١ - حَدَّثَنَا سَهْلُ بْنُ زَنْجَلَةَ ، حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي أُوَيْسٍ ، قَالَ : حَدَّثَنِي أَبِي ، عَنْ عِكْرِمَةَ بْنِ عَمَّارٍ ، عَنْ أَثَالِ بْنِ قُرَّةَ ، عَنِ ابْنِ حَوْشَبٍ الْحَنَفِيِّ ، قَالَ : حَدَّثَتْنِي أُمُّ سَلَمَةَ ، قَالَتْ : جَاءَتْ فَاطِمَةُ

[1] Ahmed (6/296, 304,305) ve Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (23/393,330) rivayet etti. İkisinde de Atiyye et-Tafâvî zayıftır. Babası ise meçhuldür.

[2] Ebû Ya'lâ (6912) Ukbe b. Abdillah yoluyla rivayet etti. Ali b. Zeyd b. Cud'ân kanalıyla da (7026) rivayet etti. Ama zayıftır. İkisi de Şehr b. Havşeb'ten uzun bir metinle rivayet etmişlerdir.

بِنْتُ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، مُتَوَرِّكَةً الْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ فِي يَدِهَا بُرْمَةٌ لِلْحَسَنِ ، فِيهَا سَخِينٌ ، حَتَّى أَتَتْ بِهَا النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمَّا وَضَعَتْهَا قُدَّامَهُ ، قَالَ لَهَا : " أَيْنَ أَبُو الْحَسَنِ ؟ " ، قَالَتْ : فِي الْبَيْتِ ، فَدَعَاهُ ، فَجَلَسَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَلِيٌّ ، وَفَاطِمَةُ ، وَالْحَسَنُ ، وَالْحُسَيْنُ يَأْكُلُونَ ، قَالَتْ أُمُّ سَلَمَةَ : وَمَا سَامَنِي النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَا أَكَلَ طَعَامًا قَطُّ إِلا وَأَنَا عِنْدَهُ ، إِلا سَامَنِيهُ قَبْلَ ذَلِكَ الْيَوْمِ تَعْنِي ب " سَامَنِي " : دَعَانِي إِلَيْهِ ، فَلَمَّا فَرَغَ الْتَفَّ عَلَيْهِمْ بِثَوْبِهِ ، ثُمَّ قَالَ : " اللَّهُمَّ عَادِ مَنْ عَادَاهُمْ ، وَوَالِ مَنْ وَالاهُمْ "

رواه أبو يعلى وإسناده جيد.

14971- Ümmü Seleme bildiriyor: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) kızı Fâtıma, Hasan ve Hüseyin'i kollarının üzerine oturtmuş, elinde Hasan'a ait içinde sıcak yemek bulunan bir kap ile Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına geldi. Kabı Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) önüne koyunca, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) ona: *"Ebu'l-Hasan nerede?"* diye sordu. "Evde" deyince, onu da çağırdı ve Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Ali, Fâtıma, Hasan ve Hüseyin yemek yediler.

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) (sallallahu aleyhi vesellem), o güne kadar ben yanındayken yediği bütün yemekleri benimle paylaştı. Ümmü Seleme kendisini de yemeğe çağırdığını kastediyor. Yemeği bitirince elbisesiyle onları sardı ve dedi ki: *"Allahım! Onlara düşman olana düşman, dost olana dost ol."*

★Ebû Ya'lâ rivayet etti. Senedi ceyyiddir.[1]

١٤٩٧٢ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُصْعَبٍ قَالَ حَدَّثَنَا الأَوْزَاعِيُّ عَنْ شَدَّادٍ أَبِي عَمَّارٍ قَالَ دَخَلْتُ عَلَى وَاثِلَةَ بْنِ الأَسْقَعِ وَعِنْدَهُ قَوْمٌ فَذَكَرُوا عَلِيًّا فَلَمَّا قَامُوا قَالَ لِي أَلا أُخْبِرُكَ بِمَا رَأَيْتُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قُلْتُ بَلَى. قَالَ أَتَيْتُ فَاطِمَةَ أَسْأَلُهَا عَنْ عَلِيٍّ قَالَتْ تَوَجَّهَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. فَجَلَسْتُ أَنْتَظِرُهُ حَتَّى جَاءَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَعَهُ عَلِيٌّ وَحَسَنٌ وَحُسَيْنٌ آخِذٌ كُلٌّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا بِيَدِهِ حَتَّى دَخَلَ فَأَدْنَى عَلِيًّا وَفَاطِمَةَ فَأَجْلَسَهُمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَأَجْلَسَ حَسَنًا وَحُسَيْنًا كُلٌّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا عَلَى فَخِذِهِ ثُمَّ لَفَّ عَلَيْهِمْ ثَوْبَهُ

[1] Ebû Ya'lâ (6951) rivayet etti. Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (23/336) rivayet etti. İkisinde de Esâl b. Kurra'yı İbn Hibbân dışında güvenilir bulan yoktur.

أَوْ قَالَ كِسَاءً ثُمَّ تَلاَ هَذِهِ الآيَةَ (إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيراً) وَقَالَ اللَّهُمَّ هَؤُلاَءِ أَهْلُ بَيْتِى وَأَهْلُ بَيْتِى أَحَقُّ"

رواه أحمد وأبو يعلى باختصار وزاد : " إليك لا إلى النار " . والطبراني وفيه محمد بن مصعب وهو ضعيف الحديث سيئ الحفظ رجل صالح في نفسه.

14972- Şeddâd Ebû Ammâr anlatıyor: Vâsile b. el-Eska'nın yanına girdim. Yanında bir grup insan vardı. Hz. Ali'yi andılar. Gittikleri zaman: "Sana Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) gördüğümü söyleyeyim mi?" diye sorup ta ben: "Olur" deyince şöyle anlattı:

Ali'yi sormak için Fâtıma'nın yanına gittim. Bana, Hasan ve Hüseyin ile beraber Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) doğru gittiğini söyledi. Oturup onu beklemeye başladım. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) yanında Hasan ve Hüseyin olduğu halde geldi. İçeriye girene kadar ikisinin de elinden tuttu. Ali ve Fâtıma'yı yanına yaklaştırdı. Hasan ve Hüseyin'i dizlerinin üzerine oturttu. Sonra giysisiyle veya örtüsüyle onları sardıktan sonra şu âyeti okudu: **"Ey Peygamberin ev halkı (Ehl-i beyt!) Şüphesiz Allah sizden kusuru giderip sizi tertemiz yapmak ister."** (Ahzâb Sur. 33)

★Ahmed ve Ebû Ya'lâ kısa metinle rivayet etti ve şunu ilave etti: *"Allahım! Beni ve Ehl-i beyt'imi cehenneme değil, sana kavuştur."*

Taberânî de rivayet etti. Ravilerden Muhammed b. Mus'ab'ın hadisleri zayıf ve ezberi kötüdür. Ama salih bir kişidir.[1]

١٤٩٧٣ – حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا أَبُو نُعَيْمٍ ، ثنا عَبْدُ السَّلامِ بْنُ حَرْبٍ ، عَنْ كُلْثُومِ بْنِ زِيَادٍ ، عَنْ أَبِي عَمَّارٍ ، قَالَ : إِنِّي لَجَالِسٌ عِنْدَ وَاثِلَةَ بْنِ الأَسْقَعِ ، إِذْ ذَكَرُوا عَلِيًّا فَشَتَمُوهُ ، فَلَمَّا قَامُوا ، قَالَ : اجْلِسْ حَتَّى أُخْبِرَكَ عَنْ هَذَا الَّذِي شَتَمُوا ، إِنِّي عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ يَوْمٍ إِذْ جَاءَ عَلِيٌّ وَفَاطِمَةُ وَالْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمْ ، فَأَلْقَى عَلَيْهِمْ كِسَاءً لَهُ ، ثُمَّ قَالَ : " اللَّهُمَّ هَؤُلاءِ أَهْلُ بَيْتِي ، اللَّهُمَّ أَذْهِبْ عَنْهُمُ الرِّجْسَ وَطَهِّرْهُمْ تَطْهِيرًا " ، فَقُلْتُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ وَأَنَا ؟ قَالَ : " وَأَنْتَ " ، قَالَ : فَوَاللَّهِ إِنَّهَا لأَوْثَقُ عَمَلٍ فِي نَفْسِي"

14973- Ebû Ammâr bildiriyor: Vâsile b. el-Eska'nın yanında otururken, Hz. Ali'yi anıp ona sövdüler. Gittikleri zaman dedi ki:

---

[1] Ahmed (4/107), Ebû Ya'lâ (7486) ve Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2670; 22/66) rivayet etti. Muhammed b. Mus'ab bu rivayette yalnız değildir. Başka biri ona mütabâat etmiştir, bakın: İbn Hibbân *Sahîh* (2245 - *Mevârid*).

Otur da onların sana sövdükleri kişiyi anlatayım. Bir gün Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanındayken, Ali, Fâtıma, Hasan ve Hüseyin geldiler. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) kendisine ait bir örtüyü onların üzerine attıktan sonra: *"Allahım! Bunlar Ehl-i beyt'imdir. Onlardan kusuru giderip tertemiz yap"* buyurdu. "Ey Allah'ın Resûlü! Ya ben?" deyince Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Sen de"* buyurdu. Vallahi bu kendi adıma yaptığım en sağlam iştir.[1]

١٤٩٧٤ - وَفِي رِوَايَةٍ : إِنَّهَا لَأَرْجَى مَا أَرْجُو"

رواه الطبراني بإسنادين ورجال السياق رجال الصحيح غير كلثوم بن زياد ووثقه ابن حبان وفيه ضعف.

14974- Bir rivayette ise: "Vallahi! Bu (zaten) en ziyade temenni ettiğim şeydi benim" ibaresi geçmektedir.

★Taberânî iki isnâdla rivayet etti. Farklı lafzı verilen rivayetin ravileri, Kulsûm b. Ziyâd dışında, *Sahîh*'in ravileridir. İbn Hibbân onu güvenilir bulmuş, ama kendisinde zayıflık vardır.[2]

١٤٩٧٥ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ خُلَيْدٍ الْحَلَبِيُّ ، ثنا أَبُو تَوْبَةَ الرَّبِيعُ بْنُ نَافِعٍ ، ثنا يَزِيدُ بْنُ رَبِيعَةَ ، عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي مَالِكٍ ، عَنْ أَبِي الأَزْهَرِ ، عَنْ وَاثِلَةَ بْنِ الأَسْقَعِ ، قَالَ : خَرَجْتُ أَنَا أُرِيدُ عَلِيًّا فَقِيلَ لِي : هُوَ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَأَمَمْتُ إِلَيْهِ فَأَجِدُهُمْ فِي حَظِيرَةٍ مِنْ قَصَبٍ وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَلِيٌّ وَفَاطِمَةُ وَحَسَنٌ وَحُسَيْنٌ قَدْ جَمَعَهُمْ تَحْتَ ثَوْبٍ ، فَقَالَ : " اللَّهُمَّ إِنَّكَ جَعَلْتَ صَلَوَاتِكَ وَرَحْمَتَكَ وَمَغْفِرَتَكَ وَرِضْوَانَكَ عَلَيَّ وَعَلَيْهِمْ "

رواه الطبراني وفيه يزيد بن ربيعة الرحبي وهو متروك.

14975- Vâsile b. el-Eska anlatıyor: Hz. Ali'yi görmek için çıktım. Bana Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanında olduğu söylendi. Onlara doğru yöneldim. Onları kamıştan yapılmış bir çardakta buldum. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Ali, Fâtıma, Hasan ve Hüseyin'i bir giysinin altında toplayıp: *"Allahım! Övgünü, rahmetini, mağfiretini, hoşnutluğunu bana ve onlara nasib et"* buyurdu.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Yezîd b. Rabîa er-Rahbî metrûktur.[3]

١٤٩٧٦ - حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ حَبِيبٍ الْكَرْمَانِيُّ الطَّرَسُوسِيُّ ، ثنا أَبُو الرَّبِيعِ الزَّهْرَانِيُّ ، ثنا عَمَّارُ بْنُ مُحَمَّدٍ ، عَنْ سُفْيَانَ الثَّوْرِيِّ ، عَنْ دَاوُدَ أَبِي الْجَحَّافِ ، عَنْ عَطِيَّةَ الْعَوْفِيِّ ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ ، فِي

1 Taberânî, *el-Kebîr*'inde (2669, 822/65-66) rivayet etti.
2 Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (22/66) rivayet etti.
3 Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (22/ 95-96) rivayet etti.

قَوْلِهِ: ﴿ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ﴾ قَالَ: " نَزَلَتْ فِي خَمْسَةٍ: فِي رَسُولِ اللَّهِ، وَعَلِيٍّ، وَفَاطِمَةَ، وَالْحَسَنِ، وَالْحُسَيْنِ " رواه البزار وفيه بكر بن يحيى بن زبان وهو ضعيف.

14976- Ebû Saîd (el-Hudrî), Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildiriyor: *"Şu âyet beş kişi hakkında inmiştir:* **«Ey Peygamberin ev halkı (Ehl-i beyt!) Şüphesiz Allah sizden kusuru giderip sizi tertemiz yapmak ister.»** (Ahzâb Sur. 33) *"Ben, Ali, Fâtıma, Hasan ve Hüseyin'in hakkında inmiştir."*

★Bezzâr rivayet etti. Ravilerden Bekr b. Yahyâ b. Zebbân zayıftır.[1]

١٤٩٧٧ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ، قَالَ: نا مُحَمَّدُ بْنُ عَبَّادِ بْنِ مُوسَى، قَالَ: نا أَبُو الْجَوَّابِ الأَحْوَصُ بْنُ جَوَّابٍ، عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ قَرْمٍ، عَنْ هَارُونَ بْنِ سَعْدٍ، عَنْ عَطِيَّةَ الْعَوْفِيِّ، قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا سَعِيدٍ الْخُدْرِيَّ: مَنْ أَهْلُ الْبَيْتِ الَّذِينَ أَذْهَبَ اللَّهُ عَنْهُمُ الرِّجْسَ وَطَهَّرَهُمْ تَطْهِيرًا؟ فَعَدَّهُمْ فِي يَدِهِ خَمْسَةً: " رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَعَلِيٌّ، وَفَاطِمَةُ، وَالْحَسَنُ، وَالْحُسَيْنُ "، قَالَ أَبُو سَعِيدٍ: فِي بَيْتِ أُمِّ سَلَمَةَ أُنْزِلَتْ هَذِهِ الآيَةُ"

رواه الطبراني في الأوسط وفيه عطية وهو ضعيف.

14977- Atiyyetu'l-Avfî der ki: Ebû Saîd el-Hudrî'ye: "Allah'ın, kendilerinden kusuru giderip tertemiz yaptığı Ehl-i beyt kimlerdir?" diye sorunca (eliyle sayarak şöyle dedi) beş kişidir: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Ali, Fâtıma, Hasan ve Hüseyin." Ebû Saîd ekledi: "Bu âyet, Ümmü Seleme'nin evinde nazil oldu."

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden Atiyye zayıftır.[2]

١٤٩٧٨ - حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ، وَالْجَرَّاحُ بْنُ مَخْلَدٍ، وَمُحَمَّدُ بْنُ مَعْمَرٍ وَاللَّفْظُ لِعَمْرٍو قَالُوا: نا مُسْلِمُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: نا الْحَسَنُ بْنُ أَبِي جَعْفَرٍ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ زَيْدٍ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ، عَنْ أَبِي ذَرٍّ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: " مَثَلُ أَهْلِ بَيْتِي كَمَثَلِ سَفِينَةِ نُوحٍ مَنْ رَكِبَ فِيهَا نَجَا، وَمَنْ تَخَلَّفَ عَنْهَا غَرِقَ، وَمَنْ قَاتَلَنَا فِي آخِرِ الزَّمَانِ، كَانَ كَمَنْ قَاتَلَ مَعَ الدَّجَّالِ "

---

[1] Bezzâr (2611) rivayet etti. Ravilerden Mendel b. Ali ve Atiyyetu'l-Avfî zayıftır. Bezzâr dedi ki: "Fudayl, Atiyye'den, o Ebû Saîd'den, o da Ümmü Seleme'den rivayet etmiştir."

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-Evsat*'ında (1847) rivayet etti.

رواه البزار والطبراني في الثلاثة وفي إسناد البزار الحسن بن أبي جعفر الجفري وفي إسناد الطبراني عبد الله بن داهر وهما متروكان.

14978- Ebû Zer, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildiriyor: *"Benim Ehl-i beyt'im Nuh'un gemisi gibidir. Kim ona binerse kurtulur. Kim binmezse boğulur. Âhir zamanda onunla savaşan, Deccal'la birlikte Müslümanlara karşı savaşmış gibidir."*

★Bezzâr, Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr, M. es-Sağîr* ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Bezzâr'ın isnâdında Hasan b. Ebî Câfer el-Câferî, Taberânî'nin isnâdında Abdullah b. Dâhir vardır ve ikisi de metrûktur.[1]

١٤٩٧٩ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَعْمَرٍ ، قَالَ : نا مُسْلِمُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ ، قَالَ : نا الْحَسَنُ بْنُ أَبِي جَعْفَرٍ ، قَالَ : نا أَبُو الصَّهْبَاءِ ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَثَلُ أَهْلِ بَيْتِي مَثَلُ سَفِينَةِ نُوحٍ ، مَنْ رَكِبَ فِيهَا نَجَا ، وَمَنْ تَخَلَّفَ عَنْهَا غَرِقَ "

رواه البزار والطبراني وفيه الحسن بن أبي جعفر وهو متروك.

14979- İbn Abbâs, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Benim Ehl-i beyt'im, Nuh'un gemisi gibidir. Kim ona binerse kurtulur. Kim binmezse boğulur"* buyurduğunu bildiriyor.

★Bezzâr ve Taberânî rivayet etti. Ravilerden Hasan b. Ebî Câfer metrûktur.[2]

١٤٩٨٠ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مُعَلَّى بْنِ مَنْصُورٍ، ثنا ابْنُ أَبِي مَرْيَمَ، ثنا ابْنُ لَهِيعَةَ، عَنْ أَبِي الأَسْوَدِ، عَنْ عَامِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ، عَنْ أَبِيهِ: عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ الزُّبَيْرِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : مَثَلُ أَهْلِ بَيْتِي مَثَلُ سَفِينَةِ نُوحٍ ، مَنْ رَكِبَ فِيهَا نَجَا ، وَمَنْ تَرَكَهَا عَنْهَا غَرِقَ "

رَوَاهُ الْبَزَّارُ وَفِيهِ ابْنُ لَهِيعَةَ وَهُوَ لَيِّنٌ.

14980- Abdullah b. ez-Zübeyr, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu nakleder: *"Benim Ehl-i beyt'im, Nuh'un gemisi gibidir. Ona binen selamette olur. Onu terk eden boğulur."*

---

[1] Bezzâr (2614) rivayet etti ve dedi ki: "Bu hadisi, Ebû Zer'den başka bir sahabinin rivayet ettiğini bilmiyoruz. Başka bir isnâdla da rivayet edilmemiştir. Hasan b. Ebî Câfer bunda yalnız kalmıştır. Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2637) rivayet etti. *M. es-Sağîr*' de (391) başka bir isnâdla muhtasar olarak rivayet etti, ama orada sonu şu şekildedir: *"Ve Ehl-i beyt'im, Benî İsrâîl'in rahmet kapısı gibidir."*

[2] Bezzâr (2615) rivayet etti ve dedi ki: "Bu hadisi Hasan'dan başkasının rivayet ettiğini bilmiyoruz. O da, kuvvetli değildir. Âbid birisiydi. Bazıları onun hakkında menfi görüş bildirmiştir." Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2636, 2637, 2638, 12388) rivayet etti.

★Bezzâr rivayet etti. Ravilerden İbn Lehîa hadiste gevşektir.[1]

١٤٩٨١ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ رَبِيعَةَ الْكِلابِيُّ ، قال : نا أبي ، قال : نا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أَبِي حَمَّادٍ ، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ الصَّائِغِ ، عَنْ عَطِيَّةَ ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ ، قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : " إِنَّمَا مَثَلُ أَهْلِ بَيْتِي مَثَلُ سَفِينَةِ نُوحٍ ، مَنْ رَكِبَهَا نَجَا ، وَمَنْ تَخَلَّفَ عَنْهَا غَرِقَ . إِنَّمَا مَثَلُ أَهْلِ بَيْتِي فِيكُمْ مَثَلُ بَابِ حِطَّةٍ فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ ، مَنْ دَخَلَ غُفِرَ لَهُ "

رواه الطبراني في الصغير والأوسط وفيه جماعة لم أعرفهم.

14981- Ebû Saîd el-Hudrî, Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle duyduğunu bildiriyor: *"Benim Ehl-i beyt'im, Nuh'un gemisi gibidir. Kim ona binerse kurtulur. Kim binmezse boğulur. Ayrıca benim Ehl-i beyt'im, İsrâîl Oğullarının (meşhur) rahmet kapısı gibidir. Ondan geçenin günahları affedilir."*

★Taberânî, *M. es-Sağîr* ile *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden tanımadığım kimseler vardır.[2]

١٤٩٨٢ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ ، ثنا حَرْبُ بْنُ الْحَسَنِ الطَّحَّانُ ، ثنا حُسَيْنٌ الأَشْقَرُ ، عَنْ قَيْسِ بْنِ الرَّبِيعِ ، عَنِ الأَعْمَشِ ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : " لَمَّا نَزَلَتْ : ﴿قُلْ لا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَى﴾ ، قَالُوا : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، وَمَنْ قَرَابَتُكَ هَؤُلاءِ الَّذِينَ وَجَبَتْ عَلَيْنَا مَوَدَّتُهُمْ ؟ قَالَ : عَلِيٌّ وَفَاطِمَةُ وَابْنَاهُمَا "

رواه الطبراني وفيه جماعة ضعفاء وقد وثقوا.

14982- İbn Abbâs bildiriyor: **"Ben sizden buna karşı yakınlara sevgiden (veya Allah'a yaklaşmaktan) başka bir ücret istemem"** (Şûra Sur. 23) âyeti nazil olduğu zaman: "Kendilerine sevgi beslememiz vacib olan yakınların kimlerdir?" diye sordular. *"Ali, Fâtıma ve iki çocuğu (Hasan ve Hüseyin)"* buyurdu.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden zayıf olmaları yanında güvenilir bulunan bir grup vardır.[3]

---

[1] Bezzâr (2613) rivayet etti.
[2] Taberânî *M. es-Sağîr*'inde (825) rivayet etti. Rivalerden Atiyyetu'l-Avfî zayıftır.
[3] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2641) rivayet etti.

١٤٩٨٣ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ رِشْدِينَ ، قَالَ : نا إِبْرَاهِيمُ بْنُ حَمَّادِ بْنِ أَبِي حَازِمٍ ، قَالَ : نا عِمْرَانُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَدِّهِ ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " إِنَّ لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ حُرُمَاتٍ ثَلاثَةٍ مَنْ حَفِظَهُنَّ حِفظَ اللَّهُ لَهُ أَمْرَ دِينِهِ وَدُنْيَاهُ ، وَمَنْ ضَيَّعَهُنَّ لَمْ يَحْفَظِ اللَّهُ لَهُ شَيْئًا " ، قِيلَ : وَمَا هُنَّ يَا رَسُولَ اللَّهِ ؟ قَالَ : " حُرْمَةُ الإِسْلامِ ، وحُرْمَتِي ، وَحُرْمَةُ رَحِمِي"

رواه الطبراني في الكبير والأوسط وفيه إبراهيم بن حماد وهو ضعيف.

14983- Ebû Saîd el-Hudrî, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildiriyor: *"Allah'ın saygı gösterilmesini istediği üç şey vardır. Kim bunlara sahip çıkarsa, Allah onun din ve dünya işlerini korur. Kim sahip çıkmazsa Allah, onun hiç bir şeyini korumaz. Bu iki şey de İslam ile bana ve yakın akrabalarıma saygıdır."*

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr* ile *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden İbrâhim b. Hammâd zayıftır. [1]

١٤٩٨٤ - حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ هَارُونَ ، نا كَامِلٌ ، نا ابْنُ لَهِيعَةَ ، نا عَمْرُو بْنُ شُعَيْبٍ ، أَنَّهُ دَخَلَ عَلَى زَيْنَبَ بِنْتِ أَبِي سَلَمَةَ فَحَدَّثَتْهُ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ عِنْدَ أُمِّ سَلَمَةَ ، " فَحَمَلَ حَسَنًا مِنْ شَقٍّ ، وَحُسَيْنًا مِنْ شَقٍّ ، وَفَاطِمَةَ فِي حِجْرِهِ " ، فَقَالَ : " ﴿رَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الْبَيْتِ إِنَّهُ حَمِيدٌ مَجِيدٌ﴾ "

رواه الطبراني في الأوسط وفيه ابن لهيعة وهو ضعيف.

14984- Amr b. Şuayb, Zeyneb binti Ebî Seleme'nin yanına girdiğinde kendisine şöyle anlattığını nakleder: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Ümmü Seleme'nin yanındayken, bir omuzuna Hasan, diğerine Hüseyin'i oturttu. Fâtıma'yı ise kucağında oturttu ve şöyle dedi: **"Ey ev halkı (=Ehl-i Beyt)! Allah'ın rahmeti ve bereketleri sizin üzerinizdedir. Şüphesiz ki O, övülmeye lâyıktır, iyiliği boldur."** (Hûd Sur. 73)

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden İbn Lehîa zayıftır.

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr* (2881) ve *el-Mu'cemu'l-Evsat*'ında (205) rivayet etti ve dedi ki: "Bu hadisi, İmrân b. Muhammed b. Saîd b. el-Müseyyeb'ten İbrâhim b. Hammâd'dan başkası rivayet etmemiştir. İmrân b. Muhammed'in de bu hadisten başka müsned bir hadisini bilmiyoruz. Diğer taraftan ravilerden Taberânî'nin hocası Ahmed b. Rişdeyn hadis uyduran biridir. İmrân b. Muhammed ise kuvvetli değildir. Zehebî, *Mîzân*'ında (3/241) bu hadis hakkında "Bu münker bir haberdir. İmrân'ın yanında böyle zayıf haberlerden başkası yoktur" dedi.

١٤٩٨٥ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ الأَنْمَاطِيُّ ، ثنا سَعِيدُ بْنُ سُلَيْمَانَ ، قَالَ : سَمِعْتُ مَنْصُورَ بْنَ أَبِي الأَسْوَدِ ، يَقُولُ : سَمِعْتُ أَبَا دَاوُدَ ، يَقُولُ : سَمِعْتُ أَبَا الْحَمْرَاءِ ، يَقُولُ : رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْتِي بَابَ فَاطِمَةَ سِتَّةَ أَشْهُرٍ ، فَيَقُولُ : " ﴿إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا﴾ "

رواه الطبراني وفيه أبو داود الأعمى وهو ضعيف.

14985- Ebu'l-Hamrâ, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), altı ay Fâtıma'nın kapısına gelip şöyle dediğini nakleder: **"Ey Peygamberin ev halkı (Ehl-i beyt!) Şüphesiz Allah sizden kusuru giderip sizi tertemiz yapmak ister."** (Ahzâb Sur. 33)

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Ebû Dâvûd el-A'mâ zayıftır.[1]

١٤٩٨٦ – عَنْ أَبِي بَرْزَةٍ قَالَ : صَلَّيْتُ مَعَ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَبْعَةَ عَشَرَ شَهْراً فَإِذَا خَرَجَ مِنْ بَيْتِهِ أَتَى بَابُ فَاطِمَةِ فَقَالَ : " الصَّلَاةُ عَلَيْكُمْ ﴿إِنَّمَا يُرِيدُ اللهُ لِيُذْهِبَ عَنكُمُ الرِّجْسَ﴾ " . الآية

رواه الطبراني وفيه عمر بن شبيب المسلي وهو ضعيف.

14986- Ebû Berze der ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile onyedi ay namaz kıldım. Evinden çıktığı zaman Fâtıma'nın kapısına gider şöyle derdi: *"Allah size rahmet etsin, namaza!* **"Şüphesiz Allah sizden kusuru gidermek ister."** (Ahzâb Sur. 33)

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Amr b. Şebîb el-Meselî zayıftır.

١٤٩٨٧ - حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ هَارُونَ ، نا إِبْرَاهِيمُ بْنُ حَبِيبٍ الْكُوفِيُّ يُعْرَفُ بِابْنِ الْمَيْتَةِ ، ثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُسْلِمٍ الْمُلائِيُّ ، عَنْ أَبِي الْحَجَّافِ ، عَنْ عَطِيَّةَ ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَاءَ إِلَى بَابِ عَلِيٍّ أَرْبَعِينَ صَبَاحًا بَعْدَ مَا دَخَلَ عَلَى فَاطِمَةَ ، فَقَالَ : " السَّلامُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الْبَيْتِ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ ، الصَّلاةَ رَحِمَكُمُ اللَّهُ ، ﴿إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا﴾ "

رواه الطبراني في الأوسط وفيه من لم أعرفهم

14987- Ebû Saîd el-Hudrî anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hz. Ali'nin Fatıma ile evlenmesinden sonra, kırk sabah Fâtıma'nın

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2672) rivayet etti.

kapısına gelip şöyle dedi: *"Ey Ehl-i beyt! Allah'ın selamı, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun.* **«Ey Peygamberin ev halkı (Ehl-i beyt!) Şüphesiz Allah sizden kusuru giderip sizi tertemiz yapmak ister."** (Ahzâb Sur. 33)

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden tanımadığım biri vardır.[1]

١٤٩٨٨ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُثْمَانَ بْنِ أَبِي شَيْبَةَ ، قَالَ : ثَنَا مِنْجَابُ بْنُ الْحَارِثِ ، قَالَ : ثَنَا يَحْيَى بْنُ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ أَبِي غَنِيَّةَ ، قَالَ : ثَنَا عُبَيْدُ بْنُ طُفَيْلٍ أَبُو سِيدَانَ ، عَنْ رِبْعِيِّ بْنِ حِرَاشٍ ، عَنْ عَلِيٍّ ، أَنَّهُ دَخَلَ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَدْ بَسَطَ شَمْلَةً ، فَجَلَسَ عَلَيْهَا هُوَ وَفَاطِمَةُ وَعَلِيٌّ وَالْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ ، ثُمَّ أَخَذَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَجَامِعِهِ ، فَعَقَدَ عَلَيْهِمْ ، ثُمَّ قَالَ : " اللَّهُمَّ ارْضَ عَنْهُمْ كَمَا أَنَا عَنْهُمْ رَاضٍ "

رواه الطبراني في الأوسط ورجاله رجال الصحيح غير عبيد بن طفيل وهو ثقة كنيته أبو سيدان.

14988- Hz. Ali bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Ali'nin yanına girip bir örtüyü yere serdi. Üzerine kendisi, Ali, Fâtıma, Hasan ve Hüseyin oturduktan sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) örtünün uçlarını toplayıp üzerlerinde bağladı ve şöyle buyurdu: *"Allahım! Benim onlardan razı olduğum gibi sen de onlardan razı ol."*

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravileri, Ubeyde b. Tufayl dışında *Sahîh*'in ravileridir. O da güvenilirdir. Künyesi Ebû Sîdân'dır.

١٤٩٨٩ - حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ ، قَالَ : نا مُحَمَّدُ بْنُ مَرْزُوقٍ ، قَالَ : حَدَّثَنِي حُسَيْنُ بْنُ الْحَسَنِ الأَشْقَرُ ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ مُوسَى ، عَنْ أَبِي مَضَاءٍ وَكَانَ رَجُلَ صِدْقٍ ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ صُبَيْحٍ مَوْلَى أُمِّ سَلَمَةَ ، عَنْ جَدِّهِ صُبَيْحٍ ، قَالَ : كُنْتُ بِبَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَجَاءَ عَلِيٌّ وَفَاطِمَةُ وَالْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ ، فَجَلَسُوا نَاحِيَةً ، فَخَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَيْنَا ، فَقَالَ : " إِنَّكُمْ عَلَى خَيْرٍ " وَعَلَيْهِ كِسَاءٌ خَيْبَرِيٌّ ، فَجَلَّلَهُمْ بِهِ ، وَقَالَ : " أَنَا حَرْبٌ لِمَنْ حَارَبَكُمْ ، سَلْمٌ لِمَنْ سَالَمَكُمْ "

رواه الطبراني في الأوسط وفيه من لم أعرفهم.

14989- Subayh bildiriyor: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) kapısındaydım. Ali, Fâtıma, Hasan ve Hüseyin geldiler ve bir kenara oturdular. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) yanımıza çıkıp: *"Siz hayır üzeresiniz"* buyurdu. Üzerinde Hayber yapımı bir elbise vardı. Onu

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde buna benzer bir rivayette bulundu (2673)

üzerlerine örttü ve buyurdu ki: *"Ben, sizinle savaşanlarla savaşta, barışanlarla barıştayım."*

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden tanımadıklarım vardır.

١٤٩٩٠ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا تَلِيدُ بْنُ سُلَيْمَانَ كُوفِيٌّ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو الْجَحَّافِ عَنْ أَبِي حَازِمٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ نَظَرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى عَلِيٍّ وَالْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ وَفَاطِمَةَ فَقَالَ أَنَا حَرْبٌ لِمَنْ حَارَبَكُمْ وَسِلْمٌ لِمَنْ سَالَمَكُمْ"

رواه أحمد والطبراني وفيه تليد بن سليمان وفيه خلاف وبقية رجاله رجال الصحيح.

14990- Ebû Hureyre bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Ali, Hasan, Hüseyin ve Fâtıma'ya bakıp şöyle dedi: *"Ben, sizinle savaşanlarla savaşta, barışanlarla barıştayım."*

★Ahmed ve Taberânî rivayet ettiler. Bezzâr'ın ravilerinden Tuleyd b. Süleymân hakkında ihtilaf vardır. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٤٩٩١ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا عَفَّانُ حَدَّثَنَا مُعَاذُ بْنُ مُعَاذٍ حَدَّثَنَا قَيْسُ بْنُ الرَّبِيعِ عَنْ أَبِي الْمِقْدَامِ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الأَزْرَقِ عَنْ عَلِيٍّ قَالَ دَخَلَ عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَا نَائِمٌ عَلَى الْمَنَامَةِ فَاسْتَسْقَى الْحَسَنُ أَوِ الْحُسَيْنُ قَالَ فَقَامَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى شَاةٍ لَنَا بَكِيءٍ فَحَلَبَهَا فَدَرَّتْ فَجَاءَهُ الْحَسَنُ فَنَحَّاهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتْ فَاطِمَةُ يَا رَسُولَ اللَّهِ كَأَنَّهُ أَحَبُّهُمَا إِلَيْكَ. قَالَ لاَ وَلَكِنَّهُ اسْتَسْقَى قَبْلَهُ ثُمَّ قَالَ إِنِّي وَإِيَّاكِ وَهَذَيْنِ وَهَذَا الرَّاقِدَ فِي مَكَانٍ وَاحِدٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ"

رواه أحمد والبزار إلا أنه قال: أَتَانَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَا وَالْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ نِيَامٌ فِي لِحَافٍ، أَوْ فِي شِعَارٍ، فَاسْتَسْقَى الْحَسَنُ، فَقَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى إِنَاءٍ لَنَا، فَصَبَّ فِي الْقَدَحِ، فَجَاءَ بِهِ، فَوَثَبَ الْحُسَيْنُ فَقَالَ بِيَدِهِ، فَقَالَتْ فَاطِمَةُ: كَأَنَّهُ أَحَبُّهُمَا إِلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ ! قَالَ: " إِنَّهُ اسْتَسْقَى قَبْلَهُ، وَإِنِّي وَإِيَّاكِ وَهَذَيْنِ وَهَذَا الرَّاقِدَ فِي مَكَانٍ وَاحِدٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ "

رواه الطبراني بنحوه إلا أنه قال : فقام إلى قربة لنا فجعل يُمَصِّرها في القدح وقال : " إنهما عندي بمنزلة واحدة " وأبو يعلى باختصار وفي إسناد أحمد قيس بن الربيع وهو مختلف فيه وبقية رجال أحمد ثقات.

14991- Hz. Ali anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) yanıma girdiğinde ben yatağın üzerinde yatıyordum. Hasan ve Hüseyin su istediler. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) sütü kesilmiş bir keçinin yanına gidip ondan süt sağdı. Hasan geldi, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona

---

[1] Ahmed rivayet etti. (2/442) Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2621) rivayet etti.

(Hüseyin'den önce) süt içirdi. Fâtıma dedi ki: "Ey Allah'ın Resûlü! Sanırım onu daha çok seviyorsun?" Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: *"Hayır! Fakat o, daha önce su istemişti."* Sonra: *"Ben, sen, bu ikisi ve şu yatan kıyamet günü aynı yerdeyiz"* buyurdu.

★Ahmed ve şu ifadelerle Bezzâr rivayet ettiler: Ben, Hasan ve Hüseyin bir yorganda veya yaygının üzerinde yatarken, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) geldi. Hasan su istedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bizim olan bir kaptan bardağa su doldurup geldi. Hüseyin önce içmek istedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) eliyle işaret ederek beklemesini söyledi. Fâtıma dedi ki: "Ey Allah'ın Resûlü! Sanırım onu (Hasan'ı) daha çok seviyorsun?" Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: *"Hayır! Fakat o, daha önce su istemişti."* Sonra ekledi: *"Ben, sen, bu ikisi ve şu yatan kıyamet günü aynı yerdeyiz."*

Taberânî buna benzer bir rivayette bulundu, ancak şu ifadelerle: "Bizim olan bir kırbanın yanına gitti ve onu sağıp (sıkıp) bardağa su doldurmaya başladı." Ayrıca: *"İkisi benim için aynı değerdedir"* buyurdu.

Ebû Ya'lâ kısa metinle rivayet etti. Ahmed'in isnâdındaki Kays b. er-Rabî hakkında ihtilaf vardır. Ahmed'in diğer ravileri güvenilirdir.[1]

١٤٩٩٢ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَعْقُوبَ ، ثَنَا أَبُو الأَشْعَثِ ، ثَنَا أَصْرَمُ بْنُ حَوْشَبٍ ، ثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ وَاصِلٍ ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ ، قَالَ : قُلْنَا لِعَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ ، حَدِّثْنَا بِمَا سَمِعْتَ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَرَأَيْتَ مِنْهُ ، وَلا تُحَدِّثْنَا عَنْ غَيْرِكَ ، وَإِنْ كَانَ ثِقَةً ، قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَقُولُ : " مَا بَيْنَ السُّرَّةِ وَالرُّكْبَةِ عَوْرَةٌ "

14992- Ebû Câfer Muhammed b. Ali bildiriyor: Abdullah b. Câfer'e: "Güvenilir olsa bile başkasından naklederek değil, bizzat senin, Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) duyduğun ve gördüğün şeyi bize anlat" dedik. Dedi ki: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu duydum: *"Diz (kapağıyla) göbek arasında olan kısım avrettir"*.[2]

١٤٩٩٣ - وَسَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَقُولُ : " الصَّدَقَةُ تُطْفِئُ غَضَبَ الرَّبِّ"

14993- Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu duydum: *"Sadaka, Rabbın gazabını söndürür."*

١٤٩٩٤ - وسمعت رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يقول : " شِرَارُ أُمَّتِي قَوْمٌ وُلِدُوا فِي النَّعِيمِ وَغُذُّوا بِهِ، يَأْكُلُونَ مِنَ الطَّعَامِ أَلْوَانًا، يَتَشَدَّقُونَ فِي الْكَلامِ "

[1] Ahmed (792), Bezzâr (2616), Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2622) ve Ebû Ya'lâ (510) rivayet ettiler.

[2] Taberânî, *M. es-Sağîr*'inde (1033) rivayet etti. Taberânî'nin hocası Muhammed b. Avn es-Seyrâfî hadiste kuvvetli değildir.

14994- Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu duydum: *"Ümmetimin en kötüleri, nimetler içinde doğup onunla beslenen, yemeklerden her türlüsünü yiyip, güzel konuştuğunu göstermek için avurdunu şişirerek konuşanlardır."*

١٤٩٩٥ - وَسَمِعْتُ رَسُولَ اللّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَقُولُ : " " يَا بَنِي هَاشِمٍ، إِنِّي قَدْ سَأَلْتُ اللّهَ لَكُمْ أَنْ يَجْعَلَكُمْ نُجَبَاءَ رُحَمَاءَ، وَسَأَلْتُهُ أَنْ يَهْدِيَ ضَالَّكُمْ، وَيُؤَمِّنَ خَائِفَكُمْ، وَيُشْبِعَ جَائِعَكُمْ " "

14995- Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu duydum: *"Ey Hâşim oğulları! Allah'tan, Sizi seçkin, merhametli yapmasını ve dalalette olanınıza doğru yolu göstermesini, korkanınızı emin kılmasını aç olanınızı doyurmasını istedim."*

١٤٩٩٦ - وَرَأَيْتُ فِي يَمِينِ رَسُولِ اللّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قِثَّاءَةً ، وَفِي شِمَالِهِ رُطَبَاتٍ ، وَهُوَ يَأْكُلُ مِنْ ذَا مَرَّةً ، وَمِنْ ذَا مَرَّةً "

14996- Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) sağında acur (salatalık), solunda hurma gördüm. Bir ondan, bir bundan yiyordu.[1]

١٤٩٩٧ - وَأُهْدِيَ لِرَسُولِ اللّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَاةٌ وَأَرْغِفَةٌ ، فَجَعَلَ يَأْكُلُ وَيَأْكُلُونَ ، وَسَمِعْتُهُ يَقُولُ : " عَلَيْكُمْ بِلَحْمِ الظَّهْرِ ، فَإِنَّهُ مِنْ أَطْيَبِهِ "

14997- Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) bir oğlak ve birkaç ekmek hediye edildi. Hem kendisi, hem etrafındakiler yediler.

١٤٩٩٨ - وَسَمِعْتُهُ يَقُولُ : " عَلَيْكُمْ بِلَحْمِ الظَّهْرِ ، فَإِنَّهُ مِنْ أَطْيَبِهِ "

14998- Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu duydum: *"Sırt etini yiyiniz. Zira orası etin en lezzetli kısmıdır."*[2]

١٤٩٩٩ - وَكَانَ رَسُولُ اللّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " يَقْرَأُ فِي الرَّكْعَتَيْنِ قَبْلَ الْفَجْرِ ، وَالرَّكْعَتَيْنِ بَعْدَ الْمَغْرِبِ : قُلْ يَأَيُّهَا الْكَافِرُونَ وَ قُلْ هُوَ اللّهُ أَحَدٌ "

14999- Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) sabah namazında ve akşam namazında Kâfirûn ve İhlâs sûrelerini okurdu.

---

[1] Taberânî, *M. es-Sağîr*'inde (1036) rivayet etti.

[2] Taberânî, *M. es-Sağîr*'inde (1035) rivayet etti. Ahmed Müsned'inde (1/203) rivayet etti.

١٥٠٠٠ - وَكَانَ مَهْرُ فَاطِمَةَ بَدَنَ حَدِيدٍ "

15000- Hz. Fâtıma'nın mehri, demirden yapılmış bir zırhtı.

١٥٠٠١ - وَسَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَأَتَاهُ الْعَبَّاسُ ، فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، إِنِّي انْتَهَيْتُ إِلَى قَوْمٍ يَتَحَدَّثُونَ ، فَلَمَّا رَأَوْنِي سَكَتُوا ، وَمَا ذَاكَ إِلا أَنَّهُمْ يَبْغَضُونَا ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " أَوَ قَدْ فَعَلُوهَا ، " وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لا يُؤْمِنُ أَحَدُهُمْ حَتَّى يُحِبَّكُمْ ، أَيَرْجُونَ أَنْ يَدْخُلُوا الْجَنَّةَ بِشَفَاعَتِي وَلا يَرْجُوهَا بَنُو عَبْدِ الْمُطَّلِبِ "

قلت : في الصحيح منه أكل القثاء بالرطب وروى ابن ماجة منه : " أطيب اللحم لحم الظهر "

رواه الطبراني في الأوسط وفيه أصرم بن حوشب وهو متروك

15001- Abbâs gelip, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) dedi ki: "Ey Allah'ın Resûlü! Ben bir topluluğa gittim konuşuyorlardı. Beni görünce sustular. Bunu yapmalarının sebebi bizi sevmemelerinden dolayıdır." Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: *"Gerçekten bunu yaptılar mı? Canım elinde olana yemin olsun ki, sizleri sevmedikçe onlardan hiçbiri iman etmiş olamaz. Onlar şefaatimle cennete girmeyi umuyor da Abdulmuttalib oğulları bunu ummuyor mu zannediyorlar!"*

Derim ki: *Sahîh*'te, bunun acuru hurmayla yediği bölüm vardır. İbn Mâce de: *"Etin en lezzetli kısmı sırt etidir"* kısmını rivayet etti.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden Esram b. Havşeb metrûktur.

١٥٠٠٢ - وفي رواية : " لا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى يُحِبَّكُمْ بِحُبِّي "

رواها في الصغير باختصار كثير.

15002- Bir rivayet ise şöyledir: *"Sizi benim sevgimle sevmedikleri sürece hiç kimse iman etmiş olmaz."*

★Taberânî çok kısa bir metinle rivayet etti.

١٥٠٠٣ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَمْرِو بْنِ عُبَيْدَةَ الْعُصْفُرِيُّ، ثنا أَشْعَثُ بْنُ أَشْعَثَ، ثنا عَبَّادُ بْنُ رَاشِدٍ، حَدَّثَنِي مَيْمُونُ بْنُ سِيَاهٍ، عَنْ شَهْرِ بْنِ حَوْشَبٍ، قَالَ: قَامَ رِجَالٌ خُطَبَاءُ يَسُبُّونَ عَلِيًّا، حَتَّى كَانَ آخِرُهُمْ رَجُلٌ مِنَ الأَنْصَارِ، يُقَالُ لَهُ: أُنَيْسٌ، فَقَالَ: وَاللَّهِ لَقَدْ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: " إِنِّي لأَشْفَعُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لأَكْثَرَ مِمَّا عَلَى الأَرْضِ مِنْ شَجَرٍ وَحَجَرٍ، وَايْمُ اللَّهِ ! مَا أَحَدٌ أَوْصَلَ لِرَحِمِهِ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَفَيَرْجُوهَا غَيْرُهُ وَيُقَصِّرُ عَنْ أَهْلِ بَيْتِهِ؟ "

رواه البزار وفيه من لم أعرفه.

15003- Şehr b. Havşeb bildiriyor: Hatib olan bazı kişiler kalkıp Ali'ye sövdüler. Hatta en sonuncuları olarak Ensâr'dan Uneys adında birisi kalkıp dedi ki: "Vallahi! Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu işittim: «*Kıyamet günü yeryüzündeki ağaçların ve taşların sayısından daha çok kişiye şefaat edeceğim.*" Vallahi hiç kimse, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) kadar yakın akrabalarıyla ilgilenmez. Şefaatini başkalarına yapıp ta Ehl-i beyt'inden onu esirgeyecek mi?"

★Bezzâr rivayet etti. Ravilerden tanımadığım vardır.[1]

١٥٠٠٤ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَيَّانَ الْمَازِنِيُّ ، ثنا كَثِيرُ بْنُ يَحْيَى ، ثنا سَعِيدُ بْنُ عَبْدِ الْكَرِيمِ بْنِ سَلِيطٍ ، وأَبُو عَوَانَةَ عَنْ دَاوُدَ بْنِ أَبِي عَوْفٍ أَبِي الْجَحَّافِ ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي زِنَادٍ ، أَنَّهُ سَمِعَ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ الْحَارِثِ بْنِ نَوْفَلٍ ، يَقُولُ : ثنا أَبُو سَعِيدٍ الْخُدْرِيُّ : " أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَخَلَ عَلَى فَاطِمَةَ ذَاتَ يَوْمٍ وَعَلِيٌّ قَائِمٌ ، وَهِيَ مُضْطَجِعَةٌ وَأَبْنَاؤُهَا إِلَى جَنْبِهَا ، فَاسْتَسْقَى الْحَسَنُ ، فَقَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى لِقْحَةٍ فَحَلَبَ لَهُمْ فَأَتَى بِهِ فَاسْتَيْقَظَ الْحُسَيْنُ ، فَجَعَلَ يُعَالِجُ أَنْ يَشْرَبَ قَبْلَهُ حَتَّى بَكَى ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : إِنَّ أَخَاكَ اسْتَسْقَى قَبْلَكَ ، فَقَالَتْ فَاطِمَةُ : كَأَنَّ الْحَسَنَ آثَرُ عِنْدَكَ ، قَالَ : مَا هُوَ بِآثَرَ عِنْدِي مِنْهُ ، وَإِنَّمَا هُمَا عِنْدِي بِمَنْزِلَةٍ وَاحِدَةٍ ، وَإِنِّي وَإِيَّاكِ وَهُمَا وَهَذَا النَّائِمُ لَفِي مَكَانٍ وَاحِدٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ "

رواه الطبراني وفيه كثير بن يحيى وهو ضعيف ووثقه ابن حبان.

15004- Ebû Saîd el-Hudrî bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bir gün, Fâtıma'nın yanına girdi. Hz. Ali yatıyordu. Kendisi de uzanmıştı ve çocukları yanındaydı. Hasan su istedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) kalkıp kendilerine ait olan yakındaki bir hayvandan süt sağıp getirdi. Hüseyin uyanıp daha önce içmek isteyerek ağlamaya başladı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: "*Kardeşin senden önce su istedi.*" Fâtıma: "Sanırım Hasan senin için daha değerli" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): "*Hayır! O benim yanımda daha değerli değildir. İkisinin değeri benim için aynıdır. Ben, sen, bu ikisi ve şu yatan kıyamet günü aynı yerdeyiz*" buyurdu.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Kesîr b. Yahyâ zayıftır. İbn Hibbân ise güvenilir olduğunu söylemiştir.[2]

---

[1] Bezzâr rivayet etti. (2620) ve dedi ki: "Uneys'in bundan başka rivayetini bilmiyoruz ve sadece bu isnâdla rivayette bulunmuştur."

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (22/405) rivayet etti.

١٥٠٠٥ - حَدَّثَنَا مُطَّلِبُ بْنُ شُعَيْبٍ الأَزْدِيُّ ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ صَالِحٍ ، حَدَّثَنِي ابْنُ لَهِيعَةَ ، حَدَّثَنِي عَمْرُو بْنُ شُعَيْبٍ ، أَنَّهُ دَخَلَ عَلَى زَيْنَبَ بِنْتِ أَبِي سَلَمَةَ ، فَحَدَّثَتْهُمْ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ عِنْدَ أُمِّ سَلَمَةَ ، فَدَخَلَ عَلَيْهَا بِالْحَسَنِ ، وَالْحُسَيْنِ ، وَفَاطِمَةَ ، فَجَعَلَ الْحَسَنَ مِنْ شِقٍّ ، وَالْحُسَيْنَ مِنْ شِقٍّ ، وَفَاطِمَةَ فِي حِجْرِهِ ، ثُمَّ قَالَ : " رَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الْبَيْتِ ، إِنَّهُ حَمِيدٌ مَجِيدٌ " ، وَأَنَا وَأُمُّ سَلَمَةَ جَالِسَتَيْنِ ، فَبَكَتْ أُمُّ سَلَمَةَ فَنَظَرَ إِلَيْهَا ، فَقَالَ : " مَا يُبْكِيكِ ؟ " فَقَالَتْ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، خَصَصْتَ هَؤُلاءِ وَتَرَكْتَنِي وَابْنَتِي ، فَقَالَ : " أَنْتِ وَابْنَتُكِ مِنْ أَهْلِ الْبَيْتِ "

رواه الطبراني في الكبير والأوسط باختصار وفيه ابن لهيعة وهو لين.

15005- Amr b. Şuayb, Zeyneb binti Ebî Seleme'nin yanına girdiğinde kendilerine şöyle anlattığını nakleder: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Ümmü Seleme'nin yanındaydı. Yanına Hasan, Hüseyin ve Fâtıma girdiler. Hasan'ı bir omuzuna, Hüseyin'i diğer omuzuna, Fâtıma'yı da kucağına oturttu ve şöyle dedi: **"Ey ev halkı! Allah'ın rahmeti ve bereketleri sizin üzerinizdedir. Şüphesiz ki O, övülmeye lâyıktır, iyiliği boldur."** (Hûd Sur. 73) Ben ve Ümmü Seleme oturuyorduk. Ümmü Seleme ağlamaya başladı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), ona bakıp: *"Neden ağlıyorsun?"* diye sordu. Ümmü Seleme dedi ki: "Ey Allah'ın Resûlü! Duanı onlara has yaptın, beni ve kızımı bıraktın." Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Sen ve kızın da Ehl-i beyt'tensiniz"* buyurdu.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr* ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında kısa metinle rivayet etti. Ravilerden İbn Lehîa hadiste gevşektir.[1]

١٥٠٠٦ - حَدَّثَنَا الْعَبَّاسُ بْنُ الْفَضْلِ الأَسْفَاطِيُّ ، ثنا إِسْمَاعِيلُ بْنُ أَبِي أُوَيْسٍ ، حَدَّثَنِي أَبِي ، عَنْ حُمَيْدِ بْنِ قَيْسٍ ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ أَبِي رَبَاحٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " يَا بَنِي عَبْدِ الْمُطَّلِبِ إِنِّي سَأَلْتُ اللَّهَ لَكُمْ ثَلاثًا : سَأَلْتُهُ أَنْ يُثَبِّتَ قَائِمَكُمْ ، وَيُعَلِّمَ جَاهِلَكُمْ ، وَيَهْدِيَ ضَالَّكُمْ ، وَسَأَلْتُهُ أَنْ يَجْعَلَكُمْ جُودَاءَ نُجَدَاءَ رُحَمَاءَ ، فَلَوْ أَنَّ رَجُلا صَفَنَ بَيْنَ الرُّكْنِ وَالْمَقَامِ وَصَلَّى وَصَامَ ، ثُمَّ مَاتَ وَهُوَ مُبْغِضٌ لأَهْلِ بَيْتِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَرَضِيَ عَنْهُمْ دَخَلَ النَّارَ "

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (24/ 281,282) rivayet etti.

رواه الطبراني عن شيخه محمد بن زكريا الغلابي وهو ضعيف وذكره ابن حبان في الثقات وقال : يعتبر حديثه إذا روى عن الثقات فإن في روايته عن المجاهيل بعض المناكير . قلت : روى هذا عن سفيان الثوري وبقية رجاله رجال الصحيح . وقد تقدم في حديث طويل في هذا الباب من حديث عبد الله بن جعفر.

15006- İbn Abbâs, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildiriyor: *"Ey Abdulmuttalib oğulları! Allah'tan sizin için üç şey istedim. İdareyi üzerine alanınızı (hak üzere) sabit kılmasını, cahilinizi bilgi sahibi yapmasını ve dalalette olanınızı hidayete erdirmesini istedim. Yine Allah'tan sizi cömert, yiğit ve merhametli yapmasını istedim. Eğer bir kişi Rükün ile Makam arasında durup namaz kılsa ve oruç tutsa, sonra Muhammed'in Ehl-i beyt'ine nefret duyarak ölse cehenneme girer."*

★Taberânî, hocası Muhammed b. Zekeriyyâ el-Ğalâbî'den rivayet etti. O da zayıftır. İbn Hibbân, onu güvenilir olan ravilerden saydı ve dedi ki: "Eğer güvenilir kişilerden rivayet ederse hadisine itibar edilir. Meçhul olan kişilerden rivayetinde bazı münkerler vardır." Derim ki: "Bu hadis Süfyân es-Sevrî'den rivayet edilmiştir. Diğer ravileri *Sahîh*'in ravileridir." Bu bölümde Abdullah b. Câfer'in hadisinden uzun bir hadis daha önce geçmişti.[1]

١٥٠٠٧ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْمُرِّيُّ الْبَغْدَادِيُّ ، قَالَ : نا حَرْبُ بْنُ الْحَسَنِ الطَّحَّانُ ، قَالَ : نا حُسَيْنُ بْنُ الْحَسَنِ الأَشْقَرُ ، قَالَ : نا قَيْسُ بْنُ الرَّبِيعِ ، عَنْ لَيْثٍ ، عَنِ ابْنِ أَبِي لَيْلَى ، عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ , قَالَ : " الْزَمُوا مَوَدَّتَنَا أَهْلَ الْبَيْتِ ، فَإِنَّهُ مَنْ لَقِيَ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ وَهُوَ يَوَدُّنَا دَخَلَ الْجَنَّةَ بِشَفَاعَتِنَا ، وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ ، لا يَنْفَعُ عَبْدًا عَمَلُهُ إِلا بِمَعْرِفَةِ حَقِّنَا"

رواه الطبراني في الأوسط وفيه ليث بن أبي سليم وغيره.

15007- Hasan b. Ali, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildiriyor: *"Biz, Ehl-i beyt'i seviniz. Bizi severek Allah'a kavuşan, şefaatimizle cennete girer. Canım elinde olana yemin ederim ki, bizim hakkımızı tanımadan, hiçbir kulun ameli kendisine fayda vermez."*

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerin içinde, Leys b. Ebî Süleym ve başkaları vardır.

١٥٠٠٨ - حَدَّثَنَا أَبُو مُسْلِمٍ ، قَالَ : نا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرٍو الْوَاقِعِيُّ ، قَالَ : نا شَرِيكٌ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ زَيْدٍ ، عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ حُدَيْجٍ ، عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ ، أَنَّهُ قَالَ لَهُ : يَا مُعَاوِيَةُ بْنَ حُدَيْجٍ ، إِيَّاكَ وَبُغْضَنَا

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde, hocası Abbâs b. el-Fadl el-Esfâtî'den (Muhammed b. Zekeriyâ el-Ğalâbî'den) (11412) rivayet etti. Abbâs cerhedilmemiştir. Bildiğimiz kadarıyla, kitabın ilk baskısının dipnotunda geçtiği gibi Ğalâbî, Süfyân es-Sevrî'ye yetişememiştir.

، فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " لا يَبْغَضُنَا وَلا يَحْسُدُنَا أَحَدٌ إلا ذِيدَ عَنِ الْحَوْضِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِسِيَاطٍ مِنْ نَارٍ "

رواه الطبراني في الأوسط وفيه عبد الله بن عمرو الواقفي وهو كذاب.

15008- Hasan b. Ali dedi ki: "Ey Muâviye b. Hudeyc! Bizden nefret etmekten sakın. Çünkü Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Kim bizden nefret eder ve bize hased ederse, kıyamet günü ateşten bir kamçıyla Havz'dan uzaklaştırılır."*

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden Abdullah b. Amr el-Vâkidî hadis uyduran biridir.[1]

١٥٠٠٩ – حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ سَعِيدٍ الرَّازِيُّ ، قَالَ : نا حَرْبُ بْنُ حَسَنٍ الطَّحَّانُ ، قَالَ : نا حَنَانُ بْنُ سُدَيْرٍ الصَّيْرَفِيُّ ، قَالَ : نا سُدَيْفٌ الْمَكِّيُّ ، قَالَ : نا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ ، وَمَا رَأَيْتُ مُحَمَّدِيًّا قَطُّ يَعْدِلُهُ ، قَالَ : نا جَابِرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الأَنْصَارِيُّ ، قَالَ : خَطَبَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَسَمِعْتُهُ وَهُوَ يَقُولُ : " أَيُّهَا النَّاسُ ، مَنْ أَبْغَضَنَا أَهْلَ الْبَيْتِ ، حَشَرَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَهُودِيًّا " ، فَقُلْتُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، وَإِنْ صَامَ وَصَلَّى ؟ قَالَ : " وَإِنْ صَامَ وَصَلَّى ، وَزَعَمَ أَنَّهُ مُسْلِمٌ ، أَيُّهَا النَّاسُ ، احْتَجَرَ بِذَلِكَ مَنْ سَفْكِ دَمِهِ ، وَأَنْ يُؤَدِّيَ الْجِزْيَةَ عَنْ يَدٍ وَهُمْ صَاغِرُونَ ، مُثِّلَ لِي أُمَّتِي فِي الطِّينِ ، فَمَرَّ بِي أَصْحَابُ الرَّايَاتِ ، فَاسْتَغْفَرْتُ لِعَلِيٍّ وَشِيعَتِهِ "

رواه الطبراني في الأوسط وفيه من لم أعرفهم.

15009- Câbir b. Abdillah el-Ensârî bildiriyor: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) bize hitab ederken şöyle dediğini duydum: *"Ey insanlar! Kim, biz Ehl-i beyt'ten nefret ederse, Allah onu Yahudi olarak haşreder."* Dedim ki: "Ey Allah'ın Resûlü! Namaz kılsa oruç tutsa bile mi?" Buyurdu ki: *"Namaz kılıp oruç tutsa ve kendisinin Müslüman olduğunu iddia etse dahi. Böyle yaparak ancak kanının akıtılmasını ve alçalmış olarak cizye vermesini önlemiş olur. Çamurdan yaratıldığı zaman ümmetim bana gösterildi, sancak sahipleri önümden geçti. Ali ve şiası için bağışlanma diledim."*

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden tanımadığım vardır.

١٥٠١٠ – حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْوَاسِطِيُّ ، ثنا وَهْبُ بْنُ بَقِيَّةَ ، أَنَا خَالِدٌ ، عَنْ حُصَيْنٍ ، عَنْ أَبِي جَمِيلَةَ ، أَنَّ الْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ حِينَ قُتِلَ عَلِيٌّ اسْتُخْلِفَ ، فَبَيْنَمَا هُوَ يُصَلِّي بِالنَّاسِ إِذْ وَثَبَ عَلَيْهِ

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde uzun bir şekilde (2726) rivayet etmiştir.

رَجُلٌ ، فَطَعَنَهُ بِخِنْجَرٍ فِي وَرِكِهِ ، فَتَمَرَّضَ مِنْهَا أَشْهُرًا ، ثُمَّ قَامَ عَلَى الْمِنْبَرِ يَخْطُبُ ، فَقَالَ : " يَا أَهْلَ الْعِرَاقِ اتَّقُوا اللَّهَ فِينَا ، فَإِنَّا أُمَرَاؤُكُمْ وَضِيفَانُكُمْ ، وَنَحْنُ أَهْلُ الْبَيْتِ الَّذِي قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ : ﴿ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا﴾ " ، فَمَا زَالَ يَوْمَئِذٍ يَتَكَلَّمُ حَتَّى مَا يُرَى فِي الْمَسْجِدِ إِلا بَاكِيًا"

رواه الطبراني ورجاله ثقات.

15010- Ebû Cemîle bildiriyor: Hz. Ali öldürüldüğü zaman Hasan b. Ali hilafete getirildi. Halka namaz kıldırırken, bir kişi üzerine saldırıp hançeriyle oturağına (kalçasına) vurdu. Bu darbeden dolayı aylarca hasta yattı. Sonra kalkıp halka hitab ederek şöyle dedi: "Ey Irak halkı! Bizim hakkımızda Allah'tan korkunuz. Biz sizin emirleriniz ve misafirleriniziz. Biz Allah'ın haklarında: **«Ey Peygamberin ev halkı! (Ehl-i beyt) Şüphesiz Allah sizden kusuru giderip sizi tertemiz yapmak ister»** (Ahzâb Sur. 33) buyurduğu kişileriz." O gün mescitte bulunan herkes ağlayana kadar konuşmasına devam etti.

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.

١٥٠١١ – حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْمُبَارَكِ الصَّنْعَانِيُّ ، ثنا إِسْمَاعِيلُ بْنُ أَبِي أُوَيْسٍ ، حَدَّثَنِي أَبُو حَفْصٍ عُمَرُ بْنُ حَفْصِ بْنِ يَزِيدَ الْقُرَظِيُّ ، عَنْ عَمْرِو بْنِ شِمْرٍ ، عَنْ جَابِرِ بْنِ يَزِيدَ ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ أَبِي رَبَاحٍ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " بُغْضُ بَنِي هَاشِمٍ وَالأَنْصَارِ كُفْرٌ ، وَبُغْضُ الْعَرَبِ نِفَاقٌ "

رواه الطبراني وفيه من لم أعرفهم

15011- Abdullah b. Abbâs, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Hâşim oğullarından ve Ensâr'dan nefret etmek küfür, Araplardan nefret etmek ise münafıklık alametidir"* buyurduğunu bildiriyor.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden tanımadığım vardır.[1]

١٥٠١٢ – عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ الْحَسَنِ ، عَنْ زِيَادِ بْنِ الْمُنْذِرِ ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ مَسْعُودٍ الْعَبْدِيِّ ، عَنْ عُلَيْمٍ ، عَنْ سَلْمَانَ ، قَالَ : " أَنْزِلُوا آلَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَنْزِلَةِ الرَّأْسِ مِنَ الْجَسَدِ ، وَبِمَنْزِلَةِ الْعَيْنِ مِنَ الرَّأْسِ ، فَإِنَّ الْجَسَدَ لا يَهْتَدِي إِلا بِالرَّأْسِ ، وَإِنَّ الرَّأْسَ لا يَهْتَدِي إِلا بِالْعَيْنَيْنِ "

رواه الطبراني وفيه زياد بن المنذر وهو متروك.

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde çok ayıf bir isnâdla (11312) rivayet etti.

15012- Selmân der ki: "Muhammed'in (sallallahu aleyhi vesellem) Ehl-i beyt'inin konumu, bedendeki baş ve baştaki göz gibidir. Beden, baş olmadan doğru yolu bulamaz. Baş da göz olmadan doğru yolu bulamaz."

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Ziyâd b. el-Münzir metrûktur.[1]

١٥٠١٣ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُثْمَانَ بْنِ أَبِي شَيْبَةَ ، ثنا عُبَادَةُ بْنُ زِيَادٍ الأَسَدِيُّ ، ثنا يَحْيَى بْنُ الْعَلاءِ الرَّازِيُّ ، عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَابِرٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ جَعَلَ ذُرِّيَّةَ كُلِّ نَبِيٍّ فِي صُلْبِهِ ، وَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَعَلَ ذُرِّيَّتِي فِي صُلْبِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ "

رواه الطبراني وفيه يحيى بن العلاء وهو متروك.

15013- Câbir b. Abdillah, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Allah, her peygamberin soyunu kendi sulbünden yaptı. Benim ise zürriyetimi Ali b. Ebî Tâlib'in sulbünden kıldı"* buyurduğunu bildiriyor.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Yahyâ b. el-Alâ metrûktur.[2]

١٥٠١٤ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ ، ثنا جَرِيرٌ ، عَنْ شَيْبَةَ بْنِ نَعَامَةَ ، عَنْ فَاطِمَةَ بِنْتِ حُسَيْنٍ ، عَنْ فَاطِمَةَ الْكُبْرَى ، قَالَتْ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " كُلُّ بَنِي أُمٍّ يَنْتَمُونَ إِلَى عَصَبَةٍ إِلا وَلَدَ فَاطِمَةَ ، فَأَنَا وَلِيُّهُمْ وَأَنَا عَصَبَتُهُمْ "

رواه الطبراني وأبو يعلى وفيه شيبة بن نعامة ولا يجوز الاحتجاج به.

15014- Hz. Fâtımatu'l-Kübrâ, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Her annenin çocukları, asabeye (baba tarafına) nisbet edilir. Fâtıma'nın çocukları hariç. Onların velisi ve asabesi benim"* buyurduğunu bildiriyor.

★Taberânî ve Ebû Ya'lâ rivayet ettiler. Ravilerden Şeybe b. Ne'âme ile ihticac etmek caiz değildir.[3]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2640) rivayet etti.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2630) rivayet etti. Ahmed, Yahya b. Alâ hakkında "Hadis uydurur" demiştir. *Silsiletu'd-Da'îfa* (801) isimli kitaba bakınız.

[3] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2632) Ebû Ya'lâ (6741), İbnu'l-Cevzî, *el-İlelu'l-Mütanehiye*'de (418) rivayet etti ve dedi ki: "Bu hadisin, Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) rivayeti sahih değildir. Hadiste kopukluk vardır. Fâtıma binti'l-Hüseyn'in, ninesi Fâtımatu'l-Kübrâ'dan rivayeti mürsel'dir."

١٥٠١٥ - حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ دَرَسْتَوَيْهِ الشِّيرَازِيُّ ، بِبَغْدَادَ ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الْحَجَرِيُّ الْكِنْدِيُّ الْكُوفِيُّ ، حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الأَجْلَحِ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ عِكْرِمَةَ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : جَاءَ الْعَبَّاسُ يَعُودُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي مَرَضِهِ ، فَرَفَعَهُ ، فَأَجْلَسَهُ فِي مَجْلِسِهِ عَلَى سَرِيرِهِ ، فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " رَفَعَكَ اللَّهُ ، يَا عَمِّ ، فَقَالَ الْعَبَّاسُ : هَذَا عَلِيٌّ يَسْتَأْذِنُ ، فَقَالَ : يَدْخُلُ ، فَدَخَلَ وَمَعَهُ الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ ، فَقَالَ الْعَبَّاسُ : هَؤُلاءِ وَلَدُكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ ؟ ، قَالَ : وَهُمْ وَلَدُكَ يَا عَمِّ ، قَالَ : أَتُحِبُّهُمَا ، فَقَالَ : أَحَبَّكَ اللَّهُ كَمَا أَحْبَبْتَهُمَا "

رواه الطبراني في الصغير والأوسط وفيه محمد بن يحيى الحجري وهو ضعيف.

15015- İbn Abbâs anlatıyor: (Babam) Abbâs, Resûlullah'ı (sallallahu aleyhi vesellem) hastalığında ziyaret ettiğinde; Hz. Peygamber'i (sallallahu aleyhi vesellem) yatağından kaldırıp oturttu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) kendisine: *"Allah seni yüceltsin, ey amca!"* dedi. Abbâs ona: "Ali girmek için izin istiyor" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Girsin"* deyince, Ali, yanında Hasan ve Hüseyin'le birlikte girdi.

Abbâs, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem): "Bunlar senin çocukların ey Allah'ın Resûlü!" deyince Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Senin de çocukların ey amca"* buyurdu. Abbâs: "Onları seviyor musun?" diye sorunca Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Evet!"* dedi. Abbâs: "Onları sevdiğim gibi Allah ta seni sevsin" dedi.

★Taberânî, *M. es-Sağîr* ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden Muhammed b. Yahyâ zayıftır.[1]

١٥٠١٦ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى ، ثَنَا الْحَسَنُ بْنُ كَثِيرٍ ، ثَنَا سَلْمَى بْنُ عُقْبَةَ الْحَنَفِيُّ الْيَمَامِيُّ ، ثَنَا عِكْرِمَةُ بْنُ عَمَّارٍ ، عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ ، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ، قَالَ : قَالَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، أَيُّمَا أَحَبُّ إِلَيْكَ : أَنَا أَمْ فَاطِمَةُ ؟ قَالَ : " فَاطِمَةُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْكَ ، وَأَنْتَ أَعَزُّ عَلَيَّ مِنْهَا ، وَكَأَنِّي بِكَ وَأَنْتَ عَلَى حَوْضِي تَذُودُ عَنْهُ النَّاسَ ، وَإِنَّ عَلَيْهِ لأَبَارِيقَ مِثْلَ عَدَدِ نُجُومِ السَّمَاءِ ، وَإِنِّي وَأَنْتَ وَالْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ وَفَاطِمَةُ وَعَقِيلٌ وَجَعْفَرٌ فِي الْجَنَّةِ

[1] Taberânî *M. es-Sağîr*'inde (246) ve İbnu'l-Cevzî, *el-İlelu'l-Mütenâhiye*'de (414) rivayet etti ve dedi ki: "Taberânî: "Eclah bunda yalnız kalmıştır" dedi. Ahmed b. Hanbel: "İbn Eclah, başka münker hadisler rivayet etti" dedi. Ebû Hâtim er-Râzî ise: "Hadisiyle ihticac edilmez" dedi. İbn Hibbân: "Ne söylediğini bilmeyen birisiydi" dedi.

إِخْوَانًا عَلَى سُرُرٍ مُتَقَابِلِينَ ، وَأَنْتَ مَعِي وَشِيعَتُكَ فِي الْجَنَّةِ ، ثُمَّ قَرَأَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : ﴿إِخْوَانًا عَلَى سُرُرٍ مُتَقَابِلِينَ﴾ لا يَنْظُرُ أَحَدُهُمْ فِي قَفَا صَاحِبِهِ "

رواه الطبراني في الأوسط وفيه سلمى بن عقبة و لم أعرفه وبقية رجاله ثقات.

15016- Ebû Hureyre bildiriyor: Ali b. Ebî Tâlib, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem): "Ey Allah'ın Resûlü! Ben mi, yoksa Fâtıma mı senin için daha sevgiliyiz?" diye sordu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: *"Fatıma benim için senden daha sevgilidir. Sen benim için ondan daha kıymetlisin. Seni, Havz'ımdan insanları kovuyorken görür gibiyim. Onda gökyüzü yıldızları sayısınca bardaklar vardır. Ben, sen, Hasan, Hüseyin, Fâtıma, Akîl ve Câfer cennette karşılıklı koltuklara oturmuş kardeşleriz. Sen ve taraftarların cennette benimle berabersiniz."* Sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şu âyeti okudu: **"Artık onlar sedirler üzerinde karşılıklı oturan kardeşlerdir."** (Hicr Sur. 47) *"Hiç kimse arkadaşının arkasına bakmaz."*

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden Selmâ b. Ukbe'yi tanımıyorum diğer ravileri güvenilirdir.

١٥٠١٧ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ ، قَالَ : نا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُؤَمَّلِ بْنِ الصَّبَّاحِ ، قَالَ : نا يُونُسُ بْنُ نَافِعِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَشْرَسَ الْمَدَنِيُّ ، قَالَ : نا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أَبِي الزِّنَادِ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ أَبَانَ بْنِ عُثْمَانَ ، قَالَ : سَمِعْتُ عُثْمَانَ ، يَقُولُ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَنْ صَنَعَ إِلَى أَحَدٍ مِنْ وَلَدِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ يَدًا ، فَلَمْ يُكَافِئْهُ بِهَا فِي الدُّنْيَا ، فَعَلَيَّ مُكَافَأَتُهُ غَدًا إِذَا لَقِيَنِي "

رواه الطبراني في الأوسط وفيه عبد الرحمن بن أبي الزناد وهو ضعيف"

15017- Hz. Osmân, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Kim Abdulmuttalib oğullarından birisine yardım eder, o da onu dünyadayken mükafatlandırmazsa, yarın benimle karşılaştığı zaman ödülü bana aittir"* buyurduğunu bildiriyor.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden Abdurrahman b. Ebi'z-Zinâd zayıftır.[1]

١٥٠١٨ – حَدَّثَنَا أَبُو مُسْلِمٍ ، قَالَ : نا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الْوَهَّابِ الْحَجَبِيُّ ، قَالَ : نا خَالِدُ بْنُ حَارِثٍ ، قَالَ : حَدَّثَنِي طَرِيفُ بْنُ عِيسَى الْعَنْبَرِيُّ ، قَالَ : نا يُوسُفُ بْنُ عَبْدِ الْحَمِيدِ ، قَالَ : لَقِيتُ ثَوْبَانَ مَوْلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَحَدَّثَنَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَعَا لأَهْلِهِ ، فَذَكَرَ عَلِيًّا

---

1 Taberânî, *el-Mu'cemu'l-Evsat*'ında (1469) rivayet etti ve dedi ki: "Bu hadis, Osmân'dan sadece bu isnâdla rivayet edilmiştir."

وَفَاطِمَةَ وَغَيْرَهُمَا ، فَقُلْتُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ : مِنْ أَهْلِ الْبَيْتِ أَنَا ؟ قَالَ : " نَعَمْ ، مَا لَمْ تَقُمْ عَلَى بَابِ سُدَّةٍ ، أَوْ تَأْتِي أَمِيرًا تَسْأَلُهُ "

رواه الطبراني في الأوسط ورجاله ثقات.

15018- Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) azatlısı Sevbân bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Ehl-i beyt'ine dua etti, Ali, Fâtıma ve başkalarını duasında andı. Ben dedim ki: "Ey Allah'ın Resûlü! Ben Ehl-i beyt'ten miyim?" *"Bir kadının kapısına gidip ona hizmet etmediğin ve bir yöneticiden bir şey istemediğin sürece Ehl-i beyt'tensin"* buyurdu.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.

١٥٠١٩ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، قَالَ : نَا الْحَسَنُ بْنُ سَهْلٍ الْحَنَّاطُ ، قَالَ : نَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ ، عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَابِرٍ ، قَالَ : سَمِعْتُ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ ، يَقُولُ لِلنَّاسِ حِينَ تَزَوَّجَ بِنْتَ عَلِيٍّ : أَلا تُهَنِّئُونِي ؟ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَقُولُ : " يَنْقَطِعُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كُلُّ سَبَبٍ وَنَسَبٍ إِلا سَبَبِي وَنَسَبِي "

رواه الطبراني في الأوسط والكبير باختصار ورجالهما رجال الصحيح غير الحسن بن سهل وهو ثقة.

15019- Câbir bildiriyor: Ömer b. el-Hattâb, Hz. Ali'nin kızıyla evlendiği zaman şöyle dedi: "Beni kutlamayacak mısınız? Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu duydum: *"Kıyamet günü bütün yakınlıklar ve akrabalıklar kesilir, sadece benim akrabalıklarım kalır."*

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat* ile kısa metinle *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde rivayet etti. Güvenilir bir ravi olan Hasan b. Sehl dışında *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٥٠٢٠ – حَدَّثَنَا عِيسَى بْنُ الْقَاسِمِ الصَّيْدَلانِيُّ الْبَغْدَادِيُّ ، ثنا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ بِشْرِ بْنِ الْحَكَمِ الْمَرْوَزِيُّ ، ثنا مُوسَى بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ الْعَدَنِيُّ ، حَدَّثَنِي الْحَكَمُ بْنُ أَبَانَ ، عَنْ عِكْرِمَةَ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " كُلُّ سَبَبٍ وَنَسَبٍ مُنْقَطِعٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلا سَبَبِي وَنَسَبِي "

رواه الطبراني ورجاله ثقات.

15020- İbn Abbâs, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu nakleder: *"Kıyamet günü, benim yakınlığım ve akrabalığım dışında, bütün yakınlıklar ve akrabalıklar kesilir."*

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.[1]

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2635) rivayet etti.

١٥٠٢١ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ دَاوُدَ الْمَكِّيُّ ، ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ زَكَرِيَّا الْعَبْدِيُّ ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ جَعْفَرٍ الْمُخَرِّمِيُّ ، حَدَّثَتْنِي عَمَّتِي أُمُّ بَكْرٍ بِنْتُ الْمِسْوَرِ بْنِ مَخْرَمَةَ ، أن الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ ، خَطَبَ إِلَى الْمِسْوَرِ بْنِ مَخْرَمَةَ ابْنَتَهُ ، فَزَوَّجَهُ وَقَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : " كُلُّ سَبَبٍ وَنَسَبٍ مُنْقَطِعٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلا سَبَبِي وَنَسَبِي "

رواه الطبراني وفيه إبراهيم بن زكريا العبدسي و لم أعرفه.

15021- Ümmü Bekr binti'l-Misver b. Mahrame bildiriyor: Hasan b. Ali, Misver b. Mahrame'nin kızını istedi. Misver, kızını onunla evlendirdi ve Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle nakletti: *"Kıyamet günü bütün yakınlıklar ve akrabalıklar kesilir, sadece benim akrabalıklarım kalır."*

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden İbrâhim b. Zekeriyâ el-Abdî'yi tanımıyorum.[2]

١٥٠٢٢ - حَدَّثَنَا أبو الزبياع، حَدَّثَنَا زهير بن عباد، حَدَّثَنَا وكيع، عَن سُفْيَان الثوري، عَن أبي إِسْحَاق، عَن جبار الطائي، عَنْ أَبِي مُوسَى الأَشْعَرِي قَالَ : قَالَ رَسُولُ الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : أَنَا وَعَلِيٌّ وَفَاطِمَةُ وَالْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ يَوْمَ القِيَامَةِ فِي قُبَّةٍ تَحْتَ العَرْشِ.

رواه الطبراني وفيه جبار الطائي و لم أعرفه.

15022- Ebû Mûsâ el-Eş'arî, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu rivayet eder: *"Ben, Ali, Fâtıma, Hasan ve Hüseyin, kıyamet günü Arş'ın altında bir kubbenin içindeyiz."*

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Cubâr et-Tâ'î'yi tanımıyorum.

١٥٠٢٣ - حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ سَلْمٍ الرَّازِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ ضُرَيْسٍ الْفَيْدِيُّ ، حَدَّثَنَا عِيسَى بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عُمَرَ بْنِ عَلِيٍّ ، حَدَّثَنِي أَبِي ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَدِّهِ ، عَنْ عَلِيٍّ ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " أَنَا وَفَاطِمَةُ وَحَسَنٌ وَحُسَيْنٌ مُجْتَمِعُونَ وَمَنْ أَحَبَّنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ ، نَأْكُلُ وَنَشْرَبُ حَتَّى يُفَرَّقَ بَيْنَ الْعِبَادِ " ، فَبَلَغَ ذَلِكَ رَجُلا مِنَ النَّاسِ ، فَسَأَلَ عَنْهُ فَأَخْبَرْتُهُ ، فَقَالَ : كَيْفَ بِالْعَرْضِ وَالْحِسَابِ ؟ فَقُلْتُ لَهُ : كَيْفَ كَانَ لِصَاحِبِ يس بِذَلِكَ حِينَ أُدْخِلَ الْجَنَّةَ مِنْ سَاعَتِهِ ؟

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (no. 11621) rivayet etti.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (20/27) rivayet etti. Ravilerden Ümmü Bekr binti'l-Misver, makbûldür.

رواه الطبراني وفيه جماعة لم أعرفهم.

15023- Hz. Ali, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu nakleder: *"Ben, Ali, Fâtıma, Hasan ve Hüseyin, kıyamet günü bizi sevenlerle bir araya gelip kullar birbirinden ayrılana kadar yiyip içeceğiz."* (Ali der ki) halktan birisi bu sözü duyunca bana bunu sordu. Ona bu hadisi söyledim. Adam: "Amellerimizin arzedileceği ve hesap günü nasıl olacak?" diye sorunca dedim ki: "Yâsîn sahibi (Yâsîn sûr. 26. âyette bahsi geçen kişi) öldürüldüğü anda nasıl cennete girdiyse öyle olacak."

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden tanımadığım kimseler vardır.

١٥٠٢٤ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْمُرِّيُّ الْقَنْطَرِيُّ ، ثنا حَرْبُ بْنُ الْحَسَنِ الطَّحَّانُ ، ثنا يَحْيَى بْنُ يَعْلَى ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عُبَيْدِ اللّهِ بْنِ أَبِي رَافِعٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَدِّهِ ، أَنَّ رَسُولَ اللّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِعَلِيٍّ : " إِنَّ أَوَّلَ أَرْبَعَةٍ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ : أَنَا وَأَنْتَ وَالْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ ، وَذَرَارِيُّنَا خَلْفَ ظُهُورِنَا ، وَأَزْوَاجُنَا خَلْفَ ذَرَارِيِّنَا ، وَشِيعَتُنَا عَنْ أَيْمَانِنَا وَعَنْ شَمَائِلِنَا "

رواه الطبراني وفيه يحيى بن يعلى الأسلمي وهو ضعيف.

15024- Ebû Râfi, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), Hz. Ali'ye hitaben: *"Cennete ilk girecek dört kişi şunlardır: Ben, sen, Hasan ve Hüseyin. Zürriyetimiz arkamızda, hanımlarımız, zürriyetimizin arkasında, şiamız sağımızda ve solumuzda olacaktır"* buyurduğunu bildiriyor.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Yahyâ b. Ya'lâ el-Eslemî zayıftır.[1]

١٥٠٢٥ – حَدَّثَنَا حَفْصُ بْنُ عُمَرَ الرَّقِّيُّ ، ثنا قَبِيصَةُ بْنُ عُقْبَةَ ، ثنا سُفْيَانُ ، عَنْ مُوسَى بْنِ عُبَيْدَةَ الرَّبَذِيِّ ، عَنْ إِيَاسِ بْنِ سَلَمَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " النُّجُومُ جُعِلَتْ أَمَانًا لأَهْلِ السَّمَاءِ ، وَإِنَّ أَهْلَ بَيْتِي أَمَانٌ لأُمَّتِي "

رواه الطبراني وفيه موسى بن عبيدة الربذي وهو متروك.

15025- Seleme b. el-Ekva, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Yıldızlar gökyüzü halkının emniyet vesilesidir. Ehl-i beyt'im ise ümmetimin emniyet vesilesidir"* buyurduğunu bildiriyor.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Mûsa b. Ubeyde er-Rebezî metrûktur.[2]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2624) rivayet etti.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (6262) rivayet etti.

١٥٠٢٦ - حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ الْحُسَيْنِ الصابونِيُّ التُّسْتَرِيُّ ، ثنا عَبَّادُ بْنُ يَعْقُوبَ ، ثنا مُوسَى بْنُ عُمَيْرٍ ، عَنِ الأَعْمَشِ ، عَنْ مُجَاهِدٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، ﴿سَلامٌ عَلَى إِلْ يَاسِينَ﴾ قَالَ : " نَحْنُ آلَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "

رواه الطبراني وفيه موسى بن عمير القرشي وهو كذاب.

15026- İbn Abbâs der ki: "**Âl-i Yâsîn'e selam olsun**" (Saffât Sur. 130) âyetinde biz Muhammed'in (sallallahu aleyhi vesellem) Âl'i (Ehl-i Beyti) kastedilmiştir."

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Mûsa b. Umeyr el-Kureşî hadis uyduran biridir.[1]

١٥٠٢٧ - حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ ، حَدَّثَنَا قُرَيْشُ بْنُ أَنَسٍ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو ، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " خَيْرُكُمْ ، خَيْرُكُمْ لأَهْلِي مِنْ بَعْدِي " ، قَالَ أَبُو خَيْثَمَةَ : النَّاسُ يَقُولُونَ : " لأَهْلِهِ " ، وَقَالَ هَذَا : " لأَهْلِي "

رواه أبو يعلى ورجاله ثقات.

15027- Ebû Hureyre, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildiriyor: *"Sizin en hayırlınız, benden sonra ehlime en iyi davrananınızdır."* (Ravi) Ebû Hayseme dedi ki: "İnsanlar bunu «*ehline (yani ailesine)*» şeklinde naklederler. Burada ise: «*Ehlime*» denilmiştir."

★Ebû Ya'lâ rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.[2]

(بَابَانِ فِي مَنَاقِبِ الحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ ﷺ)

Hasan b. Ali'nin Menkıbeleri

١٥٠٢٨ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا أَبُو نُعَيْمٍ ضِرَارُ بْنُ صُرَدَ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ فُضَيْلٍ ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ مُيَسَّرٍ ، عَنْ عُمَرَ بْنِ عُمَيْرٍ ، عَنْ عُرْوَةَ بْنِ فَيْرُوزَ ، عَنْ سَوْدَةَ بِنْتِ مِسْرَحٍ ، قَالَتْ : كُنْتُ فِيمَنْ حَضَرَ فَاطِمَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا حِينَ ضَرَبَهَا الْمَخَاضُ فِي نِسْوَةٍ ، فَأَتَانَا النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ : " كَيْفَ هِيَ ؟ " قُلْتُ : إِنَّهَا لَمَجْهُودَةٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ ، قَالَ : " فَإِذَا هِيَ وَضَعَتْ فَلا

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (11064) rivayet etti.

[2] Ebû Ya'lâ rivayet etti. (5924) Ravilerden Kureyş b. Enes doğru sözlüdür. Ömrünün sonlarında ezberi değişmiştir. Güvenilir bir ravi olan Şucâ b. el-Velîd, Hatîb el-Bağdâdî'nin *Tarih*'inde (7/13) onun bu rivayetine mütâbat etmiştir. Her iki isnâdda yer alan Muhammed b. Amr hakkında ihtilaf vardır ve hadisleri hasendir.

تَسْبِقِينِي فِيهِ بِشَيْءٍ " ، قَالَتْ : فَوَضَعَتْ ، فَسَرُّوهُ وَلَفُّوهُ فِي خِرْقَةٍ صَفْرَاءَ ، فَجَاءَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ : " مَا فَعَلَتْ ؟ " , قُلْتُ : قَدْ وَلَدَتْ غُلامًا ، وَسَرَرْتُهُ وَلَفَفْتُهُ فِي خِرْقَةٍ ، قَالَ : " عَصَيْتِنِي " ، قَالَتْ : أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ مَعْصِيَةِ اللَّهِ وَمِنْ غَضَبِ رَسُولِهِ ، قَالَ : " ائْتِينِي بِهِ " ، فَأَتَيْتُهُ بِهِ ، فَأَلْقَى الْخِرْقَةَ الصَّفْرَاءَ ، وَلَفَّهُ فِي خِرْقَةٍ بَيْضَاءَ ، وَتَفَلَ فِي فِيهِ ، وَأَلْبَأَهُ بِرِيقِهِ ، فَجَاءَ عَلِيٌّ ، فَقَالَ : " مَا سَمَّيْتَهُ يَا عَلِيُّ ؟ " قَالَ : سَمَّيْتُهُ جَعْفَرًا يَا رَسُولَ اللَّهِ ، قَالَ : " لا ، وَلَكِنْ حَسَنٌ ، وَبَعْدَهُ حُسَيْنٌ ، وَأَنْتَ أَبُو حَسَنٍ "

15028- Sevde binti Misrah bildiriyor: Hz. Fâtıma'nın doğum sancıları başladığı zaman yanında olan kadınlarla beraberdim. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) yanımıza gelerek: *"Fâtıma nasıl?"* diye sordu. Ben: "Doğum yapmak üzeredir, ey Allah'ın Resûlü!" dedim. *"Doğum yaptığı zaman, benden önce ona bir şey vermesin (emzirmesin)"* buyurdu.

Doğum yaptı ve onu sarı bir bez ile sardılar. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) geldi ve: *"Ne yaptın?"* dedi. Dedim ki: "Bir oğlan doğurdu ve onu bir beze sardım." Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Bana isyan mı ettin?"* deyince: "Allah'a asi olmaktan ve Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) öfkesinden Allah'a sığınırım" dedim. *"Onu bana getir!"* buyurdu. Onu getirince üzerindeki sarı renkli bezi çıkardı ve beyaz bir bezle sardı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) çocuğun ağzına tükürüğünden koydu ve ona ağzının suyundan verdi.

Hz. Ali geldiğinde ona: *"İsmini ne koydun?"* deyince, Ali: "Câfer koydum" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Hayır! Bunun ismi Hasan'dır, bundan sonra olacak çocuğun ismi Hüseyin olacaktır. Sen de Ebû Hasan'sın"* buyurdu.[1]

١٥٠٢٩ - وفي رواية : " وَأَنْتَ أَبُو حَسَنِ الْخَيْرِ "

رواه الطبراني بإسنادين في أحدهما عمر بن فيروز وعمر بن عمير و لم أعرفهما وبقية رجاله وثقوا.

15029- Bir rivayette ise şöyledir: *"Sen de Ebu'l-Hasan el-Hayr'sın."*

★Taberânî iki isnâdla rivayet etti. Birisinde yer alan Urve b. Feyrûz ile Ömer b. Umeyr vardır ki ikisini de tanımıyorum. Diğer ravileri güvenilir sayılmıştır.[2]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (24/311-312) rivayet etti.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2542, 24/ 311, 312) rivayet etti.

١٥٠٣٠ - حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللهِ ، حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ مَسْعَدَةَ ، عَنِ الْمُنْذِرِ بْنِ ثَعْلَبَةَ ، عَنْ عِلْبَاءَ بْنِ أَحْمَرَ ، قَالَ : قَالَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ : خَطَبْتُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ابْنَتَهُ فَاطِمَةَ ، قَالَ : فَبَاعَ عَلِيٌّ دِرْعًا لَهُ وَبَعْضَ مَا بَاعَ مِنْ مَتَاعِهِ ، فَبَلَغَ أَرْبَعَ مِائَةٍ وَثَمَانِينَ دِرْهَمًا ، قَالَ : " وَأَمَرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَجْعَلَ ثُلُثَيْهِ فِي الطِّيبِ ، وَثُلُثًا فِي الثِّيَابِ ، وَمَجَّ فِي جَرَّةٍ مِنْ مَاءٍ فَأَمَرَهُمْ أَنْ يَغْتَسِلُوا بِهِ " ، قَالَ : " وَأَمَرَهَا أَنْ لا تَسْبِقَهُ بِرِضَاعِ وَلَدِهَا " ، قَالَ : فَسَبَقَتْهُ بِرِضَاعِ الْحُسَيْنِ وَأَمَّا الْحَسَنُ فَإِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَنَعَ فِي فِيهِ شَيْئًا لا نَدْرِي مَا هُوَ ، فَكَانَ أَعْلَمَ الرَّجُلَيْنِ"

رواه أبو يعلى ورجاله ثقات.

15030- Ali b. Ebî Tâlib der ki: "Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) kızı Fâtıma'yı istedim." (Ravi) dedi ki: Hz. Ali kendisine ait olan bir zırhı ve bazı eşyalarını 480 dirheme sattı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) paranın üçte ikisiyle yemek almasını, kalan üçte biriyle giyecek almasını emretti. Su dolu bir testiye tükürerek onunla yıkanmalarını emretti. (Fâtıma'ya da) çocuğunu ondan önce emzirmemesini emretti. Hüseyin'i ise Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) görmeden önce emzirdi. Hasan'ın ise ağzına bilmediğimiz bir şey koydu. Hasan bu sebeple (Hüseyin'den) daha bilgiliydi.

★Ebû Ya'lâ rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.

١٥٠٣١ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُحَمَّدٍ التَّمَّارُ الْبَصْرِيُّ وَأَبُو خَلِيفَةَ، قَالا : ثنا أَبُو الْوَلِيدِ الطَّيَالِسِيُّ ، ثنا مُبَارَكُ بْنُ فَضَالَةَ ، عَنِ الْحَسَنِ ، عَنْ أَبِي بَكْرَةَ ، قَالَ : كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي ، فَكَانَ الْحَسَنُ يَجِيءُ وَهُوَ صَبِيٌّ صَغِيرٌ ، فَكَانَ كُلَّمَا سَجَدَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَثَبَ عَلَى رَقَبَتِهِ وَظَهْرِهِ ، فَيَرْفَعُ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأْسَهُ رَفْعًا رَفِيقًا حَتَّى يَضَعَهُ ، فَقَالُوا : يَا رَسُولَ اللهِ إِنَّكَ لَتَصْنَعُ بِهَذَا الْغُلامِ شَيْئًا مَا رَأَيْنَاكَ تَصْنَعُهُ ، إِنَّهُ " رَيْحَانَتِي مِنَ الدُّنْيَا ، إِنَّ ابْنِي هَذَا سَيِّدٌ ، وَعَسَى أَنْ يُصْلِحَ اللهُ بِهِ بَيْنَ فِئَتَيْنِ مِنَ الْمُسْلِمِينَ "

15031- Ebû Bekre bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) namaz kılıyordu. Secdeye vardığında, Hasan sırtına ve omuzuna çıkıyordu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hasan'ın düşmemesi için başını secdeden yavaşça kaldırıyordu. Dediler ki: "Ey Allah'ın Resûlü! Hasan'a yaptığın öyle bir şey ki senin daha önce bunu başkasına yaptığını görmedik." Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"O, benim dünyadaki reyhanımdır. Benim bu*

oğlum seyyiddir. Umarım ki, Allah onunla iki Müslüman topluluğun arasını bulur" buyurdu.[1]

١٥٠٣٢ - وفي رواية : يَثِبُ عَلَى ظَهْرِهِ إِذَا سَجَدَ فَفَعَلَ ذَلِكَ غَيْرَ مَرَّةٍ"

رواه أحمد والبزار والطبراني ورجال أحمد رجال الصحيح غير مبارك بن فضالة وقد وثق.

15032- Bir rivayette: "Sırtına çıkıyor ve bunu defalarca yapıyordu" ifadesi geçmektedir

★Ahmed, Bezzâr ve Taberânî rivayet ettiler. Ahmed'in, güvenilir bir ravi olan Mübârek b. Fadâla dışındaki ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

١٥٠٣٣ - حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ بَكْرِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ، حَدَّثَنِي أَبِي، عَنْ عِيسَى بْنِ الْمُخْتَارِ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي لَيْلَى، عَنْ عَطِيَّةَ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ : جَاءَ حَسَنٌ إِلَى رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ سَاجِدٌ فَرَكِبَ عَلَى ظَهْرِهِ فَأَخَذَهُ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِيَدِهِ حَتَّى قَامَ ثُمَّ رَكَعَ فَقَامَ عَلَى ظَهْرِهِ فَلَمَّا قَامَ أَرْسَلَهُ فَذَهَبَ"

رواه البزار وفي إسناده خلاف.

15033- Ebû Saîd bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) secdedeyken, Hasan gelip sırtına bindi. Hz. Peygamber (düşmemesi için) elinden tutarak kıyama kalktı. Rükûya varıncaya dek sırtında kaldı. Rükûya varınca elini bıraktı ve Hasan sırtından inip gitti.

★Bezzâr rivayet etti. Ravileri hakkında ihtilaf vardır.[3]

١٥٠٣٤ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْخُزَاعِيُّ الأَصْبَهَانِيُّ ، قَالَ : حَدَّثَنَا الْقَعْنَبِيُّ ، وَحَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ، قَالَ : حَدَّثَنَا أَبُو نُعَيْمٍ ضِرَارُ بْنُ صُرَدَ . ح وَحَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ عُثْمَانَ بْنِ صَالِحٍ، قَالَ : حَدَّثَنَا أَصْبَغُ بْنُ الْفَرَجِ ، قَالُوا : حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَابِسٍ ، عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي زِيَادٍ ، عَنِ الْبَهِيِّ مَوْلَى الزُّبَيْرِ ، عَنِ ابْنِ الزُّبَيْرِ ، قَالَ : " لَقَدْ رَأَيْتُ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَاجِدًا ، حَتَّى جَاءَ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ ، فَصَعَدَ عَلَى ظَهْرِهِ ، فَمَا أَنْزَلَهُ حَتَّى كَانَ هُوَ الَّذِي نَزَلَ ، وَإِنْ كَانَ لَيُفْرِجُ لَهُ رِجْلَيْهِ ، فَيَدْخُلُ مِنْ ذَا الْجَانِبِ ، وَيَخْرُجُ مِنْ ذَا الْجَانِبِ الآخَرِ"

[1] Ahmed (5/44), Bezzâr (2639, Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr* (2591) ve *el-Mu'cemu'l-Evsat*'ında (1554) rivayet etti. Bezzâr dedi ki: "Ravilerinden Mübârek'in zararı yoktur. Ondan, ilim ehli birçok kişi rivayette bulunmuştur."

[2] Ahmed (5/51) ve Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2594) rivayet etti.

[3] Bezzâr (2638) rivayet etti. Ravilerden Atiyye el-Avfî zayıftır.

رواه الطبراني وفيه علي بن عابس وهو ضعيف.

15034- İbnü'z-Zübeyr anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) secdedeyken, Hasan b. Ali gelip sırtına çıktı. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), Hasan kendiliğinden ininceye kadar onu sırtından indirmedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bacaklarını açar, Hasan da bir taraftan girip öbür taraftan çıkardı.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Ali b. Âbis zayıftır.[1]

١٥٠٣٥ - حَدَّثَنا الْحَسَنُ بْنُ قَزَعَةَ ، قَالَ : نا عَلِيُّ بْنُ عَابِسٍ ، قَالَ : نا يَزِيدُ بْنُ أَبِي زِيَادٍ ، عَنِ الْبَهِيِّ ، قَالَ : " قُلْتُ لِعَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ أَخْبِرْنِي بِأَقْرَبِ النَّاسِ شَبَهًا بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ : الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ ، كَانَ أَقْرَبَ النَّاسِ شَبَهًا بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَأَحَبَّهُمْ إِلَيْهِ ، كَانَ يَجِيءُ وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَاجِدٌ ، فَيَقَعُ عَلَى ظَهْرِهِ ، فَلا يَقُومُ حَتَّى يَتَنَحَّى ، وَيَجِيءُ فَيَدْخُلُ تَحْتَ بَطْنِهِ ، فَيُفَرِجُ لَهُ رِجْلَيْهِ حَتَّى يَخْرُجَ "

رواه البزار وفيه علي بن عابس وهو ضعيف.

15035- Behiy anlatıyor: Abdullah b. ez-Zübeyr'e: "İnsanlar arasında Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) en çok benzeyen kişiyi bana söyle" diye sordum. Şu karşılığı verdi: "Hasan b. Ali'dir. Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) en çok benzeyen oydu ve Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem) en çok sevdiği kişiydi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) secdedeyken, gelir sırtına çıkardı. İnene kadar Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) secdeden kalkmazdı. Gelip O'nun karnının altına girer çıkabilmesi için Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bacaklarını açardı."

★Bezzâr rivayet etti. Ravilerden Ali b. Âbis zayıftır.[2]

١٥٠٣٦ - وَعَنْ اِبْنِ أَبِي مُلَيْكَةَ قَالَ : كَانَتْ فَاطِمَةُ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا تُنْقِزُ الحَسَنَ وَتَقُولُ : بَنِي شَبِيْهِ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْسَ بِشَبِيْهِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلاَمُ"

رواه أحمد وهو مرسل وفيه زمعة بن صالح وهو لين.

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (21074) rivayet etti.

[2] Bezzâr (2631) rivayet etti ve dedi ki: "Bu hadisin bu lafızla İbnü'z-Zübeyr'in başkasından rivayet edildiğini bilmiyoruz. Bu hadisi sadece Ali b. Abbâs, Yezîd'den, o da Behî'den rivayet etmiştir.

15036- İbn Ebî Muleyke der ki: "Hz. Fâtıma, Hasan'ı kastederek şöyle derdi: "Oğlum, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) benzer, Ali'ye ise benzemez."

★Ahmed rivayet etti, mürseldir. Ravilerden Zem'a b. Sâlih hadiste gevşektir.[1]

١٥٠٣٧ - حَدَّثَنَا زَكَرِيَّا بْنُ حَمْدَوَيْهِ الصَّفَّارُ الْبَغْدَادِيُّ ، حَدَّثَنَا عَفَّانُ بْنُ مُسْلِمٍ ، ثنا عَبْدُ الْوَاحِدِ بْنُ زِيَادٍ ، عَنْ عَاصِمِ بْنِ كُلَيْبٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : ذُكِرَ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ عِنْدَ ابْنِ عَبَّاسٍ ، فَقَالَ : " إِنَّهُ كَانَ يُشْبِهُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "

رواه الطبراني ورجاله ثقات إلا أن كليبا لا أعرف له سماعا من الصحابة.

15037- Kuleyb b. Şihâb der ki: "Hasan b. Ali, İbn Abbâs'ın yanında anılınca: "O, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) benzerdi" dedi.

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilirdir. Sadece Kuleyb'in sahabeden dinlediğini bilmiyorum.[2]

١٥٠٣٨ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا أَبُو كُرَيْبٍ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عَبَّادِ بْنِ أَبِي زَائِدَةَ ، ثنا يَحْيَى بْنُ زَكَرِيَّا بْنِ أَبِي زَائِدَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ ، عَنْ هُبَيْرَةَ بْنِ يَرِيمَ ، عَنْ عَلِيٍّ ، قَالَ : " أَشْبَهُ النَّاسِ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا بَيْنَ رَأْسِهِ إِلَى نَحْرِهِ الْحَسَنُ "

رواه الطبراني وإسناده جيد.

15038- Hz. Ali der ki: "Başından boğazına kadar olan kısmında (simâ olarak), Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) en çok benzeyen kişi (oğlum) Hasan'dır."

★Taberânî rivayet etti. Senedi ceyyiddir.[3]

١٥٠٣٩ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَمْرِو بْنِ مُرَّةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَارِثِ عَنْ زُهَيْرِ بْنِ الحارث قَالَ بَيْنَمَا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ يَخْطُبُ بَعْدَ مَا قُتِلَ عَلِيٌّ إِذْ قَامَ رَجُلٌ مِنَ الأَزْدِ آدَمُ طُوَالٌ فَقَالَ لَقَدْ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَاضِعَهُ فِى حَبْوَتِهِ يَقُولُ مَنْ أَحَبَّنِى فَلْيُحِبَّهُ فَلْيُبَلِّغِ الشَّاهِدُ الْغَائِبَ. وَلَوْلاَ عَزْمَةُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا حَدَّثْتُكُمْ"

---

1 Ahmed (6/283): "Babam hakkı için! (Bu) Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) benzer, Ali'ye benzemez" ibaresiyle rivayet etti.

2 Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2529) rivayet etti.

3 Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2671) rivayet etti.

رواه أحمد وفيه من لم أعرفه.

15039- Züheyr b. el-Hâris[1] anlatıyor: Hz. Ali öldürüldükten sonra, Hasan, hutbe verirken, Ezd kabilesinden, esmer ve uzun boylu birisi kalkarak dedi ki: "Resûlullah'ı (sallallahu aleyhi vesellem), (Hasan'ı) kucağına almış: *«Beni seven bunu da sevsin. Burada olan burada olmayana bunu bildirsin»* derken gördüm. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) sıkı emri olmasaydı size bunu anlatmazdım."

★Ahmed rivayet etti. Ravilerden tanımadığım biri vardır.

١٥٠٤٠ - حَدَّثَنَا عَبْدَانُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْمَرْوَزِيُّ ، ثنا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ ، ثنا حَاتِمُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ ، عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ أَبِي مُزَرِّدٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ، قَالَ : سَمِعَتْ أُذُنَايَ هَاتَانِ ، وَأَبْصَرَتْ عَيْنَايَ هَاتَانِ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ آخِذٌ بِكَفَّيْهِ جَمِيعًا حَسَنًا أَوْ حُسَيْنًا وَقَدَمَاهُ عَلَى قَدَمَيْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَهُوَ يَقُولُ : " حُزُقَّةٌ حُزُقَّةٌ ارْقَ عَيْنَ بَقَّةٍ " ، فَيَرْقَى الْغُلامُ حَتَّى يَضَعَ قَدَمَيْهِ عَلَى صَدْرِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، ثُمَّ قَالَ لَهُ : " افْتَحْ " ، قَالَ : ثُمَّ قَبَّلَهُ ، ثُمَّ قَالَ : " اللَّهُمَّ أَحِبَّهُ فَإِنِّي أُحِبُّهُ "

رواه الطبراني وفيه أبو مزرد و لم أجد من وثقه وبقية رجاله رجال الصحيح.

15040- Ebû Hureyre bildiriyor: Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), Hasan veya Hüseyin'i eliyle tutmuş, ayakları Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) ayaklarının üzerindeyken, Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle dediğini, şu kulaklarım duydu ve şu gözlerim gördü: *"Minicik ayaklı, tırman ey küçük gözlü."*

Çocuk tırmanıp ayaklarını Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) göğsüne koyuyordu. Sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Ağzını aç"* buyurduktan sonra onu öperek: *"Allahım! Onu seveni ben de seviyorum"* dedi.

★Taberânî rivayet eti. Ravilerden Ebû Muzerrid'i güvenilir bulanı görmedim. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.

١٥٠٤١ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا مُوسَى بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ حَيَّانَ الْبَصْرِيُّ ، ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ أَبِي الْوَزِيرِ ، ثنا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي الْكَنَّاتِ ، عَنِ ابْنِ أَبِي مُلَيْكَةَ ، عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا ، أَنَّ النَّبِيَّ

[1] Ahmed de (5/366) Züheyr b. el-Ekmar olarak geçmektedir. Bu kişiyi iki neseble de bulamadım. Belki de bu, Heysemî'nin işaret ettiği kişidir. Diğer ravileri güvenilir ve tanınan kişilerdir.

صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَأْخُذُ حَسَنًا فَيَضُمُّهُ إِلَيْهِ ، فَيَقُولُ : " اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَا ابْنِي فَأَحِبَّهُ ، وَأَحِبَّ مَنْ يُحِبُّهُ "

رواه الطبراني وفيه عثمان بن أبي الكنات وفيه ضعف.

15041- Hz. Âişe bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hasan'ı alıp bağrına basar ve şöyle derdi: *"Allahım! Bu benim oğlumdur. Onu ve onu seveni sev."*

★Taberânî rivayet eti. Ravilerden Osmân b. Ebi'l-Kennât'te zayıflık vardır.[1]

١٥٠٤٢ – حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا أَبُو نُعَيْمٍ ، حَدَّثَنَا عَبْدُ السَّلامِ بْنُ حَرْبٍ ، عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي زِيَادٍ ، عَنْ يَزِيدَ بْنِ يُحَنَّسَ ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ زَيْدِ بْنِ نُفَيْلٍ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ احْتَضَنَ حَسَنًا ، فَقَالَ : " اللَّهُمَّ إِنِّي قَدْ أَحْبَبْتُهُ فَأَحِبَّهُ "

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح غير يزيد بن يحنس وهو ثقة.

15042- Saîd b. Zeyd b. Nüfeyl bildiriyor: Resulullah (sallallahu aleyhi vesellem) Hasan'ı kucaklayarak: *"Allahım! Ben onu seviyorum sen de sev"* buyurdu.

★Taberânî rivayet etti. Ravileri, güvenilir bir ravi olan Yezîd b. Yuhannes dışında *Sahîh*'in ravileridir.[2]

١٥٠٤٣ – وَعَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِلْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ : اللَّهُمَّ إِنِّي أُحِبُّهُ فَأَحِبَّهُ ، وَأَحِبَّ مَنْ يُحِبُّهُ "

قلت : هو في الصحيح غير قوله : وأحب من يحبه رواه الطبراني في الكبير والأوسط والبزار وأبو يعلى ورجال الكبير رجال الصحيح.

15043- Berâ b. Âzib, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), Hasan b. Ali'yi kasdederek: *Allahım! Ben onu seviyorum. Sen de onu ve onu seveni sev"*buyurdu.

Derim ki: *Sahîh*'te *"Onu seveni sev"* şeklinde değildir.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr* ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında, Bezzâr ve Ebû Ya'lâ rivayet ettiler. Ebû Ya'lâ'nın ve *el-Mu'cemu'l-kebîr*'in ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2585) rivayet etti.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr* (351, 2581) ile *el-Mu'cemu'l-Evsat*'ta (1371), Ebû Ya'lâ (960) ve Bezzâr (2633) rivayet ettiler. Ravilerden Yezîd b. Ebî Ziyâd zayıftır.

١٥٠٤٤ - وَعَنْ رَجَاءِ بْنِ رَبِيْعَةَ قَالَ : كُنْتُ جَالِساً بِالْمَدِيْنَةِ فِي مَسْجِدِ الرَّسُول صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي حَلَقَةٍ فِيْهَا أَبُو سَعِيْدٍ وَعَبْدُ اللهِ بْنُ عَمْرٍو فَمَرَّ الحَسَنُ بْنُ عَلِي فَسَلَّمَ فَرَدَّ عَلَيْهِ القَوْمُ وَسَكَتَ عَبْدُ اللهِ بْنُ عَمْرٍو ثُمَّ إِتَّبَعَهُ فَقَالَ : وَعَلَيْكَ السَّلاَمُ وَرَحْمَةُ اللهِ ثُمَّ قَالَ : هَذَا أَحَبُّ أَهْلُ الأَرْضِ إِلَى أَهْلِ السَّمَاءِ وَاللهِ مَا كَلَّمْتُهُ مُنْذُ لَيَالِ صِفِّيْنَ . فَقَالَ أَبُو سَعِيْدٍ : أَلاَ تَنْطَلِقُ إِلَيْهِ فَتَعْتَذِرُ إِلَيْهِ ؟ قَالَ : نَعَمْ فَقَامَ فَدَخَلَ أَبُو سَعِيْدٍ فَاسْتَأْذَنَ فَأَذِنَ لَهُ ثُمَّ اِسْتَأْذَنَ لِعَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرٍو فَدَخَلَ فَقَالَ أَبُو سَعِيْدٍ لِعَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرٍو : حَدِّثْنَا بِالَّذِي حَدَّثْتَنَا بِهِ حَيْثُ مَرَّ الحَسَنُ فَقَالَ : نَعَمْ أَنَا أُحَدِّثُكُمْ : إِنَّهُ أَحَبُّ أَهْلُ الأَرْضِ إِلَى أَهْلِ السَّمَاءِ قَالَ : فَقَالَ لَهُ الحَسَنُ : إِذْ عَلِمْتَ أَنِّي أَحَبُّ أَهْلُ الأَرْضِ إِلَى أَهْلِ السَّمَاءِ فَلِمَ قَاتَلْتَنَا أَوْ كَثَّرْتَ يَوْمَ صِفِّيْنَ ؟ قَالَ : أَمَا إِنِّي وَاللهِ مَا كَثَّرْتُ سَوَاداً وَلاَ ضَرَبْتُ مَعَهُمْ بِسَيْفٍ وَلَكِنِّي حَضَرْتُ مَعَ أَبِي أَوْ كَلِمَةٍ نَحْوَهَا . قَالَ : أَمَا عَلِمْتَ أَنَّهُ لاَ طَاعَةَ لِمَخْلُوقٍ فِي مَعْصِيَةِ اللهِ ؟ قَالَ : بَلَى وَلَكِنِّي كُنْتُ أَسْرُدُ الصَّوْمَ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَشَكَانِي أَبِي إِلَى رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللهِ إِنَّ عَبْدَ اللهِ بْنِ عَمْرٍو يَصُومُ النَّهَارَ وَيَقُومُ اللَّيْلَ . قَالَ : " صُمْ وَأَفْطِر وَصَلِّ وَنَمْ فَإِنِّي أَنَا أُصَلِّي وَأَنَامُ وَأَصُومُ وَأَفْطِرُ " . قَالَ لِي : " يَا عَبْدَ اللهِ أَطِعْ أَبَاكَ " . فَخَرَجَ يَوْمَ صِفِّيْنَ وَخَرَجْتُ مَعَهُ"

رواه البزار ورجاله رجال الصحيح غير هاشم بن البريد وهو ثقة قلت : وتأتي له طريق في فضل الحسين أيضا.

15044- Recâ b. Rabî'a anlatıyor: Medine'de Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Mescid'inde Ebû Saîd ve Abdullah b. Amr'ın da bulunduğu bir halkada oturuyordum. Hasan b. Ali selam verip girdi. Halk selamına karşılık verdi. Abdullah b. Amr sustu. Sonra şöyle dedi: "Allah'ın selamı ve bereketi üzerine olsun." Sonra: "Bu kişi, (şu an) yeryüzünde, gökyüzü ahalisinin en çok sevdiği kişidir. Vallahi onunla Sıffîn gününden beri konuşmadım" dedi.

Ebû Saîd dedi ki: "Yanına gidip ondan özür dilesen olmaz mı?" deyince İbn Amr: "Olur" dedi ve birlikte Hasan'ın yanına gittiler. Ebû Saîd, kendisi ve Abdullah b. Amr'ın girmesi için izin istedi. (İzin alıp) girdiklerinde Ebû Saîd, Abdullah b. Amr'a dedi ki: "Hasan geçtiği

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2583) rivayet etti. Bu hadisi Bezzâr ve Ebû Ya'lâ'da göremedim. Belki de daha önceki hadisle karışmıştır. Ravilerden Ebû Nuaym eğer Dırâr b. Surad ise zayıftır. Eğer Fadl b. Dukeyn ise güvenilirdir. İkisi de muhtemeldir.

zaman bize söylediğini söyle." Abdullah b. Amr: "Olur söylerim. Bu zât, yeryüzünde, gökyüzü ahalisinin en çok sevdiği kişidir" dedi.

Hasan ona: "Benim, yeryüzünde gökyüzü ehlinin en çok sevdiği kişiysem, Sıffîn günü neden bizimle savaştın veya (karşı tarafın yanında durarak) sayılarını çoğalttın?" dedi. Abdullah dedi ki: "Vallahi ne onların sayısını çoğalttım, ne de onlarla beraber kılıç salladım. Sadece babamla beraber oldum." Veya buna benzer bir söz söyledi. Hasan: "Allah'a isyan olan hususta kula itaatin olmadığını bilmiyor musun?" diye sorunca şu karşılığı verdi:

Evet biliyorum. Ama Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) zamanında peş peşe (her gün) oruç tutuyordum. Babam beni Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) şikâyet ederek: "Ey Allah'ın Resûlü! Abdullah, devamlı gündüz oruç tutuyor, gece namaz kılıyor" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: *"Hem oruç tut hem yemek ye, hem namaz kıl, hem de uyu. Ben hem oruç tutuyor, hem yiyorum. Hem namaz kılıyor, hem uyuyorum."* Ayrıca bana da: *"Ey Abdullah! Babana itaat et"* buyurdu. Babam Sıffîn günü savaşa çıktı, ben de (mecburen) onunla çıktım.

★Bezzâr rivayet etti. Ravileri güvenilir bir ravi olan Hâşim b. el-Bureyd dışında *Sahîh*'in ravileridir.

Derim ki: "Hüseyin'in Faziletleri" bölümünde başka bir kanalla rivayet edilecektir.

١٥٠٤٥ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ عَنِ ابْنِ عَوْنٍ عَنْ عُمَيْرِ بْنِ إِسْحَاقَ قَالَ رَأَيْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ لَقِيَ الْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ فَقَالَ لَهُ اكْشِفْ عَنْ بَطْنِكَ حَتَّى أُقَبِّلَ حَيْثُ رَأَيْتُ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُقَبِّلُ مِنْهُ. قَالَ فَكَشَفَ عَنْ بَطْنِهِ فَقَبَّلَهُ

15045- Umeyr b. İshâk der ki: Ebû Hureyre, Hasan b. Ali ile karşılaşınca ona: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) karnını öptüğünü gördüğüm yeri aç" dedi. Hasan karnını açınca Ebû Hureyre karnını öptü.[1]

١٥٠٤٦ - وَفِي رِوَايَةٍ : فَقَبَّلَ سُرَّتَهُ

رواه أحمد والطبراني إلا أنه قال : فَكَشَفَ عَنْ بَطْنِهِ وَوَضَعَ يَدَهُ عَلَى سُرَّتِهِ" ورجالهما رجال الصحيح غير عمير بن إسحاق وهو ثقة.

15046- Bir rivayette: "Göbeğini öptü" şeklindedir.

---

[1] Ahmed (9406) rivayet etti ve (10331) Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2580) rivayet etti.

★Ahmed ve şu ibarelerle Taberânî rivayet etti: "Karnını açtı. (Ebû Hureyre) elini göbeğine koydu." İkisinin de ravileri, güvenilir bir ravi olan Umeyr b. İshâk dışındaki ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٥٠٤٧ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا هَاشِمُ بْنُ الْقَاسِمِ حَدَّثَنَا حَرِيزٌ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي عَوْفٍ الْجُرَشِيِّ عَنْ مُعَاوِيَةَ قَالَ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَمُصُّ لِسَانَهُ أَوْ قَالَ شَفَتَهُ يَعْنِي الْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَإِنَّهُ لَنْ يُعَذَّبَ لِسَانٌ أَوْ شَفَتَانِ مَصَّهُمَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ"

رواه أحمد ورجاله رجال الصحيح غير عبد الرحمن بن أبي عوف وهو ثقة.

15047- Muâviye der ki: "Resûlullah'ı (sallallahu aleyhi vesellem), Hasan b. Ali'nin dilini veya dudağını emerken gördüm. Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem) emdiği dil veya dudağa Allah azab etmez."

★Ahmed rivayet etti. Güvenilir bir ravi olan Abdurrahman b. Ebî Avf dışındaki ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

١٥٠٥٨ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَوْنٍ السِّيرَافِيُّ ، ثنا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الْوَاسِطِيُّ ، ثنا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ ، أنا حَرِيزُ بْنُ عُثْمَانَ ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي عَوْفٍ ، قَالَ : قَالَ عَمْرُو بْنُ الْعَاصِ ، وَأَبُو الأَعْوَرِ السُّلَمِيُّ لِمُعَاوِيَةَ : إِنَّ الْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ رَجُلٌ عَيِيٌّ ، فَقَالَ مُعَاوِيَةُ لا تَقُولا ذَلِكَ ، فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ تَفَلَ فِي فِيهِ ، وَمَنْ تَفَلَ رَسُولُ اللَّهِ فِي فِيهِ فَلَيْسَ بِعَيِيٍّ ، فَقَالَ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ : أَمَّا أَنْتَ يَا عَمْرُو فَإِنَّهُ تَنَازَعَ فِيكَ رَجُلانِ ، فَانْظُرْ أَيُّهُمَا أَبُوكَ ، وَأَمَّا أَنْتَ يَا أَبَا الأَعْوَرِ ، فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " لَعَنَ رِعْلا وَذَكْوَانَ وَعَمْرَو بْنَ سُفْيَانَ "

رواه الطبراني عن شيخه محمد بن عون السيرافي و لم أعرفه وبقية رجاله ثقات.

15048- Abdurrahman b. Ebî Avf anlatıyor: Amr b. el-Âs ile Ebu'l-A'var es-Sülemî, Muâviye'ye: "Hasan b. Ali aciz birisidir" dediler. Muâviye dedi ki: "Böyle demeyiniz. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), onun ağzına tükürüğünden koydu. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) ağzına tükürüğünü koyduğu kişi de aciz olamaz."

Hasan b. Ali dedi ki: "Sen ey Amr! Senin hakkında iki kişi (senin baban oldukları iddiasıyla) münakaşa ettiler. Hangisinin baban

---

[1] Ahmed (7455) rivayet etti.
[2] Ahmed (4/93) rivayet etti.

olduğuna bak. Sen ey Ebu'l-A'var! Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Ri'l, Zekvân ve (Ebu'l-A'var) Amr b. Süfyân'a lanet okudu."

★Taberânî, hocası Muhammed b. Avn es-Sayrafî'den rivayet etti. Onu tanımıyorum. Diğer ravileri güvenilirdir.[1]

١٥٠٥٩ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْحَكَمِ بْنِ أَبِي زِيَادٍ الْقَطَوَانِيُّ ، حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ الْحُبَابِ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ صَالِحٍ التَّمَّارُ الْمَدَنِيُّ ، حَدَّثَنِي مُسْلِمُ بْنُ أَبِي مَرْيَمَ ، عَنِ الْمَقْبُرِيِّ ، قَالَ : كُنَّا مَعَ أَبِي هُرَيْرَةَ ، فَجَاءَ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمْ فَسَلَّمَ عَلَيْهِ ، فَرَدَّ عَلَيْهِ الْقَوْمُ وَمَضَى وَأَبُو هُرَيْرَةَ لا يَعْلَمُ ، فَقِيلَ لَهُ : هَذَا حَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ يُسَلِّمُ ، فَلَحِقَهُ ، فَقَالَ : وَعَلَيْكَ يَا سَيِّدِي ، فَقِيلَ لَهُ : تَقُولُ يَا سَيِّدِي ؟ فَقَالَ : أَشْهَدُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " إِنَّهُ سَيِّدٌ "

رواه الطبراني ورجاله ثقات.

15049- Makburî anlatıyor: Ebû Hureyre ile beraberken, Hasan b. Ali geldi. Selam verince cemaat selamına karşılık verdi. Hasan geçip gitti. Yanımızda bulunan Ebû Hureyre'nin bundan haberi olmadı. Kendisine dediler ki: "Bu selam veren Hasan b. Ali'ydi." Ebû Hureyre ona yetişerek: "Allah'ın selamı senin de üzerine olsun efendim" dedi. Ona: "Hasan'a efendim mi diyorsun?"dediklerinde şu karşılığı verdi: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) (onun hakkında): *«Bu, seyyiddir (efendidir)»* dediğine şehadet ederim."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.[2]

١٥٠٥٠ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ ، قَالَ : نا الْفَيْضُ بْنُ وَثِيقٍ الثَّقَفِيُّ ، قَالَ : نا أَبُو زُهَيْرٍ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَغْرَاءَ ، عَنِ الأَعْمَشِ ، عَنْ أَبِي سُفْيَانَ ، عَنْ جَابِرٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ : " إِنَّ ابْنِي هَذَا سَيِّدٌ ، وَلَيُصْلِحَنَّ اللَّهُ بِهِ بَيْنَ فِئَتَيْنِ مِنَ الْمُسْلِمِينَ عَظِيمَتَيْنِ "

رواه الطبراني في الأوسط والكبير والبزار وفيه عبد الرحمن بن مغراء وثقه غير واحد وفيه ضعف وبقية رجال البزار رجال الصحيح.

15050- Câbir, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), Hasan b. Ali hakkında: *"Benim bu oğlum seyyid'dir. Umarım ki, Allah onun sayesinde iki*

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2699) rivayet etti. Ebû Ya'lâ (6769), Hasan'ın, Ebu'l-A'var'a söylediği sözü sahih bir isnâdla rivayet etti. İbn Hacar, *el-Lisân* isimli eserinde (5/332) Taberânî'nin hocasından bahsetti ve: "Hadiste kuvvetli değildir" dedi.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2596) ve Ebû Ya'lâ (6561) rivayet etti.

büyük Müslüman topluluğunun arasını bulacaktır" buyurduğunu bildiriyor.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat* ve *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde ve Bezzâr rivayet etti. Ravilerden Abdurrahman b. Mağrâ'yı birden çok kişi güvenilir bulmuştur. Kendisinde zayıflık vardır. Bezzâr'ın diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٥٠٥١ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ حَبِيبِ بْنِ عَدِيٍّ ، ثنا خَالِدُ بْنُ الْحَارِثِ ، ثنا أَشْعَثُ ، عَنِ الْحَسَنِ قَالَ : وَأَظُنُّهُ عَنْ أَنَسٍ ، رَفَعَهُ ، قَالَ : " ابْنِي هَذَا سَيِّدٌ " ، يَعْنِي الْحَسَنَ ، قَالَ : وَكَانَ يُشْبِهُهُ ، أَوْ نَحْوَ هَذَا"

رواه البزار ورجاله رجال الصحيح.

15051- Enes der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Benim bu oğlum (Hasan) seyyid'dir"* buyurdu. Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) benzerdi. —Veya bu anlamda bir şey söyledi—.

★Bezzâr rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

١٥٠٥٢ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ سُفْيَانَ بْنِ حَكِيمٍ، ثنا أَبُو غَسَّانَ، ثنا قَيْسٌ، عَنْ جَابِرٍ، عَنِ ابْنِ سَابِطٍ، وَعَنْ جَابِرٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " اَلْحَسَنُ سَيِّدُ شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ"

رواه البزار وفيه جابر الجعفي وهو ضعيف.

15052- Câbir, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Hasan, Cennet gençlerinin efendisidir"* buyurduğunu bildiriyor.

★Bezzâr rivayet etti. Ravilerden Câbir el-Cu'fî zayıftır.[3]

١٥٠٥٣ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ ، ثنا أَبُو أُسَامَةَ ، عَنْ سُفْيَانَ بْنِ عُيَيْنَةَ ، عَنْ رَقَبَةَ بْنِ مَصْقَلَةَ ، قَالَ : لَمَّا حُضِرَ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ ، قَالَ : أَخْرِجُونِي إِلَى الصَّحْرَاءِ لَعَلِّي أَنْظُرُ فِي مَلَكُوتِ السَّمَوَاتِ ، يَعْنِي الآيَاتِ ، فَلَمَّا أُخْرِجَ بِهِ ، قَالَ " اللَّهُمَّ إِنِّي أَحْتَسِبُ نَفْسِي عِنْدَكَ ، فَإِنَّهَا أَعَزُّ الأَنْفُسِ عَلَيَّ ، وَكَانَ مِمَّا صَنَعَ اللَّهُ لَهُ أَنَّهُ احْتَسَبَ نَفْسَهُ "

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح إلا أن رقبة لم يسمع من الحسن فيما أعلم وقد سمع من أنس فيما قيل.

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-Evsat*'ı (1831) ile *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2697) ve Bezzâr (2635) rivayet ettiler. 12074. hadise bakınız.

[2] Bezzâr (2634) rivayet etti.

[3] Bezzâr (2636) rivayet etti.

15053- Rakabe b. Meskale bildiriyor: Hasan b. Ali'nin ölüm anı yaklaştığı zaman: "Beni sahraya çıkarın, gökyüzündeki Allah'ın âyetlerini (varlığına delilleri) tefekkür edeyim" dedi. Onu dışarıya çıkardıkları zaman: "Allahım! Canımın mükafatını senden istiyorum. O benim için canların en sevgilisidir" dedi. Allah da ona canının ecrini verdi."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir. Sadece bildirilene göre Rakabe, Hasan'dan hadis dinlememiştir. Söylenene göre Enes'ten dinlemiştir.

١٥٠٥٤ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ مَنْصُورٍ الطُّوسِيُّ، ثنا أَبُو أَحْمَدَ الزُّبَيْرِيُّ، ثنا عَبْدُ الرَّحِيمِ بْنُ عَدَوِيَّةَ، حَدَّثَنِي شُرَحْبِيلُ ، قَالَ : كُنْتُ مَعَ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ وَأُخْرِجَ بِسَرِيرِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ ، وَأَرَادَ أَنْ يَدْفِنَهُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَخَافَ أَنْ يَمْنَعَهُ بَنُو أُمَيَّةَ ، فَلَمَّا انْتَهَوْا بِهِ إِلَى الْمَسْجِدِ قَامَتْ بَنُو أُمَيَّةَ ، فَقَامَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ جَعْفَرٍ ، فَقَالَ : إِنِّي سَمِعْتُهُ ، يَقُولُ : " إِنْ مَنَعُوكُمْ فَادْفِنُونِي مَعَ أُمِّي "

رواه الطبراني وفيه شرحبيل بن سعد وهو ضعيف.

15054- Şurahbîl anlatıyor: Hüseyin b. Ali'nin yanındaydım. Hasan b. Ali'yi tabutla çıkarıp Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına defnetmek istedi. Emevilerin kendisini engellemesinden korkuyordu. Mescid'e geldiklerinde Emeviler (orada defnedilmesini engellemek için) ayaklandı. Abdullah b. Câfer kalkarak dedi ki: "Ben onu (Hasan'ı): «Eğer izin vermezlerse, beni annemin yanına defnediniz» derken duydum."

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Şurahbîl b. Sa'd zayıftır.[1]

١٥٠٥٥ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عُبَادَةَ الْوَاسِطِيُّ ، ثنا يَعْقُوبُ بْنُ مُحَمَّدٍ الزُّهْرِيُّ ، ثنا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ ، عَنْ عَمْرِو بْنِ مَيْمُونٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : كَانَ ابْنُ عَبَّاسٍ لَمَّا كُفَّ بَصَرُهُ يَقُولُ لِقَائِدِهِ : " إِذَا أَدْخَلْتَنِي إِلَى مُعَاوِيَةَ فَسَدِّدْنِي لِفِرَاشِهِ " ، ثُمَّ أَرْسِلْ يَدِي لا يَشْمَتُ بِي مُعَاوِيَةُ ، فَفَعَلَ ذَلِكَ يَوْمًا ، فَقَالَ مُعَاوِيَةُ لِبَعْضِ جُلَسَائِهِ : لَيَغْتَمَّنَّ ، فَلَمَّا جَلَسَ مَعَهُ عَلَى فِرَاشِهِ ، قَالَ : يَا ابْنَ عَبَّاسٍ ، آجَرَكَ اللَّهُ فِي الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ ، فَقَالَ : " أَمَاتَ ؟ " قَالَ : نَعَمْ ، قَالَ : " رَحْمَةُ اللَّهِ وَرِضْوَانُهُ عَلَيْهِ ، وَأَلْحَقَهُ بِصَالِحِ سَلَفِهِ ، أَمَا وَاللَّهِ يَا مُعَاوِيَةُ ،

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2697) rivayet etti.

لا يَسُدُّ حُفْرَتَكَ ، وَلا تَأْكُلُ رِزْقَهُ ، وَلا تُخَلَّدُ بَعْدَهُ ، وَلَقَدْ رُزِئْنَا بِأَعْظَمَ فَقْدًا مِنْهُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَمَا خَذَلَنَا اللَّهُ بَعْدَهُ "

رواه الطبراني وفيه يعقوب بن محمد الزهري وقد وثق وضعفه جماعة وبقية رجاله رجال الصحيح.

15055- Meymûn b. Mihrân anlatıyor: Abdullah b. Abbâs'ın gözleri kör olduğu zaman, kendisine yol gösteren kişiye (kılavuza) şöyle derdi: "Beni Muâviye'nin yanına soktuğun zaman, beni onun minderine yönelt. Sonra elimi bırak ki Muâviye bana gülmesin."

Bir gün adam böyle yaptı. Muâviye beraber oturduğu kişilere: "Şimdi ne dediğini bilmeyecek" dedi. İbn Abbâs, Muâviye'nin yanına mindere oturunca, Muâviye: "Ey Ebû Abbâs! Hasan b. Ali dolayısıyla başın sağolsun" dedi. İbn Abbâs: "Öldü mü?" deyince, Muâviye: "Evet" dedi.

İbn Abbâs dedi ki: "Allah ona rahmet etsin ve ondan razı olsun. Allah, onu kendisinden önce giden salihlere kavuşturdu. Fakat sen ey Muâviye! Ne onun kabrine sığabilirsin, ne onun rızkını yiyebilirsin, ne de ondan sonra ebedi yaşayabilirsin. Biz ondan daha büyük kayba uğradık. Resûlullah'ı (sallallahu aleyhi vesellem) kaybettik, ama Allah ondan sonra bizi yardımsız bırakmadı."

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Ya'kûb b. Muhammed ez-Zührî güvenilir sayılmıştır. Bazıları zayıf olduğunu söylediler. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٥٠٥٦ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ فُسْتُقَةُ ، ثنا دَاوُدُ بْنُ رُشَيْدٍ ، عَنِ الْهَيْثَمِ بْنِ عَدِيٍّ ، قَالَ : " هَلَكَ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ سَنَةَ أَرْبَعٍ وَأَرْبَعِينَ " قال : هكذا قال الهيثم بن عدي وخولف.

15056- Heysem b. Adiy dedi ki: "Hasan b. Ali, Hicrî 44 yılında vefat etti." (Taberânî) dedi ki: "Heysem b. Adiy böyle söyledi, ama buna karşı çıkılmıştır."[2]

١٥٠٥٧ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ الْمَدِينِيُّ ، ثنا أَبُو زَيْدٍ عُمَرُ بْنُ شَبَّةَ ، عَنْ أَبِي نُعَيْمٍ ، قَالَ : وَفِيهَا " مَاتَ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ ، وَسَعْدُ بْنُ أَبِي وَقَّاصٍ سَنَةَ ثَمَانٍ وَخَمْسِينَ "

15057- Ebû Nuaym bildiriyor:"Hasan b. Ali ve Sa'd b. Ebî Vakkâs Hicrî 58 yılında vefat ettiler."[3]

١٥٠٥٨ - عَنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ حَفْصٍ قَالَ : تُوُفِّيَ الْحَسَنُ بْنُ عَلِي سَنَةِ ثَمَانٌ وَأَرْبَعِينَ"

---

[1]Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (10622) rivayet etti.
[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2550) rivayet etti.
[3] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2558) rivayet etti.

15058- Ebû Bekr b. Hafs dedi ki: "Hasan b. Ali, (Hicrî) 48 yılında vefat etti."[1]

١٥٠٥٩ – وعنه قال : حَدَّثَنَا عُبَيْدٌ ، ثنا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ ، ثنا يَحْيَى بْنُ أَبِي بُكَيْرٍ ، ثنا شُعْبَةُ ، عَنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ حَفْصٍ ، قَالَ : " تُوُفِّيَ سَعْدٌ ، وَالْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ بَعْدَ مَا مَضَى مِنْ إِمْرَةِ مُعَاوِيَةَ عَشْرُ سِنِينَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمْ "

15059- Ebû Bekr b. Hafs dedi ki: "Hasan b. Ali ve Sa'd b. Ebî Vakkâs, Muâviye'nin halifeliğinden on yıl (geçtikten) sonra vefat ettiler."[2]

١٥٠٦٠ – عن أبي بكر بن أبي شيبة قال : مَاتَ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ سَنَةَ ثَمَانٍ وَأَرْبَعِينَ "

15060- Ebû Bekr b. Ebî Şeybe dedi ki: "Hasan b. Ali (Hicrî) 48 yılında vefat etti."[3]

١٥٠٦١ – حَدَّثَنَا أَبُو الزِّنْبَاعِ ، ثنا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ ، قَالَ : " تُوُفِّيَ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ سَنَةَ تِسْعٍ وَأَرْبَعِينَ ، وَصَلَّى عَلَيْهِ سَعِيدُ بْنُ الْعَاصِ ، وَكَانَ مَوْتُهُ بِالْمَدِينَةِ وَسِنُّهُ سِتٌّ أَوْ سَبْعٌ وَأَرْبَعُونَ ، وَيُكْنَى أَبَا مُحَمَّدٍ "

15061- Yahyâ b. Bukeyr dedi ki: "Hasan b. Ali, (Hicrî) 49 yılında vefat etti. Namazını Saîd b. el-Âs kıldırdı. Medine'de vefat etti. Yaşı kırkaltı veya kırkyedi idi. Künyesi Ebû Muhammed'di."[4]

١٥٠٦٢ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، قَالَ : سَمِعْتُ مُحَمَّدَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ نُمَيْرٍ ، يَقُولُ : " تُوُفِّيَ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ وَهُوَ ابْنُ سَبْعٍ وَأَرْبَعِينَ " وَيُكْنَى أَبَا مُحَمَّدٍ"

قلت وأسانيد وفاته كلها صحيحة إلى قائلها.

15062- Muhammed b. Abdillah b. Numeyr der ki: "Hasan b. Ali, kırkyedi yaşında vefat etti. Künyesi Ebû Muhammed'di."

Derim ki: Vefatıyla ilgili isnâdların hepsi sözü söyleyen kişiye kadar sahihtir.[5]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2525, 2694) rivayet etti.
[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2553) rivayet etti.
[3] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2551) rivayet etti.
[4] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2556, 2696) rivayet etti.
[5] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2554, 2693)'te muhtasar bir şekilde rivayet etti.

(بَابٌ فِيمَا اشْتَرَكَ فِيهِ الحَسَنُ وَالحُسَيْنُ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا مِنَ الفَضْلِ)

Hz. Hasan ile Hüseyin'in Ortak Faziletleri

١٥٠٦٣ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا ابْنُ نُمَيْرٍ قَالَ أَخْبَرَنَا حَجَّاجٌ يَعْنِى ابْنَ دِينَارٍ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ إِيَاسٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ مَسْعُودٍ عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ قَالَ خَرَجَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَعَهُ حَسَنٌ وَحُسَيْنٌ هَذَا عَلَى عَاتِقِهِ وَهَذَا عَلَى عَاتِقِهِ وَهُوَ يَلْثِمُ هَذَا مَرَّةً وَيَلْثِمُ هَذَا مَرَّةً حَتَّى انْتَهَى إِلَيْنَا فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّكَ لَتُحِبُّهُمَا. فَقَالَ مَنْ أَحَبَّهُمَا فَقَدْ أَحَبَّنِى وَمَنْ أَبْغَضَهُمَا فَقَدْ أَبْغَضَنِى"

قلت : رواه ابن ماجة باختصار

رواه أحمد ورجاله ثقات وفي بعضهم خلاف ورواه البزار.

15063- Ebû Hureyre bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bir omzunda Hasan, diğerinde Hüseyin olduğu halde yanımıza çıktı. Yanımıza gelene kadar bir Hasan'ı, bir Hüseyin'i öpüyordu. Bir adam dedi ki: "Ey Allah'ın Resûlü! Onları seviyor musun?" Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Bunları seven beni sevmiş olur. Bunlara kin besleyen bana kin beslemiş olur"* buyurdu.

Derim ki: İbn Mâce, bu hadisi kısa metinle rivayet etti.

★Ahmed rivayet etti. Ravileri güvenilirdir. Bazıları hakkında ihtilaf vardır. Bezzâr da rivayet etti.[1]

١٥٠٦٤ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ يَعْنِى ابْنَ جَعْفَرٍ أَخْبَرَنِى مُحَمَّدٌ يَعْنِى ابْنَ أَبِى حَرْمَلَةَ عَنْ عَطَاءٍ أَنَّ رَجُلاً أَخْبَرَهُ أَنَّهُ رَأَى النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَضُمُّ إِلَيْهِ حَسَناً وَحُسَيْناً يَقُولُ اللَّهُمَّ إِنِّى أُحِبُّهُمَا فَأَحِبَّهُمَا"

رواه أحمد ورجاله رجال الصحيح.

15064- Atâ b. Yesâr, bir adamın kendisine şöyle dediğini nakleder: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hasan ve Hüseyin'i bağrına basıyor ve şöyle diyordu: *"Allahım! Ben bunları seviyorum. Sen de sev."*

★Ahmed rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

---

1 Ahmed (2/440, 2/ 288, 531 "kısa metinle") ve Bezzâr (2627) rivayet etti. Lafız da onundur.

2 Ahmed (5/369) rivayet etti.

١٥٠٦٥ – حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ ، حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى ، حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ صَالِحٍ ، عَنْ عَاصِمٍ ، عَنْ زِرٍّ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ ، قَالَ : كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي ، فَإِذَا سَجَدَ وَثَبَ الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ عَلَى ظَهْرِهِ ، فَإِذَا أَرَادُوا أَنْ يَمْنَعُوهُمَا أَشَارَ إِلَيْهِمْ : أَنْ دَعُوهُمَا ، فَلَمَّا قَضَى الصَّلاةَ وَضَعَهُمَا فِي حِجْرِهِ ، وَقَالَ : " مَنْ أَحَبَّنِي فَلْيُحِبَّ هَذَيْنِ "

رواه أبو يعلى والبزار وقال : فإذا قضى الصلاة ضمهما إليه . والطبراني باختصار ورجال أبي يعلى ثقات وفي بعضهم خلاف.

15065- Abdullah b. Mes'ûd bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) namaz kılarken, secdeye gittiğinde Hasan ve Hüseyin sırtına çıkıyordu. Etraftakiler onlara engel olmak istediklerinde Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) onlara: *"Bırakın"* diye işaret etti. Namazını bitirince onları kucağına aldı ve: *"Beni seven bunları sevsin"* buyurdu.

★Ebû Ya'lâ ve "Namazı bitirince, onları bağrına basardı" ifadesiyle Bezzâr rivayet etti. Ayrıca Taberânî kısa metinle rivayet etti. Ebû Ya'lâ'nın ravileri güvenilirdir. Bazıları hakkında ihtilaf vardır.[1]

١٥٠٦٦ – حَدَّثَنَا يُوسُفُ بْنُ مُوسَى، قَالَ: نا أَبُو بَكْرِ بْنُ عَيَّاشٍ، عَنْ عَاصِمٍ عَنْ زِرٍّ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ لِلْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ : " اللَّهُمَّ إِنِّي أُحِبُّهُمَا فَأَحْبِبْهُمَا وَمَنْ أَحَبَّهُمَا فَقَدْ أَحَبَّنِي "

رواه البزار وإسناده جيد.

15066- Abdullah b. Mes'ûd, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Hasan ve Hüseyin için: *Allahım! Ben onları seviyorum, sen de sev. Bunları seven beni sevmiş olur"* buyurduğunu bildiriyor.

★Bezzâr rivayet etti. Senedi ceyyiddir.[2]

١٥٠٦٧ – وَأَخْبَرَنَا أَبُو الصَّبَّاحِ مُحَمَّدُ بْنُ اللَّيْثِ الْهَدَادِيُّ ، قَالَ : أَخْبَرَنَا خَالِدُ بْنُ مَخْلَدٍ ، قَالَ : أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ مُسْهِرٍ ، قَالَ : أَخْبَرَنَا زِيَادُ بْنُ أَبِي زِيَادٍ ، عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ قُرَّةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ لِلْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ : " إِنِّي أُحِبُّهُمَا فَأَحِبَّهُمَا " أَوْ قَالَ : " اللَّهُمَّ إِنِّي أُحِبُّهُمَا فَأَحِبَّهُمَا "

رواه البزار وفيه زياد بن أبي زياد وثقه ابن حبان وقال : يهم وبقية رجاله ثقات.

---

[1] Ebû Ya'lâ (5017) ve Bezzâr (2624) rivayet etti.

[2] Bezzâr (2623) rivayet etti.

15067- Kurra b. İyâs bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Hasan ve Hüseyin hakkında: *"Ben onları seviyorum, sen de sev"* veya: *"Allahım! Ben onları seviyorum, sen de sev"* buyurdu.

★Bezzâr rivayet etti. Ravilerden Ziyâd b. Ebî Ziyâd'ı, İbn Hibbân güvenilir bulmuş ve hakkında görüş bildirmiştir. Diğer ravileri güvenilirdir.[1]

١٥٠٦٨ – حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْمُنْذِرِ، ثنا ابْنُ فُضَيْلٍ، ثنا سَالِمُ بْنُ أَبِي حَفْصَةَ، عَنْ أَبِي حَازِمٍ، عن أبي هريرة قال : قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ لِلْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ : " إِنِّي أُحِبُّهُمَا فَأَحِبَّهُمَا"

رواه البزار وإسناده حسن.

15068- Ebû Hureyre, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Hasan ve Hüseyin için: *"Allahım! Ben onları seviyorum. Sen de sev"* buyurdu.

★Bezzâr rivayet etti. Senedi hasendir.[2]

١٥٠٦٩ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُمَرَ بْنِ هَيَّاجٍ الْكُوفِيُّ، ثنا يَحْيَى بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الأَزْدِيُّ الأَرْحَبِيُّ، ثنا عُبَيْدَةُ بْنُ الأَسْوَدِ، عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ الْوَلِيدِ، عَنْ طَلْحَةَ بْنِ مُصَرِّفٍ، عَنْ أَبِي حَازِمٍ، وَعَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لِلْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ : " مَنْ أَحَبَّنِي فَلْيُحِبَّهُمَا "

رواه البزار ورجاله وثقوا وفيهم خلاف

15069- Ebû Hureyre der ki: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Beni seven, bunları da sevsin"* buyurduğunu işittim.

★Bezzâr rivayet etti. Ravileri güvenilirdir. Haklarında ihtilaf vardır.[3]

١٥٠٧٠ – حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ الأَصْبَهَانِيُّ، حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْوَلِيدِ بْنِ بُرْدٍ الأَنْطَاكِيُّ، ثنا ابْنُ أَبِي فُدَيْكٍ، ثنا الْمُتَوَكِّلُ بْنُ مُوسَى، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْرِعٍ، عَنْ سَعِيدٍ الْمَقْبُرِيِّ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، قال : وَقَفَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى بَيْتِ فَاطِمَةَ فَسَلَّمَ ، فَخَرَجَ إِلَيْهِ الْحَسَنُ أَوِ الْحُسَيْنُ ، فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " ارْقَ بِأَبِيكَ أَنْتَ عَيْنُ بَقَّةٍ " ، وَأَخَذَ بِأُصْبُعَيْهِ ، فَرَقَى عَلَى عَاتِقِهِ ، ثُمَّ خَرَجَ الآخَرُ الْحَسَنُ أَوِ الْحُسَيْنُ مُرْتَفِعَةً إِحْدَى عَيْنَيْهِ ، فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَرْحَبًا بِكَ ، ارْقَ بِأَبِيكَ أَنْتَ عَيْنُ الْبَقَّةِ " ، وَأَخَذَ بِأُصْبُعَيْهِ

---

[1] Bezzâr (2625) rivayet etti.
[2] Bezzâr (2626) rivayet etti.
[3] Bezzâr (2628) rivayet etti.

فَاسْتَوَى عَلَى عَاتِقِهِ الآخَرِ ، وَأَخَذَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِأَقْفِيَتِهِمَا حَتَّى وَضَعَ أَفْوَاهَهُمَا عَلَى فِيهِ ، ثُمَّ قَالَ : " اللَّهُمَّ إِنِّي أُحِبُّهُمَا فَأَحِبَّهُمَا وَأَحِبَّ مَنْ يُحِبُّهُمَا "

قلت : في الصحيح بعضه رواه الطبراني وفيه من لم أعرفهم.

15070- Ebû Hureyre bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Fâtıma'nın evinin önünde durup selam verdi. Yanına Hasan veya Hüseyin çıktı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona: *"Babanın üzerine çık ey küçük gözlü"* dedi. Çocuk, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) parmaklarından tutarak omuzlarına tırmandı. Sonra öbürü başka bir yerden çıktı. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) ona da: *"Babanın üzerine tırman. Seni küçük gözlü"* dedi. O da Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) parmaklarından tutarak diğer omuzuna çıktı. Allah'ın Elçisi (sallallahu aleyhi vesellem) başlarından tutarak ağızlarını kendi ağzına değdirdikten sonra: *"Allahım! Ben onları seviyorum, sen de onları ve onları seveni sev"* buyurdu.

Derim ki: *Sahîh*'te bir bölümü vardır.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden tanımadığım vardır.

١٥٠٧١ - حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِسْحَاقَ التُّسْتَرِيُّ ، ثنا يُوسُفُ بْنُ سَلْمَانَ الْمَازِنِيُّ ، حَدَّثَنَا حَاتِمُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ ، ثنا سَعْدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ كَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ ، عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ أَبِي حَبِيبَةَ مَوْلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ، أَنَّ مَرْوَانَ بْنَ الْحَكَمِ أَتَى أَبَا هُرَيْرَةَ فِي مَرَضِهِ الَّذِي مَاتَ فِيهِ ، فَقَالَ مَرْوَانُ لأَبِي هُرَيْرَةَ : مَا وَجَدْتُ عَلَيْكَ فِي شَيْءٍ مُنْذُ اصْطَحَبْنَا إِلا فِي حُبِّكَ لِلْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ ، قَالَ : فَتَحَفَّزَ أَبُو هُرَيْرَةَ فَجَلَسَ ، فَقَالَ : أَشْهَدُ لَخَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، حَتَّى إِذَا كُنَّا بِبَعْضِ الطَّرِيقِ سَمِعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَوْتَ الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ وَهُمَا يَبْكِيَانِ وَهُمَا مَعَ أُمِّهِمَا ، فَأَسْرَعَ السَّيْرَ حَتَّى أَتَاهُمَا ، فَسَمِعْتُهُ يَقُولُ لَهَا : " مَا شَأْنُ ابْنَيَّ ؟ " فَقَالَتِ : الْعَطَشُ ، قَالَ : فَأَخْلَفَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى شَنَّةٍ يَبْتَغِي فِيهَا مَاءً ، وَكَانَ الْمَاءُ يَوْمَئِذٍ أَغْدَارًا ، وَالنَّاسُ يُرِيدُونَ الْمَاءَ ، فَنَادَى : " هَلْ أَحَدٌ مِنْكُمْ مَعَهُ مَاءٌ ؟ " فَلَمْ يَبْقَ أَحَدٌ إِلا أَخْلَفَ بِيَدِهِ إِلَى كُلابِهِ يَبْتَغِي الْمَاءَ فِي شَنَّةٍ ، فَلَمْ يَجِدْ أَحَدٌ مِنْهُمْ قَطْرَةً ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " نَاوِلِينِي أَحَدَهُمَا " ، فَنَاوَلَتْهُ إِيَّاهُ مِنْ تَحْتِ الْخِدْرِ ، فَرَأَيْتُ بَيَاضَ ذِرَاعَيْهَا حِينَ نَاوَلَتْهُ ، فَأَخَذَهُ فَضَمَّهُ إِلَى صَدْرِهِ وَهُوَ يَطْغُو مَا يَسْكُتُ ، فَأَدْلَعَ لَهُ لِسَانَهُ فَجَعَلَ يَمُصُّهُ حَتَّى هَدَأَ أَوْ سَكَنَ ، فَلَمْ أَسْمَعْ لَهُ بُكَاءً ، وَالآخَرُ يَبْكِي كَمَا هُوَ مَا يَسْكُتُ ، فَقَالَ : " نَاوِلِينِي الآخَرَ " ، فَنَاوَلَتْهُ إِيَّاهُ فَفَعَلَ بِهِ كَذَلِكَ ، فَسَكَتَا فَمَا أَسْمَعُ لَهُمَا

صَوْتًا ، ثُمَّ قَالَ : " سِيرُوا " ، فَصَدَعْنَا يَمِينًا وَشِمَالا عَنِ الظُّعائِنِ حَتَّى لَقِينَاهُ عَلَى قَارِعَةِ الطَّرِيقِ ، فَأَنَا لا أُحِبُّ هَذَيْنِ وَقَدْ رَأَيْتُ هَذَا مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ؟"

رواه الطبراني ورجاله ثقات.

15071- İshâk b. Ebî Habîbe'nin bildirdiğine göre (Emevilerin Medine valisi) Mervân, Ebû Hureyre'yi ölümüne sebep olan hastalığı sırasında ziyarete geldi. Mervân, Ebû Hureyre'ye dedi ki: "Seninle dost olduğumuz zamandan beri sende, Hasan ve Hüseyin'e olan sevginden başka kusur bulamadım." Ebû Hureyre kendini toparlayarak oturdu ve dedi ki:

Şehadet ederim ki, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile birgün yürürken yolun bir kısmına gelince Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Hasan ve Hüseyin'in ağladıklarını duydu. Anneleriyle beraberlerdi. Hızlı bir şekilde giderek onların yanına vardı ve: *"Oğullarım ne istiyorlar?"* diye sordu. Fâtıma: "Susamışlar" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) eski bir kırbada su aradı. O zaman halkta da su sıkıntısı vardı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"İçinizde yanında su olan var mı?"* diye sordu. Herkes kırbasına baktıysa da hiç birinde bir damla bile su yoktu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Fâtıma'ya: *"Bana birini ver"* dedi. Örtüsünün altından birisini ona verdi. Çocuğu verdiği zaman kolunun beyazlığını gördüm. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) çocuğu alıp göğsüne bastı. Çocuk durmadan ağlıyordu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) dilini çıkardı. Çocuk sakinleşene kadar Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) dilini emdi. Artık ağlamasını duymuyordum. Diğeri ise hâlâ ağlıyor, susmuyordu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Öbürünü ver"* dedi. Öbür çocuğu da verdi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona da aynı şeyi yaptı. Ağlamayı kestiler, artık seslerini duymuyordum. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) sonra bize: *"Gidin!"* dedi; biz de sağa sola dağıldık. O ise hâlâ yolun ortasında duruyordu. Ben bunu Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) gördüğüm halde bu ikisini sevmeyeyim mi?"

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.[1]

١٥٠٧٢ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُثْمَانَ بْنِ أَبِي شَيْبَةَ ، ثنا يَحْيَى الْحِمَّانِيُّ ، ثنا قَيْسُ بْنُ الرَّبِيعِ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ رُسْتُمَ ، عَنْ زَاذَانَ ، عَنْ سَلْمَانَ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِلْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ : " مَنْ أَحَبَّهُمَا أَحْبَبْتُهُ ، وَمَنْ أَحْبَبْتُهُ أَحَبَّهُ اللَّهُ ، وَمَنْ أَحَبَّهُ اللَّهُ أَدْخَلَهُ جَنَّاتِ النَّعِيمِ ، وَمَنْ

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2656) rivayet etti.

أَبْغَضَهُمَا أَوْ بَغَى عَلَيْهِمَا أَبْغَضْتُهُ ، وَمَنْ أَبْغَضْتُهُ أَبْغَضَهُ اللَّهُ ، وَمَنْ أَبْغَضَهُ اللَّهُ أَدْخَلَهُ عَذَابَ جَهَنَّمَ وَلَهُ عَذَابٌ مُقِيمٌ "

رواه الطبراني وفيه يحيى بن عبد الحميد الحماني وهو ضعيف.

15072- Selmân, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu nakleder: *"Hasan ve Hüseyin'i seveni ben de severim. Benim sevdiğim kişiyi de Allah sever. Allah da kimi severse, onu nimetleri bol olan Cennete sokar. Kim onlara buğzederse veya zulmederse ben de ona buğzederim. Ben kime buğzedersem, Allah da ona buğzeder. Allah kime buğzederse, onu içinde devamlı kalacağı Cehennem azabıyla cezalandırır."*

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Yahyâ b. Abdilhamîd el-Hımmânî zayıftır.[1]

١٥٠٧٣ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَابَهْرَامَ الأَيْذَجِيُّ ، ثنا الْجَرَّاحُ بْنُ مَخْلَدٍ ، ثنا الْحَسَنُ بْنُ عَنْبَسَةَ ، ثنا عَلِيُّ بْنُ هَاشِمٍ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَلِيٍّ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْحَزْمِيِّ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَدِّهِ ، عَنْ أَبِي أَيُّوبَ الأَنْصَارِيِّ ، قَالَ : دَخَلْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ و الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ يَلْعَبَانِ بَيْنَ يَدَيْهِ ، وَفِي حِجْرِهِ ، فَقُلْتُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ أَتُحِبُّهُمَا ؟ قَالَ : " وَكَيْفَ لا أُحِبُّهُمَا وَهُمَا رَيْحَانَتَايَ مِنَ الدُّنْيَا أَشُمُّهُمَا "

رواه الطبراني وفيه الحسن بن عنبسة وهو ضعيف.

15073- Ebû Eyyûb el-Ensârî anlatıyor: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına girdim. Hasan ve Hüseyin önünde veya kucağında oynuyorlardı. Dedim ki: "Ey Allah'ın Resûlü! Onları seviyor musun?": *"Onları nasıl sevmeyeyim! Bunlar dünyadaki kokladığım reyhanlarımdır"* buyurdu.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Hasan b. Anbese zayıftır.[2]

١٥٠٧٤ – حَدَّثَنَا عَبَّادُ بْنُ يَعْقُوبَ ، قَالَ : ثنا عَلِيُّ بْنُ هَاشِمِ بْنِ الْبَرِيدِ ، قَالَ : ثنا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ ، عَنْ أَبِي سُهَيْلِ بْنِ مَالِكٍ ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ ، عَنْ سَعْدٍ ، قَالَ : " دَخَلْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ يَلْعَبَانِ عَلَى بَطْنِهِ ، فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ : أَتُحِبُّهُمَا ؟ فَقَالَ : وَمَالِي لا أُحِبُّهُمَا رَيْحَانَتَايَ "

---

1 Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2655) rivayet etti. Ravilerden Kays b. er-Rabî zayıftır.

2 Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (3990) rivayet etti.

رواه البزار ورجاله رجال الصحيح.

15074- Sa'd b. Ebî Vakkâs dedi ki: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına girdim. Hasan ve Hüseyin karnının üzerinde oynuyorlardı. Dedim ki: "Ey Allah'ın Resûlü! Onları seviyor musun?" *"Onları nasıl sevmeyeyim! Bunlar benim reyhanlarımdır"* buyurdu.

★Bezzâr rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٥٠٧٥ - حَدَّثَنَا بَكْرُ بْنُ سَهْلٍ، ثنا عَبْدُ اللهِ بْنُ صَالِحٍ، حَدَّثَنِي مُعَاوِيَةُ بْنُ صَالِحٍ، عَنْ رَاشِدِ بْنِ سَعْدٍ، عن يعلى بن مرة قال : كنا مع النبي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ... ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " حُسَيْنٌ مِنِّي وَأَنَا مِنْهُ ، أَحَبَّ اللَّهُ مَنْ أَحَبَّهُ ، الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ سِبْطَانِ مِنَ الأَسْبَاطِ "

قلت : رواه الترمذي باختصار ذكر الحسن رواه الطبراني وإسناده حسن.

15075- Ya'lâ b. Murra dedi ki: Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) beraberdik... Şöyle buyurdu: *"Hüseyin benden, ben de ondanım. Allah onu seveni sevsin. Hasan ve Hüseyin, (Cennetteki) gençlerden iki gençtir."*

Derim ki: Tirmizî bu hadisi sadece Hasan'ı zikrederek rivayet etti.

★Taberânî rivayet etti. Senedi hasendir.[2]

١٥٠٧٦ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا أَسْوَدُ بْنُ عَامِرٍ حَدَّثَنَا كَامِلٌ . وَأَبُو الْمُنْذِرِ حَدَّثَنَا كَامِلٌ قَالَ أَسْوَدُ قَالَ أَخْبَرَنَا - الْمَعْنَى - عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ كُنَّا نُصَلِّي مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْعِشَاءَ فَإِذَا سَجَدَ وَثَبَ الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ عَلَى ظَهْرِهِ فَإِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ أَخَذَهُمَا بِيَدِهِ مِنْ خَلْفِهِ أَخْذاً رَفِيقاً وَيَضَعُهُمَا عَلَى الأَرْضِ فَإِذَا عَادَ عَادَا حَتَّى قَضَى صَلاَتَهُ أَقْعَدَهُمَا عَلَى فَخِذَيْهِ قَالَ فَقُمْتُ إِلَيْهِ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَرُدُّهُمَا. فَبَرَقَتْ بَرْقَةٌ فَقَالَ لَهُمَا الْحَقَا بِأُمِّكُمَا. قَالَ فَمَكَثَ ضَوْءُهَا حَتَّى دَخَلاَ عَلَى أُمِّهِمَا"

رواه أحمد والبزار باختصار وقال : في ليلة مظلمة . ورجال أحمد ثقات.

15076- Ebû Hureyre bildiriyor: Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) yatsı namazını kılıyorduk. Secdeye gittiğinde Hasan ve Hüseyin sırtına

[1] Bezzâr (2622) rivayet etti ve dedi ki: "Sa'd'dan sadece bu kanalla rivayet edildiğini biliyoruz ve sadece Abbâd b. Yakûb'un, Ali b. Hâşim'den naklettiğini biliyoruz." Buhârî, onun bir hadisini *Sahîh*'inde muallak olarak vermiştir. İbn Ya'kûb, Râfizî'dir. İbn Hibbân: "Terk edilmeyi hak eder" demiştir.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2586) uzun bir metinle ve Ahmed (4/172) rivayet etti.

çıkıyorlardı. Secdeden başını kaldırdığında onları yavaşça sırtından alıyor, secdeye gittiğinde tekrar sırtına çıkıyorlardı. Bu, namaz bitene kadar böyle devam etti. Sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onları kucağına oturttu. Ben: "Ey Allah'ın Resûlü! Onları (annelerine) vereyim mi" dedim. (O sırada) şimşek çaktı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onlara: *"Annenizin yanına gidiniz"* dedi. Şimşeğin ışığı, onlar annelerinin yanına gidene kadar devam etti.

★Ahmed rivayet etti. Bezzâr da kısa metinle rivayet etti ve "Karanlık bir gecede" dedi. Ahmed'in ravileri güvenilirdir.[1]

١٥٠٧٧ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ الْمُقَدَّمِيُّ ، حَدَّثَنَا نُوحُ بْنُ قَيْسٍ ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ ذَكْوَانَ ، عَنْ ثَابِتٍ ، عَنْ أَنَسٍ ، قَالَ : كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَسْجُدُ فَيَجِيءُ الْحَسَنُ أَوِ الْحُسَيْنُ فَيَرْكَبُ عَلَى ظَهْرِهِ ، فَيُطِيلُ السُّجُودَ فَيُقَالُ : يَا نَبِيَّ اللَّهِ ، أَطَلْتَ السُّجُودَ ؟ فَيَقُولُ : " ارْتَحَلَنِي ابْنِي فَكَرِهْتُ أَنْ أُعْجِلَهُ "

رواه أبو يعلى وفيه محمد بن ذكوان وثقه ابن حبان وضعفه غيره وبقية رجاله رجال الصحيح.

15077- Enes bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) secdedeyken, Hasan veya Hüseyin gelerek sırtına binerdi. Resûlullah da (sallallahu aleyhi vesellem) secdeyi uzatırdı. Kendisine: "Ey Allah'ın Resûlü! Secdeyi uzattın" dediklerinde: *"Oğlum sırtıma bindi. Onu hemen indirmek istemedim"* derdi.

★Ebû Ya'lâ rivayet etti. Ravilerden Muhammed b. Zekvân'ı, İbn Hibbân güvenilir bulmuş, başkaları ise zayıf olduğunu söylemiştir. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[2]

١٥٠٧٨ - حَدَّثَنَا الْجَرَّاحُ بْنُ مَخْلَدٍ ، قَالَ : نا الْحَسَنُ بْنُ عَنْبَسَةَ ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ هَاشِمِ بْنِ الْبَرِيدِ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي رَافِعٍ ، عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ عُمَرَ ، قَالَ : " رَأَيْتُ الْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا عَلَى عَاتِقَيِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقُلْتُ : نِعْمَ الْفَرَسُ تَحْتَكُمَا ، قَالَ : " وَنِعْمَ الْفَارِسَانِ هُمَا "

رواه أبو يعلى في الكبير ورجاله رجال الصحيح ورواه البزار بإسناد ضعيف.

15078- Ömer b. el-Hattâb dedi ki: Hasan ve Hüseyin'i Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) omuzlarında gördüm ve: "Altınızdaki binek ne güzel

---

1 Ahmed (2/513), Bezzâr (2629, 2630) ve Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2659) rivayet ettiler.

2 Ebû Ya'lâ (3428) rivayet etti.

binektir" dediğimde Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Bunların ikisi de ne güzel binicidir"* buyurdu.

★Ebû Ya'lâ *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir. Bezzâr zayıf bir isnâdla rivayet etti. [1]

١٥٠٧٩ - حَدَّثَنَا أَبُو الزِّنْبَاعِ رَوْحُ بْنُ الْفَرَجِ ، وَجَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْفِرْيَابِيُّ قَالا : ثنا يَزِيدُ بْنُ مَوْهَبٍ الرَّمْلِيُّ ، حَدَّثَنَا مَسْرُوحٌ أَبُو شِهَابٍ ، عَنْ سُفْيَانَ الثَّوْرِيِّ ، عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ ، عَنْ جَابِرٍ ، قَالَ : دَخَلْتُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يَمْشِي عَلَى أَرْبَعَةٍ وَعَلَى ظَهْرِهِ الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ ، وَهُوَ يَقُولُ : " نِعْمَ الْجَمَلُ جَمَلُكُمَا ، وَنِعْمَ الْعِدْلانِ أَنْتُمَا "

رواه الطبراني وفيه مسروح أبو شهاب وهو ضعيف.

15079- Câbir bildiriyor: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına girdim. Sırtında Hasan ve Hüseyin'i bindirmiş, elleri ve ayakları üzerine yürüyor ve şöyle diyordu: *"Deveniz ne güzel, sizler de ne güzel yüklersiniz."*

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Mesrûh Ebû Şihâb zayıftır.[2]

١٥٠٨٠ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ سَعِيدٍ الرَّازِيُّ ، قَالَ : نا عَبَّادُ بْنُ يَعْقُوبَ ، قَالَ : نا عَلِيُّ بْنُ هَاشِمِ بْنِ الْبَرِيدِ ، عَنْ فُضَيْلِ بْنِ مَرْزُوقٍ ، عَنْ عَدِيِّ بْنِ ثَابِتٍ ، عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ ، قَالَ : كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي ، فَجَاءَ الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ ، أَوْ أَحَدُهُمَا ، فَرَكِبَ عَلَى ظَهْرِهِ ، فَكَانَ إِذَا سَجَدَ رَفَعَ رَأْسَهُ ، قَالَ : بِيَدِهِ ، فَأَمْسَكَهُ ، أَوْ أَمْسَكَهُمَا ، ثُمَّ قَالَ : " نِعْمَ الْمَطِيَّةُ مَطِيَّتُكُمَا "

رواه الطبراني في الأوسط وإسناده حسن.

15080- Berâ b. Âzib bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) namaz kılarken, Hasan ile Hüseyin veya ikisinden birisi gelip Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) sırtına bindi. Başını kaldırdığında eliyle işaret ederek: *"Onu veya onları tut"* derdi. Ayrıca: *"Bineğiniz ne güzel binektir"* derdi.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Senedi hasendir.

---

[1] Bezzâr (2621) rivayet etti.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2661) ve İbnu'l-Cevzî *el-İleli'l-Mütenâhiye*'sinde (412) rivayet etti. Nesâî dedi ki: "Bu hadis münkerdir. İbn Hibbân, Mesrûh hakkında: "Onunla ihticac caiz değildir. Çünkü bütün rivayetlerinde güvenilir kişilere muhalefet eden biridir" dedi.

١٥٠٨١ - حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْحَنَّاطُ الرَّامَهُرْمُزِيُّ ، ثنا أَحْمَدُ بْنُ رُشْدِ بْنِ خَيْثَمٍ الْهِلالِيُّ ، ثنا عَمِّي سَعِيدُ بْنُ خَيْثَمٍ ، ثنا مُسْلِمٌ الْمُلائِيُّ ، عَنْ حَبَّةَ الْعُرَنِيِّ ، , وَأَبِي الْبَخْتَرِيِّ ، عَنْ سَلْمَانَ ، قَالَ : كُنَّا حَوْلَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَجَاءَتْ أُمُّ أَيْمَنَ ، فَقَالَتْ : يَا رَسُولَ اللَّهِ لَقَدْ ضَلَّ الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ ، قَالَ : وَذَلِكَ رَادَّ النَّهَارِ ، يَقُولُ : ارْتِفَاعَ النَّهَارِ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " قُومُوا فَاطْلُبُوا ابْنَيَّ " ، قَالَ : وَأَخَذَ كُلُّ رَجُلٍ تُجَاهَ وَجْهِهِ ، وَأَخَذْتُ نَحْوَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَلَمْ يَزَلْ حَتَّى أَتَى سَفْحَ جَبَلٍ ، وَإِذَا الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ مُلْتَزِقٌ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا صَاحِبَهُ ، وَإِذَا شُجَاعٌ قَائِمٌ عَلَى ذَنَبِهِ ، يَخْرُجُ مِنْ فِيهِ شِبْهُ النَّارِ ، فَأَسْرَعَ إِلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَالْتَفَتَ مُخَاطِبًا لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، ثُمَّ انْسَابَ فَدَخَلَ بَعْضَ الأَحْجِرَةِ ، ثُمَّ أَتَاهُمَا فَأَفْرَقَ بَيْنَهُمَا وَمَسَحَ وَجْهَهُمَا ، وَقَالَ : " بِأَبِي وَأُمِّي أَنْتُمَا مَا أَكْرَمَكُمَا عَلَى اللَّهِ " ، ثُمَّ حَمَلَ أَحَدَهُمَا عَلَى عَاتِقِهِ الأَيْمَنِ ، وَالآخَرَ عَلَى عَاتِقِهِ الأَيْسَرِ ، فَقُلْتُ : طُوبَاكُمَا ، نِعْمَ الْمَطِيَّةُ مَطِيَّتُكُمَا ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " وَنِعْمَ الرَّاكِبَانِ هُمَا ، وَأَبُوهُمَا خَيْرٌ مِنْهُمَا"

رواه الطبراني وفيه أحمد بن رشد الهلالي وهو ضعيف.

15081- Selmân bildiriyor: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) etrafındaydık. Ümmü Eymen gelerek: "Ey Allah'ın Resûlü! Hasan ve Hüseyin kayboldu" dedi. Kuşluk vaktiydi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Kalkın ve oğullarımı arayın"* dedi. Sahabenin her biri bir yöne gitti. Ben de Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) aynı yöne gittim. Yürüyerek bir dağın eteğine vardık. Hasan ve Hüseyin birbirine yapışmışlar, bir yılan kuyruğunun üzerine kalkmış ağzından ateş kıvılcımlarına benzer bir şey çıkarıyordu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona doğru hızlı bir şekilde gidince yılan taşların arasına girdi. Sonra Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), Hasan ve Hüseyin'in yanına gidip onları birbirinden ayırdı ve yüzlerini silerek: *"Anam babam size feda olsun. Allah katında ne kadar kıymetlisiniz!"* buyurdu. Sonra birini sağ omuzuna, diğerini sol omzuna aldı. "Ne mutlu size! Bineğiniz ne güzel bir binektir" deyince Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Bunlar da ne güzel binicidir. Babaları onlardan daha hayırlıdır"* buyurdu.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Ahmed b. Ruşd el-Hilâlî zayıftır.[1]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2677) rivayet etti.

١٥٠٨٢ - حَدَّثَنَا الْقَاسِمُ بْنُ مُحَمَّدٍ الدَّلالُ الْكُوفِيُّ ، ثنا مُخَوَّلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ ، ثنا مَنْصُورُ بْنُ أَبِي الأَسْوَدِ ، عَنْ لَيْثٍ ، عَنِ الشَّعْبِيِّ ، عَنِ الْحَارِثِ ، عَنْ عَلِيٍّ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ"

رواه الطبراني بأسانيد وفيها الحارث الأعور وهو ضعيف.

15082- Hz. Ali, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Hasan ve Hüseyin, Cennet gençlerinin efendisidir"* buyurduğunu bildiriyor.

★Taberânî değişik isnâdlarla rivayet etti. Ravilerden Hâris el-A'var zayıftır.[1]

١٥٠٨٣ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا أَحْمَدُ بْنُ عُثْمَانَ بْنِ حَكِيمٍ الأَوْدِيُّ ، ثنا عَلِيُّ بْنُ ثَابِتٍ ، حَدَّثَنَا أَسْبَاطُ بْنُ نَصْرٍ ، عَنْ جَابِرٍ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ نُجَيٍّ ، عَنْ عَلِيٍّ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِفَاطِمَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا : " وَاللَّهِ مَا مِنْ نَبِيٍّ إِلا وَوَلَدَ الأَنْبِيَاءَ غَيْرِي ، وَإِنَّ ابْنَيْكِ سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ ، إِلا ابْنَيِ الْخَالَةِ يَحْيَى وَعِيسَى "

رواه الطبراني ورجاله ثقات وفي بعضهم ضعف.

15083- Hz. Ali, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), Fâtıma'ya hitaben: *"Vallahi! Benden başka hiçbir peygamber yoktur ki peygamber olan oğlu olmasın. Senin bu oğulların, teyze oğulları Yahyâ ve İsâ dışındaki Cennet gençlerinin efendisidir"* buyurduğunu bildiriyor.

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilirdir. Bazılarında zayıflık vardır.[2]

١٥٠٨٤ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَوْنٍ السِّيرَافِيُّ، ثنا أَبُو الأَشْعَثِ أَحْمَدُ بْنُ الْمِقْدَامِ، ثنا أَبُو سُمَيْرٍ حَكِيمُ بْنُ خِذَامٍ، عَنِ الأَعْمَشِ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ التَّيْمِيِّ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ شُرَيْحٍ الْقَاضِي، عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ "

رواه الطبراني وفيه حكيم بن حزام أبو سمير وهو متروك.

15084- Ömer b. el-Hattâb, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Hasan ve Hüseyin, Cennet gençlerinin efendisidir"* buyurduğunu bildiriyor.

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2599, 2600, 2601) rivayet etti. Bunlarda Hâris el-A'var vardır. Bir diğer isnâdında (2602) ise Ebû Habbâb vardır ve çok tedlîs yaptığı için zayıftır. Anca bu rivayette Hâris yoktur.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2603) rivayet etti.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Hakîm b. Hizâm Ebû Sumeyr metrûktur.[1]

١٥٠٨٥ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا أَبُو نُعَيْمٍ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ مَرْوَانَ الذُّهْلِيُّ ، حَدَّثَنِي أَبُو حَازِمٍ ، حَدَّثَنِي أَبُو هُرَيْرَةَ ، أَنَّ الرَّسُولَ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " إِنَّ مَلَكًا مِنَ السَّمَاءِ لَمْ يَكُنْ زَارَنِي فَاسْتَأْذَنَ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ فِي زِيَارَتِي ، فَبَشَّرَنِي أَنَّ الْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ" .

رواه الطبراني وفيه مروان الذهلي و لم أعرفه وبقية رجاله رجال الصحيح.

15085- Ebû Hureyre, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu nakleder: *"Gökyüzünden bir melek, Allah'tan, beni ziyaret için izin alıp da her ziyaret etmesinde, Hasan ve Hüseyin'in Cennet gençlerinin efendisi olduğunu bana müjdeledi."*

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden (Muhammed b.) Mervân ez-Zühelî'yi tanımıyorum. Diğer ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

١٥٠٨٦ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ الأَنْمَاطِيُّ ، ثنا عُبَيْدُ بْنُ جَنَّادٍ الْحَلَبِيُّ ، ثنا عَطَاءُ بْنُ مُسْلِمٍ الْخَفَّافُ ، حَدَّثَنِي أَبُو عَمْرَةَ الأَشْجَعِيُّ ، عَنْ سَالِمِ بْنِ أَبِي الْجَعْدِ ، عَنْ قَيْسِ بْنِ أَبِي حَازِمٍ ، عَنْ حُذَيْفَةَ بْنِ الْيَمَانِ ، قَالَ : بِتُّ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَرَأَيْتُ عِنْدَهُ شَخْصًا ، فَقَالَ لِي : يَا حُذَيْفَةُ هَلْ رَأَيْتَ ؟ قُلْتُ : نَعَمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ ، قَالَ : " هَذَا مَلَكٌ لَمْ يَهْبِطْ إِلَيَّ مُنْذُ بُعِثْتُ ، أَتَانِي اللَّيْلَةَ فَبَشَّرَنِي أَنَّ الْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ "

قلت : رواه الترمذي باختصار

رواه الطبراني في الكبير والأوسط وفيه أبو عمر الأشجعي و لم أعرفه أو أبو عمرة وبقية رجاله ثقات.

15086- Huzeyfe b. el-Yemân bildiriyor: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanında kaldım (geceledim.) Yanında bir şahıs gördüm. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bana: *"Ey Huzeyfe! Onu gördün mü?"* diye sorunca ben: "Evet" dedim. *"Bu, bana peygamberlik geldiği zamandan beri yanıma gelmemişti. Bu gece, Hasan ve Hüseyin'in Cennet gençlerinin efendisi olduğunu müjdelemek için geldi"* buyurdu.

Tirmizî kısa metinle rivayet etti.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr* ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden Ebû Amr veya Ebû Amra el-Eşcaî'yi tanımıyorum. Diğer ravileri güvenilirdir.[1]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2598) rivayet etti.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2604) rivayet etti. Ravilerden Muhammed b. Mervân ez-Zühelî (Mervân ez-Zühelî değil) makbûl'dür. Yine ravilerden Ebû Nuaym Dırâr b. Surad zayıftır.

١٥٠٨٧ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ حَنْبَلٍ ، ثنا الْهَيْثَمُ بْنُ خَارِجَةَ ، ثنا أَبُو الأَسْوَدِ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَامِرٍ الْهَاشِمِيُّ ، عَنْ عَاصِمٍ ، عَنْ زِرٍّ ، عَنْ حُذَيْفَةَ ، قَالَ : رَأَيْنَا فِي وَجْهِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ السُّرُورَ يَوْمًا مِنَ الأَيَّامِ ، فَقُلْنَا : يَا رَسُولَ اللَّهِ لَقَدْ رَأَيْنَا فِي وَجْهِكَ تَبَاشِيرَ السُّرُورِ ، قَالَ : " وَكَيْفَ لا أُسَرُّ وَقَدْ أَتَانِي جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلامُ فَبَشَّرَنِي أَنَّ حَسَنًا وَحُسَيْنًا سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ ، وَأَبُوهُمَا أَفْضَلُ مِنْهُمَا "

رواه الطبراني وفيه عبد الله بن عامر أبو الأسود الهاشمي و لم أعرفه وبقية رجاله وثقوا . وفي عاصم بن بهدلة خلاف

15087- Huzeyfe b. el-Yemân bildiriyor: Bir gün, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yüzünde mutluluk izlerini gördük ve: "Ey Allah'ın Resûlü! Yüzünde mutluluk alâmetlerini gördük" dedik. Buyurdu ki: *"Nasıl sevinmeyeyim. Cibrîl bana gelip, Hasan ve Hüseyin'in cennet gençlerinin efendisi olduğunu ve babalarının da onlardan daha hayırlı olduğunu müjdeledi."*

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Abdullah b. Âmir Ebu'l-Esved el-Hâşimî'yi tanımıyorum. Diğer ravileri güvenilir sayılmıştır. Âsım b. Behdele hakkında ihtilaf vardır.[2]

١٥٠٨٨ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُثْمَانَ بْنِ أَبِي شَيْبَةَ ، ثنا مِنْجَابُ بْنُ الْحَارِثِ ، ثنا عَلِيُّ بْنُ مُسْهِرٍ ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ زِيَادِ بْنِ أَنْعَمَ ، عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ قُرَّةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ ، وَأَبُوهُمَا خَيْرٌ مِنْهُمَا "

رواه الطبراني وفيه عبد الرحمن بن زياد بن أنعم وفيه خلاف وبقية رجاله رجال الصحيح.

15088- Kurre b. İyâs, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Hasan ve Hüseyin Cennet gençlerinin efendisidir. Babaları da onlardan daha hayırlıdır"* buyurduğunu bildiriyor.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Abdurrahman b. Ziyâd b. En'am hakkında ihtilaf vardır. Diğer ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[3]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2609) rivayet etti. Ravileri içinde Ebû Amra vardır.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2608) rivayet etti.

[3] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2617) rivayet etti.

١٥٠٨٩ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْبَزَّارُ التُّسْتَرِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ السَّكَنِ الأَيْلِيُّ ، ثنا عِمْرَانُ بْنُ أَبَانَ ، ثنا مَالِكُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ مَالِكِ بْنِ الْحُوَيْرِثِ اللَّيْثِيُّ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَدِّهِ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " الْحَسَنُ ، وَالْحُسَيْنُ سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ ، وَأَبُوهُمَا خَيْرٌ مِنْهُمَا "

رواه الطبراني وفيه عمران بن أبان وملك بن الحسن وهما ضعيفان وقد وثقا.

★15089- Mâlik b. el-Huveyris, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Hasan ve Hüseyin, Cennet gençlerinin efendisidir. Babaları da onlardan daha hayırlıdır"* buyurduğunu bildiriyor.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden İmrân b. Ebân ve Mâlik b. el-Hasan zayıftır. Bunların güvenilir olduğunu söyleyenler de vardır.[1]

١٥٠٩٠ - وَحَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَمْرٍو الْقَطِرَانِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ الطُّفَيْلِ ، حَدَّثَنَا شَرِيكٌ ، عَنْ جَابِرٍ ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَابِطٍ ، عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " حَسَنٌ وَحُسَيْنٌ سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ "

رواه الطبراني وفيه جابر الجعفي وهو ضعيف.

15090- Câbir b. Abdillah, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu nakleder: *"Hasan ve Hüseyin, Cennet gençlerinin efendisidir."*

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Câbir el-Cu'fî zayıftır.[2]

١٥٠٩١ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْفَضْلِ السَّقَطِيُّ ، قَالَ : نَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الأَرُزِّيُّ ، قَالَ : نَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ عُلَيَّةَ ، عَنْ زِيَادٍ الْجَصَّاصِ ، عَنْ أَبِي عُثْمَانَ النَّهْدِيُّ ، عَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ"

رواه الطبراني في الكبير والأوسط وفيه زياد الجصاص وهو متروك ووثقه ابن حبان وقال : ربما يهم

15091- Usâme b. Zeyd, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle: *"Hasan ve Hüseyin, Cennet gençlerinin efendisidir"* buyurduğunu nakalediyor.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr* ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden Ziyâd el-Cessâs metrûktur. İbn Hibbân ise güvenilir olduğunu söylemiş ve: "Hadis rivayet ettiği şeyhinin adını zikretmeden rivayette bulunmuş olabilir" demiştir.[1]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (29/ 292) rivayet etti.
[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2616) rivayet etti.

١٥٠٩٢ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ رِشْدِينَ ، قَالَ : نا أَحْمَدُ بْنُ عَمْرٍو الْحِمْيَرِيُّ الْمِصْرِيُّ ، قَالَ : نا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْجَعْفَرِيُّ ، قَالَ : نا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَدِّهِ ، عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ "

رواه الطبراني في الأوسط وفيه من لم أعرفهم.

15092- Hüseyin b. Ali, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Hasan ve Hüseyin, Cennet gençlerinin efendisidir"* buyurduğunu bildiriyor.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden tanımadığım vardır.[2]

١٥٠٩٣ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ حَنْبَلٍ ، قَالَ : حَدَّثَنِي عَلِيُّ بْنُ حَكِيمٍ الأَوْدِيُّ ، قَالَ : نا شَرِيكٌ ، عَنْ أَشْعَثَ بْنِ سَوَّارٍ ، عَنْ عَدِيِّ بْنِ ثَابِتٍ ، عَنِ الْبَرَاءِ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : "الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ "

رواه الطبراني وإسناده حسن.

15093- Berâ b. Âzib, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Hasan ve Hüseyin, Cennet gençlerinin efendisidir"* buyurduğunu bildiriyor.

★Taberânî rivayet etti. Senedi hasendir.[3]

١٥٠٩٤ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ نُوحِ بْنِ حَرْبٍ ، نا مُنِيرُ بْنُ مَيْمُونٍ الْبَصْرِيُّ ، ثَنَا عَبَّادُ بْنُ صُهَيْبٍ ، نا سُلَيْمَانُ بْنُ الْمُغِيرَةِ ، عَنِ الْمُخْتَارِ بْنِ فُلْفُلٍ ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " فَخِرَتِ الْجَنَّةُ عَلَى النَّارِ ، فَقَالَتْ : أَنَا خَيْرٌ مِنْكِ ، فَقَالَتِ النَّارُ : بَلْ أَنَا خَيْرٌ مِنْكِ ، فَقَالَتْ لَهَا الْجَنَّةُ اسْتِفْهَامًا : وَمِمَّهْ ؟ قَالَتْ : لأَنَّ فِيَّ الْجَبَابِرَةَ ، وَنَمْرُودُ ، وَفِرْعَوْنُ ، فَأُسْكِتَتْ ، فَأَوْحَى اللَّهُ إِلَيْهَا : لا تَخْضَعِينَ ، لأُزَيِّنَنَّ رُكْنَيْكِ بِالْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ ، فَمَاسَتْ كَمَا تَمِيسُ الْعَرُوسُ فِي خِدْرِهَا "

رواه الطبراني في الأوسط وفيه عباد بن صهيب وهو متروك.

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2618) *"Allahım! Ben bunları seviyorum. Sen de sev"* ibaresiyle rivayet etti. Bu ibare *el-Mu'cemu'l-Evsat*'ta yoktur. (*350- Mecmau'l-Bahrayn*)

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-Evsat*'ında (368) rivayet etti ve dedi ki: "Bu hadis, Hüseyin'den sadece bu isnâdla rivayet edilmiştir. Bunda Ahmed b. Amr el-Himyerî tek kalmıştır. Yine ravilerden Taberânî'nin hocası Ahmed b. Rişdeyn hadis uyduran biridir."

[3] Bu hadisi *el-Mu'cemu'l-kebîr*'de bulamadım.

15094- Enes b. Mâlik, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *Cennet, cehenneme övünerek dedi ki: «Ben senden daha hayırlıyım.» Cehennem dedi ki: «Hayır, ben senden daha hayırlıyım.» Cennet: «Neyinle benden daha hayırlısın?» dedi. Cehennem dedi ki: «Zorbalar, Nemrûd ve Firavun bende susturuldu.» Allah, (Cennete) şöyle vahyetti: «Boyun eğme, senin direklerini Hasan ve Hüseyin'le süsleyeceğim.» Bunun üzerine Cennet, gelinin zifaf odasında heyecanlandığı gibi heyecanlandı"* buyurduğunu bildiriyor.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden Abbâd b. Suheyb metruktur.

١٥٠٩٥ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ رِشْدِينَ ، قَالَ : حَدَّثَنِي حُمَيْدُ بْنُ عَلِيٍّ الْبَجَلِيُّ ، قَالَ : نا ابْنُ لَهِيعَةَ ، عَنْ أَبِي عُشَّانَةَ ، عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ الْجُهَنِيِّ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ شَنْفَا الْعَرْشِ ، وَلَيْسَا بِمُعَلَّقَيْنِ "

15095- Ukbe b. Âmir, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu nakleder: *"Hasan ve Hüseyin, Arş'ın küpeleridir. Fakat onlar Arş'a asılmamışlardır."*[1]

١٥٠٩٦ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ رِشْدِينَ، قَالَ: حَدَّثَنِي حُمَيْدُ بْنُ عَلِيٍّ الْبَجَلِيُّ، قَالَ: نا ابْنُ لَهِيعَةَ، عَنْ أَبِي عُشَّانَةَ، عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ الْجُهَنِيِّ، إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " إِذَا اسْتَقَرَّ أَهْلُ الْجَنَّةِ فِي الْجَنَّةِ ، قَالَتِ الْجَنَّةُ : يَا رَبِّ وَعَدْتَنِي أَنْ تُزَيِّنَنِي بِرُكْنَيْنِ مِنْ أَرْكَانِكَ ، قَالَ : أَوَلَمْ أُزَيِّنْكِ بِالْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ "

رواه الطبراني في الأوسط وفيه حميد بن علي وهو ضعيف.

15096- (Yine Ukbe'nin bildirdiğine göre) Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Cennet ahalisi, Cennete yerleştikleri zaman, Cennet şöyle der: «Ey Rabbim! Beni rükünlerinden iki rükünle süsleyeceğini vaad ettin.» Allah şöyle buyurur: «Seni Hasan ve Hüseyin'le süslemedim mi?»"*

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden Humeyd b. Ali zayıftır.[2]

١٥٠٩٧ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُرْسٍ الْمِصْرِيُّ ، ثنا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْيَمَامِيُّ ، ثنا عَبْدُ الرَّزَّاقِ ، أنا مَعْمَرٌ ، عَنِ ابْنِ أَبِي نَجِيحٍ ، عَنْ مُجَاهِدٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : صَلَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-Evsat*'ında (339) rivayet etti ve dedi ki: "Bu iki hadisi İbn Lehîa'dan sadece Humeyd b. Ali rivayet etmiştir. Yine ravilerden Taberânî'nin hocası Rişdeyn hadis uyduran biridir. İbn Lehîa ise zayıftır."

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-Evsat*'ında (339) rivayet etti. Bundan önceki hadise bakın.

صَلاةَ الْعَصْرِ ، فَلَمَّا كَانَ فِي الرَّابِعَةِ أَقْبَلَ الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ حَتَّى رَكِبَا عَلَى ظَهْرِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَلَمَّا سَلَّمَ وَضَعَهُمَا بَيْنَ يَدَيْهِ ، وَأَقْبَلَ الْحُسَيْنُ ، فَحَمَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْحَسَنَ عَلَى عَاتِقِهِ الأَيْمَنِ ، وَالْحُسَيْنَ عَلَى عَاتِقِهِ الأَيْسَرِ ، ثُمَّ قَالَ : " أَيُّهَا النَّاسُ ، أَلا أُخْبِرُكُمْ بِخَيْرِ النَّاسِ جَدًّا وَجَدَّةً ؟ أَلا أُخْبِرُكُمْ بِخَيْرِ النَّاسِ عَمًّا وَعَمَّةً ؟ أَلا أُخْبِرُكُمْ بِخَيْرِ النَّاسِ خَالا وَخَالَةً ؟ أَلا أُخْبِرُكُمْ بِخَيْرِ النَّاسِ أَبًا وَأُمًّا ؟ هُمَا الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ ، جَدُّهُمَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَجَدَّتُهُمَا خَدِيجَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ ، وَأُمُّهُمَا فَاطِمَةُ بِنْتُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَأَبُوهُمَا عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ ، وَعَمُّهُمَا جَعْفَرُ بْنُ أَبِي طَالِبٍ ، وَعَمَّتُهُمَا أُمُّ هَانِئٍ بِنْتُ أَبِي طَالِبٍ ، وَخَالُهُمَا الْقَاسِمُ بْنُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَخَالاتُهُمَا زَيْنَبُ ، وَرُقَيَّةُ ، وَأُمُّ كُلْثُومٍ بَنَاتُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، جَدُّهُمَا فِي الْجَنَّةِ ، وَأَبُوهُمَا فِي الْجَنَّةِ ، وَعَمُّهُمَا فِي الْجَنَّةِ ، وَعَمَّتُهُمَا فِي الْجَنَّةِ ، وَخَالاتُهُمَا فِي الْجَنَّةِ ، وَهُمَا فِي الْجَنَّةِ ، وَمَنْ أَحَبَّهُمَا فِي الْجَنَّةِ "

رواه الطبراني في الكبير والأوسط وفيهما أحمد بن محمد بن عمر بن يونس اليمامي وهو متروك.

15097- İbn Abbâs bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ikindi namazını kılıyordu. Dördüncü rekâtta Hasan ve Hüseyin gelip Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) sırtına bindiler. Selam verince onları önüne koydu. Hasan gelince Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hasan'ı sağ, Hüseyin'i de sol omuzuna koydu ve dedi ki: *"Ey insanlar! Dede ve nine bakımından insanların en hayırlısını size haber vereyim mi? Amca ve hala bakımından insanların en hayırlısını size haber vereyim mi? Dayı ve teyze bakımından insanların en hayırlısını size haber vereyim mi? Baba ve anne bakımından insanların en hayırlısını size haber vereyim mi? Dedeleri Resûlullah, nineleri Hatice binti Huveylid, anneleri Resûlullah'ın kızı Fâtıma, babaları Ali b. Ebî Tâlib, amcaları Câfer b. Ebî Tâlib, halaları Ebû Tâlib'in kızı Ümmü Hâni, dayıları Resûlullah'ın oğlu Kâsım, teyzeleri Resûlullah'ın kızları Rukiye ve Ümmü Gülsüm'dür. Dedeleri cennettedir. Babaları cennettedir. Anneleri cennettedir. Amcaları cennettedir. Halaları cennettedir. Teyzeleri cennettedir. Onlar da cennettedir. Onları seven de Cennettedir."*

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr* ile *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. İkisinde de Ahmed b. Muhammed b. Ömer b. Yûnus el-Yemâmî metruktur.

١٥٠٩٨ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ حَنْبَلٍ ، حَدَّثَنِي يَعْقُوبُ بْنُ حُمَيْدِ بْنِ كَاسِبٍ ، ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ حَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : حَدَّثَتْنِي زَيْنَبُ بِنْتُ أَبِي رَافِعٍ ، عَنْ فَاطِمَةَ بِنْتِ رَسُولِ اللَّهِ

صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : أَنَّهَا أَتَتْ بِالْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي شَكْوَاهُ الَّذِي تُوُفِّيَ فِيهِ ، فَقَالَتْ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ! هَذَانِ ابْنَاكَ فَوَرِّثْهُمَا شَيْئًا ، فَقَالَ : " أَمَّا الْحَسَنُ فَلَهُ هَيْبَتِي وَسُؤْدُدِي ، وَأَمَّا حُسَيْنٌ فَلَهُ جُرْأَتِي وَجُودِي "

رواه الطبراني وفيه من لم أعرفهم.

15098- Hz. Fâtıma'nın bildirdiğine göre kendisi, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına, vefatına sebep olan hastalığı sırasında Hasan ve Hüseyin'le beraber gitti ve dedi ki: "Ey Allah'ın Resûlü! Bunlar senin oğullarındır. Onlara bir şey miras bırak." Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Hasan'a heybetimi ve idareciliğimi, Hüseyin'e ise cesaretimi ve cömertliğimi miras bırakıyorum"* buyurdu.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden tanımadığım vardır.[1]

١٥٠٩٩ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ الصَّائِغُ ، قال : نا خَالِدُ بْنُ يَزِيدَ الْعُمَرِيُّ ، قال : نا إِسْحَاقُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ حُسَيْنٍ ، قَالَ : حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ حَسَنِ بْنِ حَسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ ، عَنْ أَبِي رَافِعٍ ، قَالَ : جَاءَتْ فَاطِمَةُ بِنْتُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِحَسَنٍ وَحُسَيْنٍ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فِي مَرَضِهِ الَّذِي قُبِضَ فِيهِ ، فَقَالَتْ : هَذَانِ ابْنَاكَ ، فَوَرِّثْهُمَا شَيْئًا ، فَقَالَ لَهَا : " أَمَّا حَسَنٌ فَإِنَّ لَهُ ثَبَاتِي ، وَسُؤْدَدِي ، وَأَمَّا حُسَيْنٌ فَإِنَّ لَهُ حَزَامَتِي ، وَجُودِي "

رواه الطبراني في الأوسط وفيه من لم أعرفهم.

15099- Ebû Râfi anlatıyor: Resûlullah'ın, vefatına sebep olan hastalığı sırasında, kızı Fâtıma, Hasan ve Hüseyin'le beraber yanına geldi ve dedi ki: "Bunlar senin oğullarındır. Onlara bir şey miras bırak." Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Hasan'a sebatımı ve idareciliğimi, Hüseyin'e ise sağlamlığımı ve cömertliğimi bırakıyorum"* buyurdu.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden tanımadığım vardır.

١٥١٠٠ - وَعَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ : كَانَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَتَاهُ رَجُلٌ يَقُولُ : عَلَيَّ رَقَبَةٌ مِنْ وَلَدِ إِسْمَاعِيلَ يَقُولُ : " عَلَيْكَ بِحَسَنٍ وَحُسَيْنٍ "

رواه الطبراني ورجاله ثقات.

15100- Abdullah b. Ömer dedi ki: Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) birisi gelip de: "Ben İsmâîl oğullarından bir kişiyi azad etmeyi adadım"

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (22/423) rivayet etti.

dediğinde, ona: *"O zaman Hasan ve Hüseyin'e iyi davranmaya bak"* buyururdu.

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.

١٥١٠١ – حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ نَائِلَةَ وَمُحَمَّدُ بْنُ نُصَيْرٍ الأَصْبَهَانِيَّانِ ، قَالا : ثنا إِسْمَاعِيلُ بْنُ عَمْرٍو الْبَجَلِيُّ ، ح وَحَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا يَحْيَى الْحِمَّانِيُّ ، قَالا : ثنا عُبَيْدُ بْنُ وَسِيمٍ ، ثنا أَبُو شَدَّادٍ ، قَالَ : " كُنْتُ أُلاعِبُ الْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ بِالْمَدَاحِي ، فَإِذَا مَادَحَانِي رَكِبَانِي ، وَإِذَا مَادَحْتُهُمَا ، قَالا : تَرْكَبُ بِضْعَةً مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "

رواه الطبراني بإسنادين وأبو شداد لم أعرفه وفي أحد الإسنادين إسماعيل بن عمرو البجلي وثقه غير واحد وضعفه جماعة وبقية رجاله ثقات.

15101- Ebû Şeddâd bildiriyor: Hasan ve Hüseyin'i taşlarla oynatıyordum. Oyunda beni yenerlerse üzerime biniyorlardı. Ben onları yendiğim zaman, bana: "Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) bir parçaya mı bineceksin?" diyorlardı.

★Taberânî iki isnâdla rivayet etti. Ebû Şeddâd'ı tanımıyorum. İsnâdlarından birisinde İsmâîl b. Amr el-Becelî'yi birden çok kişi güvenilir bulmuştur. Bazıları ise zayıf olduğunu söylemiştir. Diğer ravileri güvenilirdir.[1]

(بَابٌ مَنَاقِبُ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلامُ)

Hüseyin b. Ali'nin Menkıbeleri

١٥١٠٢ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا ضِرَارُ بْنُ صُرَدَ ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الْكَرِيمِ بْنُ يَعْفُورٍ الْجُعْفِيُّ ، عَنْ جَابِرٍ أَبِي الشَّعْثَاءِ ، عَنْ بِشْرِ بْنِ غَالِبٍ ، قَالَ : كُنْتُ مَعَ أَبِي هُرَيْرَةَ ، فَرَأَى الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ ، فَقَالَ : يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ ، لَقَدْ رَأَيْتُكَ عَلَى يَدَيْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ خَضَّبْتَهَا دَمًا حِينَ أَتَى بِكَ حِينَ وُلِدْتَ ، فَسَرَّكَ وَلَفَّكَ فِي خِرْقَةٍ ، وَلَقَدْ تَفَلَ فِي فِيكَ ، وَتَكَلَّمَ بِكَلامٍ مَا أَدْرِي مَا هُوَ ، وَلَقَدْ كَانَتْ فَاطِمَةُ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا سَبَقَتْهُ بِقَطْعِ سُرَّةِ الْحَسَنِ ، فَقَالَ : " لا تَسْبِقِينِي بِهَا "

رواه الطبراني وفيه ضرار بن صرد وهو متروك.

15102- Bişr b. Ğâlib bildiriyor: Ebû Hureyre ile beraberken, Hüseyin b. Ali'yi gördü ve ona dedi ki: "Ey Ebû Abdillah! Seni Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) elinde gördüm. Doğduğun zaman seni Hz.

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2595) rivayet etti.

Peygamber'e (sallallahu aleyhi vesellem) getirmişlerdi ve göbeğin kesildiğinde Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) elini kana bulamıştın. Seni bir bezle sardı. Ağzına tükürüğünden koydu ve bilmediğim bir şeyler söyledi. Fâtıma, Hasan'ın göbeğini kesmede ise Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) önce davranmıştı. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Bunun göbeğini ben gelmeden önce kesmeyin"* buyurdu.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Dırâr b. Surad metrûktur.

١٥١٠٣ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، حَدَّثَنَا الزُّبَيْرُ بْنُ بَكَّارٍ ، حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ الضَّحَّاكِ بْنِ عُثْمَانَ الْحِزَامِيُّ ، قَالَ : " كَانَ جَسَدُ الْحُسَيْنِ شِبْهَ جَسَدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "

رواه الطبراني ورجاله ثقات . وقد تقدمت أحاديث نحو هذا.

15103- Muhammed b. ed-Dahhâk b. Osmân el-Hizâmî dedi ki: "Hüseyin'in vücudu, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) vücuduna benziyordu."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.

Bu konuda hadisler daha önce geçmişti.[1]

١٥١٠٤ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَعِيدٍ الْكِنْدِيُّ ، ثنا حَفْصُ بْنُ غِيَاثٍ ، عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : " لَمْ يَكُنْ بَيْنَ الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ إِلا طُهْرٌ "

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح إلا أن محمد بن علي لم يدرك ذلك.

15104- Câfer b. Muhammed, babasından bildiriyor: Hz. Hasan ile Hüseyin'in arasında sadece bir temizlik dönemi vardı. (Hasan'ın doğumundan sonra bir temizlik müddeti geçince Hüseyin anne rahmine düştü.)"

★Taberânî rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir. Fakat Muhammed b. Ali, bu zamana yetişmemiştir.[2]

١٥١٠٥ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ حَفْصِ بْنِ رَاشِدٍ الْهِلالِيُّ ، ثنا الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ ، ثنا وَرْقَاءُ بْنُ عُمَرَ ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ ، عَنِ الْحَارِثِ ، عَنْ عَلِيٍّ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِلْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ : " مَنْ أَحَبَّ هَذَا فَقَدْ أَحَبَّنِي "

رواه الطبراني وفيه الحرث الأعور وهو ضعيف.

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2845) rivayet etti.
[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2766) rivayet etti.

15105- Ali b. Ebî Tâlib, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), Hüseyin b. Ali hakkında şöyle dediğini bildiriyor: *"Bunu seven beni sevmiş olur."*

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Hâris el-A'ver zayıftır.[1]

١٥١٠٦ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ نَصْرِ بْنِ حُمَيْدٍ الْبَغْدَادِيُّ ، ثنا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ صَالِحٍ الأَزْدِيُّ ، ثنا مُوسَى بْنُ عُثْمَانَ الْحَضْرَمِيُّ ، عَنِ الأَعْمَشِ ، عَنْ أَبِي صَالِحٍ ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ، قَالَ : " كَانَ الْحُسَيْنُ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَكَانَ يُحِبُّهُ حُبًّا شَدِيدًا ، فَقَالَ : أَذْهَبُ إِلَى أُمِّكَ ، فَقُلْتُ : أَذْهَبُ مَعَهُ ، فَجَاءَتْ بَرْقَةٌ مِنَ السَّمَاءِ فَمَشَى فِي ضَوْئِهَا حَتَّى بَلَغَ "

رواه الطبراني وفيه موسى بن عثمان وهو متروك.

15106- Ebû Hureyre şöyle der: Hüseyin b. Ali, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanındaydı ve Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onu çok seviyordu. Hz. Peygamber, Hüseyn'e: *"Annene git!"* deyince ben; "Ben de onunla gideyim mi?" dedim. (O sırada) gökyüzünde bir şimşek çaktı. Hüseyin (annesine) varıncaya kadar şimşeğin ışığı devam etti.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Mûsa b. Osmân metrûktur.[2]

١٥١٠٧ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا الْحَسَنُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى ، ثنا عَلِيُّ بْنُ هَاشِمٍ ، عَنِ ابْنِ أَبِي لَيْلَى ، عَنْ عَطِيَّةَ ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ ، قَالَ : " جَاءَ الْحُسَيْنُ وَرَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي ، فَالْتَزَمَ عُنُقَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَامَ بِهِ وَأَخَذَ بِيَدِهِ ، فَلَمْ يَزَلْ مُمْسِكَهَا حَتَّى رَكَعَ "

رواه الطبراني ورجاله مختلف في الاحتجاج بهم.

15107- Ebû Saîd dedi ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) namaz kılarken, Hüseyin koşarak geldi ve O'nun (sallallahu aleyhi vesellem) boynuna sarıldı. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) (kıyama kalkarken) onun elini tutarak kalktı. Rükuya varana kadar da elini bırakmadı.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerinin güvenilirlikleri konusunda ihtilaf vardır.

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2643) rivayet etti.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2660) ve İbnu'l-Cevzî *el-İlelu'l-Mütenâhiye*'sinde (415) rivayet etti ve şöyle dedi: Dârekutnî dedi ki: "Mûsa, bu hadisi A'meş'ten rivayet etmede tek kalmıştır." Yahya b. Maîn: "Mûsa b. Osmân peş para etmez" dedi. Ebû Hâtim er-Râzî ise: "Mûsa b. Osmân, hadisi metruktur" dedi.

١٥١٠٨ - حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الْفَسَوِيُّ ، ثنا خَالِدُ بْنُ يَزِيدَ الْعُرَنِيُّ ، ثنا جَرِيرٌ ، عَنْ قَابُوسَ بْنِ أَبِي ظَبْيَانَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " فَرَّجَ مَا بَيْنَ فَخِذَيِ الْحُسَيْنِ وَقَبَّلَ زَبِيبَتَهُ "

رواه الطبراني وإسناده حسن.

15108- İbn Abbâs der ki: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Hüseyin'in bacaklarını açarak pipisini öptüğünü gördüm."

★Taberânî rivayet etti. Senedi hasendir.

١٥١٠٩ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ سَعِيدٍ الرَّازِيُّ ، قَالَ : نا عَبَّادُ بْنُ يَعْقُوبَ الأَسَدِيُّ ، قَالَ : نا عَلِيُّ بْنُ هَاشِمِ بْنِ الْبَرِيدِ ، قَالَ : حَدَّثَنِي أَبِي ، قَالَ : نا إِسْمَاعِيلُ بْنُ رَجَاءٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : كُنْتُ فِي مَسْجِدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فِي حَلْقَةٍ فِيهَا أَبُو سَعِيدٍ الْخُدْرِيُّ ، وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرٍو ، إِذْ مَرَّ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ ، فَسَلَّمَ ، فَرَدَّ عَلَيْهِ الْقَوْمُ ، وَسَكَتَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرٍو ، ثُمَّ رَفَعَ ابْنُ عَمْرٍو صَوْتَهُ بَعْدَ مَا سَكَتَ الْقَوْمُ ، فَقَالَ : وَعَلَيْكَ السَّلامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ ، ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَى الْقَوْمِ ، فَقَالَ : أَلا أُخْبِرُكُمْ بِأَحَبِّ أَهْلِ الأَرْضِ إِلَى أَهْلِ السَّمَاءِ ؟ قَالُوا : بَلَى ، قَالَ : هُوَ هَذَا الْمُقَفَّى ، وَاللَّهِ مَا كَلَّمْتُهُ كَلِمَةً ، وَلا كَلَّمَنِي كَلِمَةً مُنْذُ لَيَالِي صِفِّينَ ، وَوَاللَّهِ لأَنْ يَرْضَى عَنِّي أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ يَكُونَ لِي مِثْلُ أُحُدٍ ، فَقَالَ لَهُ أَبُو سَعِيدٍ الْخُدْرِيُّ : أَلا تَغْدُو إِلَيْهِ ؟ قَالَ : بَلَى ، فَتَوَاعَدَا أَنْ يَغْدُوَا إِلَيْهِ ، وَغَدَوْتُ مَعَهُمَا ، فَاسْتَأْذَنَ أَبُو سَعِيدٍ : فَأَذِنَ لَهُ ، فَدَخَلْنَا ، فَاسْتَأْذَنَ لابْنِ عَمْرٍو ، فَلَمْ يَزَلْ بِهِ حَتَّى أَذِنَ لَهُ الْحُسَيْنُ ، فَدَخَلَ ، فَلَمَّا رَآهُ أَبُو سَعِيدٍ زَحَلَ لَهُ ، وَهُوَ جَالِسٌ إِلَى جَنْبِ الْحُسَيْنِ فَمَدَّهُ الْحُسَيْنُ إِلَيْهِ ، فَقَامَ ابْنُ عَمْرٍو فَلَمْ يَجْلِسْ ، فَلَمَّا رَأَى ذَلِكَ خَلَّى عَنْ أَبِي سَعِيدٍ فَأَزْحَلَ لَهُ ، فَجَلَسَ بَيْنَهُمَا ، فَقَصَّ أَبُو سَعِيدٍ الْقِصَّةَ ، فَقَالَ : أَكَذَلِكَ يَا ابْنَ عَمْرٍو ؟ أَتَعْلَمُ أَنِّي أَحَبُّ أَهْلِ الأَرْضِ إِلَى أَهْلِ السَّمَاءِ ؟ قَالَ : إِي وَرَبِّ الْكَعْبَةِ ، إِنَّكَ لأَحَبُّ أَهْلِ الأَرْضِ إِلَى أَهْلِ السَّمَاءِ ، قَالَ : فَمَا حَمَلَكَ عَلَى أَنْ قَاتَلْتَنِي وَأَبِي يَوْمَ صِفِّينَ ؟ وَاللَّهِ لأَبِي خَيْرٌ مِنِّي ، قَالَ : أَجَلْ ، وَلَكِنَّ عَمْرًا شَكَانِي إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ : إِنَّ عَبْدَ اللَّهِ يَقُومُ اللَّيْلَ ، وَيَصُومُ النَّهَارَ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " صَلِّ وَنَمْ ، وَصُمْ وَأَفْطِرْ ، وَأَطِعْ عَمْرًا " ، فَلَمَّا كَانَ يَوْمُ صِفِّينَ أَقْسَمَ عَلَيَّ . وَاللَّهِ مَا كَثَّرْتُ لَهُمْ سَوَادًا ، وَلا اخْتَرَطْتُ لَهُمْ سَيْفًا ، وَلا طَعَنْتُ بِرُمْحٍ ، وَلا رَمَيْتُ

بِسَهْمٍ ، فَقَالَ لَهُ الْحُسَيْنُ : أَمَا عَلِمْتَ أَنَّهُ لا طَاعَةَ لِمَخْلُوقٍ فِي مَعْصِيَةِ الْخَالِقِ ؟ قَالَ : بَلَى ، قَالَ : فَكَأَنَّهُ قَبِلَ مِنْهُ"

رواه الطبراني في الأوسط وفيه علي بن سعيد بن بشير وفيه لين وهو حافظ وبقية رجاله ثقات وقد تقدم من البزار في ترجمة الحسن والله أعلم.

15109- Recâ b. Rabîa bildiriyor: Resûlullah'ın Mescid'indeyken, Hüseyin b. Ali geçti. Selam verince halk selamına karşılık verdi. Abdullah b. Amr ise sustu. Halk sustuktan sonra Abdullah b. Amr yüksek bir sesle: "Allah'ın selamı ve bereketi senin de üzerine olsun" diyerek selamını aldı. Sonra halka dönerek dedi ki: "Size yeryüzü halkının gökyüzü ahalisine en sevgili olanını söyleyeyim mi?" Halk: "Evet" karşılığını verince, dedi ki: "Bu giden kişidir. Vallahi Sıffîn gününden bu zamana kadar ne ben onunla bir kelime konuştum, ne de o benimle bir kelime konuştu. Vallahi benden razı olması yanımda Uhud dağı kadar altınımın olmasından daha hayırlıdır."

Ebû Saîd (el-Hudrî) dedi ki: "Yanına gitsen olmaz mı?" İbn Amr: "Olur, giderim" karşılığını verince gitmek için anlaştılar. Ben de onlarla beraber gittim. Ebû Saîd girmek için izin istedi. İzin verilince İbn Amr dışında hepimiz girdik. (Ebû Saîd) Hüseyin, İbn Amr'ın girmesi için izin verene kadar ısrar etti. İbn Amr girince Hüseyn'in yanında oturan Ebû Saîd ona yer açtı. Hüseyin, İbn Amr'ı yanına çağırdı. İbn Amr ayağa kalktı ve oturmadı. Hüseyin bunu görünce Ebû Saîd'den uzaklaşıp, Ebû Saîd'le arasında, İbn Amr'a yer açtı. İbn Amr da aralarına oturdu.

Ebû Saîd (daha önce geçen) olayı anlattı. Hüseyin: "Öyle mi ey İbn Amr! Gökyüzü ahalisinin yeryüzünde en çok sevdiği kişi olduğumu biliyor musun?" dedi. İbn Amr: "Kâbe'nin Rabbine yemin olsun ki gökyüzü halkının yeryüzünde en çok sevdiği kişi sensin" dedi. Hüseyin: "O zaman Sıffîn'de ben ve babamla neden savaştın? Vallahi babam benden daha hayırlıdır" deyince, İbn Amr şöyle karşılık verdi:

Evet! Fakat babam beni Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) şikâyet ederek: "Abdullah, her zaman gündüzü oruçla geceyi namazla geçiriyor" diye şikayette bulununca Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Hem namaz kıl, hem uyu. Hem oruç tut, hem tutma ve Amr'a (babana) itaat et"* buyurdu. Sıffîn günü olunca babam kendisiyle beraber gitmem için and verdi. Vallahi ne onların sayısını çoğalttım (destek oldum) ne onlarla kılıç salladım, ne mızrak kullandım, ne de onlarla bir ok attım."

Hüseyin ona: "Allah'a isyan olan yerde kula itaat olmadığını bilmiyor musun?" diye sorunca İbn Amr: "Evet biliyorum" dedi. Ebû Saîd ekledi: "Sanki Hüseyin, İbn Amr'ın özrünü kabul etmiş gibiydi."

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden aynı zamanda hadis hafızı da olan Ali b. Saîd b. Beşîr'de gevşeklik vardır. Diğer ravileri güvenilirdir.

Hz. Hasan'ın menkıbeleri anlatılırken Bezzâr'ın rivayeti daha önce geçmişti. Allah en doğrusunu bilendir.

١٥١١٠ - حَدَّثَنَا ابْنُ نُمَيْرٍ ، حَدَّثَنَا أَبِي ، حَدَّثَنَا الرَّبِيعُ بْنُ سَعْدٍ الْجُعْفِيُّ ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَابِطٍ ، عَنْ جَابِرٍ قَالَ : " مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى رَجُلٍ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَلْيَنْظُرْ إِلَى الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ " ، فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُهُ"

رواه أبو يعلى ورجاله رجال الصحيح غير الربيع بن سعد وقيل : ابن سعيد وهو ثقة.

15110- Câbir dedi ki: *"Cennet halkından birisine bakmak isteyen, Hüseyin b. Ali'ye baksın."* Bu sözü Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) söylediğini duydum.

★Ebû Ya'lâ rivayet etti. Ravileri, güvenilir bir ravi olan Rabî b. Sa'd veya b. Saîd dışında *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٥١١١ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا مُؤَمَّلٌ حَدَّثَنَا عُمَارَةُ بْنُ زَاذَانَ حَدَّثَنَا ثَابِتٌ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ مَلَكَ الْمَطَرِ اسْتَأْذَنَ رَبَّهُ أَنْ يَأْتِيَ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَذِنَ لَهُ فَقَالَ لأُمِّ سَلَمَةَ امْلِكِي عَلَيْنَا الْبَابَ لاَ يَدْخُلْ عَلَيْنَا أَحَدٌ. قَالَ وَجَاءَ الْحُسَيْنُ لِيَدْخُلَ فَمَنَعَتْهُ فَوَثَبَ فَدَخَلَ فَجَعَلَ يَقْعُدُ عَلَى ظَهْرِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَلَى مَنْكِبِهِ وَعَلَى عَاتِقِهِ. قَالَ فَقَالَ الْمَلَكُ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَتُحِبُّهُ. قَالَ نَعَمْ . قَالَ أَمَا إِنَّ أُمَّتَكَ تَقْتُلُهُ وَإِنْ شِئْتَ أَرَيْتُكَ الْمَكَانَ الَّذِى يُقْتَلُ فِيهِ. فَضَرَبَ بِيَدِهِ فَجَاءَ بِطِينَةٍ حَمْرَاءَ فَأَخَذَتْهَا أُمُّ سَلَمَةَ فَصَرَّتْهَا فِى خِمَارِهَا. قَالَ قَالَ ثَابِتٌ بَلَغَنَا أَنَّهَا كَرْبَلاَءُ"

رواه أحمد وأبو يعلى والبزار والطبراني بأسانيد وفيها عمارة بن زاذان وثقه جماعة وفيه ضعف وبقية رجال أبي يعلى رجال الصحيح.

15111- Enes b. Mâlik bildiriyor: Yağmur meleği Resûlullah'ı (sallallahu aleyhi vesellem) ziyaret etmek için izin istedi. (Ziyarete gelince) Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Ümmü Seleme'ye: *"Kapıyı tut, kimse yanımıza*

[1] Ebû Ya'lâ (1874) rivayet etti. Hadiste kopukluk vardır. Zira Abdurrahman b. Sâbit, Câbir'den dinlememiştir.

girmesin" dedi. Hüseyin b. Ali geldi ve girmek istedi. Ümmü Seleme ona mani oldu, ama ondan kurtularak içeriye girdi ve Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) sırtına, omuzlarına ve boynuna oturmaya başladı. Melek: "Onu seviyor musun?" diye sordu. Resûlullah: *"Evet"* deyince, melek: "Ümmetin bunu öldürecektir. Eğer istersen sana öldürüleceği yeri gösteririm" dedi ve elini uzatarak kırmızı renkli bir çamur parçası getirdi. Çamuru Ümmü Seleme aldı ve onu başörtüsüne sardı.

(Ravi) Sâbit: "O toprağın alındığı yerin Kerbelâ olduğu haberi bize gelmişti" dedi.

★Ahmed, Ebû Ya'lâ, Bezzâr ve Taberânî değişik isnâdlarla rivayet ettiler. Ravilerden Umâra b. Zâdân'ı bazıları güvenilir bulmuştur. Ama kendisinde zayıflık vardır. Ebû Ya'lâ'nın diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٥١١٢ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُبَيْدٍ حَدَّثَنَا شُرَحْبِيلُ بْنُ مُدْرِكٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ نُجَىٍّ عَنْ أَبِيهِ أَنَّهُ سَارَ مَعَ عَلِيٍّ وَكَانَ صَاحِبَ مَطْهَرَتِهِ فَلَمَّا حَاذَى نِينَوَى وَهُوَ مُنْطَلِقٌ إِلَى صِفِّينَ فَنَادَى عَلِيٌّ اصْبِرْ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ اصْبِرْ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ بِشَطِّ الْفُرَاتِ. قُلْتُ وَمَاذَا قَالَ دَخَلْتُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ يَوْمٍ وَعَيْنَاهُ تَفِيضَانِ قُلْتُ يَا نَبِيَّ اللَّهِ أَغْضَبَكَ أَحَدٌ مَا شَأْنُ عَيْنَيْكَ تَفِيضَانِ قَالَ بَلْ قَامَ مِنْ عِنْدِى جِبْرِيلُ قَبْلُ فَحَدَّثَنِى أَنَّ الْحُسَيْنَ يُقْتَلُ بِشَطِّ الْفُرَاتِ قَالَ فَقَالَ هَلْ لَكَ إِلَى أَنْ أُشِمَّكَ مِنْ تُرْبَتِهِ قَالَ قُلْتُ نَعَمْ فَمَدَّ يَدَهُ فَقَبَضَ قَبْضَةً مِنْ تُرَابٍ فَأَعْطَانِيهَا فَلَمْ أَمْلِكْ عَيْنَيَّ أَنْ فَاضَتَا"

رواه أحمد وأبو يعلى والبزار والطبراني ورجاله ثقات و لم ينفرد نجي بهذا.

15112- Nucey el-Hadramî anlatıyor: (Ali'nin temizlik malzemelerini taşıyan kişi) Nucey, Hz. Ali ile Sıffîn'e giderken, Ninova'ya vardıklarında Ali: "Bekle ey Ebû Abdillah! Fırat'ın kıyısında bekle!" dedi. Ben: "Neden?" diye sorduğumda, dedi ki:

"Bir gün Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına girdim, gözlerinden yaş akıyordu. Ben: «Ey Allah'ın Resûlü! Seni birisi mi kızdırdı, neden gözlerinin yaşı akıyor?» dedim. Dedi ki: *"Cibrîl az önce yanımdan kalktı. Hüseyin'in Fırat kıyısında öldürüleceğini söyledi." Devamla: «Sana toprağını koklatmamı ister misin?» deyince ben: "Olur" dedim. Elini uzatıp bir avuç toprak aldı ve bana verdi. Ben de gözlerimin yaşla dolmasına mani olamadım."*[2]

---

[1] Ahmed (3/242,265), Ebû Ya'lâ (363), Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2813) ve Bezzâr (2642) rivayet ettiler.

[2] Ahmed (648), Ebû Ya'lâ (363), Bezzâr (2641) ve Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2811) rivayet ettiler. Bakın: *S. es-Sahîha* (3/159-167).

★Ahmed, Ebû Ya'lâ, Bezzâr ve Taberânî rivayet ettiler. Ahmed'in ravileri güvenilirdir. Nucey bu rivayette yalnız kalmamıştır.

١٥١١٣ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا وَكِيعٌ قَالَ حَدَّثَنِى عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ أَوْ أُمِّ سَلَمَةَ قَالَ وَكِيعٌ شَكَّ هُوَ يَعْنِى عَبْدَ اللَّهِ بْنَ سَعِيدٍ أَنَّ النَّبِىَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِإِحْدَاهُمَا لَقَدْ دَخَلَ عَلَىَّ الْبَيْتَ مَلَكٌ لَمْ يَدْخُلْ عَلَىَّ قَبْلَهَا فَقَالَ لِى إِنَّ ابْنَكَ هَذَا حُسَيْنٌ مَقْتُولٌ وَإِنْ شِئْتَ أَرَيْتُكَ مِنْ تُرْبَةِ الأَرْضِ الَّتِى يُقْتَلُ بِهَا قَالَ فَأَخْرَجَ تُرْبَةً حَمْرَاءَ"

رواه أحمد ورجاله رجال الصحيح.

15113- Hz. Âişe veya Ümmü Seleme, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) ikisinden birine şöyle dediğini nakleder: *"Daha önce yanıma hiç gelmeyen bir melek evime gelerek: «Senin bu oğlun Hüseyin öldürülecektir. Eğer istersen sana öldürüleceği yerin toprağını gösteririm» dedi ve bana kırmızı bir toprak çıkarıp gösterdi."*

★Ahmed rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

١٥١١٤ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ رِشْدِينَ الْمِصْرِيُّ ، ثنا عَمْرُو بْنُ خَالِدٍ الْحَرَّانِيُّ ، حَدَّثَنَا ابْنُ لَهِيعَةَ ، عَنْ أَبِي الأَسْوَدِ ، عَنْ عُرْوَةَ بْنِ الزُّبَيْرِ ، عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا ، قَالَتْ : دَخَلَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يُوحَى إِلَيْهِ ، فَنَزَا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ مُنْكَبٌّ ، وَلَعِبَ عَلَى ظَهْرِهِ ، فَقَالَ جِبْرِيلُ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : أَتُحِبُّهُ يَا مُحَمَّدُ ؟ قَالَ : " يَا جِبْرِيلُ ، وَمَا لِي لا أُحِبُّ ابْنِي " ، قَالَ : فَإِنَّ أُمَّتَكَ سَتَقْتُلُهُ مِنْ بَعْدِكَ ، فَمَدَّ جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلامُ يَدَهُ ، فَأَتَاهُ بِتُرْبَةٍ بَيْضَاءَ ، فَقَالَ : فِي هَذِهِ الأَرْضِ يُقْتَلُ ابْنُكَ هَذَا يَا مُحَمَّدُ ، وَاسْمُهَا الطَّفُّ ، فَلَمَّا ذَهَبَ جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلامُ مِنْ عِنْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالتُّرْبَةُ فِي يَدِهِ يَبْكِي ، فَقَالَ : " يَا عَائِشَةُ ، إِنَّ جِبْرِيلَ عَلَيْهِ السَّلامُ أَخْبَرَنِي أَنَّ الْحُسَيْنَ ابْنِي مَقْتُولٌ فِي أَرْضِ الطَّفِّ ، وَأَنَّ أُمَّتِي سَتُفْتَتَنُ بَعْدِي " ، ثُمَّ خَرَجَ إِلَى أَصْحَابِهِ فِيهِمْ عَلِيٌّ ، وَأَبُو بَكْرٍ ، وَعُمَرُ ، وَحُذَيْفَةُ ، وَعَمَّارٌ ، وَأَبُو ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمْ وَهُوَ يَبْكِي ، فَقَالُوا : مَا يُبْكِيكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ ؟ فَقَالَ : " أَخْبَرَنِي جِبْرِيلُ أَنَّ ابْنِي الْحُسَيْنَ يُقْتَلُ بَعْدِي بِأَرْضِ الطَّفِّ ، وَجَاءَنِي بِهَذِهِ التُّرْبَةِ ، وَأَخْبَرَنِي أَنَّ فِيهَا مَضْجَعَهُ "

رواه الطبراني في الكبير والأوسط باختصار كثير وأوله : إن رسول الله صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أجلس حسينا على فخذه فجاءه جبريل . وفي إسناد الكبير ابن لهيعة وفي إسناد الأوسط من لم أعرفه.

15114- Hz. Âişe bildiriyor: Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) vahiy gelirken, Hüseyin b. Ali yanına girdi ve Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem) omuzlarına ve sırtına sıçramaya başladı. Cibrîl: "Ey Muhammed! Onu seviyor musun?" diye sorunca Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Ey Cibrîl! Oğlumu niye sevmeyeyim?"* karşılığını verdi. Cibrîl dedi ki: "Senden sonra, ümmetin bunu öldürecektir." Cibrîl elini uzatıp beyaz bir toprak alarak Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) gösterdi ve: "Senin bu oğlun bu toprakta öldürülecektir. Yerin ismi de Tuf'tur" dedi. Cibrîl, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanından ayrıldığı zaman, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) çıktı. Toprağı elinde tutmuş ağlayarak: *"Ey Âişe! Cibrîl, bana oğlum Hüseyin'in Tuf denilen yerde öldürüleceğini ve ümmetimin benden sonra fitneye düşeceğini söyledi"* buyurdu.

Sonra ağlayarak içlerinde Ali, Ebû Bekr, Ömer, Huzeyfe, Ammâr ve Ebû Zer'in de bulunduğu ashâbının yanına çıktı. Onlar: "Neden ağlıyorsun, ey Allah'ın Resûlü?" diye sorunca şu cevabı verdi: *"Cibrîl bana oğlum Hüseyin'in benden sonra Tuf denilen yerde öldürüleceğini söyledi. Bana bu toprağı getirdi ve: «Burası birçok kişiye yatak olacaktır (birçok kişi burada ölecektir)» dedi."*[1]

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde ve kısa metinle *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. *el-Mu'cemu'l-evsat*'taki başlangıç kısmı şöyledir: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Hüseyin'i ayaklarının üzerine oturttu ve Ona Cibrîl geldi." *el-Mu'cemu'l-kebîr*'in isnâdında İbn Lehîa vardır. *el-Mu'cemu'l-evsat*'ın isnâdında tanımadığım biri yer almıştır.

١٥١١٥ – حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا أَبُو نُعَيْمٍ ، ثنا عَبْدُ السَّلامِ بْنُ حَرْبٍ ، عَنْ لَيْثٍ ، عَنْ أَبِي الْقَاسِمِ مَوْلَى زَيْنَبَ ، عَنْ زَيْنَبَ بِنْتِ جَحْشٍ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ نَائِمًا عِنْدَهَا وَحُسَيْنٌ يَحْبُو فِي الْبَيْتِ ، فَغَفَلَتْ عَنْهُ فَحَبَا حَتَّى بَلَغَ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَصَعَدَ عَلَى بَطْنِهِ ، ثُمَّ وَضَعَ ذَكَرَهُ فِي سُرَّتِهِ ، قَالَتْ : وَاسْتَيْقَظَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُمْتُ إِلَيْهِ فَحَطَطْتُهُ عَنْ بَطْنِهِ ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " دَعِي ابْنِي " فَلَمَّا قَضَى بَوْلَهُ أَخَذَ كُوزًا مِنْ مَاءٍ فَصَبَّهُ عَلَيْهِ ، ثُمَّ قَالَ : " إِنَّهُ يُصَبُّ مِنَ الْغُلامِ وَيُغْسَلُ مِنَ الْجَارِيَةِ " قَالَتْ : تَوَضَّأَ ثُمَّ قَامَ يُصَلِّي ، وَاحْتَضَنَهُ ، فَكَانَ إِذَا رَكَعَ وَسَجَدَ وَضَعَهُ ، وَإِذَا قَامَ حَمَلَهُ ، فَلَمَّا جَلَسَ جَعَلَ يَدْعُو وَيَرْفَعُ يَدَيْهِ ، وَيَقُولُ : فَلَمَّا قَضَى الصَّلاةَ ، قُلْتُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ لَقَدْ رَأَيْتُكَ تَصْنَعُ الْيَوْمَ شَيْئًا مَا رَأَيْتُكَ تَصْنَعُهُ ، قَالَ : " إِنَّ جِبْرِيلَ أَتَانِي وَأَخْبَرَنِي أَنَّ ابْنِي يُقْتَلُ " قُلْتُ : فَأَرِنِي إِذًا فَأَتَانِي تُرْبَةً حَمْرَاءَ"

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2814) rivayet etti.

رواه الطبراني بإسنادين وفيهما من لم أعرفه.

15115- Zeyneb binti Cahş anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Zeyneb'in evinde uyurken, Hz. Hüseyin evin içinde emekliyordu. Zeyneb bir an onu (gözetmeyi) unutunca emekleyip Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) karnının üzerine çıktı ve pipisini O'nun göbeğine koyup idrarını yaptı. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) uyandı. Ben kalkıp çocuğu Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) karnından indirdim. Hz. Peygamber: *"Oğlumu bırak"* dedi. İdrarını yapmayı bitirince, su dolu bir kulplu bardak alıp üzerine (idrar yapılan yere) döktü ve dedi ki: *"Çocuktan dökülen, üzerinden su akmayla temizlendi (çocuğun idrarı üzerine su serpmeyle temizlenir.)"*

Sonra onu kucağına alıp namaz kılmak için kalktı. Rükû ve secdeye varacağı zaman onu bırakıyor, kıyama kalkınca tekrar kucağına alıyordu. Oturduğu zaman dua edip ellerini açmaya ve bir şeyler söylemeye başladı. Namazı bitirince dedim ki: "Ey Allah'ın Resûlü! Bu gün, daha önce yaptığını görmediğim bir şey yaptın." Buyurdu ki: *"Cibrîl gelip, oğlumun öldürüleceğini bana haber verdi. «Bana öldürüleceği yeri göster» dediğimde, bana kırmızı bir toprak getirdi."*

★Taberânî iki isnâdla rivayet etti. İkisinde de tanımadığım biri vardır.[1]

١٥١١٦ – حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِسْحَاقَ التُّسْتَرِيُّ ، ثنا يَحْيَى بْنُ عَبْدِ الْحَمِيدِ الْحِمَّانِيُّ ، ثنا سُلَيْمَانُ بْنُ بِلالٍ ، عَنْ كَثِيرِ بْنِ زَيْدٍ ، عَنْ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَنْطَبٍ ، عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ ، قَالَتْ : كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَالِسًا ذَاتَ يَوْمٍ فِي بَيْتِي ، فَقَالَ : " لا يَدْخُلْ عَلَيَّ أَحَدٌ " ، فَانْتَظَرْتُ فَدَخَلَ الْحُسَيْنُ ، فَسَمِعْتُ نَشِيجَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَبْكِي ، فَاطَّلَعْتُ فَإِذَا حُسَيْنٌ فِي حِجْرِهِ ، وَالنَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَمْسَحُ جَبِينَهُ وَهُوَ يَبْكِي ، فَقُلْتُ : وَاللَّهِ مَا عَلِمْتُ حِينَ دَخَلَ ، فَقَالَ : " إِنَّ جِبْرِيلَ عَلَيْهِ السَّلامُ كَانَ مَعَنَا فِي الْبَيْتِ ، فَقَالَ : تُحِبُّهُ ؟ قُلْتُ : أَمَّا مِنَ الدُّنْيَا فَنَعَمْ ، قَالَ : إِنَّ أُمَّتَكَ سَتَقْتُلُ هَذَا بِأَرْضٍ يُقَالُ لَهَا : كَرْبَلاءُ " ، فَتَنَاوَلَ جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلامُ مِنْ تُرْبَتِهَا ، فَأَرَاهَا النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَلَمَّا أُحِيطَ بِحُسَيْنٍ حِينَ قُتِلَ ، قَالَ : مَا اسْمُ هَذِهِ الأَرْضِ ؟ قَالُوا : كَرْبَلاءُ ، قَالَ : صَدَقَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ ، أَرْضُ كَرْبٍ وَبَلاءٍ"

15116- Ümmü Seleme anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bir gün evimde otururken: *"Yanıma kimse girmesin"* dedi. Ben (kimse

---

[1] Mükerrer hadistir: 1572. Ravilerden Leys b. Ebî Süleym zayıftır. Tanımadığı kişi ise Buharî ile Ebû Hâtim'in zikrettiği, Abs'ın azatlısı Hadmur'dur. Maktû hadisleri rivayet eder.

girmesin diye kapıda) bekledim. Hüseyin (dalgınlığımdan faydalanıp) girdi. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) hıçkırık seslerini duyuyordum, ağlıyordu. Baktım, Hüseyin kucağında, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ağlarken alnını siliyordu. Dedim ki: "Vallahi ne zaman girdiğini bilmiyorum." Buyurdu ki: *"Cibrîl evde yanımızdaydı. Bana: «Onu seviyor musun?» diye sordu. Ben: «Dünyada, evet seviyorum» diye karşılık verince, dedi ki: «Ümmetin bunu Kerbelâ denilen yerde öldürecek».*" Cibrîl oranın toprağından aldı ve Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) gösterdi.

(Daha sonraları) Hz. Hüseyin öldürülmek için kuşatıldığında: "Bu yerin adı nedir?" diye sordu. "Kerbelâ" diye karşılık verdiklerinde, dedi ki: "Allah ve Resûlü doğru söyledi: Kerb ve Belâ (üzüntü ve musibet.)"[1]

١٥١١٧ - وفي رواية : صَدَقَ رَسُولُ الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَرْضُ كَرْبٍ وَبَلَاءٍ

رواه الطبراني بأسانيد ورجال أحدها ثقات.

15117- Bir rivayette ise: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) doğru söylemiş: Burası üzüntü ve belâ yeridir" ibaresi geçmektedir.

★Taberânî değişik isnâdlarla rivayet etti. Birisinin ravileri güvenilirdir.[2]

١٥١١٨ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ حَنْبَلٍ ، حَدَّثَنِي عَبَّادُ بْنُ زِيَادٍ الأَسَدِيُّ ، ثنا عَمْرُو بْنُ ثَابِتٍ ، عَنِ الأَعْمَشِ ، عَنْ أَبِي وَائِلٍ شَقِيقِ بْنِ سَلَمَةَ ، عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ ، قَالَتْ وَالْحُسَيْنُ رضي الله تعالى عنهما يلعبان بين يدي : كَانَ الْحَسَنُ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي بَيْتِي ، فَنَزَلَ جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ ، فَقَالَ : يَا مُحَمَّدُ ، إِنَّ أُمَّتَكَ تَقْتُلُ ابْنَكَ هَذَا مِنْ بَعْدِكَ ، فَأَوْمَأَ بِيَدِهِ إِلَى الْحُسَيْنِ ، فَبَكَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَضَمَّهُ إِلَى صَدْرِهِ ، ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " وَدِيعَةٌ عِنْدَكِ هَذِهِ التُّرْبَةُ " ، فَشَمَّهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَقَالَ : " وَيْحَ كَرْبٍ وَبَلَاءٍ " ، قَالَتْ : وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " يَا أُمَّ سَلَمَةَ إِذَا تَحَوَّلَتْ هَذِهِ التُّرْبَةُ دَمًا فَاعْلَمِي أَنَّ ابْنِي قَدْ قُتِلَ " ، قَالَ : فَجَعَلَتْهَا أُمُّ سَلَمَةَ فِي قَارُورَةٍ ، ثُمَّ جَعَلَتْ تَنْظُرُ إِلَيْهَا كُلَّ يَوْمٍ ، وَتَقُولُ : إِنَّ يَوْمًا تَحَوَّلِينَ دَمًا لَيَوْمٌ عَظِيمٌ "

رواه الطبراني وفيه عمرو بن ثابت النكري وهو متروك.

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2819) rivayet etti. Ravilerden Yahyâ b. Abdilhamîd el-Hımmânî metrûktur.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2812, muhtasar bir şekilde 2902) rivayet etti. İkisinde de Ya'kûb b. Humeyd b. Kâsib zayıftır. Güvenilir olduğunu söyleyenler de vardır.

15118- Ümmü Seleme anlatıyor: Hz. Hasan ile Hüseyin, evimde Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) önünde oynarken Cibrîl geldi ve eliyle Hüseyin'e işaret ederek: "Ey Muhammed! Senin ümmetin, senden sonra şu oğlunu öldürecekler" dedi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) ağlayarak onu kucakladı. Sonra buyurdu ki: *"Ey Ümmü Seleme! Bu toprak yanında emanet olsun."* Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) toprağı koklayarak: *"Yazıklar olsun! Üzüntü ve bela olacak"* buyurdu. Daha sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Ey Ümmü Seleme! Bu toprak kana dönüşünce, bil ki, oğlum öldürülmüştür"* dedi.

(Ravi) Dedi ki: Ümmü Seleme, toprağı bir şişenin içine koyup her gün ona bakıp şöyle derdi: "Senin kana dönüşeceğin gün, büyük bir gündür."

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Amr b. Sâbit en-Nekrî metrûktur.[1]

١٥١١٩ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ سَعِيدٍ الرَّازِيُّ ، ثنا إِسْمَاعِيلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ الْمُغِيرَةِ الْمَرْوَزِيُّ ، ثنا ابْنُ الْحَسَنِ بْنِ شَقِيقٍ ، ثنا الْحُسَيْنُ بْنُ وَاقِدٍ ، حَدَّثَنِي أَبُو غَالِبٍ ، عَنْ أَبِي أُمَامَةَ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، لِنِسَائِهِ : " لا تُبْكُوا هَذَا الصَّبِيَّ " يَعْنِي حُسَيْنًا ، قَالَ : وَكَانَ يَوْمَ أُمِّ سَلَمَةَ ، فَنَزَلَ جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلامُ ، فَدَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الدَّاخِلَ ، وَقَالَ لأُمِّ سَلَمَةَ : " لا تَدَعِي أَحَدًا يَدْخُلُ عَلَيَّ " فَجَاءَ الْحُسَيْنُ ، فَلَمَّا نَظَرَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْبَيْتِ أَرَادَ أَنْ يَدْخُلَ ، فَأَخَذَتْهُ أُمُّ سَلَمَةَ ، فَاحْتَضَنَتْهُ وَجَعَلَتْ تُنَاغِيهِ وَتُسَكِّنُهُ ، فَلَمَّا اشْتَدَّ فِي الْبُكَاءِ خَلَّتْ عَنْهُ ، فَدَخَلَ حَتَّى جَلَسَ فِي حِجْرِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ جِبْرِيلُ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : إِنَّ أُمَّتَكَ سَتَقْتُلُ ابْنَكَ هَذَا ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " يَقْتُلُونَهُ وَهُمْ مُؤْمِنُونَ بِي ؟ " قَالَ : نَعَمْ ، يَقْتُلُونَهُ ، فَتَنَاوَلَ جِبْرِيلُ تُرْبَةً ، فَقَالَ بِمَكَانِ كَذَا وَكَذَا ، فَخَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدِ احْتَضَنَ حُسَيْنًا كَاسِفَ الْبَالِ ، مَهْمُومًا ، فَظَنَّتْ أُمُّ سَلَمَةَ أَنَّهُ غَضِبَ مِنْ دُخُولِ الصَّبِيِّ عَلَيْهِ ، فَقَالَتْ : يَا نَبِيَّ اللَّهِ ، جُعِلْتُ لَكَ الْفِدَاءَ ، إِنَّكَ قُلْتَ لَنَا لا تُبْكُوا هَذَا الصَّبِيَّ ، وَأَمَرْتَنِي أَنْ لا أَدَعَ يَدْخُلُ عَلَيْكَ ، فَجَاءَ فَخَلَّيْتُ عَنْهُ ، فَلَمْ يَرُدَّ عَلَيْهَا ، فَخَرَجَ إِلَى أَصْحَابِهِ وَهُمْ جُلُوسٌ ، فَقَالَ لَهُمْ : " إِنَّ أُمَّتِي يَقْتُلُونَ هَذَا " ، وَفِي الْقَوْمِ أَبُو بَكْرٍ ، وَعُمَرُ ، وَكَانَا أَجْرَأَ الْقَوْمِ عَلَيْهِ ، فَقَالا : يَا نَبِيَّ اللَّهِ ، يَقْتُلُونَهُ وَهُمْ مُؤْمِنُونَ ؟ قَالَ : " نَعَمْ ، وَهَذِهِ تُرْبَتُهُ " وَأَرَاهُمْ إِيَّاهَا"

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2817) rivayet etti.

رواه الطبراني ورجاله موثقون وفي بعضهم ضعف.

15119- Ebû Umâme'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), hanımlarına Hüseyin'i kastederek şöyle buyurdu: *"Bu çocuğu ağlatmayınız."* Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Ümmü Seleme'nin yanında olduğu gün Cibrîl geldi ve Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) yanına girip Ümmü Seleme'ye: *"Yanıma kimsenin girmesine izin verme"* dedi. Hüseyin geldi ve Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) evde olduğunu görünce yanına girmek istedi. Ümmü Seleme onu kucağına aldı ve güzel sözlerle oyalayıp susturmaya çalıştı. Hüseyin'in ağlaması şiddetlenince onu bıraktı. Hüseyin girip Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) kucağına oturdu. Cibrîl dedi ki: "Ümmetin, senin bu oğlunu öldürecek." Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Onlar bana iman ettikleri halde bunu öldürecekler mi?"* diye sorunca, Cibrîl: "Evet öldürecekler!" dedi ve eline toprak alıp: "Şöyle, şöyle bir yerde (öldürülecek)" diye ekledi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hüseyin kucağında olduğu halde düşünceli ve üzgün bir şekilde çıktı. Ümmü Seleme, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) çocuğun içeriye girmesinden dolayı kızgın olduğunu zannetti ve dedi ki: "Ey Allah'ın Resûlü! Ben sana feda olayım. Sen bize *«Bu çocuğu ağlatmayın»* dedin. Bana da kimseyi içeriye sokmamamı emrettin. Çocuk geldi onu engellemeye çalıştım."

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), ona cevap vermedi ve (Mescid'de oturmakta olan) sahabenin yanına çıktı ve dedi ki: *"Ümmetim bunu öldürecek."* Topluluğun içinde Ebû Bekr ve Ömer de vardı. Onlar Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile en rahat konuşabilen kişilerdi. Dediler "Mümin oldukları halde, bunu öldürecekler mi?" diye sorunca Resûlullah: *"Evet! Bu da öldürüleceği yerin toprağıdır"* dedi ve onlara toğrağı gösterdi.

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilir sayılmıştır. Bazılarında zayıflık vardır.

١٥١٢٠ – حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ الْعَبَّاسِ الرَّازِيُّ ، ثنا سُلَيْمُ بْنُ مَنْصُورِ بْنِ عَمَّارٍ ، ثنا أَبِي ، ح وَحَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ خَالِدِ بْنِ حَيَّانَ الرَّقِّيُّ ، ثنا عَمْرُو بْنُ بُكَيْرِ بْنِ بَكَّارٍ الْقَعْنَبِيُّ ، ثنا مُجَاشِعُ بْنُ عَمْرٍو ، قَالا : ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ لَهِيعَةَ ، عَنْ أَبِي قَبِيلٍ ، حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ ، أَنَّ مُعَاذَ بْنَ جَبَلٍ أَخْبَرَهُ ، قَالَ : خَرَجَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُتَغَيِّرَ اللَّوْنِ ، فَقَالَ : " أَنَا مُحَمَّدٌ ، أُوتِيتُ فَوَاتِحَ الْكَلامِ وَخَوَاتِمَهُ ، فَأَطِيعُونِي مَا دُمْتُ بَيْنَ أَظْهُرِكُمْ ، فَإِذَا ذُهِبَ بِي فَعَلَيْكُمْ بِكِتَابِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ ، أَحِلُّوا حَلالَهُ ، وَحَرِّمُوا حَرَامَهُ ، أَتَتْكُمْ بِالرَّوْحِ وَالرَّاحَةِ ، كِتَابٌ مِنَ اللَّهِ سَبَقَ ، أَتَتْكُمْ فِتَنٌ كَقِطَعِ اللَّيْلِ الْمُظْلِمِ ، كُلَّمَا ذَهَبَ رُسُلٌ جَاءَ رُسُلٌ ، تَنَاسَخَتِ النُّبُوَّةُ فَصَارَتْ

مُلْكًا ، رَحِمَ اللَّهُ مَنْ أَخَذَهَا بِحَقِّهَا ، وَخَرَجَ مِنْهَا كَمَا دَخَلَهَا ، أَمْسِكْ يَا مُعَاذُ وَأَحْصِ " ، قَالَ : فَلَمَّا بَلَغْتُ خَمْسَةً ، قَالَ : " يَزِيدُ لا يُبَارِكُ اللَّهُ فِي يَزِيدَ " ، ثُمَّ ذَرَفَتْ عَيْنَاهُ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، ثُمَّ قَالَ : " نُعِيَ إِلَيَّ حُسَيْنٌ ، وَأُتِيتُ بِتُرْبَتِهِ ، وَأُخْبِرْتُ بِقَاتِلِهِ ، وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لا يُقْتَلُ بَيْنَ ظَهْرَانَيْ قَوْمٍ لا يَمْنَعُوهُ إِلا خَالَفَ اللَّهُ بَيْنَ صُدُورِهِمْ وَقُلُوبِهِمْ ، وَسَلَّطَ عَلَيْهِمْ شِرَارَهُمْ ، وَأَلْبَسَهُمْ شِيَعًا " ، ثُمَّ قَالَ : " وَاهًا لِفِرَاخِ آلِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ خَلِيفَةٍ مُسْتَخْلَفٍ مُتْرَفٍ ، يَقْتُلُ خَلَفِي وَخَلَفَ الْخَلَفِ ، أَمْسِكْ يَا مُعَاذُ " ، فَلَمَّا بَلَغْتُ عَشَرَةً ، قَالَ : " الْوَلِيدُ اسْمُ فِرْعَوْنَ هَادِمِ شَرَائِعِ الإِسْلامِ بَيْنَ يَدَيْهِ ، رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ بَيْتٍ يَسُلُّ اللَّهُ سَيْفَهُ فَلا غِمَادَ لَهُ ، وَاخْتَلَفَ النَّاسُ فَكَانُوا هَكَذَا " ، وَشَبَّكَ بَيْنَ أَصَابِعِهِ ، ثُمَّ قَالَ : " بَعْدَ الْعِشْرِينَ وَمِئَةٍ مَوْتٌ سَرِيعٌ ، وَقَتْلٌ ذَرِيعٌ ، فَفِيهِ هَلاكُهُمْ ، وَيَلِي عَلَيْهِمْ رَجُلٌ مِنْ وَلَدِ الْعَبَّاسِ"

رواه الطبراني وفيه مجاشع بن عمرو وهو كذاب.

15120- Muâz b. Cebel anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), yanımıza rengi değişmiş bir şekilde çıktı ve buyurdu ki: *"Ben Muhammed'im. Bana sözlerin başlangıcı ve sonu verildi. Aranızda olduğum müddetçe bana itaat ediniz. Ben vefat ettiğimde Allah'ın Kitab'ına sarılınız. Helalini helal, haramını haram kabul ediniz. Ölüm size merhamet ve rahatlıkla geldi. Bu sizin için Allah'ın önceden yazdığı bir kaderdir. Zifiri karanlık geceler gibi sizlere fitneler gelecektir. Biri gittiğinde diğeri gelecek. Nübüvvet(in hilafeti) yeryüzünden silinecek ve onu alabilenin mülkü olacaktır. Onu hakkını vererek alana ve aldığı gibi ondan dünyalık istifade etmeden bırakana Allah rahmet etsin. Ey Muâz! Söylediğimi hafızanda tut ve say."*

Muâz dedi ki: (Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), idareyi alacakları sayıp) beşinci kişiye gelince: *"Yezîd, Allah Yezîd'e hayır vermesin"* dedi ve gözlerinden yaş geldi. Sonra buyurdu ki: *"Bana Hüseyin'in ölüm haberi verildi. Bana öldürüleceği topraktan verildi ve katili haber verildi. Nefsim elinde olana yemin ederim ki kendisine desteklerini çeken hangi kavmin arasında öldürülürse, Allah onların kalplerini ve akıllarını birbirine muhalif yapar, başlarına en kötülerini getirir ve o topluluğu parça parça yapar."*

Devamla buyurdu ki: *"İşte Muhammed'in çocukları, onda gözleri olmadığı halde halife seçilecektir. Benden sonra gelen ve ondan sonra gelen öldürülecektir. Söylediğimi hafızanda tut ey Muâz!"* (Saydıkları) 10'a ulaşınca buyurdu ki: *"Velîd, Firavun'un ismidir. O kişi, İslam'ın kanunlarını yıkan kişidir. Allah'ın, ona karşı kılıç çekmesi için Firavun'un yanında bir*

adam vardı. O kılıcın kını yoktur. İhtilafa düştüler böyle oldular (birbirlerine girdiler)" Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bunu söylerken parmaklarını birbirine geçirdi. Sonra buyurdu ki: *"Yüz yirmi yıl sonra zaman hızlı geçecek ve çok ölümler olacak. Bu dönemde onların helakı vardır. Onların başına Abbâs'ın oğullarından birisi gelecek."*

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Mucâşi' b. Amr hadis uyduran biridir.[1]

١٥١٢١ - وَعَنْ أَبِي الطُّفَيْلِ قَالَ : اِسْتَأْذَنَ مَلَكُ الْمَطَرِ أَنْ يُسَلِّمَ عَلَى النَّبِي صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي بَيْتِ أُمِّ سَلَمَةَ فَقَالَ : " لاَ يَدْخُلُ عَلَيْنَا أَحَدٌ " . فَجَاءَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا فَدَخَلَ فَقَالَتْ أُمُّ سَلَمَةَ : هُوَ الْحُسَيْنُ فَقَالَ النَّبِي صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " دَعِيْهِ " . فَجَعَلَ يَعْلُو رَقَبَةَ النَّبِي صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَيَعْبَثُ بِهِ وَالْمَلَكُ يَنْظُرُ فَقَالَ الْمَلَكُ : أَتُحِبُّهُ يَا مُحَمَّدَ ؟ قَالَ : " إِيْ وَاللّٰهِ إِنِّي لَأُحِبُّهُ " . قَالَ : أَمَا إِنَّ أُمَّتَكَ سَتَقْتُلُهُ وَإِنْ شِئْتَ أَرَيْتُكَ الْمَكَانِ . فَقَالَ بِيَدِهِ فَتَنَاوَلَ كَفًّا مِنْ تُرَابٍ فَأَخَذَتْ أُمُّ سَلَمَةَ التُّرَابُ فَصَرَّتْهُ فِي خِمَارِهَا فَكَانُوا يَرَوْنَ أَنَّ ذَلِكَ التُّرَابُ مِنْ كَرْبَلاَءِ"

رواه الطبراني وإسناده حسن.

15121- Ebu't-Tufayl bildiriyor: Yağmur meleği Ümmü Seleme'nin evinde Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) selam vermek için izin istedi. (Melek girince) Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Yanımıza kimse girmesin"* buyurdu. Hüseyin b. Ali geldi ve girmek istedi. Ümmü Seleme: "Hüseyin girmek istiyor" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Bırak girsin"* buyurdu. Hüseyin, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) boynuna çıkıp oynamaya başladı. Melek de onlara bakıyordu. Melek: "Ey Muhammed! Onu seviyor musun?" diye sorunca Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Evet! Vallahi seviyorum"* karşılığını verdi. Melek: "Fakat ümmetin onu öldürecek. İstersen sana öldürüleceği yeri gösteririm" dedi. Melek elini uzatıp (öldürüleceği yerden) bir avuç toprak aldı. Ümmü Seleme (daha sonra) toprağı alıp başörtüsüne sardı. İnsanlar o toprağın Kerbelâ toprağı olduğu görüşündeydiler.

★Taberânî rivayet etti. Senedi hasendir.[2]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2861, 20/38) rivayet etti.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2807) ve İbnu'l-Cevzî *Mevdû'ât*'ta (1/408) rivayet etti. Ravileri içinde İsmâîl b. Ebân vardır.

١٥١٢٢ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا أَحْمَدُ بْنُ يَحْيَى الصُّوفِيُّ ، ثنا إِسْمَاعِيلُ بْنُ أَبَانَ ، ثنا حِبَّانُ بْنُ عَلِيٍّ ، عَنْ سَعْدِ بْنِ طَرِيفٍ ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ ، عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ ، قَالَتْ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " يُقْتَلُ حُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ عَلَى رَأْسِ سِتِّينَ مِنْ مُهَاجَرَتِي "

رواه الطبراني وفيه سعيد بن طريف وهو متروك.

15122- Ümmü Seleme, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu nakleder: *"Hüseyin b. Ali, Muhacirlerimden altmış kişinin başındayken öldürülecektir."*

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Sa'd b. Tarîf metrûktur.

١٥١٢٣ - وبإسنادها قَالَتْ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " يُقْتَلُ الْحُسَيْنُ حِينَ يَعْلُوهُ الْقَتِيرُ " ، قَالَ أَبُو الْقَاسِمِ : الْقَتِيرُ : الشَّيْبُ"

15123- Aynı isnâdla: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Hüseyin, saçlarındaki aklar arttığı zaman öldürülecek."*[1]

١٥١٢٤ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْحَكَمِ بْنِ أَبِي زِيَادٍ، وَأَحْمَدُ بْنُ يَحْيَى الصُّوفِيُّ، قَالا: ثنا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى، عَنْ إِسْرَائِيلَ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ، عَنْ هَانِي بْنِ هَانِي، عَنْ عَلِيٍّ ، قَالَ : " لَيُقْتَلَنَّ الْحُسَيْنُ قَتْلا ، وَإِنِّي لأَعْرِفُ التُّرْبَةَ الَّتِي يُقْتَلُ فِيهَا قَرِيبًا مِنَ النَّهْرَيْنِ "

رواه الطبراني ورجاله ثقات.

15124- Hz. Ali dedi ki: "Hüseyin vurularak öldürülecektir. Ben öldürüleceği toprağı biliyorum. Orası Nehrayn'a yakın bir yerdir."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.

١٥١٢٥ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ أَبِي سُمَيْنَةَ ، ثنا يَحْيَى بْنُ حَمَّادٍ ، ثنا أَبُو عَوَانَةَ ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ السَّائِبِ ، عَنْ مَيْمُونِ بْنِ مِهْرَانَ ، عَنْ شَيْبَانَ بْنِ مَخْرَمٍ ، وَكَانَ عُثْمَانِيًّا ، قَالَ : إِنِّي لَمَعَ عَلِيٍّ إِذْ أَتَى كَرْبَلاءَ ، فَقَالَ : " يُقْتَلُ فِي هَذَا الْمَوْضِعِ شُهَدَاءُ لَيْسَ مِثْلَهُمْ شُهَدَاءُ إِلا شُهَدَاءُ بَدْرٍ " ، فَقُلْتُ : بَعْضُ كِذْبَاتِهِ ، وَثَمَّ رِجْلُ حِمَارٍ مَيِّتٍ ، فَقُلْتُ لِغُلامِي : خُذْ رِجْلَ هَذَا الْحِمَارِ فَأَوْتِدْهَا فِي مَقْعَدِهِ وَغَيِّبْهَا ، فَضَرَبَ الدَّهْرُ ضَرْبَةً ، فَلَمَّا قُتِلَ الْحُسَيْنُ

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2808) rivayet etti. Önceki hadise bakınız.

بْنُ عَلِيٍّ ، انْطَلَقْتُ وَمَعِي أَصْحَابٌ لِي ، فَإِذَا جُثَّةُ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَى رِجْلِ ذَاكَ الْحِمَارِ ، وَإِذَا أَصْحَابُهُ رِبْضَةٌ حَوْلَهُ"

رواه الطبراني وفيه عطاء بن السائب وهو ثقة ولكنه اختلط وبقية رجاله ثقات.

15125- Şeybân b. Mahram (Osmân taraftarlarındandır) anlatıyor: Hz. Ali, Kerbelâ'ya geldiği zaman ben de yanındaydım. Ali dedi ki: "Burada Bedir şehitleri dışında kendisi gibi birisi olmayan biri şehit olacaktır." Ben dedim ki: "Bu da yalanlarından birisidir." Sonra önümüze bir merkep ayağı çıktı. Oğluma: "Bu merkebin ayağını al, Ali'nin oturduğu yere koy ve görmeyeceği şekilde sakla" dedim. Aradan zaman geçti. Hüseyin b. Ali öldürüldüğü zaman arkadaşlarımla öldüğü yere gittik. Hüseyin b. Ali'nin cesedi o merkeb ayağının üstündeydi ve arkadaşları etrafında oturmuşlardı.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Atâ b. es-Sâib güvenilirdir, ama ezberi bozulmuştur. Diğer ravileri güvenilirdir.[1]

١٥١٢٦ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْحَضْرَمِيُّ ، حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ ثنا أَبُو الأَعْمَشِ ، عَنْ سَلامٍ أَبِي شُرَحْبِيلَ ، عَنْ أَبِي هَرْثَمَةَ ، قَالَ : كُنْتُ مَعَ عَلِيٍّ بِنَهْرَيْ كَرْبَلاءَ ، فَمَرَّ بِشَجَرَةٍ تَحْتَهَا بَعْرُ غِزْلانٍ ، فَأَخَذَ مِنْهُ قَبْضَةً فَشَمَّهَا ، ثُمَّ قَالَ : " يُحْشَرُ مِنْ هَذَا الظَّهْرِ سَبْعُونَ أَلْفًا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ "

رواه الطبراني ورجاله ثقات.

15126- Ebû Herseme bildiriyor: Kerbelâ nehrinde Hz. Ali'yle beraberdim. Altında ceylan pisliği olan bir ağaca rastladı. Ondan bir avuç alarak kokladı ve dedi ki: "Bu sırttan hesapsız olarak cennete girecek yetmiş bin kişi haşrolunacaktır."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.[2]

١٥١٢٧ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا سَعْدُ بْنُ وَهْبٍ الْوَاسِطِيُّ ، ثنا جَعْفَرُ بْنُ سُلَيْمَانَ ، عَنْ شُبَيْلِ بْنِ عَزْرَةَ ، عَنْ أَبِي هُبَيْرَةَ ، قَالَ : صَحِبْتُ عَلِيًّا حَتَّى أَتَى الْكُوفَةَ ، فَصَعِدَ الْمِنْبَرَ ، فَحَمِدَ اللهَ وَأَثْنَى عَلَيْهِ ، ثُمَّ قَالَ : " كَيْفَ أَنْتُمْ إِذَا نَزَلَ بِذُرِّيَّةِ نَبِيِّكُمْ بَيْنَ ظَهْرَانَيْكُمْ ؟ " قَالُوا

---

1 Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2826) rivayet etti.

2 Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2825) rivayet etti.

: إِذًا نُبْلِي اللَّهَ فِيهِمْ بَلاءً حَسَنًا ، فَقَالَ : " وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَيَنْزِلُنَّ بَيْنَ ظَهْرَانَيْكُمْ ، وَلَتَخْرُجُنَّ إِلَيْهِمْ فَلَتَقْتُلُنَّهُمْ " ، ثُمَّ أَقْبَلَ يَقُولُ :

هُمُ أَوْرَدُوهُمْ بِالْغُرُورِ وَعَرَّدُوا أَحَبُّوا نَجَاةً لا نَجَاةَ وَلا عُذْرَا

رواه الطبراني وفيه سعد بن وهب متأخر و لم أعرفه وبقية رجاله ثقات.

15127- Ebû Hubeyre anlatıyor: Kûfe'ye gidene kadar Hz. Ali'ye yoldaşlık yaptım. Kûfe'ye varınca minbere çıktı. Allah'a hamdü senâ ettikten sonra: "Peygamberinizin (sallallahu aleyhi vesellem) çocuğu sizin aranıza gelse ne yaparsınız?" diye sorunca; "Onunla Allah'a karşı güzel bir imtihan veririz" dediler. Ali dedi ki: "Canım elinde olana yemin ederim ki o sizin içinize gelecek ve siz onu karşılayıp öldüreceksiniz." Sonra dedi ki:

"Onlar, onu şişirip ileriye attılar

Kurtuluşunu istediler, ne kurtuldular, ne de özürleri kabul edildi."

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Sa'd b. Vehb müteahhir bir ravidir ve onu tanımıyorum. Diğer ravileri güvenilirdir.

١٥١٢٨ - حَدَّثَنَا زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى السَّاجِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى ، ثنا يَحْيَى بْنُ حَمَّادٍ ، ثنا أَبُو عَوَانَةَ ، عَنِ الأَعْمَشِ ، عَنْ حَبِيبِ بنِ أَبِي ثَابِتٍ ، عَنْ أَبِي إِدْرِيسَ ، ثنا الْمُسَيِّبُ بْنُ نَجَبَةَ ، قَالَ : قَالَ عَلِيٌّ : " أَلا أُحَدِّثُكُمْ عَنْ خَاصَّةِ نَفْسِي وَأَهْلِ بَيْتِي ؟ " قُلْنَا : بَلَى ، قَالَ : " أَمَّا حَسَنٌ فَصَاحِبُ جَفْنَةٍ وَخُوَانٍ ، وَفَتًى مِنَ الْفِتْيَانِ ، وَلَوْ قَدِ الْتَقَتْ حَلْقَتَا الْبِطَانِ لَمْ يُغْنِ عَنكُمْ فِي الْحَرْبِ حِبَالَةَ عُصْفُورٍ ، وَأَمَّا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ جَعْفَرٍ فَصَاحِبُ لَهْوٍ وَظِلٍّ وَبَاطِلٍ ، وَلا يَغُرَّنَّكُمُ ابْنَا عَبَّاسٍ ، وَأَمَّا أَنَا وَحُسَيْنٌ فَأَنَا وَحُسَيْنٌ ، فَإِنَّا مِنْكُمْ وَأَنْتُمْ مِنَّا ، وَاللَّهِ لَقَدْ خَشِيتُ أَنْ يُدَالَّ هَؤُلاءِ الْقَوْمُ عَلَيْكُمْ بِصَلاحِهِمْ فِي أَرْضِهِمْ ، وَفَسَادِكُمْ فِي أَرْضِكُمْ ، وَبِأَدَائِهِمُ الأَمَانَةَ وَخِيَانَتِكُمْ ، وَبِطَوَاعِيَتِهِمْ إِمَامَهُمْ وَمَعْصِيَتِكُمْ لَهُ ، وَاجْتِمَاعِهِمْ عَلَى بَاطِلِهِمْ ، وَتَفَرُّقِكُمْ عَلَى حَقِّكُمْ ، حَتَّى تَطُولَ دَوْلَتُهُمْ ، حَتَّى لا يَدَعُوا لِلَّهِ مُحَرَّمًا إِلا اسْتَحَلُّوهُ ، وَلا يَبْقَى مَدَرٌ وَلا وَبَرٌ إِلا دَخَلَهُ ظُلْمُهُمْ ، وَحَتَّى يَكُونَ أَحَدُكُمْ تَابِعًا لَهُمْ ، وَحَتَّى يَكُونَ نُصْرَةُ أَحَدِكُمْ مِنْهُمْ كَنُصْرَةِ الْعَبْدِ مِنْ سَيِّدِهِ ، إِذَا شَهِدَ أَطَاعَهُ ، وَإِذَا غَابَ عَنْهُ سَبَّهُ ، وَحَتَّى يَكُونَ أَعْظَمُكُمْ فِيهَا غِنًى أَحْسَنَكُمْ بِاللَّهِ ظَنًّا ، فَإِنْ أَتَاكُمُ اللَّهُ بِعَافِيَةٍ فَاقْبَلُوا ، فَإِنِ ابْتُلِيتُمْ فَاصْبِرُوا ، فَإِنَّ الْعَاقِبَةَ لِلْمُتَّقِينَ"

رواه الطبراني ورجاله ثقات.

15128- Müseyyeb b. Necebe bildiriyor: Hz. Ali: "Size, benim için seçkin olan kişilerden ve Ehl-i Beyt'imden bahsedeyim mi?" diye sorup ta biz: "Evet" diye karşılık verince, dedi ki: "Hasan, cömert, sofra sahibi (açı doyuran) ve gençlerden bir gençtir. Savaş kızıştığı zaman size bir kuş (un bağlandığı) ipi kadar fayda vermez. Abdullah b. Câfer ise oyun, gölgelik ve boş işleri seven birisidir. Abbâs'ın çocukları sizi aldatmasın. Ben ve Hüseyin ise sizdeniz, siz de bizdensiniz. Vallahi o topluluğun, topraklarında kendi iyilikleri için, kendi topraklarınızda ise kötülüğünüz için dolaşmasından, emanetin (idarenin) kendilerine verilmesini ve size ihanet edilmesini, kendileri, idarecilerine itaat ederken, sizin aynı idarecilere karşı gelmenizi arzu etmesinden, onlar batıl olan şeyde birleşirken, sizin hak olan şeyde ayrı düşmenizi istemelerinden korkarım. Onlar, Allah'ın haram kıldığı her şeyi işlemedikçe, sizin onlara tabi olmanız için, zulümlerinin girmediği ne bir kerpiç ev, ne bir çadır kalmadıkça ve siz onlara karşı tıpkı efendisinin karşısındayken yardım eden, efendisi olmadığı zaman onu kötüleyen köle gibi olmadıkça devletleri (idarede kalmaları) son bulmaz. Onlardan gelecek ihsanlardan en fazla kaçınanınız Allah hakkında zannı en iyi olanınızdır. Allah size afiyet verdiğinde onun bu nimetini kabul edip (şükredin.) Sizi bir belaya mübtela kıldığında sabrediniz. Son zafer muhakkak takva sahiplerinindir."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.

١٥١٢٩ - حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ يُوسُفَ الصَّيْرَفِيُّ، ثنا الْحُسَيْنُ بْنُ عِيسَى، ثنا الْحَكَمُ بْنُ أَبانٍ، عَنْ عِكْرِمَةَ، عَنْ اِبْنِ عَبَّاسٍ قَالَ : كَانَ الْحُسَيْنُ جَالِساً فِي حُجْرِ النَّبِي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ جِبْرِيْلُ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : أَتُحِبُّهُ ؟ فَقَالَ : " وَكَيْفَ لاَ أُحِبُّهُ وَهُوَ ثَمرَةُ فُؤَادِي ؟ " . فَقَالَ : أَمَا إِنَّ أُمَّتَكَ سَتَقْتُلُهُ أَلاَ أُرِيْكَ مِنْ مَوْضِعَ قَبْرِهِ ؟ فَقَبَضَ قَبْضَةً فَإِذَا تُرْبَةُ حَمْرَاءَ"

رواه البزار ورجاله ثقات وفي بعضهم خلاف.

15129- İbn Abbâs dedi ki: Hz. Hüseyin, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) kucağında oturuyordu. Cibrîl dedi ki: "Onu seviyor musun?" Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Nasıl sevmeyeyim! O benim gönlümün meyvesidir"* karşılığını verdi. Cibrîl: "Ümmetin onu öldürecek. Sana mezarının yerini göstereyim mi?" dedi ve ona bir avuç kırmızı toprak gösterdi.

★Bezzâr rivayet etti. Ravileri güvenilirdir. Bazıları hakkında ihtilaf vardır.[1]

١٥١٣٠ – حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ أَبِي الْحَارِثِ، ثنا شَبَابَةُ بْنُ سَوَّارٍ. ثنا يَحْيَى بْنِ إِسْمَاعِيلَ بْنِ سَالِمٍ، عَنِ الشَّعْبِي قَالَ : لَمَّا أَرَادَ الحُسَيْنُ بْنُ عَلِي أَنْ يَخرُجَ إِلَى أَرْضِ العِرَاقِ أَرادَ أَنْ يَلْقَى اِبْنِ عُمَرَ فَسَأَلَ عَنْهُ فَقِيْلَ لَهُ : إِنَّهُ فِي أَرْضٍ لَهُ فَأَتَاهُ لِيُوَدِّعَهُ فَقَالَ لَهُ : إِنِّي أُرِيْدُ العِرَاقَ فَقَالَ : لاَ تَفْعَلْ فَإِنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : خُيِّرْتُ بَيْنَ أَنْ أَكُونَ مَلِكاً نَبِيًّا أَوْ نَبِياً عَبْداً فَقِيْلَ لِي : تَوَاضَعْ فَاخْتَرْتُ أَنْ أَكُونَ نَبِياً عَبْداً وَإِنَّكَ بِضْعَةُ مِنْ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلاَ تَخرُجْ . قَالَ : فَأَبَى فَوَدَّعَهُ وَقَالَ : أَسْتَوْدِعُكَ اللهَ مِنْ مَقْتُولٍ؟"

رواه البزار والطبراني في الأوسط ورجال البزار ثقات.

15130- Şa'bî dedi ki: Hüseyin b. Ali, Irak'a gitmek istediğinde, İbn Ömer'le görüşmek istedi. Onu sorduğunda: "Kendisine ait bir tarlasındadır" dediler. Onunla vedalaşmak için yanına gittiğinde ona: "Irak'a gitmek istiyorum" dedi. İbn Ömer dedi ki: "Böyle yapma. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: «*Hükümdar bir peygamber olmakla, kul bir peygamber olmak arasında muhayyer bırakıldım. Bana tevazu göster denildi. Ben ise kul olan peygamber olmayı tercih ettim.*» Sen de Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) bir parçasın. Irak'a gitme!" Hüseyin: "Hayır gideceğim" deyince, İbn Ömer onunla vedalaşarak: "Seni Allah'a ısmarlıyorum. Sen öldürüleceksin" dedi.

★Bezzâr ve Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Bezzâr'ın ravileri güvenilirdir.[2]

١٥١٣١ – حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا إِسْحَاقُ ، ثنا سُفْيَانُ ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مَيْسَرَةَ ، عَنْ طَاوُسٍ ، قَالَ : قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ : اسْتَأْذَنَنِي حُسَيْنٌ فِي الْخُرُوجِ ، فَقُلْتُ : لَوْلا أَنْ يُزْرِيَ ذَلِكَ بِي أَوْ بِكَ لَشَبَكْتُ بِيَدِي فِي رَأْسِكَ ، قَالَ : فَكَانَ الَّذِي رَدَّ عَلَيَّ ، أَنْ قَالَ : " لأَنْ أُقْتَلَ بِمَكَانِ كَذَا وَكَذَا أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ يُسْتَحَلَّ بِي حَرَمُ اللَّهِ وَرَسُولِهِ " ، قَالَ : فَذَلِكَ الَّذِي سَلَى بِنَفْسِي عَنْهُ"

---

[1] Bezzâr (2640) rivayet etti ve dedi ki: "Bu lafızla, sadece bu isnâdla rivayet edildiğini biliyoruz. Hakem b. Abân, başkasının mütabât etmediği şeyler nakletmiştir."

[2] Bezzâr (2643, 2644) ve şu ifadelerle Taberânî, *el-Mu'cemu'l-Evsat*'ında (601) rivayet etti: Hüseyin b. Ali, Irak'a gitmek istediğinde, İbn Ömer ona dedi ki: "Gitme! Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), dünya ve âhiret arasında muhayyer bırakıldığında, âhireti tercih etti. Ne sen, ne de çocuklarından biri (hilafeti) elde edemez." Çıkmak için ısrar edince, İbn Ömer dedi ki: "Seni Allah'a ısmarlıyorum. Sen öldürüleceksin."

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح.

15131- İbn Abbâs bildiriyor: Hz. Hüseyin, (Irak'a) gitmek için benden müsaade istedi. Ona: "Eğer ikimiz için de ayıp olmasaydı, ellerimi başına kenetler seni göndermezdim" dedim. Hüseyin şöyle cevap verdi: "Şöyle şöyle bir yerde öldürülmem, Allah'ın ve Resûlü'nün hürmetlerinin çiğnenmesinden daha hoş gelir." İbn Abbâs dedi ki: "Onun uğradığı şeye karşı tesellim budur."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٥١٣٢ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا ابْنُ الأَصْبَهَانِيِّ ، ثنا شَرِيكٌ ، عَنْ جَابِرٍ ، عَنْ عَمْرِو بْنِ حَبِيبٍ ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ الْحُرِّ ، أَنَّهُ سَأَلَ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ : " أَعَهِدَ إِلَيْكَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي مَسِيرِكَ هَذَا شَيْئًا ؟ قَالَ : لا "

رواه الطبراني وفيه جابر الجعفي وهو ضعيف.

15132- Ubeydullah b. el-Hur, Hüseyin b. Ali'ye: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bu yolculuğunla ilgili sana bir şey vaad etti mi?" diye sorduğunda, Hüseyin: "Hayır" dedi.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Câbir el-Cu'fî zayıftır.[2]

١٥١٣٣ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ الصَّائِغُ ، حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ بْنُ حُمَيْدِ بْنِ كَاسِبٍ ، ثنا سُفْيَانُ بْنُ حَمْزَةَ ، عَنْ كَثِيرِ بْنِ زَيْدٍ ، عَنِ الْمُطَّلِبِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَنْطَبٍ ، قَالَ : لَمَّا أُحِيطَ بِالْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ ، قَالَ : مَا اسْمُ هَذِهِ الأَرْضِ ؟ قِيلَ : كَرْبَلاءُ ، فَقَالَ : صَدَقَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِنَّهَا أَرْضُ كَرْبٍ وَبَلاءٍ "

رواه الطبراني وفيه يعقوب بن حميد بن كاسب وهو ضعيف وقد وثق.

15133- Muttalib b. Abdillah b. Hantab dedi ki: Hüseyin b. Ali kuşatıldığı zaman: "Bu yerin ismi nedir?" diye sordu. "Kerbelâ" diye karşılık verdiklerinde, dedi ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) doğru söyledi: *"O yer, zorluk ve bela yeridir."*

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Ya'kûb b. Humeyd b. Kâsib zayıftır. Güvenilir olduğunu söyleyenler de vardır.

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2859) rivayet etti.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2901) rivayet etti.

١٥١٣٤ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ حَنْبَلٍ، ثنا /هُدْبَةُ، ثنا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ قَالَ : قَالَ لِي الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ قَبْلَ قَتْلِهِ بِيَوْمٍ : إِنَّ بَنِي إِسْرَائِيلَ كَانَ لَهُمْ مَلِكٌ وذكر الحديث رواه الطبراني وإسناده جيد.

15134- Ali b. Hüseyin dedi ki: (Babam) Hüseyin b. Ali öldürülmeden bir gün önce bana dedi ki: "İsrâîloğullarının bir kralı vardı..." Hadis aslında devam ediyor.[1]

★Taberânî rivayet etti. Senedi ceyyiddir.

١٥١٣٥ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا الزُّبَيْرُ بْنُ بَكَّارٍ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ ، قَالَ : لَمَّا نَزَلَ عُمَرُ بْنُ سَعْدٍ بِحُسَيْنٍ ، وَأَيْقَنَ أَنَّهُمْ قَاتِلُوهُ ، وَقَامَ فِي أَصْحَابِهِ خَطِيبًا ، فَحَمِدَ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ وَأَثْنَى عَلَيْهِ ، ثُمَّ قَالَ : " قَدْ نَزَلَ مَا تَرَوْنَ مِنَ الأَمْرِ ، وَإِنَّ الدُّنْيَا تَغَيَّرَتْ وَتَنَكَّرَتْ وَأَدْبَرَ مَعْرُوفُهَا ، وَاسْتَمَرَّتْ حَتَّى لَمْ يَبْقَ مِنْهَا إِلا كَصُبَابَةِ الإِنَاءِ إِلا خَسِيسُ عَيْشٍ كَالْمَرْعَى الْوَبِيلِ ، أَلا تَرَوْنَ الْحَقَّ لا يُعْمَلُ بِهِ ، وَالْبَاطِلَ لا يُتَنَاهَى عَنْهُ ، لِيَرْغَبَ الْمُؤْمِنُ فِي لِقَاءِ اللَّهِ ، وَإِنِّي لا أَرَى الْمَوْتَ إِلا سَعَادَةً ، وَالْحَيَاةَ مَعَ الظَّالِمِينَ إِلا بَرَمًا " ، " وَقُتِلَ الْحُسَيْنُ يَوْمَ عَاشُورَاءَ ، سَنَةَ إِحْدَى وَسِتِّينَ بِالطَّفِّ بِكَرْبَلاءَ ، وَعَلَيْهِ جُبَّةُ خَزٍّ دَكْنَاءُ ، وَهُوَ صَابِغٌ بِالسَّوَادِ ، وَهُوَ ابْنُ سِتٍّ وَخَمْسِينَ "

رواه الطبراني ومحمد بن الحسن هذا هو ابن زبالة متروك و لم يدرك القصة.

15135- Muhammed b. el-Hasan bildiriyor: Ömer b. Sa'd, Hz. Hüseyin'le savaşıp onun öldürüldüğünden emin olunca, adamlarına hitab etmek için kalkıp, Allah'a hamdü senâ ettikten sonra dedi ki:

"Olan şeyleri görüyorsunuz. Dünya değişti ve tanınmaz hale geldi. İyiliği sırtını dönüp gitti. Ondan geriye kalansa, kirli bir merada yaşamaya çalışan zayıf birinin kabında kalmış birkaç damla su kadardır. Hak ile amel edilmediğini, batıldan da sakınılmadığını görmüyor musunuz? Mümin Allah ile buluşmaya rağbet etmiyor. Ben, ölümü saadet, zalimlerle hayatı da sıkıntı olarak görüyorum."

Hz. Hüseyin, 61 yılında Âşura günü Kerbela'da, Tuf denilen denilen yerde öldürüldü. Üzerinde yünden dokunmuş siyaha çalan kül rengi bir cübbe vardı. Saçlarını siyaha boyamıştı ve 56 yaşındaydı.

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2816) rivayet etti.

★Taberânî rivayet etti. Muhammed b. el-Hasan, İbn Zebâle'dir ve metrûktur. Olaya yetişememiştir

١٥١٣٦ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا أَحْمَدُ بْنُ يَحْيَى الصُّوفِيُّ ، ثنا أَبُو غَسَّانَ ، ثنا عَبْدُ السَّلامِ بْنُ حَرْبٍ ، عَنِ الْكَلْبِيِّ ، قَالَ : رَمَى رَجُلٌ الْحُسَيْنَ وَهُوَ يَشْرَبُ ، فَشُلَّ شِدْقُهُ ، فَقَالَ : " لا أَرْوَاكَ اللَّهُ " ، قَالَ : " فَشَرِبَ حَتَّى تَفَطَّرَ "

رواه الطبراني ورجاله إلى قائله ثقات.

15136- Kelbî bildiriyor: Bir adam, Hüseyin'i su içerken vurdu. Dudağı yarıldı. Bunun üzerine (Hüseyin): "Allah senin susuzluğunu gidermesin!" dedi. (Adam daha sonraları susuzluk hastalığına maruz kalıp) karnı çatlayıncaya kadar su içti.

★Taberânî rivayet etti. Ravileri, olayı anlatan kişiye kadar güvenilirdir.

١٥١٣٧ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا الزُّبَيْرُ بْنُ بَكَّارٍ ، حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ الضَّحَّاكِ بْنِ عُثْمَانَ الْحِزَامِيُّ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : " خَرَجَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ إِلَى الْكُوفَةِ سَاخِطًا لِوِلايَةِ يَزِيدَ بْنِ مُعَاوِيَةَ ، فَكَتَبَ يَزِيدُ بْنُ مُعَاوِيَةَ إِلَى عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ زِيَادٍ وَهُوَ وَالِيهِ عَلَى الْعِرَاقِ : إِنَّهُ قَدْ بَلَغَنِي أَنَّ حُسَيْنًا قَدْ سَارَ إِلَى الْكُوفَةِ ، وَقَدِ ابْتُلِيَ بِهِ زَمَانُكَ مِنْ بَيْنِ الأَزْمَانِ ، وَبَلَدُكَ مِنْ بَيْنِ الْبُلْدَانِ ، وابْتُلِيتَ بِهِ مِنْ بَيْنِ الْعُمَّالِ ، وَعِنْدَهَا يُعْتَقُ أَوْ يَعُودُ عَبْدًا كَمَا يُعْتَبَدُ الْعَبِيدُ " ، فَقَتَلَهُ عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ زِيَادٍ ، وَبَعَثَ بِرَأْسِهِ إِلَيْهِ ، فَلَمَّا وُضِعَ بَيْنَ يَدَيْهِ تَمَثَّلَ بِقَوْلِ الْحُسَيْنِ بْنِ الْحُمَامِ :

نُفَلِّقُ هَامًا مِنْ رِجَالٍ أَحِبَّةٍ　　إِلَيْنَا وَهُمْ كَانُوا أَعَقَّ وَأَظْلَمَا"

رواه الطبراني ورجاله ثقات إلا أن الضحاك لم يدرك القصة.

15137- Dahhâk b. Osmân bildiriyor: Hüseyin b. Ali, Yezîd b. Muâviye'nin halifeliği alması sebebiyle kızgın bir şekilde Kûfe'ye gitti. Yezîd b. Muâviye, Irak valisi olan Ubeydullah b. Ziyâd'a bir mektup yazarak dedi ki: "Hüseyin'in Kûfe'ye gelmek için yola çıktığını duydum. Zamanların içinde senin zamanın, şehirlerin içinde de senin şehrin, yanımdaki adamlarım içinde de sen ondan dolayı sıkıntıya uğradınız. Onunla (yapacağın işe göre) ya azad edilirsin ya da sana da kölelere muamele edildiği gibi muamele edilir."

Bunun üzerine Ubeydullah b. Ziyâd, Hüseyin'i öldürdü ve başını Yezîd'e gönderdi. Baş, Yezîd'in önüne konunca, Husayn b. el-Humâm el-Murrî'nin söylediği şu şiiri okudu:

"Sevdiğimiz adamların başını yarıyoruz.

Onlar bizden daha itaatsiz ve daha zalimdi."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilirdir. Ancak Dahhâk olaya yetişememiştir.

١٥١٣٨ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ الأَصْبَهَانِيِّ ، ثنا شَرِيكٌ ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ السَّائِبِ ، عَنِ ابْنِ وَائِلٍ ، أَوْ وَائِلِ بْنِ عَلْقَمَةَ أَنَّهُ شَهِدَ مَا هُنَاكَ ، قَالَ : قَامَ رَجُلٌ ، فَقَالَ : أَفِيكُمْ حُسَيْنٌ ؟ قَالُوا : نَعَمْ ، فَقَالَ : أَبْشِرِ بِالنَّارِ ، فَقَالَ : " أَبْشِرْ بِرَبٍّ رَحِيمٍ ، وَشَفِيعٍ مُطَاعٍ " ، قَالَ : " مَنْ أَنْتَ ؟ " قَالَ : أَنَا ابْنُ جُوَيْزَةَ ، أَوْ حُوَيْزَةَ ، قَالَ : فَقَالَ : " اللَّهُمَّ حُزْهُ إِلَى النَّارِ " ، فَنَفَرَتْ بِهِ الدَّابَّةُ ، فَتَعَلَّقَتْ رِجْلُهُ فِي الرِّكَابِ ، قَالَ : فَوَاللَّهِ مَا بَقِيَ عَلَيْهَا مِنْهُ إِلا رِجْلُهُ"

رواه الطبراني وفيه عطاء بن السائب وهو ثقة ولكنه اختلط.

15138- İbn Vâil veya Vâil b. Alkame orada (Kerbela'da) şuna şahit olduğunu nakleder: Bir adam kalkıp: "İçinizde Hüseyin var mı?" diye sorunca: "Evet" dediler. Adam: "Seni cehennemle müjdelerim" dedi. (Hüseyin): "Hayır! Ben, Gafûr ve Rahîm olan Rabb'ımın rahmet ve mağfireti, kendisine itaat olunan şefaatçim Muhammed'in (sallallahu aleyhi vesellem) şefaatına nail olurum" dedi.

Hüseyin'in tarafından: "Sen kimsin?" diye sorduklarında: "Ben Cüveyre'nin" veya "Huveyze'nin oğluyum" karşılığını verdi. Bunun üzerine Hüseyin: "Allahım! Onu cehenneme at" diye beddua etti. Adamın üzerine bindiği at ürktü ayağı özengiye takılı kaldı (adam paramparça oldu.) Vallahi, adamdan, atın üzerinde sadece ayağı kaldı.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Atâ b. es-Sâib güvenilirdir, ama ezberi bozulmuştur.[1]

١٥١٣٩ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا إِسْحَاقُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ الطَّالْقَانِيُّ ، حَدَّثَنَا جَرِيرٌ ، عَنِ ابْنِ أَبِي لَيْلَى ، قَالَ : قَالَ حُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ حِينَ أَحَسَّ بِالْقَتْلِ : " ائْتُونِي ثَوْبًا لا يَرْغَبُ فِيهِ أَحَدٌ أَجْعَلُهُ تَحْتَ ثِيَابِي لا أُجَرَّدُ " ، فَقِيلَ لَهُ : تُبَّانٌ ؟ فَقَالَ : " لا ، ذَلِكَ لِبَاسُ مَنْ ضُرِبَتْ عَلَيْهِ الذِّلَّةُ " ، فَأَخَذَ ثَوْبًا فَمَزَّقَهُ ، فَجَعَلَهُ تَحْتَ ثِيَابِهِ ، فَلَمَّا أَنْ قُتِلَ جَرَّدُوهُ"

رواه الطبراني ورجاله إلى قائله ثقات.

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2849) rivayet etti. Ravilerden Şerîk el-Kâdî zayıftır.

15139- İbn Ebî Leylâ anlatıyor: Hüseyin b. Ali, öldürüleceğini anladığı zaman dedi ki: "Bana kimsenin rağbet etmeyeceği bir elbise getirin. Öldükten sonra (onlara rağbet edip) elbisem soyulmasın diye giysilerimin altına giyeyim." "(Sadece edeb yerini örten) don getirsek olur mu?" dediklerinde: "Hayır, o zelil olanların elbisesidir" diye karşılık verdi. Sonra bir giysi alıp onu kesti ve elbiselerinin altına giydi. Öldüğü zaman, (onu öldürenler) elbiselerini çıkardılar.

★Taberânî rivayet etti. Ravileri, hadisi söyleyen kişiye kadar güvenilirdir.[1]

١٥١٤٠ – حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا أَبُو نُعَيْمٍ ، ثنا عَبْدُ الْجَبَّارِ بْنُ الْعَبَّاسِ ، عَنْ عَمَّارٍ الدُّهْنِيِّ ، قَالَ : مَرَّ عَلِيٌّ عَلَى كَعْبٍ ، فَقَالَ : " يُقْتَلُ مِنْ وَلَدِ هَذَا الرَّجُلِ رَجُلٌ فِي عِصَابَةٍ ، لا يَجِفُّ عَرَقُ خُيُولِهِمْ حَتَّى يَرِدُوا عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَمَرَّ حَسَنٌ ، فَقَالُوا : هَذَا يَا أَبَا إِسْحَاقَ ؟ قَالَ : لا ، فَمَرَّ حُسَيْنٌ ، فَقَالُوا : هَذَا ؟ قَالَ : نَعَمْ "

رواه الطبراني ورجاله ثقات إلا أن عمارا لم يدرك القصة.

15140- Ammâr ed-Duhnî bildiriyor: Hz. Ali, Ka'bu'l-Ahbâr'a rastladı. (Ka'b) dedi ki: "Bunun çocuklarından birisi bir topluluk tarafından öldürülecektir. Atlarının teri kurumadan, Muhammed'in (sallallahu aleyhi vesellem) yanına varacaklar." O sırada oradan Hasan geçince; "Bu mu, ey Ebû İshâk!" diye sorduklarında Ka'b: "Hayır" dedi. Hüseyin geçince: "Bu mu?" diye sordular: "Evet" dedi.

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilirdir. Fakat Ammâr olaya yetişememiştir.[2]

١٥١٤١ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ عَمَّارِ بْنِ أَبِي عَمَّارٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْمَنَامِ بِنِصْفِ النَّهَارِ أَشْعَثَ أَغْبَرَ مَعَهُ قَارُورَةٌ فِيهَا دَمٌ يَلْتَقِطُهُ أَوْ يَتَتَبَّعُ فِيهَا شَيْئاً قَالَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا هَذَا قَالَ دَمُ الْحُسَيْنِ وَأَصْحَابِهِ لَمْ أَزَلْ أَتَتَبَّعُهُ مُنْذُ الْيَوْمَ. قَالَ عَمَّارٌ فَحَفِظْنَا ذَلِكَ الْيَوْمَ فَوَجَدْنَاهُ قُتِلَ ذَلِكَ الْيَوْمَ"

رواه أحمد والطبراني ورجال أحمد رجال الصحيح.

15141- İbn Abbâs bildiriyor: Resûlullah'ı (sallallahu aleyhi vesellem) güpegündüz rüyamda gördüm, saçı sakalı dağınık, üstü başı tozlu, elinde içinde kan olan bir şişe vardı ve sanki onunla bir şey arıyordu. Ben: "Bu nedir?" diye sorunca: "Hüseyin'in ve arkadaşlarının kanı"

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2850) rivayet etti.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2851) rivayet etti. Ravilerden Ebû Nuaym Dırâr b. Surad zayıftır.

dedi. Ben o sözünden bu yana o günün hangi gün olduğunu gözlüyorum.

(Ravi) Ammâr (b. Ebî Ammâr) dedi ki: "O günü öğrendik ve o günde Hüseyin'in öldürüldüğünü anladık."

★Ahmed ve Taberânî rivayet etti. Ahmed'in ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٥١٤٢ - حَدَّثَنَا الْعَبَّاسُ بْنُ حَمْدَانَ الْحَنَفِيُّ الأَصْبَهَانِيُّ ، ثنا عَبَّادُ بْنُ يَعْقُوبَ الأَسَدِيُّ ، ثنا عَلِيُّ بْنُ هَاشِمٍ ، عَنْ شَقِيقِ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ، حَدَّثَنِي عُمَارَةُ بْنُ يَحْيَى بْنِ خَالِدِ بْنِ عُرْفُطَةَ ، قَالَ : كُنَّا عِنْدَ خَالِدِ بْنِ عُرْفُطَةَ يَوْمَ قُتِلَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ ، فَقَالَ لَنَا خَالِدٌ : هَذَا مَا سَمِعْتُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَقُولُ : " إِنَّكُمْ سَتُبْتَلَوْنَ فِي أَهْلِ بَيْتِي مِنْ بَعْدِي "

رواه الطبراني والبزار ورجال الطبراني رجال الصحيح غير عمارة وعمارة وثقه ابن حبان.

15142- Umâra b. Yahya b. Hâlid b. Urfuta dedi ki: Hz. Hüseyin öldüğü zaman, Hâlid b. Urfuta'nın yanındaydık. Hâlid bana dedi ki: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu duydum: *"Siz benden sonra Ehl-i beyt'imle imtihan edileceksiniz."*

★Taberânî ve Bezzâr rivayet etti. Taberânî'nin ravileri, Umâra dışında, *Sahîh*'in ravileridir. İbn Hibbân, Umâra'yı güvenilir bulmuştur.[2]

١٥١٤٣ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ أَسِيدٍ الأَصْبَهَانِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ سُلَيْمَانَ بْنِ بَزِيعٍ الْخَزَّازُ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ حُمَيْدٍ الأُصَيْبِغِيُّ ، ثنا يُوسُفُ بْنُ صُهَيْبٍ ، عَنْ حَبِيبِ بْنِ يَسَارٍ ، قَالَ : لَمَّا أُصِيبَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ ، قَامَ زَيْدُ بْنُ أَرْقَمَ إِلَى بَابِ الْمَسْجِدِ ، فَقَالَ : أَفَعَلْتُمُوهَا أَشْهَدُ أَنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَقُولُ : " اللَّهُمَّ أَسْتَوْدِعُكَهُمَا وَصَالِحَ الْمُؤْمِنِينَ " ، فَقِيلَ لِعُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ زِيَادٍ : إِنَّ زَيْدَ بْنَ أَرْقَمَ ، قَالَ كَذَا وَكَذَا ، فَقَالَ : ذَلِكَ شَيْخٌ قَدْ ذَهَبَ عَقْلُهُ"

رواه الطبراني وفيه محمد بن سليمان بن بزيع و لم أعرفه وبقية رجاله ثقات.

15143- Habîb b. Yesâr bildiriyor: Hüseyin b. Ali şehit edildiği zaman, Zeyd b. Erkam Mescid'in kapısında durup dedi ki: "Bunu yaptınız öyle mi? Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğuna şehadet ederim: *"Allahım! O ikisini (Hasan ile Hüseyin'i) ve müminlerin sâlihini*

---

[1] Ahmed (2265, 2553) ve Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2542) buna benzer bir rivayette bulundu.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (4111) ve Bezzâr (2645) rivayet etti.

(Ali'yi) sana emanet ediyorum." Ubeydullah b. Ziyâd'a: "Zeyd b. Erkam şöyle şöyle dedi" denilince; "O, aklı başından giden bir ihtiyardır" dedi.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Muhammed b. Süleymân b. Bezî'i tanımıyorum. Diğer ravileri güvenilirdir.

١٥١٤٤ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا الزُّبَيْرُ بْنُ بَكَّارٍ ، قَالَ : " وُلِدَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ لِخَمْسِ لَيَالٍ خَلَوْنَ مِنْ شَعْبَانَ سَنَةَ أَرْبَعٍ مِنَ الْهِجْرَةِ ، وَقُتِلَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ يَوْمَ عَاشُورَاءَ فِي الْمُحَرَّمِ سَنَةَ إِحْدَى وَسِتِّينَ ، وَقَتَلَهُ سِنَانُ بْنُ أَبِي أَنَسٍ النَّخَعِيُّ ، وَأَجْهَزَ عَلَيْهِ خَوْلِيُّ بْنُ يَزِيدَ الأَصْبَحِيُّ مِنْ حِمْيَرَ ، وَحَزَّ رَأْسَهُ وَأَتَى بِهِ عُبَيْدَ اللَّهِ بْنَ زِيَادٍ " ، فَقَالَ سِنَانُ بْنُ أَنَسٍ :

أَوْقِرْ رِكَابِي فِضَّةً وَذَهَبَا أَنَا قَتَلْتُ الْمَلِكَ الْمُحَجَّبَا

قَتَلْتُ خَيْرَ النَّاسِ أُمًّا وَأَبَا"

رواه الطبراني ورجاله ثقات.

15144- Zübeyr b. Bekkâr dedi ki: Hz. Hüseyin, Şaban'ın beşinde hicretin dördüncü yılı doğdu. Cuma günü Âşûra günü, Muharrem ayında 61 yılında Sinân b. Ebî Enes tarafından öldürüldü. Himyerli Havle b. Yezîd el-Asbahî, üzerine çullanıp başını kesti ve Ubeydullah b. Ziyâd'a götürdü ve dedi ki:

"Haydi atıma altın ve gümüş yükle

Çünkü ben yanına varılmaz bir kişiyi öldürdüm.

Anne babası insanların en hayırlısı olan kişiyi"

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.[1]

١٥١٤٥ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، وَأَبُو مُسْلِمٍ الْكَشِّيُّ قَالا : ثنا حَجَّاجُ بْنُ الْمِنْهَالِ ، ح وَحَدَّثَنَا أَبُو خَلِيفَةَ الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ ، ثنا أَبُو الْوَلِيدِ الطَّيَالِسِيُّ ، قَالا : ثنا عَبْدُ الْحَمِيدِ بْنُ بَهْرَامَ ، عَنْ شَهْرِ بْنِ حَوْشَبٍ ، قَالَ : سَمِعْتُ أُمَّ سَلَمَةَ حِينَ جَاءَ نَعْيُ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ لَعَنَتْ أَهْلَ الْعِرَاقِ ، وَقَالَتْ : " قَتَلُوهُ قَتَلَهُمُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ ، غَرُّوهُ وَذَلُّوهُ ، لَعَنَهُمُ اللَّهُ "

رواه الطبراني ورجاله موثقون.

15145- Şehr b. Havşeb bildiriyor: Hüseyin b. Ali'nin ölüm haberi geldiğinde Ümmü Seleme, Irak halkına lanet ederek dedi ki: "Onu

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2852) rivayet etti.

öldürdüler! Allah da onları öldürsün. Onu aldattılar ve zelil ettiler. Allah da onlara lanet etsin."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilir sayılmıştır.[1]

١٥١٤٦ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُثْمَانَ بْنِ أَبِي شَيْبَةَ ، ثنا فُرَاتُ بْنُ مَحْبُوبٍ ، ثنا أَبُو بَكْرِ بْنُ عَيَّاشٍ ، حَدَّثَنِي أَسْلَمُ الْمِنْقَرِيُّ ، قَالَ : دَخَلْتُ عَلَى الْحَجَّاجِ ، فَدَخَلَ سِنَانُ بْنُ أَنَسٍ قَاتِلُ الْحُسَيْنِ ، فَإِذَا شَيْخٌ آدَمُ فِيهِ حِنَّاءٌ ، طَوِيلُ الأَنْفِ فِي وَجْهِهِ بَرَشٌ ، فَأُوقِفَ بِحِيَالِ الْحَجَّاجِ ، فَنَظَرَ إِلَيْهِ الْحَجَّاجُ ، فَقَالَ : " أَنْتَ قَتَلْتَ الْحُسَيْنَ ؟ " قَالَ : نَعَمْ ، قَالَ : " وَكَيْفَ صَنَعْتَ بِهِ ؟ " قَالَ : دَعَمْتُهُ بِالرُّمْحِ ، وَهَبَرْتُهُ بِالسَّيْفِ هَبْرًا ، فَقَالَ لَهُ الْحَجَّاجُ : " أَمَا إِنَّكُمَا لَنْ تَجْتَمِعَا فِي دَارٍ "

رواه الطبراني ورجاله ثقات.

15146- Eslem el-Minkarî anlatıyor: (Zalim lakaplı vali) Haccâc'ın yanına girdim. Hüseyin'in katili, Sinân b. Ebî Enes de girdi. Esmer tenli, kınalanmış, uzun burunlu ve yüzünde alaca hastalığı izi olan bir ihtiyar vardı. Haccâc'ın önünde durdu. Haccâc, ona bakıp: "Hüseyin'i sen mi öldürdün?" diye sordu. Adam: "Evet" deyince, Haccâc: "Ona ne yaptın?" diye sordu. Adam: "Mızrakla vurup, kılıçla kestim" karşılığını verince, Haccâc ona: "Sen ve Hüseyin, aynı yerde (Cennette) bir arada bulunamayacaksınız!" dedi.

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.[2]

١٥١٤٧ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ ، ثنا سَعِيدُ بْنُ خُثَيْمٍ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ الضَّبِّيِّ ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ ، قَالَ : " لَوْ كُنْتُ فِيمَنْ قَتَلَ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ ، ثُمَّ غُفِرَ لِي ، ثُمَّ أُدْخِلْتُ الْجَنَّةَ ، اسْتَحْيَيْتُ أَنْ أَمُرَّ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَيَنْظُرَ فِي وَجْهِي "

رواه الطبراني ورجاله ثقات.

15147- İbrâhîm en-Nehaî der ki: "Hz. Hüseyin'i öldüren kişilerin arasında olup cennete girseydim, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına uğrayıp, yüzüme bakmasından utanırdım."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.[1]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2818) rivayet etti.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2828) rivayet etti.

١٥١٤٨ - حَدَّثَنَا أَبُو الزِّنْبَاعِ رَوْحُ بْنُ الْفَرَجِ الْمِصْرِيُّ ، ثنا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ ، حَدَّثَنِي اللَّيْثُ ، قَالَ : أَبَى الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ أَنْ يُسْتَأْسَرَ ، فَقَاتَلُوهُ فَقَتَلُوهُ ، وَقَتَلُوا ابْنَيْهِ وَأَصْحَابَهُ الَّذِينَ قَاتَلُوا مِنْهُ بِمَكَانٍ يُقَالُ لَهُ : الطَّفُّ ، وَانْطُلِقَ بِعَلِيِّ بْنِ حُسَيْنٍ ، وَفَاطِمَةَ بِنْتِ حُسَيْنٍ ، وَسُكَيْنَةَ بِنْتِ حُسَيْنٍ إِلَى عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ زِيَادٍ ، وَعَلِيٌّ يَوْمَئِذٍ غُلامٌ قَدْ بَلَغَ ، فَبَعَثَ بِهِمْ إِلَى يَزِيدَ بْنِ مُعَاوِيَةَ ، فَأَمَرَ بِسُكَيْنَةَ فَجَعَلَهَا خَلْفَ سَرِيرِهِ لِئَلا تَرَى رَأْسَ أَبِيهَا وَذَوِي قَرَابَتِهَا ، وَعَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ فِي غُلٍّ ، فَوَضَعَ رَأْسَهُ ، فَضَرَبَ عَلَى ثَنِيَّتَيِ الْحُسَيْنِ ، فَقَالَ :

نُفَلِّقُ هَامًا مِنْ رِجَالٍ أَحِبَّةٍ إِلَيْنَا ... وَهُمْ كَانُوا أَعَقَّ وَأَظْلَمَا

فَقَالَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ : ﴿مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ فِي الأَرْضِ وَلا فِي أَنْفُسِكُمْ إِلا فِي كِتَابٍ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَبْرَأَهَا إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ﴾ ، فَثَقُلَ عَلَى يَزِيدَ أَنْ يَتَمَثَّلَ بِبَيْتِ شِعْرٍ ، وَتَلا عَلِيٌّ آيَةً مِنْ كِتَابِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ ، فَقَالَ يَزِيدُ : بَلْ ﴿بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ وَيَعْفُو عَنْ كَثِيرٍ﴾ ، فَقَالَ عَلِيٌّ : " أَمَا وَاللَّهِ لَوْ رَآنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَغْلُولِينَ لأَحَبَّ أَنْ يُخَلِّيَنَا مِنَ الْغُلِّ " ، قَالَ : صَدَقْتَ ، فَخَلُّوهُمْ مِنَ الْغُلِّ ، قَالَ : " وَلَوْ وَقَفْنَا بَيْنَ يَدَيْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى بُعْدٍ لأَحَبَّ أَنْ يُقَرِّبَنَا " ، قَالَ : صَدَقْتَ ، فَقَرِّبُوهُمْ ، فَجَعَلَتْ فَاطِمَةُ وَسُكَيْنَةُ يَتَطَاوَلانِ لِتَرَيَا رَأْسَ أَبِيهِمَا ، وَجَعَلَ يَزِيدُ يَتَطَاوَلُ فِي مَجْلِسِهِ لِيَسْتُرَ عَنْهُمَا رَأْسَ أَبِيهِمَا ، ثُمَّ أَمَرَ بِهِمْ فَجُهِّزُوا ، فَأَصْلَحَ إِلَيْهِمْ ، وَأُخْرِجُوا إِلَى الْمَدِينَةِ"

رواه الطبراني ورجاله ثقات.

15148- Leys b. Sa'd anlatıyor: Hüseyin b. Ali teslim olmayı kabul etmeyince, onunla savaşıp öldürdüler. Onunla birlikte iki oğlunu ve onunla beraber savaşan arkadaşlarını Tuf denilen yerde katlettiler. Ali b. Hüseyin, Fâtıma binti Hüseyin ve Sekîne binti Hüseyin'i, Ubeydullah b. Ziyâd'a götürdüler. Ali, o zaman bülûğ çağındaydı. İbn Ziyâd, onları Yezîd b. Muâviye'ye gönderdi. Sekîne'nin, babasının ve yakınlarının başını görmemesi için, divanının arkasına götürülmesini emretti. Ali b. Hüseyin ise, zincirlerle bağlanmıştı. Yezîd, Hüseyin'in dişlerine sopayla vurarak dedi ki:

"Sevdiğimiz adamların başını yarıyoruz.

Onlar bizden daha itaatsiz ve daha zalimdi."

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2829) rivayet etti.

Ali b. Hüseyin şu âyeti okudu: **"Yeryüzüne ve sizin başınıza gelen herhangi bir musibet yoktur ki biz onu yaratmadan önce o, Kitab'da bulunmasın. Doğrusu bu Allah'a kolaydır."**(Hadîd Sur. 22) Kendisinin şiir söyleyip, Ali b. Hüseyin'in ise âyet okuması, Yezîd'in ağırına gitti ve: "Hayır, bu, sizin elinizin kazandığıdır. Allah da çok şeyi affeder" dedi. Ali: "Vallahi, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bizi böyle zincirlerle bağlanmış görseydi, bizi zincirlerden kurtarmak isterdi" deyince Yezîd: "Doğru söyledin" dedi. Zincirlerini çözdüler. Ali: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) önünde, kendisinden uzak duruyor olsaydık, bizi yanına yaklaştırırdı" dedi. Yezîd: "Doğru söyledin" dedi. Onları Yezîd'e yaklaştırdılar. Fâtıma ve Sekîne babalarının başını görmek için başlarını uzatıyorlardı. Yezîd ise meclisinde babalarının başını görmelerini engellemek için uzanıyordu. Medine'ye götürülmeleri için hazırlık yapılmasını emretti. Onlara iyi davrandı ve Medine'ye gönderildiler.

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.

١٥١٤٩ – حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْعُمَرِيُّ الْقَاضِي ، ثنا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ عَبْدِ اللهِ الأُوَيْسِيُّ ، ثنا سُلَيْمَانُ بْنُ بِلالٍ ، عَنْ حَرَامِ بْنِ عُثْمَانَ ، عَنْ ثَابِتِ بْنِ مِرْدَاسٍ ، عَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ ، قَالَ : أُتِيَ ابْنُ زِيَادٍ بِرَأْسِ الْحُسَيْنِ ، فَجَعَلَ يَجْعَلُ قَضِيبًا فِي يَدِهِ فِي عَيْنِهِ وَأَنْفِهِ ، فَقَالَ زَيْدُ بْنُ أَرْقَمَ : " ارْفَعِ الْقَضِيبَ " ، فَقَالَ : لِمَ ؟ فَقَالَ : " رَأَيْتُ فَمَ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي مَوْضِعِهِ "

رواه الطبراني وفيه حرام بن عثمان وهو متروك.

15149- Zeyd b. Erkam dedi ki: (Kufe valisi) İbn Ziyâd'a, Hüseyin'in başı getirilince, elindeki bir çubukla, Hüseyin'in gözüne ve burnuna vurmaya başladı. Zeyd b. Erkam: "Çubuğu onun üzerinden kaldır! (vurma)" dedi. İbn Ziyâd: "Neden?" diye sorunca, Zeyd: "Ben, Resûlullah'ı (sallallahu aleyhi vesellem), dudağını sopanın değdiği yere koyup öptüğünü gördüm" dedi.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Harâm b. Osmân metrûktur.

١٥١٥٠ – حَدَّثَنَا مُفَرِّجُ بْنُ شُجَاعِ بْنِ عُبَيْدِ اللهِ الذُّهْلِيُّ ، نا غَسَّانُ بْنُ الرَّبِيعِ ، نا يُوسُفُ بْنُ عَبْدَةَ ، عَنْ ثَابِتٍ ، وَحُمَيْدٍ ، عَنْ أَنَسٍ ، قَالَ : لَمَّا أُتِيَ عُبَيْدُ اللهِ بْنُ زِيَادٍ بِرَأْسِ الْحُسَيْنِ ، جَعَلَ يَنْكُتُ بِالْقَضِيبِ ثَنَايَاهُ ، يَقُولُ : لَقَدْ كَانَ ، أَحْسَبُهُ قَالَ : جَمِيلا فَقُلْتُ : وَاللهِ لأَسُوءَنَّكَ ، إِنِّي رَأَيْتُ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَلْثِمُ حَيْثُ يَقَعُ قَضِيبُكَ ، قَالَ : فَانْقَبَضَ"

رواه البزار والطبراني بأسانيد ورجاله ثقوا.

15150- Enes bildiriyor: Hüseyin'in başı, Ubeydullah b. Ziyâd'a götürülünce, değnekle, Hüseyin'in dişlerine vurup şöyle demeye başladı: "Hüseyin güzel biriymiş." Dedim ki: "Vallahi sen ne kadar kötüsün. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), değneğinin değdiği yeri öptüğünü gördüm." (Enes) dedi ki: "Bunun üzerine İbn Ziyâd'ın canı sıkıldı."

★Bezzâr ve Taberânî değişik rivayetlerle rivayet ettiler. Bezzâr'ın ravileri, güvenilir sayılmıştır.[1]

١٥١٥١ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا سَلْمُ بْنُ جُنَادَةَ ، ثنا أَحْمَدُ بْنُ بَشِيرٍ ، عَنْ مُجَالِدٍ ، عَنِ الشَّعْبِيِّ ، قَالَ : " رَأَيْتُ فِي النَّوْمِ كَأَنَّ رِجَالا نَزَلُوا مِنَ السَّمَاءِ مَعَهُمْ حِرَابٌ يَتَتَبَّعُونَ قَتَلَةَ الْحُسَيْنِ ، فَمَا لَبِثْتُ أَنْ نَزَلَ الْمُخْتَارُ فَقَتَلَهُمْ "

رواه الطبراني وإسناده حسن.

15151- Şa'bî dedi ki: "Rüyamda, ellerinde kargı olan adamların gökyüzünden inip, Hüseyin'in katillerinden intikam aldıklarını gördüm. Çok geçmedi, Muhtar b. Ebî Ubeyd es-Sekafî onları öldürdü."

★Taberânî rivayet etti. Senedi hasendir[2]

١٥١٥٢ - حَدَّثَنَا زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى السَّاجِيُّ ، ثنا أَحْمَدُ بْنُ حُمَيْدٍ الْجَهْمِيُّ ، ثنا الْوَاقِدِيُّ ، عَنْ عِيسَى بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ السُّلَمِيِّ ، عَنِ الشَّعْبِيِّ ، قَالَ : " رَأْسُ الْحُسَيْنِ أَوَّلُ رَأْسٍ حُمِلَ فِي الإِسْلامِ "

رواه الطبراني وفيه الواقدي وهو ضعيف.

15152- Şa'bî der ki: "İslâm'da bir yerden diğer bir yere taşınan ilk baş, Hüseyin'in başıdır."

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Vâkıdî zayıftır.[3]

١٥١٥٣ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا عُبَيْدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ الْهَبَّارِيُّ ، ثنا سَعِيدُ بْنُ سُوَيْدٍ ، عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ عُمَيْرٍ ، قَالَ : " دَخَلْتُ عَلَى عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ زِيَادٍ ، وَإِذَا رَأْسُ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ قُدَّامَهُ عَلَى تُرْسٍ ، فَوَاللَّهِ مَا لَبِثْتُ إِلا قَلِيلا حَتَّى دَخَلْتُ عَلَى الْمُخْتَارِ ، فَإِذَا رَأْسُ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ زِيَادٍ عَلَى تُرْسٍ ، فَوَاللَّهِ مَا لَبِثْتُ إِلا قَلِيلا حَتَّى دَخَلْتُ عَلَى مُصْعَبِ بْنِ الزُّبَيْرِ وَإِذَا

---

[1] Bezzâr (2649), Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2878) ve Ebû Ya'lâ (3981) rivayet ettiler.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2833) rivayet etti. Ravilerden, Mücâlid b. Saîd zayıftır.

[3] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2876) rivayet etti.

رَأْسُ الْمُخْتَارِ عَلَى تُرْسٍ ، فَوَاللَّهِ مَا لَبِثْتُ إِلا قَلِيلا حَتَّى دَخَلْتُ عَلَى عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ مَرْوَانَ وَإِذَا رَأْسُ مُصْعَبِ بْنِ الزُّبَيْرِ عَلَى تُرْسٍ"

رواه الطبراني وأبو يعلى بنحوه وقال : ما كان لهؤلاء عمل إلا الرؤوس . ورجال الطبراني ثقات.

15153- Abdulmelik b. Umeyr der ki: Ubeydullah b. Ziyâd'ın yanına girdim. Hüseyin'in başı, bir kalkanın üzerinde, önünde duruyordu. Vallahi kısa bir müddet sonra Muhtâr'ın yanına girdim, Ubeydullah b. Ziyâd'ın başı, bir kalkanın üzerinde Muhtâr'ın önünde duruyordu. Vallahi, kısa bir müddet sonra Mus'ab b. ez-Zübeyr'in yanına girdim. Muhtâr'ın başı, bir kalkanın üzerinde Mus'ab'ın önünde duruyordu. Vallahi kısa bir müddet sonra Abdulmelik'in yanına girdim. Mus'ab b. ez-Zübeyr'in başı, bir kalkanın üzerinde önünde duruyordu.

★Taberânî ve şu ifade ile Ebû Ya'lâ rivayette bulundu: "Bunların baş kesmekten başka işleri yoktu." Taberânî'nin ravileri güvenilirdir.[1]

١٥١٥٤ - حَدَّثَنَا زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى السَّاجِيُّ ، ثنا إِسْمَاعِيلُ بْنُ مُوسَى السُّدِّيُّ ، ثنا ذُوَيْدٌ الْجُعْفِيُّ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : " لَمَّا قُتِلَ الْحُسَيْنُ انْتُهِبَ جَزُورٌ مِنْ عَسْكَرِهِ ، فَلَمَّا طُبِخَتْ إِذَا هِيَ دَمٌ فَأَكْفَئُوهَا "

رواه الطبراني ورجاله ثقات.

15154- Züveyd ec-Cu'fî, babasından bildiriyor: Hz. Hüseyin öldürüldüğü zaman, ordusunun develeri yağma edildi. Kesilip pişirildiği zaman yemeğin hepsinin kana dönüştüğünü görünce yemeği döktüler.

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilirdir. Ravilerden tanımadığım vardır.[2]

١٥١٥٥ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا أَحْمَدُ بْنُ يَحْيَى الصُّوفِيُّ ، ثنا أَبُو غَسَّانَ ، حَدَّثَنَا أَبُو نُمَيْرٍ عَمُّ الْحَسَنِ بْنِ شُعَيْبٍ ، عَنْ أَبِي حُمَيْدٍ الطَّحَّانِ ، قَالَ : " كُنْتُ فِي خُزَاعَةَ ، فَجَاءُوا بِشَيْءٍ مِنْ تَرِكَةِ الْحُسَيْنِ ، فَقِيلَ لَهُمْ : نَنْحَرُ أَوْ نَبِيعُ فَنَقْسِمُ ، قَالَ : انْحَرُوا " ، قَالَ : " فَوُضِعَتْ عَلَى جَفْنَةٍ ، فَلَمَّا وُضِعَتْ فَارَتْ نَارًا "

رواه الطبراني وفيه من لم أعرفه.

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2877) rivayet etti. Ebû Ya'lâ (2643) rivayet etti.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2864) rivayet etti. Ravilerden İsmâîl b. Mûsa es-Suddî'nin zararı yoktur. Şiilikte aşırı giden biridir.

15155- Ebû Humeyd et-Tahhân bildiriyor: Huzâa kabilesindeydim. Hüseyin'in terekesinden (miras kalan develerden) bir kısmını getirdiler. Onlara: "Kesip öyle mi paylaştıralım yoksa satıp parasını mı paylaştıralım?" diye sorulunca; "Kesin!" dediler. Kesilen etler büyükçe bir kabın içine konulunca yerden bir ateş fışkırdı.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden tanımadığım vardır.[1]

١٥١٥٦ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْحَكَمِ بْنِ أَبِي زِيَادٍ ، ثنا أَبو الْجَوَّادِ ، ثنا يُونُسُ بْنُ أَبِي إِسْحَاقَ ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ ، عَنْ عَمْرِو بْنِ بَعْجَةَ ، قَالَ : " أَوَّلُ ذُلٍّ دَخَلَ عَلَى الْعَرَبِ قَتْلُ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ ، وَادِّعَاءُ زِيَادٍ "

رواه الطبراني ورجاله ثقات.

15156- Amr b. Ba'ce der ki: "Arapların ilk karşıladıkları zillet, Hüseyin b. Ali'nin öldürülmesi ve bunu Ziyâd'ın yaptığının iddia edilmesidir."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.[2]

١٥١٥٧ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ حَنْبَلٍ ، ثنا بَكْرُ بْنُ خَلَفٍ ، ثنا أَبو عَاصِمٍ ، ح وَحَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعِيدٍ الْجَوْهَرِيُّ ، ثنا أَبو عَامِرٍ الْعَقَدِيُّ ، كِلاهُمَا ، عَنْ قُرَّةَ بْنِ خَالِدٍ ، قَالَ : سَمِعْتُ أَبَا رَجَاءِ الْعُطَارِدِيَّ ، يَقُولُ : " لا تَسُبُّوا عَلِيًّا وَلا أَهْلَ هَذَا الْبَيْتِ ، فَإِنَّ جَارًا لَنَا مِنْ بَلْهُجَيْمٍ ، قَالَ : أَلَمْ تَرَوْا إِلَى هَذَا الْفَاسِقِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ قَتَلَهُ اللَّهُ ؟ ، فَرَمَاهُ اللَّهُ بِكَوْكَبَيْنِ فِي عَيْنَيْهِ ، فَطَمَسَ اللَّهُ بَصَرَهُ "

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح.

15157- Ebû Recâ el-Utâridî dedi ki: Ne Ali'ye, ne de Ehl-i Beyt'ten birine sövmeyin. Belhuceym'den bir komşum: "Şu fâsık olan Hüseyin b. Ali'yi görmüyor musunuz?" demişti. (Adam böyle deyince) Allah onu canını aldı. Allah onu iki yıldızla gözlerinden vurarak gözlerini kör etti."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[3]

١٥١٥٨ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا أَحْمَدُ بْنُ يَحْيَى الصُّوفِيُّ ، نا أَبو غَسَّانَ ، ثنا عَبْدُ السَّلامِ بْنُ حَرْبٍ ، عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ كُرْدُوسٍ ، عَنْ حَاجِبِ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ زِيَادٍ ، قَالَ : " دَخَلْتُ

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2863) rivayet etti.
[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2870) rivayet etti.
[3] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2830) rivayet etti.

الْقَصْرَ خَلْفَ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ زِيَادٍ حِينَ قُتِلَ الْحُسَيْنُ ، فَاضْطَرَمَ فِي وَجْهِهِ نَارٌ ، فَقَالَ هَكَذَا بِكُمِّهِ عَلَى وَجْهِهِ ، فَقَالَ : هَلْ رَأَيْتَ ؟ قُلْتُ : نَعَمْ ، فَأَمَرَنِي أَنْ أَكْتُمَ ذَلِكَ "

رواه الطبراني وحاجب عبيد الله لم أعرفه وبقية رجاله ثقات.

15158- (Kufe valisi olan) Ubeydullah b. Ziyâd'ın koruması anlatıyor: Hz. Hüseyin öldürüldüğü zaman, saraya Ubeydullah b. Ziyâd'ın arkasından girdim. Yüzünde bir ateş yandı. Onun izi yüzünde kaldı. Ona: "Sen (ateşin yüzümü yaktığını) gördün mü?" diye sorunca, koruması: "Evet gördüm" dedi. Fakat İbn Ziyâd bunu gizlememi emretti.

★Taberânî rivayet etti. Ubeydullah'ın korumasını tanımıyorum. Diğer ravileri güvenilirdir.[1]

١٥١٥٩ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْهَرَوِيُّ ، أنا هُشَيْمٌ ، ثنا أَبُو مَعْشَرٍ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَعِيدِ بْنِ الْعَاصِ ، عَنِ الزُّهْرِيِّ ، قَالَ : قَالَ لِي عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ مَرْوَانَ : أَيُّ وَاحِدٍ أَنْتَ إِنْ أَخْبَرْتَنِي أَيُّ عَلامَةٍ كَانَتْ يَوْمَ قُتِلَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ ؟ قَالَ : قُلْتُ : " لَمْ تُرْفَعْ حَصَاةٌ بِبَيْتِ الْمَقْدِسِ إِلا وُجِدَ تَحْتَهَا دَمٌ عَبِيطٌ " ، فَقَالَ عَبْدُ الْمَلِكِ : إِنِّي وَإِيَّاكَ فِي هَذَا الْحَدِيثِ لَقَرِينَانِ"

رواه الطبراني ورجاله ثقات.

15159- Zührî bildiriyor: Abdulmelik b. Mervân bana: "Be adam! Hüseyn b. Ali öldürüldüğü zaman ne gibi hadiseler oldu?" diye sordu. Dedim ki: "Beytu'l-Makdis'te (Kudüs'te) hangi taş kaldırıldıysa, altında taze kan olduğu görüldü." Abdulmelik: "Ben ve sen bu konuda beraberiz (ikimizin de bu olayla alakamız yoktur)" dedi.

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.[2]

١٥١٦٠ - حَدَّثَنَا زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى السَّاجِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى ، ثنا الضَّحَّاكُ بْنُ مَخْلَدٍ ، عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ ، قَالَ : " مَا رُفِعَ بِالشَّامِ حَجَرٌ يَوْمَ قُتِلَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ إِلا عَنْ دَمٍ "

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح.

15160- Zührî bildiriyor: "Hüseyin b. Ali öldürüldüğü zaman, Şam'da hangi taş kaldırıldıysa altında kan bulundu."

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2831) rivayet etti.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2856) rivayet etti.

★Taberânî rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٥١٦١ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا مِنْجَابُ بْنُ الْحَارِثِ ، ثنا عَلِيُّ بْنُ مُسْهِرٍ ، حَدَّثَتْنِي جَدَّتِي أُمُّ حَكِيمٍ ، قَالَتْ : " قُتِلَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ وَأَنَا يَوْمَئِذٍ جُوَيْرِيَةٌ ، فَمَكَثَتِ السَّمَاءُ أَيَّامًا مِثْلَ الْعَلَقَةِ "

رواه الطبراني ورجاله إلى أم حكيم رجال الصحيح.

15161- Ümmü Hakîm dedi ki: "Hz. Hüseyin öldürüldüğü zaman ben küçük bir kızdım. Gökyüzü günlerce kan renginde kaldı."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri, Ümmü Hakîm dışında, *Sahîh*'in ravileridir.[2]

١٥١٦٢ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا عَبْدُ اللهِ بْنُ يَحْيَى بْنِ الرَّبِيعِ بْنِ أَبِي رَاشِدٍ الْكَاهِلِيُّ ، حَدَّثَنَا مَنْصُورُ بْنُ أَبِي نُوَيْرَةَ ، عَنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ عَيَّاشٍ ، عَنْ جَمِيلِ بْنِ زَيْدٍ ، قَالَ : " لَمَّا قُتِلَ الْحُسَيْنُ احْمَرَّتِ السَّمَاءُ " ، قُلْتُ : أَيَّ شَيْءٍ تَقُولُ ؟ فَقَالَ : " إِنَّ الْكَذَّابَ مُنَافِقٌ ، إِنَّ السَّمَاءَ احْمَرَّتْ حِينَ قُتِلَ "

رواه الطبراني وفيه من لم أعرفه.

15162- Cemîl b. Zeyd dedi ki: "Hüseyin öldürüldüğü zaman gökyüzü kızardı." (Ebû Bekr b. Ayyâş der ki) "Sen ne diyorsun ya!?" dedim. (Cemîl) "Yalan söyleyen münafıktır. Hüseyin öldürüldüğü zaman gökyüzü kızardı" karşılığını verdi.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden tanımadığım birisi vardır.[3]

١٥١٦٣ - حَدَّثَنَا قَيْسُ بْنُ أَبِي قَيْسٍ الْبُخَارِيُّ ، ثنا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ ، ثنا ابْنُ لَهِيعَةَ ، عَنْ أَبِي قَبِيلٍ ، قَالَ : " لَمَّا قُتِلَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ انْكَسَفَتِ الشَّمْسُ كَسْفَةً حَتَّى بَدَتِ الْكَوَاكِبُ نِصْفَ النَّهَارِ ، حَتَّى ظَنَنَّا أَنَّهَا هِيَ "

رواه الطبراني وإسناده حسن.

15163- Ebû Kabîl der ki: "Hz. Hüseyin öldürüldüğü zaman güneş tutuldu. Hatta güpegündüz yıldızlar gözüküyordu. Öyle ki gece oldu zannettik."

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2835) rivayet etti. Ravilerden İbn Cüreyc, müdellistir ve *an'an'e* yoluyla rivayette bulunmuştur.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2836) rivayet etti.

[3] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2837) rivayet etti.

★Taberânî rivayet etti. Senedi hasendir.[1]

١٥١٦٤ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ ، حَدَّثَنِي أَبِي ، عَنْ جَدِّي ، عَنْ عِيسَى بْنِ الْحَارِثِ الْكِنْدِيِّ ، قَالَ : " لَمَّا قُتِلَ الْحُسَيْنُ مَكَثْنَا سَبْعَةَ أَيَّامٍ إِذَا صَلَّيْنَا الْعَصْرَ نَظَرْنَا إِلَى الشَّمْسِ عَلَى أَطْرَافِ الْحِيطَانِ كَأَنَّهَا الْمَلاحِفُ الْمُعَصْفَرَةُ ، وَنَظَرْنَا إِلَى الْكَوَاكِبِ يَضْرِبُ بَعْضُهَا بَعْضًا "

رواه الطبراني وفيه من لم أعرفه.

15164- Îsa b. el-Hâris el-Kindî dedi ki: "Hz. Hüseyin öldürüldüğü zaman, yedi gün, ikindi namazını kıldığımız zaman, duvar kenarlarından gökyüzüne baktığımızda güneşin asfurla boyanmış çarşaflar gibi sapsarı olduğunu, yıldızlara baktığımızda ise birbiriyle çarpıştığını gördük."

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden tanımadığım vardır.[2]

١٥١٦٥ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا يَحْيَى الْحِمَّانِيُّ ، ثنا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ ، عَنْ هِشَامِ بْنِ حَسَّانَ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِيرِينَ ، قَالَ : " لَمْ يَكُنْ فِي السَّمَاءِ حُمْرَةٌ حَتَّى قُتِلَ الْحُسَيْنُ "

رواه الطبراني وفيه يحيى الحماني وهو ضعيف.

15165- Muhammed b. Sîrîn der ki: "Hz. Hüseyin katledilene dek gökyüzünde bir kızarıklık meydana gelmemiştir."

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Yahya el-Hımmânî zayıftır.[3]

١٥١٦٦ – حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا إِسْحَاقُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ ، ثنا سُفْيَانُ ، حَدَّثَتْنِي جَدَّتِي أُمُّ أَبِي ، قَالَتْ : " شَهِدَ رَجُلانِ مِنَ الْجُعْفِيِّينَ قَتْلَ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ " ، قَالَتْ : " وَأَمَّا أَحَدُهُمَا فَطَالَ ذَكَرُهُ حَتَّى كَانَ يَلُفُّهُ ، وَأَمَّا الآخَرُ فَكَانَ يَسْتَقْبِلُ الرَّاوِيَةَ بِفِيهِ حَتَّى يَأْتِيَ عَلَى آخِرِهَا " ، قَالَ سُفْيَانُ : " رَأَيْتُ وَلَدَ أَحَدِهِمَا كَأَنَّ لَهُ خَبْلا ، وَكَأَنَّهُ مَجْنُونٌ "

رواه الطبراني ورجاله إلى جده سفيان ثقات.

15166- Süfyân dedi ki: Babamın annesi bana şöyle anlattı: "Cu'f kabilesinden iki kişi Hüseyin b. Ali'nin şehid edilmesine katkıda

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2838) rivayet etti. Ravilerden İbn Lehîa zayıftır.
[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2839) rivayet etti.
[3] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2840) rivayet etti.

bulundular. Birinin cinsel organı o kadar uzadı ki onu katlıyordu. Öbürü ise su kabını ağzına koyarak suyu bitirene kadar içer (yine de susuzluğu gitmez)di." Süfyân dedi ki: "Bunlardan birinin çocuğunu gördüm. Kendisinde bunama vardı. Sanki deli gibiydi."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri, Taberânî'nin dedesi Süfyân'a kadar güvenilirdir.[1]

١٥١٦٧ – وبسنده قال : حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا إِسْحَاقُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ ، ثنا سُفْيَانُ ، حَدَّثَتْنِي جَدَّتِي أُمُّ أَبِي ، قَالَتْ : " رَأَيْتُ الْوَرْسَ الَّذِي أُخِذَ مِنْ عَسْكَرِ الْحُسَيْنِ صَارَ مِثْلَ الرَّمَادِ "

15167- Aynı ravi zinciriyle dedi ki: "Hüseyin'in ordusundan (ganimet olarak) alınan Yemen safranı, (daha sonra) kül rengine dönüştü."[2]

١٥١٦٨ – حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الْمَرْوَزِيُّ ، ثنا جَرِيرٌ ، عَنِ الأَعْمَشِ ، قَالَ : " خَرِئَ رَجُلٌ مِنْ بَنِي أَسَدٍ عَلَى قَبْرِ حُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ " ، قَالَ : " فَأَصَابَ أَهْلَ ذَلِكَ الْبَيْتِ خَبَلٌ وجُنُونٌ وَجُذَامٌ وَمَرَضٌ وَفَقْرٌ "

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح.

15168- A'meş bildiriyor: Benî Esed kabilesinden bir adam, Hz. Hüseyin'in mezarına pislemişti. O ev halkına, bunama, delilik, cüzzam, alaca hastalığı ve fakirlik isabet etti.

★Taberânî rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

١٥١٦٩ – حَدَّثَنَا أَبُو الزِّنْبَاعِ رَوْحُ بْنُ الْفَرَجِ ، ثنا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ ، حَدَّثَنِي اللَّيْثُ بْنُ سَعْدٍ ، قَالَ : " تُوُفِّيَ مُعَاوِيَةُ فِي رَجَبٍ لأَرْبَعِ لَيَالٍ خَلَتْ مِنْهُ ، وَاسْتُخْلِفَ يَزِيدُ سَنَتَيْنِ ، وَفِي سَنَةِ إِحْدَى وَسِتِّينَ قُتِلَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ وَأَصْحَابُهُ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمْ لِعَشْرِ لَيَالٍ خَلَوْنَ مِنَ الْمُحَرَّمِ يَوْمَ عَاشُورَاءَ ، وَقُتِلَ الْعَبَّاسُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ ، وَأُمُّهُ أُمُّ الْبَنِينَ عَامِرِيَّةٌ ، وَجَعْفَرُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ ، وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ ، وَعُثْمَانُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ ، وَأَبُو بَكْرِ بْنُ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ ، وَأُمُّهُ لَيْلَى بِنْتُ مَسْعُودٍ نَهْشَلِيَّةٌ ، وَعَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ الأَكْبَرُ ، وَأُمُّهُ لَيْلَى ثَقَفِيَّةٌ ، وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْحُسَيْنِ ، وَأُمُّهُ الرَّبَابُ بِنْتُ امْرِئِ الْقَيْسِ كَلْبِيَّةٌ ، وَأَبُو بَكْرِ بْنُ الْحُسَيْنِ لأُمِّ وَلَدٍ ، وَالْقَاسِمُ بْنُ الْحَسَنِ لأُمِّ وَلَدٍ ، وَعَوْنُ

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2857) rivayet etti.
[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2858) rivayet etti.

بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرِ بْنِ أَبِي طَالِبٍ ، وَجَعْفَرُ بْنُ عَقِيلِ بْنِ أَبِي طَالِبٍ ، وَمُسْلِمُ بْنُ عَقِيلِ بْنِ أَبِي طَالِبٍ ، وَسُلَيْمَانُ مَوْلَى الْحُسَيْنِ ، وَعَبْدُ اللَّهِ رَضِيعُ الْحُسَيْنِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمْ ، وَقُتِلَ الْحُسَيْنُ وَهُوَ ابْنُ ثَمَانٍ وَخَمْسِينَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمْ"

رواه الطبراني ورجاله إلى قائليه رجال الصحيح.

15169- Leys b. Sa'd anlatıyor: Muâviye, Receb ayının dördünde vefat etti. Yezîd Hicrî 60 yılında idareyi ele aldı. Hüseyin b. Ali ve arkadaşları, 61 yılında Muharrem ayının onunda Âşura günü şehid edildiler. Öldürülenlerin içinde, Abbâs b. Ali b. Ebî Tâlib, annesi Ümmü'l-Benîn Âmiriyye, Câfer b. Ali b. Ebî Ṭâlib, Abdullah b. Ali b. Ebî Tâlib, Osmân b. Ali b. Ebî Tâlib, Ebû Bekr b. Ali b. Ebî Tâlib, Annesi Leylâ binti Mes'ûd en-Nehşeliyye, Ali b. Hüseyin b. Ali b. Ebî Tâlib el-Ekber, annesi Leylâ es-Sekafiyye, Abdullah b. el-Hüseyin, Kâsım b. el-Hüseyin, cariyesinden olan oğlu Avn b. Abdillah b. Câfer b. Ebî Tâlib, Muhammed b. Abdillah b. Câfer b. Ebî Tâlib, Câfer b. Akîl b. Ebî Tâlib, Müslim b. Akîl b. Ebî Tâlib, Hüseyin'in azatlısı Süleymân ve Hüseyin'in süt kardeşi Abdullah vardı." Hüseyin, 58 yaşında katledildi. Allah hepsinden razı olsun."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri, Leys'e kadar *Sahîh*'in ravileridir.

١٥١٧٠ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا أَبُو نُعَيْمٍ ، حَدَّثَنَا فِطْرُ بْنُ خَلِيفَةَ ، عَنْ مُنْذِرٍ الثَّوْرِيِّ ، قَالَ : كُنَّا إِذَا ذَكَرْنَا حُسَيْنًا وَمَنْ قُتِلَ مَعَهُ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمْ ، قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ الْحَنَفِيَّةِ : " قُتِلَ مَعَهُ سَبْعَةَ عَشَرَ شَابًّا ، كُلُّهُمْ ارْتَكَضَ فِي رَحِمِ فَاطِمَةَ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهَا "

رواه الطبراني بإسنادين ورجال أحدهما رجال الصحيح.

15170- Münzir es-Sevrî der ki: Hz. Hüseyin ile onunla öldürülenleri andığımızda, Muhammed b. el-Hanefiyye şöyle derdi: "Onunla beraber, hepsi Fâtıma'nın karnında kımıldayan (Fâtıma'nın soyundan) onyedi genç öldürüldü. Allah, Fâtıma ve diğerlerinden razı olsun."

★Taberânî iki isnâdla rivayet etti. Birisinin ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.

١٥١٧١ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا يَحْيَى بْنُ حَسَّانَ ، ثنا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ ، عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : " قُتِلَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ وَهُوَ ابْنُ ثَمَانٍ وَخَمْسِينَ "

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح.

15171- Muhammed b. Ali b. Hüseyin dedi ki: "Hüseyin b. Ali, 58 yaşında şehid edildi."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٥١٧٢ - وَعَنِ الحَسَنِ يَعْنِي البَصْرِي قَالَ : قُتِلَ مَعَ الحُسَيْنِ بْنِ عَلِي سِتَّةَ عَشَرَ رَجُلاً مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ وَاللهِ مَا عَلَى ظَهْرِ الأَرْضِ يَوْمَئِذٍ أَهْلُ بَيْتٍ يُشْبِهُونَهُمْ . قَالَ سُفْيَانُ : وَمَنْ يَشُكُّ فِي هَذَا؟"

15172- Hasan el-Basrî der ki: Hüseyin b. Ali ile birlikte Ehl-i Beyt'inden onaltı kişi öldürüldü. Vallahi o gün yeryüzünde onlara benzeyen Ehl-i Beyt'ten başka kimse yoktu." Süfyân dedi ki: "Bundan kim şüphe duyar?"[2]

١٥١٧٣ - حَدَّثَنَا عُبَيْدُ بْنُ غَنَّامٍ ، ثنا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ ، قَالَ : " قُتِلَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ يَوْمَ عَاشُورَاءَ فِي سَنَةِ إِحْدَى وَسِتِّينَ ، وَهُوَ ابْنُ ثَمَانٍ وَخَمْسِينَ سَنَةً ، وَكَانَ يَخْضِبُ بِالْحِنَّاءِ وَالْكَتَمِ " رواه الطبراني.

15173- Ebû Bekr b. Ebî Şeybe dedi ki: "Hüseyin, (Hicri) 61 yılında Âşura günü, 58 yaşında öldürüldü. Saçlarını kına ve ketem denilen bitkiyle boyardı."

★Taberânî rivayet etti.[3]

١٥١٧٤ - وَعَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيْهِ أَنَّ عَلِياً قُتِلَ وَهُوَ اِبْنُ ثَمَانٍ وَخَمْسِيْنَ وَقُتِلَ الحُسَيْنُ كَذَلِكَ وَمَاتَ عَلِي بْنُ الحُسَيْنِ وَهُوَ كَذَلِكَ"

15174- Câfer b. Muhammed babasından bildiriyor: Hz. Ali, 58 yaşında öldürüldü. Hüseyin de bu yaşta öldürüldü. Ali b. el-Hüseyin de bu yaşta öldü."[4]

١٥١٧٥ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا أَحْمَدُ بْنُ يَحْيَى الصُّوفِيُّ ، ثنا أَبُو غَسَّانَ ، ثنا نُوحُ بْنُ دَرَّاجٍ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَاقَ ، عَنْ عُمَرَ بْنِ عَلِيِّ بْنِ حُسَيْنٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : " قُتِلَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ وَعَلَيْهِ دَيْنٌ كَثِيرٌ ، فَبَاعَ فِيهَا عَلِيُّ بْنُ حُسَيْنٍ عَيْنَ كَذَا وَعَيْنَ كَذَا "

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2804) rivayet etti.
[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2854) rivayet etti.
[3] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2783) sahih isnâdla rivayet etti.
[4] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2784) buna benzer bir rivayeti bir fazlalıkla rivayet etti.

رواه الطبراني وفيه نوح بن دراج وهو ضعيف.

15175- Ali b. el-Hüseyin der ki: "Hüseyin b. Ali, üzerinde çok borç olduğu halde öldürüldü." (Zeynelâbidîn) Ali, borçlarını ödemek için falan ve filan su kaynağını sattı.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Nûh b. Derrâc zayıftır.[1]

١٥١٧٦ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا الزُّبَيْرُ ، حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ الْمَخْزُومِيُّ ، قَالَ : لَمَّا أُدْخِلَ ثِقَلُ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَى يَزِيدَ بْنِ مُعَاوِيَةَ ، وَوُضِعَ رَأْسُهُ بَيْنَ يَدَيْهِ ، بَكَى يَزِيدُ ، وَقَالَ :

نُفَلِّقُ هَامًا مِنْ رِجَالٍ أَحِبَّةٍ إِلَيْنَا وَهُمْ كَانُوا أَعَقَّ وَأَظْلَمَا

أَمَا وَاللَّهِ لَوْ كُنْتُ أَنَا صَاحِبَكَ مَا قَتَلْتُكَ أَبَدًا ، قَالَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ : " لَيْسَ هَكَذَا " ، فَقَالَ : كَيْفَ يَابْنَ أُمِّ ؟ فَقَالَ : ﴿مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ فِي الأَرْضِ وَلا فِي أَنْفُسِكُمْ إِلا فِي كِتَابٍ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَبْرَأَهَا إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ﴾ ، وَعِنْدَهُ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أُمِّ الْحَكَمِ ، فَقَالَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ :

لَهَامٌ بِجَنْبِ الطَّفِّ أَدْنَى قَرَابَةً مِنَ ابْنِ زِيَادِ الْعَبْدِ ذِي النَّسَبِ الْوَغْلِ

سُمَيَّةُ أَمْسَى نَسْلُهَا عَدَدَ الْحَصَى وَبِنْتُ رَسُولِ اللَّهِ لَيْسَ لَهَا نَسْلُ

فَرَفَعَ يَزِيدُ يَدَهُ ، فَضَرَبَ صَدْرَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ ، وَقَالَ : اسْكُتْ"

رواه الطبراني ومحمد بن الحسن هو ابن زبالة ضعيف.

15176- Muhammed b. el-Hasan el-Mahzûmî bildiriyor: Hüseyin b. Ali'nin eşyaları, Yezîd b. Muâviye'nin yanına getirilip, başı önüne konunca ağlayarak dedi ki:

"Sevdiğimiz adamların başını yarıyoruz.

Onlar bizden daha itaatsiz ve daha zalimdi.

Vallahi eğer ben orada olsaydım, kesinlikle seni öldürmezdim." Ali b. Hüseyin: "Böyle değil" diyerek çıkışınca Yezîd: "Peki nasıl ey annemin oğlu?"dedi. (Zeynelâbidîn) Ali dedi ki: **"Yeryüzüne ve sizin başınıza gelen herhangi bir musibet yoktur ki biz onu yaratmadan önce o,**

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2871) rivayet etti.

Kitab'da bulunmasın. Doğrusu bu Allah'a kolaydır." (Hadid Sur. 22) Yanında Abdurrahman b. Ümmi'l-Hakem vardı. Abdurrahman dedi ki:

"Hâm'ın, Tuf yakınlarında çok yakın akrabaları vardır.

Köle olan ve nesebi karışık Ziyâd ile

Sümeyye'nin nesli çakıl taşları kadar çoğaldı.

Resûlullah'ın kızının ise nesli yokoldu"

Yezîd elini kaldırıp Abdurrahman'ın göğsüne vurarak: "Sus!" dedi.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Muhammed b. Hasan (ki o İbn Zebâle'dir) zayıftır.[1]

١٥١٧٧ - حَدَّثَنَا زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى السَّاجِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ صَالِحٍ الأَسَدِيُّ ، ثنا السَّرِيُّ بْنُ مَنْصُورِ بْنِ عَمَّارٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنِ ابْنِ لَهِيعَةَ ، عَنْ أَبِي قَبِيلٍ ، قَالَ : " لَمَّا قُتِلَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ ، احْتَزُّوا رَأْسَهُ ، وَقَعَدُوا فِي أَوَّلِ مَرْحَلَةٍ يَشْرَبُونَ النَّبِيذَ يَتَحَيَّوْنَ بِالرَّأْسِ ، فَخَرَجَ عَلَيْهِمْ قَلَمٌ مِنْ حَدِيدٍ مِنْ حَائِطٍ ، فَكَتَبَ بِسَطْرٍ دَمٍ :

أَتَرْجُو أُمَّةٌ قَتَلَتْ حُسَيْنًا شَفَاعَةَ جَدِّهِ يَوْمَ الْحِسَابِ

فَهَرَبُوا وَتَرَكُوا الرَّأْسَ ، ثُمَّ رَجَعُوا "

رواه الطبراني وفيه من لم أعرفه.

15177- Ebû Kabîl bildiriyor: Hz. Hüseyin öldürülünce başını kestiler ve ilk konaklama yerinde oturup içki içip baştan dolayı birbirlerini kutlamaya başladılar. Bir duvardan demirden yapılmış bir kalem çıkarak kanla şöyle bir satır yazdı:

"Hüseyin'i öldüren bir ümmet

Hesap günü dedesinin şefaatini mi diliyor!?"

Bunu gördüklerinde başı bırakıp kaçtılar. Sonra geri döndüler.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden tanımadığım birisi vardır.

١٥١٧٨ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ غُورَكٍ ، ثنا أَبُو سَعِيدٍ التَّغْلِبِيُّ ، عَنْ يَحْيَى بْنِ يَمَانٍ ، عَنْ إِمَامٍ لِبَنِي سُلَيْمٍ ، عَنْ أَشْيَاخٍ لَهُ : " غَزَوُا الرُّومَ ، فَنَزَلُوا فِي كَنِيسَةٍ مِنْ كَنَائِسِهِمْ ، فَقَرَءُوا فِي حَجَرٍ مَكْتُوبٍ :

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2848) rivayet etti.

أَتَرْجُو مَعْشَرٌ قَتَلُوا حُسَيْنًا شَفَاعَةَ جَدِّهِ يَوْمَ الْحِسَابِ

فَسَأَلْنَاهُمْ : مُنْذُ كَمْ بُنِيَتْ هَذِهِ الْكَنِيسَةُ ؟ قَالُوا : قَبْلَ أَنْ يُبْعَثَ نَبِيُّكُمْ بِثَلاثِ مِائَةِ سَنَةٍ "

رواه الطبراني وفيه من لم أعرفه.

15178- Benî Süleym'in bir imamı, kabile yaşlılarından bildiriyor: Bizanslılarla savaştığımızda askerler, kiliselerinden birisine konakladılar. Bir taşa şöyle yazıldığını gördüler:

"Hüseyin'i öldüren bir ümmet,

Hesap günü dedesinin şefaatini mi diliyor!?"

Onlara: "Kilise ne zaman yapıldı?" diye sorduk. "Peygamberiniz gönderilmeden üç yüz yıl önce" dediler.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden tanımadığım birisi vardır.

١٥١٧٩ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا حَجَّاجُ بْنُ الْمِنْهَالِ ، ثنا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ ، عَنْ عَمَّارِ بْنِ أَبِي عَمَّارٍ ، عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا ، قَالَتْ : " سَمِعْتُ الْجِنَّ تَنُوحُ عَلَى الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ "

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح.

15179- Ümmü Seleme dedi ki: "Cinlerin, Hüseyin b. Ali'nin ölümüne ağladığını duydum."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٥١٨٠ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ ، ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْحَجَّاجِ ، ثنا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ ، عَنْ عَمَّارٍ ، عَنْ مَيْمُونَةَ ، قَالَتْ : " سَمِعَتِ الْجِنَّ تَنُوحُ عَلَى الْحُسَيْنِ "

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح.

15180- Meymûne der ki: "Cinlerin, Hüseyin b. Ali'nin ölümüne ağladığını duydum."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2862, 2867) rivayet etti.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2868) rivayet etti.

١٥١٨١ - حَدَّثَنَا الْقَاسِمُ بْنُ عَبَّادٍ الْخَطَّابِيُّ ، ثنا سُوَيْدُ بْنُ سَعِيدٍ ، ثنا عَمْرُو بْنُ ثَابِتٍ ، قَالَ : قَالَتْ أُمُّ سَلَمَةَ : " مَا سَمِعْتُ نَوْحَ الْجِنِّ مُنْذُ قُبِضَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلا اللَّيْلَةَ ، وَمَا أُرَى ابْنِي إِلا قَدْ قُتِلَ " ، تَعْنِي الْحُسَيْنَ ، فَقَالَتْ لِجَارِيَتِهَا : " اخْرُجِي فَسَلِي " ، فَأُخْبِرَتْ أَنَّهُ قَدْ قُتِلَ ، وَإِذَا جِنِّيَّةٌ تَنُوحُ :

أَلا يَا عَيْنُ فَاحْتَفِلِي بِجَهْدٍ — وَمَنْ يَبْكِي عَلَى الشُّهَدَاءِ بَعْدِي

عَلَى رَهْطٍ تَقُودُهُمُ الْمَنَايَا — إِلَى مُتَحَيِّرٍ فِي مُلْكِ عَبْدِ"

رواه الطبراني وفيه عمرو بن ثابت بن هرمز وهو ضعيف.

15181- Ümmü Seleme dedi ki: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) vefatından sonra bu gece dışında cinlerin ağlamasını hiç duymadım. Ve ben, oğlumun (Hüseyin b. Ali'nin) öldüğünü görüyorum." Cariyesine: "Dışarıya çık ve sor" dedi. Çıktığında, kendisine Hüseyin'in öldürüldüğü haber verildi. O sırada bir cinin şöyle ağıt yaktığını duydu:

Ey göz! Gözyaşıyla dolup taş.

Benden sonra şehitlere kim ağlayacak?!

Bir kulun (Yezîd'in) mülkünde zorbalık yapan kişilere doğru

Ölümün kendilerini sürdüğü kişilere ağla

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Amr b. Sâbit b. Hürmüz zayıftır.

١٥١٨٢ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُثْمَانَ بْنِ أَبِي شَيْبَةَ ، ثنا جَنْدَلُ بْنُ وَالِقٍ ، ثنا عَبْدُ اللهِ بْنُ الطُّفَيْلِ ، عَنْ أَبِي زَيْدٍ الْفُقَيْمِيِّ ، عَنْ أَبِي جَنَابٍ الْكَلْبِيِّ ، حَدَّثَنِي الْجَصَّاصُونَ ، قَالُوا : " كُنَّا إِذَا خَرَجْنَا بِاللَّيْلِ إِلَى الْجَبَّانَةِ عِنْدَ مَقْتَلِ الْحُسَيْنِ ، سَمِعْنَا الْجِنَّ يَنُوحُونَ عَلَيْهِ ، وَيَقُولُونَ :

مَسَحَ الرَّسُولُ جَبِينَهُ — فَلَهُ بَرِيقٌ فِي الْخُدُودِ

أَبَوَاهُ مِنْ عُلْيَا قُرَيْشٍ — جَدُّهُ خَيْرُ الْجُدُودِ "

رواه الطبراني وفيه من لم أعرفه وأبو جناب مدلس.

15182- Ebû Cenâb el-Kelbî, kireçle sıva yapanlardan naklediyor: Geceleyin Hz. Hüseyin'in öldürüldüğü yerdeki mezarlığa gittiğimiz zaman, cinlerin kendisine ağıt yaktığını duyardık. Şöyle derlerdi:

"Resûl alnını sildi

Yanakları parlıyordu

Anne babası Kureyş'in ulularındandır

Dedesi dedelerin en hayırlısıdır."

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden tanımadığım birisi vardır. Ebû Cenâb müdellistir.[1]

١٥١٨٣ - حَدَّثَنَا زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى السَّاجِيُّ ، قَالَ : سَمِعْتُ أَحْمَدَ بْنَ مُحَمَّدِ بْنِ حُمَيْدٍ الْجَهْمِيَّ ، مِنْ وَلَدِ أَبِي جَهْمِ بْنِ حُذَيْفَةَ ، يُنْشِدُ فِي قَتْلِ الْحُسَيْنِ ، وَقَالَ هَذَا الشِّعْرَ لِزَيْنَبَ بِنْتِ عَقِيلِ بْنِ أَبِي طَالِبٍ :

مَاذَا تَقُولُونَ إِنْ قَالَ الرَّسُولُ لَكُمْ مَاذَا فَعَلْتُمْ وَأَنْتُمْ آخِرُ الأُمَمِ

بِأَهْلِ بَيْتِي وَأَنْصَارِي وَذُرِّيَّتِي مِنْهُمْ أُسَارَى وَقَتْلَى ضُرِّجُوا بِدَمِ

مَا كَانَ ذَاكَ جَزَائِي إِذْ نَصَحْتُ لَكُمْ أَنْ تَخْلُفُونِي بِسُوءٍ فِي ذَوِي رَحِمِ

فَقَالَ أَبُو الأَسْوَدِ الدُّؤَلِيُّ : " نَقُولُ : ﴿رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا وَإِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾

رواه الطبراني بإسناد منقطع

15183- Ebû Cehm b. Huzeyfe oğullarından Ahmed b. Muhammed b. Humeyd el-Cehmî, Hz. Hüseyin'in öldürülmesiyle ilgili şiir okurdu. Zeyneb binti Akîl b. Ebî Tâlib'in şu şiirini okudu:

Peygamber size sorduğunda ne diyeceksiniz

Ümmetlerin sonuncusu olduğunuz halde ne yaptınız

Ehl-i Beyt'ime, Ensâr'ıma ve zürriyetime

Kimisi esir, kimisi ölü kanla boyanmış

Size nasihat etmemin mükâfatı

Benden sonra akrabalarıma kötü davranmak olmamalıydı."

Ebu'l-Esved ed-Duelî dedi ki: "Deriz ki: **"Rabbimiz! Kendimize yazık ettik; bizi bağışlamaz ve bize merhamet etmezsen biz kaybedenlerden oluruz."** (A'râf Sur. 23)

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2865, 2866) rivayet etti.

★Taberânî, kopuk isnâdla rivayet etti.[1]

١٥١٨٤ - ورواه بإسناد آخر أجود منه وزاد فيه : فَقَالَ أَبُو الأَسْوَدِ الدُّؤَلِيُّ :

أَقُولُ وَزَادَنِي جَزَعًا وَغَيْظًا ... أَزَالَ اللَّهُ مُلْكَ بَنِي زِيَادِ

وَأَبْعَدَهُمْ كَمَا غَدَرُوا وَخَانُوا ... كَمَا بَعِدَتْ ثَمُودُ وَقَوْمُ عَادِ

وَلا رَجَعَتْ رِكَابُهُمُ إِلَيْهِمْ ... إِذَا قَفَّتْ إِلَى يَوْمِ التَّنَادِ

15184- Daha iyi bir isnâdla gelen başka bir rivayette şu beyitler ilave olunmuştur: Ebu'l-Esved ed-Duelî dedi ki:

Derim ki, benim kızgınlığımı ve kinimi arttırdı

Allah, Benî Ziyâd'ın mülkünü yok etsin

Uzaklaşıp ihanet ettikleri gibi onları uzaklaştırsın

Semûd ve Âd kavminin uzaklaştığı gibi

Ölüm vakti geldiğinde bekledikleri artık gelmesin."

١٥١٨٥ - حَدَّثَنَا أَبُو حَنِيفَةَ مُحَمَّدُ بْنُ حَنِيفَةَ الْوَاسِطِيُّ ، ثنا يَزِيدُ بْنُ عَمْرِو بْنِ الْبَرَاءِ الْغَنَوِيُّ ، ثنا سُلَيْمَانُ بْنُ الْهَيْثَمِ ، قَالَ : كَانَ الْحُسَيْنُ بْنَ عَلِيٍّ : " يَطُوفُ بِالْبَيْتِ ، فَأَرَادَ أَنْ يَسْتَلِمَ الْحَجَرَ ، فَأَوْسَعَ النَّاسُ لَهُ " ، وَالْفَرَزْدَقُ بْنُ غَالِبٍ يَنْظُرُ إِلَيْهِ ، فَقَالَ رَجُلٌ : يَا أَبَا فِرَاسٍ ، مَنْ هَذَا ؟ فَقَالَ الْفَرَزْدَقُ :

هَذَا الَّذِي تَعْرِفُ الْبَطْحَاءُ وَطْأَتَهُ ... وَالْبَيْتُ يَعْرِفُهُ وَالْحِلُّ وَالْحَرَمُ

هَذَا ابْنُ خَيْرِ عِبَادِ اللَّهِ كُلِّهِمُ ... هَذَا التَّقِيُّ النَّقِيُّ الطَّاهِرُ الْعَلَمُ

يَكَادُ يُمْسِكُهُ عِرْفَانَ رَاحَتِهِ ... رُكْنُ الْحَطِيمِ لَدَيْهِ حِينَ يَسْتَلِمُ

إِذَا رَأَتْهُ قُرَيْشٌ قَالَ قَائِلُهَا ... إِلَى مَكَارِمِ هَذَا يَنْتَهِي الْكَرَمُ

يُغْضِي حَيَاءً وَيُغْضَى مِنْ مَهَابَتِهِ ... فَمَا يُكَلَّمُ إِلا حِينَ يَبْتَسِمُ

فِي كَفِّهِ خَيْزُرَانٌ رِيحُهُ عَبِقٌ ... بِكَفِّ أَرْوَعَ فِي عِرْنِينِهِ شَمَمُ

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2875) rivayet etti.

مُشْتَقَّةٌ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ نَبْعَتُهُ طَابَتْ عَناصِرُهُ وَالْخَيْمُ وَالشِّيَمُ

لا يَسْتَطِيعُ جَوَادٌ بَعْدَ غَايَتِهِمْ وَلا يُدانِيهِمُ قَوْمٌ وَإِنْ كَرُمُوا

أَيُّ الْعَشائِرِ لَيْسَتْ فِي رِقَابِهِمُ أَوَّلِيَّةِ هَذَا أَوْ لَهُ نِعَمُ"

رواه الطبراني وفيه من لم أعرفه.

15185- Süleymân b. el-Heysem bildiriyor: Ali b. Hüseyin b. Ali, Kâbe'yi tavaf ederken, Haceru'l-Esved'i selamlamak istediğinde halk ona yol açıyordu. Ferezdak b. Ğâlib de onu seyrediyordu. Adamın biri: "Ey Ebû Firâs! Bu kimdir?" diye sorunca Ferezdak, dedi ki:

"Bu Bathâ'nın, inişini bildiği kişidir
Kâbe, Hil ve Harem de onu tanır
Bu Allah'ın kullarının en hayırlısının oğludur
Bu takva sahibi, halis, temiz ve (İslam'ın) sancağıdır
Elinin kokusunun güzelliğinden
Dokunduğunda, Rüknu'l-Hatîm onu bırakmak istemez
Kureyş onu gördüğü zaman der ki
Bunun cömertliğinin yanında bütün cömertlikler biter
Hayâ ve heybette zirvedeydi
Onunla ancak tebessüm ettiğinde konuşulabilirdi
Elinde güzel kokulu bir asa vardır
Burnu çıkıntılı olan birinin elinde
Aslı Resûlullah'tan gelmektedir
Yanındakilerin ve ev halkının ahlâkı ne güzeldir
Hiçbir atlı onun hedefine ulaşamaz
Cömert olsalar da hiçbir kavim onların cömertliğine yaklaşamaz
Hangi aşiretin yükünü onlar çekmiyor ki
Bu nedenle nimetler onlara ilk olarak gelir."

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden tanımadığım vardır.

١٥١٨٦ - حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعِيدٍ الْجَوْهَرِيُّ ، حَدَّثَنَا سُفْيَانُ ، قَالَ : قُلْتُ لِعُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي يَزِيدَ : رَأَيْتَ حُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ ؟ قَالَ : " أَسْوَدَ الرَّأْسِ وَاللِّحْيَةِ ، إِلا شُعَيْرَاتٍ هَاهُنَا فِي مُقَدَّمِ لِحْيَتِهِ ، فَلا أَدْرِي أَخَضَبَ وَتَرَكَ ذَلِكَ الْمَكَانَ تَشَبُّهًا بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، أَوْ لَمْ يَكُنْ شَابَ مِنْهُ غَيْرُ ذَلِكَ " ؟ قَالَ : " وَرَأَيْتُ حَسَنًا وَقَدْ أُقِيمَتِ الصَّلاةُ ، سَجَدَ بَيْنَ الإِمَامِ وَبَيْنَ بَعْضِ النَّاسِ ، فَقِيلَ لَهُ : اجْلِسْ ، فَقَالَ : قَدْ قَامَتِ الصَّلاةُ "

رواه أبو يعلى ورجاله رجال الصحيح.

15186- Süfyân bildiriyor: Ubeydullah b. Ebî Yezîd'e: "Hüseyin b. Ali'yi gördün mü?" diye sordum. Şöyle cevap verdi: "Siyah saçlı ve sakallı biriydi. Sadece şurada sakalının ön taraflarında ak vardı. Saçını ve sakalını boyayıp, orasını Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) benzemek için mi bıraktı, yoksa sakalının o kısmından başkası ağarmadı mı, bilmiyorum." Ayrıca dedi ki: "Namaz için kamet getirildiği sırada Hasan'ı gördüm. İmamla halktan bazıları arasında secdeye vardı. Ona: «Otur!» denildiğinde: «Namaz için kamet getirildi» karşılığını verdi."

★Ebû Ya'lâ rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٥١٨٧ - عَنْ مُصْعَبِ بْنِ عَبْدِ اللهِ قَالَ : حَجَّ الْحُسَيْنُ خَمْساً وَعِشْرِيْنَ حَجَّةً مَاشِياً"

رواه الطبراني بإسناد منقطع.

15187- Mus'ab b. Abdillah der ki: "Hz. Hüseyin, yürüyerek, yirmi beş defa hacca gitti."

★Taberânî, kopuk isnâdla rivayet etti[2]

١٥١٨٧ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ، ثنا أَبو نُعَيْمٍ، ثنا عَبْدُ السَّلامِ بْنُ حَرْبٍ، عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي زِيَادٍ، قَالَ: خَرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ بَيْتِ عَائِشَةَ ، فَمَرَّ عَلَى بَيْتِ فَاطِمَةَ، فَسَمِعَ حُسَيْنًا يَبْكِي رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ، فَقَالَ: " أَلَمْ تَعْلَمِي أَنَّ بُكَاءَهُ يُؤْذِينِي؟ "

رواه الطبراني بإسناد منقطع.

15188- Yezîd b. Ebî Ziyâd bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Âişe'nin evinden çıkıp, Hz. Fâtıma'nın evine uğradı. Hüseyin'i ağlarken görünce: *"Bunun ağlamasının bana eziyet verdiğini bilmiyor musun?"* dedi.

---

[1] Ebû Ya'lâ (6773) rivayet etti. Süfyân, İbn Uyeyne'dir.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2844) rivayet etti.

★Taberânî, kopuk bir isnâdla rivayet etti

Biat kısmında, onunla biat konulu bir hadis geçmişti.[1]

(بَابٌ مَنَاقِبُ فَاطِمَةَ بِنْتُ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا)

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Kızı Hz. Fâtıma'nın Menkıbeleri

١٥١٨٩ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا عَفَّانُ قَالَ حَدَّثَنَا خَالِدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ أَبِى زِيَادٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِى نُعْمٍ عَنْ أَبِى سَعِيدٍ الْخُدْرِىِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَفَاطِمَةُ سَيِّدَةُ نِسَائِهِمْ إِلاَّ مَا كَانَ لِمَرْيَمَ بِنْتِ عِمْرَانَ"

قلت : رواه الترمذي غير ذكر فاطمة ومريم رواه أحمد وأبو يعلى ورجالهما رجال الصحيح.

15189- Ebû Saîd el-Hudrî, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildiriyor: *"Hasan ile Hüseyin, Cennet gençlerinin efendisidir. Fâtıma da, Meryem binti İmrân dışındaki cennet kadınlarının efendisidir."*

★Tirmizî bu hadisi, Fâtıma ve Meryem'i zikretmeden irad etmiştir.

Ahmed ve Ebû Ya'lâ rivayet etti. İkisinin de ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

١٥١٩٠ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ ، قَالَ : نا أَبُو جَعْفَرٍ ، قَالَ : نا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ الدَّرَاوَرْدِيُّ ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عُقْبَةَ ، عَنْ كُرَيْبٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " سَيِّدَاتُ نِسَاءِ أَهْلِ الْجَنَّةِ ، بَعْدَ مَرْيَمَ ابْنَةِ عِمْرَانَ : فَاطِمَةُ وَخَدِيجَةُ ، ثُمَّ آسِيَةُ امْرَأَةُ فِرْعَوْنَ "

رواه الطبراني في الأوسط والكبير بنحوه إلا أنه قال : " وآسية " . ورجال الكبير رجال الصحيح.

15190- İbn Abbâs, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Cennet kadınlarının efendileri, Meryem binti İmrân'dan sonra Fâtıma ve Hatice, daha sonra da Firavun'un hanımı Âsiye binti Muzâhim'dir."*

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat* ile *el-Mu'cemu'l-kebîr*'de rivayet etti. *el-Mu'cemu'l-kebîr*'in ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[3]

١٥١٩١ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا أَبُو نُعَيْمٍ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ مَرْوَانَ الذُّهْلِيُّ ، حَدَّثَنِي أَبُو حَازِمٍ ، حَدَّثَنِي أَبُو هُرَيْرَةَ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " إِنَّ مَلَكًا مِنَ السَّمَاءِ لَمْ يَكُنْ زَارَنِي ، فَاسْتَأْذَنَ اللَّهَ فِي زِيَارَتِي فَبَشَّرَنِي ، أَوْ أَخْبَرَنِي أَنَّ فَاطِمَةَ سَيِّدَةُ نِسَاءِ أُمَّتِي "

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2847) rivayet etti. Ravilerden Ebû Nuaym Dırâr b. Surad zayıftır. Yezîd b. Ebî Ziyâd ise zayıftır.

[2] Ahmed (3/3,62, 64, 82), oğlu Abdullah (3/ 80) ve Ebû Ya'lâ (1169) rivayet ettiler.

[3] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (12179) rivayet etti.

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح غير محمد بن مروان الذهلي ووثقه ابن حبان.

15191- Ebû Hureyre, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Gökyüzünden bir melek Allah'tan izin alarak beni her ziyaret edişinde, bana Fâtıma'nın Cennet kadınlarının efendisi olduğunu müjdelerdi"* buyurduğunu bildiriyor.

★Taberânî rivayet etti. Ravileri Muhammed b. Mervân ez-Zühelî dışında *Sahîh*'in ravileridir. İbn Hibbân onun güvenilir olduğunu söylemiştir.

١٥١٩٢ - حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ جَعْفَرٍ الأَحْمَرُ ، قَالَ : ثنا عَلِيُّ بْنُ ثَابِتٍ ، قَالَ : ثنا أَسْبَاطُ ، عَنْ جَابِرٍ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ نُجَيٍّ ، عَنْ عَلِيٍّ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ لِفَاطِمَةَ : " أَلا تَرْضَيْنَ أَنْ تَكُونِي سَيِّدَةَ نِسَاءِ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَابْنَيْكِ سَيِّدَيْ شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ "

رواه الطبراني وفيه جابر الجعفي وهو ضعيف.

15192- Ali b. Ebî Tâlib, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), Hz. Fâtıma'ya hitaben şöyle buyurduğunu nakleder: *"Senin, Cennet kadınlarının efendisi, oğullarının da Cennet gençlerinin efendisi olmasını istemez misin?"*

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Câbir el-Cu'fî zayıftır.[1]

١٥١٩٣ - حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ ، قَالَ : أُمَيَّةُ بْنُ بِسْطَامٍ ، نا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ ، عَنْ رَوْحِ بْنِ الْقَاسِمِ ، عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ ، قَالَ : قَالَتْ عَائِشَةُ : " مَا رَأَيْتُ أَفْضَلَ مِنْ فَاطِمَةَ غَيْرَ أَبِيهَا " ، قَالَتْ : " وَكَانَ بَيْنَهُمَا شَيْءٌ ، فَقَالَتْ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، سَلْهَا ، فَإِنَّهَا لا تَكْذِبُ "

رواه الطبراني في الأوسط وأبو يعلى إلا أنها قالت : ما رأيت أحدا قط أصدق من فاطمة . ورجالهما رجال الصحيح.

15193- Hz. Âişe dedi ki: "Babasından başka Fâtıma'dan daha faziletlisini ben görmedim." Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) (Âişe'nin) aralarında bir şey geçmişti. (Âişe:) "Ey Allah'ın Resûlü! (Fâtıma'ya) sor. O yalan söylemez" dedi.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında ve Ebû Ya'lâ rivayet etti. Ancak Ebû Ya'lâ'nın rivayetinde Âişe: "Fâtıma kadar doğru sözlü birisini görmedim" dedi.

İkisinin de ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

---

[1] Bezzâr da (2650) rivayet etti.

[2] Ebû Ya'lâ (4700) rivayet etti. Hadiste kopukluk vardır. Amr b. Dînâr, Âişe'den dinlememiştir. Hâkim de *Müstedrek*'inde (3/160) başka bir yolla zayıf bir muttasıl isnâdla rivayet etti.

١٥١٩٤ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا أَبُو نُعَيْمٍ حَدَّثَنَا يُونُسُ حَدَّثَنَا الْعَيْزَارُ بْنُ حُرَيْثٍ قَالَ قَالَ النُّعْمَانُ بْنُ بَشِيرٍ قَالَ سْتَأْذَنَ أَبُو بَكْرٍ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَمِعَ صَوْتَ عَائِشَةَ عَالِيًا وَهِيَ تَقُولُ وَاللَّهِ لَقَدْ عَرَفْتُ أَنَّ عَلِيًّا أَحَبُّ إِلَيْكَ مِنْ أَبِي وَمِنِّي مَرَّتَيْنِ أَوْ ثَلاثًا. فَاسْتَأْذَنَ أَبُو بَكْرٍ فَدَخَلَ فَأَهْوَى إِلَيْهَا فَقَالَ يَا بِنْتَ فُلانَةَ أَلاَ أَسْمَعُكِ تَرْفَعِينَ صَوتَكِ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ"

قلت : رواه أبو داود غير ذكر علي وفاطمة رواه أحمد ورجاله رجال الصحيح.

15194- Nu'mân b. Beşîr bildiriyor: Hz. Ebû Bekr, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına girmek için izin istedi. (Bu sırada) Âişe'nin bağırarak iki veya üç defa şöyle dediğini duydu: "Vallahi Fâtıma'nın ve Ali'nin, senin için benden ve babamdan daha sevgili olduğunu biliyorum." Ebû Bekr, izin alarak girdi ve Âişe'nin üzerine yürüyerek dedi ki: "Ey falanın kızı! Bir daha sesini Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) yükselttiğini duymayayım."

Ebû Dâvûd, Ali ve Fâtıma'yı zikretmeden rivayet etti.

★Ahmed rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

١٥١٩٥ - حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ خَلادٍ الدَّوْرَقِيُّ ، ثنا مِلْحَانُ بْنُ سُلَيْمَانَ الدَّوْرَقِيُّ ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ دَاوُدَ الْخُرَيْبِيُّ ، ثنا الأَعْمَشُ ، عَنْ مُجَاهِدٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى عَلِيٍّ وَفَاطِمَةَ وَهُمَا يضحكانِ ، فَلَمَّا رَأَيَا النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَكَتَا ، فَقَالَ لَهُمَا النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَا لَكُمَا كُنْتُمَا تضحكانِ ، فَلَمَّا رأيتماني سَكَتُّما ؟ " فَبَادَرَتْ فَاطِمَةُ ، فَقَالَتْ : بِأَبِي أَنْتَ يَا رَسُولَ اللَّهِ ، قَالَ هَذَا : أَنَا أَحَبُّ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ مِنْكِ ، فَقُلْتُ : بَلْ أَنَا أَحَبُّ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْكَ ، فَتَبَسَّمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَقَالَ : " يَا بُنَيَّةُ لَكِ رِقَّةُ الْوَلَدِ ، وَعَلِيٌّ أَعَزُّ عَلَيَّ مِنْكِ "

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح.

15195- İbn Abbâs anlatıyor: Hz. Ali ile Fâtıma gülerlerken, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) yanlarına girdi. Resûlullah'ı (sallallahu aleyhi vesellem) görünce sustular. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onlara dedi ki: *"Neyiniz var? Gülüyordunuz, beni görünce sustunuz."* Fâtıma, önce davranarak dedi ki: "Babam sana feda olsun ey Allah'ın Resûlü! Bu (Ali) dedi ki: «Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) beni senden daha çok sever.» Ben de: «Hayır! Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) beni senden daha çok sever!» dedim."

Resûlullah tebessüm ederek: *"Ey kızım! Sana karşı bende babanın çocuğuna karşı olan şefkati vardır. Ali benim yanımda senden daha üstündür"* buyurdu.

★Taberânî rivayet etti. Ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٥١٩٦ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى ، ثَنَا الْحَسَنُ بْنُ كَثِيرٍ ، ثَنَا سَلْمَى بْنُ عُقْبَةَ الْحَنَفِيُّ الْيَمَامِيُّ ، ثَنَا عِكْرِمَةُ بْنُ عَمَّارٍ ، عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ ، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ، قَالَ : قَالَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، أَيُّمَا أَحَبُّ إِلَيْكَ : أَنَا أَمْ فَاطِمَةُ ؟ قَالَ : " فَاطِمَةُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْكَ ، وَأَنْتَ أَعَزُّ عَلَيَّ مِنْهَا.

قلت : فذكره وقد تقدم رواه الطبراني في الأوسط.

15196- Ebû Hureyre bildiriyor: Hz. Ali b. Ebî Tâlib, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem): "Ey Allah'ın Resûlü! Beni mi, Fâtıma'yı mı daha çok seviyorsun?" diye sorunca Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Fatıma'yı senden daha çok severim. Ancak sen benim için Fatıma'dan daha üstünsün"* buyurdu.

★ Bu hadis daha önce geçmişti. Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti

١٥١٩٧ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَعِيدِ بْنِ يَحْيَى الرَّقِّيُّ ، ثنا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ الرُّهَاوِيُّ ، ثنا أَبُو قَتَادَةَ الْحَرَّانِيُّ ، ثنا سُفْيَانُ الثَّوْرِيُّ ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ عَائِشَةَ ، قَالَتْ : كُنْتُ أَرَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُقَبِّلُ فَاطِمَةَ ، فَقُلْتُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ! إِنِّي أَرَاكَ تَفْعَلُ شَيْئًا مَا كُنْتُ أَرَاكَ تَفْعَلُهُ مِنْ قَبْلُ ، فَقَالَ لِي : " يَا حُمَيْرَاءُ ، إِنَّهُ لَمَّا كَانَ لَيْلَةَ أُسْرِيَ بِي إِلَى السَّمَاءِ أُدْخِلْتُ الْجَنَّةَ ، فَوَقَفْتُ عَلَى شَجَرَةٍ مِنْ شَجَرِ الْجَنَّةِ لَمْ أَرَى فِي الْجَنَّةِ شَجَرَةً هِيَ أَحْسَنُ مِنْهَا حُسْنًا ، وَلا أَبْيَضَ مِنْهَا وَرَقَةً ، وَلا أَطْيَبَ مِنْهَا ثَمَرَةً فَتَنَاوَلْتُ ثَمَرَةً مِنْ ثَمَرَتِهَا فَأَكَلْتُهَا فَصَارَتْ نُطْفَةً فِي صُلْبِي ، فَلَمَّا هَبَطْتُ الأَرْضَ وَاقَعْتُ خَدِيجَةَ فَحَمَلَتْ بِفَاطِمَةَ ، فَإِذَا أَنَا اشْتَقْتُ إِلَى رَائِحَةِ الْجَنَّةِ شَمَمْتُ رِيحَ فَاطِمَةَ ، يَا حُمَيْرَاءُ ، إِنَّ فَاطِمَةَ لَيْسَتْ كَنِسَاءِ الآدَمِيِّينَ وَلا تَعْتَلُّ كَمَا يَعْتَلُّونَ "

رواه الطبراني وفيه أبو قتادة الحراني وثقه أحمد وقال : كان يتحرى الصدق وأنكر على من نسبه إلى الكذب وضعفه البخاري وغيره وقال بعضهم : متروك وفيه من لم أعرفه أيضا وقد ذكر هذا الحديث في ترجمته في الميزان.

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (11063) rivayet etti.

15197- Hz. Âişe bildiriyor: Resûlullah'ı (sallallahu aleyhi vesellem), Fâtıma'yı öperken gördüm. "Seni daha önce yapmadığın şeyi yaparken gördüm." deyince bana şu karşılığı verdi:

"Ey Humeyrâ! İsrâ gecesi gükyüzüne çıkarıldığım gün, Cennete sokuldum. Cennet ağaçlarının birisinin altında durdum. Cennette ondan daha güzel, yaprakları daha beyaz, meyveleri daha tatlı bir ağaç görmedim. Ondan bir meyve koparıp yedim, o meyveden bende bir nutfe oluştu. Yeryüzüne indiğim zaman, Hatice'yle ilişkiye girdim, Fâtıma, anne rahmine düştü. Ben cennetin kokusunu özlediğim zaman Fatıma'nın kokusunu koklarım. Ey Humeyrâ! Fâtıma, Âdemoğullarının kadınları gibi değildir. Onların hastalandığı (kadınlara ait hâl) gibi hastalanmaz."

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Ebû Katâde el-Harrânî, Ahmed tarafından güvenilir bulundu ve: "Her zaman doğru sözlü birisiydi" dedi. Onun yalan söylediğini söyleyenlere itibar etmedi. Buhari ve başkaları ise zayıf; bazıları da metruk olduğunu söylediler. Ravilerden tanımadığım da vardır. Bu hadis, *Mîzânu'l-i'tidâl*'da, Ebu Katâde el-Harrânî'nin biyografisinde zikredilmiştir.[1]

١٥١٩٨ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَابَهْرَامَ الأَيْذَجِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ مَرْزُوقٍ ، ثنا إِسْمَاعِيلُ بْنُ مُوسَى بْنِ عُثْمَانَ الأَنْصَارِيُّ ، قَالَ : سَمِعْتُ صَيْفِيَّ بْنَ رِبْعِيٍّ يُحَدِّثُ ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْغَسِيلِ ، عَنْ عِكْرِمَةَ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِفَاطِمَةَ : " إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ غَيْرُ مُعَذِّبِكِ ، وَلَا وَلَدِكِ "

رواه الطبراني ورجاله ثقات.

15198- İbn Abbâs, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), Hz. Fâtıma'ya hitaben: *"Allah, sana ve çocuğuna azab etmez"* buyurduğunu bildiriyor.

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.[2]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (22/400) ve İbnu'l-Cevzî, *Mevdûât*'ında (1/412-413) rivayet etti ve dedi ki: "Az bir ilmi olan kişi bile bu hadisin uydurma olduğu konusunda şüpheye düşmez. İlimde ilerlemiş olan kişi nasıl şüphe etsin ki?!. Bunu uyduran kişi de tarih ve nakil konusunda cahillerin cahilidir. Zira Hz. Fâtıma, peygamberlikten beş yıl önce doğdu. Bu hadisi ondan daha cahil olanlar aldı ve birçok yolla rivayet edildi. İsrâ'yı zikretmesi daha çok rezil olmasına sebep oldu. İsrâ olayı, Hatice'nin vefatından bir sene sonra gerçekleşti. Hicret edince Medine'de on yıl ikamet etti. Bu hadisin dediğine göre, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) vefat ettiğinde, Fâtıma'nın yaşının on sene birkaç ay olması gerekir. Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) hadis rivayet eden Hasan ve Hüseyin neredeler (ne zaman doğdular?)"

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (11685) rivayet etti. Ravilerden İsmâîl b. Mûsa meçhuldür. Muhammed b. Merzûk hadiste gevşektir. Taberânî'nin hocası Ahmed b. Mâbehrâm hakkında cerh veya ta'dîl yapılmamıştır.

١٥١٩٩ - حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِسْحَاقَ التُّسْتَرِيُّ ، وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ حَنْبَلٍ وَمُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ، قَالُوا : ثنا أَبُو كُرَيْبٍ ، ثنا مُعَاوِيَةُ بْنُ هِشَامٍ ، عَنْ عَمْرِو بْنِ غِيَاثٍ ، عَنْ عَاصِمٍ ، عَنْ زِرٍّ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِنَّ فَاطِمَةَ حَصَّنَتْ فَرْجَهَا ، وَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ أَدْخَلَهَا بِإِحْصَانِ فَرْجِهَا وَذُرِّيَّتَهَا الْجَنَّةَ "

رواه الطبراني والبزار بنحوه وفيه عمرو بن عتاب وقيل : ابن غياث وهو ضعيف.

15199- Abdullah b. Mes'ûd, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu nakleder: *"Fâtıma iffetini muhafaza etti, Allah da onun iffetini muhafaza etmesiyle, onu ve zürriyetini Cennete soktu."*

★Taberânî ve yakın metinle Bezzâr rivayette bulundu. Ravilerden Amr b. Attâb veya Ğıyâs zayıftır.[1]

١٥٢٠٠ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ الْكُوفِيُّ ، قَالَ : نا مَالِكُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ ، قَالَ : نا قَيْسٌ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عِمْرَانَ ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ زَيْدٍ ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ ، عَنْ عَلِيٍّ ، أَنَّهُ كَانَ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ : أَيُّ شَيْءٍ خَيْرٌ لِلْمَرْأَةِ ؟ فَسَكَتُوا ، فَلَمَّا رَجَعْتُ قُلْتُ لِفَاطِمَةَ : أَيُّ شَيْءٍ خَيْرٌ لِلنِّسَاءِ ؟ قَالَتْ : أَلا يَرَاهُنَّ الرِّجَالُ ، فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ : " إِنَّمَا فَاطِمَةُ بِضْعَةٌ مِنِّي رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا"

رواه البزار وفيه من لم أعرفه.

15200- Hz. Ali'nin bildirdiğine göre kendisi, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanındayken: *"Hangi şey kadın için daha hayırlıdır?"* diye sorunca sahabe sustu. Eve döndüğümde Fâtıma'ya: "Hangi şey kadın için daha hayırlıdır?" dedim. Dedi ki: "Erkeklerin onları görmemesi, onlar için daha hayırlıdır." Bu cevabı Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) aktardığımda ise: *"Fâtıma benden bir parçadır"* buyurdu.

★Bezzâr rivayet etti. Ravilerden tanımadığım vardır.[2]

١٥٢٠١ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ السَّرِيِّ بْنِ مِهْرَانَ النَّاقِدُ الْبَغْدَادِيُّ ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الأَرُزِّيُّ ، حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ تَمَامٍ ، عَنْ خَالِدٍ الْحَذَّاءِ ، عَنْ عِكْرِمَةَ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، " أَنَّ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ ، خَطَبَ بِنْتَ أَبِي جَهْلٍ ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : إِنْ كُنْتَ تَزَوَّجْتَهَا ، فَرُدَّ عَلَيْنَا ابْنَتَنَا " ،

---

1 Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (22/406), Bezzâr (2651) ile İbnu'l-Cevzî, *Mevdûât*'ında (1/422) rivayet etti.

2 Bezzâr (2653) rivayet etti. Ravilerden Ali b. Zeyd b. Cud'ân zayıftır.

عَلَى هَا هُنَا انْتَهَى حَدِيثُ خَالِدِ الْحَذَّاءِ وَفِي غَيْرِ هَذَا زِيَادَةٌ ، قَالَ : فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : وَاللَّهِ ، لا تَجْتَمِعُ بِنْتُ رَسُولِ اللَّهِ وَبِنْتُ عَدُوِّ اللَّهِ تَحْتَ رَجُلٍ"

رواه الطبراني في الثلاثة والكبير واختصره في الكبير والبزار باختصار أيضا وفيه عبيد الله بن تمام وهو ضعيف.

15201- İbn Abbâs bildiriyor: Ali b. Ebî Tâlib, Ebû Cehil'in kızına talib olunca Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Eğer onunla evleneceksen kızımızı bize geri ver"* buyurdu.

Burada (ravi) Hâlid'in bu husustaki hadisi bitti. Başka bir kanalda şu ziyade vardır: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Vallahi! Resûlullah'ın kızı, Allah'ın düşmanının kızıyla aynı adamın nikâhı altında bulunamaz"* buyurdu.

★Taberânî, *M. es-Sağîr, el-Mu'cemu'l-evsat*'ı ve kısa metinle *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde ve Bezzâr rivayet ettiler. Ravilerden Ubeydullah b. Temmâm zayıftır.[1]

١٥٢٠٢ - حَدَّثَنَا عُبَيْدُ بْنُ غَنَّامٍ ، ثنا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ ، ثنا أَبُو الْجَوَّابِ الأَحْوَصُ بْنُ جَوَّابٍ ، عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ قَرْمٍ ، عَنْ هَارُونَ بْنِ سَعْدٍ ، عَنْ حُرَّةَ ، عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ عُمَيْسٍ ، قَالَتْ : " خَطَبَنِي عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ فَبَلَغَ ذَلِكَ فَاطِمَةَ ، فَأَتَتِ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَتْ : إِنَّ أَسْمَاءَ مُتَزَوِّجَةٌ عَلِيًّا ، فَقَالَ : مَا كَانَ لَهَا أَنْ تُؤْذِيَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ "

رواه الطبراني في الكبير والأوسط وفيهما من لم أعرفه.

15202- Esmâ binti Umeys dedi ki: Ali b. Ebî Tâlib bana talip oldu. Hz. Fâtıma bunu öğrenince Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) gidip: "Esmâ, Ali'yle evlenecek" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bunun üzerine: *"Onun, Allah'ı ve Resûlü'nü üzmeye hakkı yoktur!"* buyurdu.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'i ile *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Senetlerin ikisinde de tanımadığım biri vardır.[2]

١٥٢٠٣ - حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ هَارُونَ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عَبَّادٍ الْمَكِّيُّ ، ثنا أَبُو سَعِيدٍ ، مَوْلَى بَنِي هَاشِمٍ ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ جَعْفَرٍ ، عَنْ أُمِّ بَكْرٍ بِنْتِ الْمِسْوَرِ ، عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي رَافِعٍ ، عَنِ الْمِسْوَرِ بْنِ مَخْرَمَةَ ، أن حَسَنَ بْنَ حَسَنٍ ، بَعَثَ إِلَى الْمِسْوَرِ يَخْطُبُ ابْنَةً لَهُ ، فَقَالَ : قُلْ لَهُ يُوَافِينِي فِي وَقْتٍ قَدْ ذَكَرَهُ ، فَلَقِيَهُ فَحَمِدَ اللَّهَ الْمِسْوَرُ ، وَقَالَ : مَا مِنْ سَبَبٍ ، وَلا نَسَبٍ وَلا صِهْرٍ

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr* (11975) ile *M. es-Sağîr*'de (804) ve Bezzâr (2652) rivayet ettiler.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (22/405) rivayet etti.

أَحَبَّ إِلَيَّ مِنْ نَسَبِكُمْ وَصِهْرِكُمْ ، وَلَكِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " فَاطِمَةُ شُجْنَةٌ مِنِّي يَبْسُطُنِي مَا يَبْسُطُهَا ، وَيَقْبِضُنِي مَا يَقْبِضُهَا ، وَإِنَّهُ يُقْطَعُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الأَنْسَابُ إِلا نَسَبِي وَسَبَبِي " ، وَتَحْتَكَ ابْنَتُهَا ، وَلَوْ زَوَّجْتُكَ قَبَضَهَا ذَلِكَ ، فَذَهَبَ عَاذِرًا لَهُ"

رواه الطبراني وفيه أم بكر بنت المسور و لم يجرحها أحد و لم يوثقها وبقية رجاله وثقوا.

15203- Misver b. Mahreme bildiriyor: Hasan b. Hasan, Misver'e haber gönderip kızını kendisine istedi. Misver haberciye dedi ki: "Hasan b. Hasan'a söyle, söylediği zamanda benimle görüşsün." Misver, onunla buluştuğunda Allah'a hamd ederek dedi ki: "Hiçbir yakınlık, akrabalık ve dünürlük sizinle akraba ve dünür olmaktan daha sevimli değildir. Ama Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Fâtıma benden bir parçadır. Onu sevindiren şey beni de sevindirir. Onun canını sıkan şey benim de canımı sıkar. Kıyamet günü bütün akrabalıklar kesilir. Sadece benim akrabalığım ve yakınlığım kalır."* Senin nikâhında da onun kızı vardır. Eğer sana kızımı verirsem, bu onun canını sıkar"diyerek özür beyan etti.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Ümmü Bekr binti Misver'i kimse ne cerhetmiş, ne de güvenilir olduğunu söylemiştir. Diğer ravileri güvenilir sayılmıştır.[1]

١٥٢٠٤ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ سَالِمٍ الْقَزَّازُ ، حَدَّثَنَا حُسَيْنُ بْنُ زَيْدِ بْنِ عَلِيٍّ ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ عُمَرَ بْنِ عَلِيٍّ ، عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ ، عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ ، عَنْ عَلِيٍّ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِفَاطِمَةَ : " إِنَّ اللَّهَ يَغْضَبُ لِغَضَبِكِ ، وَيَرْضَى لِرِضَاكِ "

رواه الطبراني وإسناده حسن.

15204- Hz. Ali, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), Hz. Fâtıma'ya şöyle buyurduğunu nakleder: *"Allah, senin öfkelendiğin şeye öfkelenir, senin razı olduğun şeyden de razı olur"*

★Taberânî rivayet etti. Senedi hasendir.[2]

١٥٢٠٥ – حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ سَعِيدٍ الرَّازِيُّ ، قَالَ : نا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ بْنِ أَبَانَ ، قَالَ : نا مُسْهِرُ بْنُ عَبْدِ الْمَلِكِ ، قَالَ : نا عُتْبَةُ أَبُو مُعَاذٍ الْبَصْرِيُّ ، عَنْ عِكْرِمَةَ ، عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ ، قَالَ : إِنِّي لَجَالِسٌ

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (20/ 25, 27), Ahmed (4/323) ve Ahmed'in oğlu Abdullah (3/332) rivayet ettiler. Bakın: *Sahîhayn* (1995)

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (182, 22/401) rivayet etti. Ravilerden Hüseyin b. Zeyd hakkında Zehebî: "Hadisleri münkerdir. Kendisiyle ihticac etmek caiz değildir" dedi.

عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذْ أَقْبَلَتْ فَاطِمَةُ ، فَقَامَتْ بِحِذَاءِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، مُقَابِلَةً ، فَقَالَ : " ادْنِي يَا فَاطِمَةُ " ، فَدَنَتْ دَنْوَةً ، ثُمَّ قَالَ : " ادْنِي يَا فَاطِمَةُ " ، فَدَنَتْ دَنْوَةً ، ثُمَّ قَالَ : " ادْنِي يَا فَاطِمَةُ " ، فَدَنَتْ حَتَّى قَامَتْ بَيْنَ يَدَيْهِ ، قَالَ عِمْرَانُ : فَرَأَيْتُ صُفْرَةً قَدْ ظَهَرَتْ عَلَى وَجْهِهَا ، وَذَهَبَ الدَّمُ ، فَبَسَطَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْنَ أَصَابِعِهِ ، ثُمَّ وَضَعَ كَفَّهُ بَيْنَ تَرَاقِيهَا ، فَرَفَعَ رَأْسَهُ ، فَقَالَ : " اللَّهُمَّ مُشْبِعَ الْجَوْعَةِ ، وَقَاضِيَ الْحَاجَةِ ، وَرَافِعَ الْوَضْعَةِ لا تُجِعْ فَاطِمَةَ بِنْتَ مُحَمَّدٍ " ، فَرَأَيْتُ صُفْرَةَ الْجُوعِ قَدْ ذَهَبَتْ عَنْ وَجْهِهَا ، وَظَهَرَ الدَّمُ ثُمَّ سَأَلْتُهَا بَعْدَ ذَلِكَ ، فَقَالَتْ : مَا جُعْتُ بَعْدَ ذَلِكَ يَا عِمْرَانُ "

رواه الطبراني في الأوسط وفيه عتبة بن حميد وثقه ابن حبان وغيره وضعفه جماعة وبقية رجاله وثقوا.

15205- İmrân b. Husayn bildiriyor: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanında oturuyorken Fâtıma geldi ve Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) karşısında durdu. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Yaklaş ey Fâtıma!"* dedi. Fâtıma biraz yaklaştı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) yine: *"Yaklaş ey Fâtıma!"* dedi. Fâtıma biraz daha yaklaştı. Sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) yine: *"Yaklaş ey Fâtıma!"* dedi. Fâtıma yaklaşıp Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) önünde durdu.

İmrân dedi ki: Yüzünün sararmış, yüzündeki kanın çekilmiş olduğunu gördüm. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), parmaklarını aralayıp avucunu Fâtıma'nın kaburga kemiklerinin üzerine koydu ve başını kaldırarak: *"Açı doyuran ve ihtiyaç sahiplerinin ihtiyacını gideren ve düşkünü kaldıran Allahım! Muhammed'in kızı Fâtıma'yı aç bırakma"* buyurdu. Açlıktan dolayı yüzünde oluşan sararmanın gittiğini ve yüzüne kan geldiğini gördüm.

Daha sonra bu durumu sorduğumda (Fâtıma): "Ey İmrân! Ondan sonra açlık çekmedim" dedi.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Utbe b. Humeyd'i İbn Hibbân ve başkaları güvenilir bulmuş, bazıları da zayıf olduğunu söylemiştir. Diğer ravileri güvenilir addedilmiştir.

(بَابٌ مِنْهُ فِي فَضْلِهَا وَتَزْوِيجِهَا بِعَلِيٍّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا)

Üstünlüğü ve Ali ile Evlenmesi

١٥٢٠٦ - حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ أَخزَمَ، ثنا عَبْدُ اللهِ بْنُ دَاوُد، ثنا مُوسَى بْنُ قَيْسٍ، عَنْ حَجَرِ بْنِ عَنْبَسٍ وَكَانَ قَدْ أَدْرَكَ الجَاهِلِيَّةَ قَالَ : خَطَبَ عَلِيٌّ رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ إِلَى رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَاطِمَةَ فَقَالَ : " هِيَ لَكَ يَا عَلِي لَسْتُ بِدَجَّالٍ"

رواه البزار وقال : مَعْنَى قَوْلُهُ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " لَسْتُ بِدَجَّالٍ " . يَدُلُّ عَلَى أَنَّهُ قَدْ كَانَ وَعَدَهُ فَقَالَ : إِنِّي لاَ أُخْلِفُ الوَعْدُ وَحَجَرٌ لاَ يَعْلَمُ رَوَى عَنِ النَّبِي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ و سَلَّمَ إِلاَّ هَذَا الحَدِيثُ وَرِجَالُهُ ثِقَاتٌ إِلاَّ أَنَّ حَجَراً لَمْ يَسْمَعْ مِنَ النَّبِي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ"

15206- Cahiliye dönemini idrak etmiş olan Hacer b. Anbes el-Kindî dedi ki: Hz. Ali, Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem), kızı Fâtıma'yı istedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"O senindir ey Ali! Ben yalancı değilim"* buyurdu.

★Bezzâr rivayet etti ve dedi ki: "Ben yalancı değilim" sözünden kastı, onun daha önce Ali'ye söz verdiğini gösterir. Bunun için: "Ben sözümden dönmem" dedi. Hacer'in de, Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) bu hadisten başkasını rivayet ettiği bilinmemektedir. Ravileri güvenilirdir; ancak Hacer, Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) hadis dinlememiştir."[1]

١٥٢٠٧ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا أَبُو نُعَيْمٍ ، ثنا مُوسَى بْنُ قَيْسٍ الْحَضْرَمِيُّ ، قَالَ : سَمِعْتُ حُجْرَ بْنَ عَنْبَسٍ وَقَدْ كَانَ أَكَلَ الدَّمَ فِي الْجَاهِلِيَّةِ ، وَشَهِدَ مَعَ عَلِيٍّ الْجَمَلَ وَصِفِّينَ ، فَقَالَ : خَطَبَ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ فَاطِمَةَ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهَا ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " هِيَ لَكَ يَا عَلِيُّ "

رواه الطبراني ورجاله ثقات

15207- Cahiliye döneminde kan yemiş olan ve daha sonra Ali'yle Cemel ve Sıffîn'e katılan Hacer b. Anbes dedi ki: "Fâtıma'yı Ebû Bekr ve Ömer istediler. Fakat Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Ali'ye: «*O, senindir ey Ali*» dedi."

---

[1] Bezzâr (1406) ve Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (3570) şu lafızla rivayet etti: *"Ona iyi bakman şartıyla o, senindir."* İbnu'l-Cevzî el-*Mevdûât*'ında (1/382) rivayet etti ve: "Bu Mûsa b. Kays'ın uydurduğu bir yalandır" dedi.

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.[1]

١٥٢٠٨ - حَدَّثَنَا أَبُو مَسْعُودٍ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ الْحُسَيْنِ الصَّابُونِيُّ التُّسْتَرِيُّ ، ثنا إِسْمَاعِيلُ بْنُ مُوسَى السُّدِّيُّ ، ثنا بِشْرُ بْنُ الْوَلِيدِ الْهَاشِمِيُّ ، ثنا عَبْدُ النُّورِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْمِسْمَعِيُّ ، عَنْ شُعْبَةَ بْنِ الْحَجَّاجِ ، عَنْ عَمْرِو بْنِ مُرَّةَ ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ ، عَنْ مَسْرُوقٍ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " إِنَّ اللَّهَ أَمَرَنِي أَنْ أُزَوِّجَ فَاطِمَةَ مِنْ عَلِيٍّ "

رواه الطبراني ورجاله ثقات.

15208- Abdullah b. Mes'ûd, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildiriyor: *"Allah, bana, Fâtıma'yı Ali'yle evlendirmemi emretti."*

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.[2]

١٥٢٠٩ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ سَعِيدٍ الرَّازِيُّ ، وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ الْحُسَيْنِ الصَّابُونِيُّ التُّسْتَرِيُّ ، قَالا : ثنا إِسْمَاعِيلُ بْنُ مُوسَى السُّدِّيُّ ، ثنا بِشْرُ بْنُ الْوَلِيدِ الْهَاشِمِيُّ ، ثنا عَبْدُ النُّورِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْمِسْمَعِيُّ ، عَنْ شُعْبَةَ بْنِ الْحَجَّاجِ ، عَنْ عَمْرِو بْنِ مُرَّةَ ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ ، قَالَ حَدَّثَنِي مَسْرُوقٌ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ ، قَالَ : سَأُحَدِّثُكُمْ بِحَدِيثٍ سَمِعْتُهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمْ أَزَلْ أَطْلُبُ الشَّهَادَةَ لِلْحَدِيثِ فَلَمْ أُرْزَقْهَا ، سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي غَزْوَةِ تَبُوكَ يَقُولُ وَنَحْنُ نَسِيرُ مَعَهُ : " إِنَّ اللَّهَ أَمَرَنِي أَنْ أُزَوِّجَ فَاطِمَةَ مِنْ عَلِيٍّ فَفَعَلْتُ ، قَالَ جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلامُ : إِنَّ اللَّهَ بَنَى جَنَّةً مِنْ لُؤْلُؤَةٍ قَصَبٍ بَيْنَ كُلِّ قَصَبَةٍ إِلَى قَصَبَةٍ لُؤْلُؤَةٌ مِنْ يَاقُوتٍ مُشَذَّرَةٍ بِالذَّهَبِ ، وَجَعَلَ سُقُوفَهَا زَبَرْجَدًا أَخْضَرَ ، وَجَعَلَ فِيهَا طَاقَاتٍ مِنْ لُؤْلُؤٍ مُكَلَّلَةً بِالْيَاقُوتِ ، ثُمَّ جَعَلَ عَلَيْهَا غُرَفًا لَبِنَةٌ مِنْ فِضَّةٍ وَلَبِنَةٌ مِنْ ذَهَبٍ وَلَبِنَةٌ مِنْ دُرٍّ وَلَبِنَةٌ مِنْ يَاقُوتٍ وَلَبِنَةٌ مِنْ زَبَرْجَدٍ ، ثُمَّ جَعَلَ فِيهَا عُيُونًا تَنْبُعُ فِي نَوَاحِيهَا ، وَحُفَّتْ بِالأَنْهَارِ ، وَجَعَلَ عَلَى الأَنْهَارِ قِبَابًا مِنْ دُرٍّ قَدْ شُعِّبَتْ بِسَلاسِلِ الذَّهَبِ ، وَحُفَّتْ بِأَنْوَاعِ الشَّجَرِ وَبَنَى فِي كُلِّ غُصْنٍ قُبَّةً ، وَجَعَلَ فِي كُلِّ قُبَّةٍ أَرِيكَةً مِنْ دُرَّةٍ بَيْضَاءَ ، غِشَاؤُهَا السُّنْدُسُ وَالإِسْتَبْرَقُ ، وَفُرِشَ أَرْضُهَا بِالزَّعْفَرَانِ ، وَفُتِقَ بِالْمِسْكِ وَالْعَنْبَرِ ، وَجَعَلَ فِي كُلِّ قُبَّةٍ حَوْرَاءَ ، وَالْقُبَّةُ لَهَا مِائَةُ بَابٍ عَلَى كُلِّ بَابٍ حَارِسَانِ وَشَجَرَتَانِ فِي كُلِّ

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (3571) rivayet etti. Ravilerden Ebû Nuaym Dırâr b. Surad zayıftır. Mûsa b. Kays uydurma hadisler rivayet eden biridir. Hacer de Resûlullah'ı (sallallahu aleyhi vesellem) görmemiştir.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (10305) rivayet etti. Ravilerden Abdunnûr el-Mismeî'yi İbn Hibbân güvenilir buldu. Zehebî ise hadis uyduran birisi olduğunu söyledi. *S. ed-Daîfe*'ye (1845) bakın.

قُبَّةٍ مَفْرَشٌ وَكِتَابٌ مَكْتُوبٌ حَوْلَ الْقِبَابِ آيَةُ الْكُرْسِيِّ ، قُلْتُ : يَا جِبْرِيلُ ، لِمَنْ بَنَى اللَّهُ هَذِهِ الْجَنَّةَ ؟ ، قَالَ : بَنَاهَا لِفَاطِمَةَ ابْنَتِكَ وَعَلِيٌّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ سِوَى جِنَانِهَا تُحْفَةٌ أَتْحَفَهَا وَأَقَرَّ عَيْنَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ "

رواه الطبراني وفيه عبد النور بن عبد الله المسمعي وهو كذاب.

15209- Abdullah b. Mes'ûd anlatıyor: Size Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) duyduğum bir hadisi nakledeceğim. Hâlâ o hadisin tecellisine şahid olmayı istiyorum, ama daha nasib olmadı. Tebuk gazvesinde Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) beraber yürürken bize buyurdu ki:

"Allah, bana Fâtıma'yı Ali'yle evlendirmemi emrettiği zaman bunu yaptım. Cibrîl bana dedi ki: «Allah inciden kamışlarla bir bahçe yaptı. Her kamışla diğer kamış arasında, üzerine altın yerleştirilmiş bir yakut vardır. Tavanını yeşil zebercedden yaptı. Onda inciden yapılmış etrafı yakutlarla taçlandırılmış pencereler yaptı. Sonra onda bir tuğlası gümüşten, bir tuğlası altından, bir tuğlası inciden, bir tuğlası yakuttan, bir tuğlası zebercedden odalar yaptı. Sonra etrafında her tarafından fışkıran çeşmeler yaptı. O bahçe, nehirlerle çevrildi. Nehirlere de inciden kubbeler yaptı ve o kubbeleri altın zincirlerle böldü. O bahçenin her tarafı çeşitli ağaçlarla çevrildi. Ağaçların her dalında bir kubbe yaptı. Her kubbede beyaz inciden koltuk yaptı. O koltukların örtüsü ince ipekten ve atlastan yapılmıştır. Tabanını da za'firânla döşemiştir. Misk ve amberle kokulandırılmıştır. Her kubbede bembeyaz bir kadın yaratmıştır. Her kubbenin yüz kapısı, her kapıda iki nöbetçi vardır. Her kubbede bir örtü ve yazılmış bir kitab vardır. Kubbenin etrafında Âyetul-kürsî yazılmıştır.» Cibrîl'e dedim ki: «Allah, bu Cenneti kim için yaptı?» Dedi ki: «Kızın Fâtıma için yaptı. Ali b. Ebî Tâlib'in cenneti de onun cenneti gibidir. Ey Allah'ın Resûlü! Allah senin memnun olman için onlara öyle bir hediye hazırladı»."

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Abdunnûr b. Abdillah el-Mismaî hadis uyduran biridir.[1]

١٥٢١٠ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا الْحَسَنُ بْنُ حَمَّادٍ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا يَحْيَى بْنُ يَعْلَى الأَسْلَمِيُّ ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي عَرُوبَةَ ، عَنْ قَتَادَةَ ، عَنِ الْحَسَنِ ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ ، قَالَ : جَاءَ أَبُو بَكْرٍ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَعَدَ بَيْنَ يَدَيْهِ ، فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ! قَدْ عَلِمْتَ مُنَاصَحَتِي وَقِدَمِي فِي الإِسْلامِ ، وَإِنِّي وَإِنِّي ، قَالَ : " وَمَا ذَلِكَ ؟ " قَالَ : تُزَوِّجُنِي فَاطِمَةَ ، فَسَكَتَ عَنْهُ ، أَوْ قَالَ : فَأَعْرَضَ عَنْهُ ، فَرَجَعَ أَبُو بَكْرٍ إِلَى عُمَرَ ، فَقَالَ : هَلَكْتُ وَأَهْلَكْتُ ، قَالَ :

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (22/407) ve İbnu'l-Cevzî, el-*Mevdûât*'ında (1/415) rivayet etti.

وَمَا ذَلِكَ ؟ قَالَ : خَطَبْتُ فَاطِمَةَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَعْرَضَ عَنِّي ، فَقَالَ : مَكَانَكَ حَتَّى آتِيَ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَطْلُبُ مِثْلَ الَّذِي طَلَبْتَ ، فَأَتَى عُمَرُ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَعَدَ بَيْنَ يَدَيْهِ ، فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ! قَدْ عَلِمْتَ مُنَاصَحَتِي وَقِدَمِي فِي الإِسْلامِ ، وَإِنِّي وَإِنِّي ، قَالَ : " وَمَا ذَاكَ ؟ " قَالَ : تُزَوِّجُنِي فَاطِمَةَ ، فَأَعْرَضَ عَنْهُ فَرَجَعَ عُمَرُ إِلَى أَبِي بَكْرٍ ، فَقَالَ : إِنَّهُ يَنْتَظِرُ أَمْرَ اللَّهِ فِيهَا ، انْطَلِقْ بِنَا إِلَى عَلِيٍّ حَتَّى نَأْمُرَهُ أَنْ يَطْلُبَ مِثْلَ الَّذِي طَلَبْنَا ، قَالَ عَلِيٌّ : فَأَتَيَانِي وَأَنَا فِي سَبِيلٍ ، فَقَالا : بِنْتُ عَمِّكَ تُخْطَبُ ، فَنَبَّهَانِي لأَمْرٍ ، فَقُمْتُ أَجُرُّ رِدَائِي طَرَفٌ عَلَى عَاتِقِي ، وَطَرَفٌ آخَرُ فِي الأَرْضِ حَتَّى أَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَعَدْتُ بَيْنَ يَدَيْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقُلْتُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ! قَدْ عَلِمْتَ قِدَمِي فِي الإِسْلامِ وَمُنَاصَحَتِي ، وَإِنِّي وَإِنِّي ، قَالَ : " وَمَا ذَاكَ يَا عَلِيُّ ؟ " قُلْتُ : تُزَوِّجُنِي فَاطِمَةَ ، قَالَ : " وَمَا عِنْدَكَ " ، قُلْتُ : فَرَسِي وَبُدْنِي ، يَعْنِي دِرْعِي ، قَالَ : " أَمَّا فَرَسُكَ ، فَلا بُدَّ لَكَ مِنْهُ ، وَأَمَّا دِرْعُكَ فَبِعْهَا " ، فَبِعْتُهَا بِأَرْبَعِ مِائَةٍ وَثَمَانِينَ فَأَتَيْتُ بِهَا النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَوَضَعْتُهَا فِي حِجْرِهِ ، فَقَبَضَ مِنْهَا قَبْضَةً ، فَقَالَ : " يَا بِلالُ ، ابْغِنَا بِهَا طِيبًا ، وَمُرْهُمْ أَنْ يُجَهِّزُوهَا ، فَجَعَلَ لَهَا سَرِيرًا مُشَرَّطًا بِالشَّرِيطِ ، وَوِسَادَةً مِنْ أَدَمٍ ، حَشْوُهَا لِيفٌ ، وَمَلأَ الْبَيْتَ كَثِيبًا ، يَعْنِي رَمْلا ، وَقَالَ : " إِذَا أَتَتْكَ فَلا تُحْدِثْ شَيْئًا حَتَّى آتِيَكَ " ، فَجَاءَتْ مَعَ أُمِّ أَيْمَنَ فَقَعَدَتْ فِي جَانِبِ الْبَيْتِ ، وَأَنَا فِي جَانِبٍ ، فَجَاءَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ : " هَهُنَا أَخِي " ، فَقَالَتْ أُمُّ أَيْمَنَ : أَخُوكَ قَدْ زَوَّجْتَهُ بِنْتَكَ ، فَدَخَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ لِفَاطِمَةَ : " ائْتِينِي بِمَاءٍ " ، فَقَامَتْ إِلَى قَعْبٍ فِي الْبَيْتِ فَجَعَلَتْ فِيهِ مَاءً فَأَتَتْهُ بِهِ فَمَجَّ فِيهِ ثُمَّ قَالَ لَهَا : " قُومِي " ، فَنَضَحَ بَيْنَ ثَدْيَيْهَا وَعَلَى رَأْسِهَا ، ثُمَّ قَالَ : " اللَّهُمَّ أُعِيذُهَا بِكَ وَذُرِّيَّتَهَا مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ " ، ثُمَّ قَالَ لَهَا : " أَدْبِرِي " ، فَأَدْبَرَتْ فَنَضَحَ بَيْنَ كَتِفَيْهَا ، ثُمَّ قَالَ : " اللَّهُمَّ إِنِّي أُعِيذُهَا بِكَ وَذُرِّيَّتَهَا مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ " ، ثُمَّ قَالَ : " ائْتِينِي بِمَاءٍ " ، فَعَلِمْتُ الَّذِي يُرِيدُهُ ، فَمَلأْتُ الْقَعْبَ مَاءً فَأَتَيْتُهُ بِهِ فَأَخَذَ مِنْهُ بِفِيهِ ، ثُمَّ مَجَّهُ فِيهِ ، ثُمَّ صَبَّ عَلَى رَأْسِي وَبَيْنَ يَدَيَّ ، ثُمَّ قَالَ : " اللَّهُمَّ إِنِّي أُعِيذُهُ وَذُرِّيَّتَهُ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ " ، ثُمَّ قَالَ : " ادْخُلْ عَلَى أَهْلِكَ بِسْمِ اللَّهِ وَالْبَرَكَةِ "

رواه الطبراني وفيه يحيى بن يعلى الأسلمي وهو ضعيف.

15210- Enes b. Mâlik bildiriyor: Hz. Ebû Bekr gelip Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) önünde oturdu ve dedi ki: "Ey Allah'ın Resûlü!

Benim İslam'a nasıl davet ettiğimi ve İslam için yaptığımı, şunu yaptığımı bunu yaptığımı biliyorsun." Resûlullah: *"Neyin var?"* diye sorunca, Ebû Bekr: "Beni Fâtıma'yla evlendir" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) cevap vermedi (veya yüz çevirdi.) Ebû Bekr, Ömer'in yanına dönüp: "Helak oldum ve helak ettim" dedi. Ömer: "Neyin var?" diye sorunca: "Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem), kızını eş olarak istedim, benden yüz çevirdi" dedi.

Ömer: "Burada bekle, ben gidip senin istediğini Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) isteyeyim" deyip Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem) yanına gitti ve önünde oturarak dedi ki: "Ey Allah'ın Resûlü! Benim İslam'a nasıl davet ettiğimi ve İslam için yaptığımı, şunu yaptığımı bunu yaptığımı biliyorsun." Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Neyin var?"* diye sorunca, Ömer: "Beni Fâtıma'yla evlendir" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ondan da yüz çevirdi.

Ömer, Ebû Bekr'e dönerek: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), kızıyla ilgili Allah'ın emrini bekliyor. Beraber Ali'nin yanına gidelim ve bizim istediğimizi onun da istemesini söyleyelim."

Ali anlatıyor: Ben yoldayken geldiler ve: "Amca kızının talibi var" dediler ve bana onu istememi tavsiye ettiler. Kalktım, ridâmın bir ucu boynumda, öbür ucunu yerde sürüyerek Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına gittim ve önünde oturarak dedim ki: "Ey Allah'ın Resûlü! Benim İslam'a nasıl davet ettiğimi ve İslam için yaptığımı, şunu yaptığımı bunu yaptığımı biliyorsun" dedim. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Neyin var?"* diye sorunca: "Beni Fâtıma'yla evlendir" dedim. Bana: *"Yanında (mal olarak) ne var?"* diye sordu. Ben: "Atım ve zırhım var" dedim. Buyurdu ki: *"Atın sana lazım. Zırhını sat."*

Zırhımı dörtyüz seksen dirheme sattım ve parayı getirip Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) önüne koydum. Ondan bir avuç aldı ve: *"Ey Bilâl! Bununla bize yiyecek al"* dedi. Fâtıma'yı da (evlilik için) hazırlamalarını söyledi. Ona bir karyola yapıp onu kurdeleyle süsledi. Deriden bir yastık yaptırdı ve içini liflerle doldurdu. Evin tabanı kumla düzeltildi ve Ali'ye: *"(Gerdekte) yanına geldiği zaman, ben gelene kadar bir şey yapmayın"* buyurdu.

Fâtıma, Ümmü Eymen'le geldi ve evin bir tarafında oturdu. Ben de öbür tarafındaydım. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) gelip: *"Kardeşim burada mı?"* diye sordu. Ümmü Eymen: "Hem kardeşin, hem de ona kızını mı verdin?" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Fâtıma'ya: *"Bana su getir!"* buyurdu. Fâtıma kalkıp evdeki bir kaba su koyup Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) getirdi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) suya

tükürdü ve Fâtıma'ya: *"Kalk!"* dedi. Göğsüne, başına su serpti, sonra: *"Allahım! Onu ve zürriyetini kovulmuş şeytanın şerrinden koru!"* diye dua etti. Sonra: *"Sırtını dön"* dedi. Sırtını dönünce omuzları arasına su serpti ve: *"Allahım! Onu ve zürriyetini kovulmuş şeytanın şerrinden koru!"* diye dua etti. Sonra: *"Bana su getir!"* dedi. Fâtıma ne istediğini anladı. Kabı su doldurup getirdim, ondan ağzına su aldıktan sonra suyu tekrar kaba tükürdü. Sonra başıma ve önüme su serpti ve: *"Allahım! Onu ve zürriyetini kovulmuş şeytanın şerrinden koru!"* diye dua ederek: *"Allah'ın adıyla ve bereketiyle hanımının yanına gir"* dedi.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Yahyâ b. Ya'lâ el-Eslemî zayıftır.[1]

١٥٢١١ - وَجَدْتُ فِي كِتَابِي بِخَطِّي ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عُمَرَ بْنِ عَلِيٍّ الْمُقَدَّمِيِّ ، نَا يَسَارُ بْنُ مُحَمَّدٍ ، نَا مُحَمَّدُ بْنُ ثَابِتٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ أَنَسٍ : أَنَّ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ ، رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهِ ، أَتَى أَبَا بَكْرٍ ، رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهِ ، فَقَالَ : يَا أَبَا بَكْرٍ ، مَا يَمْنَعُكَ أَنْ تَزَوَّجَ فَاطِمَةَ بِنْتَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ؟ قَالَ : لا يُزَوِّجُنِي ، قَالَ : فَإِذَا لَمْ يُزَوِّجْكَ ، فَمَنْ يُزَوِّجُ ؟ وَإِنَّكَ مِنْ أَكْرَمِ النَّاسِ عَلَيْهِ ، وَأَقْدَمِهِمْ فِي الإِسْلامِ ، قَالَ : فَانْطَلَقَ أَبُو بَكْرٍ ، رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهِ ، إِلَى عَائِشَةَ ، ، فَقَالَ : يَا عَائِشَةُ ، إِذَا رَأَيْتِ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طِيبَ نَفْسٍ وَإِقْبَالا عَلَيْكِ ، فَاذْكُرِي لَهُ ، أَنِّي ذَكَرْتُ فَاطِمَةَ ، فَلَعَلَّ اللَّهَ أَنْ يُيَسِّرَهَا لِي ، قَالَ : فَجَاءَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَرَأَتْ مِنْهُ طِيبَ نَفْسٍ وَإِقْبَالًا ، فَقَالَتْ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، إِنَّ أَبَا بَكْرٍ ذَكَرَ فَاطِمَةَ ، وَأَمَرَنِي أَنْ أَذْكُرَهَا لَكَ ، فَقَالَ : " حَتَّى يَنْزِلَ الْقَضَاءُ " ، قَالَ : فَرَجَعَ إِلَيْهَا أَبُو بَكْرٍ ، فَقَالَتْ : يَا أَبَتَاهُ ، وَدِدْتُ أَنِّي لَمْ أَذْكُرْ لَهُ مَا ذَكَرْتُ ، فَلَقِيَ أَبُو بَكْرٍ عُمَرَ ، فَذَكَرَ أَبُو بَكْرٍ لِعُمَرَ مَا أَخْبَرَتْهُ عَائِشَةُ ، فَانْطَلَقَ عُمَرُ إِلَى حَفْصَةَ ، فَقَالَ : يَا حَفْصَةُ ، إِذَا رَأَيْتِ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِقْبَالًا ، يَعْنِي عَلَيْكِ ، فَاذْكُرِينِي عِنْدَهُ ، وَاذْكُرِي لَهُ فَاطِمَةَ ، لَعَلَّ اللَّهَ أَنْ يُيَسِّرَهَا لِي ، فَلَقِيَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَفْصَةَ ، فَرَأَتْ طِيبَ نَفْسِهِ وَرَأَتْ مِنْهُ إِقْبَالًا ، فَذَكَرَتْ لَهُ فَاطِمَةَ ، فَقَالَ : " حَتَّى يَنْزِلَ الْقَضَاءُ " ، فَلَقِيَ عُمَرُ حَفْصَةَ ، فَقَالَتْ : يَا أَبَتَاهُ وَدِدْتُ أَنِّي لَمْ أَكُنْ ذَكَرْتُ لَهُ شَيْئًا ، فَانْطَلَقَ عُمَرُ إِلَى عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ ، فَقَالَ : مَا يَمْنَعُكَ مِنْ فَاطِمَةَ ؟ قَالَ : أَخْشَى أَنْ لا يُزَوِّجَنِي ، قَالَ : فَإِنْ لَمْ يُزَوِّجْكَ فَمَنْ يُزَوِّجُ ؟ وَأَنْتَ أَقْرَبُ خَلْقِ اللَّهِ إِلَيْهِ ، فَانْطَلَقَ عَلِيٌّ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ مِثْلُ عَائِشَةَ وَلا مِثْلُ حَفْصَةَ ،

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (22/408) ve İbn Hibbân, *Sahîh*'inde (2225- *Mevârid*) rivayet etti."

قَالَ : فَلَقِيَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ : إِنِّي أُرِيدُ أَنْ أَتَزَوَّجَ فَاطِمَةَ ، قَالَ : " فَافْعَلْ " قَالَ : فَمَا عِنْدِي إِلَّا دِرْعِي الْمُطَيَّبَةُ ، قَالَ : " فَاجْمَعْ مَا قَدَرْتَ عَلَيْهِ وَائْتِنِي بِهِ " ، قَالَ فَأَتَاهُ بِثِنْتَيْ عَشْرَةَ أُوقِيَةً ، أَرْبَعِ مِائَةٍ وَثَمَانِينَ ، فَأَتَى بِهَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَزَوَّجَهُ فَاطِمَةَ ، فَقَبَضَ ثَلاثَ قَبْضَاتٍ ، فَدَفَعَهَا إِلَى أُمِّ أَيْمَنَ ، فَقَالَ : " اجْعَلِي مِنْهَا قَبْضَةً فِي الطِّيبِ ، أَحْسَبُهُ قَالَ : وَالْبَاقِي مَا يُصْلِحُ الْمَرْأَةَ مِنَ الْمَتَاعِ ، فَلَمَّا فَرَغَتْ مِنَ الْجِهَازِ ، وَأَدْخَلَتْهُمْ بَيْتًا ، قَالَ : يَا عَلِيُّ ، لا تُحْدِثَنَّ إِلَى أَهْلِكَ شَيْئًا حَتَّى آتِيَكَ ، فَأَتَاهُمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَإِذَا فَاطِمَةُ مُتَقَنِّعَةٌ وَعَلِيٌّ قَاعِدٌ وَأُمُّ أَيْمَنَ فِي الْبَيْتِ ، فَقَالَ : يَا أُمَّ أَيْمَنَ ، ائْتِنِي بِقَدَحٍ مِنْ مَاءٍ ، فَأَتَتْهُ بِقَعْبٍ فِيهِ مَاءٌ فَشَرِبَ مِنْهُ ثُمَّ مَجَّ فِيهِ ، ثُمَّ نَاوَلَهُ فَاطِمَةَ فَشَرِبَتْ مِنْهُ ، وَأَخَذَ مِنْهُ فَضَرَبَ مِنْهُ جَبِينَهَا وَبَيْنَ كَتِفَيْهَا وَصَدْرَهَا ، ثُمَّ دَفَعَهُ إِلَى عَلِيٍّ فَقَالَ : يَا عَلِيُّ ، اشْرَبْ ثُمَّ أَخَذَ مِنْهُ فَضَرَبَ بِهِ جَبِينَهُ وَبَيْنَ كَتِفَيْهِ ثُمَّ قَالَ : أَهْلُ بَيْتِي أَذْهِبْ عَنْهُمُ الرِّجْزَ وَطَهِّرْهُمْ تَطْهِيرًا ، فَخَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأُمُّ أَيْمَنَ وَقَالَ : يَا عَلِيُّ أَهْلَكَ "

15211- Enes bildiriyor: Ömer b. el-Hattâb, Ebû Bekr'in yanına gidip: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) kızı Fâtıma'yla seni evlenmekten alıkoyan şey nedir?" diye sordu. Ebû Bekr: "Bana kızını vermez" dedi. Ömer: "Kızını seninle evlendirmezse kiminle evlendirir? Sen onun yanında insanların en üstünü ve İslam'ı kabul etmede en öncesisin" dedi. Ebû Bekr, Âişe'nin evine gidip: "Ey Âişe! Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) mutlu olduğu ve aranızın iyi olduğu bir zamanda, Fâtıma'yla evlenmek istediğimi kendisine söyle. Belki Allah bana bunu nasip eder" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) geldi. Âişe onu mutlu görünce dedi ki: "Ey Allah'ın Resûlü! Ebû Bekr, Fâtıma'yla evlenmek istiyor. Sana söylememi istedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Allah'ın bu konudaki emri gelsin"* buyurdu. Ebû Bekr, Âişe'nin yanına dönünce, Âişe: "Ey babacığım! Senin bana söylediğini Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) söylememiş olmayı isterdim" dedi.

Ebû Bekr, Ömer'i bulup, Âişe'nin kendisine söylediğini ona bildirdi. Ömer, kızı Hafsa'nın yanına giderek: "Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) aranızın iyi olduğu bir zamanda, beni ve Fâtıma'yı an. Belki Allah onu bana nasip eder. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Hafsa'yla karşılaşınca, Hafsa onun mutlu olduğunu gördü ve ona Fâtıma ve babasından bahsetti. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Allah'ın bu konudaki emri gelsin"*

buyurdu. Ömer, Hafsa'yı görünce, Hafsa dedi ki: "Babacığım! Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) hiçbir şey söylememiş olmayı isterdim."

Ömer, Ali b. Ebî Tâlib'in yanına gidip: "Neden Fâtıma'yı Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) istemiyorsun?" dedi. Ali: "Bana onu vermemesinden korkuyorum" dedi. Ömer: "Eğer sana vermezse kime verecek? Sen ona insanların en yakınısın" dedi. Ali, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına gitti. Onun ne Âişe, ne de Hafsa gibi aracılık yapacak kimsesi yoktu. Resûlullah'ı (sallallahu aleyhi vesellem) bulup: "Fâtıma'yla evlenmek istiyorum" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Evlen"* deyince Ali: "Yanımda, Hutamî zırhım dışında bir şeyim yoktur" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Toplayabildiğin kadar mal topla ve bana getir"* dedi. Ali, oniki ûkiyye, dörtyüz seksen (dirhem) getirdi ve Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onu Fâtıma'yla evlendirdi.

Paradan üç avuç alıp Ümmü Eymen'e verdi ve: *"Bir avucunu yemek için harca"* buyurdu. Zannedersem devamla: *"Kalanıyla da kadına lazım olan eşyaları al"* dedi. Çeyizi hazırlanıp onları evlerine götürdüğünde Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Ey Ali! Ben gelene kadar ailenle bir şey yapma"* buyurdu. Yanlarına gittiğinde Fâtıma örtünmüş, Ali ise oturuyordu. Ümmü Eymen evdeydi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Ey Ümmü Eymen! Bana bir bardak su getir"* dedi. Kendisine su dolu bir bardak getirince, ondan içtikten sonra içine tükürdü. Sonra onu Fâtıma'ya verdi. Fâtıma ondan içince Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bardağı ondan aldı ve alnına, omuzlarına ve göğsüne su serpti. Sonra bardağı Ali'ye verip: *"Ey Ali! İç!"* dedi. Ali suyu içince bardağı ondan aldı ve alnına ve omuz aralarına su serpti ve şöyle dua etti: *"Ehl-i beyt'im. Allahım! Onlardan kötülüğü kaldır ve onları tertemiz yap."* Sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ve Ümmü Eymen yanlarından çıktılar ve Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Ey Ali! (Artık bu) senin hanımındır"* buyurdu.[1]

١٥٢١٢ - وَفِي رِوَايَةٍ : قَالَ : خَطَبَ عَلِيٌّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ فَاطِمَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا إِلَى رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : وَذَكَرَ الحَدِيثَ.

رواه البزار وفيه محمد بن ثابت بن أسلم وهو ضعيف

15212- Bir rivayette ise: "Hz. Ali, Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem), kızı Fâtıma'yı istedi" ibaresi geçmektedir.

[1] Bezzâr (1409) rivayet etti.

★Bezzâr rivayet etti. Ravilerden Muhammed b. Sâbit b. Eslem zayıftır.[1]

١٥٢١٣ - حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ ، عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ ، عَنْ يَحْيَى بْنِ الْعَلاءِ الرَّازِيِّ ، عَنْ عَمِّهِ شُعَيْبِ بْنِ خَالِدٍ ، عَنْ حَنْظَلَةَ بْنِ سَبْرَةَ بْنِ الْمُسَيَّبِ بْنِ نَجِيَّةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَدِّهِ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : كَانَتْ فَاطِمَةُ تُذْكَرُ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلا يَذْكُرُهَا أَحَدٌ إِلا صَدَّ عَنْهُ حَتَّى يَئِسُوا مِنْهَا ، فَلَقِيَ سَعْدُ بْنُ مُعَاذٍ عَلِيًّا ، فَقَالَ : إِنِّي وَاللَّهِ مَا أَرَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَحْبِسُهَا إِلا عَلَيْكَ ، فَقَالَ لَهُ عَلِيٌّ : فَلِمَ تَرَ ذَلِكَ ؟ فَوَاللَّهِ مَا أَنَا بِوَاحِدِ الرَّجُلَيْنِ مَا أَنَا بِصَاحِبِ دُنْيَا يَلْتَمِسُ مَا عِنْدِي ، وَقَدْ عَلِمَ مَا لِي صَفْرَاءَ وَلا بَيْضَاءَ ، وَمَا أَنَا بِالْكَافِرِ الَّذِي يَتَرَفَّقُ بِهَا عَنْ دِينِهِ ، يَعْنِي يَتَأَلَّفُهُ بِهَا ، إِنِّي لأَوَّلُ مَنْ أَسْلَمَ ، فَقَالَ سَعْدٌ : فَإِنِّي أَعْزِمُ عَلَيْكَ لَتُفَرِّجَنَّهَا عَنِّي ، فَإِنَّ لِي فِي ذَلِكَ فَرَجًا ، فَقَالَ : أَقُولُ مَاذَا ؟ فَقَالَ : تَقُولُ جِئْتُ خَاطِبًا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ فَاطِمَةَ بِنْتَ مُحَمَّدٍ ، فَانْطَلَقَ عَلِيٌّ فَعَرَضَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ ثَقِيلٌ حَصِرٌ ، فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " كَأَنَّ لَكَ حَاجَةً يَا عَلِيُّ ؟ " ، قَالَ : أَجَلْ جِئْتُكَ خَاطِبًا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ فَاطِمَةَ بِنْتَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَرْحَبًا " كَلِمَةً ضَعِيفَةً ، فَرَجَعَ عَلِيٌّ إِلَى سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ ، فَقَالَ : قَدْ فَعَلْتُ الَّذِي أَمَرْتَنِي بِهِ ، فَلَمْ يَزِدْ أَنْ رَحَّبَ بِي بِكَلِمَةٍ ضَعِيفَةٍ ، فَقَالَ سَعْدٌ : أَنْكَحَكَ وَالَّذِي بَعَثَهُ بِالْحَقِّ إِنَّهُ لا خُلْفَ الآنَ وَلا كَذِبَ ، أَعْزِمُ عَلَيْكَ لَمَّا أَتَيْتَهُ غَدًا فَلَتَقُولَنَّ : يَا رَسُولَ اللَّهِ مَتَى تُبْنِينِي ؟ فَقَالَ عَلِيٌّ : هَذِهِ أَشَدُّ عَلَيَّ مِنَ الأُولَى ، أَوَلا أَقُولُ حَاجَتِي ؟ قَالَ : قُلْ كَمَا أَمَرْتُكَ فَانْطَلَقَ عَلِيٌّ ، فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ مَتَى تُبْنِينِي ؟ قَالَ : " غَدًا إِنْ شَاءَ اللَّهُ " ، ثُمَّ دَعَا بِلالا ، فَقَالَ : " يَا بِلالُ ، قَدْ زَوَّجْتُ ابْنَتِي ابْنَ عَمِّي ، وَأَنَا أُحِبُّ أَنْ يَكُونَ مِنْ سُنَّةِ أُمَّتِي الطَّعَامُ عِنْدَ النِّكَاحِ فَائْتِ الْغَنَمَ ، فَخُذْ شَاةً وَأَرْبَعَةَ أَمْدَادٍ ، أَوْ خَمْسَةٍ ، فَاجْعَلْ لِي قَصِيعَةً لَعَلِّي أَجْمَعُ الْمُهَاجِرِينَ وَالأَنْصَارَ ، فَإِذَا فَرَغْتَ مِنْهَا فَائْذَنِّي بِهَا " فَانْطَلَقَ فَفَعَلَ مَا أَمَرَهُ ، ثُمَّ جَاءَ بِقَصْعَةٍ فَوَضَعَهَا بَيْنَ يَدَيْهِ ، فَطَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي رَأْسِهَا ، ثُمَّ قَالَ : أَدْخِلْ عَلَيَّ النَّاسَ زُفَّةً زُفَّةً وَلا تُغَادِرَنَّ زُفَّةً إِلَى غَيْرِهَا ، يَعْنِي إِذَا فَرَغْتَ مِنْ زُفَّةٍ لَمْ تَعُدْ ثَانِيَةً ، فَجَعَلَ النَّاسُ يَرِدُونَ كُلَّمَا فَرَغَتْ زُفَّةٌ وَرَدَتْ أُخْرَى ، حَتَّى فَرَغَ النَّاسُ ، ثُمَّ عَمَدَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى فَضْلٍ مِنْهَا فَتَفَلَ فِيهَا وَبَارَكَ ، وَقَالَ : " يَا بِلالُ احْمِلْهَا إِلَى أُمَّهَاتِكَ ، وَقُلْ لَهُنَّ : كُلْنَ وَأَطْعِمْنَ مَنْ غَشِيَكُنَّ " ،

[1] Bezzâr (1410) rivayet etti.

ثُمَّ إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَامَ حَتَّى دَخَلَ عَلَى النِّسَاءِ ، فَقَالَ : " إِنِّي زَوَّجْتُ ابْنَتِي ابْنَ عَمِّي ، وَقَدْ عَلِمْتُنَّ مَنْزِلَتَهَا مِنِّي ، وَأَنَا دَافِعُهَا إِلَيْهِ فَدُونَكُنَّ ابْنَتُكُنَّ " فَقُمْنَ النِّسَاءُ إِلَيْهَا فَغَلَّفْنَهَا مِنْ طِيبِهِنَّ ، وَأَلْبَسْنَهَا مِنْ ثِيَابِهِنَّ ، وَحَلَّيْنَهَا مِنْ حُلِيِّهِنَّ ، ثُمَّ إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَخَلَ ، فَلَمَّا رَآهُ النِّسَاءُ وَثَبْنَ وَبَيْنَهُنَّ وَبَيْنَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سُتْرَةٌ ، وَتَخَلَّفَتْ أَسْمَاءُ بِنْتُ عُمَيْسٍ ، فَقَالَ لَهَا النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " كَمَا أَنْتِ ، عَلَى رِسْلِكِ مَنْ أَنْتِ ؟ " قَالَتْ : أَنَا الَّتِي أَحْرُسُ ابْنَتَكَ ، إِنَّ الْفَتَاةَ لَيْلَةَ يُبْنَى بِهَا ، لا بُدَّ لَهَا مِنِ امْرَأَةٍ تَكُونُ قَرِيبًا مِنْهَا إِنْ عُرِضَتْ لَهَا حَاجَةٌ ، أَوْ أَرَادَتْ شَيْئًا أَفْضَتْ بِذَلِكَ إِلَيْهَا ، قَالَ : " فَإِنِّي أَسْأَلُ إِلَهِي أَنْ يَحْرُسَكِ مِنْ بَيْنِ يَدَيْكِ ، وَمِنْ خَلْفِكِ ، وَعَنْ يَمِينِكِ ، وَعَنْ شِمَالِكِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ " ثُمَّ صَرَخَ بِفَاطِمَةَ ، فَأَقْبَلَتْ ، فَلَمَّا رَأَتْ عَلِيًّا جَالِسًا إِلَى جَنْبِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَصِرَتْ وَبَكَتْ ، فَأَشْفَقَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَكُونَ بُكَاؤُهَا لأَنَّ عَلِيًّا لا مَالَ لَهُ ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَا يُبْكِيكِ فَمَا أَلَوْتُكِ فِي نَفْسِي وَقَدْ أَصَبْتُ لَكِ خَيْرَ أَهْلِي ، وَايْمُ الَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ ، لَقَدْ زَوَّجْتُكِ سَعِيدًا فِي الدُّنْيَا ، وَإِنَّهُ فِي الآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ " فُلانٌ مِنْهَا ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " يَا أَسْمَاءُ ائْتِينِي بِالْمِخْضَبِ وَامْلَئِيهِ مَاءً " فَأَتَتْهُ أَسْمَاءُ بِالْمِخْضَبِ فَمَلأَتْهُ مَاءً ، ثُمَّ تَمَسَّحَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِيهِ وَغَسَلَ قَدَمَيْهِ وَوَجْهَهُ ، ثُمَّ دَعَا فَاطِمَةَ فَأَخَذَ كَفًّا مِنْ مَاءٍ فَضَرَبَ بِهِ عَلَى رَأْسِهَا ، وَكَفًّا بَيْنَ يَدَيْهَا ، ثُمَّ رَشَّ جِلْدَهُ وَجِلْدَهَا ، ثُمَّ الْتَزَمَهُمَا ، فَقَالَ : " اللَّهُمَّ إِنَّهُمَا مِنِّي وَأَنَا مِنْهُمَا ، اللَّهُمَّ كَمَا أَذْهَبْتَ عَنَّا الرِّجْسَ وَطَهَّرْتَنِي فَطَهِّرْهُمَا " ، ثُمَّ دَعَا بِمِخْضَبٍ آخَرَ ، ثُمَّ دَعَا عَلِيًّا فَصَنَعَ بِهِ كَمَا صَنَعَ بِهَا ، ثُمَّ دَعَا لَهُ كَمَا دَعَا لَهَا ، ثُمَّ قَالَ : " قُومَا إِلَى بَيْتِكُمَا ، جَمَعَ اللهُ بَيْنَكُمَا ، وَبَارَكَ فِي سِرِّكُمَا ، وَأَصْلَحَ بَالَكُمَا " ، ثُمَّ قَامَ فَأَغْلَقَ عَلَيْهِمَا بَابَهُ بِيَدِهِ ، قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ : فَأَخْبَرَتْنِي أَسْمَاءُ بِنْتُ عُمَيْسٍ أَنَّهَا رَمَقَتْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدْعُو لَهُمَا خَاصَّةً لا يُشْرِكُهُمَا فِي دُعَائِهِ أَحَدًا حَتَّى تَوَارَى فِي حِجْرِهِ"

رواه الطبراني وفيه يحيى بن يعلى وهو متروك.

15213- İbn Abbâs anlatıyor: Hz. Fâtıma, Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) isteniyordu. Fakat kim istediyse, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) ona olumlu cevap vermedi. Sonunda (isteyenler) umutlarını kestiler. Sa'd b. Muâz, Ali'yi bulup dedi ki: "Vallahi, görüyorum ki, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Fâtıma'yı sana vermek için herkesin isteğini geri çeviriyor." Ali: "Neden böyle düşünüyorsun? Vallahi ben, şu iki kişiden hiçbiri değilim: Ben dünyalığı olduğu için rağbet edilen

biri değilim. Bende ne altın, ne de gümüş olmadığını herkes biliyor. Yine ben, kalbi İslam'a ısındırılacak bir kâfir de değilim. İslam'ı ilk kabul eden kişiyim" dedi.

Sa'd dedi ki: "Beni bu sıkıntıdan kurtarman için sana ısrar ediyorum. Senin bunu yapmanla ben rahatlayacağım." Ali: "Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) ne diyeceğim?" deyince, Sa'd dedi ki: "Allah ve Resûlünden, Muhammed'in (sallallahu aleyhi vesellem) kızı Fâtıma'yı istemeye geldim, dersin."

Ali, isteksiz ve huzursuz bir şekilde Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına gitti. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), ona: *"Sanki bir şey isteyeceksin ey Ali!"* dedi. Ali: "Evet, Allah ve Resûlünden, Muhammed'in (sallallahu aleyhi vesellem) kızı Fâtıma'yı istemeye geldim" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), sadece: *"Hoş geldin"* dedi.

Sonra Ali, Sa'd'a dönerek dedi ki: "Bana söylediğini ona söyledim. Bana sadece: «*Hoş geldin*» dedi." Sa'd: "Onu hak olarak gönderene yemin olsun ki kızını sana verdi. O, şimdiye kadar sözünden dönmedi. Yalan söyleyen biri de değildir. Yarın ona gidip şöyle demeni istiyorum: "Ey Allah'ın Resûlü! Ne zaman beni evlendireceksin?"

Ali ise: "Benim için, bunu söylemek öncekinden daha zordur. Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem): «Ey Allah'ın Resûlü! Senden talebim ne oldu? desem olmaz mı?" karşılığını verdi. Sa'd: "Sana söylediğim gibi söyle" dedi. Ali gidip: "Ey Allah'ın Resûlü! Ne zaman beni evlendireceksin?" dedi.

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"İnşallah bu gece"* deyip Bilâl'i çağırdı ve dedi ki: *"Ey Bilâl! Kızımı, amcam oğluyla evlendirdim. Ben de, nikâh zamanında yemeğin ümmetimin sünnetinden olmasını istiyorum. Sürüye gidip bir koyun ve dört müd (buğday) al ve Muhacirler ile Ensâr'ı etrafında toplayacağım bir çanak hazırla. Bunu yapınca da beni çağır."*

Bilâl gidip emredileni yaptı ve çanağı getirip Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) önüne koydu. Resûlullah çanağın (sallallahu aleyhi vesellem) başında durdu ve: *"Halkı grup grup yanıma gönder. Hiçbir grup öbürünün önüne geçmesin"* buyurdu. Yani, yiyen grup bir daha gelmesin, demek istemişti. Halk sofraya gelmeye başladı. Her grup yiyip çıktığında diğeri geliyordu. Böylece bütün halk yemek yedi. Sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) yemekten artana yönelerek içine tükürdü ve bereket için dua etti ve: *"Ey Bilal! Bunu annelerinin (Resûlullah'ın hanımlarının) yanına götür ve onlara de ki: "Bundan yiyiniz ve yanınıza gelene de yediriniz"* dedi.

Sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) kalkıp kadınların yanına varıp: *"Ben kızımı amcam oğluyla evlendirdim. Siz kızımın benim yanımdaki değerini*

biliyorsunuz. Siz istemeseniz de onu Ali'ye vereceğim" buyurdu. Kadınlar kalkıp, Fâtıma'ya yanlarındaki güzel kokulardan sürüp ona elbiselerinden giydirdiler ve takılarından taktılar. Sonra Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanlarına girdiğini gördüklerinde gittiler. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), aradaki örtüyü kaldırdığında, Esmâ binti Umeys geriye çekildi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Yavaş ol! Sen kimsin?"* deyince, Esmâ: "Ben kızını bekliyorum. Bir kızın zifaf gecesi, muhakkak yanında ona ihtiyacı olduğunda yardım etmesi için veya bir sorunu olduğunda ona danışması için bir kadının bulunması gerekir" dedi. Resûlullah: *"Allah'tan, seni, önünden, ardından, sağından ve solundan şeytan tarafından gelecek şeylere karşı korumasını dilerim"* dedi.

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Fatıma'yı çağırdığı zaman geldi ve Ali'nin Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanında oturduğunu görünce sıkılıp ağlamaya başladı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Fâtıma'nın ağlama sebebinin, Ali'nin malının olmamasından dolayı olmasından endişe etti. Buyurdu ki: *"Neden ağlıyorsun? Senin iyiliğinden başka bir şey istemiyorum. Sana, ehlimin en hayırlısını seçtim. Canım elinde olana yemin ederim ki seni dünyada mutlu, âhirette ise salihlerden olan biriyle evlendirdim."*

Fâtıma bu sözler üzerine sakinleşti. Resûlullah: *"Ey Esmâ! Bana su dolu bir kap getir!"* buyurdu. Esmâ su kabını getirdi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) suya tükürdükten sonra suyla yüzünü ve ayaklarını meshetti. Sonra Fâtıma'yı çağırdı ve bir avuç su alıp onu Fâtıma'nın başına, bir avuç göğsüne, sonra Fâtıma'nın ve kendi vücuduna serpti. Sonra ona sarılarak şöyle dua etti: *"Allahım! O benden, ben de ondanım. Allahım! Benden kötülüğü giderdiğin ve temizlediğin gibi onları da temizle."*

Sonra bir su kabı daha istedi. Sonra Ali'yi çağırdı. Fâtıma'ya yaptığını ona da tekrarladı ve Fâtıma'ya dua ettiği gibi ona da dua etti. Sonra ikisine dedi ki: *"Evinize gidiniz. Allah sizi birbirinizden ayırmasın ve gidişatınıza bereket versin ve düşüncelerinizi düzeltsin."* Sonra kalkıp kendi eliyle kapıyı üzerlerine kapadı.

İbn Abbâs bildiriyor: Esmâ bana dedi ki: "Resûlullah'ı (sallallahu aleyhi vesellem) gözetledim; Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) odasına ulaşıncaya kadar başka hiç kimseyi katmadan sadece onlara dua etmeye devam etti."

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Yahyâ b. el-Alâ metruktur.

١٥٢١٤ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا أَبُو غَسَّانَ النَّهْدِيُّ ، ثنا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ حُمَيْدٍ الرُّوَاسِيُّ ، ثنا عَبْدُ الْكَرِيمِ بْنُ سَلِيطٍ ، عَنِ ابْنِ بُرَيْدَةَ ، عَنْ أَبِيهِ قَالَ : قَالَ نَفَرٌ مِنَ الأَنْصَارِ لِعَلِيٍّ : عِنْدَكَ فَاطِمَةُ ،

فَأَتَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَسَلَّمَ عَلَيْهِ ، فَقَالَ : " مَا حَاجَةُ ابْنِ أَبِي طَالِبٍ ؟ " قَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ذَكَرْتُ فَاطِمَةَ بِنْتَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ : " مَرْحَبًا ، وَأَهْلًا " ، لَمْ يَزِدْ عَلَيْهَا ، خَرَجَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ ، عَلَى أُولَئِكَ الرَّهْطِ مِنَ الأَنْصَارِ يَنْتَظِرُونَهُ ، قَالُوا : وَمَا ذَاكَ ؟ قَالَ : مَا أَدْرِي ، غَيْرَ أَنَّهُ قَالَ لِي : " مَرْحَبًا ، وَأَهْلًا " ، فَقَالُوا : يَكْفِيكَ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، إِحْدَاهُمَا أَعْطَاكَ الأَهْلَ وَالْمَرْحَبَ ، فَلَمَّا كَانَ بَعْدَ ذَلِكَ بَعْدَمَا زَوَّجَهُ ، قَالَ : " يَا عَلِيُّ إِنَّهُ لا بُدَّ لِلْعَرُوسِ مِنْ وَلِيمَةٍ " ، قَالَ سَعْدٌ : عِنْدِي كَبْشٌ ، وَجَمَعَ لَهُ رَهْطٌ مِنَ الأَنْصَارِ أَصْوُعًا مِنْ ذُرَةٍ ، فَلَمَّا كَانَ لَيْلَةَ الْبِنَاءِ ، قَالَ : " لا تُحْدِثْ شَيْئًا حَتَّى تَلْقَانِي " ، فَدَعَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَاءٍ ، فَتَوَضَّأَ مِنْهُ ثُمَّ أَفْرَغَهُ عَلَى عَلِيٍّ ، فَقَالَ : " اللَّهُمَّ بَارِكْ فِيهِمَا ، وَبَارِكْ لَهُمَا فِي بِنَائِهِم

رواه الطبراني والبزار بنحوه إلا أنه قال : قال نفر من الأنصار لعلي رضي الله عنه : لَوْ خَطَبْتَ فَاطِمَةَ. وقال في آخره : " اللَّهُمَّ بَارِكْ فِيهِمَا، وَبَارِكْ لَهُمَا فِي شِبْلَيْهِمَا " ورجالهما رجال الصحيح غير عبد الكريم بن سليط ووثقه ابن حبان.

15214- Bureyde anlatıyor: Ensâr'dan bazıları Hz. Ali'ye: "Fâtıma'nın yeri, senin yanındadır" dediler. Ali b. Ebî Tâlib, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) geldi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona: *"Hangi ihtiyaç için geldin, ey Ebu Tâlib'in oğlu?"* diye sordu. Ali: "Allah Resûlü'nün kızı Fatıma'yı istemeye geldim" diye cevap verdi.

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Hoş geldin, sefalar getirdin!"* dedi. Buna başka bir şey ilave etmedi. Ali, onu beklemekte olan Ensâr'ın yanına döndü. Onlar: "Ne oldu?" diye sorunca, Ali: "Bilmiyorum, o sadece: «*Hoş geldin, sefalar getirdin*» dedi" diye cevap verdi. Onlar: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) bu iki kelimeden birini bile söylemesi, sana olumlu cevap olarak yeter" dediler.

Ali'yi (kızıyla) evlendirdikten sonra: *"Ey Ali! Evlenen kişinin ziyafet vermesi gerekir"* dedi. Sa'd: "Bende bir koç var" dedi. Ensâr'dan da birkaç sâ' buğday topladı. Gerdek gecesi, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Ali'ye: *"Benimle görüşmeden bir şey yapma"* buyurdu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) su istedi. Onunla abdest aldı ve o sudan üzerlerine döktü ve şöyle dua etti: *"Allahım! Bu evlenmeyi onlara mübarek kıl ve evlerine bereket ihsan eyle."*

★Taberânî ve şu ifadelerle Bezzâr rivayette bulundu: Ensâr'dan bir grup, Hz. Ali'ye: "Fâtıma'yı istesen?" dediler... Sonunda: *"Allahım! Onlara ve çocuklarına bereket ver"* buyurdu.

★Ravileri, Abdulkerîm b. Salît dışında *Sahîh*'in ravileridir. İbn Hibbân da, onun güvenilir olduğunu söylemiştir.[1]

١٥٢١٥ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عِرْسٍ ، نا مَيْمُونُ بْنُ كُلَيْبٍ ، ثَنَا مُسْلِمُ بْنُ خَالِدٍ الزَّنْجِيُّ ، حَدَّثَنِي جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ ، قَالَ : " حَضَرْنَا عُرْسَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ وَفَاطِمَةَ بِنْتِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَمَا رَأَيْنَا عُرْسًا كَانَ أَحْسَنَ مِنْهُ حَيْسًا ، وَهَيَّأَ لَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ زَبِيبًا وَتَمْرًا ، فَأَكَلْنَا وَكَانَ فِرَاشُهُمَا لَيْلَةَ عُرْسِهِمَا إِهَابُ كَبْشٍ "

رواه البزار وفيه عبد الله بن ميمون القداح وهو ضعيف

15215- Câbir dedi ki: "Hz. Ali ve Fâtıma'nın düğününde bulunduk. Onların düğününden daha güzel bir düğün görmedik. Döşeklere lif doldurduk. Hurma ve kuru üzüm getirip yedik. Gerdek gecesi döşekleri bir koç postuydu."

★Bezzâr rivayet etti. Ravilerden Abdullah b. Meymûn el-Kaddâh zayıftır.[2]

١٥٢١٦ – حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الدَّبَرِيُّ ، عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ ، عَنْ مَعْمَرٍ ، عَنْ أَيُّوبَ ، عَنْ عِكْرِمَةَ ، أَوْ أَحَدِهِمَا ، شَكَّ عَبْدُ الرَّزَّاقِ ، أَنَّ أَسْمَاءَ بِنْتَ عُمَيْسٍ ، قَالَتْ : لَمَّا أُهْدِيَتْ فَاطِمَةُ إِلَى عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ لَمْ نَجِدْ فِي بَيْتِهِ إِلا رَمْلا مَبْسُوطًا وَوِسَادَةً حَشْوُهَا ، وَجَرَّةً وَكُوزًا ، فَأَرْسَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى عَلِيٍّ لا تُحْدِثَنَّ حَدِيثًا ، أَوْ قَالَ : " لا تَقْرَبَنَّ أَهْلَكَ حَتَّى آتِيَكَ " فَجَاءَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ : " أَثَمَّ أَخِي ؟ " فَقَالَتْ أُمُّ أَيْمَنَ وَهِيَ أُمُّ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ وَكَانَتْ حَبَشِيَّةً ، وَكَانَتِ امْرَأَةً صَالِحَةً : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، هَذَا أَخُوكَ وَزَوَّجْتَهُ ابْنَتَكَ ، وَكَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ آخَى بَيْنَ أَصْحَابِهِ ، وَآخَى بَيْنَ عَلِيٍّ وَنَفْسِهِ ، قَالَ : " إِنَّ ذَلِكَ يَكُونُ يَا أُمَّ أَيْمَنَ " قَالَتْ : فَدَعَا النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِإِنَاءٍ فِيهِ مَاءٌ ، فَقَالَ فِيهِ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَقُولَ ، ثُمَّ مَسَحَ بِهِ صَدْرَ عَلِيٍّ وَوَجْهَهُ ، ثُمَّ دَعَا فَاطِمَةَ فَقَامَتْ إِلَيْهِ تَعْثُرُ فِي مِرْطِهَا مِنَ الْحَيَاءِ ، فَنَضَحَ عَلَيْهَا مِنْ ذَلِكَ ، وَقَالَ لَهَا مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَقُولَ ، ثُمَّ قَالَ لَهَا : " إِنِّي لَمْ آلُكِ أَنْ أَنْكَحْتُكِ أَحَبَّ أَهْلِي إِلَيَّ " ، ثُمَّ رَأَى سَوَادًا مِنْ وَرَاءِ السِّتْرِ ، أَوْ مِنْ وَرَاءِ الْبَابِ ، فَقَالَ : " مَنْ هَذَا ؟ " قَالَتْ : أَسْمَاءُ ، قَالَ : " أَسْمَاءُ بِنْتُ عُمَيْسٍ ؟ " قَالَتْ : نَعَمْ يَا

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (1153) ve Bezzâr (1407) rivayet etti.

[2] Bezzâr (148) rivayet etti.

رَسُولَ اللَّهِ ، قَالَ : " جِئْتِ كَرَامَةً لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَعَ ابْنَتِهِ ؟ " قَالَتْ : نَعَمْ إِنَّ
الْفَتَاةَ لَيْلَةَ يُبْنَى بِهَا لا بُدَّ لَهَا مِنِ امْرَأَةٍ تَكُونُ قَرِيبًا مِنْهَا ، إِنْ عَرَضَتْ لَهَا حَاجَةٌ أَفْضَتْ
بِذَلِكَ إِلَيْهَا ، قَالَتْ : فَدَعَا لِي بِدُعَاءٍ ، فَإِنَّهُ لأَوْثَقُ عَمَلِي عِنْدِي ، ثُمَّ قَالَ لِعَلِيٍّ : " دُونَكَ
أَهْلَكَ " ، ثُمَّ خَرَجَ فَوَلَّى ، قَالَتْ : فَمَا زَالَ يَدْعُو لَهُمَا حَتَّى تَوَارَى فِي حِجْرِهِ"

15216- Esmâ binti Umeys bildiriyor: Hz. Fâtıma, Ali'ye verildiği zaman, Ali'nin evinde, serili bir kilim, içi lifle doldurulmuş bir yastık, bir testi ve bir bardaktan başka bir şey yoktu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Ali'ye: *"Ben gelmeden, bir şey yapma"* veya *"Ben gelmeden hanımına yaklaşma"* diye haber gönderdi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) gelip: *"Kardeşim nerede?"* diye sordu.

Usâme b. Zeyd'in annesi, Habeşî ve sâliha bir kadın olan Ümmü Eymen dedi ki: "Ey Allah'ın Resûlü! Sen, kızını onunla nikahladığına göre, o senin nasıl kardeşin olur?" Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), sahabeyi birbiriyle kardeş yapmış, Ali'yi de kardeşi olarak ilan etmişti. Dedi ki: *"Evet! O muhakkak böyledir ey Ümmü Eymen."*

Esmâ dedi ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), su dolu bir kap istedi. Sonra Allah'ın dilediği kadar bir şeyler söyledi. Sonra (su ile) Ali'nin göğsünü ve yüzünü sıvazladı. Sonra Fâtıma'yı çağırdı. Fatıma, utancından gözlerini elbisesine dikip duruyordu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), onun da üzerine o sudan serpti ve ona da Allah'ın dilediği kadar bir şeyler söyledikten sonra: *"Ben, seni, ailemin en hayırlısına nikahladım"* buyurdu.

Sonra örtünün veya kapının arkasında bir karaltı görünce: *"Kim o!"* diye seslendi. "Ben Esmâ'yım" deyince, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Esmâ binti Umeys mi?"* dedi. Kadın: "Evet, ey Allah'ın Resûlü!" dedi. Buyurdu ki: *"Resûlullah'a olan saygından dolayı mı (kızıyla birlikte) geldin?"* deyince, dedi ki: "Evet! Kız çocuğunun evleneceği gece yanında, ona yakın bir kadının, ihtiyacı olduğunda kendisine yardımcı olması için yanında olması gerekir."

Esmâ dedi ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bana dua etti. Bu benim en sağlam (güvendiğim) amelimdir." (Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Ali'ye: *"Eşine iyi bak"* buyurduktan sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) arkasını dönüp gitti ve evine varınca kadar onlara dua etmeye devam etti.

١٥٢١٧ – وفي رواية : حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا مُسْلِمُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ ، ثنا حَاتِمُ بْنُ وَرْدَانَ ، ح وَحَدَّثَنَا أَبُو مُسْلِمٍ الْكَشِّيُّ ، ثنا صَالِحُ بْنُ حَاتِمِ بْنِ وَرْدَانَ ، حَدَّثَنِي أَبِي ، ثنا أَيُّوبُ ، عَنْ أَبِي يَزِيدَ الْمَدِينِيِّ ، عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ عُمَيْسٍ ، قَالَتْ : كُنْتُ فِي زِفَافِ فَاطِمَةَ بِنْتِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَلَمَّا أَصْبَحْتُ جَاءَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَضَرَبَ الْبَابَ ، فَقَامَتْ إِلَيْهِ أُمُّ أَيْمَنَ ، فَفَتَحَتْ لَهُ الْبَابَ ، فَقَالَ : " يَا أُمَّ أَيْمَنَ ، ادْعِي لِي أَخِي " فَقَالَتْ : أَخُوكَ هُوَ ، أَيَّ كَلِمَةٍ يَمَانِيَةٍ ، وَتُنْكِحُهُ ابْنَتَكَ ؟ قَالَ : " يَا أُمَّ أَيْمَنَ ، ادْعِي لِي " ، فَسَمِعَ النِّسَاءُ صَوْتَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَتَحَشْحَشْنَ ، فَجَلَسْنَ فِي نَاحِيَةٍ ، ثُمَّ جَاءَ عَلِيٌّ فَدَعَا لَهُ وَنَضَحَ عَلَيْهِ مِنَ الْمَاءِ ، ثُمَّ قَالَ : " ادْعُوا لِي فَاطِمَةَ " فَجَاءَتْ وَهِيَ عَرِقَةٌ ، أَوْ حَرِقَةٌ ، مِنَ الْحَيَاءِ ، فَقَالَ لَهَا : " اسْكُتِي فَقَدْ أَنْكَحْتُكِ أَحَبَّ أَهْلِ بَيْتِي إِلَيَّ " " . فذكر نحوه

رواه كله الطبراني ورجال الرواية الأولى رجال الصحيح.

15217- Esmâ binti Umeys, başka bir rivayette şöyle bildiriyor: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) kızı Fâtıma'nın zifafında ben de vardım. Sabah olunca Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) gelip kapıyı çaldı. Ümmü Eymen kalkıp kendisine kapıyı açtı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Ümmü Eymen'e: *"Ey Ümmü Eymen! Bana kardeşimi çağır"* dedi. Ümmü Eymen: "Ey Allah'ın Resûlü! Sen, kızını onunla nikahladığına göre, o senin nasıl kardeşin olur?" karşılığını verdi. Resûlullah: *"Ey Ümmü Eymen! Bana Ali'yi çağır"* dedi. Kadınlar, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) sesini duyunca, dağılıp bir kenara oturdular. Sonra Ali geldi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Ali'ye dua edip üzerine su serpti ve dedi ki: *"Bana Fâtıma'yı çağırın."* Fâtıma utancından terlemiş bir şekilde geldi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona: *"Sus! Seni Ehl-i beyt'imden en sevdiğim kişiyle evlendirdim"* dedi. Ravi devamla hadisi zikretti.

★Bu hadisin hepsini Taberânî rivayet etti. Birinci hadisin ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.

١٥٢١٨ – ثنا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ، نا أَبُو نُعَيْمٍ، ثنا عَبْدُ السَّلامِ بْنُ حَرْبٍ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ السَّائِبِ، أَخْبَرَنِي أَبِي، عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ : لَمَّا جَهَّزَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَاطِمَةَ إِلَى عَلِيٍّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا بَعَثَ مَعَهَا بِخَمِيلٍ قَالَ عَطَاءُ : مَا الْخَمِيلُ ؟ قَالَ : قَطِيفَةٌ وَوِسَادَةٌ مِنْ أَدَمٍ حَشْوُهَا لِيفٌ وَإِذْخِرٍ وَقِرْبَةٍ . كَانَا يَفْتَرِشَانِ الْخَمِيلَ وَيَلْتَحِفَانِ بِنِصْفِهِ"

رواه الطبراني وفيه عطاء بن السائب وقد اختلط.

15218- Abdullah b. Amr bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Fâtıma'yı Ali'yle evlendirmek için hazırladığı zaman, onunla birlikte çeyiz olarak bir bohça gönderdi." Atâ: "O bohçanın içinde ne vardı?" diye sorunca (ravi) dedi ki: "Saçaklı bir örtü, içi lif ve ızhır'la doldurulmuş deri bir yastık ve bir testi. Örtünün yarısını yayıp üzerinde uyuyorlar, diğer yarısıyla örtünüyorlardı."

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Atâ b. es-Sâib'in ezberi bozulmuştur.

١٥٢١٩ – حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عِرْقٍ الْحِمْصِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ مُصَفًّى ، ثنا عَمْرُو بْنُ صَالِحٍ ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي عَرُوبَةَ ، عَنْ قَتَادَةَ ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ ، عَنْ أُمِّ أَيْمَنَ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " زَوَّجَ ابْنَتَهُ فَاطِمَةَ ، عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ ، وَأَمَرَهُ أَنْ لا يَدْخُلَ عَلَى أَهْلِهِ حَتَّى يَجِيئَهُ ، فَجَاءَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " . فَذَكَرَ الْحَدِيثَ "

قلت : روى هذا في ترجمة أم أيمن و لم يذكر قبله ولا بعده ما يناسبه والله أعلم رواه الطبراني

15219- Ümmü Eymen der ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), kızı Fâtıma'yı Ali b. Ebî Tâlib'le evlendirdi ve Ali'ye, kendisi gelinceye kadar hanımının yanına girmemesini emretti. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) geldi ve dedi ki..." Ravi hadisin devamını aktarır.

Derim ki: "Bu hadis, Ümmü Eymen'in menkıbesinde rivayet edilmiştir. Bundan ne önce, ne de sonra buna uygun düşen bir şey zikredilmemiştir. Allah en doğrusunu bilir.

★Taberânî rivayet etti.[1]

١٥٢٢٠ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا أَبُو النَّضْرِ حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَاقَ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ أَبِى رَافِعٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أُمِّ سَلْمَى قَالَتِ اشْتَكَتْ فَاطِمَةُ شَكْوَاهَا الَّتِى قُبِضَتْ فِيهِ فَكُنْتُ أُمَرِّضُهَا فَأَصْبَحَتْ يَوْماً كَأَمْثَلِ مَا رَأَيْتُهَا فِى شَكْوَاهَا تِلْكَ . قَالَتْ وَخَرَجَ عَلِيٌّ لِبَعْضِ حَاجَتِهِ فَقَالَتْ يَا أُمَّهِ اسْكُبِى لِى غُسْلاً. فَسَكَبْتُ لَهَا غُسْلاً فَاغْتَسَلَتْ كَأَحْسَنِ مَا رَأَيْتُهَا تَغْتَسِلُ ثُمَّ قَالَتْ يَا أُمَّهْ أَعْطِينِى ثِيَابِىَ الْجُدُدَ. فَأَعْطَيْتُهَا فَلَبِسَتْهَا ثُمَّ قَالَتْ يَا أُمَّهْ قَدِّمِى لِى فِرَاشِى وَسَطَ الْبَيْتِ. فَفَعَلْتُ وَاضْطَجَعَتْ وَاسْتَقْبَلَتِ الْقِبْلَةَ وَجَعَلَتْ يَدَهَا تَحْتَ خَدِّهَا ثُمَّ قَالَتْ يَا أُمَّهْ إِنِّى مَقْبُوضَةٌ الآنَ وَقَدْ تَطَهَّرْتُ فَلاَ يَكْشِفُنِى أَحَدٌ. فَقُبِضَتْ مَكَانَهَا. قَالَتْ فَجَاءَ عَلِىٌّ فَأَخْبَرْتُهُ"

رواه احمد وفيه من لم اعرفه.

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (25/91) rivayet etti.

15220- Ubeydullah b. Ali b. Ebî Râfi, babasından, o da Ümmü Selmâ'dan bildiriyor: Vefatına sebep olan hastalığında Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) kızı Fâtıma'nın tedavisini ben yapıyordum. Bir sabah, hastayken her zaman gördüğüm gibi uyandı. Hz. Ali bazı ihtiyaçları için dışarıya çıktı. Fâtıma, bana: "Anneciğim! Bana yıkanmam için su hazırla" dedi. Ona su hazırladım. Daha önce görmediğim şekilde güzel yıkandı. Sonra: "Anneciğim! Bana yeni elbiselerimi ver" dedi. Ona elbiselerini verdim, giyindi ve dedi ki: "Anneciğim! Bana evin ortasına bir döşek aç." Ona bir döşek açtım yatıp kıbleye döndü ve elini yanağının altına koyup dedi ki: "Anneciğim! Ben şimdi öleceğim. Yıkandım. Beni kimse açmasın." Olduğu yerinde vefat etti. Ali gelince olanları ona haber verdim.[1]

★Ahmed rivayet etti. Ravilerden tanımadığım vardır.

١٥٢٢١ - حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الدَّبَرِيُّ ، عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ ، عَنْ مَعْمَرٍ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَقِيلٍ ، أَنَّ فَاطِمَةَ " لَمَّا حَضَرَتْهَا الْوَفَاةُ ، أَمَرَتْ عَلِيًّا فَوَضَعَ لَهَا غُسْلا ، فَاغْتَسَلَتْ وَتَطَهَّرَتْ ، وَدَعَتْ بِثِيَابِ أَكْفَانِهَا ، فَأُتِيَتْ بِثِيَابٍ غِلاظٍ خَشِنٍ وَلَبِسَتْهَا ، وَمَسَّتْ مِنَ الْحَنُوطِ ، وَأَمَرَتْ عَلِيًّا أَنْ لا تُكْشَفَ إِذَا قُبِضَتْ ، وَأَنْ تُدْرَجَ كَمَا هِيَ فِي ثِيَابِهَا " فَقُلْتُ لَهُ : هَلْ عَلِمْتَ أَحَدًا فِعْلَ ذَلِكَ ؟ قَالَ : نَعَمْ ، كَثِيرَ بْنَ عَبَّاسٍ وَكَتَبَ فِي أَطْرَافِ أَكْفَانِهِ يَشْهَدُ كَثِيرُ بْنُ عَبَّاسٍ أَنَّ لا إِلَهَ إِلا اللَّهُ"

رواه الطبراني وعبد الله بن محمد لم يدرك القصة فالإسناد منقطع.

15221- Abdullah b. Muhammed b. Akîl anlatıyor: Hz. Fâtıma'nın vefat ânı geldiği zaman Hz. Ali'ye, gusletmesi için su hazırlamasını söyledi. Su hazırlanınca gusledip temizlendi ve kefeninin getirilmesini istedi. Kendisine kalın ve sert kumaştan olan kefeni getirildi. Onları giydi ve koku süründü. Sonra Ali'ye, vefat ettiği zaman elbiselerinin çıkarılmamasını ve giysileriyle defnedilmesini söyledi. Raviye: "Daha önce böyle yapan birini duydun mu?" diye sorduğumda, dedi ki: "Evet! Kesîr b. El-Abbâs öyle yaptı ve kefeninin kenarlarına «Kesîr b. el-Abbâs, Allah'tan başka ilah olmadığına şehadet eder» diye yazdırdı."[2]

---

[1] Ahmed (6/461/62), İbnu'l-Cevzî el-*Mevdûât*'ı (3/276,277) ile *el-İlelu'l-Mütenâhiye*'sinde (419) rivayet etti. Ravilerinin tümü bilinen ravilerdir. İbn Hacer el-Askalânî bunu destekleyen rivayet sayesinde bu hadisin uydurma olduğu iddiasını kabul etmemiştir. *el-Kavlu'l-Müsedded*'e (s. 100-101) bakınız.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (22/399) rivayet etti.

★Taberânî rivayet etti. Abdullah b. Muhammed olaya yetişememiştir. Bu nedenle isnâdında kopukluk vardır.

١٥٢٢٢ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحِيمِ الْبَرْقِيُّ ، ثنا عَبْدُ الْمَلِكِ بْنِ هِشَامٍ ، ثنا زِيَادُ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْبَكَّائِيُّ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَاقَ ، قَالَ : " تُوُفِّيَتْ فَاطِمَةُ وَهِيَ بِنْتُ ثَمَانٍ وَعِشْرِينَ ، وَكَانَ مَوْلِدُهَا وَقُرَيْشٌ تَبْنِي الْكَعْبَةَ وَبَنَتْ قُرَيْشٌ الْكَعْبَةَ قَبْلَ مَبْعَثِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِسَبْعِ سِنِينَ وَسِتَّةِ أَشْهُرٍ ، وَأَقَامَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَكَّةَ عَشَرَ سِنِينَ بَعْدَ مَبْعَثِهِ ، ثُمَّ هَاجَرَ فَأَقَامَ عَشْرًا ، ثُمَّ عَاشَتْ فَاطِمَةُ بَعْدَهُ سِتَّةَ أَشْهُرٍ ، وَتُوُفِّيَتْ سَنَةَ إِحْدَى عَشْرَةَ مِنَ الْهِجْرَةِ "

رواه الطبراني ورجاله إلى ابن إسحاق ثقات.

15222- Muhammed b. İshâk bildiriyor: Hz. Fâtıma, yirmisekiz yaşında vefat etti. Kureyş Kâbe'yi yaparken, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) peygamberlik gelmeden yedi sene altı ay önce doğdu. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), kendisine peygamberlik geldikten sonra on sene Mekke'de ikamet etti. Sonra hicret etti ve Medine'de on sene yaşadı. Fâtıma, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) vefatından sonra altı ay yaşadı ve Hicret'in 11. yılında vefat etti.

★Taberânî rivayet etti. İbn İshâk dışındaki ravileri güvenilirdir.

١٥٢٢٣ - حَدَّثَنَا عُبَيْدُ بْنُ غَنَّامٍ ، قَالَ : سَمِعْتُ أَبَا بَكْرِ بْنَ أَبِي شَيْبَةَ ، يَقُولُ : " تُوُفِّيَتْ فَاطِمَةُ بِنْتُ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهِيَ بِنْتُ سَبْعٍ وَعِشْرِينَ سَنَةً "

رواه الطبراني.

15223- Ebû Bekr b. Ebî Şeybe dedi ki: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) kızı Fâtıma, 27 yaşında vefat etti."

★Taberânî rivayet etti.[1]

١٥٢٢٤ - وَعَنْ اِبْنِ جُرَيْجٍ قَالَ : قَالَ لِي غَيْرُ وَاحِدٍ : كَانَتْ فَاطِمَةُ أَصْغَرُ وَلَدِ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَحَبَّهُنَّ إِلَيْهِ . وَزَعَمَ الزُّبَيْرُ بْنُ بَكَّارٍ أَنَّ رُقَيَّةَ أَصْغَرُ مِنْ فَاطِمَةَ"

رواه الطبراني ورجاله إلى ابن جريج رجال الصحيح

15224- İbn Cüreyc bildiriyor: Birden çok kişi bana dedi ki: "Fâtıma, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) en küçük ve en çok sevdiği

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (22/399) rivayet etti.

çocuğuydu." Zübeyr b. Bekkâr ise Rukiye'nin, Fâtıma'dan daha küçük olduğunu iddia etti.

★Taberânî rivayet etti. İbn Cüreyc dışındaki ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٥٢٢٥ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ الْمَدِينِيُّ ، فُسْتُقَةُ ، قَالَ : " وَكَانَتْ فَاطِمَةُ بِنْتُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تُكَنَّى أُمَّ أَبِيهَا ، يُقَالُ : كَانَتْ أَصْغَرَ وَلَدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ خَدِيجَةَ ، وَيُقَالُ : بَلْ كَانَتْ تَوْءَمَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "

في الطبراني منقطع الإسناد

15225- Muhammed b. Ali el-Medînî Fustuka bildiriyor: "Fâtıma, Ümmü ebîhâ olarak künyelenirdi. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), Hatice'den olan en küçük çocuğuydu. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) oğlu Abdullah'ın ikiziydi."

★Taberânî içinde kopukluk olan isnâdla.[2]

١٥٢٢٦ - حَدَّثَنَا أَبُو زُرْعَةَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَمْرٍو، ثنا أَبُو الْيَمَانِ الْحَكَمُ بْنُ نَافِعٍ، أَخْبَرَنَا شُعَيْبُ بْنُ أَبِي حَمْزَةَ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ عُرْوَةَ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ : تُوُفِّيَتْ فَاطِمَةُ بَعْدَ وَفَاةِ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِسِتَّةِ أَشْهُرٍ وَدَفَنَهَا عَلِيٌّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ لَيْلاً"

رواه الطبراني بأسانيد ورجال أحدها رجال الصحيح.

15226- Hz. Âişe dedi ki: "Hz. Fâtıma, Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) altı ay sonra vefat etti. Onu Ali b. Ebî Tâlib, geceleyin defnetti."

★Taberânî, değişik isnâdlarla rivayet etti. Birinin ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[3]

١٥٢٢٧ - حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الدَّبَرِيُّ ، عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ ، عَنِ ابْنِ عُيَيْنَةَ ، عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ ، قَالَ : " مَكَثَتْ فَاطِمَةُ بَعْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثَلاثَةَ أَشْهُرٍ ، وَمَا رُئِيَتْ ضَاحِكَةً بَعْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلا أَنَّهُمْ قَدْ أَمْتَرُوا فِي طَرَفِ نَابِهَا "

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح إلا أن أبا جعفر لم يدرك القصة.

15227- Ebû Câfer (Muhammed b. Ali) bildiriyor: "Hz. Fâtıma Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) sonra üç ay yaşadı. Hz. Peygamber'in

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (22/397) rivayet etti.
[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (22/397) rivayet etti.
[3] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (22/396-399) rivayet etti.

(sallallahu aleyhi vesellem) vefatından sonra güldüğü görülmedi. Sadece (tebessüm ederken) azı dişlerinin kenarını gördüler."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir. Fakat Ebû Câfer olaya şahid olmamıştır.

١٥٢٢٨ - حَدَّثَنَا أَبُو مُسْلِمٍ ، قَالَ : نا عَبْدُ الْحَمِيدِ بْنُ بَحْرٍ الزَّهْرَانِيُّ ، قَالَ : نا خَالِدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْوَاسِطِيُّ ، عَنْ بَيَانٍ أَبِي بِشْرٍ ، عَنِ الشَّعْبِيِّ ، عَنْ أَبِي جُحَيْفَةَ ، عَنْ عَلِيٍّ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ قِيلَ : يَا أَهْلَ الْجَمْعِ ، غُضُّوا أَبْصَارَكُمْ تَمُرُّ فَاطِمَةُ بِنْتُ مُحَمَّدٍ ، فَتَمُرُّ وَعَلَيْهَا رَيْطَتَانِ خَضْرَاوَانِ "

رواه الطبراني في الكبير والأوسط وفيه عبد الحميد بن بحر وهو ضعيف.

15228- Ali b. Ebî Tâlib, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu nakleder: *"Kıyamet günü şöyle denir: "Ey topluluk! Gözlerinizi çeviriniz, Muhammed'in kızı Fâtıma geçiyor. Fâtıma, üzerinde iki yeşil (veya kırmızı) elbiseyle geçecektir."*

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr* ile *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden Abdulhamîd b. Bahr zayıftır.[1]

بَابٌ مَا جَاءَ فِي فَضْلِ زَيْنَبَ بِنْتِ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Kızı Zeyneb'in Fazileti

١٥٢٢٩ - عَنْ اِبْنِ جُرَيْجٍ قَالَ : قَالَ لِي غَيْرُ وَاحِدٍ : كَانَتْ زَيْنَبُ بِنْتَ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَكْبَرُ بَنَاتِ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ"

رواه الطبراني ورجاله إلى ابن جريج رجال الصحيح.

15229- İbn Cüreyc bildiriyor: Birden çok kişi bana: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) kızı Zeyneb, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) kızlarının en büyüğüydü" dedi.

★Taberânî rivayet etti. İbn Cüreyc'e kadar ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[2]

١٥٢٣٠ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا الزُّبَيْرُ بْنُ بَكَّارٍ ، قَالَ : فَوُلِدَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْقَاسِمُ وَهُوَ أَكْبَرُ وَلَدِهِ ، ثُمَّ زَيْنَبُ ، قَالَ : وَكَانَتْ زَيْنَبُ بِنْتَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (180), (22/400) ve İbnu'l-Cevzî el-*Mevdûât*'ında (1/423) rivayet etti.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (22/424) rivayet etti.

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عِنْدَ أَبِي الْعَاصِ بْنِ الرَّبِيعِ بْنِ عَبْدِ الْعُزَّى بْنِ عَبْدِ شَمْسٍ ، فَوَلَدَتْ لَهُ عَلِيًّا ، وَأُمَامَةَ ، كَانَ عَلِيٌّ مُسْتَرْضَعًا فِي بَنِي غَاضِرَةَ فَافْتَصَلَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَبُوهُ يَوْمَئِذٍ مُشْرِكٌ ، وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَنْ شَارَكَنِي فِي شَيْءٍ فَأَنَا أَحَقُّ بِهِ ، وَأَيُّمَا كَافِرٍ شَارَكَ مُسْلِمًا فِي شَيْءٍ فَهُوَ أَحَقُّ بِهِ مِنْهُ " ، قَالَ الزُّبَيْرُ : وَحَدَّثَنِي عُمَرُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ الْمُؤَمَّلُ ، قَالَ : تُوُفِّيَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي الْعَاصِ بْنِ الرَّبِيعِ بْنِ زَيْنَبَ بِنْتِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَدْ نَاهَزَ الْحُلُمَ ، وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَرْدَفَهُ عَلَى رَاحِلَتِهِ يَوْمَ الْفَتْحِ"

رواه الطبراني وعمر بن أبي بكر متروك.

15230- Zübeyr b. Bekkâr bildiriyor: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Kâsım adındaki oğlu dünyaya geldi. O, en büyük çocuğudur. Sonra Zeyneb gelir. Zeyneb, Ebu'l-Âs b. er-Rabî b. Abdişems ile evlenmişti. Ona, Ali ve Umâme adında iki çocuk doğurdu. Ali, Benî Ğâdir kabilesine süt anneye verilmişti. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onu sütannesinden ayırdı. O zaman Ali'nin babası müşrikti. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: *"Kim benimle bir şeyde ortak olursa, ben o şeyde daha çok hak sahibiyim. Hangi kâfir, bir müslümanla bir şeyde ortak olursa, Müslüman olan o şeyde daha fazla hak sahibidir (Çocuğun anne babasından biri kâfir olursa çocuğu alma hakkı Müslüman olan kişidedir.)"*

Zübeyr der ki: Ömer b. Ebî Bekr el-Mu'emmel, bana dedi ki: "Ali b. Ebi'l-Âs b. er-Rabî b. Zeyneb binti Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bülûğ çağında vefat etti. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Fetih günü onu devesinin arkasına bindirmişti."

★Taberânî rivayet etti. Ömer b. Ebî Bekr metrûktur.[1]

١٥٢٣١ - دَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ الْعَلافُ الْمِصْرِيُّ ، ثنا سَعِيدُ بْنُ أَبِي مَرْيَمَ ، أنا يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ ، ثنا يَزِيدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْهَادِ ، حَدَّثَنِي عُمَرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُرْوَةَ بْنِ الزُّبَيْرِ ، عَنْ عُرْوَةَ بْنِ الزُّبَيْرِ ، عَنْ عَائِشَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا قَدِمَ الْمَدِينَةَ خَرَجَتِ ابْنَتُهُ زَيْنَبُ مِنْ مَكَّةَ مَعَ كِنَانَةَ أَوِ ابْنِ كِنَانَةَ فَخَرَجُوا فِي أَثَرِهَا ، فَأَدْرَكَهَا هَبَّارُ بْنُ الأَسْوَدِ فَلَمْ يَزَلْ يَطْعَنُ بَعِيرَهَا بِرُمْحِهِ حَتَّى صَرَعَهَا ، وَأَلْقَتْ مَا فِي بَطْنِهَا وَهُرِيقَتْ دَمًا فَتَحَمَّلَتْ ، وَاشْتَجَرَ فِيهَا بَنُو هَاشِمٍ وَبَنُو أُمَيَّةَ ، فَقَالَتْ بَنُو أُمَيَّةَ : نَحْنُ أَحَقُّ بِهَا ، وَكَانَتْ تَحْتَ ابْنِهِمْ أَبِي الْعَاصِ ، وَكَانَتْ عِنْدَ هِنْدَ بِنْتِ عُتْبَةَ بْنِ رَبِيعَةَ ، وَكَانَتْ تَقُولُ لَهَا هِنْدٌ : هَذَا فِي سَبَبِ أَبِيكِ ، فَقَالَ

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (22/424) rivayet etti.

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِزَيْدِ بْنِ حَارِثَةَ : أَلا تَنْطَلِقُ فَتَجِيءَ بِزَيْنَبَ ، فَقَالَ : بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ ، قَالَ : فَخُذْ خَاتَمِي فَأَعْطِهَا إِيَّاهُ ، فَانْطَلَقَ زَيْدٌ فَلَمْ يَزَلْ يَتَلَطَّفُ حَتَّى لَقِيَ رَاعِيًا ، فَقَالَ : لِمَنْ تَرْعَى ؟ فَقَالَ : لأَبِي الْعَاصِ ، فَقَالَ : لِمَنْ هَذِهِ الْغَنَمُ ، فَقَالَ : لِزَيْنَبَ بِنْتِ مُحَمَّدٍ فَسَارَ مَعَهُ شَيْئًا ، ثُمَّ قَالَ : هَلْ لَكَ فِي أَنْ أُعْطِيَكَ شَيْئًا تُعْطِيهَا إِيَّاهُ وَلا تَذْكُرُهُ لأَحَدٍ ؟ قَالَ : نَعَمْ ، فَأَعْطَاهُ الْخَاتَمَ وَانْطَلَقَ الرَّاعِي فَأَدْخَلَ غَنَمَهُ وَأَعْطَاهَا الْخَاتَمَ فَعَرَفَتْهُ ، وَقَالَتْ : مَنْ أَعْطَاكَ هَذَا ، قَالَ رَجُلٌ : قَالَتْ : فَأَيْنَ تَرَكْتَهُ ؟ قَالَ : بِمَكَانِ كَذَا وَكَذَا فَسَكَتَتْ حَتَّى إِذَا كَانَ اللَّيْلُ خَرَجَتْ إِلَيْهِ فَلَمَّا جَاءَتْهُ ، قَالَ لَهَا : ارْكَبِي بَيْنَ يَدَيَّ عَلَى بَعِيرِهِ ، قَالَتْ : لا ، وَلَكِنِ ارْكَبْ أَنْتَ بَيْنَ يَدَيَّ فَرَكِبَ وَرَكِبَتْ وَرَاءَهُ حَتَّى أَتَتْ ، فَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَقُولُ : هِيَ خَيْرُ بَنَاتِي أُصِيبَتْ فِيَّ ، فَبَلَغَ ذَلِكَ عَلِيَّ بْنَ حُسَيْنٍ فَانْطَلَقَ إِلَى عُرْوَةَ فَقَالَ : مَا حَدِيثٌ بَلَغَنِي عَنْكَ أَنَّكَ تُحَدِّثُهُ تُنْقِصُ فِيهِ حَقَّ فَاطِمَةَ ؟ فَقَالَ عُرْوَةُ : وَاللَّهِ مَا أُحِبُّ أَنَّ لِي مَا بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ ، وَإِنِّي أَنْتَقِصُ لِفَاطِمَةَ حَقًّا هُوَ لَهَا ، وَأَمَّا بَعْدَ ذَلِكَ إِنِّي لا أُحَدِّثُ بِهِ أَبَدًا"

رواه الطبراني في الكبير والأوسط بعضه ورواه البزار ورجاله رجال الصحيح.

15231- Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) hanımı Hz. Âişe dedi ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Medine'ye geldiği zaman, kızı Zeyneb, Kinâne (veya İbn Kinâne) ile beraber Mekke'den çıktı. (Mekke'dekiler) Onu bulmak için çıktıklarında Hebbâr b. el-Esved ona yetişti. Zeyneb'in bindiği deveye mızrağıyla devamlı vurarak, Zeyneb'in karnındaki çocuğu düşürmesine sebep oldu. Çok kan kaybetti. Onu taşıyıp götürdüler. Zeyneb'e sahip çıkma konusundan dolayı Hâşim oğulları ile Umeyye oğulları birbirine girdi. Umeyye oğulları: "Onu almak bizim hakkımızdır" dediler. Çünkü amcaları oğlu olan Ebu'l-Âs'ın nikahı altındaydı. Zeyneb, Hind binti Utbe b. Rabî'a'nın yanındaydı. Hind ona şöyle derdi: "Bütün bunlar baban sebebiyle olmaktadır."

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Zeyd b. Hârise'ye: *"Gidip Zeyneb'i getirir misin?"* deyince, Zeyd: "Olur getiririm, ey Allah'ın Resûlü!" dedi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Yüzüğümü al, ona ver"* dedi. Zeyd gizlenerek Mekke'ye geldi. Bir çoban görünce: "Kim için çobanlık yapıyorsun?" diye sordu. Çoban: "Ebu'l-Âs için" dedi. Zeyd: "Bu koyunlar kimin?" deyince: "Muhammed'in kızı Zeyneb'in" dedi. Zeyd onunla bir müddet yürüdükten sonra dedi ki: "Sana bir şey versem, onu kimseye söylemeden Zeyneb'e verir misin?" Çoban: "Veririm" deyip

yüzüğü alıp gitti. Koyunlarını (ağıla) soktuktan sonra yüzüğü Zeyneb'e verdi.

Zeyneb, yüzüğü tanıdı ve: "Bunu sana kim verdi?" diye sordu. Çoban: "Bir adam" deyince, Zeyneb: "Onu nerede bıraktın?" dedi. Çoban: "Şöyle şöyle bir yerde" dedi. Zeyneb bekledi ve gece olunca Zeyd'in yanına gitti. Yanına vardığında Zeyd ona: "Önüme bin!" dedi. Zeyneb ise: "Hayır sen benim önüme bin!" dedi. Zeyd bindi, Zeyneb de Medine'ye varana kadar onun arkasına bindi.

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Zeyneb kızlarımın en hayırlısıdır"* derdi. Bu söz, Ali b. Hüseyin'in kulağına gidince Urve'nin yanına gidip: "Senden duyduğum bu söz nedir. Fâtıma'nın hakkını (değerini) azaltıyorsun?" dedi. Urve dedi ki: "Vallahi yeryüzündeki doğudan batıya kadar olan herşeyin benim olması, Fâtıma'nın hakkı olan bir şeyi eksiltmemden daha hoş değildir. Bundan sonra bunu kesinlikle bir daha söylemem."

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr* ile *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında ve bir kısmını Bezzâr rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

١٥٢٣٢ – حَدَّثَنَا عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ يَحْيَى بْنِ بُكَيْرٍ ، قَالَ : حَدَّثَنِي أَبِي ، قَالَ : نَا ابْنُ لَهِيعَةَ ، قَالَ : نَا مُوسَى بْنُ جُبَيْرٍ ، عَنْ عِرَاكِ بْنِ مَالِكٍ ، عَنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْحَارِثِ بْنِ هِشَامٍ ، عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ ، أَنَّ زَيْنَبَ بِنْتَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُهَاجِرًا اسْتَأْذَنَتْ أَبَا الْعَاصِ بْنَ رَبِيعٍ زَوْجَهَا أَنْ تَذْهَبَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَأَذِنَ لَهَا فَقَدِمَتْ عَلَيْهِ ، ثُمَّ إِنَّ أَبَا الْعَاصِ لَحِقَ بِالْمَدِينَةِ ، فَأَرْسَلَ إِلَيْهَا : أَنْ خُذِي لِي أَمَانًا مِنْ أَبِيكِ ، فَخَرَجَتْ فَاطَّلَعَتْ بِرَأْسِهَا مِنْ بَابِ حُجْرَتِهَا ، وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الصُّبْحِ يُصَلِّي بِالنَّاسِ ، فَقَالَتْ : يَا أَيُّهَا النَّاسُ ، أَنَا زَيْنَبُ بِنْتُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَإِنِّي قَدْ أَجِرْتَ أَبَا الْعَاصِ ، فَلَمَّا فَرَغَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الصَّلاةِ ، قَالَ : " يَا أَيُّهَا النَّاسُ ، إِنِّي لَمْ أَعْلَمْ بِهَذَا حَتَّى سَمِعْتُمُوهُ ، أَلا وَإِنَّهُ يُجِيرُ عَلَى الْمُسْلِمِينَ أَدْنَاهُمْ "

رواه الطبراني وفيه ابن لهيعة وفيه ضعف وبقية رجاله ثقات.

15232- Ümmü Seleme bildiriyor: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) kızı Zeyneb, kocası Ebu'l-Âs'tan, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Medine'ye hicret ettiği zaman onu ziyaret etmek için izin istedi. Kocası ona izin verdi ve Zeyneb, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına geldi. Sonra Ebu'l-Âs, peşinden Medine'ye geldi ve ona: "Benim için babandan eman al" diye haber gönderdi. Zeyneb, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem),

sahabeyle sabah namazını kılarken, başını odasının kapısından çıkarıp: "Ey insanlar! Ben Zeyneb'im. Ebu'l-Âs b. er-Rabî'yi himayeme alıyorum" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) namazı bitirince: *"Ey insanlar! Benim, şimdi duyana kadar, bundan haberim yoktu. O Müslümanlara sığınıyor"* dedi.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden İbn Lehîa'da zayıflık vardır. Diğer ravileri güvenilirdir.[1]

١٥٢٣٣ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي شُعَيْبٍ ثنا أَبُو جَعْفَرٍ النُّفَيْلِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَمَةَ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَاقَ ، قَالَ : كَانَ فِي الأُسَارَى يَوْمَ بَدْرٍ أَبُو الْعَاصِ بْنُ الرَّبِيعِ بْنِ عَبْدِ الْعُزَّى بْنِ عَبْدِ شَمْسٍ خِتْنُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ زَوْجُ ابْنَتِهِ زَيْنَبَ ، وَكَانَ أَبُو الْعَاصِ مِنْ رِجَالِ مَكَّةَ الْمَعْدُودِينَ مَالا وَأَمَانَةً ، وَكَانَ لِهَالَةَ بِنْتِ خُوَيْلِدٍ ، وَكَانَتْ خَدِيجَةُ خَالَتَهُ فَسَأَلَتْ خَدِيجَةُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يُزَوِّجَهُ زَيْنَبَ ، وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لا يُخَالِفُهَا ، وَذَلِكَ قَبْلَ أَنْ يَنْزِلَ عَلَيْهِ ، وَكَانَتْ تَعُدُّهُ بِمَنْزِلَةِ وَلَدِهَا فَلَمَّا أَكْرَمَ اللَّهُ نَبِيَّهُ بِالنُّبُوَّةِ ، وَآمَنَتْ بِهِ خَدِيجَةُ وَبَنَاتُهُ ، وَصَدَّقْنَهُ وَشَهِدْنَ أَنَّ مَا جَاءَ بِهِ هُوَ الْحَقُّ وَدِنَّ بِدِينِهِ ، وَثَبَتَ أَبُو الْعَاصِ عَلَى شِرْكِهِ ، وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ زَوَّجَ عُتْبَةَ بْنَ أَبِي لَهَبٍ إِحْدَى بِنْتَيْهِ رُقَيَّةَ أَوْ أُمَّ كُلْثُومٍ فَلَمَّا بَادَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قُرَيْشًا بِأَمْرِ اللَّهِ وَبَادُوهُ ، قَالُوا : إِنَّكُمْ قَدْ عَرَفْتُمْ مُحَمَّدًا مِنْ هَمِّهِ فَرُدُّوا عَلَيْهِ بَنَاتَهُ فَاشْغَلُوهُ بِهِنَّ فَمَشَوْا إِلَى أَبِي الْعَاصِ بْنِ الرَّبِيعِ ، فَقَالُوا : فَارِقْ صَاحِبَتَكَ ، وَنَحْنُ نُزَوِّجُكَ أَيَّ امْرَأَةٍ شِئْتَ ، فَقَالَ : لاهَا اللَّهِ إِذًا ، لا أُفَارِقُ صَاحِبَتِي ، وَمَا أُحِبُّ أَنَّ لِي بِامْرَأَتِي امْرَأَةً مِنْ قُرَيْشٍ فَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُثْنِي عَلَيْهِ فِي صِهْرِهِ خَيْرًا فِيمَا بَلَغَنِي فَمَشَوْا إِلَى الْفَاسِقِ عُتْبَةَ بْنِ أَبِي لَهَبٍ ، فَقَالُوا : طَلِّقِ امْرَأَتَكَ بِنْتَ مُحَمَّدٍ وَنَحْنُ نُنْكِحُكَ أَيَّ امْرَأَةٍ شِئْتَ مِنْ قُرَيْشٍ ، فَقَالَ : إِنْ زَوَّجْتُمُونِي بِنْتَ أَبَانَ بْنِ سَعِيدِ بْنِ الْعَاصِ ، أَوْ بِنْتَ سَعِيدِ بْنِ الْعَاصِ فَارَقْتُهَا فَزَوَّجُوهُ بِنْتَ سَعِيدِ بْنِ الْعَاصِ فَفَارَقَهَا ، وَلَمْ يَكُنْ عَدُوُّ اللَّهِ دَخَلَ بِهَا فَأَخْرَجَهَا اللَّهُ مِنْ يَدِهِ كَرَامَةً لَهَا وَهَوَانًا لَهُ ، وَخَلَفَ عُثْمَانُ بْنُ عَفَّانَ عَلَيْهَا بَعْدَهُ ، وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لا يُحِلُّ مَكَّةَ ، وَلا يُحَرِّمُ مَغْلُوبًا عَلَى أَمْرِهِ ، وَكَانَ الإِسْلامُ قَدْ فَرَّقَ بَيْنَ زَيْنَبَ بِنْتِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ أَسْلَمَتْ وَبَيْنَ أَبِي الْعَاصِ بْنِ الرَّبِيعِ إِلا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ لا يَقْدِرُ عَلَى

---

1 Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (22/425) ve *el-Mu'cemu'l-Evsat*'ta (233-234 *Mecmau'l-Bahrayn*) rivayet etti.

أَنْ يُفَرِّقَ بَيْنَهُمَا ، فَأَقَامَتْ مَعَهُ عَلَى إِسْلامِهَا وَهُوَ عَلَى شِرْكِهِ حَتَّى هَاجَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى الْمَدِينَةِ ، وَهِيَ مُقِيمَةٌ مَعَهُ بِمَكَّةَ فَلَمَّا سَارَتْ قُرَيْشٌ إِلَى بَدْرٍ سَارَ فِيهِمْ أَبُو الْعَاصِ بْنُ الرَّبِيعِ فَأُصِيبَ فِي الأُسَارَى يَوْمَ بَدْرٍ وَكَانَ بِالْمَدِينَةِ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ"

15233- Muhammed b. İshâk anlatıyor: Bedir savaşı günü esirler arasında, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) damadı, kızının kocası Ebu'l-Âs b. er-Rabî b. Abdi'l-Uzza b. Abdişems te vardı. Ebû'l-Âs, zenginlik ve güvenilirlik bakımından Mekke'nin sayılı kişilerindendi. Hatice binti Huveylid'in yakınıydı. Hatice, onun teyzesiydi. Hatice, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) kızı Zeyneb'i onunla evlendirmek istediğini söyleyince Resûlullah (sallallâhu aleyhi vesellem) kabul etti ve Hatice'nin bu isteğine muhalefet etmedi. Zeyneb'in evlilik işi, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) peygamberlik gelmeden önce olmuştu.

Hatice, Ebu'l-Âs'ı oğlu gibi sayardı. Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) peygamberlik geldiğinde, Hatice ve kızları ona iman edip doğruladılar, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) getirdiği şeyin hak olduğuna şehadet ettiler ve dinine girdiler. Ebu'l-Âs ise müşriklikte kaldı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Rukiye veya Ümmü Gülsüm'ü, Ebû Leheb'in oğlu Utbe ile evlendirmişti. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Allah'ın emrini Kureyş'e açıkladığı zaman, onlar da düşmanlığa başladılar ve dediler ki: "Siz, Muhammed'in kızlarını almakla onu derdinden kurtardınız. Kızlarını ona geri verin. Onu kızlarıyla meşgul edin."

Ebu'l-Âs b. er-Rabî'nin yanına gittiler ve: "Karını boşa, biz seni istediğin kadınla evlendirelim" dediler. Ebu'l-Âs ise: "Vallahi hayır! Ben karımı boşamam. Onun yerine Kureyş kadınlarından bir kadının benim karım olmasını da istemem" karşılığını verdi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), damadını hep hayırla anardı.

-Bana bildirilene göre- fâsık Utbe b. Ebî Leheb'in yanına gittiler ve dediler ki: "Muhammed'in kızı olan karını boşa, biz seni Kureyş'ten istediğin kadınla evlendirelim." Utbe: "Eğer beni, Ebân b. Saîd b. el-Âs (veya Saîd b. el-Âs)'ın kızıyla evlendirirseniz boşarım" dedi. Onu Saîd b. el-Âs'ın kızıyla evlendirdiler ve sonunda Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) kızını boşadı.

Allah'ın düşmanı (Utbe) henüz onunla gerdeğe girmemişti. Allah, bu şekilde Utbe'nin elini, bir lütuf eseri olarak ondan çekti. Ondan sonra, onunla Osmân b. Affân evlendi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Mekke'de helal ve haramı tatbik edemiyordu. Elinden bir şey

gelmiyordu. İslam Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) kızı Zeyneb ile Ebu'l-Âs'ın arasını ayırmıştı. Ancak Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) aralarını ayırmaya gücü yetmiyordu. Zeyneb Müslüman olarak, Müşrik olan kocasının yanında, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Medine'ye hicret edene kadar kaldı. Zeyneb de Mekke'de kocasının yanında ikamet ediyordu. Kureyş, Bedir'e gittiği zaman, Ebu'l-Âs da onlarla birlikte savaşa katıldı. Kureyş müşrikleri bozguna uğradıkları zaman, Ebu'l-Âs esirler arasındaydı.

١٥٢٣٤ - قَالَ ابْنُ إِسْحَاقَ : فَحَدَّثَنِي يَحْيَى بْنُ عَبَّادِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ ، عَنْ أَبِيهِ عَبَّادِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ ، عَنْ عَائِشَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَتْ : " لَمَّا بَعَثَ أَهْلُ مَكَّةَ فِي فِدَاءِ أُسَرَائِهِمْ بَعَثَتْ زَيْنَبُ بِنْتُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي فِدَاءِ أَبِي الْعَاصِ وَبَعَثَتْ فِيهِ بِقِلادَةٍ لَهَا كَانَتْ خَدِيجَةُ قَدْ أَدْخَلَتْهَا فِيهَا عَلَى أَبِي الْعَاصِ حِينَ بَنَى عَلَيْهَا فَلَمَّا رَآهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَقَّ لَهَا رِقَّةً شَدِيدَةً ، فَقَالَ : إِنْ رَأَيْتُمْ أَنْ تُطْلِقُوا لَهَا أَسِيرَهَا وَتَرُدُّوا عَلَيْهَا مَالَهَا فَافْعَلُوا ، فَقَالُوا : نَعَمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ ، فَأَطْلَقُوهُ وَرَدُّوا عَلَيْهَا الَّذِي لَهَا ، قَالَ : وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ أَخَذَ عَلَيْهِ وَوَعَدَهُ ذَلِكَ أَنْ يُخَلِّيَ سَبِيلَ زَيْنَبَ إِلَيْهِ إِذْ كَانَ فِيمَا شَرَطَ عَلَيْهِ فِي إِطْلاقِهِ وَلَمْ يَظْهَرْ ذَلِكَ مِنْهُ وَلا مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَيُعْلَمُ إِلا إِنَّهُ لَمَّا خَرَجَ أَبُو الْعَاصِ إِلَى مَكَّةَ وَخَلا سَبِيلُهُ بَعَثَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ زَيْدَ بْنَ حَارِثَةَ وَرَجُلا مِنَ الأَنْصَارِ مَكَانَهُ ، وَقَالَ : كُونَا بِبَطْنِ يَأْجَجَ حَتَّى تَمُرَّ بِكُمَا زَيْنَبُ فَتَصْحَبَانِهَا حَتَّى تَأْتِيَانِي بِهَا فَخَرَجَا مَكَانَهُمَا ، وَذَلِكَ بَعْدَ بَدْرٍ بِشَهْرٍ أَوْ شَيَّعَهُ فَلَمَّا قَدِمَ أَبُو الْعَاصِ مَكَّةَ أَمَرَهَا بِاللُّحُوقِ بِأَبِيهَا فَخَرَجَتْ جَهْرَةً "

15234- İbn İshâk dedi ki: Yahyâ b. Abdillah b. ez-Zübeyr, babası kanalıyla Hz. Âişe'den bildiriyor: Mekke halkı, esirlerini kurtarmak için fidye gönderince, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) kızı Zeyneb de Ebu'l-Âs'ın fidyesini gönderdi. Gönderilenlerin içinde Ebu'l-Âs'la evlendiği zaman, Hatice'nin kendisine taktığı bir gerdanlık ta vardı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), gerdanlığı görünce çok duygulandı ve dedi ki: *"Eğer isterseniz, Zeyneb'in esirini serbest bırakın ve malını geri verin."*

Sahabe: "Olur bırakırız" dediler ve onu serbest bıraktılar. Zeyneb'in malını da kendisine geri verdiler. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Zeyneb'in Medine'ye gelmesine izin vermesi için, ya Ebu'l-Âs'tan söz almış veya Ebu'l-Âs kendiliğinden söz vermiş veya serbest bırakılırken böyle bir şart koşulmuştu. Fakat bunu ne Ebu'l-Âs, ne de Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) açıklamıştır. Ancak bilinen şudur ki, Ebu'l-Âs

Mekke'ye gidince, Zeyneb'in yolunu açmıştır. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Zeyd b. Hârise'yi ve Ensâr'dan birisini göndererek onlara: *"Zeyneb yanınıza gelinceye kadar siz, Ye'cec vadisinde bulunun. Zeyneb gelince teslim alıp onu bana getirin"* buyurdu.

Bu olay, Bedir harbinden bir ay veya bir aya yakın bir zaman geçtikten sonra olmuştur. Ebu'l-Âs, Mekke'ye gidince Zeyneb'e babasının yanına gitmesini emretti. O da hazırlığını yapıp yola çıktı.

١٥٢٣٥ - قَالَ ابْنُ إِسْحَاقَ : قَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي بَكْرِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرِو بْنِ حَزْمٍ : حَدَّثْتُ عَنْ زَيْنَبَ ، أَنَّهَا قَالَتْ : بَيْنَمَا أَنَا أَتَجَهَّزُ بِمَكَّةَ لِلُّحُوقِ بِأَبِي لَقِيَتْنِي هِنْدُ بِنْتُ عُتْبَةَ ، فَقَالَتْ : يَا ابْنَةَ عَمِّي ، إِنْ كَانَ لَكِ حَاجَةٌ بِمَتَاعٍ مِمَّا يُرْفَقُ بِكِ فِي سَفَرِكِ ، أَوْ مَالٍ تَبْلُغِينَ بِهِ إِلَى أَبِيكِ ، فَإِنَّ عِنْدِي حَاجَتَكِ ، فَلا تَضْطَنِي مِنِّي فَإِنَّهُ لا يَدْخُلُ بَيْنَ النِّسَاءِ مَا يَدْخُلُ بَيْنَ الرِّجَالِ ، قَالَتْ : وَوَاللَّهِ مَا أُرَاهَا قَالَتْ ذَلِكَ إِلا لِتَفْعَلَ ، وَلَكِنْ خِفْتُهَا فَأَنْكَرْتُ أَنْ أَكُونَ أُرِيدُ ذَلِكَ ، فَتَجَهَّزْتُ ، فَلَمَّا فَرَغْتُ مِنْ جَهَازِي قَدَّمَ لِي حَمَوِي كِنَانَةُ بْنُ الرَّبِيعِ أَخُو زَوْجِي بَعِيرًا فَرَكِبْتُهُ ، وَأَخَذَ قَوْسَهُ وَكِنَانَتَهُ ثُمَّ خَرَجَ بِهَا نَهَارًا يَقُودُ بِهَا ، وَهِيَ فِي هَوْدَجِهَا وَتَحَدَّثَتْ بِذَلِكَ رِجَالُ قُرَيْشٍ ، فَخَرَجُوا فِي طَلَبِهَا حَتَّى أَدْرَكُوهَا بِذِي طُوًى ، وَكَانَ أَوَّلَ مَنْ سَبَقَ إِلَيْهَا هَبَّارُ بْنُ الأَسْوَدِ بْنِ الْمُطَّلِبِ بْنِ أَسَدِ بْنِ عَبْدِ الْعُزَّى بْنِ قُصَيٍّ ، وَنَافِعُ بْنُ عَبْدِ الْقَيْسِ الزُّهْرِيُّ بِقِينَةِ بَنِي أَبِي عُبَيْدَةَ بْنِ عُتْبَةَ بْنِ نَافِعٍ الَّذِي بِإِفْرِيقِيَّةَ فَرَوَّعَهَا هَبَّارُ بِالرُّمْحِ وَهِيَ فِي هَوْدَجِهَا ، وَكَانَتِ الْمَرْأَةُ حَامِلا فِيمَا يَزْعُمُونَ ، فَلَمَّا رِيعَتْ أَلْقَتْ مَا فِي بَطْنِهَا فَنَزَلَ حَمُوهَا وَنَثَرَ كِنَانَتَهُ ، فَقَالَ : وَاللَّهِ لا يَدْنُو مِنِّي رَجُلٌ إِلا وَضَعْتُ فِيهِ سَهْمًا ، فَتَكَرْكَرَ النَّاسُ عَنْهُ ، وَأَتَى أَبُو سُفْيَانَ فِي جُلَّةِ قُرَيْشٍ ، فَقَالَ : أَيُّهَا الرَّجُلُ ، كُفَّ عَنَّا نَبْلَكَ حَتَّى نُكَلِّمَكَ ، فَكَفَّ وَأَقْبَلَ أَبُو سُفْيَانَ فَأَقْبَلَ عَلَيْهِ ، فَقَالَ : إِنَّكَ لَمْ تُصِبْ خَرَجْتَ بِامْرَأَةٍ عَلَى رُءُوسِ النَّاسِ عَلانِيَةً ، وَقَدْ عَرَفْتَ مُصِيبَتَنَا وَنَكْبَتَنَا ، وَمَا قَدْ دَخَلَ عَلَيْنَا مِنْ مُحَمَّدٍ فَيَظُنُّ النَّاسُ إِذَا خَرَجْتَ إِلَيْهِ ابْنَتُهُ عَلانِيَةً مِنْ ظَهْرَانَيْنَا أَنَّ ذَلِكَ مِنْ ذُلٍّ أَصَابَنَا عَنْ مُصِيبَتِنَا الَّتِي كَانَتْ ، وَإِنَّ ذَلِكَ مِنَّا ضِعْفٌ وَوَهَنٌ وَأَنَّهُ لَعَمْرِي مَا لَنَا فِي حَبْسِهَا عَنْ أَبِيهَا حَاجَةٌ ، وَلَكِنْ أَرْجِعِ الْمَرْأَةَ حَتَّى إِذَا هَدَأَ الصَّوْتُ وَتَحَدَّثَ النَّاسُ أَنَا قَدْ رَدَدْنَاهَا فَسُلَّهَا سِرًّا وَأَلْحِقْهَا بِأَبِيهَا ، قَالَ : فَفَعَلَ وَأَقَامَتْ لَيَالِيَ حَتَّى إِذَا هَدَأَ النَّاسُ خَرَجَ بِهَا لَيْلا حَتَّى أَسْلَمَهَا إِلَى زَيْدِ بنِ حَارِثَةَ وَصَاحِبِهِ ، فَقَدِمَا بِهَا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَقَامَ أَبُو الْعَاصِ بِمَكَّةَ وَكَانَتْ زَيْنَبُ

عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ فَرَّقَ الإِسْلامُ بَيْنَهُمَا حَتَّى إِذَا كَانَتْ قُبَيْلَ الْفَتْحِ خَرَجَ أَبُو الْعَاصِ تَاجِرًا إِلَى الشَّامِ ، وَكَانَ رَجُلا مَأْمُونًا بِمَالٍ لَهُ وَأَمْوَالٍ لِرِجَالٍ مِنْ قُرَيْشٍ أَبْضَعُوهَا مَعَهُ ، فَلَمَّا فَرَغَ مِنْ تِجَارَتِهِ أَقْبَلَ قَافِلا ، فَلَقِيَتْهُ سَرِيَّةُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَصَابُوا مَا مَعَهُ وَأَعْجَزَهُمْ هَارِبًا ، فَلَمَّا قَدِمَتِ السَّرِيَّةُ بِمَا أَصَابُوا مِنْ مَالِهِ أَقْبَلَ أَبُو الْعَاصِ بْنِ الرَّبِيعِ تَحْتَ اللَّيْلِ حَتَّى دَخَلَ عَلَى زَيْنَبَ بِنْتِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَاسْتَجَارَ بِهَا فَأَجَارَتْهُ ، وَجَاءَ فِي طَلَبِ مَالِهِ فَلَمَّا خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى الصُّبْحِ ، كَمَا حَدَّثَنِي يَزِيدُ بْنُ رُومَانَ فَكَبَّرَ وَكَبَّرَ النَّاسُ خَرَجَتْ زَيْنَبُ مِنْ صُفَّةِ النِّسَاءِ ، وَقَالَتْ : أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي أَجَرْتُ أَبَا الْعَاصِ بْنَ الرَّبِيعِ ، فَلَمَّا سَلَّمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الصَّلاةِ أَقْبَلَ عَلَى النَّاسِ ، فَقَالَ : أَيُّهَا النَّاسُ أَسَمِعْتُمْ ، قَالُوا : نَعَمْ ، قَالَ : أَمَا وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ مَا عَلِمْتُ بِشَيْءٍ كَانَ حَتَّى سَمِعْتُهُ ، وَإِنَّهُ لَيُجِيرُ عَلَى الْمُسْلِمِينَ أَدْنَاهُمْ ، ثُمَّ انْصَرَفَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى دَخَلَ عَلَى ابْنَتِهِ ، فَقَالَ : " يَا بُنَيَّةُ أَكْرِمِي مَثْوَاهُ وَلا يَخْلُصُ إِلَيْكِ فَإِنَّكِ لا تَحِلِّينَ لَهُ

15235- İbn İshâk bildiriyor: Abdullah b. Ebî Bekr b. Muhammed b. Amr b. Hazm der ki: Bana Zeyneb'in şöyle dedi ulaştı: Ben Mekke'de babama gitmek için hazırlanırken, Hind binti Utbe benimle karşılaştı ve dedi ki: "Ey amcam kızı! Yolculuğunda sana lazım olacak bir şey veya babana götürmek istediğin bir şey varsa (ihtiyacın olan şeyler bende vardır) çekinme söyle. Erkeklerin arasında geçen (din dolayısıyla olan düşmanlık) kadınlar arasında olmaz."

Zeyneb dedi ki: "Vallahi bu sözleri samimi olarak söylediğini biliyordum. Fakat ondan korktum ve Medine'ye gitmek için hazırlandığımı inkâr ettim. Hazırlığımı bitirdiğim zaman kaynım Kinâne b. er-Rabî, bana bir deve getirdi ve deveye bindim." Kinâne, yayını ve ok çantasını alarak güpegündüz devenin yularını çekerek Zeyneb hevdecin içinde olduğu halde yola çıktı. Bu olay, Kureyş müşrikleri arasında konuşulmaya başlayınca, bazıları Zeyneb'i geri getirmek için yola çıktılar. Zî Tuvâ denilen mevkide ona yetiştiler. İlk yetişen de Hebbâr b. el-Esved b. Muttalib b. Esed b. Abdiluzzâ b. Kusay ve Nâfi b. Abd-i Kays ez-Zührî idi. Hebbâr, hevdec içinde olan Zeyneb'i mızrağı ile korkuttu. Zeyneb o zaman hamile idi. Korkusundan karnındaki çocuk düştü. Kinâne yere çöküp ok çantasını açtı: "Bana yaklaşana bir ok yapıştırırım" deyince, gelenler onu takip etmekten vazgeçtiler. Ebû Süfyân, Kureyş'in büyüklerinden bazılarıyla birlikte

oraya kadar geldi ve: "Bize ok atmaktan vazgeç! Halkın gözü önünde güpegündüz kadını alıp çıktın. Sen Muhammed'in başımıza getirdiği musibeti ve zahmetleri biliyorsun. Onun kızını halkın gözü önünde böyle açıktan açığa aramızdan çıkarıp ona götürdüğün zaman, halk bunu uğradığımız musibetten ileri gelen bir zillet eseri, zaafımızın ve güçsüzlüğümüzün bir neticesi sanacaktır. Hayatıma yemin ederim ki, Zeyneb'in babası yanına gönderilmeyip Mekke'de tutulmasına bizim için hiçbir hacet ve zaruret yoktur. Sen beni dinle de, kadını şimdi geri çevir! Söylentiler, sesler kesildikten, bizim onu geri çevirdiğimiz halk arasında konuşulmaya başladıktan sonra, gizlice Mekke'den çıkar, babasına kavuştur!" dedi.

Kinane de böyle yaptı. Birkaç gece Mekke'de oturduktan ve itiraz seslerinin ardı arkası kesildikten sonra, bir gece, Zeyneb'le birlikte yola çıktı ve onu Zeyd b. Hârise ile arkadaşına teslim etti. Onlar da Zeyneb'i Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına getirdiler. Ebu'l-Âs, Mekke'de kaldı. Zeyneb de Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanındaydı. İslam onunla kocasının arasını ayırmıştı. Mekke'nin fethine yakın, Ebu'l-Âs Şam'a ticaret için yola çıktı. Kureyş'ten bazı kişilerin kendisiyle birlikte Şam'a gönderdikleri mallar da vardı. Şam'dan ticaretten dönerken, Resûlulah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) müfrezesi karşısına çıktı ve malını elinden aldılar. O da onların elinden kurtulup kaçtı. Müfreze mal ile Medine'ye geldiğinde, Ebu'l-Âs gece Zeyneb'in yanına gelip ona sığındı ve malının geri verilmesini istedi.

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), sabah namazına çıktığı zaman (Yezîd b. Mervân'ın bana anlattığı gibi) namaza başladı, sahabe de ona uyduğunda, Zeyneb kadınların safından çıkarak: "Ey insanlar! Ebu'l-Âs b. er-Rabî'yi himayeme aldım" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) namazı bitirince cemaate döndü ve dedi ki: *"Ey inananlar! Duydunuz mu?"* Sahabe: "Evet" deyince buyurdu ki: *"Nefsim kudret elinde olana yemin ederim ki, duyana kadar hiçbir şeyden haberim yoktu. Müslümanın en zayıfı bile insanlara (müşriklere) koruma hakkı verebilir"*. Sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) gidip Zeyneb'in yanına girdi ve dedi ki: *"Ey kızım! Ona iyi davran. Ama sana yaklaşmasın. Çünkü sen artık ona helal değilsin."*

١٥٢٣٦ - قَالَ ابْنُ إِسْحَاقَ : وَحَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي بَكْرٍ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعَثَ إِلَى السَّرِيَّةِ الَّذِينَ أَصَابُوا مَالَ أَبِي الْعَاصِ بْنِ الرَّبِيعِ : أَنَّ هَذَا الرَّجُلَ مِنَّا حَيْثُ قَدْ عَلِمْتُمْ وَقَدْ أَصَبْتُمْ لَهُ مَالا ، فَإِنْ تُحْسِنُوا وَتَرُدُّوا عَلَيْهِ الَّذِي لَهُ فَإِنَّا نُحِبُّ ذَلِكَ ، وَإِنْ أَبَيْتُمْ فَهُوَ فَيْءُ اللَّهِ الَّذِي أَفَاءَ عَلَيْكُمْ فَأَنْتُمْ أَحَقُّ بِهِ " ، قَالُوا : يَا رَسُولَ اللَّهِ ! بَلْ نَرُدُّهُ ، فَرَدُّوا

عَلَيْهِ مَالَهُ حَتَّى إِنَّ الرَّجُلَ لَيَأْتِي بِالْحَبْلِ وَيَأْتِي الرَّجُلُ بِالشَّنَّةِ وَبِالإِدْوَاةِ ، حَتَّى إِنَّ أَحَدَهُمْ لَيَأْتِي بِالشِّظَاظِ ، حَتَّى إِذَا رَدُّوا عَلَيْهِ مَالَهُ بِأَسْرِهِ لا يَفْقِدُ مِنْهُ شَيْئًا احْتَمَلَ إِلَى مَكَّةَ فَرَدَّ إِلَى كُلِّ ذِي مَالٍ مِنْ قُرَيْشٍ مَالَهُ مِمَّنْ كَانَ أَبْضَعَ مَعَهُ ، ثُمَّ قَالَ : يَا مَعْشَرَ قُرَيْشٍ ، هَلْ بَقِيَ لأَحَدٍ مِنْكُمْ عِنْدِي مَالٌ لَمْ يَأْخُذْهُ ؟ قَالُوا : لا وَجَزَاكَ اللَّهُ خَيْرًا فَقَدْ وَجَدْنَاكَ لَعَفِيفًا كَرِيمًا ، قَالَ : فَإِنِّي أَشْهَدُ أَنْ لا إِلَهَ إِلا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ ، وَاللَّهِ مَا مَنَعَنِي مِنَ الإِسْلامِ عِنْدَهُ إِلا تَخَوُّفًا وَأَنْ تَظُنُّوا إِنِّي إِنَّمَا أَرَدْتُ أَنْ آكُلَ أَمْوَالَكُمْ فَأَمَّا إِذَا أَدَّاهَا اللَّهُ إِلَيْكُمْ وَفَرَغْتُ مِنْهَا أَسْلَمْتُ وَخَرَجَ حَتَّى قَدِمَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

رواه الطبراني وإسناده منقطع

15236- İbn İshâk, Abdullah b. Ebî Bekr'in şöyle dediğini nakleder: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Ebu'l-Âs'ın malını alan müfrezeyi çağırdı ve onlara: *"Sizin de bildiğiniz gibi bu adam bizden biri sayılır. Siz ona ve yanında bulunan diğer kimselere ait malları ele geçirmiş bulunuyorsunuz. Bu bir ganimet malıdır. Sahibine iyilik yapıp geri verirseniz bu bizim hoşumuza gider. Yok, istemezseniz, bu Allah'ın size verdiği bir ganimettir ve hakkınızdır"* buyurdu. Ashâb da: "Ey Allah'ın Resûlü! Malını ona geri veririz" deyip ele geçirdikleri her şeyi geri verdiler. Hatta ufacık su kırbasını, eski tulumu bile, hatta ipi bile getirdiler ve bütün malını geri verdiler.

Ebû'l-Âs bunları aldı ve Medine'den ayrılıp Mekke'ye vardı. İnsanlara eşyalarını geri verdi. Yanında emanet kalmayınca onlara: "Ey Kureyş topluluğu! Bende hiç birinizin bir şeyi kaldı mı?" diye sordu. Onlar da: "Allah seni hayırla mükâfatlandırsın kalmadı" dediler. O: "Şimdi ben, şehadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur ve Muhammed onun kulu ve Resûlü'dür. Vallahi yanınıza gelmeden önce beni İslâm'a girmekten alıkoyabilecek hiçbir şey yoktu, sadece benim, sizin malınızı aşırmak için Müslüman olduğumu sanma korkum vardı da onun için geldim. Onu size teslim ettim ve Müslüman oldum." Sonra çıkıp Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına (Medine'ye) geldi.

★Taberânî rivayet etti. İsnâdında kopukluk vardır.

١٥٢٣٧ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُعَاذٍ الْحَلَبِيُّ ، ثنا مُوسَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ ، ثنا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ ، عَنْ أَبِيهِ " أَنَّ رَجُلا أَقْبَلَ بِزَيْنَبَ بِنْتِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَحِقَهُ رَجُلانِ مِنْ قُرَيْشٍ ، فَقَاتَلاهُ حَتَّى غَلَبَاهُ عَلَيْهَا فَدَفَعَاهَا فَوَقَعَتْ عَلَى صَخْرَةٍ ، فَأَسْقَطَتْ وَأُهْرِيقَتْ دَمًا

فَذَهَبُوا بِهَا إِلَى أَبِي سُفْيَانَ ، فَجَاءَتْهُ نِسَاءُ بَنِي هَاشِمٍ فَدَفَعَهَا إِلَيْهِنَّ ، ثُمَّ جَاءَتْ بَعْدَ ذَلِكَ مُهَاجِرَةً فَلَمْ تَزَلْ وَجِعَةً حَتَّى مَاتَتْ مِنْ ذَلِكَ الْوَجَعِ فَكَانُوا يَرَوْنَ أَنَّهَا شَهِيدَةٌ "

رواه الطبراني وهو مرسل ورجاله رجال الصحيح

15237- Urve b. ez-Zübeyr bildiriyor: Bir kişi, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) kızı Zeyneb'i, (Medine'ye) getirirken, Kureyş'ten iki kişi kendisine yetişip onunla çarpıştılar ve onu yendiler. Zeyneb'i de iterek yere düşürdüler. Zeyneb çocuğunu düşürdü ve kan kaybetti. Onu Ebû Süfyân'ın yanına götürdüklerinde, Hâşim oğullarının kadınları geldi. Ebû Süfyân Zeyneb'i onlara verdi. Sonra hicret ederek Medine'ye geldi. Vefat edene kadar bu düşmeden dolayı acı çekti. Bu nedenle sahabe, onu şehit kabul ediyordu.

★Taberânî rivayet etti. Mürseldir ve ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

(بَابُ مَا جَاءَ فِي رُقَيَّةَ بِنْتِ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأُخْتِهَا أُمِّ كُلْثُومٍ)

Resûlullah'ın Kızı Rukayye (=Rukiye) ile Kardeşi Ümmü Gülsüm'ün Menkıbeleri

١٥٢٣٨ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرِ بْنِ أَعْيَنَ الْبَغْدَادِيُّ ، ثنا أَبُو الأَشْعَثِ أَحْمَدُ بْنُ الْمِقْدَادِ ، ثنا زُهَيْرُ بْنُ الْعَلاءِ الْعَبْسِيُّ ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي عَرُوبَةَ ، عَنْ قَتَادَةَ بْنِ دِعَامَةَ ، قَالَ : " كَانَتْ رُقَيَّةُ عِنْدَ عُتْبَةَ بْنِ أَبِي لَهَبٍ ، فَلَمَّا أَنْزَلَ اللهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى : تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ سَأَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عُتْبَةَ طَلاقَ رُقَيَّةَ ، وَسَأَلَتْهُ رُقَيَّةُ ذَلِكَ ، فَطَلَّقَهَا فَتَزَوَّجَ عُثْمَانُ بْنُ عَفَّانَ رُقَيَّةَ وَتُوُفِّيَتْ عِنْدَهُ "

رواه الطبراني وفيه زهير بن العلاء ضعفه أبو حاتم ووثقه ابن حبان فالإسناد حسن

15238- Katâde b. Di'âme bildiriyor: Hz. Rukiye, Utbe b. Ebî Leheb'le evliydi. Allah, **"Ebû Leheb'in elleri kurusun..."** (Tebbet Sur. 1) âyetini indirdiği zaman, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Utbe'den Rukiye'yi boşamasını istedi. Rukiye de aynı şeyi isteyince Utbe onu boşadı. Osmân b. Affân, Rukiye'yle evlendi. Rukiye, Hz. Osmân'ın yanında vefat etti.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Züheyr b. el-Alâ'yı Ebû Hâtim zayıf bulmuş, İbn Hibbân ise güvenilir olduğunu söylemiştir. Senedi hasendir.[2]

---

1 Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (22/432-433) rivayet etti.

2 Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (22/434) rivayet etti. Hadis mürseldir.

١٥٢٣٩ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا الزُّبَيْرُ بْنُ بَكَّارٍ ، قَالَ : " وَكَانَتْ رُقَيَّةُ بِنْتُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عِنْدَ عُتْبَةَ بْنِ أَبِي لَهَبٍ ، فَفَارَقَهَا فَتَزَوَّجَ عُثْمَانُ بْنُ عَفَّانَ رُقَيَّةَ بِمَكَّةَ ، وَهَاجَرَتْ مَعَهُ إِلَى أَرْضِ الْحَبَشَةِ فَوَلَدَتْ لَهُ عَبْدَ اللَّهِ بِهِ كَانَ يُكْنَى ، وَقَدِمَتْ مَعَهُ الْمَدِينَةَ ، وَتَخَلَّفَ عَنْ بَدْرٍ عَلَيْهَا بِإِذْنِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَضَرَبَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَعَ سُهْمَانِ أَهْلِ بَدْرٍ ، قَالَ : وَأَجْرِي يَا رَسُولَ اللَّهِ ! قَالَ : وَأَجْرُكَ "

رواه الطبراني وروى عن الزهري بعضه ورجالهما إلى قائلهما ثقات

15239- Zübeyr b. Bekkâr dedi ki: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) kızı Rukiye, Utbe b. Ebî Leheb'in yanındaydı. Utbe onunla boşandı. Osmân b. Affân, Rukiye ile Mekke'de evlendi. Rukiye onunla Habeşistan'a hicret etti. Ona Abdullah adında bir oğlan çocuğu doğurdu. Osmân onunla künyelenirdi. Yine onunla Medine'ye geldi. Rukiye hasta olduğundan dolayı ona bakmak için Hz. Osmân, Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) izin alarak Bedir'e katılmadı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Bedir'de elde edilen ganimetten ona da pay verdi. Osmân: "Bana ecir de var mı ey Allah'ın Resûlü!" deyince, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Sana ecir de vardır"* buyurdu.

★Taberânî rivayet etti. Bir kısmı da Zührî'den rivayet edildi. Ravileri Zübeyr'e kadar güvenilirdir.[1]

١٥٢٤٠ - حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي أُسَامَةَ الْحَلَبِيُّ ، ثنا حَجَّاجُ بْنُ أَبِي مَنِيعٍ ، ثنا جَدِّي ، عَنِ الزُّهْرِيِّ ، قَالَ : " تُوُفِّيَتْ رُقَيَّةُ يَوْمَ جَاءَ زَيْدُ بْنُ حَارِثَةَ مَوْلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِبُشْرَى بَدْرٍ "

رواه الطبراني وهو مرسل ورجاله ثقات.

15240- Zührî bildiriyor: "Rukiye, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) azatlısı Zeyd b. Hârise, Bedir zaferinin müjdesiyle geldiği zaman vefat etti."

★Taberânî rivayet etti. Mürseldir ve ravileri güvenilirdir.

١٥٢٤١ - حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي أُسَامَةَ الْحَلَبِيُّ ، ثنا حَجَّاجُ بْنُ أَبِي مَنِيعٍ الرُّصَافِيُّ ، ثنا جَدِّي ، عَنِ الزُّهْرِيِّ ، قَالَ : " تَزَوَّجَ عُثْمَانُ أُمَّ كُلْثُومٍ بِنْتَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَتُوُفِّيَتْ عِنْدَهُ وَلَمْ تَلِدْ لَهُ شَيْئًا "

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (22/434-435) rivayet etti.

رواه الطبراني بإسناد الذي قبله.

15241- Yine Zührî dedi ki: "Hz. Osmân, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) kızı Ümmü Gülsüm ile evlendi. Ümmü Gülsüm, ona çocuk doğurmadan yanında vefat etti."

★Taberânî daha önceki isnâdla rivayet etti.[1]

١٥٢٤٢ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ، حَدَّثَنَا الزُّبَيْرُ بْنُ بَكَّارٍ، قَالَ: وَكَانَتْ أُمُّ كُلْثُومٍ بِنْتُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عِنْدَ عُتَيْبَةَ بْنِ أَبِي لَهَبٍ الَّذِي أَكَلَهُ الأَسَدُ فَفَارَقَهَا، وَلَمَّا تُوُفِّيَتْ رُقَيَّةُ عِنْدَ عُثْمَانَ زَوَّجَهُ رَسُولُ اللَّهِ أُمَّ كُلْثُومٍ فَتُوُفِّيَتْ عِنْدَهُ وَلَمْ تَلِدْ لَهُ شَيْئًا، وَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَوْ كَانَ لِي عَشْرٌ لَزَوَّجْتُكَهُنَّ "

رواه الطبراني منقطع الإسناد وقد تقدم قصة طلاق عتيبة بن أبي لهب إياها في المغازي فيما لقي من أذى المشركين وبعضها في مناقب عثمان رضي الله عنه.

15242- Zübeyr b. Bekkâr dedi ki: "Ümmü Gülsüm, aslan tarafından parçalanan Utbe b. Ebî Leheb'in nikâhındaydı. Utbe onu boşadı. Rukiye, Osmân'ın yanında vefat edince Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Osmân'la Ümmü Gülsüm'ü evlendirdi. Ümmü Gülsüm, Osman'ın yanında vefat etti. Fakat ona çocuk doğurmadı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Osmân'a: *"Yanımda on kızım olsaydı onunu da seninle evlendirirdim"* buyurdu.

★Taberânî rivayet etti. İsnâdında kopukluk vardır.[2]

(بَابٌ فِي أَوْلَادِ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Çocukları

١٥٢٤٣ - حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُبَيْدِ بْنِ عَقِيلٍ، ثنا أَبِي، ثنا عَبْدُ السَّلَامِ بْنُ رَاشِدٍ أَبُو الْحَسَنِ الرَّفَّاءُ، ثنا أَبُو شَيْبَةَ، عَنِ الْحَكَمِ، عَنْ مِقْسَمٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، " أَنَّ خَدِيجَةَ وَلَدَتْ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سِتَّةً: عَبْدَ اللَّهِ, وَالْقَاسِمَ, وَرُقَيَّةَ, وَأُمَّ كُلْثُومٍ, وَفَاطِمَةَ، وَوَلَدَتْ لَهُ مَارِيَةُ الْقِبْطِيَّةُ إِبْرَاهِيمَ "

رواه الطبراني في الكبير والأوسط وفيه أبو شيبة إبراهيم بن عثمان وهو متروك

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (22/436) rivayet etti.
[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (22/436) rivayet etti.

15243- İbn Abbâs der ki: Hz. Hatice, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) altı çocuk dünyaya getirdi. Bunlar: Abdullah, Kâsım, Zeyneb, Rukiye, Ümmü Gülsüm ve Fâtıma. Cariyesi Mâriye ise İbrâhîm'i dünyaya getirdi.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'i ile *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden Ebû Şeybe İbrâhîm b. Osmân metrûktur.[1]

١٥٢٤٤ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا الزُّبَيْرُ بْنُ بَكَّارٍ ، قَالَ : " وَلَدُ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْقَاسِمُ وَهُوَ أَكْبَرُ وَلَدِهِ ، ثُمَّ زَيْنَبُ ، ثُمَّ عَبْدُ اللَّهِ وَكَانَ يُقَالُ لَهُ : الطَّيِّبُ ، وَيُقَالُ لَهُ الطَّاهِرُ وُلِدَ بَعْدَ النُّبُوَّةِ ، وَمَاتَ صَغِيرًا ، ثُمَّ أُمُّ كُلْثُومٍ ، ثُمَّ فَاطِمَةُ ، ثُمَّ رُقَيَّةُ هَكَذَا الأَوَّلُ فَالأَوَّلُ مَاتَ الْقَاسِمُ بِمَكَّةَ ، ثُمَّ مَاتَ عَبْدُ اللَّهِ "

رواه الطبراني ورجاله ثقات

15244- Zübeyr b. Bekkâr dedi ki: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) en büyük çocuğu Kâsım'dır. Sonra Zeyneb, sonra Abdullah. Abdullah'a Tayyib ve Tâhir denirdi. Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) peygamberlik geldikten sonra doğdu ve küçük yaşta vefat etti. Sonra Ümmü Gülsüm, sonra Fâtıma, sonra Rukiye gelir. Doğum sırasına göre böyledir. Önce Kâsım, sonra da Abdullah Mekke'de vefat etti."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.

(بَابٌ مَا جَاءَ مِنَ الْفَضْلِ لِمَرْيَمَ وَآسِيَةَ وَغَيْرِهِمَا)

Hz. Meryem, Âsiye ve Diğerlerinin Fazileti

١٥٢٤٥ - وَعَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : الصَّخْرَةُ صَخْرَةُ بَيْتِ الْمَقْدِسِ عَلَى نَخْلَةٍ وَالنَّخْلَةُ عَلَى نَهْرٍ مِنْ أَنْهَارِ الْجَنَّةِ وَتَحْتَ النَّخْلَةِ آسِيَةُ بِنْتُ مُزَاحِمٍ امْرَأَةُ فِرْعَوْنَ وَمَرْيَمَ ابْنَةُ عِمْرَانَ يَنْظُمَانِ سُمُوطَ أَهْلِ الْجَنَّةِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ"

رواه الطبراني وفيه محمد بن مخلد الرعيني وهذا الحديث من منكراته

15245- Ubâde b. es-Sâmit, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildiriyor: *"Beytu'l-Makdis'teki kaya, bir hurma ağacının üstündedir. Ağaç, Cennet nehirlerinden bir nehirin kenarındadır. Ağacın altında da, Firavun'un karısı Âsiye binti Muzâhim ile Meryem binti İmrân vardır. Kıyamet gününe kadar, Cennet ehlinin takacağı inci gerdanlıkları dizmektedirler."*

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (12115) ve *el-Mu'cemu'l-Evsat*'ta (1486) rivayet etti.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Muhammed b. Mahled er-Ru'aynî vardır. Bu hadis de onun münker hadislerindendir.

١٥٢٤٦ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ نُوحِ بْنِ حَرْبٍ الْعَسْكَرِيُّ ، ثنا خَالِدُ بْنُ يُوسُفَ السَّمْتِيُّ ، ثنا عَبْدُ النُّورِ بْنُ عَبْدِ اللهِ ، ثنا يُونُسُ بْنُ شُعَيْبٍ ، عَنْ أَبِي أُمَامَةَ ، قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَقُولُ لِعَائِشَةَ : " أَشَعَرْتِ أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ زَوَّجَنِي فِي الْجَنَّةِ مَرْيَمَ بِنْتَ عِمْرَانَ ، وَكَلْثَمَ أُخْتَ مُوسَى ، وَامْرَأَةَ فِرْعَوْنَ "

رواه الطبراني وفيه خالد بن يوسف السمتي وهو ضعيف

15246- Ebû Umâme, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), Hz. Âişe'ye şöyle buyurduğunu bildiriyor: *"Allah'ın, beni Cennette Meryem binti İmrân, Mûsa'nın kız kardeşi Gülsüm ve Firavun'un karısıyla evlendirdiğini biliyor musun?"*

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Hâlid b. Yûsuf es-Semtî zayıftır.[1]

١٥٢٤٧ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ نَاجِيَةَ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ سَعْدٍ الْعَوْفِيُّ ، ثنا أَبِي ، ثنا عَمِّي ، ثنا يُونُسُ بْنُ نُفَيْعٍ ، عَنْ سَعْدِ بْنِ جُنَادَةَ ، قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِنَّ اللَّهَ زَوَّجَنِي فِي الْجَنَّةِ مَرْيَمَ بِنْتَ عِمْرَانَ ، وَامْرَأَةَ فِرْعَوْنَ ، وَأُخْتَ مُوسَى "

رواه الطبراني وفيه من لم أعرفهم.

15247- Sa'd b. Cunâde, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Allah, beni Cennette, Meryem binti İmrân, Firavn'un karısı ve Mûsa'nın kız kardeşiyle evlendirdi"* buyurduğunu bildiriyor.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden tanımadığım vardır.[2]

١٥٢٤٨ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا الزُّبَيْرُ بْنُ بَكَّارٍ ، حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ حَسَنٍ ، عَنْ يَعْلَى بْنِ الْمُغِيرَةِ ، عَنِ ابْنِ أَبِي رَوَّادٍ ، قَالَ : " دَخَلَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى خَدِيجَةَ ، وَهِيَ فِي مَرَضِهَا الَّذِي تُوُفِّيَتْ فِيهِ ، فَقَالَ لَهَا : بِالْكُرْهِ مِنِّي مَا الَّذِي أَرَى مِنْكِ يَا خَدِيجَةُ وَقَدْ يَجْعَلُ اللَّهُ فِي الْكُرْهِ خَيْرًا كَثِيرًا ، أَمَا عَلِمْتِ أَنَّ اللَّهَ زَوَّجَنِي مَعَكِ فِي الْجَنَّةِ مَرْيَمَ بِنْتَ عِمْرَانَ وَكَلْثَمَ أُخْتَ مُوسَى وَآسِيَةَ امْرَأَةَ فِرْعَوْنَ ؟ قَالَتْ : وَقَدْ فَعَلَ اللَّهُ ذَلِكَ يَا رَسُولَ اللهِ ، قَالَ : نَعَمْ ، قَالَتْ : بِالرِّفَاءِ وَالْبَنِينَ "

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (8006) rivayet etti. Semtî de hadis uyduran biridir.
[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (5485) rivayet etti.

رواه الطبراني منقطع الإسناد وفيه محمد بن الحسن بن زبالة وهو ضعيف.

وبقية الأحاديث التي فيها : " كَمَلَ مِنَ الرِّجَالِ كَثِيرٌ وَلَمْ يَكْمُلْ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا أربعة " . في مواضعها مفرقة في فضل آدم وفاطمة وخديجة

15248- İbn Ebî Revvâd bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hatice'nin yanına, vefatına sebep olan hastalığı sırasında girdi ve dedi ki: *"Seni böyle görmek beni çok üzüyor ey Hatice! Allah, nice sevmediğimiz birçok şeyde nice hayırlar yaratmıştır. Allah'ın, beni cennette, seninle, Meryem binti İmrân, Firavun'un hanımıyla ve Mûsa'nın kız kardeşi Gülsüm'le evlendirdiğini bilmiyor musun?"* Hatice: "Allah böyle mi yaptı, ey Allah'ın Resûlü!" deyince, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Evet!"* buyurdu. Bunun üzerine Hatice: "Allah'tan saadetler ve çoluk çocuk dilerim" dedi.

★Taberânî kopuk bir isnâdla rivayet etti. Ravilerden Muhammed b. el-Hasan b. Zebâle zayıftır. Onda bulunan diğer bir hadiste: *"Erkeklerden çok kişi kemale ermiştir. Kadınlardan ise sadece dört kişi kemale erdi."* ifadesi yer almıştır. Konuları geldiğinde Adem, Fâtıma ve Hatice'nin faziletleri bölümlerinde yer almaktadır.[1]

١٥٢٤٩ - وَبِإِسْنَادِهِ غَيْرِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ الْحَجَّاجِ ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ، " أَنَّ فِرْعَوْنَ أَوْتَدَ لامْرَأَتِهِ أَرْبَعَةَ أَوْتَادٍ فِي يَدَيْهَا وَرِجْلَيْهَا ، فَكَانَ إِذَا تَفَرَّقُوا عَنْهَا ظَلَّلَتْهَا الْمَلائِكَةُ ، فَقَالَتْ : ﴿رَبِّ ابْنِ لِي عِنْدَكَ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ ، وَنَجِّنِي مِنْ فِرْعَوْنَ وَعَمَلِهِ ، وَنَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ﴾ ، فَكَشَفَ لَهَا عَنْ بَيْتِهَا فِي الْجَنَّةِ "

رواه أبو يعلى ورجاله رجال الصحيح

15249- Ebû Hureyre bildiriyor: Firavun, karısının ellerine ve ayaklarına dört kazık çakmıştı. Ondan uzaklaştıklarında, melekler ona gölge ederlerdi. (Âsiye) dedi ki: **"Rabbim! Katından bana cennette bir ev yap; beni Firavun'dan ve onun işlediklerinden kurtar; beni zalim milletten kurtar."** (Tahrîm Sur. 11) Allah (dünyadayken) ona cennetteki evini gösterdi.

★Ebû Ya'lâ rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (22/451) rivayet etti. İbn Zebâle hadis uyduran biridir.

[2] Ebû Ya'lâ (6431) rivayet etti.

(بَابٌ فَضْلُ خَدِيْجَةَ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ زَوْجَةُ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Hanımı Hatice Binti Huveylid'in Fazileti

١٥٢٥٠ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، حَدَّثَنَا الزُّبَيْرُ بْنُ بَكَّارٍ ، قَالَ : " وَأُمُّ بَنِي رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَبَنَاتِهِ غَيْرَ إِبْرَاهِيمَ خَدِيجَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ ، وَكَانَتْ تُدْعَى فِي الْجَاهِلِيَّةِ الطاهرة بِنْتَ أَسَدِ بْنِ عَبْدِ الْعُزَّى بْنِ قُصَيٍّ ، وَأُمُّهَا فَاطِمَةُ بِنْتُ زَائِدَةَ بِنْتِ جُنْدُبٍ ، وَهُوَ الأَصَمُّ بْنُ صَخْرِ بْنِ عَبْدِ مَعِيصِ بْنِ عَامِرِ بْنِ لُؤَيٍّ ، وَأُمُّهَا هَالَةُ بِنْتُ عَبْدِ مَنَافِ بْنِ الْحَارِثِ بْنِ مُنْقِذِ بْنِ عَمْرِو بْنِ مَعِيصِ بْنِ عَمْرِو بْنِ لُؤَيٍّ وَأُمُّهَا الْعَرِقَةُ ، وَاسْمُهَا قِلابَةُ بِنْتُ سَعْدِ بْنِ سَهْمِ بْنِ عَمْرِو بْنِ هُصَيْصِ بْنِ كَعْبِ بْنِ لُؤَيٍّ ، وَحِبَّانُ بْنُ عَبْدِ مَنَافٍ أَخُو هَالَةَ لأَبِيهَا وَأُمِّهَا هُوَ الَّذِي رَمَى سَعْدَ بْنَ مُعَاذٍ رَحِمَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْخَنْدَقِ ، فَقَالَ : خُذْهَا وَأَنَا ابْنُ الْعَرِقَةِ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " عَرَّقَ اللَّهُ وَجْهَكَ فِي النَّارِ " ، فَأَصَابَ أَكْحَلُ سَعْدَ رَحِمَ اللَّهُ سَعْدًا فَمَاتَ شَهِيدًا ، وَكَانَتْ خَدِيجَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ قَبْلَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عِنْدَ عَتِيقِ بْنِ عَائِذِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ مَخْزُومٍ ، فَوَلَدَتْ لَهُ هِنْدَ بْنَ عَتِيقٍ ، ثُمَّ خَلَفَ عَلَيْهَا أَبُو هَالَةَ مَالِكُ بْنُ نَبَّاشِ بْنِ زُرَارَةَ بْنِ وَقْدَانَ بْنِ حَبِيبِ بْنِ سَلامَةَ بْنِ عَدِيٍّ مِنْ بَنِي أُسَيدِ بْنِ عَمْرِو بْنِ تَمِيمٍ حَلِيفُ بَنِي عَبْدِ الدَّارِ بْنِ قُصَيٍّ ، فَوَلَدَتْ لَهُ هِنْدَ بْنَ أَبِي هَالَةَ ، فَهِنْدُ بْنُ عَتِيقٍ ، وَهِنْدُ ، وهالةُ أَبْنَاءُأَبِي هَالَةَ مَالِكِ بْنِ نَبَّاشِ بْنِ زُرَارَةَ إِخْوَةُ وَلَدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ خَدِيجَةَ بِنْتِ خُوَيْلِدٍ مِنْ أُمِّهِمْ"

15250- Zübeyr b. Bekkâr der ki: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), İbrâhim dışındaki oğullarının ve kızlarının annesi Hatice binti Huveylid'dir. Cahiliye döneminde Tâhire diye anılırdı. Esed b. Abdiluzza b. Kusay'ın kızıdır. Annesi, Fâtıma binti Zâide b. Cündüb'dür. O da Asam b. Sahr b. Abdumuğîs b. Âmir b. Lüey'dir. (Hatice'nin annesinin) annesi Hâle binti Abdimenâf b. el-Hâris b. Munkiz b. Amr b. Muğîs b. Âmir b. Lüey'dir. Onun annesi Arika'dır. Arika'nın ismi, Kilâbe binti Sa'd b. Sehl b. Amr b. Hasîs b. Ka'b b. Lüey'dir. Hibbân b. Abdimenâf, anne baba bir Hâle'nin kardeşidir. Sa'd b. Muâz'ı Hendek savaşında vurup düşüren oydu. Onu vurduğu zaman dedi ki: "Al işte! Ben Arika'nın oğluyum."

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), onun hakkında: *"Allah yüzünü ateşte terletsin"* buyurdu. Sa'd, kolundaki atardamardan darbe almış ve şehid

olmuştu. Allah ona rahmet etsin. Hatice binti Huveylid, Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) evlenmeden önce, Atîk b. Âiz b. Abdillah b. Amr b. Mahzûm ile evliydi. Ondan Hind b. Atîk isimli çocuğu oldu. Ondan sonra Hatice, Benî Abduddâr b. Kusay'ın müttefiki Benî Esed b. Amr b. Temîm'den, Ebû Hâle b. Mâlik b. Nebbâş b. Zürâre b. Vakdân b. Habîb b. Selâme b. Adiy ile evlendi. Ona, Hind b. Ebî Hâle isimli çocuğu doğurdu. Hind b. Atîk b. Âiz ile, Ebû Hâlik Mâlik b. Nebbâş b. Zürâre'nin çocukları Hind ve Hâle, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) çocuklarının, anneleri Hatice tarafından kardeşleridir.

١٥٢٥١ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا الزُّبَيْرُ بْنُ بَكَّارٍ ، حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ الْمَخْزُومِيُّ ، عَنْ أُسَامَةَ بْنِ حَفْصٍ ، وَغَيْرِهِ عَنْ يُونُسَ ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ ، قَالَ : " تَزَوَّجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَدِيجَةَ بِمَكَّةَ ، وَهِيَ أَوَّلُ امْرَأَةٍ تَزَوَّجَ ، وَكَانَتْ قَبْلَهُ عِنْدَ أَبِي هَالَةَ التَّمِيمِيِّ وَتَزَوَّجَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَهُوَ ابْنُ إِحْدَى وَعِشْرِينَ سَنَةً ، وَتُوُفِّيَتْ لِسَبْعٍ مَضَيْنَ مِنْ مَبْعَثِهِ "

رواه الطبراني وفيه محمد بن الحسن بن زبالة وهو ضعيف.

15251- İbn Şihâb (ez-Zührî) bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hatice'yle Mekke'de evlendi. O, evlendiği ilk kadındı. Hatice, Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) önce, Ebû Hâle et-Temîmî ile evliydi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), onunla yirmi bir yaşında evlendi. Peygamber gönderilişinden yedi yıl sonra vefat etti.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Muhammed b. el-Hasan b. Zebâle zayıftır.

١٥٢٥٢ - قَالَ الزُّبَيْرُ : وَحَدَّثَنِي عُمَرُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ الْمُؤَمَّلِيُّ : " أَنَّ عَمْرَو بْنَ أَسَدٍ زَوَّجَ خَدِيجَةَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَتَزَوَّجَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَهُوَ ابْنُ خَمْسٍ وَعِشْرِينَ سَنَةً وَقُرَيْشٌ تَبْنِي الْكَعْبَةَ "

رواه الطبراني وعمر هذا متروك.

15252- Ömer b. Ebî Bekr el-Muemmelî bildiriyor: Amr b. Esed, Hatice'yi Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) evlendirdi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Hatice'yle evlendiği zaman, yirmi beş yaşındaydı. O zaman, Kureyş, Kâbe'nin yapımıyla uğraşıyordu.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Ömer b. Ebî Bekr el-Muemmelî metruktur.[1]

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (22/449) rivayet etti.

١٥٢٥٣ - قَالَ الزُّبَيْرُ : وَحَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ حَسَنٍ ، عَنْ خَالِدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ ، عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ ، قَالَ : " نَكَحَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ ابْنُ سَبْعٍ وَثَلاثِينَ سَنَةً "

وفيه محمد بن الحسن بن زبالة وهو ضعيف.

15253- İbn Cüreyc der ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), otuzyedi yaşında evlendi."

★Ravilerden, Muhammed b. el-Hasan b. Zebâle zayıftır.[1]

١٥٢٥٤ - قَالَ الزُّبَيْرُ : وَحَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ حَسَنٍ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى بْنِ عُرْوَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : قَالَ عَمْرُو بْنُ أَسَدٍ : " مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ يَخْطُبُ خَدِيجَةَ بِنْتَ خُوَيْلِدٍ ، هَذَا الْفَحْلُ لا يُقْرَعُ أَنْفُهُ "

رواه الطبراني وفيه ابن زبالة وهو ضعيف.

15254- Abdullah b. Muhammed b. Yahyâ b. Urve, babasından bildiriyor: Amr b. Esed dedi ki: "Muhammed b. Abdillah, Hatice binti Huveylid'i istiyor. Bu adam, burnunun önünü göremiyor ki."

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden, Muhammed b. el-Hasan b. Zebâle vardır, ve zayıftır.[2]

١٥٢٥٥ - قَالَ الزُّبَيْرُ : وَحَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ حَسَنٍ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ فُلَيْحٍ ، عَنْ يَزِيدَ بْنِ عِيَاضٍ ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ ، قَالَ : " كَانَتْ خَدِيجَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَبْلَ أَنْ يَنْزِلَ عَلَيْهِ الْقُرْآنُ ، ثُمَّ نَزَلَ عَلَيْهِ الْقُرْآنُ ، وَهِيَ عِنْدَهُ وَهِيَ أَوَّلُ مَنْ صَدَّقَ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَآمَنَتْ بِهِ ، وَتُوُفِّيَتْ بِمَكَّةَ قَبْلَ أَنْ يَخْرُجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى الْمَدِينَةِ بِثَلاثِ سِنِينَ "

رواه الطبراني وفيه ابن زبالة أيضا وهو ضعيف.

15255- İbn Şihâb bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), kendisine Kur'ân nazil olmadan önce Hatice binti Huveylid ile evlenmişti. Onunla evliyken Kur'ân kendisine nazil oldu. Resûlullah'ı (sallallahu aleyhi vesellem) ilk tasdik eden ve ona iman eden kendisidir. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Medine'ye hicret etmeden üç yıl önce, Mekke'de vefat etti.

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (22/449) rivayet etti.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (22/449) rivayet etti.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden, Muhammed b. el-Hasan b. Zebâle vardır ve zayıftır.[1]

١٥٢٥٦ – حَدَّثَنَا عُبَيْدٌ الْعِجْلُ ، ثنا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الْحُلْوَانِيُّ ، ثنا عِمْرَانُ بْنُ أَبَانَ ، ثنا مَالِكُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ مَالِكِ بْنِ الْحُوَيْرِثِ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : قَالَ مَالِكُ بْنُ الْحُوَيْرِثِ : " كَانَ أَوَّلَ مَنْ أَسْلَمَ مِنَ الرِّجَالِ عَلِيًّا ، وَمِنَ النِّسَاءِ خَدِيجَةَ "

رواه الطبراني وفي رجاله ضعف ووثقهم ابن حبان

15256- Mâlik b. el-Huveyris der ki: "Erkeklerden ilk iman eden, Ali'dir. Kadınlardan ise ilk iman eden ise Hatice'dir."

★Taberânî rivayet etti. Ravilerinde zayıflık vardır. İbn Hibbân güvenilir olduklarını söylemiştir.[2]

١٥٢٥٧ – حَدَّثَنَا الْعَبَّاسُ بْنُ الْفَضْلِ الأَسْفَاطِيُّ ، قَالَ : ثنا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ الْخَطَّابِ ، ثنا عَلِيُّ بْنُ غُرَابٍ ، عَنْ يُوسُفَ بْنِ صُهَيْبٍ ، عَنِ ابْنِ بُرَيْدَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : " خَدِيجَةُ أَوَّلُ مَنْ أَسْلَمَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ "

رواه الطبراني ورجاله وثقوا وفيهم ضعف

15257- Büreyde dedi ki: "Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) ilk iman edenler, Hatice ve Ali'dir."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilir sayılmıştır. Ama kendilerinde zayıflık vardır.[3]

١٥٢٥٨ – حَدَّثَنَا عَبَّادٌ، ثنا عَلِيُّ بْنُ هَاشِمِ بْنِ الْبَرِيدِ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي رَافِعٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي رَافِعٍ، قَالَ: أَوَّلُ مَنْ أَسْلَمَ مِنَ الرِّجَالِ عَلِيٌّ، وَأَوَّلُ مَنْ أَسْلَمَ مِنَ النِّسَاءِ خَدِيجَةُ.

رواه البزار ورجاله رجال الصحيح.

15258- Ebû Râfi' dedi ki: "Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem), erkeklerden ilk iman eden Ali'dir. Kadınlardan ise ilk iman eden Hatice'dir."

★Bezzâr rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[4]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (240/450) rivayet etti.
[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (19/291) rivayet etti.
[3] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (22/452) rivayet etti.
[4] Bezzâr (2654) rivayet etti.

١٥٢٥٩ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ نُمَيْرٍ ، قَالَ : ثنا يُونُسُ بْنُ بُكَيْرٍ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَاقَ ، قَالَ : خَدِيجَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدِ بْنِ أَسَدِ بْنِ عَبْدِ الْعُزَّى بْنِ قُصَيٍّ

رواه الطبراني ورجاله إلى ابن إسحاق رجال الصحيح.

15259- Muhammed b. İshâk der ki: "(Hatice'nin künyesi) Hatice binti Huveylid b. Esed b. Abdiluzza b. Kusay'dır."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri, İbn İshâk'ın dışında, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٥٢٦٠ - قال الطبراني : خَدِيجَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدِ بِنْتِ أَسَدِ بْنِ عَبْدِ الْعُزَّى بْنِ قُصَيٍّ وَهِيَ أَوَّلُ امْرَأَةٍ تَزَوَّجَهَا رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَهِيَ أُمُّ وَلَدِهِ الذُّكُورِ وَالإِنَاثِ إلا إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلامُ ، فَإِنَّهُ مِنْ سَرِيَّتِهِ مَارِيَةَ الْقِبْطِيَّةِ"

15260- Taberânî der ki: "Hatice binti Huveylid b. Esed b. Abdiluzza b. Kusay. Kendisi, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) evlendiği ilk kadındır. Hatice, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) kız ve erkek çocuklarının annesidir. Sadece İbrâhîm, cariyesi Mâriye el-Kıbtiyye'nin oğludur."[2]

١٥٢٦١ - عَنْ قَتَادَةِ بْنِ دِعَامَةَ قَالَ : تُوُفِّيَتْ خَدِيجَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ قَبْلَ الهِجْرَةِ بِثَلاثِ سِنِينَ وَهِيَ أَوَّلُ مَنْ آمَنَ بِالنَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ النِّسَاءِ وَالرِّجَالِ وَلَمْ يَتَزَوَّجْ مِنَ الجَاهِلِيَّةِ غَيْرُهَا وَلَمْ يَلِدْ لَهُ مِنَ الْمَهَايِرِ غَيْرُهَا"

رواه الطبراني وفيه زهير بن العلاء وثقه ابن حبان وضعفه غيره وروى الطبراني نحوه باختصار عن عروة بن الزبير ورجاله رجال الصحيح.

15261- Katâde b. Di'âme bildiriyor: Hatice binti Huveylid, hicretten üç yıl önce vefat etti. Erkek ve kadınlardan, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) ilk iman eden kişi kendisidir. Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) peygamberlik gelmeden önce ondan başkasıyla evlenmedi. Hanımlarından Hatice'den başkası kendisine çocuk doğurmadı.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Züheyr b. el-Alâ'yı, İbn Hibbân güvenilir bulmuş, başkaları ise zayıf olduğunu söylemiştir. Taberânî buna benzer bir rivayeti muhtasar bir şekilde, Urve b. ez-Zübeyr'den rivayet etmiştir. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[3]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (22/444) rivayet etti.
[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (22/444) rivayet etti.
[3] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (22/ 450-451) rivayet etti.

١٥٢٦٢ - حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ، عَنْ مَعْمَرٍ، قَالَ: سَمِعْتُ الزُّهْرِيَّ، يَقُولُ: " لَمْ يَتَزَوَّجْ رَسُولُ اللَّهِ عَلَى خَدِيجَةَ حَتَّى مَاتَتْ "

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح.

15262- Zührî der ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hatice vefat edene kadar üzerine başkasıyla evlenmedi."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

١٥٢٦٣ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ، ثنا الزُّبَيْرُ بْنُ بَكَّارٍ، حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ حَسَنٍ، عَنْ أُسَامَةَ بْنِ حَفْصٍ، عَنْ يُونُسَ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ عُرْوَةَ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ : تُوُفِّيَتْ قَبْلَ أَنْ تُفْرَضَ الصَّلَاةُ"

رواه الطبراني وفيه محمد بن الحسن بن زبالة وهو ضعيف.

15263- Hz. Âişe dedi ki: "Hatice, namaz farz kılınmadan vefat etti."

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Muhammed b. el-Hasan b. Zebâle zayıftır.[1]

١٥٢٦٤ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِى حَدَّثَنَا أَبُو كَامِلٍ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ عَمَّارِ بْنِ أَبِى عَمَّارٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ فِيمَا يَحْسَبُ حَمَّادٌ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَكَرَ خَدِيجَةَ وَكَانَ أَبُوهَا يَرْغَبُ أَنْ يُزَوِّجَهُ فَصَنَعَتْ طَعَاماً وَشَرَاباً فَدَعَتْ أَبَاهَا وَزُمَراً مِنْ قُرَيْشٍ فَطَعِمُوا وَشَرِبُوا حَتَّى ثَمِلُوا. فَقَالَتْ خَدِيجَةُ لأَبِيهَا إِنَّ مُحَمَّدَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ يَخْطُبُنِى فَزَوِّجْنِى إِيَّاهُ. فَزَوَّجَهَا إِيَّاهُ فَخَلَعَتْهُ وَأَلْبَسَتْهُ حُلَّةً وَكَذَلِكَ كَانُوا يَفْعَلُونَ بِالآبَاءِ فَلَمَّا سُرِّىَ عَنْهُ سُكْرُهُ نَظَرَ فَإِذَا هُوَ مُخَلَّقٌ وَعَلَيْهِ حُلَّةٌ فَقَالَ مَا شَأْنِى مَا هَذَا قَالَتْ زَوَّجْتَنِى مُحَمَّدَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ. قَالَ أَنَا أُزَوِّجُ يَتِيمَ أَبِى طَالِبٍ لاَ لَعَمْرِى. فَقَالَتْ خَدِيجَةُ أَمَا تَسْتَحِى تُرِيدُ أَنْ تُسَفِّهَ نَفْسَكَ عِنْدَ قُرَيْشٍ تُخْبِرُ النَّاسَ أَنَّكَ كُنْتَ سَكْرَانَ فَلَمْ تَزَلْ بِهِ حَتَّى رَضِيَ"

رواه أحمد والطبراني ورجال أحمد والطبراني رجال الصحيح.

15264- İbn Abbâs bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Hatice'yi andı. Hatice'nin babası Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) evliliğine karşıydı. Yiyecek ve içecek hazırlayıp babasını ve Kureyş'ten bir grup insanı davet etti. Sarhoş olana kadar yiyip içtiler. Hatice: "Muhammed b. Abdillah benimle evlenmek istiyor. Beni onunla evlendir" dedi. Babası Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) evlenmesine izin verdi. Hatice

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (22/451) rivayet etti.

de ona safran kokusu sürüp âdetleri üzerine ona elbise giydirdi. Babası ayılınca kendi üstündekilere baktı ki, güzel koku sürülüp kendisine kaftan gildirilmiş. Bunun üzerine "Bana ne oluyor?" dedi. Hatice de: "Beni Muhammed'le evlendirdin" cevabını verdi. O da: "Ben seni Ebû Tâlib'in yetimiyle evlendirdim ha! Ömrüme yemin olsun ki hayır!" dedi. Hatice de: "Utanmıyor musun? Sen kendini sarhoş olmakla Kureyş'in önünde akılsız mı yapmak istiyorsun!" diye itiraz ederek sonunda buna babasını razı etti.

★Ahmed ve Taberânî rivayet ettiler. Ahmed ile Taberânî'nin ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٥٢٦٥ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ شَبِيبٍ ، قَالَ : نا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَبْدِ الْمَلِكِ ، قَالَ : حَدَّثَنِي عُمَرُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ الْعَدَوِيُّ ، قَالَ : حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي عُبَيْدَةَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَمَّارِ بْنِ يَاسِرٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ مِقْسَمٍ أَبِي الْقَاسِمِ مَوْلَى عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَارِثِ ، أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ الْحَارِثِ ، حَدَّثَهُ : أَنَّ عَمَّارَ بْنَ يَاسِرٍ كَانَ إِذَا سَمِعَ مَا يَتَحَدَّثُ بِهِ عَنْ تَزْوِيجِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَدِيجَةَ ، يَقُولُ عَمَّارٌ : أَنَا مِنْ أَعْلَمِ النَّاسِ بِتَزْوِيجِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِيَّاهَا ، كُنْتُ مِنْ إِخْوَانِهِ فَكُنْتُ لَهُ خِدْنًا ، وَإِلْفًا فِي الْجَاهِلِيَّةِ ، وَإِنِّي خَرَجْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ يَوْمٍ حَتَّى مَرَرْنَا عَلَى أُخْتِ خَدِيجَةَ ، وَهِيَ جَالِسَةٌ عَلَى أَدَمٍ لَهَا ، فَنَادَتْنِي فَانْصَرَفْتُ إِلَيْهَا ، وَوَقَفَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَتْ : أَمَا لِصَاحِبِكَ فِي تَزْوِيجِ خَدِيجَةَ حَاجَةٌ ، فَأَخْبَرْتُهُ ، فَقَالَ : " بَلَى ، لَعَمْرِي " ، فَرَجَعْتُ إِلَيْهَا ، فَأَخْبَرْتُهَا بِمَا قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَتْ : اغْدُ إِلَيْنَا إِذَا أَصْبَحْتَ غَدًا ، فَغَدَوْنَا عَلَيْهِمْ ، فَوَجَدْنَاهُمْ قَدْ ذَبَحُوا بَقَرَةً ، وَأَلْبَسُوا أَبَا خَدِيجَةَ حُلَّةً ، وَضَرَبُوا عَلَيْهِ قُبَّةً ، فَكَلَّمْتُ أَخَاهَا ، فَكَلَّمَ أَبَاهُ ، فَأُخْبِرَ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَكَانِهِ ، وَسَأَلَهُ أَنْ يُزَوِّجَهُ ، فَزَوَّجَهُ ، فَصَنَعُوا مِنَ الْبَقَرَةِ طَعَامًا فَأَكَلْنَا مِنْهُ ، وَنَامَ أَبُوهَا ثُمَّ اسْتَيْقَظَ ، فَقَالَ : مَا هَذِهِ الْحُلَّةُ ، وَهَذِهِ الْقُبَّةُ ، وَهَذَا الطَّعَامُ ؟ ، قَالَتْ لَهُ ابْنَتُهُ الَّتِي كَلَّمَتْ عَمَّارًا : هَذِهِ الْحُلَّةُ كَسَاكَهَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ خَتَنُكَ ، وَبَقَرَةٌ أَهْدَاهَا إِلَيْكَ فَذَبَحْنَاهَا حِينَ زَوَّجْتَهُ خَدِيجَةَ ، فَأَنْكَرَ أَنْ يَكُونَ زَوَّجَهُ ، وَخَرَجَ حَتَّى جَاءَ الْحِجْرَ ، وَخَرَجَتْ بَنُو هَاشِمٍ حَتَّى

[1] Ahmed (2851) ve Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (12838; 22/444-445) rivayet etti. Hammâd'ın, rivayeti ilk kaynağına ulaştırmada şüphesi olduğundan dolayı hadiste zayıflık vardır.

جَاءُوا ، فَقَالَ : أَيْنَ صَاحِبُكُمُ الَّذِي تَزْعُمُونَ أَنِّي زَوَّجْتُهُ خَدِيجَةَ ؟ ، فَلَمَّا رَأَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَنَظَرَ إِلَيْهِ ، قَالَ : إِنْ كُنْتُ زَوَّجْتُهُ وَإِلا فَقَدْ زَوَّجْتُهُ"

رواه الطبراني والبزار وفيه عمر بن أبي بكر المؤملي وهو متروك.

15265- Abdullah b. el-Hâris'in bildirdiğine göre insanlar, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Hatice'yle evliliği hakkında konuştuklarında Ammâr b. Yâsir şöyle derdi:

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Hatice'yle evliliğini en iyi ben bilirim. Ben Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) kardeşlerindendim. İslam'dan önce, onun dostu ve yakın arkadaşıydım. Bir gün Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) giderken Hatice'nin kız kardeşine rastladık. Kendisine ait bir postun üzerinde oturuyordu. Beni çağırdı. Yanına gittim. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) geride durdu. Hatice'nin kız kardeşi, bana dedi ki: "Dostun, Hatice'yle evlenmek istemez mi?" Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) bunu söylediğimde: *"Ömrüme yemin olsun ki evet isterim"* dedi.

Hatice'nin kız kardeşine dönüp, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) söylediğini kendisine bildirdim. "Yarın sabah bize gel" dedi. İkinci gün yanlarına gittiğimizde, bir inek kesmişler, Hatice'nin babasına kaftan giydirmişler ve kendisine bir çadır kurmuşlardı. Hatice'nin kız kardeşi, erkek kardeşine durumu anlattı. O da babasıyla konuştu. Hatice'nin kız kardeşi, ona Resûlullah'ı (sallallahu aleyhi vesellem), faziletlerini ve kendisinden Hatice'yi istediğini söyledi. Babası da Hatice'yi Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) verdi. İnek etinden yemek yaptılar. Yemeği yedik ve babası yattı.

Sonra uyanıp dedi ki: "Bu kaftan, bu çadır ve bu yemek nedir?" Ammâr'la konuşan kızı ona: "Bu kaftanı sana damadın Muhammed b. Abdillah giydirdi. Bu ineği de sana hediye etti. Ona Hatice'yi verdiğin zaman ineği kestik" karşılığını verdi. Hatice'nin babası, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) Hatice'yi verdiğini kabul etmedi ve Hicr'e gitti. Hâşim oğulları da Hicr'e geldiler. Hatice'nin babası: "Kendisini kızımla evlendirdiğimi iddia ettiğiniz dostunuz nerede?" dedi. Resûlullah'ı (sallallahu aleyhi vesellem) görüp ona baktığı zaman: "Eğer onu kızımla evlendirmişsem zaten evlendirmişim! Eğer evlendirmemişsem şimdi evlendirdim" dedi.

★Taberânî ve Bezzâr rivayet ettiler. Ravilerden Ömer b. Ebî Bekr el-Muemmelî metrûktur.[1]

١٥٢٦٦ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا عُمَرُ بْنُ حَفْصِ بْنِ غِيَاثٍ ، حَدَّثَنِي أَبِي ، عَنِ الأَعْمَشِ ، عَنْ أَبِي خَالِدٍ الْوَالِبِيِّ ، عَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ ، أَوْ رَجُلٍ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَرْعَى غَنَمًا فاسْتَعْلَى الْغَنَمَ ، فَكَانَ فِي الإِبِلِ هُوَ وَشَرِيكٌ لَهُ ، فَأَكْرَيَا أُخْتَ خَدِيجَةَ ، فَلَمَّا قَضَوُا السَّفَرَ بَقِيَ لَهُمْ عَلَيْهَا شَيْءٌ ، فَجَعَلَ شَرِيكُهُ يَأْتِيهِمْ وَيَتَقَاضَاهُمْ وَيَقُولُ لِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : انْطَلِقْ ، فَيَقُولُ : " اذْهَبْ أَنْتَ فَإِنِّي أَسْتَحْيِي " ، فَقَالَتْ مَرَّةً وَأَتَاهُمْ : فَأَيْنَ مُحَمَّدٌ لا يَجِيءُ مَعَكَ ؟ قَالَ : قَدْ قُلْتُ لَهُ فَزَعَمَ أَنَّهُ يَسْتَحْيِي ، فَقَالَتْ : مَا رَأَيْتُ رَجُلا أَشَدَّ حَيَاءً وَلا أَعَفَّ وَلاءً ، فَوَقَعَ فِي نَفْسِ أُخْتِهَا خَدِيجَةَ فَبَعَثَتْ إِلَيْهِ ، فَقَالَتِ : ائْتِ أَبِي فَاخْطِبْنِي إِلَيْهِ ، فَقَالَ : " أَبُوكِ رَجُلٌ كَثِيرُ الْمَالِ وَهُوَ لا يَفْعَلُ " ، قَالَتْ : انْطَلِقْ فَالْقَهُ وَكَلِّمْهُ ، ثُمَّ أَنَا أَكْفِيكَ وَائْتِ عِنْدَ سُكْرِهِ فَفَعَلَ ، فَأَتَاهُ فَزَوَّجَهُ ، فَلَمَّا أَصْبَحَ جَلَسَ فِي الْمَجْلِسِ ، فَقِيلَ لَهُ : قَدْ أَحْسَنْتَ زَوَّجْتَ مُحَمَّدًا ، قَالَ : أَوَ فَعَلْتُ ؟ قَالُوا : نَعَمْ ، فَقَامَ فَدَخَلَ عَلَيْهَا ، فَقَالَ : إِنَّ النَّاسَ يَقُولُونَ : إِنِّي قَدْ زَوَّجْتُ مُحَمَّدًا وَمَا فَعَلْتُ ، قَالَتْ : فَلا تُسَفِّهَنَّ رَأْيَكَ ، فَإِنَّ مُحَمَّدًا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَذَا ، فَلَمْ تَزَلْ بِهِ حَتَّى رَضِيَ ، ثُمَّ بَعَثَتْ إِلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِوُقِّيَّتَيْنِ مِنْ فِضَّةٍ أَوْ ذَهَبٍ ، وَقَالَتْ : اشْتَرِ حُلَّةً فَاهْدِهَا لِي وَكَبْشًا وَكَذَا وَكَذَا فَفَعَلَ"

رواه الطبراني والبزار ورجال الطبراني رجال الصحيح غير أبي خالد الوالبي وهو ثقة ورجال البزار أيضا إلا أن شيخه أحمد بن يحيى الصوفي ثقة ولكنه ليس من رجال الصحيح وقال فيه : قالت : وأته غير مكره . بدل : سكره . وقالت في الحلة : فأهدها إليه . بدل : إلي.

15266- Câbir b. Semura veya Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) ashâbından birisi anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) koyun güdüyordu. Koyun fiyatları yükselince (onları satıp) birisiyle ortak olarak deve gütmeye başladılar. Hatice'nin kız kardeşi, onları kirayla (ticaret) için gönderdi. Yolculuktan döndükleri zaman, ikisinin Hatice'nin kız kardeşinden alacakları kaldı. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) ortağı, Hatice'nin kız kardeşinin yanına gelip alacağını isterdi ve Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem): "Git (sen de alacağını iste)" derdi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Sen git, ben utanırım"* derdi.

---

[1] Bezzâr (2656) rivayet etti. Yine ravilerden Bezzâr'ın hocası Abdullah b. Şebîb zayıftır.

Adamın Hatice'nin kız kardeşinin yanına gittiği bir gün, Hatice'nin kardeşi: "Muhammed nerede?" diye sordu. Adam: "Ona söyledim, ama utandığını söylüyor" dedi. Hatice'nin kız kardeşi: "Ben, ondan daha utangaç, daha iffetli, daha.... birini görmedim" dedi. Hatice'nin kız kardeşinin aklına, Hatice'nin Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) evlenmesi fikri geldi. (Bu fikrini Hatice'ye söyledi) Hatice, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) haber gönderip: "Gelip beni babamdan iste" dedi.

Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Baban malı çok olan birisidir. Seni bana vermez"* dedi. Hatice: "Sen gidip onunla konuş. Ben sana yardımcı olurum. Sen babam sarhoş olduğu bir zamanda gel" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hatice'nin dediği gibi yaptı. Hatice'nin babası sabah uyandığında, meclise çıkıp oturdu. Kendisine: "Muhammed'i (kızınla) evlendirmekle iyi yaptın" dediler. Babası: "Bunu yaptım mı?" diye sorunca: "Evet" dediler.

Kalkıp Hatice'nin yanına girdi ve: "Halk, benim seni Muhammed'le evlendirdiğimi söylüyor. Bunu gerçekten yaptım mı?" diye sordu. Hatice: "Evet evlendirdin. (Şimdi fikir değiştirerek) akılsızlık yapma. Muhammed şöyle (iyidir) böyledir" diyerek onu razı edene kadar bırakmadı. Sonra Hatice, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) iki ûkiyye gümüş veya altın yolladı ve: "Bir kaftan ve koç al ve onu bana hediye et, şöyle yap böyle yap" dedi.

★Taberânî ve Bezzâr rivayet ettiler. Taberânî'nin ravileri, Ebû Hâlid el-Vâlibî *Sahîh*'in ravileridir. O da güvenilirdir. Bezzâr'ın ravileri de, hocası Ahmed b. Yahyâ es-Sûfî dışında *Sahîh*'in ravileridir. Ancak Bezzâr'da, "Sarhoş" ibaresi yerine, "Ona iyilikle gel" ibaresi vardır. Kaftan ile ilgili de, "Bana hediye et" yerine, "Onu babama hediye et" ibaresi vardır.[1]

١٥٢٦٧ – حَدَّثَنَا عَبْدَانُ بْنُ أَحْمَدَ ، ثنا يَحْيَى بْنُ حَاتِمٍ الْعَسْكَرِيُّ ، ثنا بِشْرُ بْنُ مِهْرَانَ ، ثنا شَرِيكٌ ، عَنْ عُثْمَانَ بْنِ الْمُغِيرَةِ ، عَنْ زَيْدِ بْنِ وَهْبٍ ، عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ ، قَالَ : أَوَّلُ شَيْءٍ عَلِمْتُ مِنْ أَمْرِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَدِمْتُ مَكَّةَ فِي عُمُومَةٍ لِي ، فَأُرْشِدْنَا عَلَى الْعَبَّاسِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ ، فَانْتَهَيْنَا إِلَيْهِ وَهُوَ جَالِسٌ إِلَى زَمْزَمَ ، فَجَلَسْنَا إِلَيْهِ ، فَبَيْنَا نَحْنُ عِنْدَهُ إِذْ أَقْبَلَ رَجُلٌ مِنْ بَابِ الصَّفَا ، أَبْيَضُ تَعْلُوهُ حُمْرَةٌ ، لَهُ وَفْرَةٌ ، جَعْدٌ إِلَى أَنْصَافِ أُذُنَيْهِ ، أَشَمُّ ، أَقْنَى ، أُذْلَفُ ، بَرَّاقُ الثَّنَايَا ، أَدْعَجُ الْعَيْنَيْنِ ، كَثُّ اللِّحْيَةِ ، دَقِيقُ الْمَسْرُبَةِ ، شَثْنُ الْكَفَّيْنِ وَالْقَدَمَيْنِ ، عَلَيْهِ ثَوْبَانِ أَبْيَضَانِ ، كَأَنَّهُ الْقَمَرُ لَيْلَةَ الْبَدْرِ ، يَمْشِي عَلَى يَمِينِهِ غُلَامٌ أَمْرَدُ ، حَسَنُ الْوَجْهِ مُرَاهِقٌ أَوْ

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (1858) rivayet etti. Bezzâr (2657) rivayet etti. Taberânî'nin hocası, *Sahîh*'in ravilerinden değildir.

مُحْتَلِمٌ ، تَقْفُوهُمُ امْرَأَةٌ قَدْ سَتَرَتْ مَحَاسِنَهَا ، حَتَّى قَصَدَ نَحْوَ الْحَجَرِ ، فَاسْتَلَمَهُ ، ثُمَّ اسْتَلَمَ الْغُلامُ ، ثُمَّ اسْتَلَمَتِ الْمَرْأَةُ ، ثُمَّ طَافَ بِالْبَيْتِ سَبْعًا ، وَالْغُلامُ وَالْمَرْأَةُ يَطُوفَانِ مَعَهُ ، ثُمَّ اسْتَلَمَ الرُّكْنَ وَرَفَعَ يَدَيْهِ وَكَبَّرَ ، وَقَامَ الْغُلامُ عَنْ يَمِينِهِ وَرَفَعَ يَدَيْهِ ، وَقَامَتِ الْمَرْأَةُ خَلْفَهُمَا فَرَفَعَتْ يَدَيْهَا وَكَبَّرَتْ ، وَأَطَالَ الْقُنُوتَ ، ثُمَّ رَكَعَ فَأَطَالَ الرُّكُوعَ ، ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ الرُّكُوعِ ، فَقَنَتَ وَهُوَ قَائِمٌ ، ثُمَّ سَجَدَ وَسَجَدَ الْغُلامُ وَالْمَرْأَةُ مَعَهُ ، يَصْنَعَانِ مِثْلَ مَا يَصْنَعُ وَيَتَّبِعَانِهِ ، قَالَ : فَرَأَيْنَا شَيْئًا لَمْ يَكُنْ نَعْرِفُهُ بِمَكَّةَ ، فَأَنْكَرْنَا ، فَأَقْبَلْنَا عَلَى الْعَبَّاسِ ، فَقُلْنَا : يَا أَبَا الْفَضْلِ ، إِنَّ هَذَا الدِّينَ لَمْ نَكُنْ نَعْرِفُهُ فِيكُمْ ، أَشَيْءٌ حَدَثَ ؟ قَالَ : أَجَلْ وَاللَّهِ ، أَمَا تَعْرِفُونَ هَذَا ؟ قُلْنَا : لا ، قَالَ : هَذَا ابْنُ أَخِي مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ ، وَالْغُلامُ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ ، وَالْمَرْأَةُ خَدِيجَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ ، أَمَا وَاللَّهِ مَا عَلَى ظَهْرِ الأَرْضِ أَحَدٌ يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَى هَذَا الدِّينِ إِلا هَؤُلاءِ الثَّلاثَةُ "

رواه الطبراني وفيه اثنان أحدهما يحيى بن حاتم ولم أعرفه والآخر بشر بن مهران وثقه ابن حبان وضعفه أبو حاتم وبقية رجاله ثقات وقد تقدم هذا من حديث عفيف الكندي . رواه أحمد وغيره ورجاله ثقات.

15267- İbn Mes'ûd bildiriyor: Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) ilgili öğrendiğim ilk şey şudur: Amcalarımla birlikte Mekke'ye geldim. Bizi Abbâs b. Abdilmuttalib'e yönlendirdiler. Onu zemzem kuyusunun yanında otururken görüp yanına oturduk. Biz yanındayken, Safâ kapısından kırmızıya çalan beyaz tenli bir adam geldi. Saçları kulaklarının ortasına kadar uzanmış, uzun boylu, basık burunlu, parlak dişli, iri gözlü, sık sakallı, göğüs kılları seyrek, elleri ve ayakları ne uzun ne de kısaydı. Üzerinde iki beyaz giysi vardı. Sanki Ayın on dördündeki dolunay gibiydi. Sağında bıyıkları henüz terleyen, güzel yüzlü, ergenlik çağına yaklaşmış veya girmiş birisi yürüyordu. Arkalarında bir kadın vardı. Süslerini örtmüştü. Haceru'l-Esved'e yönelip onu selamladı. Sonra çocuk ve kadın da selamladılar. Sonra, Kâbe'yi yedi defa tavaf etti. Çocuk ve kadın da onunla tavaf ediyorlardı. Sonra Rükn'e yönelerek ellerini kaldırdı ve tekbir getirdi. Çocuk da sağında durup tekbir getirdi. Kadın da arkalarında durup tekbir getirdi. Kunutu uzattı, sonra rükûya vararak rükûyu uzattı. Sonra başını rükûdan kaldırıp kıyamda kunut yaptı. Sonra secdeye vardı. Çocuk ve kadın da onun gibi yapıp ona tâbi oluyorlardı. Mekke'de daha önce görmediğimiz bir şey görmüştük.

Bu bizim tuhafımıza gitmişti. Abbâs'a dönüp: "Ey Ebu'l-Fadl! Sizin böyle bir dininizin olduğunu bilmiyorduk. Yeni bir şey mi oldu?" dedik.

Abbâs: "Evet vallahi! Bunu tanımıyor musunuz?" dedi. Biz: "Hayır" deyince, Abbâs dedi ki: "Bu, kardeşimin oğlu Muhammed b. Abdillah'tır. Çocuk Ali b. Ebî Tâlib'tir. Kadın ise Hatice binti Huveylid'dir. Vallahi yeryüzünde, bu din üzere Allah'a ibadet eden bu üç kişiden başkası yoktur."

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Yahyâ b. Hâtim'i tanımıyorum. Bişr b. Mihrân'ı İbn Hibbân güvenilir bulmuş, Ebû Hâtim ise zayıf olduğunu söylemiştir. Diğer ravileri güvenilirdir.

Ravileri güvenilir olan bir senetle, Ahmed ve Ebû Ya'lâ'nın rivayet ettiği Afîf el-Kindî'nin hadisinde bununla ilgili bilgi geçmişti.[1]

١٥٢٦٨ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا يُونُسُ حَدَّثَنَا دَاوُدُ بْنُ أَبِي الْفُرَاتِ عَنْ عِلْبَاءَ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ خَطَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ- فِي الأَرْضِ أَرْبَعَةَ خُطُوطٍ قَالَ تَدْرُونَ مَا هَذَا. فَقَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَفْضَلُ نِسَاءِ أَهْلِ الْجَنَّةِ خَدِيجَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ وَفَاطِمَةُ بِنْتُ مُحَمَّدٍ وَآسِيَةُ بِنْتُ مُزَاحِمٍ امْرَأَةُ فِرْعَوْنَ وَمَرْيَمُ ابْنَةُ عِمْرَانَ

رواه أحمد وأبو يعلى والطبراني ورجالهم رجال الصحيح

15268- İbn Abbâs der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), yere dört çizgi çizerek: *"Bunun ne olduğunu biliyor musunuz?"* diye sordu. Ashâb: "Allah ve Resûlü daha iyi bilir" dediler. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), buyurdu ki: *"Bunlar, Cennet kadınlarının en faziletlisi, Hatice binti Huveylid, Fâtıma binti Muhammed, Meryem binti İmrân ve Firavun'un hanımı Âsiye binti Muzâhim'dir."*

★Ahmed, Ebû Ya'lâ ve Taberânî rivayet ettiler, hepsinin de ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[2]

١٥٢٦٩ - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : بِحَسْبِكَ مِنْ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ أَرْبَعٌ : فَاطِمَةُ بِنْتُ مُحَمَّدٍ وَخَدِيْجَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ وَمَرْيَمَ بِنْتُ عِمْرَانَ وَآسِيَةُ بِنْتُ مُزَاحِمٍ"

رواه الطبراني في الأوسط وفيه سليمان الشاذكوني وهو ضعيف.

15269- Ebû Hureyre, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildiriyor: *"Bu âlem için şu dört kadın yeter: Fâtıma binti*

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (10397) rivayet etti. Afîf'in rivayeti daha önce geçmiştir: 14605.

[2] Ahmed (2668), 82903, 2960), Ebû Ya'lâ (2722) ve Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (11928) rivayet ettiler.

Muhammed, Hatice binti Huveylid, Meryem binti İmrân ve Âsiye binti Muzâhim."

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden Süleymân eş-Şâzekûnî zayıftır.

١٥٢٧٠ – حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعِيدٍ ، قَالَ : نا عَبْدُ الْغَفَّارِ بْنُ دَاوُدَ ، قَالَ : نا ابْنُ لَهِيعَةَ ، عَنْ عَمْرِو بْنِ الْحَارِثِ ، عَنْ أَبِي يَزِيدَ الْحِمْيَرِيِّ ، أَنَّهُ سَمِعَ عَمَّارَ بْنَ يَاسِرٍ ، يَقُولُ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " لَقَدْ فُضِّلَتْ خَدِيجَةُ عَلَى نِسَاءِ أُمَّتِي كَمَا فُضِّلَتْ مَرْيَمُ عَلَى نِسَاءِ الْعَالَمِينَ "

رواه الطبراني والبزار وفيه أبو يزيد الحميري و لم أعرفه وبقية رجاله وثقوا.

15270- Ammâr b. Yâsir, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildiriyor: *"Meryem'in, âlemlerin kadınlarından üstün tutulduğu gibi, Hatice de ümmetimin kadınlarından üstün tutulmuştur."*

★Taberânî ve Bezzâr rivayet ettiler. Ravilerden Ebû Yezîd el-Himyerî'yi tanımıyorum. Diğer ravileri güvenilir sayılmıştır.[1]

١٥٢٧١ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ ، قَالَ : نا أَبُو جَعْفَرٍ ، قَالَ : نا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ الدَّرَاوَرْدِيُّ ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عُقْبَةَ ، عَنْ كُرَيْبٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " سَيِّدَاتُ نِسَاءِ أَهْلِ الْجَنَّةِ ، بَعْدَ مَرْيَمَ ابْنَةِ عِمْرَانَ : فَاطِمَةُ وَخَدِيجَةُ ، ثُمَّ آسِيَةُ امْرَأَةُ فِرْعَوْنَ "

رواه الطبراني وفيه محمد بن الحسن بن زبالة وهو متروك.

15271- İbn Abbâs, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildiriyor: *"Cennet kadınlarının efendisi, Meryem binti İmrân, sonra Fâtıma binti Muhammed, sonra Hatice, sonra Firavun'un hanımı Âsiye'dir."*

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Muhammed b. el-Hasan b. Zebâle metrûktur.[2]

١٥٢٧٢ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ حَدَّثَنَا أَبِى عَنِ ابْنِ إِسْحَاقَ قَالَ فَحَدَّثَنِى هِشَامُ بْنُ عُرْوَةَ بْنِ الزُّبَيْرِ عَنْ أَبِيهِ عُرْوَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرِ بْنِ أَبِى طَالِبٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أُمِرْتُ أَنْ أُبَشِّرَ خَدِيجَةَ بِبَيْتٍ مِنْ قَصَبٍ لاَ صَخَبَ فِيهِ وَلاَ نَصَبَ"

رواه أحمد وأبو يعلى والطبراني ورجال أحمد رجال الصحيح غير محمد بن إسحاق وقد صرح بالسماع.

---

[1] Bezzâr (2655) rivayet etti. Ravilerden İbn Lehîa zayıftır.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (12178) rivayet etti. *el-Mu'cemu'l-Evsat*'ta (1111) İbn Zebâle'nin olmadığı başka bir tarikle rivayet etti. Hâkim *Müstedrek*'inde (3/32-33) rivayet etti. Bakın: *S. es-Sahîha* (1508).

15272- Abdullah b. Câfer b. Ebî Tâlib, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Hatice'yi, içinde gürültü ve yorgunluğun olmadığı, inciden kamışlarla yapılmış bir köşkle müjdelemem emredildi"* buyurduğunu bildiriyor.

★Ahmed, Ebû Ya'lâ ve Taberânî rivayet ettiler. Ahmed'in ravileri, Muhammed b. İshâk dışında *Sahîh*'in ravileridir. Burada hadisi işiterek almıştır.[1]

١٥٢٧٣ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ خُلَيْدٍ ، قَالَ : نا أَبُو الْيَمَانِ الْحَكَمُ بْنُ نَافِعٍ ، قَالَ : نا صَفْوَانُ بْنُ عَمْرٍو ، عَنْ مُهَاجِرِ بْنِ مَيْمُونٍ ، عَنْ فَاطِمَةَ ، أَنَّهَا قَالَتْ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : أَيْنَ أُمُّنَا خَدِيجَةُ ؟ قَالَ : " فِي بَيْتٍ مِنْ قَصَبٍ ، لا لَغْوٌ فِيهِ وَلا نَصَبٌ ، بَيْنَ مَرْيَمَ وَآسِيَةَ امْرَأَةِ فِرْعَوْنَ " ، قَالَتْ : أَمِنْ هَذَا الْقَصَبِ ؟ قَالَ : " لا ، بَلْ مِنَ الْقَصَبِ الْمَنْظُومِ بِالدُّرِّ ، وَاللُّؤْلُؤِ ، وَالْيَاقُوتِ "

رواه الطبراني في الأوسط من طريق مهاجر بن ميمون عنها و لم أعرفه ولا أظنه سمع منها والله أعلم وبقية رجاله ثقات.

15273- Hz. Fâtıma, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem): "Annemiz Hatice neredEdir?" diye sorunca Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: *"Meryem ve Âsiye'nin arasında, içinde gürültü ve yorgunluğun olmadığı, inciden kamışlarla yapılmış bir köşktedir."* Fâtıma dedi ki: "Bizim bildiğimiz kamıştan bir köşkte mi?" deyince Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Hayır! Büyük incilerle ve yakutlarla süslenmiş kamışlarla yapılmış köşk"* buyurdu.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında, Muhâcir b. Meymûn yoluyla rivayet etti. Onu tanımıyorum. Fâtıma'dan dinlediğini de zannetmiyorum. Allah en doğrusunu bilir. Diğer ravileri güvenilirdir.[2]

١٥٢٧٤ – حَدَّثَنَا مُوسَى، نا سُرَيْجُ بْنُ يُونُسَ، نا إِسْمَاعِيلُ بْنُ مُجَالِدٍ، عَنْ مُجَالِدٍ، عَنِ الشَّعْبِيِّ، عَنْ جَابِرٍ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سُئِلَ عَنْ خَدِيجَةَ أَنَّهَا مَاتَتْ قَبْلَ أَنْ تَنْزِلَ الْفَرَائِضُ وَالأَحْكَامُ ، فَقَالَ : " أَبْصَرْتُهَا عَلَى نَهَرٍ مِنْ أَنْهَارِ الْجَنَّةِ ، فِي بَيْتٍ مِنْ قَصَبٍ ، لا لَغْوَ فِيهِ وَلا نَصَبَ "

---

[1] Ahmed (1758), Ebû Ya'lâ (6795, 6797) ve: *"Cennette bir ev ile"* ibaresiyle Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (23/10) rivayet etti.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-Evsat*'ında (443) rivayet etti ve dedi ki: "Bu hadis Fâtıma'dan, sadece bu isnâdla rivayet edilmiştir. Bu hadisi rivayette, Safvân b. Amr, yalnız kalmıştır."

وسُئِلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقِيلَ لَهُ: هَلْ نَفَعْتَ أَبَا طَالِبٍ؟ قَالَ: " أَخْرَجْتُهُ مِنَ النَّارِ إِلَى ضَحْضَاحٍ مِنْهَا "

رواه الطبراني في الأوسط والكبير باختصار ورجالهما رجال الصحيح غير مجالد بن سعيد وقد وثق وخاصة في أحاديث جابر .

15274- Câbir b. Abdillah bildiriyor: Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) Hatice(nin âhirette durumu) soruldu. Zira farzlar ve ahkam âyetleri inmeden vefat etmişti. Resûlullah buyurdu ki: *"Onu Cennet nehirlerinden birinde, içinde boş sözlerin ve yorgunluğun olmadığı, inciden kamışlarla yapılmış bir evde gördüm."* Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem): "Kendisine yararlı olabildin mi?" diye Ebû Tâlib'in durumu soruldu. Buyurdu ki: *"Onu cehennemden sığ olan (yüzeye yakın derin olmayan) bir yere çıkardım."*

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında ve kısa metinle *M. el-Kebîr*'de rivayet etti. Ravileri, Mücâlid b. Saîd dışında *Sahîh*'in ravileridir. O da, özellikle Câbir'den rivayet edilen hadislerde güvenilir sayılmıştır.[1]

١٥٢٧٥ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ هِشَامِ بْنِ أَبِي الدُّمَيْكِ الْمُسْتَمْلِي ، ثنا أَحْمَدُ بْنُ جَنَابٍ الْمِصِّيصِيُّ ، ثنا عِيسَى بْنُ يُونُسَ ، عَنِ الأَعْمَشِ ، عَنْ أَبِي صَالِحٍ ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ، قَالَ : " بَشَّرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَدِيجَةَ بِبَيْتٍ فِي الْجَنَّةِ مِنْ قَصَبٍ ، لا صَخَبَ فِيهِ وَلا نَصَبَ "

قلت : حديث أبي هريرة في الصحيح رواه الطبراني في الكبير والأوسط وفيه محمد بن عبد الله الزهيري و لم أعرفه وبقية رجاله ثقات.

15275- Ebû Hureyre ile Ebû Saîd dediler ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hatice'yi cennette, içinde gürültü ve yorgunluğun olmadığı, inciden kamışlarla yapılmış bir ev ile müjdeledi."

Derim ki: Ebû Hureyre'nin bu hadisi *Sahîh*'te mevcuttur.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr* ile *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden Muhammed b. Abdillah ez-Züheyrî'yi tanımıyorum. Diğer ravileri güvenilirdir.

١٥٢٧٦ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى بْنُ أَبِي سَمِينَةَ ، ثنا عَلِيُّ بْنُ ثَابِتٍ الْجَزَرِيُّ ، عَنِ الْوَازِعِ بْنِ نَافِعٍ ، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ ، عَنْ جَابِرِ بْنِ رِيَابٍ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ لِخَدِيجَةَ : " إِنَّ جِبْرِيلَ أَتَانِي ، فَقَالَ : بَشِّرْ خَدِيجَةَ بِبَيْتٍ مِنْ قَصَبٍ لا صَخَبَ فِيهِ ، وَلا نَصَبَ "

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (23/8) sadece Ebû Tâlib'i zikrederek rivayet etti.

رواه الطبراني وفيه الوازع بن نافع وهو متروك.

15276- Câbir b. Riâb, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), Hatice'ye şöyle buyurduğunu bildiriyor: *"Cibrîl bana gelerek dedi ki: "Hatice'yi, içinde gürültü ve yorgunluğun olmadığı, inciden kamışlarla yapılmış bir ev ile müjdele."*

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Vâzi' b. Nâfi metrûktur.[1]

١٥٢٧٧ – حَدَّثَنَا الْعَبَّاسُ بْنُ الفَضْلِ الأَسْفَاطِيُّ ، ثنا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ الْخَطَّابِ ، ثنا عِيسَى بْنُ مُسْلِمٍ الْهَمْدَانِيُّ ، ثنا مَيْسَرَةُ بْنُ عَمَّارٍ الأَشْجَعِيُّ ، عَنْ عِكْرِمَةَ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : بَيْنَمَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " يُجَالِسُ مَعَ خَدِيجَةَ ، إِذْ أَتَاهُ جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلامُ ، فَقَالَ : يَا مُحَمَّدُ ، أَقْرِئْ خَدِيجَةَ مِنِّي السَّلامَ ، وَبَشِّرْهَا بِبَيْتٍ فِي الْجَنَّةِ مِنْ قَصَبٍ لا أَذًى فِيهِ ، وَلا نَصَبَ "

رواه الطبراني وفيه من لم أعرفه.

15277- İbn Abbâs bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hatice'yle otururken, Cibrîl gelerek dedi ki: "Ey Muhammed! Hatice'ye selam söyle! İçinde eziyet ve yorgunluğun olmadığı, inciden kamışlarla yapılmış bir ev ile de müjdele."

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden tanımadığım biri vardır.[2]

١٥٢٧٨ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ يُونُسَ الرَّقِّيُّ ، قَالَ : نا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي سَمِينَةَ ، قَالَ : نا أَبُو بَكْرِ بْنُ عَيَّاشٍ ، عَنِ الشَّيْبَانِيِّ ، عَنِ ابْنِ أَبِي أَوْفَى ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ , قَالَ : " قَالَ لِي جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلامُ : بَشِّرْ خَدِيجَةَ بِبَيْتٍ فِي الْجَنَّةِ مِنْ قَصَبٍ ، لا صَخَبَ فِيهِ وَلا نَصَبَ "

قلت : في الصحيح بعضه رواه الطبراني في الأوسط ورجاله رجال الصحيح غير محمد بن أبي سمينة وقد وثقه غير واحد.

15278- İbn Ebî Evfâ, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu nakleder: *"Cibrîl bana dedi ki: "Hatice'yi, içinde gürültü ve yorgunluğun olmadığı, inciden kamışlarla yapılmış bir ev ile müjdele."* Yani: İnci kamışından yapılmış olan bir evle müjdele.

Derim ki: *Sahîh*'te bir bölümü vardır.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Muhammed b. Ebî Semîne dışındaki ravileri *Sahîh*'in ravileridir. Birden çok kişi de onu güvenilir bulmuştur.[1]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (1768) rivayet etti.
[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (11818) rivayet etti.

١٥٢٧٩ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْفَضْلِ السَّقَطِيُّ ، ثنا سَعِيدُ بْنُ سُلَيْمَانَ ، ثنا مُبَارَكُ بْنُ فَضَالَةَ ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ عَائِشَةَ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُكْثِرُ ذِكْرَ خَدِيجَةَ ، فَقُلْتُ : مَا أَكْثَرَ مَا تُكْثِرُ ذِكْرَ خَدِيجَةَ وَقَدْ أَخْلَفَ اللَّهُ لَكَ مِنْ خَدِيجَةَ عَجُوزٌ حَمْرَاءُ الشِّدْقَيْنِ قَدْ هَلَكَتْ فِي دَهْرٍ ، فَغَضِبَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ غَضَبًا مَا رَأَيْتُهُ غَضِبَ مِثْلَهُ قَطُّ ، وَقَالَ : " إِنَّ اللَّهَ رَزَقَهَا مِنِّي مَا لَمْ يَرْزُقْ أَحَدًا مِنْكُنَّ " ، قُلْتُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، اعْفُ عَنِّي عَفَا اللَّهُ عَنْكَ ، وَاللَّهِ لا تَسْمَعُنِي أَذْكُرُ خَدِيجَةَ بَعْدَ هَذَا الْيَوْمِ بِشَيْءٍ تَكْرَهُهُ"

15279- Hz. Âişe bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hatice'yi çok anardı. Dedim ki: "Hatice'yi ne kadar çok anıyorsun? Allah, sana (ihtiyarlıktan) ağzının (dişleri dökülüp) iki tarafında diş etlerinin kızartısından başka bir beyazlık kalmayan ve zamanın akışı içinde ölen birinin yerine, ondan daha hayırlısını vermiştir" Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), öyle bir hiddetlendi ki, daha önce böyle kızdığını görmemiştim. *"Allah, benden hiçbirinize nasib etmediği şeyi ona nasib etmiştir"* buyurdu. Bunun üzerine: "Ey Allah'ın Resûlü! Beni affet. Vallahi, bir daha Hatice'yi senin hoşuna gitmeyecek hiçbir şekilde anmam" dedim.[2]

١٥٢٨٠ - وَفِي رِوَايَةٍ : حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ حَنْبَلٍ ، حَدَّثَنِي يَحْيَى بْنُ مَعِينٍ ، ثنا مَرْوَانُ بْنُ مُعَاوِيَةَ الْفَزَارِيُّ ، عَنْ وَائِلِ بْنِ دَاوُدَ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : قَالَتْ عَائِشَةُ : كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا ذَكَرَ خَدِيجَةَ لَمْ يَكُنْ يَسْأَمُ مِنْ ثَنَاءٍ عَلَيْهَا وَالاسْتِغْفَارِ لَهَا وَرُزِقَتْ مِنِّي الْوَلَدَ إِذْ حُرِمْتِيهِ مِنِّي " ، فَغَدَا بِهَا عَلَيَّ وَرَاحَ شَهْرًا"

رواه الطبراني وأسانيده حسنة.

15280- Bir rivayette ise ifade şöyledir: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hatice'yi andığında, onu övmekten ve ona istiğfar etmekten bıkmazdı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: *"Size benden çocuk sahibi olmanız nasib olmazken, onun benden çocuk sahibi olması nasib oldu."* Hatice hakkında söylediğim (hoşlanmadığı) söz yüzünden, benden bir ay uzaklaştı ve yanıma gelmedi.

★Taberânî rivayet etti. İsnâdları hasendir.[3]

---

[1] Taberânî, *M. es-Sağîr*'inde (19) rivayet etti ve dedi ki: "İbn Ebî Semîne bu hadisin rivayetinde tek kalmıştır."

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (23/11) rivayet etti.

[3] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (23/13) rivayet etti.

١٥٢٨١ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِسْحَاقَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللهِ قَالَ أَخْبَرَنَا مُجَالِدٌ عَنِ الشَّعْبِيِّ عَنْ مَسْرُوقٍ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا ذَكَرَ خَدِيجَةَ أَثْنَى عَلَيْهَا فَأَحْسَنَ الثَّنَاءَ قَالَتْ فَغِرْتُ يَوْماً فَقُلْتُ مَا أَكْثَرَ مَا تَذْكُرُهَا حَمْرَاءَ الشِّدْقِ قَدْ أَبْدَلَكَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ بِهَا خَيْراً مِنْهَا. قَالَ مَا أَبْدَلَنِي اللهُ عَزَّ وَجَلَّ خَيْراً مِنْهَا قَدْ آمَنَتْ بِي إِذْ كَفَرَ بِي النَّاسُ وَصَدَّقَتْنِي إِذْ كَذَّبَنِي النَّاسُ وَوَاسَتْنِي بِمَالِهَا إِذْ حَرَمَنِي النَّاسُ وَرَزَقَنِي اللهُ عَزَّ وَجَلَّ وَلَدَهَا إِذْ حَرَمَنِي أَوْلاَدَ النِّسَاءِ"

رواه أحمد وإسناده حسن.

15281- Hz. Âişe bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hatice'yi hayırla yadettiği zaman, Âişe dedi ki: "Onu, ne kadar çok anıyorsun? Allah, sana (ihtiyarlıktan) ağzının (dişleri dökülüp) iki tarafında diş etlerinin kızartısından başka bir beyazlık kalmayan birinin yerine, ondan daha hayırlısını vermiştir." Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: *"Allah Hatice'den daha hayırlısını bana vermedi. Çünkü o herkesin küfür içerisinde olduğu bir zamanda bana iman etti. Herkesin beni yalanladığı bir zamanda, o beni tasdik etti. Herkesin her şeyi benden esirgediği bir zamanda, o beni malına ortak etti. Başkalarından çocuğum olmadığı halde Cenab-ı Hak, ondan bana çocuk verdi."*

★Ahmed rivayet etti. İsnâdı hasendir.

١٥٢٨٢ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا حَجَّاجُ بْنُ الْمِنْهَالِ ، ثنا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ ، ثنا ثَابِتٌ الْبُنَانِيُّ ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى ، أَنَّ جِبْرِيلَ كَانَ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَجَاءَتْ خَدِيجَةُ ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " يَا جِبْرِيلُ ، هَذِهِ خَدِيجَةُ ، فَقَالَ جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلامُ : أَقْرِئْهَا مِنَ اللهِ السَّلامَ وَمِنِّي "

رواه الطبراني مرسلا ورجاله رجال الصحيح.

15282- Abdurrahmân b. Ebî Leylâ bildiriyor: Cibrîl, Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) beraberken Hatice geldi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Ey Cibrîl! Bu Hatice'dir"* deyince Cibrîl: "Ona Allah'ın ve benim selamımı söyle" dedi.

★Taberânî mürsel olarak rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (23/15) rivayet etti.

١٥٢٨٣ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا الزُّبَيْرُ بْنُ بَكَّارٍ ، حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ حَسَنٍ ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ سَعِيدِ بْنِ كَثِيرٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : جَاءَ جِبْرِيلُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ بِحِرَاءٍ ، فَقَالَ : هَذِهِ خَدِيجَةُ قَدْ جَاءَتْ بِحَيْسٍ فِي غَزْرَتِهَا ، فَقُلْ لَهَا إِنَّ اللَّهَ يُقْرِئُكِ السَّلامَ ، فَلَمَّا جَاءَتْ ، قَالَ لَهَا : " إِنَّ جِبْرِيلَ أَعْلَمَنِي بِكِ وَبِالْحَيْسِ الَّذِي فِي غَزْرَتِكِ قَبْلَ أَنْ تَأْتِيَ ، وَقَالَ : اللَّهُ يُقْرِئُهَا السَّلامَ " ، فَقَالَتْ : هُوَ السَّلامُ وَمِنْهُ السَّلامُ وَعَلَى جِبْرِيلَ السَّلامُ"

رواه الطبراني وفيه محمد بن الحسن بن زبالة وهو ضعيف.

15283- Saîd b. Kesîr bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Hira'dayken Cibrîl kendisine geldi ve: "Hatice, (bineğinin) üzengisine hurmalı tarhana koymuş bir şekilde gelmiş bulunuyor. Ona de ki: «Allah sana selam söylüyor»" dedi.

Hatice gelince Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), ona buyurdu ki: "*Cibrîl, seni ve bineğin üzengisine koymuş olduğun hurmalı tarhanayı sen gelmeden önce bana bildirdi ve: «Allah, ona selam söylüyor» dedi.*" Hatice de: "Allah, Selâm'dır, Selam O'ndandır, Cibrîl'e de selam olsun" karşılığını verdi.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Muhammed b. el-Hasan b. Zebâle zayıftır.[1]

١٥٢٨٤ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ تَغْلَبُ ، قال : نا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَزِيدَ الْمُقْرِئُ ، قال : ثنا مَرْوَانُ بْنُ مُعَاوِيَةَ الْفَزَارِيُّ ، عَنْ وَائِلِ بْنِ دَاوُدَ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ الْبَهِيِّ ، عَنْ عَائِشَةَ ، قَالَتْ : " أَطْعَمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَدِيجَةَ مِنْ عِنَبِ الْجَنَّةِ "

رواه الطبراني في الأوسط وفيه من لم أعرفه.

15284- Hz. Âişe dedi ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hatice'ye cennet üzümlerinden yedirdi."

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden tanımadığım birisi vardır.

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (23/15) rivayet etti.

(بَابٌ فِي فَضْلِ عَائِشَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا)

Müminlerin Annesi Hz. Âişe'nin Fazileti

(بَابٌ فِي تَزْوِيجِهَا)

Onunla Evlenmesi

١٥٢٨٥ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدُوسِ بْنِ كَامِلٍ السَّرَّاجُ ، ثنا سَعِيدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ الأُمَوِيُّ ، ثنا أَبِي ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو ، عَنْ يَحْيَى بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ حَاطِبٍ ، عَنْ عَائِشَةَ ، قَالَتْ : لَمَّا تُوُفِّيَتْ خَدِيجَةُ ، قَالَتْ خَوْلَةُ بِنْتُ حَكِيمِ بْنِ أُمَيَّةَ بْنِ الأَوْقَصِ امْرَأَةُ عُثْمَانَ بْنِ مَظْعُونٍ وَذَلِكَ بِمَكَّةَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، " أَلا تَزَوَّجُ ؟ " ، قَالَ : " مَنْ ؟ " ، قَالَتْ : " إِنْ شِئْتَ بِكْرًا ، وَإِنْ شِئْتَ ثَيِّبًا " ، قَالَ : " فَمَنِ الْبِكْرُ ؟ " ، قَالَتْ : " ابْنَةُ أَحَبِّ خَلْقِ اللَّهِ إِلَيْكَ ، عَائِشَةُ بِنْتُ أَبِي بَكْرٍ " ، قَالَ : " وَمَنِ الثَّيِّبُ ؟ " ، قَالَتْ : " سَوْدَةُ بِنْتُ زَمْعَةَ ، آمَنَتْ بِكَ ، وَاتَّبَعَتْكَ عَلَى مَا أَنْتَ عَلَيْهِ " ، قَالَ : " فَاذْهَبِي فَاذْكُرِيهِمَا عَلَيَّ " ، فَجَاءَتْ ، فَدَخَلَتْ بَيْتَ أَبِي بَكْرٍ ، فَوَجَدَتْ أُمَّ رُومَانَ أُمَّ عَائِشَةَ ، فَقَالَتْ : يَا أُمَّ رُومَانَ ، مَاذَا أَدْخَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ مِنَ الْخَيْرِ وَالْبَرَكَةِ ؟ أَرْسَلَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخْطِبُ عَلَيْهِ عَائِشَةَ ، قَالَتْ : وَدِدْتُ ، انْتَظِرِي أَبَا بَكْرٍ ، فَإِنَّهُ آتٍ ، فَجَاءَ أَبُو بَكْرٍ ، فَقَالَتْ : يَا أَبَا بَكْرٍ ، مَاذَا أَدْخَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ مِنَ الْخَيْرِ وَالْبَرَكَةِ ؟ أَرْسَلَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخْطِبُ عَلَيْهِ عَائِشَةَ ، قَالَ : هَلْ تَصْلُحُ لَهُ وَإِنَّمَا هِيَ بِنْتُ أَخِيهِ ؟ ، فَرَجَّعَنِي إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لَهُ ، فَقَالَ : " ارْجِعِي إِلَيْهِ ، فَقُولِي لَهُ : أَنْتَ أَخِي فِي الإِسْلامِ ، وَأَنَا أَخُوكَ ، وَابْنَتُكَ تَصْلُحُ لِي " ، فَأَتَتْ أَبَا بَكْرٍ ، فَقَالَ لِخَوْلَةَ : ادْعِي لِي رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَجَاءَ فَأَنْكَحَهُ ، وَأَنَا يَوْمَئِذٍ ابْنَةُ سِتِّ سِنِينَ"

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح غير محمد بن عمرو بن علقمة وهو حسن الحديث.

15285- Hz. Âişe bildiriyor: Hatice vefat ettiği zaman, Osmân b. Maz'ûn'un hanımı Havle binti Hakîm b. Evkas (olay Mekke'de olmuştur): "Yâ Resûlallah! Evlenmeyecek misin?" diye sordu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Kiminle?"* deyince, Havle: "İster bakire biriyle, istersen dul biriyle" karşılığını verdi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Bakire olan kim?"* diye sorunca, Havle: "İnsanlar içinde en çok sevdiğin kişinin kızı, Âişe binti Ebî Bekr" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Dul olan kim?"* deyince, Havle: "Sevde binti Zem'a. Sana iman etti ve senin dinine tâbi oldu" dedi.

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Havle'ye: *"Git onlarla benim için konuş"* buyurdu. Havle, Ebû Bekr'in evine gelip, Âişe'nin annesi Ümmü Rûmmân'ı buldu ve dedi ki: "Ey Ümmü Rûmmân! Allah'ın size gönderdiği bu hayır ve bereket nedir? Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), beni, Âişe'yi kendisine istemem için yolladı." Annesi: "Ben buna çok sevinirim. Ebû Bekr'i bekle, o da şimdi gelir" karşılığını verdi.

Ebû Bekr gelince, Havle: "Ey Ebû Bekr! Allah'ın size gönderdiği bu hayır ve bereket nedir? Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), beni, Âişe'yi kendisine istemem için yolladı" dedi. Ebû Bekr: "Bu onun için caiz midir? Çünkü Âişe onun kardeşinin kızıdır" diye sorunca Havle, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına dönüp, Ebû Bekr'in söylediğini kendisine bildirdi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Geri dön ve kendisine şöyle de: Sen benim İslam'da kardeşimsin, ben de kardeşinim. Onun için kızın benimle evlenebilir."* Havle, Ebû Bekr'in yanına gidince, Ebû Bekr: "Bana Resûlullah'ı (sallallahu aleyhi vesellem) çağır" dedi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) geldi. Babam da beni onunla nikahladı. (O zaman altı yaşındaydım.)

★Taberânî rivayet etti. Ravileri, Muhammed b. Amr b. Alkame dışında, *Sahîh*'in ravileridir. Onun da hadisleri hasendir.

١٥٢٨٦ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بِشْرٍ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرٍو قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو سَلَمَةَ وَيَحْيَى قَالَا لَمَّا هَلَكَتْ خَدِيجَةُ جَاءَتْ خَوْلَةُ بِنْتُ حَكِيمٍ امْرَأَةُ عُثْمَانَ بْنِ مَظْعُونٍ قَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَلَا تَزَوَّجُ قَالَ مَنْ. قَالَتْ إِنْ شِئْتَ بِكْرًا وَإِنْ شِئْتَ ثَيِّبًا. قَالَ فَمَنِ الْبِكْرُ. قَالَتْ ابْنَةُ أَحَبِّ خَلْقِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ إِلَيْكَ عَائِشَةُ بِنْتُ أَبِي بَكْرٍ. قَالَ وَمَنِ الثَّيِّبُ. قَالَتْ سَوْدَةُ ابْنَةُ زَمْعَةَ قَدْ آمَنَتْ بِكَ وَاتَّبَعَتْكَ عَلَى مَا تَقُولُ. قَالَ فَاذْهَبِي فَاذْكُرِيهِمَا عَلَيَّ. فَدَخَلَتْ بَيْتَ أَبِي بَكْرٍ فَقَالَتْ يَا أُمَّ رُومَانَ مَاذَا أَدْخَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَيْكُمْ مِنَ الْخَيْرِ وَالْبَرَكَةِ. قَالَتْ وَمَا ذَاكَ قَالَتْ أَرْسَلَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخْطُبُ عَلَيْهِ عَائِشَةَ. قَالَتْ انْتَظِرِي أَبَا بَكْرٍ حَتَّى يَأْتِيَ. فَجَاءَ أَبُو بَكْرٍ فَقَالَتْ يَا أَبَا بَكْرٍ مَاذَا أَدْخَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ مِنَ الْخَيْرِ وَالْبَرَكَةِ. قَالَ وَمَا ذَاكَ قَالَتْ أَرْسَلَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخْطُبُ عَلَيْهِ عَائِشَةَ . قَالَ وَهَلْ تَصْلُحُ لَهُ إِنَّمَا هِيَ ابْنَةُ أَخِيهِ. فَرَجَعْتُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرْتُ لَهُ ذَلِكَ. قَالَ ارْجِعِي إِلَيْهِ فَقُولِي لَهُ أَنَا أَخُوكَ وَأَنْتَ أَخِي فِي الْإِسْلَامِ وَابْنَتُكَ تَصْلُحُ لِي. فَرَجَعَتْ فَذَكَرَتْ ذَلِكَ لَهُ قَالَ انْتَظِرِي وَخَرَجَ قَالَتْ أُمُّ رُومَانَ إِنَّ مُطْعِمَ بْنَ عَدِيٍّ قَدْ كَانَ ذَكَرَهَا عَلَى ابْنِهِ فَوَاللَّهِ مَا وَعَدَ وَعْدًا قَطُّ فَأَخْلَفَهُ لِأَبِي بَكْرٍ. فَدَخَلَ أَبُو بَكْرٍ عَلَى مُطْعِمِ بْنِ عَدِيٍّ

وَعِنْدَهُ امْرَأَتُهُ أُمُّ الْفَتَى فَقَالَتْ يَا ابْنَ أَبِي قُحَافَةَ لَعَلَّكَ مُصْبٍ صَاحِبَنَا مُدْخِلُهُ فِي دِينِكَ الَّذِي أَنْتَ عَلَيْهِ إِنْ تَزَوَّجَ إِلَيْكَ. قَالَ أَبُو بَكْرٍ لِلْمُطْعِمِ بْنِ عَدِيٍّ أَقَوْلَ هَذِهِ تَقُولُ. قَالَ إِنَّهَا تَقُولُ ذَلِكَ. فَخَرَجَ مِنْ عِنْدِهِ وَقَدْ أَذْهَبَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مَا كَانَ فِي نَفْسِهِ مِنْ عِدَتِهِ الَّتِي وَعَدَهُ فَرَجَعَ فَقَالَ لِخَوْلَةَ ادْعِي لِي رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَدَعَتْهُ فَزَوَّجَهَا إِيَّاهُ وَعَائِشَةُ يَوْمَئِذٍ بِنْتُ سِتِّ سِنِينَ ثُمَّ خَرَجَتْ فَدَخَلَتْ عَلَى سَوْدَةَ بِنْتِ زَمْعَةَ فَقَالَتْ مَاذَا أَدْخَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَيْكِ مِنَ الْخَيْرِ وَالْبَرَكَةِ. قَالَتْ وَمَا ذَاكَ قَالَتْ أَرْسَلَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخْطُبُكِ عَلَيْهِ.قَالَتْ وَدِدْتُ ادْخُلِي إِلَى أَبِي فَاذْكُرِي ذَاكَ لَهُ وَكَانَ شَيْخاً كَبِيراً قَدْ أَدْرَكَتْهُ السِّنُّ قَدْ تَخَلَّفَ عَنِ الْحَجِّ فَدَخَلَتْ عَلَيْهِ فَحَيَّتْهُ بِتَحِيَّةِ الْجَاهِلِيَّةِ فَقَالَ مَنْ هَذِهِ فَقَالَتْ خَوْلَةُ بِنْتُ حَكِيمٍ . قَالَ فَمَا شَأْنُكِ قَالَتْ أَرْسَلَنِي مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ أَخْطُبُ عَلَيْهِ سَوْدَةَ. قَالَ كُفْءٌ كَرِيمٌ مَاذَا تَقُولُ صَاحِبَتُكِ قَالَتْ تُحِبُّ ذَاكَ. قَالَ ادْعُهَا لِي. فَدَعَيْتُهَا قَالَ أَيْ بُنَيَّةُ إِنَّ هَذِهِ تَزْعُمُ أَنَّ مُحَمَّدَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ قَدْ أَرْسَلَ يَخْطُبُكِ وَهُوَ كُفْءٌ كَرِيمٌ أَتُحِبِّينَ أَنْ أُزَوِّجَكِ بِهِ قَالَتْ نَعَمْ. قَالَ ادْعِيهِ لِي فَجَاءَ رَسُولُ اللَّهِ -صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ- إِلَيْهِ فَزَوَّجَهَا إِيَّاهُ فَجَاءَهَا أَخُوهَا عَبْدُ بْنُ زَمْعَةَ مِنَ الْحَجِّ فَجَعَلَ يَحْثِي فِي رَأْسِهِ التُّرَابَ فَقَالَ بَعْدَ أَنْ أَسْلَمَ لَعَمْرُكَ إِنِّي لَسَفِيهٌ يَوْمَ أَحْثِي فِي رَأْسِي التُّرَابَ أَنْ تَزَوَّجَ رَسُولُ اللَّهِ -صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ- سَوْدَةَ بِنْتَ زَمْعَةَ. قَالَتْ عَائِشَةُ فَقَدِمْنَا الْمَدِينَةَ فَنَزَلْنَا فِي بَنِي الْحَارِثِ بْنِ الْخَزْرَجِ فِي السُّنْحِ. قَالَتْ فَجَاءَ رَسُولُ اللَّهِ -صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ- فَدَخَلَ بَيْتَنَا وَاجْتَمَعَ إِلَيْهِ رِجَالٌ مِنَ الأَنْصَارِ وَنِسَاءٌ فَجَاءَتْنِي أُمِّي وَإِنِّي لَفِي أُرْجُوحَةٍ بَيْنَ عَذْقَيْنِ تَرْجَحُ بِي فَأَنْزَلَتْنِي مِنَ الأُرْجُوحَةِ وَلِي جُمَيْمَةٌ فَفَرَقَتْهَا وَمَسَحَتْ وَجْهِي بِشَيْءٍ مِنْ مَاءٍ ثُمَّ أَقْبَلَتْ تَقُودُنِي حَتَّى وَقَفَتْ بِي عِنْدَ الْبَابِ وَإِنِّي لأَنْهَجُ حَتَّى سَكَنَ مِنْ نَفْسِي ثُمَّ دَخَلَتْ بِي فَإِذَا رَسُولُ اللَّهِ -صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ- جَالِسٌ عَلَى سَرِيرٍ فِي بَيْتِنَا وَعِنْدَهُ رِجَالٌ وَنِسَاءٌ مِنَ الأَنْصَارِ فَأَجْلَسَتْنِي فِي حِجْرِهِ ثُمَّ قَالَتْ هَؤُلاَءِ أَهْلُكِ فَبَارَكَ اللَّهُ لَكِ فِيهِمْ وَبَارَكَ لَهُمْ فِيكِ. فَوَثَبَ الرِّجَالُ وَالنِّسَاءُ فَخَرَجُوا وَبَنَى بِي رَسُولُ اللَّهِ -صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ- فِي بَيْتِنَا مَا نُحِرَتْ عَلَيَّ جَزُورٌ وَلاَ ذُبِحَتْ عَلَيَّ شَاةٌ حَتَّى أَرْسَلَ إِلَيْنَا سَعْدُ بْنُ عُبَادَةَ بِجَفْنَةٍ كَانَ يُرْسِلُ بِهَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ -صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ- إِذَا دَارَ إِلَى نِسَائِهِ وَأَنَا يَوْمَئِذٍ بِنْتُ تِسْعِ سِنِينَ. قلت : في الصحيح طرف منه

رواه أحمد بعضه صرح فيه بالاتصال عن عائشة وأكثره مرسل وفيه محمد بن عمرو بن علقمة وثقه غير واحد وبقية رجاله رجال الصحيح .

15286- Ebû Seleme ve Yahya b. Abdirrahmân b. Hâtıb şöyle naklederler: Hatice vefat ettiği zaman, Osmân b. Maz'ûn'un hanımı Havle binti Hakîm gelip dedi ki: "Yâ Resûlallah! Evlenmeyecek misin?" Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Kiminle?"* diye sorunca, Havle: "İster bakire biriyle, istersen dul biriyle" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Bakire olan kim?"* diye sorunca, Havle: "İnsanlar içinde en çok sevdiğin kişinin kızı, Âişe binti Ebî Bekr" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Dul olan kim?"* deyince, Havle: "Sevde binti Zem'a, sana iman etti ve senin dediğin şeylere tâbi oldu" dedi. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Git Âişe'yi bana iste"* buyurdu.

Havle, Ümmü Rûmmân'a gidip dedi ki: "Ey Ümmü Rûmmân! Allah'ın size gönderdiği bu hayır ve bereket nedir!" Ümmü Rûmmân: "Ne demek istiyorsun?" diye sorunca, Havle: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), beni Âişe'yi kendisine istemem için yolladı" dedi. Ümmü Rûmmân: "Ebû Bekr'in gelmesini bekle" dedi.

Ebû Bekr gelince, Havle dedi ki: "Ey Ebû Bekr! Allah'ın size gönderdiği bu hayır ve bereket nedir!" Ebû Bekr: "Neymiş o?" diye sorunca, Havle: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), beni kendisine Âişe'yi istemem için yolladı" dedi. Ebû Bekr: "Bu onun için caiz midir? Çünkü Âişe onun kardeşinin kızıdır" diye karşılık verince Havle, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına dönüp, Ebû Bekr'in söylediğini kendisine bildirdi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Geri dön ve kendisine de ki: Sen benim İslam'da kardeşimsin, ben de senin kardeşinim. Onun için kızın benimle evlenebilir."*

Havle dönüp bunu Ebû Bekr'e söyleyince, Ebû Bekr: "Bekle!" dedi ve dışarıya çıktı. Ümmü Rûmmân: "Mut'im b. Adiy, Âişe'yi oğluna istemişti. Vallahi! İbn Adiy, Ebû Bekr'e ne söz verdiyse yerine getirdi" dedi. Ebû Bekr, Mut'im b. Adiy'in yanına girdi. İbn Adiy'in yanında Âişe'yi kendisine istediği oğlunun annesi de vardı. Kadın dedi ki: "Ey Ebû Kuhâfe! Oğlumuzu senin kızınla evlendirirsek, onu da kendi dinine sokarsın" Ebû Bekr, Mut'im İbn Adiy'e: "Sen de mi böyle söylüyorsun?" diye sordu. Mut'im İbn Adiy: "O duyduğunu, benim de katıldığım sözü söylüyor" deyince Ebû Bekir oradan ayrıldı. Artık içinde söz vermiş olmak gibi vicdanî bir şey kalmamıştı. Havle'ye dönüp "Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) söyle, dünürlüğe gelebilir" dedi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) geldiği zaman, Ebû Bekr kızını onunla nikâhladı. Âişe o zaman, altı yaşındaydı.

Havle, sonra Sevde binti Zem'a'nın yanına girdi ve: "Allah'ın sana gönderdiği bu hayır ve bereket nedir!" dedi. Sevde: "Neymiş o?" deyince: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), beni seni kendisine istemem için yolladı" dedi. Sevde: "Ben buna çok sevinirim. Babamın yanına gir ve kendisine bunu anlat" dedi. Babası gayet yaşlı biri olup o yıl hacca gidememişti. Havle ona Cahiliye âdeti üzere selam verdi. Sevde'nin babası: "Sen kimsin?" diye sorunca: "Hakîm kızı Havle'yim" dedi. "Ne istiyorsun?" diye sorunca, Havle: "Muhammed b. Abdillah, beni, Sevde'yi kendisine istemem için yolladı" dedi. Sevde'nin babası: "Çok uygun bir eş, tam dengi ama (kızını kastederek) arkadaşın ne düşünüyor?" karşılığını verdi. Havle: "O bunu istiyor" dedi. Babası: "Sevde'yi bana çağır" dedi. Sevde gelince, babası dedi ki: "Ey kızım! Bu, Muhammed b. Abdillah b. Abdilmuttalib'in seninle evlenmek istediğini söylüyor. O, çok uygun bir eştir. Seni onunla evlendirmemi ister misin?" Sevde: "Evet" dedi. Sevde'nin babası, Havle'ye: "Onu bana çağır" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) geldi ve Sevde'nin babası, Sevde'yi onunla nikâhladı.

Sevde'nin, henüz Müslüman olmayan kardeşi Abd b. Zem'a hacdan gelip, başına toprak saçmaya başladı. Abd b. Zem'a Müslüman olduktan sonra: "Ben Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Sevde'yi aldı diye başına toprak saçtığım gün gerçekten çok akılsızmışım" dedi.

Âişe dedi ki: Medine'ye geldiğimizde, Senh'te, Hâris b. el-Hazrec oğulları kabilesinde ikamet ettik. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) evimize geldiğinde Ensâr'dan bir takım kadın ve erkekler de toplandılar. Ben iki dal arasındaki salıncakta sallanırken annem beni oradan indirip eve getirdi. Saçlarımı düzeltti ve biraz su ile yüzümü sildi. Beni kapının yanına kadar götürdü. Heyecanım yatışıncaya kadar beni orada durdurdu. Sonra içeriye soktu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bizim evdeki sedirin üzerinde oturuyordu, beni onun kucağına oturttu ve: "Bunlar senin aile halkıdır. Allah onlarda senin için bereket halketsin, onlar için de sende bereket ihsan etsin" diye dua etti.

Kadın ve erkekler kalkıp evden çıktılar. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) evimizde benimle gerdeğe girdi. Benim düğünümde ne bir deve, ne de bir koyun kesilmedi. Sa'd b. Ubâde, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem), hanımlarının yanındayken gönderdiği büyük bir kapla bize düğün yemeği gönderdi. Ben o vakit dokuz yaşındaydım.

Derim ki: *Sahîh*'te bir bölümü vardır.

★Ahmed rivayet etti. Bir kısmının senedi Âişe'ye kadar kopmadan ulaşmıştır. Çoğu mürseldir. Ravilerden Muhammed b. Amr b. Alkame'yi birden çok kişi güvenilir bulmuştur. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir. [1]

١٥٢٨٧ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبَّادٍ الْمَكِّيُّ ، حَدَّثَنَا سُفْيَانُ ، عَنْ أَبِي سَعْدٍ ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الأَسْوَدِ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : قَالَتْ عَائِشَةُ : " مَا تَزَوَّجَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، حَتَّى أَتَاهُ جِبْرِيلُ بِصُورَتِي ، فَقَالَ : هَذِهِ زَوْجَتُكَ ، وَلَقَدْ تَزَوَّجَنِي وَإِنِّي لَجَارِيَةٌ عَلَيَّ حَوْفٌ ، فَلَمَّا تَزَوَّجَنِي ، أَوْقَعَ اللَّهُ عَلَيَّ الْحَيَاءَ "

رواه أبو يعلى والطبراني باختصار وفيه أبو سعد البقال وهو مدلس.

15287- Hz. Âişe dedi ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Cibrîl benim sûretimde ona gelip: "Bu senin hanımındır" diyene kadar benimle evlenmedi. Benimle evlendiğinde, çizgili bir elbise vardı. Benimle evlendiğinde Allah benim kalbime utanmayı yerleştirdi.

★Ebû Ya'lâ ve kısa metinle Taberânî rivayet etti. Ravilerden Ebû Sa'd el-Bakkâl müdellistir.[2]

١٥٢٨٨ - عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عُبَيْدِ بْنِ عُمَيْرٍ قَالَ : لَمَّا تُوُفِّيَتْ خَدِيْجَةُ اِشْتَدَّ ذَلِكَ عَلَى رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى تَزَوَّجَ عَائِشَةَ"

رواه الطبراني مرسلا ورجاله رجال الصحيح.

15288- Abdullah b. Ubeyd b. Umeyr bildiriyor: Hatice'nin vefatı, Resûlullah'ı (sallallahu aleyhi vesellem) çok etkiledi. Hatta kendisine bir şey olmasından korkuldu. Bu durum, Âişe'yle evlenene kadar devam etti.

★Taberânî, mürsel olarak rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

١٥٢٨٩ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا الزُّبَيْرُ بْنُ بَكَّارٍ ، حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ زَبَالَةَ الْمَخْزُومِيُّ ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي الزِّنَادِ ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ عَائِشَةَ ، قَالَتْ : " لَمَّا هَاجَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَلَّفَنَا وَخَلَّفَ بَنَاتِهِ ، فَلَمَّا اسْتَقَرَّ بِالْمَدِينَةِ بَعَثَ زَيْدَ بْنَ حَارِثَةَ ،

---

[1] Bu bölümün **Zevâid**'i olacak bir rivayet:

Hz. Âişe: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), benimle Hz. Hatice'nin vefatından üç yıl sonra evlendi" dedi.

Taberânî, *el-Mu'cemu'l-Evsat*'ında (650) rivayet etti ve dedi ki: "Bu hadisi Hişâm b. Urve'den, sadece İsmâîl b. Ayyâş rivayet etmiştir. İsmâîl ise hakkında menfi söz olan biridir."

[2] Ebû Ya'lâ (4822), Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (23/26) ve Hâkim *Müstedrek*'inde (4/9) rivayet etti. Zehebî de hadisi sahih buldu.

وَبَعَثَ مَعَهُ أَبَا رَافِعٍ مَوْلاهُ ، وَأَعْطَاهُمَا بَعِيرَيْنِ وَخَمْسَ مِائَةِ دِرْهَمٍ أَخَذَهَا مِنْ أَبِي بَكْرٍ يَشْتَرِيَانِ بِهَا مَا يَحْتَاجَانِ إِلَيْهِ مِنَ الظُّهْرِ ، وَبَعَثَ أَبُو بَكْرٍ مَعَهُمَا عَبْدَ اللَّهِ بْنَ أُرَيْقِطٍ الدُّوَلِيَّ بِبَعِيرَيْنِ أَوْ ثَلاثَةٍ ، وَكَتَبَ إِلَى عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ أَنْ يَحْمِلَ أَهْلَهُ أُمَّ أَبِي بَكْرٍ ، وَأُمَّ رُومَانَ ، وَأَنَا وَأَخِي وَأَسْمَاءُ امْرَأَةُ الزُّبَيْرِ ، فَخَرَجُوا مُصْطَحِبِينَ حَتَّى انْتَهَوْا إِلَى قُدَيْدٍ ، اشْتَرَى زَيْدُ بْنُ حَارِثَةَ بِتِلْكَ الْخَمْسِ مِائَةِ دِرْهَمٍ ثَلاثَةَ أَبْعِرَةٍ ، ثُمَّ دَخَلُوا مَكَّةَ جَمِيعًا ، فَصَادَفُوا طَلْحَةَ بْنَ عُبَيْدِ اللَّهِ يُرِيدُ الْهِجْرَةَ ، فَخَرَجْنَا جَمِيعًا ، وَخَرَجَ زَيْدٌ وَأَبُو رَافِعٍ بِفَاطِمَةَ وَأُمِّ كُلْثُومٍ وَسَوْدَةَ بِنْتِ زَمْعَةَ ، وَحَمَلَ زَيْدٌ أُمَّ أَيْمَنَ وَوَلَدَهَا أَيْمَنَ ، وَأُسَامَةَ ، وَاصْطَحَبْنَا حَتَّى إِذَا كُنَّا بِالْبِيضِ مِنْ نَمِرَ نَفَرَ بَعِيرِي وَأَنَا فِي مِحَفَّةٍ مَعِي فِيهَا أُمِّي ، فَجَعَلَتْ أُمِّي ، تَقُولُ : وَا ابْنَتَاهُ ، وَا عَرُوسَاهُ ، حَتَّى إِذَا أُدْرِكَ بَعِيرُنَا وَقَدْ هَبَطَ مِنَ الثَّنِيَّةِ ثَنِيَّةِ هَرْشَا فَسَلَّمَ اللَّهُ ، ثُمَّ إِنَّا قَدِمْنَا الْمَدِينَةَ ، فَنَزَلْتُ مَعَ عِيَالِ أَبِي بَكْرٍ ، وَنَزَلَ إِلَيَّ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَئِذٍ يَبْنِي الْمَسْجِدَ وَأَبْيَاتًا حَوْلَ الْمَسْجِدِ ، فَأَنْزَلَ فِيهَا أَهْلَهُ ، فَمَكَثْنَا فِيهَا أَيَّامًا ، ثُمَّ قَالَ أَبُو بَكْرٍ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، مَا يَمْنَعُكَ أَنْ تَبْتَنِيَ بِأَهْلِكَ ؟ قَالَ : " الصَّدَاقُ " ، فَأَعْطَاهُ أَبُو بَكْرٍ اثْنَتَا عَشْرَةَ أُوقِيَّةً وَنَشًّا ، فَبَعَثَ بِهَا إِلَيْنَا ، وَبَنَى بِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي بَيْتِي هَذَا الَّذِي أَنَا فِيهِ ، وَهُوَ الَّذِي تُوُفِّيَ فِيهِ وَدُفِنَ فِيهِ ، وَأَدْخَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَوْدَةَ بِنْتَ زَمْعَةَ مَعَهُ أَحَدَ تِلْكَ الْبُيُوتِ ، وَكَانَ يَكُونُ عِنْدَهَا ، وَكَانَ تَزَوَّجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِيَّايَ وَأَنَا أَلْعَبُ مَعَ الْجَوَارِي ، فَمَا حُدِّثْتُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَزَوَّجَنِي حَتَّى أَخَذَتْنِي أُمِّي فَحَبَسَتْنِي فِي الْبَيْتِ ، فَوَقَعَ فِي نَفْسِي أَنِّي تَزَوَّجْتُ ، فَمَا سَأَلْتُهَا حَتَّى كَانَتْ هِيَ الَّتِي أَخْبَرَتْنِي "

وفيه محمد بن الحسن بن زبالة وهو ضعيف

15289- Hz. Âişe anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), hicret ettiği zaman bizi ve kızlarını Mekke'de bıraktı. Medine'de yerleşince, Zeyd b. Hârise'yi ve azatlısı Ebû Râfi'yi gönderip onlara iki deve ve beşyüz dirhem verdi. Onları Ebû Bekr'den, ihtiyaçları olan binekleri satın almak için aldılar. Ebû Bekr, onlarla Abdullah b. el-Uraykit ed-Düelî'yi iki veya üç deveyle gönderdi. Abdullah b. Ebû Bekr'e de, Ümmü Rûmmân'ı, Ümmü Ebû Bekr'i, beni, erkek kardeşimi, Esmâ binti Ebî Bekr'i ve Zübeyr'in hanımını da Medine'ye getirmesi için mektup yazdı.

Beraber çıkarak Kudeyd'e gittiler. Zeyd b. Hârise, beşyüz dirhemle üç deve satın aldı. Sonra beraber Mekke'ye girdiler. Hicret etmek isteyen Talha b. Ubeydillah ile karşılaştılar. Hepimiz beraber yola çıktık. Ebû Râfi; Fâtıma, Ümmü Gülsüm'ü ve Sevde binti Zem'a'yı götürdü. Zeyd de, Ümmü Eymen'i ve çocukları Eymen ve Usâme'yi götürdü. Beraber yola çıkarak Nemir'de Bîd denilen yere yetişince benim bindiğim deve ürktü. Ben annemle beraber bir tahterevandaydım. Deve çalılıklarla dolu tepeden inerken, yakalanana kadar annem: "Vah kızım! Vah gelinim!" demeye devam etti. Fakat Allah bize sağ salim Medine'ye varmayı nasib etti. Ben Ebû Bekr'in ailesinin yanına yerleştim. Resûlullah da (sallallahu aleyhi vesellem) yanıma geldi.

Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), o zaman Mescid'in ve etrafındaki evlerimizin yapımıyla uğraşıyordu. Ailesini o evlere yerleştirdi. Bir süre o evlerde kaldık. Sonra Ebû Bekr: "Ya Resûlallah! Âişe'yle evlenmene engel olan şey nedir?" diye sorup ta Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Mehir"* deyince, Ebû Bekr, on iki buçuk ukiyye (gümüş) verdi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), onu bize yolladı.

Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), şimdi ikamet etmekte olduğum, kendisinin içinde vefat ettiği ve içinde defnedildiği bu evimde benimle evlendi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Sevde binti Zem'â'yı diğer evlerden birine yerleştirdi. Onun da yanında kalırdı. (Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) benimle evlendiği zaman, ben kız çocuklarıyla oynuyordum. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) benimle evlenince, annem beni alıp eve hapsetti. Benim aklıma Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) evlendiğim geldi. Ama anneme, kendisi bana söyleyene kadar bunu sormadım.

★ Ravilerden Muhammed b. el-Hasan b. Zebâle zayıftır.

١٥٢٩٠ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا عُقْبَةُ بْنُ مُكْرَمٍ الضَّبِّيُّ ، ثنا يُونُسُ بْنُ بُكَيْرٍ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَاقَ ، عَنْ يَحْيَى بْنِ عَبَّادِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ ، عَنْ عَائِشَةَ ، قَالَتْ : " قَدِمْنَا مُهَاجِرِينَ فَسَلَكْنَا فِي ثَنِيَّةٍ صَعْبَةٍ ، فَنَفَرَ بِي جَمَلٌ كُنْتُ عَلَيْهِ قَوِيًّا مُنْكَرًا ، فَوَاللَّهِ مَا أَنْسَى قَوْلَ أُمِّي : يَا عَرِيسَةُ ، فَرَكِبْتُ فِي رَأْسِهِ ، فَسَمِعْتُ قَائِلا ، يَقُولُ : وَاللَّهِ مَا أَرَاهُ أُلْقِيَ خِطَامُهُ ، فَأَلْقَيْتُهُ ، فَقَامَ يَسْتَدِيرُ ، كَأَنَّمَا إِنْسَانٌ قَائِمٌ تَحْتَهُ يُمْسِكُهُ "

رواه الطبراني وإسناده حسن.

15290- Hz. Âişe dedi ki: Hicret ederek Medine'ye gelirken (engebeli) zor bir tepeden geçiyorduk. Benim binmiş olduğum deve ürküp kaçmaya başladı. Vallahi annemin: "Ey gelinim!" demesini unutamıyorum. Ben sallantıdan devenin boynuna kadar gelmiştim. Bir

kişinin şöyle dediğini duydum: "Yularını bırak!" Yuları bırakınca, deve sanki altında duran bir adam varmış ta onu döndürüyormuş gibi dönmeye başladı.

★Taberânî rivayet etti. Senedi hasendir.

١٥٢٩١ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ عُمَرَ حَدَّثَنَا يُونُسُ حَدَّثَنَا أَبُو شَدَّادٍ عَنْ مُجَاهِدٍ قَالَ قَالَتْ عَائِشَةُ خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمَّا كُنَّا بِالْحَدِّ انْصَرَفْنَا وَأَنَا عَلَى جَمَلٍ فَكَانَ آخِرُ الْعَهْدِ مِنْهُمْ وَأَنَا أَسْمَعُ صَوْتَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ بَيْنَ ظَهْرَيْ ذَلِكَ السَّمُرِ وَهُوَ يَقُولُ « وَاعَرُوسَاهْ. قَالَتْ فَوَاللَّهِ إِنِّي لَعَلَى ذَلِكَ إِذْ نَادَى مُنَادٍ أَنْ أَلْقِي الْخِطَامَ فَأَلْقَيْتُهُ فَأَعْلَقَهُ اللَّهُ بِيَدِهِ"

رواه أحمد وفيه أبو شداد و لم أعرفه وبقية رجاله رجال الصحيح.

15291- Hz. Âişe bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) (ben de beraberindeyken) yolculuğa çıktı. (Mekke ile Cidde arasında bulunan) Had veya Cud denilen yere geldiğimizde, ben üzerindeyken devem ürküp kaçmaya başladı. Deve kaçınca en son Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) *"Vah gelinim!"* dediğini duydum. Vallahi ben o durumdayken birisi: "Yuları bırak!" diye bağırdı. Yuları bırakınca, Allah'ın yardımıyla, deve olduğu yerde durdu.

★Ahmed rivayet etti. Ravilerden Ebû Şeddâd'ı tanımıyorum. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.

١٥٢٩٢ - حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ هَاشِمٍ الْبَغَوِيُّ ، ثنا كَثِيرُ بْنُ يَحْيَى ، ثنا الْقَاسِمُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " اجْتَلَى عَائِشَةَ فِي أَهْلِهَا قَبْلَ أَنْ يَدْخُلَ بِهَا "

رواه الطبراني وفيه القاسم بن عبد الله بن عمر وهو متروك قلت : وقد تقدم في الوليمة من كتاب الضحايا أحاديث في جلائها.

15292- İbn Ömer bildiriyor: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Âişe ile zifafa girmeden önce, ailesinin evindeyken ona bakmıştı."

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Kâsım b. Abdillah b. Ömer metrûktur.

Derim ki: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Âişe'ye bakması konusundaki hadisler, Kurbanlar kitabında, ziyafetler konusu işlenirken geçmişti.[1]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (23/29) rivayet etti.

١٥٢٩٣ - عَنْ اِبْنِ شِهَابٍ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَزَوَّجَ عَائِشَةَ بِنْتَ أَبِي بَكْرٍ فِي شَوَّالٍ وَأَعْرَسَ بِهَا فِي شَوَّالٍ بِالْمَدِينَةِ وَتُوُفِّيَتْ لِسَبْعِ عَشْرَةَ خَلَتْ مِنْ رَمَضَانَ بَعْدَ الوِتْرِ سَنَةِ ثَمَانٍ وَخَمْسِينَ وَدُفِنَتْ مِنْ لَيْلَتِهَا"

رواه الطبراني وفيه محمد بن الحسن بن زبالة وهو ضعيف.

15293- İbn Şihâb (ez-Zührî) bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Âişe binti Ebî Bekr ile Şevval ayında evlendi. Yine Medine'de Şevval ayında, hicretten altı ay sonra onunla gerdeğe girdi. Âişe, Medine'de Ramazan'ın on yedisinde vitir namazından sonra 58 yılında vefat etti. Vefat ettiği gece defnedildi.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Muhammed b. el-Hasan b. Zebâle zayıftır.[1]

١٥٢٩٤ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا الزُّبَيْرُ بْنُ بَكَّارٍ ، حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ حَسَنٍ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ وَهْبٍ ، عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ ، عَنْ نَافِعٍ ، وَغَيْرِهِ مِنْ أَهْلِ الْعِلْمِ ، قَالُوا : صَلَّيْنَا عَلَى عَائِشَةَ ، وَأُمِّ سَلَمَةَ زَوْجَيِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَسَطَ الْبَقِيعِ ، وَالإِمَامُ يَوْمَ صَلَّيْنَا عَلَى عَائِشَةَ أَبُو هُرَيْرَةَ ، وَحَضَرَ ذَلِكَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ ، وَدَخَلَ فِي قَبْرِ عَائِشَةَ عَبْدُ اللَّهِ وَعُرْوَةُ ابْنَا مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ ، وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ ، وَمَاتَتْ سَنَةَ ثَمَانٍ وَخَمْسِينَ فِي رَمَضَانَ لِسَبْعَ عَشْرَةَ مَضَتْ مِنْهُ بَعْدَ الْوِتْرِ ، وَدُفِنَتْ مِنْ لَيْلَتِهَا "

رواه الطبراني وفيه محمد بن الحسن بن زبالة وهو ضعيف.

15294- Nâfi' ve ilim ehlinden bazıları dediler ki: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) hanımları, Âişe ve Ümmü Seleme'nin cenaze namazını Bâkî mezarlığının ortasında kıldık. Âişe'nin namazını kıldığımız zaman, imamlığı Ebû Hureyre yaptı. Namazda Abdullah b. Ömer de bulundu. Âişe'yi kabre, Muhammed b. Ebû Bekr'in oğulları Abdullah, Urve ve Abdullah b. Abdirrahman b. Ebî Bekr indirdi. Elli sekiz yılında, Ramazan'ın on yedisinde vefat etti ve o gece defnedildi."

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Muhammed b. el-Hasan b. Zebâle zayıftır.[2]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (23/30) rivayet etti.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (23/30) rivayet etti.

(بَابٌ حَدِيثُ الإِفْكِ)

İfk Hâdisesi (Âişe'ye İftira Olayı)

١٥٢٩٥ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرٍو ، ثَنَا أَبِي ، ثَنَا عَتَّابُ بْنُ بَشِيرٍ ، عَنْ خُصَيْفٍ ، عَنْ مِقْسَمٍ ، عَنْ عَائِشَةَ ، قَالَتْ : دَخَلْتُ عَلَى أُمِّ مِسْطَحٍ ، فَخَرَجْتُ إِلَى حُشٍّ لِحَاجَةٍ فَوَطِئَتْ أُمُّ مِسْطَحٍ عَلَى عَظْمٍ أَوْ شَوْكَةٍ ، فَقَالَتْ : تَعِسَ مِسْطَحٌ ، قُلْتُ : بِئْسَ مَا قُلْتَ ، تَسُبِّينَ رَجُلا مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَتْ : أَشْهَدُ أَنَّكِ مِنَ الْغَافِلاتِ الْمُؤْمِنَاتِ ، أَتَدْرِينَ مَا قَدْ طَارَ عَلَيْكِ ؟ فَقُلْتُ : لا وَاللَّهِ ، قَالَتْ : مَتَى عَهْدُكِ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ؟ فَقُلْتُ : رَسُولُ اللَّهِ يَصْنَعُ فِي أَزْوَاجِهِ مَا أَحَبَّ ، يَبْدَأُ مَنْ أَحَبَّ ، وَيُرْجِي مَنْ أَحَبَّ مِنْهُنَّ . قَالَتْ : فَإِنَّهُ طِيرَ عَلَيْكِ كَذَا وَكَذَا ، فَخَرَرْتُ مَغْشِيَّةً عَلَيَّ ، فَبَلَغَ أُمَّ رُومَانَ أُمِّي ، فَلَمَّا بَلَغَهَا أَنَّ عَائِشَةَ قَدْ بَلَغَهَا الأَمْرَ أَتَتْنِي ، فَحَمَلَتْنِي ، فَذَهَبْتُ إِلَى بَيْتِهَا . فَبَلَغَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ عَائِشَةَ قَدْ بَلَغَهَا الأَمْرُ ، فَجَاءَ إِلَيْهَا ، فَدَخَلَ عَلَيْهَا ، وَجَلَسَ عِنْدَهَا ، وَقَالَ : " يَا عَائِشَةُ ، إِنَّ اللَّهَ قَدْ وَسَّعَ التَّوْبَةَ " ، فَازْدَدْتُ شَرًّا إِلَى مَا بِي ، فَبَيْنَا نَحْنُ كَذَلِكَ إِذْ جَاءَ أَبُو بَكْرٍ ، فَدَخَلَ عَلَيَّ ، فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، مَا تَنْتَظِرُ بِهَذِهِ الَّتِي خَانَتْكَ وَفَضَحَتْنِي ؟ ! قَالَتْ : فَازْدَدْتُ شَرًّا إِلَى شَرٍّ ، قَالَتْ : فَأَرْسَلَ إِلَى عَلِيٍّ ، فَقَالَ : " يَا عَلِيُّ ، مَا تَرَى فِي عَائِشَةَ ؟ " ، قَالَ : اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ ، قَالَ : " لَتُخْبِرَنِّي مَا تَرَى فِي عَائِشَةَ " ، قَالَ : قَدْ وَسَّعَ اللَّهُ النِّسَاءَ ، وَلَكِنْ أَرْسِلْ إِلَى بَرِيرَةَ خَادِمِهَا ، فَسَلْهَا ، فَعَسَى أَنْ تَكُونَ قَدِ اطَّلَعَتْ عَلَى شَيْءٍ مِنْ أَمْرِهَا . فَأَرْسَلَ إِلَى بَرِيرَةَ ، فَجَاءَتْ ، فَقَالَ لَهَا : " أَتَشْهَدِينَ أَنِّي رَسُولُ اللَّهِ ؟ قَالَتْ : نَعَمْ ، قَالَ : " فَإِنْ سَأَلْتُكِ عَنْ شَيْءٍ فَلا تَكْتُمِينِي " ، قَالَتْ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، فَمَا شَيْءٌ تَسْأَلُنِي عَنْهُ إِلا أَخْبَرْتُكَ ، وَلا أَكْتُمُكَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ شَيْئًا ، قَالَ : " فَقَدْ كُنْتِ عِنْدَ عَائِشَةَ ، فَهَلْ رَأَيْتِ مِنْهَا شَيْئًا تَكْرَهِينَهُ ؟ " قَالَتْ : لا ، وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالنُّبُوَّةِ ، مَا رَأَيْتُ مِنْهَا مُنْذُ كُنْتُ عِنْدَهَا إِلا خُلَّةً ، قَالَ : " وَمَا هِيَ ؟ " قَالَتْ : عَجَنْتُ عَجِينًا لِي ، فَقُلْتُ لِعَائِشَةَ : احْفَظِي هَذَا الْعَجِينَ حَتَّى أَقْتَبِسَ نَارًا ، فَأَخْتَبِزَ ، فَقَامَتْ تُصَلِّي ، فَغَفَلَتْ عَنِ الْعَجِينِ ، فَجَاءَتِ الشَّاةُ فَأَكَلَتْهُ . فَأَرْسَلَ إِلَى أُسَامَةَ ، فَقَالَ : " يَا أُسَامَةُ ، مَا تَرَى فِي عَائِشَةَ ؟ " ، قَالَ : اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ ، قَالَ : " لَتُخْبِرَنِّي بِمَا تَرَى فِيهَا " ، قَالَ : فَإِنِّي أَرَى أَنْ تَسْكُتَ عَنْهَا حَتَّى يُحْدِثَ اللَّهُ إِلَيْكَ فِيهَا . قَالَتْ : فَمَا كَانَ إِلا يَسِيرًا حَتَّى نَزَلَ الْوَحْيُ ، فَلَمَّا نَزَلَتْ

جَعَلْنَا نَرَى فِي وَجْهِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ السُّرُورَ ، وَجَاءَ عُذْرُهَا مِنَ اللَّهِ جَلَّ ذِكْرُهُ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " أَبْشِرِي يَا عَائِشَةُ ، ثُمَّ أَبْشِرِي يَا عَائِشَةُ ، قَدْ أَتَاكِ اللَّهُ بِعُذْرِكِ فَقُلْتُ : لِغَيْرِ حَمْدِكَ ، وَحَمْدِ صَاحِبِكَ قَالَ : فَعِنْدَ ذَلِكَ تَكَلَّمَتْ ."

رواه الطبراني في الأوسط والكبير بنحوه وفيه خصيف وقد وثقه جماعة وضعفه آخرون . وبقية رجاله رجال الصحيح.

15295- Hz. Âişe anlatıyor: Ümmü Mistah'ın yanına gittiğimde, benim tuvalet ihtiyacı gidermem için benimle (evlerin uzağında) otluk bir yere çıktı. Yürürken, Ümmü Mistah bir kemik veya dikenin üzerine düşünce: "Mistah yüzünün üzerine düşsün, kahrolsun!" diyerek oğluna beddua etti. Ben: "Sen Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) ashâbından birisine mi beddua ediyorsun?" diye çıkıştığımda: "Sen hiçbir şeyden haberi olmayan bir müminsin. Mistah'ın, senin hakkında söylediklerini biliyor musun?" dedi. Ben: "Vallahi bilmiyorum" karşılığını verdim.

Ümmü Mistah: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) yanına ne zaman gelecek?" diye sorunca, ben: "Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), hanımlarıyla istediğini yapar ve istediğinin yanına gider" dedim. Ümmü Mistah: "Mistah, senin hakkında şunu şunu söyledi" deyince ben yere düşüp bayıldım.

Benim durumum (annem) Ümmü Rûmmân'a ulaşıp ta benim her şeyi duyduğumu öğrenince, gelip beni alarak evine götürdü. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Âişe'nin söylenenlerden haberinin olduğunu öğrenince gelip Âişe'nin yanında oturdu ve: *"Ey Âişe! Allah'ın tövbe kapısı geniştir"* buyurdu. Bu sözler benim üzüntümü daha da çoğalttı. Biz bu durumdayken, Ebû Bekr gelip yanıma girdi ve: "Ya Resûlallah! Sana ihanet eden ve beni de rezil eden bu kadın hakkında daha ne bekliyorsun?" Babamın bu sözü benim durumumu daha da kötüleştirdi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Ali'yi çağırıp: *"Ey Ali! Âişe hakkında görüşün nedir?"* diyerek ona danıştı. Ali: "Allah ve Resûlü en iyisini bilir" cevabını verdi. Resûlullah: *"Görüşünü bana bildir"* deyince Ali: "Allah sana dünyayı daraltmamıştır. Ondan başka kadın çoktur. Bununla beraber, sen, bir de onun hizmetçisi olan Berîre'ye sor! Belki onun bir şeylerden haberi vardır" dedi.

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Berîre'yi çağırarak: *"Benim, Allah'ın Resûlü olduğuma şehadet eder misin?"* diye sordu. Kadın: "Evet" deyince,: *"Sana bir şey sorduğumda bir şey gizleme"* buyurdu. Hizmetçi: "Bana neyi sorarsan, sana onu haber veririm inşallah senden bir şey gizlemem" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): "Sen Âişe'nin (her zaman)

yanındaydın. Onda hoşlanmadığın bir şey gördün mü?" diye sorunca, hizmetçi: "Seni peygamber olarak gönderene yemin ederim ki; yanında olduğum zaman zarfında onda bir şey dışında hiçbir kusur görmedim" dedi. Resûlullah: *"O, nedir?"* diye sorunca dedi ki: "Ben hamur yoğurdum. Âişe'ye: «Hamura dikkat et, ben ateş yakıp ekmek pişireyim» dedim. Ben ateşi yakarken, Âişe kalkıp namaza durarak hamuru unuttu. Bir keçi gelerek hamuru yedi."

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Usâme'yi çağırarak: *"Âişe hakkında görüşün nedir?"* diyerek ona da danıştı. Usâme: "Allah ve Resûlü en iyisini bilir" cevabını verdi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Görüşünü bana bildir"* deyince, Usâme dedi ki: "Allah'ın bu konuda hükmü ininceye kadar, onunla ilgili bir şey yapmamanı öneririm."

Âişe dedi ki: Fazla zaman geçmeden benim masum olduğumu bildiren vahiy indi. Vahiy inince Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yüzünde vahyin geldiğini gösteren işaretleri görmeye başladık. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: *"Müjde ey Âişe! Allah seni beraat ettirdi!"* Ben: "Bu beraat sebebiyle ne sana, ne de arkadaşına teşekkür etmem" dedim. Râvi dedi ki: "Âişe o zaman suskunluğunu bozup konuştu."

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında ve yakın lafızlarla *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde rivayette bulundu. Ravilerden Husayf'ı bazıları güvenilir bulmuş, bazılarıysa zayıf olduğunu söylemiştir. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٥٢٩٦ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى، وَمُحَمَّدُ بْنُ مَعْمَرٍ، وَاللَّفْظُ لِمُحَمَّدِ بْنِ مَعْمَرٍ، قَالا: ثنا عَمْرُو بْنُ خَلِيفَةَ الْبَكْرَاوِيُّ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عُمَرَ، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ : كَانَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَرَادَ سَفَراً أَقْرَعَ بَيْنَ نِسَائِهِ فَأَصَابَ عَائِشَةَ الْقُرْعَةَ فِي غَزْوَةِ بَنِي الْمُصْطَلَقِ فَلَمَّا كَانَ فِي جَوْفِ اللَّيْلِ اِنْطَلَقَتْ عَائِشَةُ لِحَاجَةٍ فَانْحَلَّتْ قِلادَتِهَا فَذَهَبَتْ فِي طَلَبِهَا وَكَانَ مَسْطَحُ يَتِيْماً لِأَبِي بَكْرٍ وَفِي عِيَالِهِ فَلَمَّا رَجَعَتْ عَائِشَةُ لَمْ تَرَ العَسْكَرَ قَالَ : وَكَانَ صَفْوَانُ بْنُ الْمُعَطَّلِ السَّلَمِي يَتَخَلَّفُ عَنِ النَّاسِ فَيُصَبَّ القَدَحُ وَالجَرَابُ وَالإِدَوَاةُ أَحْسَبُهُ قَالَ : فَيَحْمِلُهُ قَالَ : فَنَظَرَ فَإِذَا عَائِشَةَ فَغَطَّى – أَحْسَبُهُ قَالَ : وَجَّهَهُ عَنْهَا – ثُمَّ أَدْنَى بَعِيْرَهُ مِنْهَا قَالَ : فَانْتَهَى إِلَى العَسْكَرِ فَقَالُوا قُولاً وَقَالُوا فِيْهِ . قَالَ : ثُمَّ ذَكَرَ الحَدِيْثَ حَتَّى اِنْتَهَى قَالَ : وَكَانَ رُسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَجِيْءُ فَيَقُومُ عَلَى البَابِ فَيَقُولُ : " كَيْفَ تِيْكُمْ ؟ " . حَتَّى جَاءَ يَوْماً فَقَالَ : " أَبْشِرِي يَا عَائِشَةَ فَقَدْ اَنْزَلَ اللهُ عُذْرُكِ " . فَقَالَتْ : بِحَمْدِ اللهِ لاَ بِحَمْدِكَ . قَالَ : وَأَنْزَلَ اللهُ

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (23/117) rivayet etti.

فِي ذَلِكَ عَشَرَ آيَاتٍ : ﴿إِنَّ الَّذِيْنَ جَاءُوا بِالإِفْكِ عَصْبَةٌ مِنْكُمْ﴾. قَالَ : فَحَدَّ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِسْطَحاً وَحَمْنَةَ وَحَسَّانَ"

رواه البزار وفيه محمد بن عمرو وهو حسن الحديث وبقية رجاله ثقات

15296- Ebû Hureyre bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), sefere çıkacağı zaman, hanımları arasında kura çeker, hangisi çıkarsa, Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) sefere o katılırdı. Benî Mustalik gazvesinde kura Âişe'ye çıktı. Gece yarısı olunca Âişe ihtiyaç gidermek için dışarı çıktı. O sırada gerdanlığını düşürdü. Geri döndüğünde bunu fark etti ve dönüp gerdanlığını aradı. Mistah, Ebû Bekr'in himayesinde ve çocuklarının arasında yetişen bir yetimdi. Âişe geri dönünce ordunun gitmiş olduğunu gördü. Safvân b. el-Muattal orduyu geriden takib ederek, ordunun kaybolan eşyasını toplardı. Âişe'yi görünce yüzünü ondan çevirdi ve devesini ona yaklaştırarak bindirdi ve onu orduya yetiştirdi. Sonra halk bu konuda onlar hakkında konuşmaya başladı.

Ebû Hureyre hadisi anlatıp bitirdikten sonra dedi ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Ümmü Rûmmân'ın (Âişe'nin annesinin) evine gelir ve: *"Nasılsınız?"* derdi. Birgün geldi ve: *"Müjde ey Âişe! Allah seni beraat ettirdi!"* buyurdu. Âişe: "Ben sana teşekkür etmem. Allah'a hamd ederim" dedi. Allah, bu konuda on âyet indirdi: **"(Peygamber'in eşi hakkında) o yalanı uyduranlar içinizden bir güruhtur..."** (Nûr Sur. 11) Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Mistah, Hamne ve Hassân'a had (iftira) cezası uyguladı.

★Bezzâr rivayet etti. Ravilerden Muhammed b. Amr'ın hadisleri hasendir. Diğer ravileri güvenilirdir.[1]

١٥٢٩٧ - حَدَّثَنَا عَبْدَانُ بْنُ أَحْمَدَ ، ثنا زَيْدُ بْنُ الْحَرِيشِ ، ثنا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْمُحَارِبِيُّ ، ثنا أَبُو سَعْدٍ الْبَقَّالُ ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الأَسْوَدِ ، عَنْ أَبِيهِ الأَسْوَدِ ، قَالَ : قُلْتُ : يَا أُمَّ الْمُؤْمِنِينَ ، أَوْ يَا أُمَّتَاهُ أَلا تُحَدِّثِينِي كَيْفَ كَانَ ، يَعْنِي : أَمْرُ الإِفْكِ ؟ قَالَتْ : تَزَوَّجَنِي رَسُولُ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلامُ وَأَنَا أَخُوضُ الْمَطَرَ بِمَكَّةَ ، وَمَا عِنْدِي مَا يَرْغَبُ فِيهِ الرِّجَالُ وَأَنَا بِنْتُ سِتٍّ سِنِينَ ، فَلَمَّا بَلَغَنِي أَنَّهُ تَزَوَّجَنِي أَلْقَى اللَّهُ عَلَيَّ الْحَيَاءَ ، ثُمَّ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلامُ هَاجَرَ وَأَنَا مَعَهُ ، فَاحْتُمِلْتُ إِلَيْهِ وَقَدْ جَاءَنِي وَأَنَا بِنْتُ تِسْعِ سِنِينَ ، فَسَارَ رَسُولُ اللَّهِ مَسِيرًا ، فَخَرَجَ بِي مَعَهُ ،

---

[1] Bezzâr rivayet etti. (2663) ve dedi ki: "Bu hadisin Ebû Hureyre'den sadece bu isnâdla rivayet edildiğini biliyoruz. Taberânî de *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (23/129), hanımları arasında kura çekmesi bölümünü rivayet etti.

وَكُنْتُ خَفِيفَةً فِي حَدَجَةٍ لِي عَلَيْهَا سُتُورٌ ، فَإِذَا ارْتَحَلُوا جَلَسْتُ عَلَيْهَا ، وَاحْتَمَلُوا وَأَنَا فِيهَا ، فَشَدُّوهَا عَلَى ظَهْرِ الْبَعِيرِ ، فَنَزَلُوا مَنْزِلا وَخَرَجْتُ لِحَاجَتِي ، فَرَجَعْتُ وَقَدْ بَادَرُوا بِالرَّحِيلِ ، فَجَلَسْتُ فِي الْحَدَاجَةِ وَقَدْ رَأَوْنِي حِينَ حَرَّكْتُ السُّتُورَ ، فَلَمَّا جَلَسْتُ فِيهَا ضَرَبْتُ بِيَدِي عَلَى صَدْرِي ، فَإِذَا قَدْ نَسِيتُ قِلادَةً كَانَتْ مَعِي ، فَخَرَجْتُ مُسْرِعَةً أَطْلُبُهَا ، فَرَجَعْتُ فَإِذَا الْقَوْمُ قَدْ سَارُوا ، فَإِذَا أَنَا لا أَرَى إِلا الْغُبَارَ مِنْ بَعِيدٍ ، فَإِذَا هُمْ قَدْ وَضَعُوا الْحَدَاجَةَ عَلَى ظَهْرِ الْبَعِيرِ لا يَرَوْنِي إِلا أَنِّي فِيهَا لِمَا رَأَوْا مِنْ خِفَّتِي ، فَإِذَا رَجُلٌ آخِذٌ بِرَأْسِ بَعِيرِهِ ، فَقُلْتُ : مَنِ الرَّجُلُ ؟ قَالَ : صَفْوَانُ بْنُ الْمُعَطَّلِ السُّلَمِيُّ ، أُمُّ الْمُؤْمِنِينَ أَنْتِ ؟ قُلْتُ : نَعَمْ ، قَالَ : إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ، قُلْتُ : أَدِرْ عَنِّي وَجْهَكَ وَضَعْ رِجْلَكَ عَلَى ذِرَاعِ بَعِيرِكَ ، قَالَ : أَفْعَلُ وَنُعْمَةُ عَيْنٍ وَكَرَامَةٌ ، قَالَتْ : فَأَدْرَكْتُ النَّاسَ حِينَ نَزَلُوا ، فَذَهَبَ ، فَوَضَعَنِي عِنْدَ الْحَدَاجَةِ ، فَنَظَرَ إِلَيَّ النَّاسُ وَلا أَشْعُرُ ، قَالَتْ : وَأَنْكَرْتُ لُطْفَ أَبَوَيَّ وَأَنْكَرْتُ رَسُولَ اللَّهِ وَلا أَعْلَمُ مَا قَدْ كَانَ قِيلَ حَتَّى دَخَلَتْ خَادِمَتِي أَوْ رَبِيبَتِي فَقَالَتْ : كَذَا ، قَالَتْ : وَقَالَ لِي رَجُلٌ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ : مَا أَغْفَلَكِ ؟ فَأَخَذَتْنِي حُمَّى نَافِضٌ ، فَأَخَذَتْ أُمِّي كُلَّ ثَوْبٍ فِي الْبَيْتِ ، فَأَلْقَتْهُ عَلَيَّ ، فَاسْتَشَارَ رَسُولُ اللَّهِ أُنَاسًا مِنْ أَصْحَابِهِ ، فَقَالَ : " مَا تَرَوْنَ ؟ " فَقَالَ بَعْضُهُمْ : مَا أَكْثَرَ النِّسَاءِ وَتَقْدِرُ عَلَى الْبَدَلِ ، وَقَالَ بَعْضُهُمْ : أَنْتَ رَسُولُ اللَّهِ وَعَلَيْكَ يَنْزِلُ الْوَحْيُ وَأَمْرُنَا لأَمْرِكَ تَبَعٌ ، وَقَالَ بَعْضُهُمْ : وَاللَّهِ لَيُبَيِّنَنَّهُ اللَّهُ فَلا تَعْجَلْ ، قَالَتْ : وَقَدْ صَارَ وَجْهُ أَبِي كَأَنَّهُ صُبَّ عَلَيْهِ الزِّرْنِيخُ ، قَالَتْ : فَدَخَلَ عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ فَرَأَى مَا بِي ، قَالَ : " مَا لِهَذِهِ ؟ " ، قَالَتْ أُمِّي : مِمَّا لِهَذِهِ مِمَّا قُلْتُمْ وَقِيلَ ، فَلَمْ يَتَكَلَّمْ وَلَمْ يَقُلْ شَيْئًا ، قَالَتْ : فَزَادَنِي ذَلِكَ عَلَى مَا عِنْدِي ، قَالَتْ : وَأَتَانِي ، فَقَالَ : " اتَّقِي اللَّهَ يَا عَائِشَةُ ، وَإِنْ كُنْتِ قَارَفْتِ مِنْ هَذَا شَيْئًا ، فَتُوبِي إِلَى اللَّهِ ، فَإِنَّ اللَّهَ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ ، وَيَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ " ، قَالَتْ : وَطَلَبْتُ اسْمَ يَعْقُوبَ فَلَمْ أَقْدِرْ عَلَيْهِ ، فَقُلْتُ : غَيْرَ أَنِّي أَقُولُ كَمَا قَالَ أَبُو يُوسُفَ ﴿فَصَبْرٌ جَمِيلٌ وَاللَّهُ الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا تَصِفُونَ﴾ ﴿إِنَّمَا أَشْكُو بَثِّي وَحُزْنِي إِلَى اللَّهِ وَأَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لا تَعْلَمُونَ﴾ ، قَالَتْ : فَبَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ مَعَ أَصْحَابِهِ وَوَجْهُهُ كَأَنَّمَا ذِيبَ عَلَيْهِ الزِّرْنِيخُ حَتَّى نَزَلَ عَلَيْهِ الْوَحْيُ ، وَكَانَ إِذَا أُوحِيَ إِلَيْهِ لَمْ يَطْرِفْ ، فَعَرَفَ أَصْحَابُهُ أَنَّهُ يُوحَى إِلَيْهِ وَجَعَلُوا يَنْظُرُونَ إِلَى وَجْهِهِ ، وَهُوَ يَتَهَلَّلُ وَيُسْفِرُ ، فَلَمَّا قُضِيَ الْوَحْيُ ، قَالَ : " أَبْشِرْ يَا أَبَا بَكْرٍ ، قَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ عُذْرَ ابْنَتِكَ وَبَرَاءَتَهَا " ، فَانْطَلَقَ إِلَيْهَا ، فَبَشَّرَهَا ، قَالَتْ : وَقَرَأَ عَلَيْهِ مَا نَزَلَ فِيَّ ،

قَالَتْ : وَأَقْبَلَ أَبو بَكْرٍ مُسْرِعًا يَكَادُ أَنْ يَنْكَبَّ ، قَالَتْ : فَقُلْتُ بِحَمْدِ اللّهِ لا بِحَمْدِ صَاحِبِكَ الّذِي جِئْتَ مِنْ عِنْدِهِ ، فَجَاءَ رَسُولُ اللّهِ فَجَلَسَ عِنْدَ رَأْسِي فَأَخَذَ بِكَفّي فَانْتَزَعْتُ يَدَيَّ مِنْهُ ، فَضَرَبَنِي أَبو بَكْرٍ ، وَقَالَ : أَتَنْزِعِينَ كَفَّكِ مِنْ رَسُولِ اللّهِ ؟ أَو بِرَسُولِ اللّهِ تَفعَلِينَ هَذَا ؟ فَضَحِكَ رَسُولُ اللّهِ ، قَالَتْ : فَهَذَا كَانَ أَمْرِي"

رواه الطبراني وفيه أبو سعد البقال وهو ضعيف وقد وثق

15297- Esved bildiriyor: Hz. Âişe'ye: "Ey Mü'minlerin annesi" veya "Anneciğim! İfk hâdisesinin (iftira olayının) nasıl olduğunu anlatır mısın?" dediğimde, Âişe şöyle anlattı:

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), ben Mekke'de büluğ çağına henüz giriyorken benimle evlendi. O zaman, erkeklerin istediği şeyler bende yoktu. Altı yaşındaydım. Onun, benimle nikahlandığını öğrenince çok utandım. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) sonra hicret etti, ben de onunlaydım. Dokuz yaşında onunla gerdeğe girdim. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bir sefere çıkarken beni de beraberinde götürdü. Ben o zaman hafiftim. Beni taşıdıkları üstü örtülü olan mahfilime bindim. Mahfili ben içindeyken deveye yüklediler. Bir yerde konakladıkları zaman ihtiyaç gidermek için gittim. Geri döndüğümde yolculuğa devam edilmesini söylüyorlardı. Beni, mahfilime girip örtüleri örterken gördüler. Oturduğum zaman elimi göğsüme vurdum, boncuklardan yapılmış gerdanlığımı, hacetimi giderdiğim yerde unuttuğumu fark ettim. Süratle onu almak için gittim. Döndüğümde, herkesin gitmiş olduğunu gördüm. Ben sadece uzaktaki (gidenlerin çıkardığı) toz bulutunu görüyordum. Onlar, giderken mahfili deveye yüklemişler, ben hafif olduğumdan, benim içinde olmadığımı fark etmemişlerdi.

O sırada devesinin yularını tutmuş birisini gördüm. "Kimsin?" diye sorunca: "Safvân b. Mu'attal'ım. Sen Mü'minlerin annesi misin?" dedi. Ben: "Evet" karşılığını verince: "İnnâ lillâh ve innâ ileyhi râciûn" dedi. Ben: "Yüzünü benden çevir ve diz çökmesi için devenin ayağına bas (ki bineyim)" dedim. Safvân: "Başım gözüm üstüne" diyerek dediğimi yaptı. Orduya mola verdikleri zaman yetiştik. Safvân, beni götürüp mahmilime yerleştirdi. İnsanlar bana bakıyor, ama ben hiçbir şeyin farkında değildim.

Anne babamın ve Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) bana karşı olan davranışlarını garipsiyordum, ama hizmetçim veya mürebbiyemin yanına girip bana olayı anlatana kadar söylenenler hakkında bir bilgim yoktu. Muhacirlerden birisi bana şöyle demişti: "Ne kadar dikkatsizsin!"

Bu söz üzerine beni bir titreme aldı. Annem evde bulunan bütün örtülerle üzerimi örttü."

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) sahabeyle durumu istişare etti ve: *"Bu konuda ne düşünüyorsunuz?"* diye sordu. Kimisi: "Dünyada ondan başka kadın mı yok! Onun yerine başkasını alabilirsin" dedi.

Kimisi: "Sen Allah'ın Resûlüsün ve sana vahiy iniyor. Biz senin istediğini yaparız" dedi. Kimisi de: "Acele etme. Allah sana bu konuyu açıklığa kavuşturacaktır" dedi. Babamın yüzü, sanki üzerine zırnık (arsenik) dökülmüş gibi oldu.

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) yanıma girip halimi görünce: *"Buna ne olmuş?"* diye sordu. Annem: "Böyle olmasının sebebi sizin ve başkalarının, onun hakkında söyledikleridir" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), konuşmadı ve bir şey söylemedi. Bu durum beni daha da kötüleştirdi.

(Sonra) Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) yanıma gelerek: *"Ey Âişe Allah'tan kork! Şayet böyle bir günaha yaklaştınsa, Allah'tan af dile ve ona tövbe et! Allah tövbeleri kabul eder ve günahları bağışlar"* buyurdu.

Hz. Yâkûb'un ismini hatırlamak istedim, ancak aklıma gelmedi. Dedim ki: "Vallahi, ben sizin için Yusuf'un babasının sözünden başka bir misal bulamıyorum. O şöyle demişti: **"Artık bana düşen güzelce sabredip katlanmaktır. Sizin şu söylediklerinize karşı yardımına sığınılacak, ancak Allah'tır."** (Yûsuf Sur. 18)

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) sahabenin arasındaydı ve kendisine vahiy gelinceye kadar, sanki yüzüne zırnık dökülmüş gibiydi. Kendisine vahiy geldiğinde hareket edemezdi. Sahabe Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) vahiy gelmekte olduğunu anladılar ve yüzüne bakmaya başladılar. O ise terliyor ve titriyordu. Vahyin gelmesi tamamlanınca: *"Gözün aydın, ey Ebû Bekr! Allah, kızının masum olduğunu vahiyle bildirdi. Git ve onu müjdele"* buyurdu ve inen âyeti Ebû Bekr'e okudu.

Ebû Bekr, hızlı bir şekilde geldi. Neredeyse tökezleyip düşecekti. Beni müjdeleyince, dedim ki: "Ben Allah'a hamd ederim, yanından geldiğin arkadaşına teşekkür etmeyeceğim." Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) gelip başucumda oturdu ve elimi tuttu. Ben ise ondan elimi çektim. Ebû Bekr bana vurarak: "Elini Resûlullah'tan mı (sallallahu aleyhi vesellem) çekiyorsun?" Veya "Bu hareketi Resûlullah'a karşı mı yapıyorsun?" dedi. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) güldü.

Âişe: "İşte benim İfk hâdisem böyle oldu" dedi.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Ebû Sa'd el-Bakkâl zayıftır. Güvenilir olduğunu söyleyenler de vardır.

١٥٢٩٨ –حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْمُبَارَكِ الصَّنْعَانِيُّ ، وَعُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْعُمَرِيُّ ، قَالا : ثنا إِسْمَاعِيلُ بْنُ أَبِي أُوَيْسٍ ، قَالَ : ثنا أَبِي ، قَالَ : ثنا هِشَامُ بْنُ عُرْوَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ عَائِشَةَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ ، قَالَ أَبُو أُوَيْسٍ : وَحَدَّثَنِي أَيْضًا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي بَكْرِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرِو بْنِ حَزْمٍ الأَنْصَارِيُّ النَّجَّارِيُّ ، عَنْ عَمْرَةَ بِنْتِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الأَنْصَارِيَّةِ ، ثُمَّ النَّجَّارِيَّةِ ، عَنْ عَائِشَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَتْ : كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يُسَافِرَ سَفَرًا أَقْرَعَ بَيْنَ نِسَائِهِ فَأَيَّتُهُنَّ خَرَجَ سَهْمُهَا خَرَجَ بِهَا مَعَهُ فَخَرَجَ سَهْمُ عَائِشَةَ فِي غَزْوَةِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَنِي الْمُصْطَلِقِ مِنْ خُزَاعَةَ ، فَلَمَّا انْصَرَفَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَكَانَ قَرِيبًا مِنَ الْمَدِينَةِ ، وَكَانَتْ عَائِشَةُ جُوَيْرِيَةً حَدِيثَةَ السِّنِّ قَلِيلَةَ اللَّحْمِ خَفِيفَةً ، وَكَانَتْ تَلْزَمُ خِدْرَهَا ، فَإِذَا أَرَادَ النَّاسُ الرَّحِيلَ ، ذَهَبَتْ ، فَتَوَضَّأَتْ ، وَرَجَعَتْ فَدَخَلَتْ مِحَفَّتَهَا ، فَيُرْحَلُ بَعِيرُهَا ، ثُمَّ يُحْمَلُ مِحَفَّتُهَا فَتُوضَعُ عَلَى الْبَعِيرِ ، فَكَانَ أَوَّلُ مَا قَالَ فِيهَا الْمُنَافِقُونَ وَغَيْرُهُمْ مِمَّنْ أَشْرَكَ فِي عَائِشَةَ أَنَّهَا خَرَجَتْ تَتَوَضَّأُ حِينَ دَنَوْا مِنَ الْمَدِينَةِ ، فَانْسَلَّ مِنْ عُنُقِهَا عِقْدٌ لَهَا مِنْ جَزْعِ أَظْفَارٍ ، فَارْتَحَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالنَّاسُ وَهِيَ فِي ابْتِغَاءِ الْعِقْدِ وَلَمْ تَعْلَمْ بِرَحِيلِهِمْ ، فَشَدُّوا عَلَى بَعِيرِهَا الْمِحَفَّةَ وَهُمْ يَرَوْنَ أَنَّهَا فِيهَا كَمَا كَانَتْ ، فَرَجَعَتْ عَائِشَةُ إِلَى مَنْزِلِهَا فَلَمْ تَجِدْ فِي الْعَسْكَرِ أَحَدًا ، فَغَلَبَتْهَا عَيْنَاهَا ، وَكَانَ صَفْوَانُ بْنُ الْمُعَطَّلِ السُّلَمِيُّ صَاحِبُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَخَلَّفَ تِلْكَ اللَّيْلَةَ عَنِ الْعَسْكَرِ حَتَّى أَصْبَحَ ،قَالَتْ : فَمَرَّ بِي ، فَرَآنِي فَاسْتَرْجَعَ ، وَأَعْظَمَ مَكَانِي حِينَ رَآنِي وَحْدِي ، وَقَدْ كُنْتُ أَعْرِفُهُ وَيَعْرِفُنِي قَبْلَ أَنْ يُضْرَبَ عَلَيْنَا الْحِجَابُ ، قَالَتْ : فَسَأَلَنِي عَنْ أَمْرِي ، فَسَتَرْتُ وَجْهِي عَنْهُ بِجِلْبَابِي ، وَأَخْبَرْتُهُ بِأَمْرِي ، فَقَرَّبَ بَعِيرَهُ ، فَوَطِئَ عَلَى ذِرَاعِهِ ، وَوَلانِي قَفَاهُ حَتَّى رَكِبْتُ وَسَوَّيْتُ ثِيَابِي ، ثُمَّ بَعَثَهُ فَأَقْبَلَ يَسِيرُ بِي حَتَّى دَخَلْنَا الْمَدِينَةَ نِصْفَ النَّهَارِ أَوْ نَحْوَهُ ، فَهُنَالِكَ قَالَ فِيَّ وَفِيهِ مَنْ قَالَ مِنْ أَهْلِ الإِفْكِ ، وَأَنَا لا أَعْلَمُ شَيْئًا مِنْ ذَلِكَ ، وَلا مِمَّا يَخُوضُ النَّاسُ فِيهِ مِنْ أَمْرِي ، وَكُنْتُ تِلْكَ اللَّيَالِيَ شَاكِيَةً ، وَكَانَ مِنْ أَوَّلِ مَا أَنْكَرْتُ مِنْ أَمْرِ النَّبِيِّ عَلَيْهِ السَّلامُ أَنَّهُ كَانَ يَعُودُنِي قَبْلَ ذَلِكَ إِذَا مَرِضْتُ ، وَكَانَ تِلْكَ اللَّيَالِيَ لا يَدْخُلُ عَلَيَّ وَلا يَعُودُنِي ، إِلا أَنَّهُ يَقُولُ وَهُوَ مَارٌّ : " كَيْفَ تِيكُمْ ؟ " ، فَيَسْأَلُ عَنِّي بَعْضَ أَهْلِ الْبَيْتِ ، فَلَمَّا بَلَغَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا أَكْثَرَ النَّاسُ فِيهِ مِنْ أَمْرِي غَمَّهُ ذَلِكَ وَقَدْ كُنْتُ شَكَوْتُ قَبْلَ ذَلِكَ إِلَى أُمِّي مَا رَأَيْتُ مِنَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الْجَفْوَةِ ، فَقَالَتْ لِي : يَا بُنَيَّةُ ، اصْبِرِي فَوَاللَّهِ لَقَلَّ مَا

كَانَتِ امْرَأَةٌ حَسْنَاءَ يُحِبُّهَا زَوْجُهَا ، لَهَا ضَرَائِرُ إلا رَمَيْنَهَا ، قَالَتْ : فَوَجَدْتُ حِسًّا تِلْكَ اللَّيْلَةَ الَّتِي بَعَثَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ صُبْحِهَا إِلَى عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ وَأُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ ، فَاسْتَشَارَهُمَا فِي أَمْرِي وَكُنَّا ذَلِكَ الزَّمَانَ لَيْسَتْ لَنَا كُنُفٌ نَذْهَبُ فِيهَا ، إِنَّمَا كُنَّا نَذْهَبُ كَمَا يَذْهَبُ الْعَرَبُ لَيْلا إِلَى لَيْلٍ ، فَقُلْتُ لأُمِّ مِسْطَحِ بْنِ أُثَاثَةَ : خُذِي الإِدَاوَةَ فَامْلَئِيهَا مَاءً فَاذْهَبِي بِهَا إِلَى الْمَنَاصِعِ ، وَكَانَتْ هِيَ وَابْنُهَا مِسْطَحٌ بَيْنَهُمَا وَبَيْنَ أَبِي بَكْرٍ قَرَابَةٌ ، وَكَانَ أَبُو بَكْرٍ يُنْفِقُ عَلَيْهِمَا ، فَكَانَ يَكُونَانِ مَعَهُ وَمَعَ أَهْلِهِ ، فَأَخَذْتُ الإِدَاوَةَ وَخَرَجْنَا نَحْوَ الْمَنَاصِعِ ، فَعَثَرَتْ أُمُّ مِسْطَحٍ ، فَقَالَتْ : تَعِسَ مِسْطَحٌ ، فَقُلْتُ لَهَا : بِئْسَ مَا قُلْتِ ، قَالَتْ : ثُمَّ مَشَيْنَا ، فَعَثَرَتْ أَيْضًا ، فَقَالَتْ : تَعِسَ مِسْطَحٌ ، فَقُلْتُ لَهَا : بِئْسَ مَا قُلْتِ لِصَاحِبِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَصَاحِبِ بَدْرٍ ، فَقَالَتْ : إِنَّكِ لَغَافِلَةٌ عَمَّا فِيهِ النَّاسُ مِنْ أَمْرِكِ ، قُلْتُ : أَجَلْ فَمَا ذَاكَ ؟ فَقَالَتْ : إِنَّ مِسْطَحًا وَفُلانًا وَفُلانَةَ فِيمَنِ اسْتَزَلَّهُمُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمُنَافِقِينَ يَجْتَمِعُونَ فِي بَيْتِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أُبَيٍّ ابْنِ سَلُولَ أَخِي بَنِي الْحَارِثِ بْنِ الْخَزْرَجِ يَتَحَدَّثُونَ عَنْكِ ، وَعَنْ صَفْوَانَ بْنِ الْمُعَطَّلِ وَيَرْمُونَكِ بِهِ ، قَالَتْ : فَذَهَبَ عَنِّي مَا كُنْتُ أَجِدُ مِنَ الْغَائِطِ ، وَرَجَعْتُ عَوْدِي عَلَى بَدْئِي إِلَى بَيْتِي ، فَلَمَّا أَصْبَحْنَا مِنْ تِلْكَ اللَّيْلَةِ بَعَثَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ وَأُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ ، فَأَخْبَرَهُمَا بِمَا قِيلَ فِيَّ ، وَاسْتَشَارَهُمَا فِي أَمْرِي ، فَقَالَ أُسَامَةُ : وَاللَّهِ يَا رَسُولَ اللَّهِ ، مَا عَلِمْنَا عَلَى أَهْلِكَ سُوءًا ، وَقَالَ لَهُ عَلِيٌّ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، مَا أَكْثَرَ النِّسَاءِ ، وَإِنْ أَرَدْتَ أَنْ تَعْلَمَ الْخَبَرَ فَتَوَعَّدِ الْجَارِيَةَ يَعْنِي بَرِيرَةَ ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِعَلِيٍّ : " فَشَأْنَكَ ائْتِ الْخَادِمَ " ، فَسَأَلَهَا عَلِيٌّ عَنِّي فَلَمْ تُخْبِرْهُ ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ إِلا بِخَيْرٍ ، قَالَتْ : وَاللَّهِ مَا عَلِمْتُ عَلَى عَائِشَةَ سُوءًا إِلا أَنَّهَا جُوَيْرِيَةٌ تُصْبِحُ عَنْ عَجِينِ أَهْلِهَا ، فَتَدْخُلُ الشَّاةُ الدَّاجِنُ فَتَأْكُلُ مِنَ الْعَجِينِ ، قَالَتْ : ثُمَّ خَرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ سَمِعَ مَا قَالَتْ فِيَّ بَرِيرَةُ لِعَلِيٍّ إِلَى النَّاسِ ، فَلَمَّا اجْتَمَعُوا إِلَيْهِ ، قَالَ : " يَا مَعْشَرَ الْمُسْلِمِينَ ، مَنْ لِي مِنْ رِجَالٍ يُؤْذُونِي فِي أَهْلِي فَمَا عَلِمْتُ عَلَى أَهْلِي سُوءًا ، وَيَذْمُونَ رَجُلا مِنْ أَصْحَابِي مَا عَلِمْتُ عَلَيْهِ سُوءًا ، وَلا خَرَجْتُ مَخْرَجًا إِلا خَرَجَ مَعِي فِيهِ " ، فَقَالَ سَعْدُ بْنُ مُعَاذٍ الأَنْصَارِيُّ ثُمَّ الأَشْهَلِيُّ مِنَ الأَوْسِ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، إِنْ كَانَ ذَلِكَ فِي أَحَدٍ مِنَ الأَوْسِ كَفَيْنَاكَهُ ، وَإِنْ كَانَ مِنَ الْخَزْرَجِ أَمَرْتَنَا فِيهِ أَمْرَكَ ، فَقَامَ سَعْدُ بْنُ عُبَادَةَ الأَنْصَارِيُّ ثُمَّ الْخَزْرَجِيُّ ، فَقَالَ لِسَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ : كَذَبْتَ وَاللَّهِ وَهَذَا الْبَاطِلُ ، فَقَامَ أُسَيْدُ بْنُ حُضَيْرٍ الأَنْصَارِيُّ ، ثُمَّ الأَشْهَلِيُّ ، وَرِجَالٌ

مِنَ الْفَرِيقَيْنِ فَاسْتَبُّوا وَتَنَازَعُوا حَتَّى كَادَ أَنْ يَعْظُمَ الأَمْرُ بَيْنَهُمْ ، فَدَخَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْتِي ، وَبَعَثَ إِلَى أَبَوَيَّ ، فَأَتَيَاهُ ، فَحَمِدَ اللَّهَ وَأَثْنَى عَلَيْهِ بِمَا هُوَ أَهْلُهُ ، ثُمَّ قَالَ لِي : " يَا عَائِشَةُ ، إِنَّمَا أَنْتِ مِنْ بَنَاتِ آدَمَ ، فَإِنْ كُنْتِ أَخْطَأْتِ ، فَتُوبِي إِلَى اللَّهِ وَاسْتَغْفِرِيهِ " ، فَقُلْتُ لأَبِي : أَجِبْ عَنِّي رَسُولَ اللَّهِ ، فَقَالَ لِي أَبِي : لا أَفْعَلُ ، هُوَ نَبِيُّ اللَّهِ وَالْوَحْيُ يَأْتِيهِ ، فَقُلْتُ لأُمِّي : أَجِيبِي عَنِّي رَسُولَ اللَّهِ ، فَقَالَتْ لِي كَمَا قَالَ أَبِي ، فَقُلْتُ : وَاللَّهِ لَئِنْ أَقْرَرْتُ عَلَى نَفْسِي بِبَاطِلٍ ، لَتُصَدِّقُنِّي ، وَلَئِنْ بَرَّأْتُ نَفْسِي وَاللَّهُ يَعْلَمُ أَنِّي بَرِيئَةٌ لَتُكَذِّبُنِّي ، فَمَا أَجِدُ لِي وَلَكُمْ مَثَلا إِلا قَوْلَ أَبِي يُوسُفَ ﴿فَصَبْرٌ جَمِيلٌ وَاللَّهُ الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا تَصِفُونَ﴾ ، وَنَسِيتُ اسْمَ يَعْقُوبَ لِمَا بِي مِنَ الْحُزْنِ وَالْبُكَاءِ وَاحْتِرَاقِ الْجَوْفِ ، فَتَغَشَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا كَانَ يَتَغَشَّاهُ مِنَ الْوَحْيِ ، ثُمَّ سُرِّيَ عَنْهُ ، فَمَسَحَ وَجْهَهُ بِيَدِهِ ، ثُمَّ قَالَ لِي : " أَبْشِرِي يَا عَائِشَةُ ، فَقَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ بَرَاءَتَكِ " ، قَالَتْ عَائِشَةُ : وَاللَّهِ مَا كُنْتُ أَظُنُّ أَنْ يُنَزِّلَ الْقُرْآنَ فِي أَمْرِي ، وَلَكِنِّي كُنْتُ أَرْجُو كَمَا يَعْلَمُ اللَّهُ مِنْ بَرَاءَتِي ، أَنْ يَرَى النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي أَمْرِي رُؤْيَا ، فَيُبَرِّئَنِي اللَّهُ بِهَا عِنْدَ نَبِيِّهِ عَلَيْهِ السَّلامُ ، فَقَالَ لِي أَبَوَايَ عِنْدَ ذَلِكَ : قُومِي فَقَبِّلِي رَأْسَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقُلْتُ : وَاللَّهِ لا أَفْعَلُ بِحَمْدِ اللَّهِ كَانَ لا بِحَمْدِكُمْ ، قَالَتْ : وَكَانَ أَبُو بَكْرٍ يُنْفِقُ عَلَى مِسْطَحٍ وَأُمِّهِ فَلَمَّا رَمَانِي حَلَفَ أَبُو بَكْرٍ أَنْ لا يَنْفَعَهُ بِشَيْءٍ أَبَدًا ، قَالَتْ : فَلَمَّا تَلا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَوْلَ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى ﴿وَلْيَعْفُوا وَلْيَصْفَحُوا أَلا تُحِبُّونَ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ ﴾ ، بَكَى أَبُو بَكْرٍ ، فَقَالَ : بَلَى يَا رَبُّ ، وَعَادَ لِلنَّفَقَةِ عَلَى مِسْطَحٍ وَأُمِّهِ ، قَالَتْ : وَقَعَدَ صَفْوَانُ بْنُ الْمُعَطَّلِ لِحَسَّانَ بْنِ ثَابِتٍ بِالسَّيْفِ ، فَضَرَبَهُ ضَرْبَةً ، فَقَالَ صَفْوَانُ لِحَسَّانَ فِي الشِّعْرِ حِينَ ضَرَبَهُ : تَلَقَّ ذُبَابَ السَّيْفِ مِنِّي فَإِنَّنِي غُلامٌ إِذَا هُوجِيتُ لَيْسَ بِشَاعِرٍ وَلَكِنَّنِي أَحْمِي حِمَايَ وَأَنْتَقِمُ مِنَ الْبَاهِتِ الرَّامِي الْبُرَاةِ الطَّوَاهِرِ ثُمَّ صَاحَ حَسَّانُ فَاسْتَغَاثَ النَّاسَ عَلَى صَفْوَانَ ، فَلَمَّا جَاءَ النَّاسُ ، فَرَّ صَفْوَانُ ، فَجَاءَ حَسَّانُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَاسْتَعْدَاهُ عَلَى صَفْوَانَ فِي ضَرْبَتِهِ إِيَّاهُ ، فَسَأَلَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَهَبَ لَهُ ضَرْبَةَ صَفْوَانَ إِيَّاهُ ، فَوَهَبَهَا لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَعَاضَهُ مِنْهَا حَائِطًا مِنْ نَخْلٍ عَظِيمٍ وَجَارِيَةً رُومِيَّةً وَيُقَالُ قِبْطِيَّةً تُدْعَى سِيرِينَ ، فَوَلَدَتْ لِحَسَّانَ ابْنَهُ عَبْدَ الرَّحْمَنِ الشَّاعِرَ . قَالَ أَبُو أُوَيْسٍ : أَخْبَرَنِي بِذَلِكَ حُسَيْنُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ ، عَنْ عِكْرِمَةَ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَتْ عَائِشَةُ : ثُمَّ بَاعَ حَسَّانُ ذَلِكَ الْحَائِطَ مِنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ أَبِي سُفْيَانَ فِي وِلايَتِهِ بِمَالٍ عَظِيمٍ

، قَالَتْ عَائِشَةُ : فَبَلَغَنيوَاللّٰهُ أَعْلَمُ أَنَّ الَّذِي قَالَ اللّٰهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِيهِ وَالَّذِي تَوَلَّى كِبْرَهُ مِنْهُمْ لَهُ عَذَابٌ عَظِيمٌ ، أَنَّهُ عَبْدُ اللّٰهِ بْنُ أُبَيٍّ بْنِ سَلُولِ أَحَدُ بَنِي الْحَارِثِ بْنِ الْخَزْرَجِ ، قَالَتْ عَائِشَةُ : فَقِيلَ فِي أَصْحَابِ الإِفْكِ الأَشْعَارُ ، وَقَالَ أَبُو بَكْرٍ لِمِسْطَحٍ فِي رَمْيِهِ عَائِشَةَ ، فَكَانَ يُدْعَى عَوْفًا :

يَا عَوْفُ وَيْحَكَ هَلا قُلْتَ عَارِفَةً مِنَ الْكَلامِ وَلَمْ تَبْغِ بِهِ طَمَعَا
فَأَدْرَكَتْكَ حُمَيًّا مَعْشَرٍ أُنُفٍ فَلَمْ يَكُنْ قَاطِعٌ يَا عَوْفُ مَنْ قَطَعَا
هَلا حَرَبْتَ مِنَ الأَقْوَامِ إِذْ حَسَدُوا فَلا تَقُولُ وَإِنْ عَادَيْتَهُمْ قَذَعَا
لَمَّا رَمَيْتَ حَصَانًا غَيْرَ مُقْرِفَةٍ أَمِينَةَ الْجَيْبِ لَمْ يَعْلَمْ لَهَا خَضَعَا
فِيمَنْ رَمَاهَا وَكُنْتُمْ مَعْشَرًا إِفْكًا فِي سَيِّءِ الْقَوْلِ مِنْ لَفْظِ الْخَنَا شُرَّعًا
فَأَنْزَلَ اللّٰهُ عُذْرًا فِي بَرَاءَتِهَا وَبَيْنَ عَوْفٍ وَبَيْنَ اللّٰهِ مَا صَنَعَا
فَإِنْ أَعِشْ أُجِبْ عَوْفًا فِي مَقَالَتِهِ سُوءَ الْجَزَاءِ بِمَا أَلْفَيْتَهُ تَبَعَا

وَقَالَتْ أُمُّ سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ فِي الَّذِينَ رَمَوْا عَائِشَةَ مِنَ الشِّعْرِ :

تَشْهَدُ الأَوْسُ كُلُّهَا وَفَتَاهَا بِحَقٍّ وَذَلِكُمْ مَعْلُومُ
وَنِسَاءُ الْخَزْرَجِينَ يَشْهَدْنَ وَالْخُمَاسِيُّ مِنْ نَسْلِهَا وَالعَظِيمُ
أَنَّ ابْنَةَ الصِّدِّيقِ كَانَتْ حَصَانًا عَفَّةَ الْجَيْبِ دِينُهَا مُسْتَقِيمُ
تَتَّقِي اللّٰهَ فِي الْمَغِيبِ عَلَيْهَا نِعْمَةُ اللّٰهِ سِتْرِهَا مَا يَرِيمُ
خَيْرُ هَدْيِ النِّسَاءِ حَالا وَنَفْسًا وَأَبَا لِلْعُلَى نَمَاهَا كَرِيمُ
لِلْمَوَالِي إِذْ رَمَوْهَا بِإِفْكٍ أَخَذَتْهُمْ مَقَامِعُ وَجَحِيمُ
لَيْتَ مَنْ كَانَ قَدْ رَمَاهَا بِسُوءٍ فِي حُطَامٍ حَتَّى يَبُولَ اللَّئِيمُ
وَعَوَانٌ مِنَ الْحُرُوبِ تَلَظَّى نَفَسًا قُوتُهَا عَقَارٌ صَرِيمُ
لَيْتَ سَعْدًا وَمَنْ رَمَاهَا بِسُوءٍ فِي كِظَاظٍ حَتَّى يَتُوبَ الظَّلُومُ

وَقَالَ حَسَّانُ وَهُوَ يُبَرِّئُ عَائِشَةَ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهَا فِيمَا قِيلَ فِيهَا وَيَعْتَذِرُ إِلَيْهَا :

حَصَانٌ رَزَانٌ مَا تُزَنُّ بِرِيبَةٍ وَتُصْبِحُ غَرْثَى مِنْ لُحُومِ الْغَوَافِلِ

خَلِيلَةُ خَيْرِ النَّاسِ دِينًا وَمَنْصِبًا نَبِيِّ الْهُدَى وَالْمَكْرُمَاتِ الْفَوَاضِلِ

عَقِيلَةُ حَيٍّ مِنْ لُؤَيِّ بْنِ غَالِبٍ كِرَامِ الْمَسَاعِي مَجْدُهَا غَيْرُ زَائِلِ

مُهَذَّبَةٌ قَدْ طَيَّبَ اللَّهُ خِيمَهَا فَطَهَّرَهَا مِنْ كُلِّ سُوءٍ وَبَاطِلِ

فَإِنْ كَانَ مَا قَدْ جَاءَ عَنِّيَ قُلْتُهُ فَلا رَفَعَتْ سَوْطِي إِلَيَّ أَنَامِلِي

وَإِنَّ الَّذِي قَدْ قِيلَ لَيْسَ بِلائِطٍ بِكِ الدَّهْرُ بَلْ قَوْلُ امْرِئٍ غَيْرِ مَاحِلِ

وَكَيْفَ وَوُدِّي مَا حَيِيتُ وَنُصْرَتِي لآلِ رَسُولِ اللَّهِ زَيْنِ الْمَحَافِلِ

لَهُ رُتَبٌ عَالٍ عَلَى النَّاسِ فَضْلُهَا تَقَاصَرَ عَنْهَا سَوْرَةُ الْمُتَطَاوِلِ

قَالَ أَبُو أُوَيْسٍ : وَحَدَّثَنِي أَبِي أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَرَ بِالَّذِينَ رَمَوْا عَائِشَةَ ، فَجُلِدُوا الْحَدَّ جَمِيعًا ثَمَانِينَ ثَمَانِينَ ، وَقَالَ حَسَّانُ بْنُ ثَابِتٍ فِي الشِّعْرِ حِينَ جُلِدُوا :

لَقَدْ كَانَ عَبْدُ اللَّهُ مَا كَانَ أَهْلَهُ وَحَمْنَةُ إِذْ قَالُوا هَجِيرًا وَمِسْطَحُ

تَعَاطَوْا بِرَجْمِ الْقَوْلِ زَوْجَ نَبِيِّهِمْ وَسَخَطِهِ ذِي الْعَرْشِ الْكَرِيمِ فَأُتْرِحُوا

فَآذَوْا رَسُولَ اللَّهِ فِيهَا وَعَمَّمُوا مَخَازِيَ سُوءٍ جَلَّلُوهَا وَفَضَّحُوا"

قلت : حديث الإفك من حديث عائشة في الصحيح باختصار غير هذا وبغير سياقه أيضا

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح إلا أن بعض هذا يخالف ما في الصحيح

15298- Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) hanımı Hz. Âişe anlatıyor: Resulullah (sallallahu aleyhi vesellem) bir sefere çıkacağı zaman kadınları arasında kura çeker, kura kime çıkarsa onu beraberinde sefere götürürdü. Benî Mustalik gazvesine çıkılacağı zaman kura Âişe'ye çıktı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Medine'ye dönerken, mola verdi. O zaman Âişe'nin yaşı küçük ve kiloca hafifti. Hep mahfilinde kalıyordu. Ordu hareket etmeden önce Âişe abdest alır ve mahfiline girerdi. Sahabe de mahfili deveye yükleyip yola çıkarlardı.

Âişe hakkında ilk konuşanlar, Münafıklar ve Âişe'ye iftirayı yaymada onlara ortak olanlardır. Âişe, Medine'ye yaklaştıkları zaman abdest almaya gittiğinde, Yemen'in Zifâr şehri mamulü gerdanlığı boynundan düştü. O gerdanlığı ararken, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ve sahabe yola çıktılar. Onunsa yola çıktıklarından haberi yoktu. Sahabe, Âişe'yi, her zaman olduğu gibi mahfilin içinde zannederek, mahfili deveye yüklediler. Âişe ordugâha döndüğünde, herkesin gitmiş olduğunu gördü ve kendisini uyku bastırınca uyuya kaldı. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) sahabisi Safvân b. el-Mu'attal es-Sülemî, (geri gözcülüğü vazifesiyle) ordugâhın gerilerinde geceyi geçirmişti.

Âişe dedi ki: Bana rastlayıp ta beni görünce: "İnnâ lillâh ve innâ ileyhi raciûn" dedi ve benim orada tek başıma olmama şaşırdı. Ben onu, o da beni tanıdı. Zira örtünme emri gelmezden önce beni görmüştü. Bana neden burada olduğumu sordu. Derhal başörtümle yüzümü örttüm ve durumumu ona bildirdim. Devesini yaklaştırıp çöktürdü. Ben deveye binene kadar ve elbiselerimi düzeltene kadar sırtını bana döndü. Sonra deveyi kaldırarak beni Mediye'ye götürdü. Medine'ye gün ortasında veya ona yakın bir zamanda yetiştik. O zaman iftiracılar benim ve onun hakkında söylediklerini söylemişlerdi. Benim ne bu konuyla ilgili, ne de insanların benimle ilgili söylediklerinden haberim yoktu. O geceler ben hastaydım.

Tuhafıma giden ilk şey, ben hastalandığım zaman Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) beni ziyaret ederdi. Fakat o geceler ne yanıma geldi, ne de ziyaret etti. Sadece oradan geçerken: "*Şu sizinki nasıl?*" diyordu. Beni ev halkından soruyordu. İnsanların benim hakkımda konuştukları Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) kulağına gidince bu onu çok üzdü. Ben daha önce anneme, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) bana katı davrandığını şikâyet ettim. Bana dedi ki: "Allah'a yemin olsun ki, güzel ve kocasının yanında sevgili olan, birçok kumaları (ortak) bulunan bir kadın hakkında her zaman çok dedikodu ederler."

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) o gecenin sabahında, Ali b. Ebî Tâlib ve Usâme b. Zeyd'i çağırıp onlarla istişare ettiğini gördüm. O zaman, ihtiyaç gidereceğimiz keneflerimiz yoktu. Arapların yaptığı gibi geceden geceye menasi denen çukurlara çıkar ihtiyacımızı orada giderirdik. Mistah b. Usâme'nin annesine: "Su kabını doldur, menasi'ye götür" dedim. Kendisi ve oğlu Mistah'la, Ebû Bekr arasında akrabalık vardı. Ebû Bekr, onların nafakalarını karşılıyor, onlar da Ebû Bekr ve çocuklarıyla yaşıyordu. Mistah'ın annesi su kabını alarak (benimle menasi'ye doğru gitti.

Yolda giderken, Ümmü Mistah tökezleyince birdenbire, "Kahrolasıca Mistah!" dedi. Ona: "Sen kendi oğluna mı sövüyorsun?!" diye sorduğumda, bana cevap vermedi. Geri döndü, tekrar tökezledi ve yine "Kahrol ey Mistah!" dedi. Ben yine "Sen Allah Resûlü'nün sahabisi ve Bedir'e katılmış olan oğluna mı kötü söylüyorsun" deyince, Ümmü Mistah: "Sen insanların, senin hakkında ne dediğini bilmiyorsun" dedi. Ben: "Hangi durumum için?" diye sorunca, o: "Şeytanın aldattığı Mistâh, falan kişi, filan kişi, Hâris b. Hazrec oğullarından Abdullah b. Ubey b. Selûl'un evinde bir araya geliyorlar ve seninle Safvân b. el-Mu'attal hakkında iftira atıyorlar" dedi. Evden çıkarken olan su dökme ihtiyacımdan az ya da çok hiçbir şey kalmamış idi. Bunun üzerine evin yolunu tuttum.

Sabah olunca, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Ali b. Ebî Tâlib ve Usâme b. Zeyd'i çağırıp onlara benim hakkımda söylenenleri anlattı ve onlarla istişare etti. Usâme dedi ki: "Ey Allah'ın Resûlü! Senin eşlerin hakkında kötü bir şey bilmiyoruz." Ali: "Ey Allah'ın Resûlü! Ondan başka bir sürü kadın var. Sen cariyene sor, (onun halini o daha iyi bilir), sana gerçeği haber verir" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Ali'ye: *"Hizmetçiye sen sor"* buyurdu.

Ali, hizmetçiye beni sordu. Allah'a şükür, hizmetçi benim hakkımda hayırdan başka bir şey söylemedi. Hizmetçi dedi ki: "Onda fena bulduğum bir şey görmedim. Ayıplanabilecek tek gördüğüm şey şudur: Yaşı genç olduğu için, ailesi için yoğurduğu hamurun üzerinde uyur, bu sırada gelen keçi, hamurdan yerdi." Berîre'nin, Ali'ye söylediğini duyan Resulullah (sallallahu aleyhi vesellem), insanlar toplanınca kalkıp şöyle buyurdu: *"Ailem hakkında bana sıkıntı veren adamı cezalandırmada, intikamımı almada bana kim yardım edecek? Allah'a yemin olsun ailem hakkında hayırdan başka bir şey bilmiyorum. Adı iftiraya karıştırılan bir adamdan söz ettiler. Onun hakkında da hayırdan başka bir şey bilmiyorum. O ailemin yanına ben olmayınca hiç girmemiştir Ne zaman bir sefere çıktımsa, o da benimle birlikte çıkmıştır."*

Sa'd b. Muâz el-Ensârî el-Evsî el-Eşhelî dedi ki: "Ey Allah'ın Resûlü! Eğer o kişi Evs kabilesinden ise biz ondan senin intikamını alırız. Eğer bizim Hazrec kabilesine mensub kardeşlerimizden birisi ise, sen emret senin emrini yerine getirelim."

Sa'd b. Ubâde el-Ensârî el-Hazrecî kalkıp Sa'd b. Muâz'a şöyle karşılık verdi: "Allah'a yemin ederim ki, sen yalan söylüyorsun sen onu ne öldürebileceksin ne de onun katline gücün yeter!" Bunun üzerine Useyd b. Hudayr el-Ensârî el-Eşhelî ve iki gruptan insanlar kalkıp birbirlerine sövüp münakaşa etmeye başladılar.

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) evime girip eve annemle babamı çağırdı. Onlar gelince, Allah'a hamdü sena ederek bana şöyle buyurdu: *"Ey Âişe! Sen Âdem'in kızlarındansın (hata yapabilirsin). Eğer hata yaptıysan Allah'a tövbe ve istiğfar et."* Ben babama: "Benim yerime Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) sen cevap ver" dedim. Babam: "Hayır yapmayacağım. O, Allah'ın peygamberidir! Ona vahiy geliyor" karşılığını verdi. Anneme de: "Benim yerime Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) sen cevap ver" dediğimde, annem de babamın söylediğini söyledi.

Ben: "Yapmadığım bir şeyi size itiraf etsem, ki Allah biliyor ben ondan beriyim, beni tasdik edeceksiniz. Allah'a yemin olsun, sizinle benim durumumu anlatacak en iyi örnek Hz. Yusuf'un babası ve onun şu sözüdür: **"Bana güzelce sabır gerekir. Anlattıklarımıza ancak Allah'tan yardım istenir"** (Yusuf Sur. 18) dedim. Üzüntümden ve ağlamaktan Hz. Ya'kûb'un adını hatırlamamıştım.

Sonra Resulullah'ı (sallallahu aleyhi vesellem) vahiy sırasında her zaman gelen durum istila etti. Sonra da o hal geçip gitti. Resulullah (sallallahu aleyhi vesellem) eliyle yüzünü silerek: *"Ey Âişe Allah'a hamdet. Zira Allah, senin masum olduğunu vahyetti"* buyurdu. Vallahi! Benim hakkımda vahiy geleceğini zannetmiyordum. Ancak, Resulullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) göreceği bir rüya yoluyla Allah'ın, benim masum olduğumu bildireceğini ümid ediyordum. O zaman annem ve babam bana: "Kalk ve Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) başını öp (ona teşekkür et)" dediler. Bense: "Vallahi hayır! Ne ona, ne de size teşekkür etmeyeceğim, sadece Allah'a hamdediyorum" dedim.

Allah suçsuzluğum hakkında bunları indirince babam Ebû Bekir, hem akrabası, hem de fakir olması sebebiyle nafakasını karşıladığı Mistah hakkında: "Vallahi Âişe'ye bu iftirayı yaptıktan sonra ebediyyen Mistah'a bir daha yardım etmeyeceğim" demişti.

Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"İçinizden fazilet ve zenginlik sahibi olanlar, sakın akrabalara, miskinlere ve muhacirlere Allah yolunda birşey vermekten sakınmasın! Affedin ve iyi davranın, Allah'ın sizi affetmesi hoşunuza gitmez mi"** (Nûr Sur. 22) âyetini okuyunca, Ebû Bekr ağlayarak: "Evet hoşuma gider ey Rabbim!" dedi ve Mistah ile annesine verdiği eski nafakasını tekrar vermeye başladı.

Safvân b. el-Mu'attal, Hassân b. Sâbit'i bularak ona kılıçla bir darbe vurdu. Safvân, Hassân'a vururken dedi ki:

"Benim şu kılıç darbemden kendini koru

Ben bir köleyim, hicvedildiğim zaman şiirle cevap veren bir şair değilim

Fakat, korumam gereken şeyleri koruyacak güçteyim

Temiz ve masum olanlara atılan iftiranın intikamını alırım."

Hassân bağırarak Safvân'a karşı insanlardan yardım istedi. İnsanlar gelince Safvân kaçtı. Hassân, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına gelerek, Safvân'ın kendisine vurduğu kılıç darbesinin kısasını istedi. Ben, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem), Hassân'ın, Safvân'dan istediği kısası affetmesini istemesini söyledim. Hassân kısastan vazgeçince, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona büyük bir hurma bahçesi ve ismi Sîrîn olan bir Bizans cariyesi -Kıptî olduğu da söylenir- hediye etti. (Bu cariye daha sonra) Hassân'a, şair olan oğlu Abdurrahman'ı doğurdu.

(Ravi) Ebû Uveys dedi ki: "Bunu bana, Hüseyin b. Abdillah b. Ubeydillah b. Abbâs, İkrime'den, o da İbn Abbâs'tan nakletti."

Âişe dedi ki: "Sonra Hassân, o bahçeyi, Muâviye b. Ebî Süfyân'a halifeliği zamanında büyük bir meblağa sattı."

Âişe dedi ki: "Vallahi Allah'ın: **"Onlardan (elebaşlık yapıp) bu günahın büyüklüğünü yüklenen kimse için de çok büyük bir azap vardır"** (Nûr Sur. 11) âyetinin kasdettiği kişinin, Hâris el-Hazrec oğullarından Abdullah b. Ubey b. Selûl olduğu haberini aldım."

Âişe dedi ki: İfk ashâbı (iftiracılar) hakkında şiirler söylendi. Ebû Bekr, kendisine Avf da denilen ve Âişe'ye iftira eden Mistah hakkında dedi ki:

"Yazık sana ey Avf! Güzel sözler söyleseydin ya

Bazı şeylere tamah edip kötü sözler söyleyeceğine

Kendisini kötülediğin kişinin yakınları seninle olur

Seninle tümden ilişkilerini kesmezlerdi, ey Avf!

Kıskandıkları zaman kötü sözler söylemek yerine

Onlardan uzak durman gerekmez miydi?

Suçsuz yere tertemiz olana neden iftiralar attın?

Ki o güvenilir biridir ve bu kendisine iftira atanlara asla boyun eğmez

Siz ey İfk topluluğu! En kötü sözleri söylediniz

Ve bu haince sözlerinizi kendinize bayrak yaptınız

Oysa Allah onun masumluğuna dair vahiy indirdi

Ve yaptıklarının karşılığı artık Avf ile Allah arasında kalmıştır

Eğer seni hayatta bırakırsa bil ki o söylediğin

Ve uydurduğun şeyler için sana en ağır cezasını verecektir."

Ümmü Sa'd b. Muâz da, şiirle Âişe'ye iftira edenler hakkında demiştir ki:

"Evs kabilesi yaşlısıyla genciyle şehadet eder

Sizin ona kin beslediğinize ki bu da bilinen bir şeydir

Hazrecli kadınlar, o büyük beşinci nesline kadar bilir

Sıddîk'in kızının tertemiz olduğunu

İffetli ve doğru bir yolda bulunduğunu

Eşi yanında olmadığı zamanlarda da onurunu koruduğunu

Bu Allah'ın kendisine bir nimetidir ve övünülecek bir şeydir

Ruhen ve bedenen kadınların en üstünüdür

Soy ve nesep olarak da seviyesine kimse çıkamaz

İfkle kendisine iftira edenlere gelince ise

Onlar ele geçirilir ve Cehenneme atılırlar

Keşke ona bu kötü ifitirayı atanlar

Bir iple bağlansalar da çişlerini bile altlarına yapsalar

Artık öyle bir kavga ateşi alevlenir ki

Yakıtı büyük hurma ağaçları olur

Keşke Sa'd ve bu iftirayı ona atan bu zalimler

Tekrar tövbe edene kadar keder içinde kalsalar."

Hassân da, hakkında söylenenler konusunda Âişe'yi temize çıkarmak ve ondan özür dilemek babında şunları söylemiştir:

"İffetli ve anlayışlıdır ve bunda şüphe yoktur

Kimse hakkında dedikodu yapmaz ve öyle sabahı bulur

Din ve makam yönünden insanların en üstünü,

Hidayet peygamberi ve her türlü faziletin sahibinin eşidir o

Lüey b. Ğâlib kesiminin en akıllı kadınıdır
Üstün nitelikli ve bu yönde erişilmez biridir o
Tertemizdir ki Yüce Allah onu güzel kılmıştır
Her türlü kötülük ve yanlışlardan arındırmıştır
Benden yana sana ulaşan laflara gelince
Bil ki sesim parmak uçlarımı dahi geçemez
Senin hakkında söylenenler hiçbir zaman sana yaklaşamaz
Bilakis bu sözler sana asla zarar veremeyecek bir kişinin boş sözleridir
Yaşadığım sürece sevgim ve her türlü yardımım
İnsanların süsü olan Resûlullah'ın ailesine iken, nasıl zarar verebilirim
O ki insanların içinde büyük bir değeri vardır
İçlerinde bu yönde en yükseği bile yanında kısa kalır."

Ebû Uveys der ki: Babamın bana anlattığına göre, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Âişe'ye iftira atanların her birine had olarak seksen değnek attığında, Hassân b. Sâbit şöyle demiştir:

"Sonunda Abdullah layık olduğu yerini buldu, Himne de,
Mistah da layıkını buldu ki ağır şeyler söylemişlerdi
Bilmedikleri bir şey hakkında Peygamberlerinin eşine karşı el ele verdiler
Yüce Allah'ın da öfkesine maruz kalıp bir kenara itildiler
Resûlullah'a eziyet edip kötü lafları yaydılar
Ancak bu yaptıkları şeyin sonunda da rezil oldular."

Derim ki: Âişe hakkındaki bu İfk (iftira) hadisi *Sahîh*'te daha kısa ve başka bir anlatımla nakledilmiştir.

★Taberânî rivayet etti, ancak bu hadisin bazı yerleri *Sahîh*'te bulunan metinle farkılık arzeder.

١٥٢٩٩ - حَدَّثَنَا سَلَمَةُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ إِسْمَاعِيلَ بْنِ يَحْيَى بْنِ سَلَمَةَ بْنِ كُهَيْلٍ ، حَدَّثَنِي أَبِي ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَدِّهِ ، عَنْ سَلَمَةَ بْنِ كُهَيْلٍ ، عَنِ الْحَسَنِ الْعَرَبِيِّ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا سَافَرَ سَافَرَ بِبَعْضِ نِسَائِهِ وَيَقْسِمُ بَيْنَهُمْ ، فَسَافَرَ بِعَائِشَةَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ ، وَكَانَ لَهَا هَوْدَجٌ ، وَكَانَ الْهَوْدَجُ لَهُ رِجَالٌ يَحْمِلُونَهُ وَيَضَعُونَهُ ، فَعَرَّسَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَصْحَابُهُ ،

وَخَرَجَتْ عَائِشَةُ لِلْحَاجَةِ ، فَتَبَاعَدَتْ فَلَمْ يُعْلَمْ بِهَا ، فَاسْتَيْقَظَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالنَّاسُ قَدِ ارْتَحَلُوا ، وَجَاءَ الَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْهَوْدَجَ فَحَمَلُوهُ وَلا يَعْلَمُونَ إِلا أَنَّهَا فِيهِ ، فَسَارُوا وَأَقْبَلَتْ عَائِشَةُ ، فَوَجَدَتْهُمْ قَدِ ارْتَحَلُوا ، فَجَلَسَتْ مَكَانَهَا ، فَاسْتَيْقَظَ رَجُلٌ مِنَ الأَنْصَارِ ، يُقَالُ لَهُ : صَفْوَانُ بْنُ الْمُعَطَّلِ ، وَكَانَ لا يَقْرَبُ النِّسَاءَ ، فَتَقَرَّبَ مِنْهَا ، وَكَانَ مَعَهُ بَعِيرٌ لَهُ ، فَلَمَّا رَآهَا حَمَلَهَا ، وَقَدْ كَانَ يَرَاهَا قَبْلَ الْحِجَابِ ، وَجَعَلَ يَقُودُ بِهَا الْبَعِيرَ حَتَّى أَتَوُا النَّاسَ وَالنَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَعَهُ عَائِشَةُ وَأَكْثَرُوا الْقَوْلَ ، فَبَلَغَ ذَلِكَ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَشَقَّ عَلَيْهِ حَتَّى اعْتَزَلَهَا ، وَاسْتَشَارَ فِيهَا زَيْدَ بْنَ ثَابِتٍ وَغَيْرَهُ ، فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، دَعْهَا لَعَلَّ اللَّهَ أَنْ يُحْدِثَ لَكَ فِيهَا ، فَقَالَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ : النِّسَاءُ كَثِيرٌ ، فَحَمَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَيْهَا ، وَخَرَجَتْ عَائِشَةُ لَيْلَةً تَمْشِي فِي نِسَاءٍ ، فَعَثَرَتْ أُمُّ مِسْطَحٍ ، فَقَالَتْ : تَعِسَ مِسْطَحٌ ، فَقَالَتْ عَائِشَةُ : بِئْسَ مَا قُلْتِ ، تَقُولِينَ هَذَا لِرَجُلٍ مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ ؟ ، فَقَالَتْ : إِنَّكِ مَا تَدْرِينَ مَا يَقُولُونَ ، وَأَخْبَرَتْهَا الْخَبَرَ ، فَسَقَطَتْ عَائِشَةُ مَغْشِيًّا عَلَيْهَا ، ثُمَّ نَزَلَ الْقُرْآنُ بِعُذْرِهَا فِي سُورَةِ النُّورِ ﴿إِنَّ الَّذِينَ جَاءُوا بِالإِفْكِ عُصْبَةٌ مِنْكُمْ﴾ حَتَّى بَلَغَ ﴿وَالَّذِي تَوَلَّى كِبْرَهُ مِنْهُمْ لَهُ عَذَابٌ عَظِيمٌ﴾ وَنَزَلَ ﴿وَلا يَأْتَلِ أُولُو الْفَضْلِ مِنْكُمْ إِلَى قَوْلِهِ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ ، وَكَانَ أَبُو بَكْرٍ يُعْطِي مِسْطَحًا وَيَبَرُّهُ وَيَصِلُهُ ، وَكَانَ مِمَّنْ أَكْثَرَ عَلَى عَائِشَةَ ، فَحَلَفَ أَبُو بَكْرٍ أَنْ لا يُعْطِيَهُ شَيْئًا ، فَنَزَلَتْ هَذِهِ الآيَةُ ﴿أَلا تُحِبُّونَ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ﴾ فَأَمَرَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَأْتِيَهَا وَيُبَشِّرَهَا ، فَجَاءَ أَبُو بَكْرٍ ، فَأَخْبَرَهَا بِعُذْرِهَا وَبِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ ، فَقَالَتْ : لا بِحَمْدِكَ وَلا بِحَمْدِ صَاحِبِكَ"

رواه الطبراني وفيه إسماعيل بن يحيى بن سلمة بن كهيل وهو متروك.

15299- İbn Abbâs anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), sefere çıkacağı zaman her defasında birisini götürürdü. Bir seferinde yanına Âişe b. binti Ebî Bekr'i aldı. Âişe'nin hevdeci vardı. Hevdeci sahabe deveye yükleyip indirirdi. Resûlulllah (sallallahu aleyhi vesellem) ve ashâbı mola verdiklerinde, Âişe ihtiyaç gidermek için ordudan uzaklaştı. Gittiğinden kimsenin haberi yoktu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) uyanınca sahabe yolculuk için hazırlandı. Hevdeci taşıyan kişiler gelip Âişe içinde zannederek hevdeci yükleyip yola çıktılar.

Onlar gidince Âişe geldi ve gitmiş olduklarını gördü. (Nasılsa yokluğumu fark edip gelip beni alırlar düşüncesiyle) orada oturdu. Ensâr'dan Safvân b. el-Mu'attal isimli kadınlara yaklaşmayan birisi

yanına geldi. Yanında kendisine ait bir deve vardı. Onu görünce devesine bindirdi. Safvân, Âişe'yi hicap (örtünme) âyeti inmeden önce görmüştü. Sahabeye ve Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) yetişene kadar Âişe'nin devesini çekti. Halk onları böyle görünce ileri geri konuşmaya başladılar. Bu, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) kulağına gidince çok ağırına gitti. Hatta bir müddet Âişe'den uzak durdu ve durumu Usâme b. Zeyd ve başkalarıyla istişare etti.

Zeyd: "Yâ Resûlallah! Onu kendi haline bırak, belki Allah sana bu konuda birşey bildirir" dedi. Ali İbn Ebî Tâlib ise: "Yâ Rasûlallah! Ondan başka kadın mı yok" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bu söz üzerine Âişe'ye kızdı. Âişe bir gece (ihtiyaç gidermek için) kadınlarla beraber yürürken, Ümmü Mistah tökezleyerek düşünce: "Kahrolası Mistah!" dedi. Âişe: "Bu sözü Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) ashâbından birine mi söylüyorsun?" diye çıkışınca Ümmü Mistah: "Sen halkın ne dediğini bilmiyorsun" diyerek, Âişe'ye olanları anlattı. Âişe olayın etkisinden düşerek bayıldı.

Sonra Nûr suresindeki: **"(Peygamber'in eşi hakkında) o yalanı uyduranlar içinizden bir güruhtur. Bunu kendiniz için kötü sanmayın, o sizin için hayırlı olmuştur. O kimselerden her birine kazandığı günah karşılığı ceza vardır; içlerinden elebaşılık yapana ise büyük azap vardır."** (Nûr Sur. 11) Şu âyete kadar: **"İçinizde lütuf ve servet sahibi olanlar, yakınlarına, düşkünlere ve Allah yolunda hicret edenlere vermemek için yemin etmesinler, affetsinler, geçsinler. Allah'ın sizi bağışlamasından hoşlanmaz mısınız? Allah bağışlayandır, merhametli olandır"** (Nûr Sur. 22) nazil oldu.

Nitekim Ebû Bekr, Mistah'a akrabalığı ve fakirliği sebebiyle maddi yardımda bulunuyordu. Fakat o, Âişe hakkında çok konuşanlardan birisiydi. Bu sebeple, ona artık yardım etmeyeceğine dair yemin etti. Bunun üzerine şu âyet nazil oldu: **"İçinizde lütuf ve servet sahibi olanlar, yakınlarına, düşkünlere ve Allah yolunda hicret edenlere vermemek için yemin etmesinler, affetsinler geçsinler. Allah'ın sizi bağışlamasından hoşlanmaz mısınız? Allah bağışlayandır, merhametli olandır"** (Nûr Sur. 22) Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Ebû Bekr'e, Âişe'ye gidip onun masum olduğu hakkında âyet nazil olduğunu müjdelemesini söyledi. Ebû Bekr gelip Âişe'ye masum olduğunu ve bu konuda âyet nazil olduğunu söyledi. Âişe: "Sana ve arkadaşına teşekkür etmeyeceğim" dedi.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden İsmâîl b. Yahyâ b. Seleme b. Küheyl metrûktur.

١٥٣٠٠ – حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ خَلادٍ الدَّوْرَقِيُّ ، ثنا سَعْدَانُ بْنُ زَكَرِيَّا الدَّوْرَقِيُّ ، قَالَ : ثنا إِسْمَاعِيلُ بْنُ يَحْيَى بْنِ عَبْدِ اللَّهِ التَّيْمِيُّ ، عَنِ ابْنِ أَبِي ذِئْبٍ ، عَنْ نَافِعٍ ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ ، قَالَ : كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَرَادَ سَفَرًا أَقْرَعَ بَيْنَ نِسَائِهِ أَثْلاثًا ، فَمَنْ أَصَابَتْهُ الْقُرْعَةُ أَخْرَجَ بِهِنَّ مَعَهُ ، فَكُنَّ يَخْرُجْنَ يَسْقِينَ الْمَاءَ وَيُدَاوِينَ الْجَرْحَى ، فَلَمَّا غَزَا بَنِي الْمُصْطَلِقِ أَقْرَعَ بَيْنَهُنَّ ، فَأَصَابَتِ الْقُرْعَةُ عَائِشَةَ وَأُمَّ سَلَمَةَ ، فَأَخْرَجَ بِهِمَا مَعَهُ ، فَلَمَّا كَانُوا فِي بَعْضِ الطَّرِيقِ مَالَ رَحْلُ أُمِّ سَلَمَةَ ، فَأَنَاخُوا بَعِيرَهَا لِيُصْلِحُوا رَحْلَهَا ، وَكَانَتْ عَائِشَةُ تُرِيدُ قَضَاءَ حَاجَةٍ ، فَلَمَّا أَنْزَلُوا إِبِلَهُمْ ، قَالَتْ عَائِشَةُ : فَقُلْتُ فِي نَفْسِي إِلَى مَا يُصْلِحُوا رَحْلَ أُمِّ سَلَمَةَ أَقْضِي حَاجَتِي ، قَالَتْ : فَنَزَلْتُ مِنَ الْهَوْدَجِ ، فَأَخَذْتُ مَاءً فِي السَّطْلِ وَلَمْ يَعْلَمُوا بِنُزُولِي فَأَتَيْتُ خَرِبَةً وَانْقَطَعَتْ قِلادَتِي ، فَاحْتَبَسْتُ فِي رَجْعِهَا وَنِظَامِهَا ، وَبَعَثَ الْقَوْمُ إِبِلَهُمْ وَمَضَوْا ، وَظَنُّوا أَنِّي فِي الْهَوْدَجِ لَمْ أَنْزِلْ ، قَالَتْ عَائِشَةُ : فَرَجَعْتُ ، وَلَمْ أَرَ أَحَدًا ، قَالَتْ : فَاتَّبَعْتُهُمْ حَتَّى أُعْيِيتُ ، فَقُلْتُ فِي نَفْسِي : إِنَّ الْقَوْمَ سَيَفْقِدُونِي وَيَرْجِعُونَ فِي طَلَبِي ، قَالَتْ : فَقُمْتُ عَلَى بَعْضِ الطَّرِيقِ ، فَمَرَّ بِي صَفْوَانُ بْنُ الْمُعَطَّلِ السُّلَمِيُّ ، وَكَانَ رَفِيقَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَكَانَ سَأَلَ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَجْعَلَهُ عَلَى السَّاقَةِ فَجَعَلَهُ ، فَكَانَ إِذَا رَحَلَ النَّاسُ أَقَامَ يُصَلِّي ، ثُمَّ اتَّبَعَهُمْ ، فَمَا سَقَطَ مِنْهُمْ مِنْ شَيْءٍ حَمَلَهُ حَتَّى يَأْتِيَ بِهِ أَصْحَابَهُ ، قَالَتْ عَائِشَةُ : فَلَمَّا مَرَّ بِي ظَنَّ أَنِّي رَجُلٌ ، فَقَالَ : يَا نَوْمَانُ قُمْ فَإِنَّ النَّاسَ قَدْ مَضَوْا ، قَالَتْ : فَقُلْتُ : إِنِّي لَسْتُ رَجُلا أَنَا عَائِشَةُ ، فَقَالَ : إِنَّ لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ، ثُمَّ أَنَاخَ بَعِيرَهُ ، فَعَقَلَ يَدَيْهِ ، ثُمَّ وَلَّى عَنِّي ، فَقَالَ : يَا أُمَّةَ قَوْمِي ، فَارْكَبِي ، فَإِذَا رَكِبْتِ فَآذِنِينِي ، قَالَتْ : فَرَكِبْتُ فَجَاءَ حَتَّى حَلَّ الْعِقَالَ ، ثُمَّ بَعَثَ جَمَلَهُ ، فَأَخَذَ بِخِطَامِ الْجَمَلِ ، فَقَالَ ابْنُ عُمَرَ : فَمَا كَلَّمَهَا كَلامًا حَتَّى أَتَى بِهَا رَسُولَ اللَّهِ ، فَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أُبَيٍّ بْنِ سَلُولٍ الْمُنَافِقُ فَجَرَ بِهَا وَرَبِّ الْكَعْبَةِ ، وَأَعَانَهُ عَلَى ذَلِكَ حَسَّانُ بْنُ ثَابِتٍ الأَنْصَارِيَّ وَمِسْطَحُ بْنُ أُثَاثَةَ ، وَحَمْنَةُ ، وَشَاعَ ذَلِكَ فِي الْعَسْكَرِ ، وَبَلَغَ ذَلِكَ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَكَانَ فِي قَلْبِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِمَّا قَالُوا ، حَتَّى رَجَعُوا إِلَى الْمَدِينَةِ ، وَأَشَاعَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أُبَيٍّ بْنِ سَلُولٍ هَذَا الْحَدِيثَ فِي الْمَدِينَةِ ، وَاشْتَدَّ ذَلِكَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَتْ عَائِشَةُ : فَدَخَلَتْ ذَاتَ يَوْمٍ أُمُّ مِسْطَحٍ فَرَأَتْنِي وَأَنَا أُرِيدُ الْمَذْهَبَ ، فَحَمَلَتْ مَعِي السَّطْلَ وَفِيهِ مَاءٌ ، فَوَقَعَ السَّطْلُ مِنْهَا ، فَقَالَتْ : تَعِسَ مِسْطَحٌ ، قَالَتْ لَهَا عَائِشَةُ : سُبْحَانَ اللَّهِ ، تُتْعِسِينَ رَجُلا مِنْ أَهْلِ بَدْرٍ وَهُوَ ابْنُكِ ؟ ، قَالَتْ لَهَا أُمُّ مِسْطَحٍ : إِنَّهُ سَالَ بِكِ السَّيْلُ وَأَنْتِ لا تَدْرِينَ ، وَأَخْبَرَتْهَا الْخَبَرَ ، قَالَتْ : فَلَمَّا أَخْبَرَتْنِي أَخَذَتْنِي الْحُمَّى وَتَقَلَّصَ مَا كَانَ بِي وَلَمْ أُبْعِدِ الْمَذْهَبَ ، قَالَتْ عَائِشَةُ

: وَقَدْ كُنْتُ أَرَى مِنَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَبْلَ ذَلِكَ جَفْوَةً ، وَلَمْ أَدْرِ مِنْ أَيِّ شَيْءٍ هِيَ ؟ فَلَمَّا حَدَّثَتْنِي أُمُّ مِسْطَحٍ فَعَلِمْتُ أَنَّ جَفْوَةَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَتْ لِمَا أَخْبَرَتْنِي أُمُّ مِسْطَحٍ ، قَالَتْ عَائِشَةُ : فَقُلْتُ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، أَتَأْذَنُ لِي أَنْ أَذْهَبَ إِلَى أَهْلِي ؟ قَالَ : " اذْهَبِي " ، فَخَرَجَتْ عَائِشَةُ حَتَّى أَتَتْ أَبَاهَا أَبَا بَكْرٍ ، قَالَ لَهَا أَبُو بَكْرٍ : مَالَكِ ؟ قَالَتْ : أَخْرَجَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ بَيْتِهِ ، قَالَ لَهَا أَبُو بَكْرٍ : فَأَخْرَجَكِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَآوِيكِ ، أَنَا وَاللَّهِ لا آوِيكِ حَتَّى يَأْمُرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَأَمَرَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يُؤْوِيَهَا ، فَقَالَ لَهَا أَبُو بَكْرٍ : وَاللَّهِ مَا قِيلَ لَنَا هَذَا فِي الْجَاهِلِيَّةِ قَطُّ ، فَكَيْفَ وَقَدْ أَعَزَّنَا اللَّهُ بِالإِسْلامِ ؟ ، فَبَكَتْ عَائِشَةُ وَأُمُّ رُومَانَ وَأَبُو بَكْرٍ وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ ، وَبَكَى مَعَهُمْ أَهْلُ الدَّارِ ، وَبَلَغَ ذَاكَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَصَعِدَ الْمِنْبَرَ ، فَحَمِدَ اللَّهَ وَأَثْنَى عَلَيْهِ ، فَقَالَ : " أَيُّهَا النَّاسُ مَنْ يَعْذُرُنِي مِمَّنْ يُؤْذِينِي ؟ " فَقَامَ إِلَيْهِ سَعْدُ بْنُ مُعَاذٍ ، فَسَلَّ سَيْفَهُ ، فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، أَنَا أَعْذُرُكَ مِنْهُ ، إِنْ يَكُ مِنَ الأَوْسِ أَتَيْتُكَ بِرَأْسِهِ ، وَإِنْ يَكُ مِنَ الْخَزْرَجِ أَمَرْتَنَا بِأَمْرِكَ فِيهِ ، فَقَامَ سَعْدُ بْنُ عُبَادَةَ ، فَقَالَ : كَذَبْتَ ، وَاللَّهِ مَا تَقْدِرُ عَلَى قَتْلِهِ إِنَّمَا طَلَبْتَنَا بِدُخُولٍ كَانَتْ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ فِي الْجَاهِلِيَّةِ ، فَقَالَ هَذَا : يَا لِلأَوْسِ ، وَقَالَ هَذَا : يَا لِلْخَزْرَجِ ، فَاضْطَرَبُوا بِالنِّعَالِ وَالْحِجَارَةِ وَتَلاطَمُوا ، فَقَامَ أُسَيْدُ بْنُ حُضَيْرٍ ، فَقَالَ : فِيمَ الْكَلامُ ؟ هَذَا رَسُولُ اللَّهِ ، يَأْمُرُنَا بِأَمْرِهِ فَسَفَدَ عَنْ رَغْمِ أَنْفِ مَنْ رَغِمَ ، وَنَزَلَ جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلامُ وَهُوَ عَلَى الْمِنْبَرِ ، فَصَعِدَ إِلَيْهِ أَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ الْجَرَّاحِ ، فَاحْتَضَنَهُ ، فَلَمَّا سُرِّيَ عَنْهُ أَوْمَأَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى النَّاسِ جَمِيعًا ، ثُمَّ تَلا عَلَيْهِمْ مَا نَزَلَ بِهِ جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلامُ ، فَنَزَلَ ﴿وَإِنْ طَائِفَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا فَإِنْ بَغَتْ إِحْدَاهُمَا عَلَى الأُخْرَى فَقَاتِلُوا الَّتِي تَبْغِي﴾ بِالسَّيْفِ ، فَصَاحَ النَّاسُ : رَضِينَا يَا رَسُولَ اللَّهِ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ الْقُرْآنِ ، فَقَامَ بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ فَتَلازَمُوا وَتَصَالَحُوا ، وَنَزَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْمِنْبَرِ ، وَانْتَظَرَ الْوَحْيَ فِي عَائِشَةَ ، وَبَعَثَ إِلَى عَلِيٍّ وَأُسَامَةَ وَبَرِيرَةَ ، وَكَانَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَسْتَشِيرَ امْرَأً لَمْ يَعْدُ عَلِيًّا وَأُسَامَةَ بَعْدَ مَوْتِ أَبِيهِ زَيْدٍ ، فَقَالَ لِعَلِيٍّ : " مَا تَقُولُ فِي عَائِشَةَ ؟ فَقَدْ أَهَمَّنِي مَا قَالَ النَّاسُ فِيهَا " ، فَقَالَ لَهُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ قَدْ قَالَ النَّاسُ وَقَدْ حَلَّ لَكَ طَلاقُهَا ، وَقَالَ لأُسَامَةَ : " مَا تَقُولُ أَنْتَ ؟ " ، قَالَ : سُبْحَانَ اللَّهِ مَا يَحِلُّ لَنَا أَنْ نَتَكَلَّمَ بِهَذَا ، سُبْحَانَكَ هَذَا بُهْتَانٌ عَظِيمٌ ، فَقَالَ لِبَرِيرَةَ : " مَا تَقُولِينَ يَا بَرِيرَةُ ؟ " ، قَالَتْ : وَاللَّهِ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا

عَلِمْتُ عَلَى أَهْلِكَ إلا خَيْرًا ، إلا أَنَّهَا امْرَأَةٌ نَؤُومٌ ، تَنَامُ حَتَّى تَجِيءَ الدَّاجِنُ فَتَأْكُلَ عَجِينَهَا ، وَإِنْ كَانَ شَيْءٌ مِنْ هَذَا لَيُخْبِرَنَّكَ اللَّهُ ، فَخَرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى أَتَى مَنْزِلَ أَبِي بَكْرٍ ، فَدَخَلَ عَلَيْهَا ، فَقَالَ لَهَا : " يَا عَائِشَةُ ، إِنْ كُنْتِ فَعَلْتِ هَذَا الأَمْرَ فَقُولِي حَتَّى أَسْتَغْفِرَ اللَّهَ لَكِ " ، قَالَتْ : وَاللَّهِ لا أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ مِنْهُ أَبَدًا ، إِنْ كُنْتُ فَعَلْتُهُ فَلا غَفَرَ اللَّهُ لِي ، وَمَا أَجِدُ مَثَلِي وَمَثَلَكُمْ إلا مِثْلَ أَبِي يُوسُفَ وَذَهَبَ اسْمُ يَعْقُوبَ مِنَ الأَسَفِ ، ﴿إِنَّمَا أَشْكُو بَثِّي وَحُزْنِي إِلَى اللَّهِ وَأَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لا تَعْلَمُونَ ﴾ ، فَبَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُكَلِّمُهَا إِذْ نَزَلَ جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلامُ بِالْوَحْيِ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَأَخَذَتِ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَعْسَةٌ ، فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ لِعَائِشَةَ : قُومِي فَاحْتَضِنِي رَسُولَ اللَّهِ ، فَقَالَتْ : لا وَاللَّهِ لا أَدْنُو مِنْهُ ، فَقَامَ أَبُو بَكْرٍ ، فَاحْتَضَنَ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَسُرِّيَ عَنْهُ وَهُوَ يَبْتَسِمُ ، فَقَالَ : " عَائِشَةُ قَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ عُذْرَكِ " ، قَالَتْ : بِحَمْدِ اللَّهِ لا بِحَمْدِكَ ، فَتَلا عَلَيْهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سُورَةَ النُّورِ إِلَى الْمَوْضِعِ الَّذِي انْتَهَى خَبَرُهَا وَعُذْرُهَا وَبَرَاءَتُهَا ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " قُومِي إِلَى الْبَيْتِ " ، فَقَامَتْ وَخَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى الْمَسْجِدِ ، فَدَعَا أَبَا عُبَيْدَةَ بْنَ الْجَرَّاحِ ، فَجَمَعَ النَّاسَ ، ثُمَّ تَلا عَلَيْهِمْ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مِنَ الْبَرَاءَةِ لِعَائِشَةَ ، وَنَزَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَبَعَثَ إِلَى عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أُبَيٍّ الْمُنَافِقِ ، فَجِيءَ بِهِ ، فَضَرَبَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَدَّيْنِ ، وَبَعَثَ إِلَى حَسَّانَ بْنِ ثَابِتٍ وَمِسْطَحِ بْنِ أُثَاثَةَ ، وَحَمْنَةَ بِنْتِ جَحْشٍ ، فَضُرِبُوا ضَرْبًا وَجِيعًا وَوُجِئَ فِي رِقَابِهِمْ ، قَالَ ابْنُ عُمَرَ : إِنَّمَا ضَرَبَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ أُبَيٍّ حَدَّيْنِ ، لأَنَّهُ مَنْ قَذَفَ أَزْوَاجَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَعَلَيْهِ حَدَّانِ ، فَبَعَثَ أَبُو بَكْرٍ إِلَى مِسْطَحِ بْنِ أُثَاثَةَ ، فَقَالَ : أَخْبِرْنِي عَنْكَ وَأَنْتَ ابْنُ خَالَتِي مَا حَمَلَكَ عَلَى مَا قُلْتَ فِي عَائِشَةَ ؟ أَمَّا حَسَّانُ ، فَرَجُلٌ مِنَ الأَنْصَارِ لَيْسَ مِنْ قَوْمِي ، وَأَمَّا حَمْنَةُ ، فَامْرَأَةٌ ضَعِيفَةٌ لا عَقْلَ لَهَا ، وَأَمَّا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أُبَيٍّ فَمُنَافِقٌ ، وَأَنْتَ فِي عِيَالِي مُنْذُ مَاتَ أَبُوكَ وَأَنْتَ ابْنُ أَرْبَعِ حِجَجٍ ، أُنْفِقُ عَلَيْكَ وَأَكْسُوكَ حَتَّى بَلَغْتَ ، مَا قَطَعْتُ عَنْكَ نَفَقَةً إِلَى يَوْمِي هَذَا ، وَاللَّهِ إِنَّكَ لَرَجُلٌ لا وَصَلْتُكَ بِدِرْهَمٍ أَبَدًا وَلا عَطَفْتُ عَلَيْكَ بِخَيْرٍ أَبَدًا ، ثُمَّ طَرَدَهُ أَبُو بَكْرٍ وَأَخْرَجَهُ مِنْ مَنْزِلِهِ ، فَنَزَلَ الْقُرْآنُ ﴿وَلا يَأْتَلِ أُولُو الْفَضْلِ مِنْكُمْ وَالسَّعَةِ ﴾ ، فَلَمَّا قَالَ : ﴿أَلا تُحِبُّونَ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ﴾ بَكَى أَبُو بَكْرٍ ، فَقَالَ : أَمَّا إِذْ نَزَلَ الْقُرْآنُ بِأَمْرِي فِيكَ لأُضَاعِفَنَّ لَكَ النَّفَقَةَ وَقَدْ غَفَرْتُ لَكَ ، فَإِنَّ اللَّهَ أَمَرَنِي أَنْ أَغْفِرَ لَكَ ، وَكَانَتِ امْرَأَةُ عَبْدِ اللَّهِ

بْنِ أُبَيٍّ مُنَافِقَةً مَعَهُ ، فَنَزَلَ الْقُرْآنُ ﴿الْخَبِيثَاتُ﴾ ، يَعْنِي : امْرَأَةَ عَبْدِ اللَّهِ ﴿لِلْخَبِيثِينَ﴾ ، يَعْنِي : عَبْدَ اللَّهِ ﴿وَالْخَبِيثُونَ لِلْخَبِيثَاتِ﴾ ، يَعْنِي : عَبْدَ اللَّهِ لامْرَأَتِهِ ، و﴿وَالطَّيِّبَاتُ لِلطَّيِّبِينَ﴾ ، يَعْنِي : عَائِشَةَ وَأَزْوَاجَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، و ﴿وَالطَّيِّبُونَ﴾ ، يَعْنِي : النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، ﴿لِلطَّيِّبَاتِ﴾ ، يَعْنِي : لِعَائِشَةَ وَأَزْوَاجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ﴿أُولَئِكَ مُبَرَّءُونَ مِمَّا يَقُولُونَ﴾ "

رواه الطبراني وفيه إسماعيل بن يحيى بن عبيد الله التيمي وهو كذاب

15300- İbn Ömer bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), sefere çıkacağı zaman, eşleri arasında kura çeker ve kurada çıkan üç kişiyi beraberinde götürürdü. Onlar da orduya su dağıtır ve yaralıları tedavi ederlerdi. Benî Mustalik gazvesine çıktığı zaman, aralarında kura çekti. Kura Âişe ve Ümmü Seleme'ye çıktı. Onları alıp yola çıktılar. Yolun bir yerinde Ümmü Seleme'nin yükü bir tarafa kaydı. Yükünü düzeltmek için devesini çöktürdüler. Âişe'nin de tuvalet ihtiyacı vardı. Develer çöktürülünce Âişe: "Onlar Ümmü Seleme'nin yükünü düzeltene kadar, ben ihtiyacımı gideririm" dedi.

Âişe şöyle devam etti: "Hevdecimden indim ve bir kova su alarak ihtiyaç gidermek için gittim. Benim hevdecimden indiğimi kimse bilmiyordu. Geniş bir vadiye indim. O sırada gerdanlığım koptu. Onu toplamaya ve ipe dizmeye çalıştım. Ordu develerini hareket ettirip yola koyuldu ve benim, hevdecimden inmediğimi zannettiler. Geri döndüğümde kimseyi bulamadım ve yorulana kadar peşlerinden yürüdüm. Sonra nasılsa benim hevdecimde olmadığımı anlarlar ve geri dönüp beni alırlar diye düşündüm. Sonra yolun bir tarafında yattım. Safvân b. el-Mu'attal yanımdan geçti. O, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) (eski) arkadaşıydı. Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem), kendisini ordunun gerisinden gelip unutulan şeyleri toplamakla görevlendirmesini istedi. Resûlullah da (sallallahu aleyhi vesellem) onu görevlendirdi. Ordu hareket ettiğinde o, namaz kılar sonra onları takip ederdi. Onlardan düşen bir şey olursa onu alır sahibine verirdi."

Âişe, devamla anlatıyor: Benim yanımdan geçerken beni erkek zannetti ve: "Ey uyuyan kişi! Uyan çünkü herkes gitti" dedi. Ben de: "Ben erkek değilim, Âişe'yim" diye karşılık verdim. Safvân: "İnnâ lillahi ve innâ ileyhi raciûn" deyip, binmem için devenin ön ayaklarına ayağıyla bastı devesini çökertti. Sonra benden uzaklaştı ve: "Ey anne kalk ve deveye bin! Bindiğin zaman da bana seslen" dedi. Bindiğimde

gelip yuları çözerek devesini bıraktı ve devenin yularını aldı (ve beni orduya yetiştirdi)

İbn Ömer dedi ki: Onu Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) getirene kadar Safvân onunla konuşmadı. Ancak Abdullah b. Ubey b. Selûl: "Kâbe'nin Rabbine yemin olsun ki onunla günah işledi" dedi. Hassân b. Sâbit, Mistah b. Usâse ve Hamne dedikodunun yayılmasında, İbn Selûl'e yardımcı oldular. Haber ordunun içinde yayıldı. Hatta Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) durumdan haberi oldu. Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem) kalbinde de onların dediği konuda vesvesesi vardı. Medine'ye döndüklerinde, münafık İbn Selûl haberi Medine'de yaydı. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) bu yüzden sıkıntısı daha da arttı.

Âişe dedi ki: Birgün, Ümmü Mistah yanıma girdi ve benim tuvalet ihtiyacı için çıkmak istediğimi gördü. Benimle su kovasını taşırken, su kovası elinden düşünce: "Mistah kahrolsun!" diye söylendi. Ben: "Sübhanallah! Bedir ehlinden ve oğlun olan birisine mi beddua ediyorsun?" deyince, Ümmü Mistah: "Senin hakkında neler söyledi, senin haberin yok" dedi ve olanları bana anlattı. Haberim olduğu zaman beni bir titreme aldı, hastalığımın üzerine bir hastalık daha eklendi. Tuvalet ihtiyacımı üzüntümden gidermeğe bile kadir olamadım. Ümmü Mistah, bana her şeyi anlatana kadar, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) bana karşı uzak durduğunu görüyor, ama bunun nedenini anlamıyordum. Öğrendim ki Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) bana uzak durması Ümmü Mistah'ın anlattıklarından dolayıymış.

Ravi şöyle devam eder: Âişe, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem): "Yâ Resûlallah! Babamın evine gitmem için izin verir misin?" dediğinde, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Gidebilirsin"* buyurdu. Âişe çıkıp babasının yanına gitti. Babası, ona: "Neyin var?" diye sorunca, Âişe: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), beni evinden çıkardı" karşılığını verdi. Ebû Bekr: "Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), seni çıkardı da ben mi evime alacağım! Vallahi Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) emretmeden seni evime almam" dedi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) onu evine almasını emretti. Ebû Bekr, Âişe'ye: "Vallahi bize, Cahiliye döneminde bile böyle bir şey (iftira) söylenmedi. İslam ile şereflendikten sonra nasıl söylenir!" dedi. Bu söz üzerine Âişe, annesi Ümmü Rûmmân, Ebû Bekr, Abdurrahmân ve bütün evdekiler ağladılar.

Bu durum Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) ulaşınca, minbere çıkıp, Allah'a hamdü senâ ederek şöyle buyurdu: *"Ey insanlar! Ailem hakkındaki eziyeti bana ulaşan bir adamın dilinden beni kim kurtaracak?"* Sa'd b. Muâz kalkıp kılıcını çekti ve: "Yâ Resûlallah! Seni ondan ben kurtarırım. Eğer

o kişi Evs'ten ise sana başını getiririm. Eğer Hazrec'ten ise emret, biz emrini aynen yerine getiririz!" dedi.

Hazrec kabilesinin reisi olan Sa'd b. Ubâde ayağa kalktı ve şu cevabı verdi: "Vallahi sen yalan söylüyorsun! Senin onu (Abdullah b. Ubey b. Selûl'ü) öldürmeye gücün yetmez. Sen, Cahiliye döneminde aramızda olan düşmanlıktan dolayı bize böyle yapmak istiyorsun." Birisi: "Ey Evs'liler neredesiniz!" diye seslenirken, bir diğeri: "Ey Hazreçliler neredesiniz!" dedi ve iki kabile birbirlerine ayakabılar, taşlar ve yumruklarla vurmaya başladılar.

Useyd b. Hudayr kalkıp: "Neden konuşuyorsunuz! İşte Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bize bir emir veriyor. Bundan hoşlanmayan kişi istemese de Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) emri yerine getirilecektir" dedi.

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) minberdeyken, Cibrîl geldi. Ebû Ubeyde (Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) bir şey oldu zannederek) hemen minbere çıkıp onu kucakladı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), (vahyin tesirinden kurtulup) rahatlayınca, sahabeye işaret ederek susmalarını söyledi. Sonra onlara Cibrîl'in getirdiği âyetleri okudu: **"Eğer müminlerden iki topluluk birbirleriyle savaşırlarsa aralarını düzeltiniz; eğer biri diğeri üzerine saldırırsa, saldıranlarla Allah'ın buyruğuna dönmelerine kadar savaşınız; eğer dönerlerse aralarını adaletle bulunuz ve adil davranınız. Şüphesiz Allah adil davrananları sever."** (Hucurât Sur. 9) Cemaat: "Allah'ın Kur'ân'da indirdiği şeye razı olduk, yâ Resûlallah!" diye bağırdılar. İnsanlar birbirinin yanına gitti ve birbirlerine sarılarak barıştılar.

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), minberden indi ve Âişe hakkında vahyin gelmesini bekledi. Ali, Usâme ve Berîre'yi çağırdı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), ailesinden birisine danışacaksa Ali ile ve babasının ölümünden sonra da Usâme'den başkasına danışmazdı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Ali'ye: *"Âişe hakkında ne diyorsun? İnsanların, kendisi hakkında söyledikleri beni rahatsız etti?"* buyurdu. Ali: "İnsanlar diyeceğini dedi. Onu boşaman da senin için helaldir" karşılığını verdi.

Usâme'ye: *"Sen, onun hakkında ne diyorsun?"* diye sorunca, Usâme dedi ki: "Sübhanallah! Bizim bu konuda konuşmamız helal değildir. Bu büyük bir iftiradır." Berîre'ye: *"Ey Berîre! Sen ne diyorsun?"* diye sorunca, Berîre: "Yâ Resûlallah! Ben senin ailenle ilgili hayırdan başka bir şey bilmiyorum. Âişe uykucu birisidir. O uyuduğu zaman hayvanlar gelip hamuru yer. Eğer böyle bir şey varsa, Allah sana bunu bildirir" dedi.

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) çıkıp, Ebû Bekr'in evine gitti. Âişe'nin yanına girip: *"Ey Âişe! Eğer böyle bir şey yaptıysan söyle, senin için istiğfar edeyim"* buyurdu.

Âişe der ki: "Bunun üzerine ona şöyle dedim: "Vallahi ben, kesinlikle Allah'a istiğfar etmeyeceğim. Eğer böyle bir şey yaptıysam, Allah beni affetmesin. Vallahi, ben kendimle size verecek misal bulamıyorum. Üzüntümden, -Ya'kûb'un ismi aklıma gelmedi- ancak, Yûsuf'un babasının dediği gibi: **"Bana düşen artık güzelce sabredip katlanmaktır. Sizin anlatmakta olduğunuz şeye karşı yardımına sığınılacak, ancak Allahtır"** (Yûsuf Sur. 18) diyorum."

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bizimle konuşurken, Cibrîl vahiyle geldi. Hz. Peygamber'i (sallallahu aleyhi vesellem) bir titreme aldı. Ebû Bekr, Âişe'ye: "Kalk ve Resûlullah'ı (sallallahu aleyhi vesellem) kucağına al" dedi. Âişe: "Vallahi ona yaklaşmam!" karşılığını verdi. Ebû Bekr, kalkıp Resûlullah'ı (sallallahu aleyhi vesellem) kucağına aldı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) rahatlayınca tebessüm ederek: *"Ey Âişe! Allah, senin masum olduğunu bildirdi"* buyurdu. Âişe: "Allah'a hamd ederim, sana değil!" karşılığını verdi.

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Nûr sûresini başından, kendisinin masum olduğunu bildiren âyetin sonuna kadar okudu ve Âişe'ye: *"Haydi evine git!"* buyurdu. Âişe kalkıp evine gitti. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Mescid'e gidip, Ebû Ubeyde b. el-Cerrâh'a halkı toplamasını emretti. Sonra, Allah'ın Âişe'nin suçsuzluğu ilgili indirdiği âyetleri okudu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), minberden inip, Abdullah b. Ubey b. Selûl'ü çağırdı ve kendisine iki had (kırbaç) cezası uyguladı. Hassân b. Sâbit, Mistah b. Usâse ve Hamne binti Cahş'ı çağırarak, hepsine canlarını acıtacak şekilde ağır bir had uygulandı.

İbn Ömer dedi ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) iftiracılara iki had cezası uyguladı, çünkü Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) hanımlarına iftira atanlara iki had cezası uygulanır."

Ebû Bekr, Mistah b. Usâse'yi çağırdı ve kendisine: "Söyle bana! Teyzem oğlu olduğun halde, Âişe hakkında neden böyle söyledin? Hassân, Ensâr'dan birisidir ve benim kavmimden değildir. Hamne ise zayıf ve akılsız bir kadındır. Abdullah b. Ubey ise münafıktır. Sen, dört yaşından itibaren, baban öldüğü zamandan beri çocuklarımla berabersin. Ben sana infak ediyorum, giydiriyorum bu zamana kadar senden nafakanı kesmedim. Vallahi sana bundan sonra ne bir dirhem veririm, ne de iyilik ederim" diyerek kovdu ve evinden çıkardı.

Bunun üzerine şu âyet indi: **"İçinizde lütuf ve servet sahibi olanlar, yakınlarına, düşkünlere ve Allah yolunda hicret edenlere vermemek için yemin etmesinler, affetsinler, geçsinler."** (Nûr Sur. 22) Âyetin: **"Allah'ın sizi bağışlamasından hoşlanmaz mısınız? Allah bağışlayandır, merhametli olandır"** (Nûr Sur. 22) kısmına gelince Ebû Bekr ağlayarak dedi ki: "Eğer Kur'ân, benim sana karşı olan tutumumdan dolayı indiyse, nafakanı iki kat arttırıyorum. Seni de affettim. Çünkü, Allah bana seni affetmemi emretti." Abdullah b. Ubey'in karısı da onun gibi münafıktı. **"Kötü kadınlar"** yani Abdullah'ın karısı, **"kötü erkeklere"** Yani Abdullah'a yakışır. **"Kötü erkekler kötü kadınlara yakışırlar."** (Nûr Sur. 26) Abdullah, karısına yakışır. **"İyi kadınlar iyi erkeklere"** Yani, Âişe ve Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) hanımları da, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) yakışır. **"İyi erkekler de"** yani Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) **"İyi kadınlara yakışırlar."** Yani, Âişe ve Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) hanımlarına yakışır. **"Bunlar, onların söylediklerinden uzaktırlar. İşte bunlara mağfiret ve cömertçe verilmiş rızık vardır"** (Nûr Sur. 26) âyeti nâzil oldu.

★ Taberânî rivayet etti. Ravilerden İsmâîl b. Yahyâ b. Ubeydillah et-Teymî hadis uyduran biridir.

١٥٣٠١ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ خَالِدِ بْنِ خِدَاشٍ، حَدَّثَنِي أَبِي، عَنْ أَيُّوبَ، عَنِ ابْنِ أَبِي مُلَيْكَةَ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ : لَمَّا رُمِيتُ بِمَا رُمِيتُ بِهِ أَرَدْتُ أَنْ أُلْقِيَ نَفْسِي فِي قَلِيبٍ (بِئْرٌ)"

رواه [البزار و] الطبراني في الأوسط ورجالهما ثقات.

15301- Hz. Âişe dedi ki: "Bana o iftira atıldığı zaman, kendimi bir kuyuya atmak istedim."

★Bezzâr ve Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet ettiler. İkisinin de ravileri güvenilirdir.[1]

١٥٣٠٢ – حَدَّثَنَا الْفَضْلُ بْنُ يَعْقُوبَ الْبَغْدَادِيُّ، ثنا قُرَيْشُ بْنُ خَالِدٍ الْعَسْكَرِيُّ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ جَعْفَرٍ الرَّقِّيُّ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ، عَنْ مَالِكِ بْنِ مِغْوَلٍ، عَنْ أَبِي حُصَيْنٍ، عَنْ مُجَاهِدٍ، عَنْ عَائِشَةَ أَنَّهُ لَمَّا نَزَلَ عُذْرُهَا قَبَّلَ أَبُو بَكْرٍ رَأْسَهَا فَقَالَتْ : أَلاَ عَذَرْتَنِي ؟ فَقَالَ : أَيُّ سَمَاءٍ تُظِلُّنِي وَأَيُّ أَرْضٍ تُقِلُّنِي إِنْ قُلْتُ مَا لاَ أَعْلَمُ"

رواه البزار ورجاله رجال الصحيح.

---

[1] Bezzâr (2663) ve Taberânî, *el-Mu'cemu'l-Evsat*'ında (586) şu lafızla rivayet etti: "İftiracıların konuştukları bana ulaşınca, gidip kendimi bir kuyuya atmak istedim."

15302- Hz. Âişe bildiriyor: Masum olduğumla ilgili âyet nazil olunca, Ebû Bekr, başımı öptü. Kendisine: "Benim masum olduğumu anladın mı?" diye sorduğumda, Ebû Bekr dedi ki: "Eğer bilmediğim şeyi söylersem, hangi gök bana gölge eder ve hangi yer beni taşır."

★Bezzâr rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٥٣٠٣ - عَنْ زَيْنَبَ بِنْتِ جَحْشٍ قَالَتْ : اِفْتَخَرْتُ أَنَا وَعَائِشَةَ وَزَيْنَبَ فَقَالَتْ زَيْنَبُ : أَنَا الَّتِي زَوَّجَنِي اللهُ مِنَ السَّمَاءِ . وَقَالَتْ عَائِشَةُ : أَنَا الَّتِي نَزَلَ عُذْرِي مِنَ السَّمَاءِ حِيْنَ حَمَلَنِي صَفْوَانُ بْنُ المَعَطِّلِ فَقَالَتْ لَهَا زَيْنَبُ : أَيُّ شَيْءٍ قُلْتِ حِيْنَ رَكِبْتِ ؟ قَالَتْ : قُلْتُ : حَسْبِيَ اللهُ وَنِعْمَ الوَكِيْلُ . قَالَتْ : قُلْتِ كَلِمَةَ المُؤْمِنِيْنَ".

رواه الطبراني وفيه المعلى بن عرفان وهو متروك.

15303- Zeyneb binti Cahş bildiriyor: Ben ve Âişe üstünlüklerimizi saydık. Ben dedim ki: "Allah, Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) benim nikâhımı gökyüzünde kıydı." Âişe ise dedi ki: "Safvân b. el-Mu'attal beni orduya yetiştirdiği zaman, bana iftira atıldığında, masum olduğumun bildirilmesi için vahiy indi." Zeyneb ona: "Sana iftira atıldığı zaman ne dedin?" diye sorduğunda, Âişe: "Hasbiyallah ve ni'melvekîl, dedim" dedi. Bunun üzerine Zeyneb: "Sen müminlerin sözünü söylemişsin" karşılığını verdi.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Mu'allâ b. İrfân metrûktur.[2]

١٥٣٠٤ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا أَحْمَدُ بْنُ أَسَدٍ الْبَجَلِيُّ ، ثنا جَعْفَرُ بْنُ عَوْنٍ ، عَنِ الْمُعَلَّى بْنِ عُرْفَانَ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ جَحْشٍ ، قَالَ : افْتَخَرَتْ عَائِشَةُ ، وَزَيْنَبُ ، فَقَالَتْ زَيْنَبُ " أَنَا الَّذِي زَوَّجَنِي اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ " ، وَقَالَتْ عَائِشَةُ : " أَنَا الَّذِي نَزَلَ عُذْرِي حِينَ حَمَلَنِي صَفْوَانُ بْنُ الْمُعَطَّلِ " ، فَقَالَتْ لَهَا زَيْنَبُ : " أَيَّ شَيْءٍ قُلْتِ حِينَ رَكِبْتِ ؟ " قَالَتْ : " قُلْتُ : حَسْبِيَ اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ " ، قَالَتْ : " قُلْتِ كَلِمَةَ الْمُؤْمِنِينَ "

رواه الطبراني وفيه المعلى بن عرفان وهو متروك

15304- Muhammed b. Cahş bildiriyor: Âişe ve Zeyneb, kendi üstünlüklerini sayıyorlardı. Zeyneb: "Allah, Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) benim nikâhımı gökyüzünde kıydı" deyince, Âişe: "Safvân b. el-

---

[1] Bezzâr (2665) rivayet etti.

[2] Bu hadisi *el-Mu'cemu'l-kebîr*'de bulamadım. Bu hadis muhtemelen, bir sonraki rivayette nakledilen hadisten kopyalanarak alınmıştır.

Mu'attal beni orduya yetiştirdiği zaman, bana iftira atıldığında, masum olduğumun bildirilmesi için vahiy indi" karşılığını verdi. Zeyneb ona: "Sana iftira atıldığı zaman ne dedin?" diye sorduğunda, Âişe: "Hasbiyallah ve ni'melvekîl, dedim" karşılığını verdi. Bunun üzerine Zeyneb: "Sen mü'minlerin sözünü söylemişsin" dedi.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Mu'allâ b. İrfân metrûktur.[1]

١٥٣٠٥ - حَدَّثَنَا زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى السَّاجِيُّ ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ هَارُونَ أَبُو عَلْقَمَةَ الْفَرْوِيُّ ، ثنا قُدَامَةُ بْنُ مُحَمَّدٍ الأَشْجَعِيُّ ، ثنا مَخْرَمَةُ بْنُ بُكَيْرٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ حَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ شَتَمُوا عَائِشَةَ ثَمَانِينَ ثَمَانِينَ عَلَى رُءُوسِ الْخَلائِقِ ، فَيَسْتَوْهِبُ رَبِّي الْمُهَاجِرِينَ مِنْهُمْ ، فَأَسْتَأْمِرُكِ يَا عَائِشَةُ " ، فَسَمِعَتْ عَائِشَةُ الْكَلامَ ، فَبَكَتْ وَهِيَ فِي الْبَيْتِ ، ثُمَّ قَالَتْ : وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ نَبِيًّا لَسُرُورُكَ أَطْيَبُ إِلَيَّ مِنْ سُرُورِي ، فَتَبَسَّمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ضَاحِكًا ، وَقَالَ : " ابْنَةُ أَبِيهَا "

رواه الطبراني وفيه عبد الله بن هارون أبو علقمة الفروي وهو ضعيف . وقد تقدم هذا الحديث طرق

قُلْتُ : وَقَدْ تَقَدَّمَتْ طُرُقُهُ فِي النِّكَاحِ فِي بَابِ عِشْرَةِ النِّسَاءِ وَبَقِيَتْ هَذِهِ الطَّرِيقُ.

15305- İbn Abbâs, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu nakleder: *"Kıyamet günü, Âişe'ye sövenlerin (iftira edenlerin) herbirine, halkın karşısında seksen kırbaç had uygulanır. Rabbim, bunların içinden muhacir olanları bağışlayıp bağışlamayacağımı soracak. Ve ey Âişe! O zaman bunun kararını sana bırakacağım."*

Hz. Âişe, evindeyken, bu sözleri duyunca ağlayarak dedi ki: "Seni hak olarak gönderene yemin ederim ki benim için, senin mutlu olman, benim mutlu olmamdan daha hoş gelir." Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Babasının kızı"* diyerek tebessüm etti.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Abdullah b. Hârûn Ebû Alkame el-Ferevî zayıftır. Bu hadisin başka tarikleri geçmişti.

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (24/44-45) rivayet etti.

(بَابٌ فِي حَدِيْثِ أُمِّ زَرْعٍ)

Ümmü Zar'ın Hadisi

١٥٣٠٦ - حَدَّثَنَا زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى السَّاجِيُّ ، ثنا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ زَبَالَةَ الْمَخْزُومِيُّ ، قَالَ : ثنا عَبْدُ الْجَبَّارِ بْنُ سَعِيدٍ الْمساحقي ، ثنا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أَبِي الزِّنَادِ ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ عَائِشَةَ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " يَا عَائِشَةُ ، كُنْتُ لَكِ كَأَبِي زَرْعٍ لأُمِّ زَرْعٍ ، إِلا أَنَّ أَبَا زَرْعٍ طَلَّقَ ، وَأَنَا لا أُطَلِّقُ"

قلت : هو في الصحيح غير قوله : " إلا أن أبا زرع طلق وأنا لا أطلق "

رواه الطبراني وفيه من لم أعرفه وعبد الجبار بن سعيد المساحقي وثقه ابن حبان وضعفه جماعة وعبد العزيز محمد بن زبالة لم أعرفه وعبد الرحمن بن أبي الزناد فيه ضعف وبقية رجاله ثقات . وقد تقدمت بقية طرقه في النكاح

15306- Hz. Âişe, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu nakleder: *"Ey Âişe! Ben sana, Ebû Zar'ın Ümmü Zar'a olan konumu gibiyim. Ancak, Ebû Zar' hanımını boşadı, ben ise boşamam."*

Derim ki: Bu hadis *Sahîh*'te: *"Ancak, Ebû Zar' hanımını boşadı ben ise boşamam!"* şeklinde değildir.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden tanımadığım vardır. Abdülcebbâr b. Saîd el-Mesâhikî'yi İbn Hibbân güvenilir bulmuş, bazıları da zayıf olduğunu söylemiştir. Abdulazîz b. Muhammed b. Zebâle'yi tanımıyorum. Abdurrahmân b. Ebi'z-Zinâd'da zayıflık vardır. Diğer ravileri güvenilirdir. Nikah bölümünde başka tarikleri geçmişti.[1]

(بَابٌ جَامِعٌ فِيْمَا بَقِيَ مِنْ فَضْلِهَا رَضِيَ اللهُ عَنهَا)

Diğer Faziletlerinden Bazıları

١٥٣٠٧ - حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ الْوَلِيدِ الْكِنْدِيُّ ، حَدَّثَنَا أَبُو حَفْصٍ عُمَرُ ، عَنْ سُلَيْمَانَ الشَّيْبَانِيِّ ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ زَيْدِ بْنِ جُدْعَانَ ، عَنْ جَدَّتِهِ ، عَنْ عَائِشَةَ ، أَنَّهَا قَالَتْ : " لَقَدْ أُعْطِيتُ تِسْعًا مَا أُعْطِيَتْهَا امْرَأَةٌ ، إِلا مَرْيَمَ بِنْتَ عِمْرَانَ : لَقَدْ نَزَلَ جِبْرِيلُ بِصُورَتِي فِي رَاحَتِهِ حَتَّى أَمَرَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَتَزَوَّجَنِي ، وَلَقَدْ تَزَوَّجَنِي بِكْرًا وَمَا تَزَوَّجَ بِكْرًا غَيْرِي ، وَلَقَدْ قُبِضَ وَرَأْسُهُ لَفِي حِجْرِي ، وَلَقَدْ قَبَرْتُهُ فِي بَيْتِي ، وَلَقَدْ حَفَّتِ الْمَلائِكَةُ بَيْتِي ، وَإِنْ كَانَ الْوَحْيُ لَيَنْزِلُ عَلَيْهِ وَهُوَ فِي أَهْلِهِ فَيَتَفَرَّقُونَ عَنْهُ ، وَإِنْ كَانَ لَيَنْزِلُ عَلَيْهِ وَأَنِّي لَمَعَهُ فِي لِحَافِهِ ، وَإِنِّي لابْنَةُ خَلِيفَتِهِ وَصَدِيقِهِ ،

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (23/173) rivayet etti.

وَلَقَدْ نَزَلَ عُذْرِي مِنَ السَّمَاءِ ، وَ لَقَدْ خُلِقْتُ طَيِّبَةً وَعِنْدَ طَيِّبٍ ، وَلَقَدْ وُعِدْتُ مَغْفِرَةً وَرِزْقًا كَرِيمًا "

رواه أبو يعلى وفي الصحيح وغيره بعضه وفي إسناد أبي يعلى من لم أعرفهم.

15307- Hz. Âişe bildiriyor: Bana, Meryem binti İmrân dışında başka bir kadına verilmeyen dokuz şey verildi: Cibrîl benim suretimi indirdi ve Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) benimle evlenmesini söyledi. Yine beni kız olarak aldı. Başka hanımlarını kız olarak almamıştır. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), başı benim göğsümdeyken vefat etti ve onu odamda defnettim. O zaman, melekler benim evimi kuşattılar. O, hanımlarının yanındayken kendisine vahiy geldiğinde, hanımları etrafından dağılırlardı. Benim yanımda vahiy geldiği zaman ise, ben onunla aynı yorganın altındaydım. Ben onun halifesinin ve Sıddîk'inin kızıyım. Benim masum olduğum vahiyle bildirildi. Temiz birinin yanında (Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), temiz birinin (Hatice'nin) halefi oldum. Bana mağfiret ve bol rızık vaad edildi."

★Ebû Ya'lâ rivayet etti. *Sahîh*'te ve başkalarında bir bölümü vardır. Ebû Ya'lâ'nın isnâdında tanımadığım vardır.[1]

١٥٣٠٨ - حَدَّثَنَا عُبَيْدُ بْنُ غَنَّامٍ ، ثنا أَبُو بَكْرِ بْنِ أَبِي شَيْبَةَ ، ثنا عَبْدُ الرَّحِيمِ بْنُ سُلَيْمَانَ ، ح وَحَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ هَارُونَ ، ثنا خَلَفُ بْنُ هِشَامٍ الْبَزَّارُ ، ثنا أَبُو شِهَابٍ ، كِلاهُمَا ، عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَبِي خَالِدٍ ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي الضَّحَّاكِ ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ زَيْدِ بْنِ جُدْعَانَ ، عَنْ عَائِشَةَ ، قَالَتْ : " خِلالٌ فِيَّ سَبْعٌ لَمْ يَكُنْ فِي أَحَدٍ مِنَ النِّسَاءِ إِلا مَا آتَى اللَّهُ مَرْيَمَ بِنْتَ عِمْرَانَ ، وَاللَّهِ مَا أَقُولُ هَذَا فَخْرًا عَلَى أَحَدٍ مِنْ صَوَاحِبِي " ، فَقَالَ لَهَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ صَفْوَانَ : وَمَا هُنَّ يَا أُمَّ الْمُؤْمِنِينَ ؟ قَالَتْ : " نَزَلَ الْمَلَكُ بِصُورَتِي ، وَتَزَوَّجَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِسَبْعِ سِنِينَ ، وَأُهْدِيتُ إِلَيْهِ لِتِسْعِ سِنِينَ ، وَتَزَوَّجَنِي بِكْرًا لَمْ يَشْرُكْهُ فِيَّ أَحَدٌ مِنَ النَّاسِ ، وَكَانَ الْوَحْيُ يَأْتِيهِ وَأَنَا وَهُوَ فِي لِحَافٍ وَاحِدٍ ، وَكُنْتُ أَحَبَّ النَّاسِ إِلَيْهِ ، وَبِنْتَ أَحَبِّ النَّاسِ إِلَيْهِ ، وَقَدْ نَزَلَ فِيَّ آيَاتٌ مِنَ الْقُرْآنِ ، وَقَدْ كَادَتِ الأُمَّةُ تَهْلِكُ فِيَّ وَرَأَيْتُ جِبْرِيلَ وَلَمْ يَرَهُ أَحَدٌ مِنْ نِسَائِهِ غَيْرِي ، وَقُبِضَ فِي بَيْتِي لَمْ يَلِهِ أَحَدٌ غَيْرِي وَالْمَلَكُ "

قلت : هو في الصحيح باختصار رواه الطبراني ورجال أحد أسانيد الطبراني رجال الصحيح.

[1] Ebû Ya'lâ (4626) rivayet etti. Ravilerden Ali b. Zeyd b. Cud'ân zayıftır.

15308- Hz. Âişe'den bildirildiğine göre kendisi: "Bende, Allah'ın, Meryem binti İmran'a verdiğinin dışında, hiç kimsede olmayan yedi haslet vardır. Yalnız bunu, kumalarıma karşı övünmek için söylemiyorum" deyince, Abdullah b. Safvân: "Onlar hangileridir ey Mü'minlerin annesi?" diye sordu. Âişe şu karşılığı verdi:

Melek benim sûretimi (O'na) indirdi. Yedi yaşımdayken Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) benimle evlendi. Yine dokuz yaşında benimle gerdeğe girdi. Ben, onunla kız olarak evlendim. Başka hanımlarını kız olarak almamıştır. Ben onunla aynı yorganın altındayken Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) vahiy gelirdi. Ben onun en sevdiği hanımı ve en sevdiği kişinin kızıydım. Benim hakkımda Kur'ân'dan âyetler indi. Ümmet bu âyetler yüzünden neredeyse mahvolacaktı. Hanımları arasında benden başkası Cebrail'i görmediği halde ben onu gördüm. Yanında melekle benden başka kimse olmadığı halde ruhu benim odamda alındı."

Derim ki: Bu hadis *Sahîh*'te kısa metinle geçmektedir.

★Taberânî rivayet etti. Taberânî'nin senetlerinden birisinin ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.

١٥٣٠٩ - وَعَنْ عَائِشَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قُلْتُ : يَا رَسُولَ اللهِ مَنْ أَحَبُّ النَّاسِ إِلَيْكَ ؟ قَالَ : " وَلِمَ " . قُلْتُ : لِأُحِبُّ مَا تُحِبُّ . قَالَ : " عَائِشَةُ "

رواه الطبراني وإسناده حسن.

15309- Hz. Âişe bildiriyor: Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem): "İnsanlar içinde en çok kimi seversin?" diye sordum. Resûlullah: *"Neden soruyorsun?"* deyince: "Senin sevdiğini de sevmem için" dedim. Buyurdu ki: *"En çok sevdiğim Âişe'dir."*

★Taberânî rivayet etti. Senedi hasendir.

١٥٣١٠ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَاحِدِ الْحَدَّادُ عَنْ كَهْمَسٍ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ شَقِيقٍ قَالَ قُلْتُ لِعَائِشَةَ أَيُّ النَّاسِ كَانَ أَحَبَّ إِلَى رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَتْ عَائِشَةُ . قُلْتُ فَمِنَ الرِّجَالِ قَالَتْ أَبُوهَا"

رواه أحمد ورجاله رجال الصحيح.

15310- Abdullah b. Şakîk bildiriyor: Âişe'ye: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), insanlar arasında en çok kimi severdi?" diye sordum. Âişe: "Âişe'yi en çok severdi" dedi. Ben: "Erkeklerden en çok kimi severdi?" diye sorduğumda ise: "Âişe'nin babasını" dedi.

★Ahmed rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

١٥٣١١ - حَدَّثَنَا هَارُونُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ ، حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ ، حَدَّثَنَا مُجَالِدٌ ، عَنْ عَامِرٍ ، عَنْ مَسْرُوقٍ ، عَنْ عَائِشَةَ ، قَالَتْ : دَخَلَ عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَأَنَا أَبْكِي ، فَقَالَ : " مَا يُبْكِيكِ ؟ " ، قُلْتُ : سَبَّتْنِي فَاطِمَةُ ، فَدَعَا فَاطِمَةَ ، فَقَالَ : " يَا فَاطِمَةُ سَبَبْتِ عَائِشَةَ ؟ " قَالَتْ : نَعَمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ ، قَالَ : " يَا فَاطِمَةُ ، أَلَيْسَ تُحِبِّينَ مَنْ أُحِبُّ ؟ " قَالَتْ : نَعَمْ ، " وَتُبْغِضِينَ مَنْ أُبْغِضُ ؟ " قَالَتْ : بَلَى ، قَالَ : " فَإِنِّي أُحِبُّ عَائِشَةَ ، فَأَحِبِّيهَا " ، قَالَتْ فَاطِمَةُ : لَا أَقُولُ لِعَائِشَةَ شَيْئًا يُؤْذِيهَا أَبَدًا"

رواه أبو يعلى والبزار باختصار وفيه مجالد وهو حسن الحديث وبقية رجاله رجال الصحيح.

15311- Hz. Âişe bildiriyor: Ben ağlarken Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) yanıma girdi. Bana: *"Neden ağlıyorsun?"* diye sordu. "Fâtıma bana sövdü" dedim. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Fâtıma'yı çağırdı ve: *"Ey Fâtıma! Âişe'ye sövdün mü?"* diye sordu. Fâtıma: "Evet, ya Resûlallah!" deyince, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Sen benim sevdiğimi sevmez misin?"* diye sordu. Fâtıma: "Evet" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Sevmediğim kişiyi de sevmez misin?"* diye sordu. Fâtıma yine: "Evet" dedi.

Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Ben Âişe'yi seviyorum. Sen de onu sev."* Fâtıma da: "Bundan sonra kesinlikle, Âişe'yi kıracak bir şey söylemem" dedi.

★Ebû Ya'lâ ve kısa metinle Bezzâr rivayet etti. Ravilerden Mücâlid hadisleri hasen bir ravidir. Diğerleri ise *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٥٣١٢ - حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ دَاوُدَ الصَّوَّافُ التُّسْتَرِيُّ ، ثنا يَحْيَى بْنُ غَيْلَانَ ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ بَزِيغٍ ، عَنْ أَبِي حَنِيفَةَ ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ الشَّيْبَانِيِّ ، عَنْ عَامِرٍ الشَّعْبِيِّ ، عَنْ مَسْرُوقٍ ، عَنْ عَائِشَةَ ، قَالَتْ : " أُعْطِيتُ سَبْعًا لَمْ يُعْطَهَا نِسَاءُ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : كُنْتُ مِنْ أَحَبِّ النَّاسِ إِلَيْهِ نَفْسًا وَأَحَبِّ النَّاسِ إِلَيْهِ أَبًا ، وَتَزَوَّجَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِكْرًا ، وَلَمْ يَتَزَوَّجْ بِكْرًا غَيْرِي ، وَكَانَ جِبْرِيلُ يَنْزِلُ عَلَيْهِ بِالْوَحْيِ وَأَنَا مَعَهُ فِي لِحَافٍ وَلَمْ يُفْعَلْ ذَلِكَ لِغَيْرِي ، وَكَانَ لِي يَوْمَيْنِ وَلَيْلَتَيْنِ ، وَكَانَ لِنِسَائِهِ يَوْمٌ وَلَيْلَةٌ "

قلت : فذكر الحديث رواه الطبراني وفيه من ضعف.

[1] Ebû Ya'lâ (4955) ve Bezzâr (2661) rivayet etti. Mücâlid b. Saîd zayıftır.

15312- Hz. Âişe bildiriyor: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) diğer hanımlarına verilmeyen yedi şey bana verildi. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), hanımları arasında en çok sevdiği kişiydim. Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem), insanlar arasında en çok sevdiği bir babaya sahiptim. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), benden başka kız almadı. Cibrîl, ben Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) aynı yorganın altındayken vahiy getirirdi. Diğer hanımlarının yanında ise böyle bir şey olmamıştır. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), benim yanımda iki gün iki gece kalırdı. Diğer hanımlarının yanında ise bir gün, bir gece kalırdı." Hadis aslında devam ediyor.

★Taberânî rivayet etti. Hadiste zayıflık vardır.[1]

١٥٣١٣ - حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ جَعْفَرٍ الْقَتَّاتُ الْكُوفِيُّ ، ثنا إِسْمَاعِيلُ بْنُ مُحَمَّدٍ الطَّلْحِيُّ ، ثنا يَعْقُوبُ بْنُ مُحَمَّدٍ الزُّهْرِيُّ ، عَنْ عُثْمَانَ بْنِ طَلْحَةَ ، ثنا أَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ ، أَنَّهَا قَالَتْ يَوْمَ مَاتَتْ عَائِشَةُ : " الْيَوْمَ مَاتَ أَحَبُّ شَخْصٍ كَانَ فِي الدُّنْيَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " ، ثُمَّ قَالَتْ : " أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ مَا خَلا أَبَاهَا "

رواه الطبراني وفيه من لم أعرفهم.

15313- Ümmü Seleme, Âişe vefat ettiği zaman: "Yeryüzünde, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) en çok sevdiği kişi vefat etti" dedi. Sonra: "Estağfirullah! Tabii ki babasından sonra" diye ekledi.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden tanımadığım vardır.[2]

١٥٣١٤ - حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ ، قَالَ : نا أَبِي ، قَالَ : نا يَحْيَى بْنُ آدَمَ ، قَالَ : نا قَيْسُ بْنُ الرَّبِيعِ ، عَنْ مُغِيرَةَ ، عَنِ الشَّعْبِيِّ ، عَنْ عَمْرِو بْنِ الْحَارِثِ بْنِ الْمُصْطَلِقِ ، قَالَ : " بَعَثَ زِيَادٌ إِلَى أَزْوَاجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَالٍ ، وَفَضَّلَ عَائِشَةَ ، فَجَعَلَ الرَّسُولُ يَعْتَذِرُ إِلَى أُمِّ سَلَمَةَ ، فَقَالَتْ : يَعْتَذِرُ إِلَيْنَا زِيَادٌ ؟ لَقَدْ كَانَ يُفَضِّلُهَا مَنْ كَانَ أَعْظَمَ عَلَيْنَا تَفْضِيلا مِنْ زِيَادٍ ، رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "

رواه الطبراني في الأوسط وإسناده حسن.

15314- Amr b. el-Hâris b. el-Mustalik bildiriyor: Ziyâd, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) hanımlarına bir miktar mal (para) gönderdi ve Âişe'nin hissesini daha çok yaptı. Bu sebepten malı getiren kişi, Ümmü Seleme'den özür dilemeye başladı. Ümmü Seleme: "Ziyâd bizden özür

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (23/30) rivayet etti.
[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (23/317) rivayet etti.

mü diliyor. Bize, Ziyâd'dan daha çok iyilik yapan Resûlullah da (sallallahu aleyhi vesellem) Âişe'yi bizden üstün tutuyordu" dedi.

★Taberânî *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Senedi hasendir.

١٥٣١٥ - حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ، ثنا خَلادُ بْنُ يَزِيدَ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أبو غرارة زَوْجُ جَبْرَةَ، عَنْ عُرْوَةَ قَالَ : قُلْتُ لِعَائِشَةَ : إِنِّي أُفَكِّرُ فِي أَمْرُكِ فَأَعْجَبُ أجدُكِ مِنْ أَفْقَهِ النَّاسِ فَقُلْتُ : مَا يَمْنَعُهَا ؟ زَوْجَةُ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَابْنَةُ أَبِي بَكْرٍ . وَأجدُكِ عَالِمَةً بِأَيَّامِ العَرَبِ وَأَنْسَابِهَا وَأَشْعَارِهَا فَقُلْتُ : وَمَا يَمْنَعُهَا وَأَبُوهَا عَلاَّمَةُ قُرَيْشٍ ؟ وَلَكِنْ أَعْجَبُ أَنِّي وَجَدْتُكِ عَالِمَةً بِالطِّبِّ فَمِنْ أَيْنَ ؟ فَأَخَذَتْ بِيَدِي فَقَالَتْ : يَا عُرَيَّةَ إِنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَثُرَتْ أَسْقَامُهُ فَكَانَتْ أَطِبَّاءُ العَرَبِ وَالعَجَمِ يَبْعَثُونَ لَهُ فَتَعَلَّمْتُ ذَلِكَ"

رواه البزار واللفظ له وأحمد بنحوه إلا أنه قال : قالت : وَكُنْتُ أُعَالِجُهَا لَهُ، فَمِنْ ثَمَّ. والطبراني في الأوسط والكبير وفيه عبد الله بن معاوية الزبيري قال أبو حاتم : مستقيم الحديث وفيه ضعف . وبقية رجال أحمد والطبراني في الكبير ثقات إلا أن أحمد قال : عن هشام بن عروة أن عروة كان يقول لعائشة فظاهره الانقطاع . وقال الطبراني في الكبير : عن هشام بن عروة عن أبيه فهو متصل والله أعلم.

15315- Urve anlatıyor: Hz. Âişe'ye: "Senin konumunu düşündüğümde hayret ediyorum! Fıkıhta senin, insanların en bilgilisi olduğunu görüyorum" dediğimde, Âişe: "Bunda hayret edilecek şey nedir? Hem Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) hanımı, hem de Ebû Bekr'in kızıyım" karşılığını verdi.

Ben: "Arapların tarihinde, neseb bilgisinde ve şiirinde de en bilgilisi sensin" dedim. "Bunda hayret edilecek şey nedir? Babası, Kureyş kabilesinin (bu konuda) en bilgilisidir" karşılığını verdi.

Ben: "Fakat ben senin tıp ilminde de bilgili olduğunu gördüm. Bunu nereden öğrendin?" diye sorduğumda, elimi tutup dedi ki: "Ey Ureyye! Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) hastalığı arttığında, Arapların ve Acemlerin tabipleri ona ilaçlar gönderirlerdi. Tıp ilmini oradan öğrendim."

★Bezzâr rivayet etti. Lafız onundur. Ahmed de yakın metinle bir rivayette bulundu, Ahmed'in ibaresi: "Ben, gelen ilaçlarla Resûlullah'ı (sallallahu aleyhi vesellem) tedavi ediyordum (Tıp ilmini oradan öğrendim.)"

Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat* ve *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde rivayet etti. Ravilerden Abdullah b. Muâviye ez-Zübeyrî hakkında Ebû Hâtim dedi ki: "Hadisleri doğrudur ve kendisinde zayıflık vardır." Ahmed ve Taberânî'nin *el-Mu'cemu'l-kebîr*'indeki ravileri güvenilirdir. Sadece Ahmed dedi ki: " Hişâm b. Urve'den, şöyle nakledilir: "Urve, Âişe'ye şöyle derdi..." Görünen o ki isnâdında kopukluk vardır. Taberânî, *el-Mu'cemu'l-*

kebîr'inde "Hişâm b. Urve, babasından" şeklinde muttasıl olarak rivayet etmiştir. Allah en doğrusunu bilir.[1]

١٥٣١٦ - حَدَّثَنَا بَكْرُ بْنُ سَهْلٍ ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ ، ثنا أَبُو مُعَاوِيَةَ ، عَنِ الأَعْمَشِ ، عَنْ مُسْلِمِ بْنِ صُبَيْحٍ ، عَنْ مَسْرُوقٍ ، أَنَّهُ قِيلَ لَهُ : هَلْ كَانَتْ عَائِشَةُ تُحْسِنُ الْفَرَائِضَ ؟ فَقَالَ : " وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ ، لَقَدْ رَأَيْتُ مَشْيَخَةَ أَصْحَابِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَسْأَلُونَهَا عَنِ الْفَرَائِضِ "

رواه الطبراني وإسناده حسن.

15316- Müslim b. Subayh'ın bildirdiğine göre Mesrûk'a: "Âişe, miras ilmini iyice biliyor muydu?" diye soruldu. Mesrûk: "Nefsim elinde olana yemin ederim ki; Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) ashâbının ileri gelenlerinin, gelip kendisine mirastan sorduklarını gördüm" cevabını verdi.

★Taberânî rivayet etti. Senedi hasendir.[2]

١٥٣١٧ - حَدَّثَنَا بَكْرُ بْنُ سَهْلٍ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ، ثنا أَبُو مُعَاوِيَةَ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ، عَنْ عُرْوَةَ قَالَ : مَا رَأَيْتُ امْرَأَةً أَعْلَمَ بِطِبٍّ وَلاَ بِفِقْهٍ وَلاَ بِشِعْرٍ مِنْ عَائِشَةَ"

رواه الطبراني بإسناد الذي قبله.

15317- Urve der ki: "Tıp, fıkıh ve şiirde Âişe'den daha bilgili bir kadın görmedim."

★Taberânî, daha önceki isnâdla rivayet etti.[3]

١٥٣١٨ - وَعَنِ الزُّهْرِيِّ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : لَوْ جُمِعَ عِلْمُ نِسَاءِ هَذِهِ الأُمَّةِ فِيهِنَّ أَزْوَاجُ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ عِلْمُ عَائِشَةَ أَكْثَرَ مِنْ عِلْمِهِنَّ"

رواه الطبراني مرسلا ورجاله ثقات.

15318- Zührî, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu nakleder: *"Resûlullah'ın hanımları da dâhil, bu ümmetin bütün kadınlarının ilmi bir araya getirilse, Âişe'nin ilmi hepsinin ilminden daha fazla olur."*

★Taberânî mürsel olarak rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.[4]

---

[1] Bezzâr (2662), Ahmed (6/67) ve Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (23/182) rivayet ettiler.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (23/181) rivayet etti.

[3] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (23/182) rivayet etti.

[4] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (23/184) rivayet etti.

١٥٣١٩ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْجَارُودِ النَّيْسَابُورِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى النَّيْسَابُورِيُّ ، ثنا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ سَعْدٍ ، حَدَّثَنِي أَبِي ، عَنْ صَالِحِ بْنِ كَيْسَانَ ، عَنِ الزُّهْرِيِّ ، عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدٍ ، قَالَ : قَالَ مُعَاوِيَةَ : " وَاللَّهِ مَا رَأَيْتُ خَطِيبًا قَطُّ أَبْلَغَ وَلا أَفْطَنَ مِنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا "

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح.

15319- Muâviye der ki: "Âişe'den daha beliğ, daha düzgün konuşan ve daha zeki bir hatip görmedim."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٥٣٢٠ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ النَّضْرِ الأَزْدِيُّ ، ثنا مُعَاوِيَةُ بْنُ عَمْرٍو ، ثنا زَائِدَةُ ، عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ عُمَيْرٍ ، عَنْ مُوسَى بْنِ طَلْحَةَ ، قَالَ : " مَا رَأَيْتُ أَحَدًا كَانَ أَفْصَحَ مِنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا "

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح . قلت : وقد تقدمت خطبتها في مناقب أبيها.

15320- Mûsa b. Talha der ki: "Âişe'den daha düzgün konuşan birisini görmedim."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

Derim ki: Daha önce, babasının (Ebû Bekir'in) menkıbeleri anlatılırken, söylemiş olduğu hutbe geçmişti.[2]

١٥٣٢١ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدُوسِ بْنِ كَامِلٍ السَّرَّاجُ ، ثنا أَبُو حَسَّانٍ الزِّيَادِيُّ ، ثنا هِشَامُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ السَّائِبِ الْكَلْبِيُّ ، ثنا خَالِدُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ عَمْرِو بْنِ سَعِيدِ بْنِ الْعَاصِ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : كَانَ مُعَاوِيَةُ ، يَقُولُ : " وَاللَّهِ مَا هِبْتُ الْكَلامَ عِنْدَ أَحَدٍ قَطُّ هَيْبَتِي عِنْدَ عَائِشَةَ ، وَمَا سَمِعْتُ كَلامَهَا إِلا ذَكَرْتُ كَلامَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "

رواه الطبراني وفيه محمد بن السائب الكلبي وهو كذاب.

15321- Muâviye şöyle derdi: "Vallahi Âişe'nin konuşmasından çekindiğim gibi, başkasının konuşmasından çekinmedim. Duyduğum bütün sözlerinde de Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) sözlerini zikrederdi."

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Muhammed b. es-Sâib (el-Kelbî) hadis uyduran biridir.[3]

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (23/183) rivayet etti.
[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (23/182) rivayet etti.
[3] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (19/332) rivayet etti.

١٥٣٢٢ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ النَّضْرِ الأَزْدِيُّ ، ثنا مُعَاوِيَةُ بْنُ عَمْرٍو ، ثنا زَائِدَةُ ، عَنْ بَيَانٍ ، عَنْ عَامِرٍ الشَّعْبِيِّ ، قَالَ : قَالَ رَجُلٌ : كُلُّ أُمَّهَاتِ الْمُؤْمِنِينَ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ عَائِشَةَ ، فَقُلْتُ : " أَمَّا أَنْتَ فَقَدْ خَالَفْتَ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، هِيَ كَانَتْ أَحَبَّهُنَّ إِلَيْهِ "

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح.

15322- Âmir eş-Şa'bî bildiriyor: Bir adam: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) hanımlarından hepsini, Âişe'den daha çok severim" dedi. Ben de ona şöyle karşılık verdim: "Sen bu hareketinle, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) muhalefet etmiş oldun. Çünkü Âişe, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) hanımları arasında en çok sevdiği kişidir."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٥٣٢٣ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَمْرٍو الْخَلالُ الْمَكِّيُّ ، ثنا يَعْقُوبُ بْنُ حُمَيْدٍ ، ثنا عَبْدُ اللهِ بْنُ مُحَمَّدٍ أَبُو عَلْقَمَةَ الْفَرْوِيُّ ، عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَبْدِ اللهِ ، عَنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرِو بْنِ حَزْمٍ ، أَخْبَرَتْنِي أُمُّ سُلَيْمٍ ، قَالَتْ : دَخَلْتُ عَلَى عَائِشَةَ ، فَقُلْتُ : أَيْنَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ؟ فَقَالَتْ : فِي الْبَيْتِ يُوحَى إِلَيْهِ . ثُمَّ مَكَثْتُ مَا شَاءَ اللهُ أَنْ أَمْكُثَ ، ثُمَّ سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَقُولُ : " يَا عَائِشَةُ ، هَذَا جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلامُ يَقْرَأُ عَلَيْكِ السَّلامَ "

رواه الطبراني وفيه يعقوب بن حميد وهو ضعيف.

15323- Ümmü Süleym şöyle der: Âişe yanıma geldi. Ona: "Resûlullah nerede?" diye sorunca şu karşılığı verdi: "Evde kendisine vahiy geliyor. Kendisine vahiy gelirken Allah'ın dilediği kadar bekledim. Sonra Resûlullah'ın şöyle buyurduğunu duydum: *"Ey Âişe! Bu Cibrîl'dir. Sana selam söylüyor."*

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Ya'kûb b. Humeyd zayıftır.[2]

١٥٣٢٤ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ حَنْبَلٍ ، حَدَّثَنِي شَبَابٌ الْعُصْفُرِيُّ ، ثنا عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدٍ الْمَدَائِنِيُّ ، عَنِ ابْنِ أَبِي ذِئْبٍ ، عَنِ الْحَارِثِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ ، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " فَضْلُ عَائِشَةَ عَلَى النِّسَاءِ كَفَضْلِ الثَّرِيدِ عَلَى سَائِرِ الطَّعَامِ "

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح إلا أن أبا سلمة بن عبد الرحمن لم يسمع من أبيه.

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (23/182) rivayet etti.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (25/ 127-158) rivayet etti.

15324- Abdurrahmân b. Avf, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Âişe'nin diğer kadınlara üstünlüğü, tirit'in diğer yemeklere üstünlüğü gibidir"* buyurduğunu bildiriyor.

★Taberânî rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir. Ancak, Ebû Seleme b. Abdirrahmân, babasından hadis dinlememiştir.[1]

١٥٣٢٥ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَمْرٍو ، قَالَ : نا عَمْرُو بْنُ مَرْزُوقٍ ، قَالَ : نا زُهَيْرٌ ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ ، عَنْ مُصْعَبِ بْنِ سَعْدٍ ، عَنْ سَعْدٍ ، إِنْ شَاءَ اللَّهُ ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ , قَالَ : " إِنَّ عَائِشَةَ تَفْضُلُ عَلَى النِّسَاءِ ، كَمَا يَفْضُلُ الثَّرِيدُ عَلَى سَائِرِ الطَّعَامِ "

رواه الطبراني في الأوسط ورجاله رجال الصحيح.

15325- Mus'ab b. Sa'd, Sa'd'dan -inşallah (yanılmıyorum)- Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildiriyor: *"Âişe'nin diğer kadınlara üstünlüğü, tirit'in diğer yemeklere üstünlüğü gibidir."*

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr* ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

١٥٣٢٦ – وعن قرة بن إياس قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " فَضْلُ عَائِشَةَ عَلَى النِّسَاءِ كَفَضْلِ الثَّرِيدِ عَلَى سَائِرِ الطَّعَامِ "

رواه الطبراني وإسناده حسن.

15326- Kurra b. İyâs, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Âişe'nin diğer kadınlara üstünlüğü, tirit'in diğer yemeklere üstünlüğü gibidir"* buyurduğunu bildiriyor.

★Taberânî rivayet etti. Senedi hasendir.[3]

١٥٣٢٧ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنْصُورٍ، ثنا هَارُونُ بْنُ مَعْرُوفٍ، ثنا ابْنُ وَهْبٍ، أَخْبَرَنِي حَيْوَةُ، عَنْ أَبِي صَخْرٍ، عَنِ ابْنِ قُسَيْطٍ، عَنْ عُرْوَةَ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ : لَمَّا رَأَيْتُ مِنَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طِيبَ نَفْسٍ قُلْتُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ادْعُ اللَّهَ لِي قَالَ : " اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِعَائِشَةَ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهَا وَمَا تَأَخَّرَ وَمَا أَسَرَّتْ وَمَا أَعْلَنَتْ " فَضَحِكَتْ عَائِشَةَ حَتَّى سَقَطَ رَأْسُهَا فِي حِجْرِهَا مِنَ الضَّحِكِ فَقَالَ

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (23/42) rivayet etti.
[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-Evsat*'ında (1999) rivayet etti.
[3] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (19/28) ve Hâkim, *Müstedrek*'inde (3/587) rivayet etti.

رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " أَيَسُرُّكِ دُعَائِي ؟ " . فَقَالَتْ : وَمَا لِي لاَ يَسُرُّنِي دُعَاؤُكَ ؟ فَقَالَ : " وَاللهِ إِنَّهَا لَدَعْوَتِي لِأُمَّتِي فِي كُلِّ صَلاَةٍ "

رواه البزار ورجاله رجال الصحيح غير أحمد بن منصور الرمادي وهو ثقة.

15327- Hz. Âişe bildiriyor: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) mutlu olduğu bir zamanda: "Yâ Resûlallah! Benim için Allah'a dua et" dedim. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Allahım! Âişe'nin yapmış olduğu, yapacak olduğu, gizli olarak yaptığı ve açık olarak yaptığı günahlarını affet"* diye dua etti. O kadar çok güldüm ki gülmekten başım Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) kucağına düştü.

Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Yaptığım dua seni memnun etti mi?"* diye sorunca: "Neden duan beni memnun etmesin ki?" dedim. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Vallahi! Bu, benim ümmetim için her namazdan sonra yaptığım duadır"* buyurdu.

★Bezzâr rivayet etti. Ravileri, Ahmed b. Mansûr er-Remâdî dışında *Sahîh*'in ravileridir. O da güvenilirdir.[1]

١٥٣٢٨ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ لَيْثٍ عَنْ رَجُلٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّهُ قَالَ لَهَا إِنَّمَا سُمِّيتِ أُمَّ الْمُؤْمِنِينَ لِتَسْعَدِى وَإِنَّهُ لاَسْمُكِ قَبْلَ أَنْ تُولَدِى"

رواه أحمد وفيه راو لم يسم.

15328- İbn Abbâs, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), Âişe'ye: *"Sana mutlu olman için müminlerin annesi ismi verildi. Bu sen doğmadan önce sana verilmiş bir isimdir"* buyurduğunu bildiriyor.

★Ahmed rivayet etti. Ravilerden ismi verilmeyen birisi vardır.[2]

(بَابُ فَضْلِ حَفْصَةَ بِنْتِ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَرَضِيَ عَنْهَا)

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Hanımı Hafsa Binti Ömer b. el-Hattâb'ın Fazileti

١٥٣٢٩ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا الزُّبَيْرُ بْنُ بَكَّارٍ ، قَالَ : " فَوَلَدَ عُمَرُ عَبْدَ اللهِ بْنَ عُمَرَ ، وَأُخْتَهُ لأَبِيهِ ، وَأُمَّهُ حَفْصَةَ بِنْتَ عُمَرَ زَوْجَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَعَبْدَ الرَّحْمَنِ

---

[1] Bezzâr (2658) rivayet etti. ve dedi ki: "Bu hadisi Âişe'den başkasının rivayet ettiğini bilmiyoruz ve bu hadis kendisinden sadece bu isnâdla rivayet edilmiştir."

[2] Ahmed (1906) rivayet etti. Yine ravilerden Leys b. Ebî Süleym zayıftır.

الأَكْبَرَ ، وَأُمُّهُمْ زَيْنَبُ بِنْتُ مَظْعُونِ بْنِ حَبِيبِ بْنِ وَهْبِ بْنِ حُذَافَةَ بْنِ جُمَحٍ ، كَانَتْ مِنَ الْمُهَاجِرَاتِ ، وَكَانَتْ قَبْلَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عِنْدَ خُنَيْسِ بْنِ حُذَافَةَ السَّهْمِيِّ ، وَشَهِدَ بَدْرًا أَبُوهَا ، وَعَمُّهَا زَيْدٌ ، وَشَهِدَ بَدْرًا أَخْوَالُهَا عُثْمَانُ ، وَقُدَامَةُ ، وَعَبْدُ اللَّهِ ابْنُ خَالِهَا ، وَالسَّائِبُ بْنُ عُثْمَانَ "

رواه الطبراني

15329- Zübeyr b. Bekkâr bildiriyor: Hz. Ömer'in çocukları Abdullah b. Ömer, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) hanımı Hafsa binti Ömer ve Abdurrahmân el-Ekber anne baba bir kardeştir. Anneleri Zeyneb binti Maz'ûn b. Habîb b. Vehb b. Huzâfe b. Cumah'tır. Hafsa, ilk Muhacirlerdendir. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile evlenmeden önce Huneys b. Huzâfe es-Sehmî ile evliydi. Hafsa'nın babası (Ömer) ve amcası Zeyd b. el-Hattâb, Bedir savaşına katılmıştır. Dayıları Osmân, Kudâme ve Abdullah'tır. Dayısının oğlu Sâib b. Osmân'dır."

★Taberânî rivayet etti.[1]

١٥٣٣٠ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ حَنْبَلٍ ، حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ نُمَيْرٍ ، ثنا يُونُسُ بْنُ بُكَيْرٍ ، ثنا الأَعْمَشُ ، عَنْ أَبِي صَالِحٍ ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ ، قَالَ : دَخَلَ عُمَرُ عَلَى حَفْصَةَ وَهِيَ تَبْكِي ، فَقَالَ : " مَا يُبْكِيكِ ؟ لَعَلَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طَلَّقَكِ ، إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طَلَّقَكِ وَرَاجَعَكِ مِنْ أَجْلِي ، وَاللَّهِ لَئِنْ كَانَ طَلَّقَكِ لا أُكَلِّمُكِ كَلِمَةً أَبَدًا "

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح

15330- İbn Ömer bildiriyor: Hafsa ağlarken Hz. Ömer yanına girdi ve dedi ki: "Neden ağlıyorsun? Sakın Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) seni boşamış olmasın. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), seni bir defa boşadı ve benim hatırım için geri aldı. Vallahi eğer seni (bir daha) boşarsa, seninle artık bir kelime bile konuşmam."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

١٥٣٣١ – حدثنا أَحْمَدُ بْنُ طَاهِرِ بْنِ حَرْمَلَةَ بْنِ يَحْيَى ، حَدَّثَنِي حَرْمَلَةُ بْنُ يَحْيَى ، ثنا ابْنُ وَهْبٍ ، حَدَّثَنِي عَمْرُو بْنُ صَالِحٍ الْحَضْرَمِيُّ ، عَنْ مُوسَى بْنِ عَلِيٍّ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ الْجُهَنِيِّ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (23/ 186) rivayet etti.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (23/ 187), Bezzâr (1502, 1503) ve Ebû Ya'lâ (173) rivayet etti.

اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " طَلَّقَ حَفْصَةَ " فَبَلَغَ ذَلِكَ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ ، فَوَضَعَ التُّرَابَ عَلَى رَأْسِهِ ، فَقَالَ : مَا يَعْبَأُ اللَّهُ بِكَ يَا ابْنَ الْخَطَّابِ بَعْدَ هَذَا ، فَنَزَلَ جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلامُ ، فَقَالَ : إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَأْمُرُكَ أَنْ تُرَاجِعَ حَفْصَةَ رَحْمَةً لِعُمَرَ"

رواه الطبراني وفيه عمرو بن صالح الحضرمي و لم أعرفه وبقية رجاله ثقات.

15331- Ukbe b. Âmir el-Cuhenî bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Hafsa'yı boşadı. Hz. Ömer bunu öğrenince başına toprak serpip dedi ki: "Bundan sonra Allah seninle ne yapar ey İbnu'l-Hattâb!" Bunun üzerine Cibrîl inerek Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem): "Allah, Ömer'e merhamet olarak, Hafsa'yı geri döndürmeni emrediyor" dedi.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Amr b. Sâlih el-Hadramî'yi tanımıyorum. Diğer ravileri güvenilirdir.[1]

١٥٣٣٢ - حَدَّثَنَا الْمُنْذِرُ بْنُ الْوَلِيدِ الْجَارُودِيُّ ، قَالَ : نا أَبِي ، قَالَ : نا الْحَسَنُ بْنُ أَبِي جَعْفَرٍ ، عَنْ عَاصِمٍ ، عَنْ زِرٍّ يَعْنِي ابْنَ حُبَيْشٍ ، عَنْ عَمَّارِ بْنِ يَاسِرٍ ، قَالَ : لَمَّا طَلَّقَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَفْصَةَ ، أَتَاهُ جِبْرِيلُ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ : رَاجِعْ حَفْصَةَ فَإِنَّهَا صَوَّامَةٌ قَوَّامَةٌ ، وَإِنَّهَا زَوْجَتُكَ فِي الْجَنَّةِ "

رواه البزار والطبراني إلا أنه قال : أراد رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَفْصَةَ ، أَتَاهُ جِبْرِيلُ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ : رَاجِعْ حَفْصَةَ فَإِنَّهَا صَوَّامَةٌ قَوَّامَةٌ ، وَإِنَّهَا زَوْجَتُكَ فِي الْجَنَّةِ "

وفي إسناديهما الحسن بن أبي جعفر وهو ضعيف

15332- Ammâr b. Yâsir dedi ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hafsa'yı boşadığı zaman, Cibrîl kendisine gelerek: "Hafsa'yı geri döndür. Çünkü o, nafile oruç tutan, gece namazı kılan biridir ve Cennet'te de eşindir" dedi.

★Bezzâr ve şu ifadelerle Taberânî rivayet etti: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hafsa'yı boşamak istedi. Cibrîl kendisine gelerek: "Onu boşama. Çünkü o, nafile oruç tutan, gece namazı kılan biridir ve Cennet'te de eşindir" dedi.

İkisinin de isnâdında Hasan b. Ebî Câfer vardır ve zayıftır.[2]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (23/188) rivayet etti.

[2] Bezzâr (2668) ve Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (23/188) rivayet etti. Bezzâr dedi ki: "Bu hadisin Ammâr'dan, sadece bu isnâdla rivayet edildiğini biliyoruz."

١٥٣٣٣ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ خَالِدِ بْنِ حَيَّانَ ، قَالَ : نا مُوسَى بْنُ أَبِي سَهْلٍ الْمِصْرِيُّ ، قَالَ : نا ابْنُ أَبِي بُكَيْرٍ الْكِرْمَانِيُّ ، قَالَ : نا شُعْبَةُ ، عَنْ قَتَادَةَ ، عَنْ أَنَسٍ ، قَالَ : طَلَّقَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَفْصَةَ ، فَاغْتَمَّ النَّاسُ مِنْ ذَلِكَ ، وَدَخَلَ عَلَيْهَا خَالُهَا عُثْمَانُ بْنُ مَظْعُونٍ ، وَأَخُوهُ قُدَامَةُ ، فَبَيْنَمَا هُمَا عِنْدَهَا ، وَهُمْ مُغْتَمِّينَ ، إِذْ دَخَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى حَفْصَةَ ، فَقَالَ : " يَا حَفْصَةُ ، أَتَانِي جِبْرِيلُ آنِفًا ، فَقَالَ : إِنَّ اللَّهَ يُقْرِئُكَ السَّلامَ ، وَيَقُولُ لَكَ : رَاجِعْ حَفْصَةَ ، فَإِنَّهَا صَوَّامَةٌ قَوَّامَةٌ ، وَهِيَ زَوْجَتُكَ فِي الْجَنَّةِ "

رواه الطبراني في الأوسط وفيه جماعة لم أعرفهم.

15333- Enes bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hafsa'yı boşadı. Bu sebeple müslümanlar çok üzüldü. Hafsa'nın yanına dayısı Osmân b. Maz'ûn ve kardeşi Kudâme girdiler. Onlar yanında üzgün bir şekilde otururken Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Hafsa'nın yanına girdi ve şöyle buyurdu: *"Ey Hafsa! Demin bana Cibrîl geldi ve dedi ki: Allah sana selam söylüyor ve diyor ki: Hafsa'yı geri döndür. Çünkü o, nafile oruç tutan, gece namazı kılan biridir ve Cennet'te de eşindir."*

★Taberânî rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٥٣٣٤ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثَنَا حَجَّاجُ بْنُ الْمِنْهَالِ ، ثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ ، ثَنَا أَبُو عِمْرَانَ الْجَوْنِيُّ ، عَنْ قَيْسِ بْنِ يَزِيدَ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طَلَّقَ حَفْصَةَ تَطْلِيقَةً فَأَتَاهَا خَالاهَا قُدَامَةُ وَعُثْمَانُ ابْنَا مَظْعُونٍ ، فَقَالَتْ : وَاللَّهِ مَا طَلَّقَنِي عَنْ شِبَعٍ ، فَجَاءَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَدَخَلَ ، فَتَجَلْبَبَتْ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " أَتَانِي جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلامُ ، فَقَالَ : رَاجِعْ حَفْصَةَ فَإِنَّهَا صَوَّامَةٌ قَوَّامَةٌ ، وَإِنَّهَا زَوْجَتُكَ فِي الْجَنَّةِ "

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح

15334- Kays b. Yezîd bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hafsa'yı bir talakla boşadı. Hafsa'nın yanına dayısı Osmân b. Maz'ûn ve

---

1 Taberânî, *el-Mu'cemu'l-Evsat*'ında (151), kısa metinle Ebû Ya'lâ (1060) ve Ebû Mansûr Abdurrahman b. Asâkir, *Kitâbu'l-Erbaîn fi menâkib Ümmahati'l-mü'minîn* isimli kitabında (91) rivayet etti ve dedi ki: "Bu hadis, Katâde b. el-Hattâb b. Di'âme b. Katâde'den rivayet edilen hasen bir hadistir. Bu hadis ondan, Enes zikredilmeden, *mevkûf* olarak nakledilmiştir. Mevkûf olan rivayeti, İbn Sa'd'ın *Tabakât*'ında (8/84) mevcuttur. İbn Asâkir'in *Tarih*'ine (169) ("es-Sîretu-Nebeviyye" bölümü) bakınız. Taberânî dedi ki: "Bu hadisi Şu'be'den sadece Yahya b. Ebî Bukeyr nakletmiştir. Bunda Mûsa b. Ebî Sehl yalnız kalmıştır."

Kudâme b. Maz'ûn geldiler. Hafsa onlara dedi ki: "Vallahi Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) beni, benden bıktığı için boşamadı" dedi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) gelip yanlarına girince, Hafsa çarşafını örttü. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Cibrîl geldi ve dedi ki: Hafsa'yı geri döndür. Çünkü o, nafile oruç tutan, gece namazı kılan biridir ve Cennet'te de eşindir"* buyurdu.

★Taberânî rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٥٣٣٥ – حَدَّثَنَا أَبو زُرْعَةَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَمْرٍو ، قَالَ : ثنا الْحَارِثُ بْنُ مِسْكِينٍ ، ثنا ابْنُ وَهْبٍ ، عَنْ مَالِكِ بْنِ أَنَسٍ ، قَالَ : " تُوُفِّيَتْ حَفْصَةُ عَامَ فُتِحَتْ إِفْرِيقِيَّةُ ، وَمَاتَتْ وَمَرْوَانُ عَلَى الْمَدِينَةِ "

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح.

15335- Mâlik b. Enes bildiriyor: "Hafsa, Afrika fethedildiği yıl vefat etti. Öldüğü zaman Mervân, Medine valisiydi."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

١٥٣٣٦ – وَعَنْ زَيْدِ بْنِ أَبِي حَبِيبٍ قَالَ : غَزَا مُعَاوِيَةُ بْنُ خُدَيْجٍ إِفْرِيْقِيَّةَ ثَلاَثَ مَرَّاتٍ فَالْأُولَى سَنَةَ أَرْبَعٍ وَثَلاَثِيْنَ وَالثَّانِيَةُ سَنَةُ أَرْبَعِيْنَ وَالثَّالِثَةُ سَنَةُ خَمْسِيْنَ"

رواه الطبراني وإسناده حسن.

15336- Yezîd b. Ebî Habîb dedi ki: "Muâviye b. Hadîc, Afrika'ya üç defa gazaya çıktı. Birincisi, otuz dört yılında oldu. İkincisi, kırk yılında oldu. Üçüncüsü ise elli yılında oldu.

★Taberânî rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[3]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (18/365) Kays b. Zeyd'den rivayet etti. Ezdî, Kays'ı zayıf bulmuştur. Ebû Hâtim ise meçhul olduğunu söyledi. Osmân b. Maz'ûn, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Hafsa'yla evlenmesinden önce vefat etti. *el-İsâbe*'ye (3/282) bakınız.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (23/ 188) rivayet etti.

[3] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (23/ 189) rivayet etti. Ravilerden İbn Lehîa zayıftır.

(بَابٌ فَضْلِ أُمِّ سَلَمَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا)

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Hanımı Ümmü Seleme'nin Fazileti

١٥٣٣٧ - قال الطبراني : أُمُّ سَلَمَةَ وَاسْمُهَا هِنْدُ بِنْتُ أَبِي أُمَيَّةَ بْنِ حُذَيْفَةَ بْنِ الْمُغِيرَةِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ مَخْزُومِ بْنِ يَقْظَةَ بْنِ مُرَّةَ بْنِ كَعْبِ بْنِ لُؤَيِّ بْنِ غَالِبٍ حَدَّثَنَا بِهَذِهِ النِّسْبَةِ عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ

قَالَ : ثنا الزُّبَيْرُ بْنُ بَكَّارٍ ، " وَكَانَتْ أُمُّ سَلَمَةَ قَبْلَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عِنْدَ أَبِي سَلَمَةَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الأَسَدِ ، فَوَلَدَتْ لَهُ سَلَمَةَ ، وَعُمَرَ ، وَزَيْنَبَ ، ثُمَّ تُوُفِّيَ عَنْهَا فَخَلَفَ عَلَيْهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "

15337- Taberânî der ki: Ümmü Seleme'nin ismi, Hind binti Ebî Umeyye Huzeyfe b. el-Muğîre b. Abdillah b. Ömer b. Mahzûm b. Yakaza b. Murra b. Ka'b b. Lüey b. Ğâlib'tir. Bu nesebi bize, Ali b. Abdulazîz bildirdi.

Zübeyr b. Bekkâr dedi ki: "Ümmü Seleme, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile evlenmeden önce Ebû Seleme Abdullah b. Abdilesed ile evliydi. Ondan Seleme, Ömer ve Zeyneb isimli çocukları oldu. Sonra Ebû Seleme vefat etti ve Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onunla evlendi."

١٥٣٣٨ - حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الْمَعْمَرِيُّ ، وَمُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ الصَّائِغُ وَعَبْدَانُ بْنُ أَحْمَدَ ، قَالُوا : ثنا مُحَمَّدُ بْنُ بَكَّارٍ الْعَيْشِيُّ ، ثنا أَبُو قُتَيْبَةَ ، عَنْ إِسْرَائِيلَ بْنِ يُونُسَ ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ ، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ ، عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ أَتَاهَا فَلَفَّ رِدَاءَهُ وَوَضَعَهُ عَلَى أُسْكُفَّةِ الْبَابِ وَاتَّكَأَ عَلَيْهِ ، وَقَالَ : " هَلْ لَكِ يَا أُمَّ سَلَمَةَ ؟ " ، قَالَتْ : إِنِّي امْرَأَةٌ شَدِيدَةُ الْغَيْرَةِ ، وَأَخَافُ أَنْ يَبْدُوَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنِّي مَا يَكْرَهُ ، فَانْصَرَفَ ثُمَّ عَادَ ، وَقَالَ : " هَلْ لَكِ يَا أُمَّ سَلَمَةَ ؟ ، إِنْ كَانَ بِكِ الزِّيَادَةَ فِي صَدَاقِكِ زِدْنَا " ، فَعَادَتْ لِقَوْلِهَا ، فَقَالَتْ أُمُّ عَبْدٍ : يَا أُمَّ سَلَمَةَ ، تَدْرِينَ مَا تَتَحَدَّثُ بِهِ نِسَاءُ قُرَيْشٍ ؟ تَقُلْنَ إِنَّ أُمَّ سَلَمَةَ إِنَّمَا رَدَّتْ مُحَمَّدًا لأَنَّهَا أَرَادَتْ شَابًّا مِنْ قُرَيْشٍ أَحْدَثَ مِنْهُ سِنًّا وَأَكْثَرَ مَالا ، قَالَتْ : فَأَتَتْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَتَزَوَّجَهَا"

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح قلت : وقد تقدم في فضل أهل البيت أن النبي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قال لها : " إنك على خير "

15338- Ümmü Seleme bildiriyor: Resulullah (sallallahu aleyhi vesellem), Ümmü Seleme'nin yanına gitti, ridâsını katlayıp kapının direğine koydu ve kapıya dayanarak: *"Benimle evlenir misin, ey Ümmü Seleme?"* diye sordu. Ümmü Seleme: "Ben çok kıskanç bir kadınım, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) hoşuna gitmeyecek bir davranış yapmaktan korkarım" karşılığını verdi. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) gitti. Sonra geri dönerek buyurdu ki: *"Benimle evlenir misin, ey Ümmü Seleme? Eğer fazla mehir istiyorsan, sana fazla mehir veririz."* Ümmü Seleme ise daha önce söylediklerini tekrar etti.

Ümmü Abd dedi ki: "Ey Ümmü Seleme! Kureyş kadınlarının, senin hakkında ne dediklerini biliyor musun? «Ümmü Seleme, Kureyş'ten, daha genç ve daha zengin birisiyle evlenmek için Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) evlenme teklifini reddetti» diyorlar." Bunun üzerine Ümmü Seleme, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) gidip evlenme teklifini kabul etti ve O'nunla (sallallahu aleyhi vesellem) evlendi.

★Taberânî rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

Derim ki: Ehl-i Beyt'in faziletleri bölümünde, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Ümmü Seleme'ye: *"Sen hayır üzeresin"* buyurduğunu nakletmiştik.

١٥٣٣٩ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ الْمَدِينِيُّ فُسْتُقَةُ ، ثنا دَاوُدُ بْنُ رُشَيْدٍ ، عَنِ الْهَيْثَمِ بْنِ عَدِيٍّ ، قَالَ : أَوَّلُ مَنْ هَلَكَ مِنْ أَزْوَاجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ زَيْنَبُ بِنْتُ جَحْشٍ ، هَلَكَتْ فِي خِلافَةِ عُمَرَ ، وَآخِرُ مَنْ هَلَكَ مِنْهُنَّ أُمُّ سَلَمَةَ ، هَلَكَتْ زَمَنَ يَزِيدَ بْنِ مُعَاوِيَةَ سَنَةَ ثِنْتَيْنِ وَسِتِّينَ"

رواه الطبراني ورجاله ثقات.

15339- Heysem b. Adiy dedi ki: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) hanımları arasında ilk vefat eden, Zeyneb binti Cahş'tır. Ömer'in hilafeti zamanında vefat etti. En son vefat eden ise Ümmü Seleme'dir. 62 yılında, Yezîd b. Muâviye zamanında vefat etti."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.

(بَابٌ مَا جَاءَ فِي سَوْدَةَ بِنْتُ زَمْعَةَ زَوْجُ النَّبِي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Hanımı Sevde Binti Zem'a'nın Menkıbeleri

١٥٣٤٠ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عِيسَى بْنُ شَيْبَةَ الْمِصْرِيُّ ، قَالَ : حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ الأُمَوِيُّ ، قَالَ : حَدَّثَنَا أَبِي ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو ، عَنْ يَحْيَى بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ حَاطِبٍ ، عَنْ عَائِشَةَ ، قَالَتْ : " تَزَوَّجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَوْدَةَ بِنْتَ زَمْعَةَ ، فَجَاءَ أَخُوهَا مِنَ الْحَجِّ عَبْدُ بْنُ زَمْعَةَ ، فَجَعَلَ يَحْثُو عَلَى رَأْسِهِ التُّرَابَ ، فَلَمَّا أَسْلَمَ ، قَالَ : إِنِّي لَسَفِيهٌ يَوْمَ أَحْثُو عَلَى رَأْسِي التُّرَابَ أَنْ تَزَوَّجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَوْدَةَ "

رواه الطبراني ورجاله ثقات . وقد تقدمت رواية أحمد له في مناقب عائشة رضي الله عنها.

15340- Hz. Âişe der ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Sevde binti Zem'a ile evlendikten sonra kardeşi Abdullah b. Zem'a hacdan geldi ve başına toprak saçmaya başladı. Abdullah, müslüman olduğu zaman şöyle derdi: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Sevde'yle evlendiği zaman, başıma toprak serptiğimde ne kadar akılsızmışım."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.

Ahmed'in bu hadisi rivayeti, Âişe'nin menkıbeleri anlatılırken geçmişti.[1]

١٥٣٤١ - حَدَّثَنَا الْقَاسِمُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَهْدِيٍّ الأَخْمِيمِيُّ الْمِصْرِيُّ ، ثنا عَمِّي مُحَمَّدُ بْنُ مَهْدِيٍّ ، ثنا صَدَقَةُ بْنُ خَالِدٍ ، حَدَّثَنَا يُونُسُ ، عَنِ الزُّهْرِيِّ ، عَنْ أَبِي أُمَامَةَ بْنِ سَهْلِ بْنِ حُنَيْفٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ ثُمَّ " تَزَوَّجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَوْدَةَ بِنْتَ زَمْعَةَ وَكَانَتْ قَبْلَهُ تَحْتَ السَّكْرَانِ بْنِ عَمْرٍو أَخِي بَنِي عَامِرِ بْنِ لُؤَيٍّ "

رواه الطبراني وفيه القاسم بن عبد الله بن مهدي وهو ضعيف وقد وثق وبقية رجاله ثقات.

15341- Sehl b. Huneyf bildiriyor: Sonra, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Sevde bint Zem'a ile evlendi. Sevde, daha önce, Âmir b. Lüey oğullarından Sekrân b. Amr ile evliydi.

★Taberânî rivayet etti: Ravilerden Kâsım b. Abdillah b. Mehdî zayıftır. Güvenilir olduğunu söyleyenler de vardır. Diğer ravileri güvenilirdir.[2]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde uzun bir şekilde rivayet etti. (4/ 30-31)

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (24/30, 5588) rivayet etti. Uzun bir metinle rivayet etti.

١٥٣٤٢ - حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الدَّبَرِيُّ ، عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ ، عَنِ الثَّوْرِيِّ ، عَنْ جَابِرٍ ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَابِطٍ ، قَالَ : " أَرَادَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِرَاقَ سَوْدَةَ فَدَعَا أَبَا بَكْرٍ وَعُمَرَ لِيُشْهِدَهُمَا عَلَى طَلاقِهَا ، فَقَالَتْ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، مَا بِي رَغْبَةٌ فِي الدُّنْيَا إِلا لأُحْشَرَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي أَزْوَاجِكَ ، فَيَكُونَ لِي مِنَ الثَّوَابِ مَا لَهُنَّ "

رواه الطبراني مرسلا وفيه جابر الجعفي وهو ضعيف.

15342- Abdurrahman b. Sâbıt dedi ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Sevde'yi boşamak istedi. Ebû Bekr ve Ömer'i, boşarken şahit tutmak için çağırdı. Sevde dedi ki: "Yâ Resûlallah! Benim dünyada, kıyamet günü senin hanımların arasında dirilmekten ve onlara verilen mükâfatın bana da verilmesinden başka bir dileğim yoktur."

★Taberânî mürsel olarak rivayet etti. Ravilerden Câbir el-Cu'fî zayıftır.

١٥٣٤٣ - حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ ، عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ ، عَنْ أَبِي حَنِيفَةَ ، عَنِ الْهَيْثَمِ ، أَوْ أَبِي الْهَيْثَمِ ، " شَكَّ أَبُو بَكْرٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طَلَّقَ سَوْدَةَ تَطْلِيقَةً ، فَجَلَسَتْ فِي طَرِيقِهِ ، فَلَمَّا مَرَّ سَأَلَتْهُ الرَّجْعَةَ وَأَنْ تَهَبَ قَسَمَهَا مِنْهُ لأَيِّ أَزْوَاجِهِ شَاءَ ، رَجَاءَ أَنْ تُبْعَثَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ زَوْجَتَهُ ، فَرَاجَعَهَا وَقَبِلَ ذَلِكَ مِنْهَا"

رواه الطبراني وفي إسناده ضعف.

15343- Heysem veya Ebû Heysem bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Sevde'yi bir talakla boşadı. Ona uğradığı zaman, kendisini geri döndürmesini ve (geri döndürmesi halinde) kendi sırasını (gününü) diğer hanımlarından herhangi birine vereceğini söyledi. Bununla, kıyamet günü hanımı olarak haşrolunmayı temenni ettiğini söyledi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) söylediklerini kabul edip onu (nikahına) geri döndürdü.

★Taberânî rivayet etti, isnâdında zayıflık vardır.[1]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (24/33) rivayet etti. Ravilerin içinde Ebû Hanîfe en-Nu'mân (İmâm-ı Âzam) vardır.

(بَابٌ مَا جَاءَ فِي زَيْنَبِ بِنْتُ جَحْشٍ رَضِيَ اللهُ عَنهَا – زَوْجُ النَّبِي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Hanımı Zeyneb Binti Cahş'ın Menkıbeleri

١٥٣٤٤ – حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِسْحَاقَ التُّسْتَرِيُّ ، ثنا الْحُسَيْنُ بْنُ أَبِي السَّرِيِّ الْعَسْقَلانِيُّ ، ثنا الْحَسَنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ أَعْيَنَ الْحَرَّانِيُّ ، ثنا حَفْصُ بْنُ سُلَيْمَانَ ، عَنِ الْكُمَيْتِ بْنِ زَيْدٍ الأَسَدِيِّ ، قَالَ : حَدَّثَنِي مَذْكُورٌ مَوْلَى زَيْنَبَ بِنْتِ جَحْشٍ ، عَنْ زَيْنَبَ بِنْتِ جَحْشٍ ، قَالَتْ : خَطَبَنِي عِدَّةٌ مِنْ قُرَيْشٍ ، فَأَرْسَلْتُ أُخْتِي حَمْنَةَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَسْتَشِيرُهُ ، فَقَالَ لَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " أَيْنَ هِيَ مِمَّنْ يُعَلِّمُهَا كِتَابَ رَبِّهَا وَسُنَّةَ نَبِيِّهَا ؟ " ، قَالَتْ : وَمَنْ هُوَ يَا رَسُولَ اللَّهِ ؟ ، قَالَ : " زَيْدُ بْنُ حَارِثَةَ ؟ " ، قَالَ : فَغَضِبَتْ حَمْنَةُ غَضَبًا شَدِيدًا ، وَقَالَتْ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، أَتُزَوِّجُ بِنْتَ عَمَّتِكَ مَوْلاكَ ؟ ، قَالَتْ : جَاءَتْنِي فَأَعْلَمَتْنِي فَغَضِبْتُ أَشَدَّ مِنْ غَضَبِهَا ، وَقُلْتُ أَشَدَّ مِنْ قَوْلِهَا ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ : ﴿وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ﴾ ، قَالَتْ : فَأَرْسَلْتُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَقُلْتُ : إِنِّي اسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَأُطِيعُ اللَّهَ وَرَسُولَهُ ، افْعَلْ مَا رَأَيْتَ ، فَزَوَّجَنِي زَيْدًا ، وَكُنْتُ أَرْثِي عَلَيْهِ ، فَشَكَانِي إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَعَاتَبَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، ثُمَّ عُدْتُ فَأَخَذْتُهُ بِلِسَانِي ، فَشَكَانِي إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " أَمْسِكْ عَلَيْكَ زَوْجَكَ وَاتَّقِ اللَّهَ " ، فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، أَنَا أُطَلِّقُهَا ، قَالَتْ : فَطَلَّقَنِي ، فَلَمَّا انْقَضَتْ عِدَّتِي لَمْ أَعْلَمْ إِلا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ دَخَلَ عَلَيَّ بِبَيْتِي وَأَنَا مَكْشُوفَةُ الشَّعْرِ ، فَقُلْتُ : إِنَّهُ أَمْرٌ مِنَ السَّمَاءِ ، فَقُلْتُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ بِلا خِطْبَةٍ وَلا إِشْهَادٍ ؟ ، فَقَالَ : " اللَّهُ الْمُزَوِّجُ وَجِبْرِيلُ الشَّاهِدُ "

رواه الطبراني وفيه حفص بن سليمان وهو متروك وفيه توثيق لين.

15344- Zeyneb binti Cahş bildiriyor: Beni, Kureyş'ten birkaç kişi istedi. Kızkardeşim Hamne'yi Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) gönderip onun fikrini sordum. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), ona: *"Kendisi nerede, kendisine Allah'ın Kitab'ını ve Resûlullah'ın sünnetini öğretecek kişi nerede?"* karşılığını verdi. Hamne: "O kimdir yâ Resûlallah!" deyince: *"Zeyd b. Hârise'dir"* buyurdu.

Hamne çok kızdı ve: "Yâ Resûlallah! Halanın kızını senin kölenle mi evlendireceksin?" dedi. Zeyneb dedi ki: Hamne gelip bana olanları

anlattığında, ben Hamne'den daha çok kızdım ve aynı tepkiyi verdim. O zaman Allah şu âyeti indirdi: **"Allah ve Peygamber'i bir şeye hükmettiği zaman, inanan erkek ve kadına artık işlerinde başka yolu seçmek yaraşmaz."** (Ahzâb Sur. 36) Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) haber gönderip: "Ben Allah'a istiğfar edip, Allah'a ve Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) itaat ediyorum. Sen nasıl istersen öyle yap" dedim.

Beni Zeyd ile evlendirdi. Ben kendimi ondan (Zeyd'den) üstün görüyordum. Beni Resûlulllah'a (sallallahu aleyhi vesellem) şikâyet etti. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bu yüzden beni azarladı. Sonra Zeyd'e geri döndüm. Bu sefer sözlerimle ona eziyet etmeye başladım. (Yine beni Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) şikâyet etti.) Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) Zeyd'e: *"Eşini tut, boşama. Allah'tan kork!"* buyurdu. Zeyd: "Yâ Resûlallah! Ben onu boşayacağım" dedi.

Zeyneb dedi ki: Bunun üzerine beni boşadı. İddetim bitince birden Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) başım açıkken yanıma girdi. Ben, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bunu kendisine gelen vahiyle yapmıştır, diye düşünüp: "Yâ Resûlallah! Nişan ve şahit olmadan mı evleneceğiz?" deyince Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Bizi evlendiren Allah'tır ve şahidimiz de Cibrîl'dir"* buyurdu.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Hafs b. Süleyman metrûktur. Güvenilir bulunmuştur, ama kimilerince hadiste gevşektir.[1]

١٥٣٤٥ - حَدَّثَنَا الْقَاسِمُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَهْدِيٍّ الأَخْمِيمِيُّ الْمِصْرِيُّ ، حَدَّثَنَا عَمِّي مُحَمَّدُ بْنُ مَهْدِيٍّ ، ثنا عَنْبَسَةُ بْنُ خَالِدٍ ، عَنْ يُونُسَ ، عَنِ الزُّهْرِيِّ ، عَنْ أَبِي أُمَامَةَ بْنِ سَهْلِ بْنِ حُنَيْفٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : " ثُمَّ تَزَوَّجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ زَيْنَبَ بِنْتَ جَحْشٍ وَكَانَتْ قَبْلَهُ تَحْتَ زَيْدِ بْنِ حَارِثَةَ "

رواه الطبراني عن شيخه القاسم بن عبد الله بن مهدي وهو ضعيف وقد وثق وبقية رجاله ثقات.

15345- Sehl b. Huneyf bildiriyor: Sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Zeyneb binti Cahş ile evlendi. Zeyneb, daha önce Zeyd b. Hârise ile evliydi.

★Taberânî, hocası Kâsım b. Abdillah b Mehdî'den rivayet etti. O da zayıftır. Güvenilir olduğunu söyleyenler de vardır. Diğer ravileri güvenilirdir.[2]

١٥٣٤٦ - حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي أُسَامَةَ الْحَلَبِيُّ ، ثنا حَجَّاجُ بْنُ أَبِي مَنِيعٍ الرُّصَافِيُّ ، حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي الزِّنَادِ ، عَنِ الزُّهْرِيِّ ، قَالَ : تَزَوَّجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ زَيْنَبَ بِنْتَ

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (24/ 39-40) rivayet etti. Yine ravilerden Hüseyn b. Ebi's-Serî zayıftır.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (24/ 38) rivayet etti.

جَحْشِ بْنِ رِئَابِ بْنِ أَسَدِ بْنِ خُزَيْمَةَ ، وَأُمُّهَا أُمَيْمَةُ بِنْتُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ بْنِ هَاشِمٍ عَمَّةُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " وَهِيَ أَوَّلُ نِسَاءِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تُوُفِّيَتْ "

رواه الطبراني مرسلا ورجاله ثقات.

15346- Zührî bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Zeyneb binti Cahş b. Riâb (İbn Esed) b. Huzeyme ile evlendi. Zeyneb'in annesi, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) halası, Umeyme binti Abdilmuttalib b. Hâşim'dir." Zeyneb, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) hanımları arasında ilk vefat edendir."

★Taberânî mürsel olarak rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.

١٥٣٤٧ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ نُمَيْرٍ ، ثنا يُونُسُ بْنُ بُكَيْرٍ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَاقَ ، قَالَ : " هَاجَرَ مِنْ بَنِي أَسَدٍ مِنْ نِسَائِهِمْ زَيْنَبُ بِنْتُ جَحْشٍ وَنِسْوَةٌ ' فَذَكَرَهُنَّ"

رواه الطبراني ورجاله إلى قائله ثقات.

15347- Muhammed b. İshâk dedi ki: "Esed oğulları kadınlarından Zeyneb binti Cahş ve bazı kadınlar hicret ettiler." Ravi kadınların ismini saydı.

★Taberânî rivayet etti. Ravileri hadisi söyleyen kişiye kadar güvenilirdir.[1]

١٥٣٤٨ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الْحُلْوَانِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ خَالِدِ بْنِ عَثْمَةَ ، حَدَّثَنِي مُوسَى بْنُ يَعْقُوبَ ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْمُنِيبِ ، عَنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ سُلَيْمَانَ بْنِ أَبِي حَثْمَةَ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَاءَ بَيْتَ زَيْدِ بْنِ حَارِثَةَ فَاسْتَأْذَنَ ، فَأَذِنَتْ لَهُ زَيْنَبُ وَلَا خِمَارَ عَلَيْهَا ، فَأَلْقَتْ كُمَّ دِرْعِهَا عَلَى رَأْسِهَا ، فَسَأَلَهَا عَنْ زَيْدٍ ، فَقَالَتْ : ذَهَبَ قَرِيبًا يَا رَسُولَ اللَّهِ ، فَقَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَهُ هَمْهَمَةٌ ، قَالَتْ زَيْنَبُ : فَاتَّبَعْتُهُ ، فَسَمِعْتُهُ يَقُولُ : " تَبَارَكَ مُصَرِّفُ الْقُلُوبِ " فَمَا زَالَ يَقُولُهَا حَتَّى تَغَيَّبَ"

رواه الطبراني مرسلا وبعضه عن أم سلمة كما تراه ورجاله وثقوا وفي بعضهم ضعف.

15348- Ebû Bekr b. Süleymân b. Ebî Hasme bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Zeyd b. Hârise'nin evine gelip girmek için izin istedi. Zeyneb'in başında örtü yoktu. Girmesi için izin verdi ve

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (24/ 37) rivayet etti.

gömleğinin kolunu başına örttü. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Zeyd'i sordu. Zeyneb: "Yakın bir yere gitti, yâ Resûlallah!" dedi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), bir şeyler mırıldanarak dönüp gitti. Zeyneb dedi ki: "Onun peşinden gittim. Şöyle dediğini duydum: «*Kalbleri evirip çeviren Allah'ı tenzih ederim.*» Gözden kaybolana kadar bu sözleri söylemeye devam etti."

★Taberânî mürsel olarak rivayet etti. Ravileri güvenilir sayılmıştır. Bazılarında zayıflık vardır.[1]

١٥٣٤٩ - حَدَّثَنَا جَعْفَرٌ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ، عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ، عَنْ أَنَسٍ قَالَ : بَنَى رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِزَيْنَبَ بِنْتِ جَحْشٍ . فَذَكَرَ حَدِيثَ الْوَلِيمَةِ إِلَى أَنْ قَالَ : وَإِنَّ زَيْنَبَ لَجَالِسَةٌ فِي جَنْبِ الْبَيْتِ. قَالَ : وَكَانَتْ الْمَرْأَةُ قَدْ أُعْطِيَتْ جَمَالاً وَكَانَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَدِيْدَ الْحَيَاءِ . فَذَكَرَ الْحَدِيْثَ".

رواه أبو يعلى ورجاله رجال الصحيح.

15349- Enes, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Zeyneb ile evlendiğini söyledikten sonra hadisi, "Zeyneb evin yanında oturuyordu" kısmına kadar zikretti ve dedi ki: "Zeyneb güzel bir kadındı. Resûlullah da (sallallahu aleyhi vesellem) çok çekingendi." —Hadis aslında devam ediyor.—

★Ebû Ya'lâ rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

١٥٣٥٠ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ الْحَسَنِ الْحَرَّانِيُّ ، ثنا يَحْيَى بْنُ عَبْدِ اللهِ الْبَابْلُتِّيُّ ، ثنا صَفْوَانُ بْنُ عَمْرٍو ، عَنْ رَاشِدِ بْنِ سَعْدٍ ، قَالَ : دَخَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْزِلَهُ وَمَعَهُ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ فَإِذَا هُوَ زَيْنَبُ بِنْتُ جَحْشٍ تُصَلِّي وَهِيَ فِي صَلاتِهَا تَدْعُو ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِنَّهَا لأَوَّاهَةٌ"

رواه الطبراني وإسناده منقطع وفيه يحي بن عبد الله البابلي وهو ضعيف.

15350- Râşid b. Sa'd bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Ömer b. el-Hattâb ile evine girdi. Zeyneb binti Cahş'ı namaz kılarken ve namazında dua ederken gördü. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Zeyneb, çok duygulu birisidir"* buyurdu.

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (24/ 44) rivayet etti. Ravilerden Muhammed b. Hâlid b. Ismet dürüsttür, ama hata ederdi. Mûsa b. Ya'kûb ise ezberi kötü olan biridir. Abdurrahman b. el-Munîb hakkında ise bilgi yoktur.

[2] Ebû Ya'lâ (3918) uzun bir şekilde rivayet etti.

★Taberânî rivayet etti, senedinde kopukluk vardır. Ravilerden Yahyâ b. Abdillah el-Bâbullutî zayıftır.[1]

١٥٣٥١ - حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرٍ، حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ، قَالَ: حَدَّثَتْنِي أُمُّ الأَسْوَدِ، عَنْ مُنْيَةَ، عَنْ أَبِي بُرْزَةَ قَالَ : كَانَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تِسْعُ نِسْوَةٍ فَقَالَ يَوْماً : خَيْرُكُنَّ أَطْوَلُكُنَّ يَداً. فَقَامَتْ كُلُّ وَاحِدَةٍ تَضَعُ يَدَهَا عَلَى الجِدَارِ فَقَالَ : " لَسْتُ أَعْنِي هَذَا وَلَكِنْ أَصْنَعُكُنَّ يَدَيْنِ "

رواه أبو يعلى وإسناده حسن لأنه يعتضد بما يأتي.

15351- Ebû Berze bildiriyor: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) dokuz hanımı vardı. Birgün dedi ki: *"Sizin en hayırlınız, eli en uzun olanınızdır."* Hanımlarının hepsi ellerinin uzunluğunu görmek için duvara dayadılar. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ise: *"Ben bunu kasdetmiyorum. Ben en cömert olanınızı kastediyorum"* buyurdu.

★Ebû Ya'lâ rivayet etti. Senedi hasendir. Çünkü gelecek hadis bunu destekliyor.[2]

١٥٣٥٢ - حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ ، قَالَ : نا فُدَيْكُ بْنُ سُلَيْمَانَ ، قَالَ : حَدَّثَنَا مَسْلَمَةُ بْنُ عُلَيٍّ ، عَنِ الأَوْزَاعِيِّ ، عَنِ الزُّهْرِيِّ ، عَنْ يَزِيدَ بْنِ الأَصَمِّ ، عَنْ مَيْمُونَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَرَضِيَ عَنْهَا ، قَالَتْ : دَخَلَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَنَحْنُ جُلُوسٌ ، فَقَالَ : " أَوَّلُكُنَّ تَرِدُ عَلَيَّ الْحَوْضَ أَطْوَلُكُنَّ يَدًا " ، فَجَعَلْنَا نَقْدِرُ أَذْرُعَنَا أَيَّتُنَا أَطْوَلُ يَدًا ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " لَيْسَ ذَاكَ أَعْنِي ، إِنَّمَا أَعْنِي أَصْنَعَكُنَّ يَدًا "

رواه الطبراني في الأوسط وفيه مسلمة بن علي وهو ضعيف.

15352- Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) hanımı Meymûne bildiriyor: Biz otururken Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) yanımıza girdi ve dedi ki: *"Sizden, Havz'a, yanıma gelecek ilk kişi eli uzun olanınızdır."* Biz hangimizin eli daha uzun diye kollarımızı ölçmeye başladık. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Ben bunu kastetmiyorum. Ben en cömert olanınızı kastediyorum"* buyurdu.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden Mesleme b. Ali zayıftır.

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (24/ 39) rivayet etti.

[2] Ebû Ya'lâ (7430) rivayet etti. Ravilerden Munye binti Ubeyd b. Ebî Berze'nin cerh veya ta'dîli yapılmamıştır. Eğer Munye, dedesinden dinlemişse, senedin kalan ravileri güvenilirdir.

١٥٣٥٣ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ نَصْرٍ ، وَمُحَمَّدُ بْنُ مَعْمَرٍ ، وَاللَّفْظُ لِمُحَمَّدِ بْنِ مَعْمَرٍ ، قَالا : نا وَهْبُ بْنُ جَرِيرٍ ، قَالَ : نا شُعْبَةُ ، عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَبِي خَالِدٍ ، عَنِ الشَّعْبِيِّ ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبْزَى ، أَنَّ عُمَرَ كَبَّرَ عَلَى زَيْنَبَ بِنْتِ جَحْشٍ أَرْبَعًا ، ثُمَّ أَرْسَلَ إِلَى أَزْوَاجِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ يُدْخِلُ هَذِهِ قَبْرَهَا ؟ فَقُلْنَ : مَنْ كَانَ يَدْخُلُ عَلَيْهَا فِي حَيَاتِهَا ، ثُمَّ قَالَ عُمَرُ : كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَقُولُ : " أَسْرَعُكُنَّ بِي لُحُوقًا أَطْوَلُكُنَّ يَدًا " فَكُنَّ يَتَطَاوَلْنَ بِأَيْدِيهِنَّ ، وَإِنَّمَا كَانَ ذَلِكَ لأَنَّهَا كَانَتْ صَنَاعًا تُعِينُ بِمَا تَصْنَعُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ"

رواه البزار ورجاله رجال الصحيح.

15353- Abdurrahman b. Ebzâ anlatıyor: Hz. Ömer, Zeyneb binti Cahş'ın cenaze namazını dört tekbirle kıldırdı. Sonra: "Zeyneb'i kabrine kim indirecek?" diye Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) hanımlarına haber gönderdi. Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem) hanımları: "Hayattayken onun yanına giren kişiler indirsin" dediler.

Sonra Ömer dedi ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): «*Bana en önce kavuşacak olanınız, eli en uzun olanınızdır*» buyurdu. Onlar bu söz üzerine hangilerinin elinin daha uzun olduğuna bakarlardı. Zeyneb'e eli uzun denmesinin sebebi, elinin iş yapması ve kazandığıyla Allah yolunda yardımda bulunmasıdır."

★Bezzâr rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٥٣٥٤ - حَدَّثَنَا أَبُو زُرْعَةَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَمْرٍو الدِّمَشْقِيُّ ، ثنا أَبُو نُعَيْمٍ ، ثنا سُفْيَانُ ، عَنِ ابْنِ الْمُنْذِرِ ، قَالَ : " تُوُفِّيَتْ زَيْنَبُ بِنْتُ جَحْشٍ فِي خِلافَةِ عُمَرَ "

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح.

15354- İbnu'l-Münzir bildiriyor: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) hanımı Zeyneb binti Cahş, Hz. Ömer'in hilafeti zamanında vefat etti."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

---

[1] Bezzâr (2667) rivayet etti ve dedi ki: "Değişik yollarla merfû olarak rivayet edilmiştir. Merfû olarak rivayet edenlerin en büyüğü Ömer'dir. Bu hadisi İsmâîl b. Ebî Hâlid, Şa'bî'den mürsel olarak birden çok kişi rivayet etmiştir. Şu'be, bu hadisi İbn Ebzâ'dan merfû rivayet etmiştir. Bu hadisi, Şu'be'den, Vehb b. Cerîr'den başkasının naklettiğini bilmiyoruz."

١٥٣٥٥ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحِيمِ الْبَرْقِيُّ ، ثنا عَبْدُ الْمَلِكِ بْنِ هِشَامٍ ، ثنا زِيَادٌ الْبَكَّائِيُّ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَاقَ ، قَالَ : " تُوُفِّيَتْ زَيْنَبُ بِنْتُ جَحْشٍ زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَنَةَ عِشْرِينَ "

رواه الطبراني ورجاله ثقات.

15355- Muhammed b. İshâk şöyle der: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) hanımı Zeyneb binti Cahş, (hicri) yirmi yılında vefat etti."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.[1]

١٥٣٥٦ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ نُمَيْرٍ ، ثنا وَكِيعٌ ، قَالا : ثنا إِسْمَاعِيلُ بْنُ أَبِي خَالِدٍ ، عَنِ الشَّعْبِيِّ ، " أَنَّهُ صَلَّى مَعَ عُمَرَ عَلَى زَيْنَبَ ، وَكَانَتْ أَوَّلَ نِسَاءِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَوْتًا ، وَكَانَ يُعْجِبُهُ أَنْ يُدْخِلَهَا قَبْرَهَا ، فَأَرْسَلَ إِلَى أَزْوَاجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : مَنْ يُدْخِلُهَا قَبْرَهَا ؟ فَقُلْنَ : مَنْ كَانَ يَرَاهَا فِي حَيَاتِهَا ، فَلْيُدْخِلْهَا قَبْرَهَا"

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح .

15356- Şa'bî bildiriyor: Zeyneb'in namazını Hz. Ömer kıldırdı. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) (kendisinden sonra) vefat eden ilk hanımıydı. Ömer onu kabre kimin koyacağını bilmiyordu. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) hanımlarına haber gönderip: "Onu kabre kim indirsin?" diye sordu. " Onu hayattayken gören kişiler kabre indirsin" dediler.

★Taberânî rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

(بَابٌ مَنَاقِبُ زَيْنَبَ بِنْتِ خُزَيْمَةَ الهِلاَلِيَّةِ رَضِيَ اللهُ عَنهَا زَوْجُ النَّبِي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Hanımı Zeyneb Binti Huzeyme el-Hilalîyye'nin Menkıbeleri

١٥٣٥٧ - حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ عَبْدُ اللهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي أُسَامَةَ الْحَلَبِيُّ ، ثنا حَجَّاجُ بْنُ أَبِي مَنِيعٍ الرُّصَافِيُّ ، ثنا جَدِّي عُبَيْدُ اللهِ بْنُ زِيَادٍ ، عَنِ الزُّهْرِيِّ ، قَالَ : " تَزَوَّجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ زَيْنَبَ بِنْتَ

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (24/ 38) rivayet etti.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (24/ 50) rivayet etti.

خُزَيْمَةَ ، وَهِيَ أُمُّ الْمَسَاكِينِ ، سُمِّيَتْ لِكَثْرَةِ إِطْعَامِهَا الْمَسَاكِينَ ، وَهِيَ مِنْ بَنِي هِلالِ بْنِ عَامِرِ بْنِ صَعْصَعَةَ ، وَتُوُفِّيَتْ وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَيٌّ" لَمْ تَلْبَثْ مَعَهُ إِلاَّ يَسِيرًا"

رواه الطبراني ورجاله ثقات.

15357- Zührî dedi ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Zeyneb binti Huzeyme ile evlendi. Miskinlere çok yemek verdiğinden kendisine, "Ümmü'l-Mesâkin (Yoksulların Annesi)" lakabı verildi. Zeyneb, Benî Hilâl b. Âmir b. Sa'sa'a kabilesindendir. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) hayattayken vefat etti. Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) çok az beraber yaşadı."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.

١٥٣٥٨ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ نُمَيْرٍ ، ثنا يُونُسُ بْنُ بُكَيْرٍ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَاقَ ، قَالَ : " تَزَوَّجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ زَيْنَبَ بِنْتَ خُزَيْمَةَ الْهِلالِيَّةَ أُمَّ الْمَسَاكِينِ ، كَانَتْ قَبْلَهُ عِنْدَ الْحُصَيْنِ ، أَوْ عِنْدَ الطُّفَيْلِ بْنِ الْحَارِثِ ، مَاتَتْ بِالْمَدِينَةِ أَوَّلَ نِسَائِهِ مَوْتًا "

رواه الطبراني ورجاله ثقات.

15358- Muhammed b. İshâk bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), miskinlerin annesi, Zeyneb binti Huzeyme ile evlendi. Zeyneb, daha önce, Husayn (veya Tufayl) b. el-Hâris ile evliydi. Medine'de vefat etti. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) vefat eden ilk hanımıydı.

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.[1]

(بَابٌ مَنَاقِبُ مَيْمُونَةَ بِنْتِ الحَارِثِ زَوْجِ النَّبِي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَرَضِيَ عَنْهَا)

Resûlullah'ın Hanımı Meymûne Binti'l-Hâris'in Menkıbeleri

١٥٣٥٩ – حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي أُسَامَةَ ، ثنا حَجَّاجُ بْنُ أَبِي مَنِيعٍ الرُّصَافِيُّ ، ثنا جَدِّي عَبْدُ اللهِ بْنُ زِيَادٍ ، عَنِ الزُّهْرِيِّ ، قَالَ : " مَيْمُونَةُ بِنْتُ الْحَارِثِ بْنِ حَزْنِ بْنِ بُجَيْرِ بْنِ الْهَرَمِ بْنِ رُوَيْبَةَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ هِلالِ بْنِ عَامِرِ بْنِ صَعْصَعَةَ ، وَهِيَ الَّتِي وَهَبَتْ نَفْسَهَا لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (24/ 58) rivayet etti.

رواه الطبراني ورجاله ثقات.

15359- Zührî dedi ki: "Meymûne binti'l-Hâris b. Hazn b. Buceyr b. el-Herem b. Rueybe b. Abdillah b. Hilâl b. Âmir b. Sa'sa'a'dır. Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) evlenmek istemiştir."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.[1]

١٥٣٦٠ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا هَارُونُ بْنُ مَعْرُوفٍ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ قَالَ أَخْبَرَنِي عَمْرٌو أَنَّ بُكَيْرًا حَدَّثَهُ أَنَّ الْحَسَنَ بْنَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي رَافِعٍ حَدَّثَهُ عَنْ أَبِي رَافِعٍ أَنَّهُ قَالَ كُنْتُ فِي بَعْثٍ مَرَّةً فَقَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اذْهَبْ فَائْتِنِي بِمَيْمُونَةَ. فَقُلْتُ يَا نَبِيَّ اللَّهِ إِنِّي فِي الْبَعْثِ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَلَسْتَ تُحِبُّ مَا أُحِبُّ. قُلْتُ بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ. قَالَ اذْهَبْ فَائْتِنِي بِهَا. فَذَهَبْتُ فَجِئْتُهُ بِهَا"

رواه أحمد ورجاله رجال الصحيح غير الحسن بن علي بن أبي رافع وهو ثقة.

15360- Ebû Râfi anlatıyor: Ben bir müfrezede görevliydim. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bana: *"Git bana Meymûne'yi getir"* buyurdu. Ben: "Yâ Resûlallah! Ben şu anda bir müfrezede görev yapmaktayım" dedim. Bana: *"Sen benim sevdiğimi sevmez misin?"* buyurunca ben: "Evet, severim" dedim. Bana: *"O zaman git ve onu bana getir"* buyurdu. Bunun üzerine gidip Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) Meymûne'yi getirdim.

★Ahmed rivayet etti. Ravileri Hasan b. Ali b. Ebî Râfi dışında *Sahîh*'in ravileridir. O da güvenilirdir.[2]

١٥٣٦١ - حَدَّثَنَا الْعَبَّاسُ بْنُ الْفَضْلِ الأَسْفَاطِيُّ ، قَالَ : نا عَيَّاشُ بْنُ الْوَلِيدِ الرَّقَّامُ ، قَالَ : نا عَبْدُ الأَعْلَى ، قَالَ : نا قُرَّةُ بْنُ خَالِدٍ ، عَنْ أَبِي يَزِيدَ الْمَدِينِيِّ ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " تَزَوَّجَ مَيْمُونَةَ بِسَرِفٍ"

رواه الطبراني في الأوسط ورجاله رجال الصحيح.

15361- Enes b. Mâlik şöyle der: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Meymûne ile Serif'te (Mekke'ye yakın bir yer) evlendi."

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

1 Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (23/...) rivayet etti.

2 Ahmed (6/ 391) rivayet etti.

١٥٣٦٢ - حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ ، حَدَّثَنَا عَفَّانُ ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَاحِدِ بْنُ زِيَادٍ ، حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الأَصَمِّ ، عَنْ يَزِيدَ الأَصَمِّ ، قَالَ : ثَقُلَتْ مَيْمُونَةُ زَوْجُ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، بِمَكَّةَ وَلَيْسَ عِنْدَهَا مِنْ بَنِي أَخِيهَا ، فَقَالَتْ : " أَخْرِجُونِي مِنْ مَكَّةَ ، فَإِنِّي لا أَمُوتُ بِهَا ، إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخْبَرَنِي أَنِّي لا أَمُوتُ بِمَكَّةَ " ، قَالَ : فَحَمَلُوهَا حَتَّى أَتَوْا بِهَا سَرِفَ إِلَى الشَّجَرَةِ الَّتِي بَنَى بِهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَحْتَهَا فِي مَوْضِعِ الْقُبَّةِ ، قَالَ : فَمَاتَتْ ، فَلَمَّا وَضَعْنَاهَا فِي لَحْدِهَا أَخَذْتُ رِدَائِي فَوَضَعْتُهُ تَحْتَ خَدِّهَا فِي اللَّحْدِ ، فَأَخَذَهُ ابْنُ عَبَّاسٍ فَرَمَى بِهِ"

رواه أبو يعلى ورجاله رجال الصحيح.

15362- Yezîd b. el-Esam bildiriyor: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) hanımı Meymûne'nin Mekke'de hastalığı ağırlaştı. Yeğenlerinden yanında kimse yoktu. "Beni Mekke'den çıkarın. Ben Mekke'de ölmeyeceğim. Çünkü Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), benim Mekke'de ölmeyeceğimi söyledi" dediğinde, onu alıp Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) evlendiği Serif'te bir ağacın altına götürdüler. Orada vefat etti. Onu lahdine koyduğumuzda, ben ridâmı alıp yanağının altına koydum. Ancak İbn Abbâs, ridayı alıp attı.

★Ebû Ya'lâ rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

١٥٣٦٣ - وَعَنْ يَزِيدَ بْنِ الأَصَمِّ قَالَ : رَأَيْتُ مَيْمُونَةَ تَحْلِقُ رَأْسَهَا بَعْدَ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ لِيَزِيدَ بْنِ الأَصَمِّ فَقَالَ : أَرَاهَا تَبْتَذِلُ"

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح غير عقبة بن وهب وهو ثقة.

15363- Yezîd b. el-Esam bildiriyor: "Meymûne'nin, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) vefatından sonra saçlarını kazıdığını gördüm." (Ravi dedi ki) Yezîd b. el-Esam'a bunu nedenini sorduğumda: "Eski püskü giyip kendine bakmadığını sanıyorum" dedi.

★Taberânî rivayet etti. Ravileri, Ukbe b. Vehb dışında, *Sahîh*'in ravileridir. O da güvenilirdir.[1]

١٥٣٦٤ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، وَأَبُو مُسْلِمٍ الْكَشِّيُّ ، قالا : ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الْوَهَّابِ الْحَجَبِيُّ ، ثنا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عُقْبَةَ ، عَنْ كُرَيْبٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (23/ 422) rivayet etti.

صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " الأَخَوَاتُ مُؤْمِنَاتٌ : مَيْمُونَةُ ، زَوْجُ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَأُمُّ الْفَضْلِ بِنْتُ الْحَارِثِ ، وَسَلْمَى امْرَأَةُ حَمْزَةَ ، وَأَسْمَاءُ بِنْتُ عُمَيْسٍ هِيَ أُخْتُهُنَّ لأُمِّهِنَّ "

رواه الطبراني وفيه يعقوب بن محمد الزهري وقد وثقه جماعة وضعفه آخرون وبقية رجاله رجال الصحيح.

15364- Meymûne, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Şu annebir kızkardeşler mümin kişilerdir"* buyurduğunu bildiriyor. Yani: Meymûne binti'l-Hâris, Ümmü'l-Fadl binti'l-Hâris, Hamza'nın hanımı Selmâ ve Esmâ binti Umeys."

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Ya'kûb b. Muhammed ez-Zührî'yi bazıları güvenilir bulmuş, bazıları ise zayıf olduğunu söylemiştir. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٥٣٦٥ - وَعَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَاقَ قَالَ : مَاتَتْ مَيْمُونَةُ بِنْتَ الحَرْثِ زَوْجُ النَّبِي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَامَ الحَرَّةِ سَنَةِ ثَلاَثُ وَسِتِّيْنَ"

رواه الطبراني ورجاله ثقات.

15365- Muhammed b. İshâk dedi ki: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) hanımı Meymûne binti'l-Hâris, 63 yılında Harre vakasının senesinde vefat etti."

★ Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.[2]

(بَابٌ مَنَاقِبُ أُمُّ حَبِيْبَةَ زَوْجُ النَّبِي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا)

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Hanımı Ümmü Habîbe'nin Menkıbesi

١٥٣٦٦ - حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ عَبْدُ اللهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي أُسَامَةَ الْحَلَبِيُّ ، ثنا حَجَّاجُ بْنُ أَبِي مَنِيعٍ ، عَنْ جَدِّهِ عُبَيْدِ اللهِ بْنِ أَبِي زِيَادٍ ، عَنِ الزُّهْرِيِّ ، قَالَ : " تَزَوَّجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أُمَّ حَبِيبَةَ بِنْتَ أَبِي سُفْيَانَ بْنِ حَرْبِ بْنِ أُمَيَّةَ بْنِ عَبْدِ شَمْسِ بْنِ عَبْدِ مَنَافِ بْنِ قُصَيٍّ بْنِ كِلابِ بْنِ مُرَّةَ بْنِ كَعْبِ بْنِ لُؤَيٍّ بْنِ غَالِبِ بْنِ فِهْرِ بْنِ مَالِكٍ ، وَاسْمُ أُمِّ حَبِيبَةَ رَمْلَةُ ، وَأَنْكَحَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أُمَّ حَبِيبَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا عُثْمَانُ بْنُ عَفَّانَ مِنْ أَجْلِ أَنَّ أُمَّ حَبِيبَةَ أُمُّهَا صَفِيَّةُ بِنْتُ أَبِي

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (24/ 19) rivayet etti.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (23/...) rivayet etti.

الْعَاصِ ، وَصَفِيَّةُ عَمَّةُ عُثْمَانَ ، أُخْتُ عَفَّانَ لأَبِيهِ وَأُمِّهِ ، وَقَدِمَ بِأُمِّ حَبِيبَةَ عَلَى رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شُرَحْبِيلُ بْنُ حَسَنَةَ "

رواه الطبراني وإسناده حسن.

15366- Zührî der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Ümmü Habîbe binti Ebî Süfyân b. Harb b. Umeyye b. Abdişems b. Abdimenâf b. Kusay b. Kilâb b. Murra b. Ka'b b. Lüey b. Ğâlib b. Fihr b. Mâlik ile evlendi. Ümmü Habîbe'nin ismi, Remle'dir. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Rukiye'yi, Osmân b. Affân'la, Ümmü Habîbe'nin annesi Safiyye binti'l-Âs olması sebebiyle nikahladı. Osmân'ın halası Safiyye de, Osmân'ın babası Affân'ın anne baba bir kardeşidir. Ümmü Habîbe'yi Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) getiren Şurahbîl b. Hasene'dir.[1]

★Taberânî rivayet etti. Senedi hasendir.

(بَابٌ مَنَاقِبُ جُوَيْرِيَةَ بِنْتُ الْحَارِثِ زَوْجُ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَرَضِيَ عَنْهَا)

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Hanımı Cüveyriyye Binti'l-Hâris'in Menkıbeleri

١٥٣٦٧ - حَدَّثَنَا الْقَاسِمُ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ مَهْدِيٍّ الأَخْمِيمِيُّ ، ثنا عَمِّي مُحَمَّدُ بْنُ مَهْدِيٍّ ، ثنا عَنْبَسَةُ بْنُ خَالِدٍ ، ثنا يُونُسُ بْنُ يَزِيدَ ، عَنِ الزُّهْرِيِّ ، عَنْ أَبِي أُمَامَةَ بْنِ سَهْلِ بْنِ حُنَيْفٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : " سَبَى رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جُوَيْرِيَةَ بِنْتَ الْحَارِثِ بْنِ أَبِي ضِرَارٍ مِنْ بَنِي الْمُصْطَلِقِ مِنْ خُزَاعَةَ فِي غَزْوَتِهِ الَّتِي هَدَمَ فِيهَا مَنَاةَ غَزْوَةِ الْمُرَيْسِيعِ "

رواه الطبراني عن شيخه القاسم بن عبد الله بن مهدي وهو ضعيف وقد وثق وبقية رجاله ثقات.

15367- Sehl b. Huneyf bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Benî Mustalik'in Huzâ'a kolundan Cüveyriyye binti'l-Hâris b. Ebî Dırâr'ı, Menât putunu yıktığı Muraysi gazvesinde esir aldı."

★Taberânî, hocası Kâsım b. Abdillah b. Mehdî'den rivayet etti. O da zayıftır. Güvenilir olduğunu söyleyenler de vardır. Diğer ravileri güvenilirdir.[2]

١٥٣٦٨ - حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ عَبْدُ اللهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي أُسَامَةَ الْحَلَبِيُّ ، ثنا حَجَّاجُ بْنُ أَبِي مَنِيعٍ الرُّصَافِيُّ ، ثنا جَدِّي عُبَيْدُ اللهِ بْنُ زِيَادٍ ، عَنِ الزُّهْرِيِّ ، قَالَ : " سَبَى رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جُوَيْرِيَةَ بِنْتَ

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (23/ 219) rivayet etti.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (5588, 24/ 58) rivayet etti.

الْحَارِثِ بْنِ أَبِي ضِرَارِ بْنِ عَائِذِ بْنِ مَالِكِ بْنِ الْمُصْطَلِقِ مِنْ خُزَاعَةَ ، وَاسْمُ الْمُصْطَلِقِ خُزَيْمَةُ ، يَوْمَ وَاقَعَ بَنِي الْمُصْطَلِقِ "

رواه الطبراني وإسناده حسن.

15368- Zührî der ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Huzâa kabilesinden Cüveyriyye binti'l-Hâris b. Ebî Dırâr b. el-Hâris b. Âiz b. Mâlik b. el-Mustalik'i -Mustalik'in ismi Huzeyme'dir- Benî Mustalik ile savaştığı zaman esir aldı."

★Taberânî rivayet etti. Senedi hasendir.[1]

١٥٣٦٩ – حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الدَّبَرِيُّ ، عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ ، عَنِ ابْنِ عُيَيْنَةَ ، عَنْ زَكَرِيَّا ، عَنِ الشَّعْبِيِّ ، قَالَ : " كَانَتْ جُوَيْرِيَةُ مِلْكَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَعْتَقَهَا ، وَجَعَلَ عِتْقَهَا صَدَاقَهَا ، وَعَتَقَ كُلُّ أَسِيرٍ مِنْ بَنِي الْمُصْطَلِقِ "

رواه الطبراني مرسلا ورجاله رجال الصحيح.

15369- Şa'bî bildiriyor: Cüveyriyye, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) cariyesiydi. Onu azad etti ve özgürlüğünü mehir saydı (sonra da onunla evlendi). Beni Mustalik'ten olan bütün esirleri de azad etti."

★Taberânî mürsel olarak rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

١٥٣٧٠ – حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ ، عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ ، عَنِ ابْنِ عُيَيْنَةَ ، عَنِ ابْنِ أَبِي نَجِيحٍ ، عَنْ مُجَاهِدٍ ، قَالَ : قَالَتْ جُوَيْرِيَةُ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " إِنَّ أَزْوَاجَكَ يَفْخَرْنَ عَلَيَّ ، وَيَقُلْنَ : لَمْ يَتَزَوَّجْكِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : أَوَلَمْ أُعْظِمْ صَدَاقَكِ ، أَلَمْ أُعْتِقْ أَرْبَعِينَ مِنْ قَوْمِكِ ؟ "

رواه الطبراني مرسلا ورجاله رجال الصحيح.

15370- Mücâhid bildiriyor: Cüveyriyye, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem): "Hanımların bana üstünlük taslıyorlar ve Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) seninle evlenmedi diyorlar" dedi. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Senin mehrini çok yapmadım mı? Kavminden kırk kişiyi azad etmedim mi?"* buyurdu.

★Taberânî, mürsel olarak rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (24/ 59) rivayet etti.
[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (24/ 59) rivayet etti.

١٥٣٧١ - حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ زَكَرِيَّا التُّسْتَرِيُّ ، ثنا شَبَابٌ الْعُصْفُرِيُّ ، قَالَ : " مَاتَتْ جُوَيْرِيَةُ بِنْتُ الْحَارِثِ زَوْجُ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَنَةَ سِتٍّ وَخَمْسِينَ "

15371- Şebâb el-Usfurî der ki: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) hanımı Cüveyriyye binti'l-Hâris, 56 yılında vefat etti."[1]

(بَابٌ مَنَاقِبُ صَفِيَّةَ بِنْتُ حُيَيْ زَوْجُ النَّبِي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَرَضِيَ عَنْهَا)

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Hanımı Safiyye Binti Huyey'in Menkıbeleri

١٥٣٧٢ - حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الْمَعْمَرِيُّ ، ثنا عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ بَشِيرٍ الشَّامِيُّ ، ثنا عُثْمَانُ بْنُ وَاقِدٍ ، ثنا النَّهَّاسُ بْنُ قَهْمٍ ، عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ عَوْفٍ الشَّيْبَانِيِّ ، عَنْ أَبِي بَرْزَةَ ، قَالَ : نَزَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَيْبَرَ وَصَفِيَّةُ عَرُوسٌ فِي مَجَاسِدِهَا ، فَرَأَتْ فِي الْمَنَامِ كَأَنَّ الشَّمْسَ نَزَلَتْ حَتَّى وَقَعَتْ عَلَى صَدْرِهَا ، فَقَصَّتْ ذَلِكَ عَلَى زَوْجِهَا ، فَقَالَ : وَاللَّهِ مَا تَمَنَّيْنَ إِلا هَذَا الْمَلِكَ الَّذِي نَزَلَ بِنَا ، فَفَتَحَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَضَرَبَ عُنُقَ زَوْجِهَا صَبْرًا ، وَتَعَرَّضَ مِنْ هُنَاكَ مِنْ فِتْيَةِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِيَتَزَوَّجَهَا حَتَّى أَلْقَى لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَمْرًا عَلَى مُنْتَصَفٍ ، فَقَالَ : " كُلُوا وَلِيمَةَ رَسُولِ اللَّهِ عَلَى صَفِيَّةَ "

رواه الطبراني وفيه النهاس بن قهم وهو ضعيف مجمع عليه

15372- Ebû Berze bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Hayber'i kuşattığında, Safiyye o zaman daha yeni evlenmişti. Rüyasında, Güneş'in göğsüne düştüğünü gördü. Rüyasını kocasına anlattığı zaman, kocası: "Vallahi sen, bizi kuşatan şu Medine kralı ile evlenmek istiyorsun" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hayber'i fethettiğinde esir düşen Safiyye'nin kocasının boynunu vurdurdu. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) gençlerinden bazıları Safiyye'yi almak istediler. Ama Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onunla evlendi ve sahabeye hurma ile buğday veya arpadan yapılmış yemek vererek: *"Resûlullah'ın Safiyye ile evlenme ziyafetinden yiyiniz"* buyurdu.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Nehhâs b. Kahm'ın zayıflığında fikir birliği vardır.

١٥٣٧٣ - حَدَّثَنَا أَبُو زُرْعَةَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَمْرٍو الدِّمَشْقِيُّ ، ثنا عَفَّانُ ، ثنا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ ، عَنْ نَافِعٍ ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ ، قَالَ : كَانَ بِعَيْنَيْ صَفِيَّةَ خُضْرَةٌ ، فَقَالَ لَهَا النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (24/ 59) rivayet etti.

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَا هَذِهِ الْخُضْرَةُ بِعَيْنَيْكِ ؟ " فَقَالَتْ : قُلْتُ لِزَوْجِي : إِنِّي رَأَيْتُ فِيمَا يَرَى النَّائِمِ قَمَرًا وَقَعَ فِي حِجْرِي فَلَطَمَنِي ، وَقَالَ : أَتُرِيدِينَ مَلِكَ يَثْرِبَ ؟ قَالَتْ : وَمَا كَانَ أَبْغَضَ إِلَيَّ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ، قَتَلَ أَبِي وَزَوْجِي ، فَمَا زَالَ يَعْتَذِرُ إِلَيَّ ، فَقَالَ : " يَا صَفِيَّةُ إِنَّ أَبَاكِ أَلَّبَ عَلَى الْعَرَبِ ، وَفَعَلَ وَفَعَلَ " حَتَّى ذَهَبَ ذَاكَ مِنْ نَفْسِي

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح

15373- İbn Ömer anlatıyor: Safiyye'nin gözlerinde morluk vardı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Gözlerindeki bu morluk nedir?"* diye sorunca, Safiyye: "Kocama, rüyamda göğsüme bir Ay'ın düştüğünü gördüm dedim. Kocam bana bir tokat attı ve: «Sen şu Medine kralı ile evlenmek mi istiyorsun?» dedi." Babamı ve kocamı öldürdüğü için Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) kadar nefret ettiğim başka birisi yoktu. Bendeki bu nefret gidene kadar: *"Ey Safiyye! Baban bana karşı Arapları kışkırttı ve şöyle şöyle yaptı"* dedi durdu.

★Taberânî rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٥٣٧٤ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا رَوْحٌ حَدَّثَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ أَخْبَرَنِى زِيَادُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ عَتِيقٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ لَمَّا دَخَلَتْ صَفِيَّةُ بِنْتُ حُيَىٍّ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فُسْطَاطَهُ حَضَرَ نَاسٌ وَحَضَرْتُ مَعَهُمْ لِيَكُونَ فِيهَا قَسْمٌ فَخَرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ قُومُوا عَنْ أُمِّكُمْ. فَلَمَّا كَانَ مِنَ الْعِشَاءِ حَضَرْنَا فَخَرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ- إِلَيْنَا فِى طَرَفِ رِدَائِهِ نَحْوٌ مِنْ مُدٍّ وَنِصْفٍ مِنْ تَمْرِ عَجْوَةٍ فَقَالَ كُلُوا مِنْ وَلِيمَةِ أُمِّكُمْ

رواه أحمد ورجاله رجال الصحيح

15374- Câbir b. Abdillah bildiriyor: Safiyye binti Huyey, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) çadırına girdiği zaman halk da orada toplandı. Ben de, Safiyye belki benim hisseme düşer diye, onlarla beraberdim. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) yanımıza çıktı ve: *"Annenizin etrafından kalkınız"* buyurdu. Yatsı vakti olduğu zaman toplandık. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), ridâsının bir kenarında bir buçuk müdd acve hurması ile yanımıza çıktı ve: *"Annenizin (evlilik) ziyafetinden yiyiniz"* buyurdu.

★Ahmed rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

---

1 Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (24/ 67) rivayet etti.

2 Ahmed (3/333) ve Ebû Ya'lâ (2251) rivayet etti. Ravilerden Ziyâd b. İsmâîl hadiste gevşektir.

١٥٣٧٥ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ حَنْبَلٍ ، حَدَّثَنِي عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ الْقَوَارِيرِيُّ ، حَدَّثَتْنَا عُلَيْلَةُ بِنْتُ الْكُمَيْتِ ، عَنْ أُمِّهَا أُمَيْنَةَ ، عَنْ أَمَةِ اللَّهِ بِنْتِ رُزَيْنَةَ ، عَنْ أُمِّهَا رُزَيْنَةَ ، قَالَتْ : " لَمَّا كَانَ يَوْمُ قُرَيْظَةَ ، وَالنَّضِيرِ جَاءَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِصَفِيَّةَ بِنْتِ حُيَيٍّ وذِرَاعُهَا فِي يَدِهِ ، فَلَمَّا رَأَتِ السَّبْيَ ، قَالَتْ : أَشْهَدُ أَنْ لا إِلَهَ إِلا اللَّهُ ، وَأَنَّكَ رَسُولُ اللَّهِ فَأَرْسَلَ ذِرَاعَهَا مِنْ يَدِهِ ، وَأَعْتَقَهَا ، وَخَطَبَهَا ، وَتَزَوَّجَهَا ، وَأَمْهَرَهَا رُزَيْنَةَ "

رواه الطبراني وأبو يعلى بنحوه من طريق عليلة بنت الكميت عن أمها أمينة عن أمة الله بنت رزينة وهؤلاء الثلاث لم أعرفهن . وبقية إسناده ثقات وهو مخالف لما في الصحيح والله أعلم.

15375- Ruzeyne bildiriyor: Kurayza ve Nadîr (gazvesi) günü Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Safiyye'nin kollarından tutmuş bir şekilde geldi. Safiyye, esirleri görünce dedi ki: "Şehadet ederim ki, Allah'tan başka ilah yoktur ve sen onun Resûlü'sün." Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Safiyye'nin kollarını bırakıp onu azad etti. Sonra onunla nişanlanıp evlendi ve ona mehir olarak Ruzeyne isimli bir cariyeyi verdi.

★Taberânî ve yakın metinle Ebû Ya'lâ, Alîle binti'l-Kumeyt kanalıyla, annesinden, o da Emetullah binti Ruzeyne yoluyla rivayette bulundu. Bu üç kişiyi tanımıyorum. Senedin diğer kısmı, güvenilirdir. Ayrıca içerik olarak *Sahîh*'te olana muhaliftir. Allah en doğrusunu bilir.[1]

١٥٣٧٦ - وَعَنْ سَهْلِ بْنِ حَنِيفٍ قَالَ : وَسَبَى صَفِيَّةَ بِنْتَ حُيَيِّ بْنِ أَخْطَبَ مِنْ بَنِي النَّضِيرِ ، وَكَانَتَا مِمَّا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَيْهِ

رواه الطبراني عن شيخه القاسم بن عبد الله بن مهدي وهو ضعيف وقال ابن عدي : لا بأس به وبقية رجاله ثقات.

15376- Sehl b. Huneyf der ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Nadîr oğullarından Safiyye binti Huyey b. Ahtab'ı esir aldı. Safiyye, Allah'ın, Resûlü'ne verdiği bir ganimetti."

★Taberânî, zayıf bir ravi olan hocası Kâsım b. Abdillah b. Mehdî'den rivayet etti. Onun hakkında İbn Adiy, "Zararı yoktur" dedi. Diğer ravileri güvenilirdir.[2]

١٥٣٧٧ - وعن الزهري قال : حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي أُسَامَةَ الْحَلَبِيُّ ، ثنا حَجَّاجُ بْنُ أَبِي مَنِيعٍ الرُّصَافِيُّ ، ثنا جَدِّي عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ زِيَادٍ ، عَنِ الزُّهْرِيِّ ، قَالَ : " سَبَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (24/ 277-278) ve Ebû Ya'lâ (7161) rivayet etti.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (24/ 66, 5588) rivayet etti.

وَسَلَّمَ صَفِيَّةَ بِنْتَ حُيَيِّ بْنِ أَخْطَبَ مِنْ بَنِي النَّضِيرِ يَوْمَ خَيْبَرَ وَهِيَ عَرُوسٌ بِكِنَانَةَ بْنِ أَبِي الْحُقَيْقِ

رواه الطبراني مرسلا ورجاله ثقات.

15377- Zührî der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Nadîr oğullarından, Safiyye binti Ahtab'ı Huneyn günü esir aldı. Safiyye o zaman, Kinâne b. Ebî'l-Hukayk'la evlenmişti.

★Taberânî, mürsel olarak rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.

١٥٣٧٨ - حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِسْحَاقَ ، ثنا هَوْبَرُ بْنُ مُعَاذٍ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ سُلَيْمَانَ ، ثنا وَحْشِيُّ بْنُ حَرْبِ بْنِ وَحْشِيٍّ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَدِّهِ " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَيْهِ صَفِيَّةَ ، قَالَ لأَصْحَابِهِ : مَا تَقُولُونَ فِي هَذِهِ الْجَارِيَةِ ؟ قَالُوا : يَقُولُونَ : إِنَّكَ أَوْلَى النَّاسِ بِهَا وَأَحَقُّهُمْ ، قَالَ : فَإِنِّي قَدْ أَعْتَقْتُهَا وَاسْتَنْكَحْتُهَا وَجَعَلْتُ عِتْقَهَا مَهْرَهَا ، فَقَالَ رَجُلٌ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، الْوَلِيمَةُ ، قَالَ : " الْوَلِيمَةُ حَقٌّ ، وَالثَّانِيَةُ مَعْرُوفٌ ، وَالثَّالِثَةُ فَخْرٌ وَحَرَجٌ "

رواه الطبراني ورجاله وثقهم ابن حبان.

15378- Vahşî b. Harb bildiriyor: Allah, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) Safiyye'yi ganimet olarak verdiği zaman, sahabeye: *"Bu cariye hakkında ne dersiniz?"* diye sordu. Sahabe: "Sen bu cariyeyi alma konusunda insanlar içinde en fazla hak sahibisin" dediler. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Ben onu azad ediyorum ve nikahıma alıyorum. Azad edilmesini de mehrine sayıyorum"* buyurdu. Bir adam: "Yâ Resûlallah! Ya evlilik ziyafeti ne olacak?" deyince: *"Bir defa (gün) ziyafet vermek haktır. İkincisi iyiliktir. Üçüncüsü ise gösteriş ve rahatsızlıktır"* buyurdu.

★Taberânî rivayet etti. İbn Hibbân ravileri güvenilir bulmuştur.[1]

١٥٣٧٩ - وَعَنْ صَفِيَّةَ قَالَتْ : اِنْتَهَيْتُ إِلَى رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَا مِنَ النَّاسِ أَحَدٍ أَكْرَهُ إِلَيَّ مِنْهُ فَقَالَ : إِنَّ قَوْمَكَ صَنَعُوا كَذَا وَكَذَا قَالَتْ : فَمَا قُمْتُ مِنْ مَقْعَدِي وَمِنَ النَّاسِ أَحَدِ أَحَبَّ إِلَيَّ مِنْهُ"

15379- Safiyye bildiriyor: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına gittiğimde, benim için ondan daha nahoş bir kişi yoktu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bana: *"Kavmin bana şöyle şöyle yaptı"* dedi.

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (22/136) rivayet etti.

Safiyye ekledi: "Daha yerimden kalkmadan, benim için ondan daha sevimlisi yoktu."[1]

١٥٣٨٠ - حَدَّثَنَا يُونُسُ بْنُ بُكَيْرٍ ، حَدَّثَنِي إِبْرَاهِيمُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ بْنِ مُجَمِّعٍ ، حَدَّثَنِي عُثْمَانُ بْنُ كَعْبٍ الْقُرَظِيُّ ، حَدَّثَنِي رَجُلٌ مِنْ بَنِي النَّضِيرِ كَانَ فِي حِجْرِ صَفِيَّةَ يُقَالُ لَهُ : الرَّبِيعُ ، عَنْ صَفِيَّةَ بِنْتِ حُيَيٍّ ، قَالَتْ : مَا رَأَيْتُ أَحَدًا أَحْسَنَ خُلُقًا مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، لَقَدْ رَأَيْتُهُ وَقَدْ رَكِبَ بِي مِنْ خَيْبَرَ عَلَى عَجُزِ نَاقَتِهِ لَيْلا ، فَجَعَلْتُ أَنْعَسُ فَيَضْرِبُ رَأْسِي مُؤْخِرَةَ الرَّحْلِ ، فَيَمَسُّنِي بِيَدِهِ ، وَيَقُولُ : " يَا هَذِهِ ، مَهْلا . يَا بِنْتَ حُيَيٍّ ، مَهْلا " ، حَتَّى إِذَا جَاءَ الصَّهْبَاءَ ، قَالَ : " أَمَا إِنِّي أَعْتَذِرُ إِلَيْكِ يَا صَفِيَّةُ مِمَّا صَنَعْتُ بِقَوْمِكِ ، إِنَّهُمْ قَالُوا لِي كَذَا ، وَقَالُوا لِي كَذَا"

رواه أبو يعلى بأسانيد ورجال الطريق الأولى رجال الصحيح إلا أن حميد بن هلال لم يدرك صفية وفي رجال هذه ربيع ابن أخي صفية و لم أعرفه وبقية رجاله ثقات.

15380- Yine Safiyye başka bir rivayette şöyle der: "Kesinlikle, Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) daha güzel ahlaklısını görmedim. Benimle beraber Hayber'den ihtiyar bir deveye bindi. Ben uyuklamaya başladım. Başım, deve semerinin arka tarafına vuruyordu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), başımı okşayıp: *"Yavaş ol ey Huyey'in kızı!"* diyordu. Sahbâ denilen yere gelince: *"Ey Safiyye! Kavmine yaptığım şeyden dolayı senden özür dilerim. Onlar bana şöyle şöyle demişlerdi"* buyurdu.

★Ebû Ya'lâ, değişik isnâdlarla rivayet etti. Birinci tarikin ravileri *Sahîh*'in ravileridir. Ancak Humeyd b. Hilâl, Safiyye'ye yetişememiştir. Bu tarikin ravilerinden Safiyye'nin yeğeni olan Rabî'yi tanımıyorum. Diğer ravileri güvenilirdir.[2]

(بَابٌ فِي زَوْجَاتِهِ وَسَرَارِيهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Hanımları ve Cariyeleri

١٥٣٨١ - حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الدَّبَرِيُّ ، عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ ، عَنْ مَعْمَرٍ ، عَنِ الزُّهْرِيِّ ، أَنَّ أَزْوَاجَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : خَدِيجَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ ، وَعَائِشَةُ بِنْتُ أَبِي بَكْرٍ ، وَأُمُّ سَلَمَةَ بِنْتِ أَبِي أُمَيَّةَ ، وَحَفْصَةُ بِنْتُ عُمَرَ ، وَأُمُّ حَبِيبَةَ بِنْتُ أَبِي سُفْيَانَ ، وَجُوَيْرِيَةُ بِنْتُ الْحَارِثِ ،

---

[1] Ebû Ya'lâ (7114) rivayet etti.

[2] Ebû Ya'lâ rivayet etti. (71120, 6119). Ravilerden İbrahim b. İsmâîl b. Mucammi zayıftır. Senetlerin yerlerini değiştirir, mürsel hadisleri merfû yapardı. Osmân b. Ka'b'tan bir grup rivayette bulunmuştur. Onu İbn Hibbân'dan başkası güvenilir bulmamıştır. Rabî'nin ise, Safiyye'nin hizmetinde olan Nadîr oğullarından bir kişi olduğunu söylemiş, ama yeğeni olduğunu söylememiştir.

وَمَيْمُونَةُ بِنْتُ الْحَارِثِ ، وَزَيْنَبُ بِنْتُ جَحْشٍ ، وَسَوْدَةُ بِنْتُ زَمْعَةَ ، وَصَفِيَّةُ بِنْتُ حُيَيٍّ حَتَّى اجْتَمَعْنَ عِنْدَهُ تِسْعَةٌ بَعْدَ خَدِيجَةَ ، وَالْكِنْدِيَّةُ مِنْ بَنِي الْجَوْنِ ، وَالْعَالِيَةُ بِنْتُ ظَبْيَانَ مِنْ بَنِي عَامِرِ بْنِ بَنِي كِلابٍ ، وَزَيْنَبُ بِنْتُ خُزَيْمَةَ وامْرَأَةٌ مِنْ بَنِي هِلالٍ "

15381- Zührî bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hatice binti Huveylid, Âişe binti Ebî Bekr, Ümmü Seleme binti Ebî Umeyye, Hafsa binti Ömer, Ümmü Habîbe binti Ebî Süfyân, Meymûne binti'l-Hâris, Cüveyriyye binti'l-Hâris, Zeyneb binti Cahş, Sevde binti Zem'a ve Safiyye binti Huyey ile evlendi. Hatice'den sonra yanında dokuzu aynı anda bulundu. Benî Cevn'den el-Kindiyye, Benî Âmir b. Kilâb'tan Âliye bint Zabyân, Zeyneb binti Huzeyme ve Benî Hilâl'den bir kadın ile evlendi."

١٥٣٨٢ - حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الدَّبَرِيُّ، عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ، عَنْ مَعْمَرٍ، عَنِ الزُّهْرِيِّ قَالَ: أَخْبَرَنِي عُرْوَةُ بْنُ الزُّبَيْرِ، قَالَ: لَمَّا أُدْخِلَتِ الْكِنْدِيَّةُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَتْ: أَعُوذُ بِاللهِ مِنْكَ، فَقَالَ: لَقَدْ عُذْتِ بِعَظِيمٍ، الْحَقِي بِأَهْلِكِ

رواه الطبراني مرسلا ورجاله رجال الصحيح.

15382- Zührî, Urve b. ez-Zübeyr'in kendisine şöyle bildirdiğini nakleder: "Benî Cevn'den olan Kindî kadın Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına (esir olarak) girdiğinde: "Senden Allah'a sığınırım" dedi. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Yüce olana sığındın. Ailenin yanına git"* buyurdu.

★Taberânî mürsel olarak rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٥٣٨٣ - حَدَّثَنَا عَبْدَانُ بْنُ أَحْمَدَ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ مَنْصُورٍ الْكُوفِيُّ ، ثنا يُونُسُ بْنُ بُكَيْرٍ ، عَنْ عَنْبَسَةَ بْنِ الأَزْهَرِ ، عَنْ سِمَاكِ بْنِ حَرْبٍ ، عَنْ عِكْرِمَةَ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : " لَمْ يَكُنْ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ امْرَأَةٌ وَهَبَتْ نَفْسَهَا لَهُ "

رواه الطبراني ورجاله ثقات.

15383- İbn Abbâs der ki: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanında kendisini ona adamamış hiçbir hanımı yoktu."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.[2]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (22/ 447) mürsel olarak rivayet etti.
[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (11787) rivayet etti.

١٥٣٨٤ - حَدَّثَنَا الْقَاسِمُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَهْدِيٍّ الأَخْمِيمِيُّ الْمِصْرِيُّ ، حَدَّثَنِي عَمِّي مُحَمَّدُ بْنُ مَهْدِيٍّ ، ثنا عَنْبَسَةُ ، ثنا يُونُسُ ، عَنِ الزُّهْرِيِّ ، عَنْ أَبِي أُمَامَةَ بْنِ سَهْلٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : " تَزَوَّجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَكَّةَ خَدِيجَةَ بِنْتَ خُوَيْلِدٍ ، وَكَانَتْ قَبْلَهُ تَحْتَ عَتِيقِ بْنِ عَائِذٍ الْمَخْزُومِيِّ ، ثُمَّ تَزَوَّجَ بِمَكَّةَ عَائِشَةَ لَمْ يَتَزَوَّجْ بِكْرًا غَيْرَهَا ، ثُمَّ تَزَوَّجَ بِالْمَدِينَةِ حَفْصَةَ بِنْتَ عُمَرَ ، وَكَانَتْ قَبْلَهُ تَحْتَ خُنَيْسِ بْنِ حُذَافَةَ السَّهْمِيِّ ، ثُمَّ تَزَوَّجَ سَوْدَةَ بِنْتَ زَمْعَةَ ، وَكَانَتْ قَبْلَهُ تَحْتَ السَّكْنِ بْنِ عَمْرٍو أَخِي بَنِي عَامِرِ بْنِ لُؤَيٍّ ، ثُمَّ تَزَوَّجَ أُمَّ حَبِيبَةَ بِنْتَ أَبِي سُفْيَانَ ، وَكَانَتْ قَبْلَهُ تَحْتَ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ جَحْشٍ الأَسَدِيِّ أَسَدِ خُزَيْمَةَ ، ثُمَّ تَزَوَّجَ أُمَّ سَلَمَةَ بِنْتَ أَبِي أُمَيَّةَ ، وَكَانَ اسْمُهَا هِنْدٌ ، وَكَانَتْ قَبْلَهُ تَحْتَ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الأَسَدِ بْنِ عَبْدِ الْعُزَّى ، ثُمَّ تَزَوَّجَ زَيْنَبَ بِنْتَ جَحْشٍ ، وَكَانَتْ قَبْلَهُ تَحْتَ زَيْدِ بْنِ الْحَارِثَةِ ، ثُمَّ تَزَوَّجَ مَيْمُونَةَ بِنْتَ الْحَارِثِ ، وَسَبَى جُوَيْرِيَةَ بِنْتَ الْحَارِثِ بْنِ أَبِي ضِرَارٍ ، مِنْ بَنِي الْمُصْطَلِقِ ، مِنْ خُزَاعَةَ ، فِي غَزْوَتِهِ الَّتِي هَدَمَ فِيهَا مَنَاةَ غَزْوَةِ الْمُرَيْسِيعِ ، وَسَبَى صَفِيَّةَ بِنْتَ حُيَيِّ بْنِ أَخْطَبَ مِنْ بَنِي النَّضِيرِ ، وَكَانَتَا مِمَّا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَيْهِ ، فَقَسَمَ لَهُمَا ، وَاسْتَسَرَّ رَيْحَانَةَ مِنْ بَنِي قُرَيْظَةَ ، ثُمَّ أَعْتَقَهَا ، فَلَحِقَتْ بِأَهْلِهَا ، وَاحْتَجَبَتْ وَهِيَ عِنْدَ أَهْلِهَا ، وَطَلَّقَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْعَالِيَةَ بِنْتَ ظَبْيَانَ ، وَفَارَقَ أُخْتَ بَنِي عَمْرِو بْنِ كِلابٍ ، وَفَارَقَ أُخْتَ بَنِي الْجَوْنِ الْكِنْدِيَّةَ ، مِنْ أَجْلِ بَيَاضٍ كَانَ بِهَا ، وَتُوُفِّيَتْ زَيْنَبُ بِنْتُ خُزَيْمَةَ الْهِلالِيَّةُ وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَيٌّ ، وَبَلَغَنَا أَنَّ الْعَالِيَةَ بِنْتَ ظَبْيَانَ تَزَوَّجَتْ قَبْلَ أَنْ يُحَرِّمَ اللَّهُ نِسَاءَهُ ، فَنَكَحَتِ ابْنَ عَمٍّ لَهَا مِنْ قَوْمِهَا ، وَوَلَدَتْ فِيهِمْ "

رواه الطبراني عن شيخه القاسم بن عبد الله الأخميمي وهو ضعيف وقد وثق وبقية رجاله ثقات . وقد رواه مرة باختصار موقوفا على يحيى بن أبي كثير ورجاله ثقات

15384- Sehl b. Huneyf dedi ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hatice binti Huveylid'le evlendi. Hatice, daha önce Atîk b. Âiz el-Mahzûmî ile evliydi.

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), sonra Mekke'de Âişe ile evlendi. Ondan başka kızla evlenmedi.

Sonra Medine'de Hafsa binti Ömer ile evlendi. Hafsa, daha önce Huneys b. Huzâfe es-Sehmî ile evliydi.

Sonra, Sevde binti Zem'a ile evlendi. Sevde daha önce, Benî Âmir b. Lüey kabilesinden Sekrân b. Amr ile evliydi.

Sonra, Ümmü Habîbe binti Ebî Süfyân ile evlendi. Ümmü Habîbe, daha önce Benî Huzeyme esedlerinden Abdullah b. Cahş el-Esedî ile evliydi.

Sonra Ümmü Hirâm ile evlendi.

Sonra Ümmü Seleme binti Ebî Umeyye ile evlendi. Ümmü Seleme'nin ismi Hind'dir. Daha önce Ebû Seleme b. Abdilesed b. Abdiluzza ile evliydi.

Sonra Zeyneb binti Cahş ile evlendi. Zeyneb daha önce Zeyd b. Hârise ile evliydi.

Sonra, Meymûne binti'l-Hâris ile evlendi.

Benî Mustalik'ten Huzâ'a'dan, Cüveyriyye binti'l-Hâris b. Ebî Dırâr'ı Menât putunu yıktığı gazvede, Müreysî gazvesinde esir aldı.

Nadîr oğullarından Safiyye binti Huyey b. Ahtab'ı esir aldı. O, Allah'ın kendisine bahşettiği bir ganimetti.

Benî Kureyza'dan Reyhâne'yi ganimet olarak aldı ve onu azad etti. Cariye ailesinin yanına gitti ve orada örtündü (hür olanların giyindiği gibi giyindi. Yani hürriyetine kavuştu).

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Ğâliye binti Zabyân'ı boşadı.

Amr b. Kilâb kabilesine mensup bir kadından ayrıldı.

Cildinde bulunan bir beyazlık sebebiyle Beni'l-Cevn el-Kindiyye'li bir kadından ayrıldı.

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) hayattayken, Zeyneb binti Huzeyme el-Hilâliyye vefat etti.

Bize gelen habere göre Ğâliye binti Zabyân, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) hanımlarının başkalarıyla evlenmesinin yasaklanmasından önce, amcası oğluyla evlendi ve çocuğu oldu.

★Taberânî, zayıf bir ravi olan hocası Kâsım b. Abdillah el-Ahimîmî'den rivayet etti. Güvenilir olduğunu söyleyenler de vardır. Diğer ravileri güvenilirdir. Murra, Yahyâ b. Ebî Kesîr'in sözü olarak kısa metinle rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.

١٥٣٨٥ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرِ بْنِ أَعْيَنَ الْبَغْدَادِيُّ ، حَدَّثَنَا أَبُو الأَشْعَثِ أَحْمَدُ بْنُ الْمِقْدَامِ ، ثنا زُهَيْرُ بْنُ الْعَلاءِ الْقَيْسِيُّ ، ، ثنا سَعِيدُ بْنُ أَبِي عَرُوبَةَ ، عَنْ قَتَادَةَ ، قَالَ : " تَزَوَّجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَمْسَ عَشْرَةَ امْرَأَةً مِنْهُنَّ سِتٌّ مِنْ قُرَيْشٍ ، وَوَاحِدَةٌ مِنْ حُلَفَاءِ قُرَيْشٍ ، وَسَبْعٌ مِنْ سَائِرِ الْعَرَبِ ، وَوَاحِدَةٌ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ ، وَلَمْ يَتَزَوَّجْ فِي الْجَاهِلِيَّةِ مِنْهُنَّ غَيْرَ وَاحِدَةٍ ، وَلَمْ تَلِدْ لَهُ

مِنْهُنَّ غَيْرُهَا ، فَأَوَّلُ مَنْ تَزَوَّجَ فِي الْجَاهِلِيَّةِ خَدِيجَةَ بِنْتَ خُوَيْلِدِ بْنِ أَسَدِ بْنِ عَبْدِ الْعُزَّى بْنِ قُصَيٍّ ، وَكَانَتْ قَبْلَهُ عِنْدَ عَتِيقِ بْنِ عَائِذِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ بْنِ مَخْزُومٍ ، ثُمَّ خَلَفَ عَلَيْهَا بَعْدَ عَتِيقٍ أَبُو هَالَةَ هِنْدُ بْنُ زُرَارَةَ بْنِ نَبَّاشِ بْنِ حَبِيبِ بْنِ صُرَدِ بْنِ سَلامَةَ بْنِ جَرْوَةَ بْنِ أُسَيْدِ بْنِ عَمْرِو بْنِ تَمِيمٍ فَوَلَدَتْ لَهُ هِنْدَ بْنَ هِنْدٍ " ، قَالَ زُهَيْرٌ : قَالَ يُونُسُ بْنُ عُبَيْدٍ : " فَمَرَّ هِنْدُ بِالْبَصْرَةِ مُجْتَازًا فَهَلَكَ بِهَا فَلَمْ يَقُمْ سُوقٌ وَلا كَلأٌ يَوْمَئِذٍ ، فَتَزَوَّجَهَا النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعْدَهُمَا فَوَلَدَتْ لَهُ فِي الْجَاهِلِيَّةِ عَبْدَ مَنَافٍ ، وَوَلَدَتْ لَهُ فِي الإِسْلامِ غُلامَيْنِ وَأَرْبَعَ بَنَاتٍ"

رواه الطبراني مرسلا وفيه زهير بن العلاء وهو ضعيف.

15385- Katâde bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), onbeş kadınla evlendi. Altısı Kureyş'ten, birisi (Benî Kilâb kolundan olan) Kureyş kadınlarından, diğer Arap kabilelerinden yedi kadın ve Benî İsrâîl'den (Yahudilerden) bir kadın. Cahiliye döneminde (Hatice'den) başkasıyla evlenmedi. Cahiliye döneminde ilk evlendiği kadın, Hatice binti Huveylid b. Esed b. Abdiluzza b. Kusayy'dır. Hatice, daha önce Atîk b. Abdillah b. Ömer b. Mahzûm ile evliydi. Atîk, Ebû Hâle'den sonra Hatice ile Hind b. Zürâre b. Nebbâş b. Habîb b. Surad b. Selâme b. Cerve b. Useyd b. Amr b. Teym evlendi. Ondan Hind b. Hind isimli çocuğu dünyaya getirdi.

Züheyr'in bildirdiğine göre Yûnus b. Ubeyd dedi ki: "Hind, Basra'dan geçerken hastalandı ve orada vefat etti. O öldüğü gün Basra'da çarşıda alışveriş durdu. Onlardan sonra Hatice'yle Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) evlendi. Cahiliyye döneminde ondan Abdumenâf isimli çocuğu dünyaya getirdi. İslam'dan sonra ise iki erkek ve dört kız dünyaya getirdi."

★Taberânî mürsel olarak rivayet etti. Ravilerden Züheyr b. el-Alâ zayıftır.

١٥٣٨٦ – حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الدَّبَرِيُّ ، أنا عَبْدُ الرَّزَّاقِ ، أنا ابْنُ جُرَيْجٍ ، قَالَ : قَالَ ابْنُ أَبِي مُلَيْكَةَ ، وَعَمْرُو بْنُ دِينَارٍ : " اجْتَمَعَ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تِسْعُ نِسْوَةٍ مَعَ صَفِيَّةَ بَعْدَ خَدِيجَةَ ، مَاتَ عَنْهُنَّ كُلِّهِنَّ قَالَ : وَزَادَ عُثْمَانُ بْنُ أَبِي سُلَيْمَانَ امْرَأَتَيْنِ سِوَى التِّسْعِ مِنْ بَنِي عَامِرِ بْنِ صَعْصَعَةَ كِلْتَاهُمَا جَمَعَ ، وَكَانَتْ إِحْدَاهُمَا تُدْعَى أُمَّ الْمَسَاكِينِ ، وَكَانَتْ خَيْرَ نِسَائِهِ لِلْمَسَاكِينِ ، وَنَكَحَ امْرَأَةً مِنْ بَنِي الْجَوْنِ ، فَلَمَّا جَاءَتْهُ اسْتَعَاذَتْ مِنْهُ فَطَلَّقَهَا وَنَكَحَ امْرَأَةً مِنْ كِنْدَةَ ، وَلَمْ يَجْمَعْهَا فَتَزَوَّجَتْ بَعْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَفَرَّقَ عُمَرُ بَيْنَهُمَا ، وَضَرَبَ زَوْجَهَا ، فَقَالَتْ : اتَّقِ اللَّهَ يَا عُمَرُ ، إِنْ كُنْتُ مِنْ أُمَّهَاتِ الْمُؤْمِنِينَ فَاضْرِبْ عَلَيَّ

الْحِجَابَ وَأَعْطِنِي مَا أَعْطَيْتَهُنَّ ، فَقَالَ : أَمَا هُنَالِكَ فَلا ، قَالَتْ : فَدَعْنِي أَنْكِحُ ، قَالَ : لا ، وَلا نِعْمَةَ ، وَلا أُطْمِعُ فِي ذَلِكَ أَحَدًا "

رواه الطبراني مرسلا وزيادة عثمان معضلة ورجاله ثقات

15386- İbn Ebî Müleyke ile Amr b. Dînâr şöyle dediler: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) nikahı altında, Hatice'den sonra, Safiyye ile birlikte dokuz kadın bir aradaydı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) hepsinden önce vefat etti.

(Ravi) dedi ki: Osmân b. Ebî Süleymân, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) dokuz hanımı dışında, Benî Âmir b. Sa'sâ'dan iki hanımının daha olduğunu söyledi. İkisi aynı anda Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) nikahı altındaydı. Birisinin lakabı Ümmü'l-Mesâkîn (yoksulların annesi) idi. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) miskinlere karşı en hayırlı davranan hanımıydı. Benî Cevn'den bir kadını nikahladı. Kadın, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına gelince ondan Allah'a sığındığını söyledi (Kendisine dokunmamasını istedi). Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onu boşadı ve Kinde'den bir kadını nikahladı. Onunla gerdeğe girmeden boşadı. Kadın Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) sonra başkasıyla evlendi. Hz. Ömer, hilafeti zamanında onları birbirinden ayırdı ve kadının kocasına had cezası uyguladı. Kadın: "Ey Ömer! Allah'tan kork! Eğer ben müminlerin annelerinden biriysem bana örtünmeyi zorunlu kıl ve Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) diğer kadınlarına verdiğini (mâli yardımı) bana da ver" deyince, Ömer: "Hayır! Sana Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) hanımlarına verdiğimi vermem" karşılığını verdi. Kadın: "O zaman beni bırak birisiyle evleneyim" deyince de, Ömer: "Hayır! Sana hiçbir yardımda bulunmam ve bu hususta hiç kimseyi umutlandırmam" karşılığını verdi.

★Taberânî mürsel olarak rivayet etti. Osmân b. Ebî Süleymân'ın eklediği kısım isnâdsız/mu'daldır; ancak ravileri güvenilirdir.[1]

١٥٣٨٧ - قال الطبراني : شَرَافُ بِنْتُ خَلِيفَةَ بْنِ فَرْوَةَ الْكَلْبِيَّةُ أُخْتُ دَحْيَةَ بْنِ خَلِيفَةَ تَزَوَّجَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَمْ يَدْخُلْ بِهَا

15387- Taberânî der ki: "Şerâf binti Halîfe b. Ferve el-Kelbiyye, Dihye b. Halîfe'nin kızkardeşidir. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onunla evlendi, fakat gerdeğe girmedi."[1]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (22/ 448) rivayet etti.

١٥٣٨٨ – وَعَنْ ابْنِ أَبِي مُلَيْكَةَ ، قَالَ : " خَطَبَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ امْرَأَةً مِنْ كَلْبٍ ، فَبَعَثَ عَائِشَةَ تَنْظُرُ إِلَيْهَا "

رواه الطبراني وفيه جابر الجعفي وهو ضعيف

15388- İbn Ebî Müleyke dedi ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Kelb'ten bir kadına talip oldu ve kadını görmesi için Âişe'yi gönderdi."

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Câbir el-Cu'fî zayıftır.[2]

١٥٣٨٩ – قال الطبراني : قُتَيْلَةُ بِنْتُ قَيْسٍ الْكِنْدِيَّةِ أُخْتُ الأَشْعَثِ بْنِ قَيْسٍ تَزَوَّجَهَا رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَمْ يَدْخُلْ بِهَا حَتَّى فَارَقَهَا.

15389- Taberânî dedi ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Eş'as b. Kays'ın kız kardeşi, Kuteyle binti Kays el-Kindî ile evlendi ve onunla ayrılana kadar gerdeğe girmedi."[3]

١٥٣٩٠ – عَنْ خَوْلَةَ بِنْتُ حَكِيمِ بْنِ الأَوْقَصِ : أَنَّهَا كَانَتْ مِنَ اللَّائِي وَهَبْنَ أَنْفُسَهُنَّ لِرَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

رواه الطبراني عن شيخه المقدام بن داود وهو ضعيف ورواه أيضا مرسلا عن عروة بن خولة وفيه عبد الله بن محمد بن يحيى بن عروة وهو متروك.

15390- Havle binti Hakîm b. el-Evkas, kendisini Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) adayanlardan olduğunu söyler."

★Taberânî, zayıf bir ravi olan hocası Mikdâm b. Dâvûd'dan rivayet etti.

Yine, Urve b. Havle'den mürsel olarak rivayet etti. Ravilerden Abdullah b. Muhammed b. Yahyâ b. Urve metrûktur.[4]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (24/ 318) bu sözü söyledi.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (24/ 318) rivayet etti. Ravilerden Abdurrahman b. el-Fadl'ın biyografisi hakkında bilgi yoktur. Fadl b. Muvaffak'ta ise zayıflık vardır.

[3] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (25/ 15) bu sözü söyledi ve kadının isminin Kayle olduğunu aktardı.

[4] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (24/ 236, 237) rivayet etti. Mürsel olarak rivayet edilen hadisi Buharî tahrîc etmiş (5113) ve şu notu düşmüştür: "Urve bu hadisi Aişe'den rivayet etti." Müslim, (1464), İbn Mâce (2000) ve Ahmed (6/ 128) kıssayı muttasıl olarak rivayet ettiler.

(بَابٌ مَنَاقِبُ أُمَامَةَ بِنْتُ زَيْنَب بِنْتُ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Kızı Zeyneb'in Kızı Umâme'nin Menkıbeleri

١٥٣٩١ - حَدَّثَنَا مَسْعَدَةُ بْنُ سَعْدٍ الْعَطَّارُ الْمَكِّيُّ ، وأَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ الْمَكِّيُّ ، قَالا : ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُنْذِرِ الْحِزَامِيُّ ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى بْنِ عُرْوَةَ ، ثنا هِشَامُ بْنُ عُرْوَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ عَائِشَةَ ، قَالَتْ : " أُهْدِيَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قِلادَةٌ مِنْ جَزْعٍ مُلَمَّعَةٍ بِالذَّهَبِ وَنِسَاؤُهُ مُجْتَمِعَاتٌ فِي بَيْتٍ كُلُّهُنَّ وَأُمَامَةُ بِنْتُ أَبِي الْعَاصِ بْنِ الرَّبِيعِ جَارِيَةٌ تَلْعَبُ فِي جَانِبِ الْبَيْتِ بِالتُّرَابِ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : كَيْفَ تَرَيْنَ هَذِهِ ؟ فَنَظَرْنَا إِلَيْهَا ، فَقُلْنَا : يَا رَسُولَ اللَّهِ ! مَا رَأَيْنَا أَحْسَنَ مِنْ هَذِهِ وَلا أَعْجَبَ ، فَقَالَ : أَرْدِدْنَهَا إِلَيَّ ، فَلَمَّا أَخَذَهَا ، قَالَ : " وَاللَّهِ لأَضَعَنَّهَا فِي رَقَبَةِ أَحَبِّ أَهْلِ الْبَيْتِ إِلَيَّ " ، قَالَتْ عَائِشَةُ : فَأَظْلَمَتْ عَلَيَّ الأَرْضُ بَيْنِي بَيْنَهُ خَشْيَةَ أَنْ يَضَعَهَا فِي رَقَبَةِ غَيْرِي مِنْهُنَّ وَلا أَرَاهُنَّ إِلا قَدْ أَصَابَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي أَصَابَنِي وَوَجَمْنَا جَمِيعًا سُكُوتٌ فَأَقْبَلَ بِهَا حَتَّى وَضَعَهَا فِي رَقَبَةِ أُمَامَةَ بِنْتِ أَبِي الْعَاصِ فَسُرِّيَ عَنَّا.

رواه الطبراني واللفظ له وأحمد باختصار وأبو يعلى وإسناد أحمد وأبي يعلى حسن.

15391- Hz. Âişe bildiriyor: Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) Yemen boncuklarından yapılmış, altın kaplama bir gerdanlık hediye edildi. Hanımlarının hepsi de bir evde toplanmıştı. Küçük bir çocuk olan, Umâme binti'l-Âs b. er-Rabî evin yanında toprakla oynuyordu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Bu gerdanlığı nasıl buluyorsunuz?"* diye sordu. Biz gerdanlığa bakıp: "Yâ Resûlallah! Biz bu gerdanlıktan daha güzelini ve hoşumuza gidenini hiç görmedik" dedik. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Onu bana iade ediniz"* buyurdu. Onu alınca buyurdu ki: *"Vallahi onu Ehl-i Beyt'imden en çok sevdiğimin boynuna takacağım."* Âişe dedi ki: "Gerdanlığı benden başkasının boynuna takacağı endişesiyle gözlerim karardı. Diğer hanımlarının da benim gibi olduklarını gördüm. Hepimizi bir sessizlik kapladı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), gerdanlığı getirip (torunu) Umâme binti Ebi'l-Abbâs'ın boynuna taktı. Bunun üzerine (hanımlarından birisini öbürüne tercih etmeyince) biz rahatladık."

★Taberânî rivayet etti. Lafız onundur. Ahmed ise kısa metinle ve Ebû Ya'lâ da rivayet etti. Ahmed ve Ebû Ya'lâ'nın isnâdları, hasendir.[1]

١٥٣٩٢ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا الزُّبَيْرُ بْنُ بَكَّارٍ ، قَالَ : وَأَوْصَى أَبُو الْعَاصِ بْنِ الرَّبِيعِ بِابْنَتِهِ أُمَامَةَ إِلَى الزُّبَيْرِ بْنِ الْعَوَّامِ وَبِتَرِكَتِهِ فَزَوَّجَهَا الزُّبَيْرُ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ بَعْدَ وَفَاةِ فَاطِمَةَ بِنْتِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَوْصَتْهُ بِذَلِكَ فَاطِمَةُ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا ، وَقُتِلَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ وَأُمَامَةُ بِنْتُ أَبِي الْعَاصِ عِنْدَهُ وَلَمْ تَلِدْ لَهُ ، فَقَالَتْ أُمُّ الْهَيْثَمِ النَّخَعِيَّةُ فِي ذَلِكَ : "

أَشَابَ ذُؤَابَتِي وَأَذَلَّ رُكْنِي ... أُمَامَةُ يَوْمَ فَارَقَتِ الْقَرِينَا

تَطِيفُ بِهِ لِحَاجَتِهَا إِلَيْهِ ... فَلَمَّا اسْتَيْأَسَتْ رَفَعَتْ رَنِينَا"

رواه الطبراني وإسناده منقطع.

15392- Zübeyr b. Bekkâr bildiriyor: Ebu'l-Âs b. er-Rabî, kızı Umâme'yi ve ölümünden sonra geriye kalan malını Zübeyr'e vasiyet etti. Zübeyr, Umâme'yi, Fâtıma'nın vefatından sonra Ali ile evlendirdi. Böyle yapmasını da Fâtıma kendisine vasiyet etmişti. Umâme binti Ebi'l-Âs nikahındayken Hz. Ali şehid edildi. Umâme'nin Ali'den çocuğu olmadı. Ümmü'l-Heysem en-Naha'iyye dedi ki:

"Kâküllerime ak düşürdü ve belimi büktü

Umâme'nin sevdiğinden ayrıldığı gün

Ona olan ihtiyacından dolayı etrafında dolanırdı

Geri dönmesinden ümidini kesince ağıt yakmaya başladı."

★Taberânî rivayet etti. İsnâdında kopukluk vardır.

١٥٣٩٣ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا الزُّبَيْرُ بْنُ بَكَّارٍ ، حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ حَسَنٍ ، حَدَّثَنِي عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْمُغِيرَةِ ، قَالَ : " كَانَتْ أُمَامَةُ بِنْتُ أَبِي الْعَاصِ أُمُّهَا زَيْنَبُ بِنْتُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عِنْدَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ فَلَمَّا تُوُفِّيَ عَنْهَا ، قَالَ لَهَا : لا تَزَوَّجِي ، فَإِنْ أَرَدْتِ الزَّوَاجَ فَلا تَخْرُجِي مِنْ رَأْيِ الْمُغِيرَةِ بْنِ نَوْفَلٍ ، فَخَطَبَهَا مُعَاوِيَةُ بْنُ أَبِي سُفْيَانَ فَجَاءَتْ إِلَى الْمُغِيرَةِ تَسْتَأْمِرُهُ ، فَقَالَ لَهَا : أَنَا خَيْرٌ لَكِ مِنْهُ فَاجْعَلِي أَمْرَكِ إِلَيَّ ،

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (22/442), Ahmed (6/ 101) ve Ebû Ya'lâ (4471) rivayet etti. Ahmed ve Ebû Ya'la'nın isnâdlarında, Ali b. Zeyd b. Cud'ân vardır ve zayıftır. Ali b. Zeyd'in babasının hanımı Ümmü Muhammed'den, Ali'den başkası rivayette bulunmamıştır.

فَفَعَلَتْ فَدَعَا رِجَالا ، فَتَزَوَّجَهَا ، فَهَلَكَتْ أُمَامَةُ بِنْتُ أَبِي الْعَاصِ عِنْدَ الْمُغِيرَةِ بْنِ نَوْفَلٍ وَلَمْ تَلِدْ لَهُ ، فَلَيْسَ لِزَيْنَبَ عَقِبٌ

رواه الطبراني بإسناد منقطع وفيه محمد بن الحسن بن زبالة وهو ضعيف

15393- Muhammed b. Abdirrahman bildiriyor: Annesi Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) kızı Zeyneb olan Umâme binti Ebi'l-Âs, Ali b. Ebî Tâlib ile evliydi. Ali vefat edeceği zaman: "Benden sonra evlenme. Eğer evlenecek olursan, Muğîre b. Nevfel'in sözünü dinle (onun görüşüne başvur)" dedi. Muâviye b. Ebî Süfyân kendisiyle evlenmek isteyince gelip Muğîre'ye danıştı. Muğîre ona: "Ben senin için ondan daha hayırlıyım. Benimle evlen" dedi. Umâme onunla evlenmeyi kabul edince nikahı için adamlar çağırıp onunla evlendi. Ebu'l-Âs'ın kızı Umâme, Muğîre'nin yanında vefat etti. Ondan çocuğu olmadı. (Bu sebeple) Zeyneb'in soyunu devam ettirecek kimse yoktur.

★Taberânî kopuk bir isnâdla rivayet etti. Ravilerden Muhammed b. el-Hasan b. Zebâle zayıftır.[1]

(بَابٌ مَنَاقِبُ صَفِيَّةَ عَمَّةِ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَرَضِيَ عَنْهَا)

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Halası Safiyye'nin Menkıbeleri

١٥٣٩٤ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا الزُّبَيْرُ بْنُ بَكَّارٍ ، قَالَ : كَانَتْ صَفِيَّةُ بِنْتُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ ، لا تُغَطِّي رَأْسَهَا مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَلا مِنْ عَشَرَةٍ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ الأَوَّلِينَ : حَمْزَةُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ أَخُوهَا ، وَجَعْفَرٌ ، وَعَلِيٌّ ، ابْنَا أَبِي طَالِبٍ ابْنَا أَخِيهَا ، وَالزُّبَيْرُ بْنُ الْعَوَّامِ ابْنُهَا ، وَعُثْمَانُ بْنُ عَفَّانَ ابْنُ ابْنَةِ أُخْتِهَا أُمُّهُ أَرْوَى بِنْتُ كَرِيزٍ ، وَأُمُّهَا الْبَيْضَاءُ أُمُّ حَكِيمٍ بِنْتُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ ، وَأَبُو سَلَمَةَ بْنُ عَبْدِ الأَسَدِ ، وَأَبُو سَبْرَةَ بْنُ أَبِي رُهْمٍ ابْنَا أُخْتِهَا بَرَّةَ بِنْتِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ ، وَأُمُّ طُلَيْبِ بْنِ عُمَيْرِ بْنِ وَهْبِ بْنِ عَبْدِ قُصَيٍّ أَرْوَى بِنْتُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ ، وَأُمُّ عَبْدِ اللَّهِ وَأَبِي أَحْمَدَ الأَعْمَى الشَّاعِرِ وَاسْمُهُ عَبْدُ بْنُ جَحْشِ بْنِ رِئَابِ بْنِ يَعْمَرَ بْنِ حُبَيْرَةَ بْنِ مُرَّةَ بْنِ غَنْمِ بْنِ دُودَانَ بْنِ أَسَدِ بْنِ خُزَيْمَةَ أُمَيْمَةُ بِنْتُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ ، وَتُوُفِّيَتْ صَفِيَّةُ فِي خِلافَةِ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ "

قلت : وقد تقدمت قصة قتلها اليهودي في قريظة وغزوة أحد أيضا والله أعلم.

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (22/ 443) rivayet etti. İbn Zebâle hadis uyduran biridir.

15394- Zübeyr b. Bekkâr der ki: "Safiyye binti Abdilmuttalib, başını Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) ve ilk hicret eden on sahabinin yanında örtmezdi. Bunlar: Kardeşi Hamza b. Abdilmuttalib, yeğenleri Câfer ve Ali b. Ebî Tâlib, oğlu Zübeyr b. Avvâm, erkek kardeşinin kızı Urve binti Kureyz'in oğlu Osmân b. Affân. Urve'nin annesi Beydâ Ümmü Hakîm bint Abdulmuttalib. Kızkardeşi Berre binti Abdilmuttalib'in oğulları Ebû Seleme b. Abdilesed ve Ebû Sebre b. Ebî Ruhm. Tuleyb b. Umeyr b. Vehb b. Abd b. Kusayy'ın annesi Ervâ binti Abdilmuttalib'tir. Abdullah ve ismi Abd b. Cahş b. Riâb b. Ya'mur b. Sabra b. Murra b. Kesîr b. Ğanm b. Verdân b. Esed b. Huzeyme olan, şair Ebû Ahmed'in annesi Umeyme binti Abdilmuttalib'tir. Safiyye, Ömer'in hilafeti döneminde vefat etti."

Derim ki: Onun Kurayza'da bir Yahudiyi öldürmesi ve Uhud'da yaptıkları daha önce geçmişti. Allah en doğrusunu bilir."

(بَابٌ مَا جَاءَ فِي عَاتِكَةَ بِنْتَ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ عَمَّةُ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَرَضِيَ عَنْهَا)

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Halası Âtike Binti Abdilmuttalib'in Menkıbeleri

وَقَدْ تَقَدَّمَ مَا أَذْكُرُهُ وَأَكْثَرُ مِنْهُ فِي أَوَائِلِ غَزْوَةِ بَدْرٍ

Anlatacağım daha önce geçmişti. Bundan daha fazlası Bedir gazvesi anlatılırken geçmişti.

١٥٣٩٥ - حَدَّثَنَا مَسْعَدَةُ بْنُ سَعْدٍ الْعَطَّارُ، ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُنْذِرِ الْحِزَامِيُّ، قَالَ: ثنا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ عِمْرَانَ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ حُمَيْدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ، عَنْ أُمِّهِ أُمِّ كُلْثُومٍ بِنْتِ عُقْبَةَ بْنِ أَبِي مُعَيْطٍ، عَنْ عَاتِكَةَ بِنْتِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ، قَالَتْ: " رَأَيْتُ رَاكِبًا مَثُلَ عَلَى أَبِي قُبَيْسٍ، فَصَاحَ: يَا آلَ غُدَرٍ، وَيَا آلَ فُجَرٍ انْفِرُوا لِثَلاثٍ، ثُمَّ أَخَذَ صَخْرَةً مِنْ أَبِي قُبَيْسٍ، فَرَمَى بِهَا الْمِرْكَنَ، فَتَفَلَّقَتِ الصَّخْرَةُ، فَمَا بَقِيَتْ دَارٌ مِنْ دَارِ قُرَيْشٍ إِلا دَخَلَتْهَا مِنْهَا كِسْرَةٌ غَيْرُ دُورِ بَنِي زُهْرَةَ "

رواه الطبراني وقد تقدم من طريق عروة بن الزبير مرسلا وهو حسن الإسناد.

15395- Âtike binti Abdilmuttalib bildiriyor: (Rüyamda) bir süvarinin Ebû Kubeys dağından bir kaya alarak (Kâbe'deki) Rükn'e doğru attığını gördüm. Kaya parçalandı ve Benî Zühre kabilesinin evleri haricinde, Kureyş'ten içine bir parçasının girmediği ev kalmadı." Hadis aslında devam ediyor.

★Taberânî rivayet etti. Bu hadis Urve b. ez-Zübeyr tarafından mürsel olarak daha önce geçmişti. Senedi hasendir.[1]

١٥٣٩٦ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا الزُّبَيْرُ بْنُ بَكَّارٍ ، حَدَّثَنِي مُصْعَبُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ ،وَغَيْرُهُ مِنْ قُرَيْشٍ ، أَنَّ عَاتِكَةَ بِنْتَ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ ، قَالَتْ فِي صِدْقِ رُؤْيَاهَا وَتَكْذِيبِ قُرَيْشٍ لَهَا حِينَ أَوْقَعَ بِهِمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِبَدْرٍ :

أَلَمْ تَكُنِ الرُّؤْيَا بِحَقٍّ وَيَأْتِكُمْ … بِتَأْوِيلِهَا فَلٌّ مِنَ الْقَوْمِ هَارِبُ
رَأَى فَأَتَاكُمْ بِالْيَقِينِ الَّذِي رَأَى … بِعَيْنَيْهِ مَا تُفْرَى السُّيُوفُ الْقَوَاضِبُ
فَقُلْتُمْ وَلَمْ أَكْذِبْ كَذَبْتَ وَإِنَّمَا … يُكَذِّبُنِي بِالصِّدْقِ مَنْ هُوَ كَاذِبُ
وَمَا فَرَّ إِلا رَهْبَةَ الْمَوْتِ مِنْهُمُ … حَكِيمٌ وَقَدْ ضَاقَتْ عَلَيْهِ الْمَذَاهِبُ
أَقَرَّ صِيَاحَ الْقَوْمِ عَزْمُ قُلُوبِهِمْ … فَهُنَّ هَوَاءٌ وَالْحُلُومُ عَوَازِبُ
مَرُوا بِالسُّيُوفِ الْمُرْهَفَاتِ دِمَاءَكُمْ … كِفَاحًا كَمَا يُمْرِي السَّحَابَ الْجَنَائِبُ
فَكَيْفَ رَأَى يَوْمَ اللِّقَاءِ مُحَمَّدًا … بَنُو عَمِّهِ وَالْحَرْبُ فِيهَا التَّجَارِبُ
أَلَمْ يُغْشِهِمْ ضَرْبًا يُحَارُ لِوَقْعِهِ … السَّحَيَانِ وَتَبْدُو بِالنَّهَارِ الْكَوَاكِبُ
أَلا بِأَبِي يَوْمَ اللِّقَاءِ مُحَمَّدًا … إِذَا عَضَّ مِنْ عَوْنِ الْحُرُوبِ الْغَوَارِبُ
كَمَا بَرَّدَتْ أَسْيَافُهُ مِنْ مَلِيكَتِي … زَعَازِعُ وِرْدًا بَعْدَ إِذْ هِيَ صَالِبُ
حَلَفْتُ لَئِنْ عُدْتُمْ لَيَصْطَلِمَنَّكُمْ … مُجَافًا تَرَدَّى حَافَتَيْهَا الْمَقَانِبُ
كَأَنَّ ضِيَاءَ الشَّمْسِ لَمْعُ بُرُوقِهَا … لَهَا جَانِبًا نُورُ شُعَاعٍ وَثَاقِبُ

رواه الطبراني وحديث رجاله حسن ولكن الإسناد منقطع

15396- Mus'ab b. Abdillah ve Kureyş'ten başkaları şöyle naklederler: Âtike binti Abdulmuttalib, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onlara galip geldiği zaman, (Bedir savaşıyla ilgili) gördüğü rüya ve Kureyşlilerin onu yalanlaması hakkında dedi ki:

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (24/ 344- 347) rivayet etti. Ravilerden Abdulazîz b. İmrân metrûktur.

Rüya gerçek değil miydi?
İnsanlardan kaçanlar tabir etmedi mi?
Gözleriyle görenler gördüklerini size anlattı
Kılıçların boyunları doğramasını
Yalan söylemediğim halde, yalancı dediniz
Hâlbuki yalancılar doğru sözümü yalanlamışlardı
Onlardan ölüm korkusuyla kaçan Hakîm'dir
Kaçış yolları onlara dar gelmişti
Göz kamaştıran insanlar içtenlikle sizi kaçırdılar
Onlar rüzgârdır hayallerine akıl sır ermez
Kanınızı akıtan kılıçlarla geçtiler
Cengâverce bulut geçişi gibi
Muhammed buluşma gününde nasıl görmüştü
Amca çocuklarını, savaşta da tecrübeler var
Vuruşarak nasıl daldı onlara
Korkak şaşkın olur gündüz yıldızlar görür
Buluşma gününde babam (ne oldu) savaş nedeniyle, ne şaşkınlıklar yaşadı
Zeazî ve Vird krallıklarından gibi görünen kılıçları
Sonradan kupkuru kesildi
Yemin ettim eğer dönerseniz
Yayaların onlarca atlıyı örttüğü kızıl toprakta kahvaltı yaparsınız
Sanki güneş ışığı yıldırımlarını parlatır, çevresi yakıcı şu'â ve ışık

★Taberânî rivayet etti. Ravilerin hadisleri hasendir, ama isnâdında kopukluk vardır.

(بَابٌ مَنَاقِبُ فَاطِمَةُ بِنْتُ أَسَدٍ أُمُّ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا)

Ali b. Ebî Tâlib'in Annesi Fâtıma Binti Esed'in Menkıbeleri

١٥٣٩٧ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ رِشْدِينَ ،وَعَمْرُو بْنُ أَبِي الطَّاهِرِ بْنِ السَّرْحِ الْمِصْرِيَّانِ ، قَالا : ثنا يُوسُفُ بْنُ عَدِيٍّ ، ثنا هِشَامُ بْنُ عَلِيٍّ ، عَنِ الأَعْمَشِ ، عَنْ عَمْرِو بْنِ مُرَّةَ ، عَنْ أَبِي الْبَخْتَرِيِّ ، عَنْ عَلِيٍّ ، قَالَ : "

كَانَتْ فَاطِمَةُ بِنْتُ مُحَمَّدٍ تَكْفِيهِ الدَّاخِلَ ، وَفَاطِمَةُ بِنْتُ أَسَدٍ تَكْفِيهِ الْخَارِجَ " ، يَعْنِي النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ"

رواه الطبراني.

15397- Ali b. Ebî Tâlib der ki: (Annem) Fâtıma binti Muhammed (sallallahu aleyhi vesellem), Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) evinin içindeki, Fâtıma binti Esed ise evinin dışındaki işlerini yapardı."

★Taberânî rivayet etti.[1]

١٥٣٩٨ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُثْمَانَ بْنِ أَبِي شَيْبَةَ ، ثنا أَبِي ، ح وَحَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ ، ثنا أَبُو مُعَاوِيَةَ ، عَنِ الأَعْمَشِ ، عَنْ عَمْرِو بْنِ مُرَّةَ ، عَنْ أَبِي الْبَخْتَرِيِّ ، عَنْ عَلِيٍّ ، قَالَ : قُلْتُ لأُمِّي فَاطِمَةَ بِنْتِ أَسَدِ بْنِ هَاشِمٍ : " اكْفِي فَاطِمَةَ بِنْتَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سِقَايَةَ الْمَاءِ ، وَالذَّهَابَ فِي الْحَاجَةِ ، وَتَكْفِيكَ خِدْمَةَ الدَّاخِلِ الطَّحْنَ ، وَالْعَجْنَ "

ورجال الرواية الثانية رجال الصحيح.

15398- Bir rivayette Hz. Ali der ki: "Annem Fâtıma binti Esed b. Hişâm'a dedim ki: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) kızı Fâtıma'ya su işlerinde ve ihtiyaç gidermek için gittiğinde yardım et, o da sana evin içindeki işlerinde un öğütmede ve hamur yoğurmada yardım eder."

★İkinci rivayetin ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[2]

١٥٣٩٩ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَمَّادِ بْنِ زُغْبَةَ ، ثنا رَوْحُ بْنُ صَلاحٍ ، ثنا سُفْيَانُ الثَّوْرِيُّ ، عَنْ عَاصِمٍ الأَحْوَلِ ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ ، قَالَ : لَمَّا مَاتَتْ فَاطِمَةُ بِنْتُ أَسَدِ بْنِ هَاشِمٍ أُمُّ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ ، دَخَلَ عَلَيْهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَجَلَسَ عِنْدَ رَأْسِهَا ، فَقَالَ : " رَحِمَكِ اللَّهُ يَا أُمِّي ، كُنْتِ أُمِّي بَعْدَ أُمِّي ، وَتُشْبِعِينِي وَتَعْرَيْنَ ، وَتُكْسِينِي ، وَتَمْنَعِينَ نَفْسَكِ طَيِّبًا ، وَتُطْعِمِينِي تُرِيدِينَ بِذَلِكَ وَجْهَ اللَّهِ وَالدَّارَ الآخِرَةَ " ، ثُمَّ أَمَرَ أَنْ تُغَسَّلَ ثَلاثًا ، فَلَمَّا بَلَغَ الْمَاءُ الَّذِي فِيهِ الْكَافُورُ سَكَبَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِيَدِهِ ، ثُمَّ خَلَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَمِيصَهُ ، فَأَلْبَسَهَا إِيَّاهُ وَكَفَّنَهَا بِبُرْدٍ فَوْقَهُ ، ثُمَّ دَعَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أُسَامَةَ بْنَ زَيْدٍ ، وَأَبَا أَيُّوبَ الأَنْصَارِيَّ ، وَعُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ ، وَغُلامًا أَسْوَدَ يَحْفُرُونَ فَحَفَرُوا قَبْرَهَا ، فَلَمَّا بَلَغُوا

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (24/ 352- 353) rivayet etti.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (24/ 353) rivayet etti.

اللَّحْدَ حَفَرَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِيَدِهِ ، وَأَخْرَجَ تُرَابَهُ بِيَدِهِ ، فَلَمَّا فَرَغَ دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : فَاضْطَجَعَ فِيهِ ، ثُمَّ قَالَ : " اللَّهُ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ حَيٌّ لا يَمُوتُ ، اغْفِرْ لأُمِّي فَاطِمَةَ بِنْتِ أَسَدٍ ، وَلَقِّنْهَا حُجَّتَهَا ، وَوَسِّعْ عَلَيْهَا مُدْخَلَهَا ، بِحَقِّ نَبِيِّكَ وَالأَنْبِيَاءِ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِي ، فَإِنَّكَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ وَكَبَّرَ عَلَيْهَا أَرْبَعًا ، وَأَدْخَلُوهَا اللَّحْدَ هُوَ وَالْعَبَّاسُ ، وَأَبُو بَكْرٍ الصِّدِّيقُ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمْ"

رواه الطبراني في الكبير والأوسط وفيه روح بن صلاح وثقه ابن حبان والحاكم وفيه ضعف وبقية رجاله رجال الصحيح.

15399- Enes b. Mâlik bildiriyor: Ali b. Ebî Tâlib'in annesi Fâtıma binti Esed b. Hâşim vefat ettiği zaman, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) yanına girip başucunda oturarak dedi ki: *"Allah sana rahmet etsin ey anne! Annemden sonra sen benim annem idin. Kendin aç durur, beni doyururdun. Kendin giymez beni giydirirdin. Güzel yemekleri kendin yemez bana yedirirdin. Sen böyle yapmakla Allah'ın rızasını ve ahiret hayatını isterdin."*

Sonra üç defa yıkanmasını emretti. İçinde kâfûr olan su ile yıkanacağı zaman, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onu kendi eliyle döktü ve kendi gömleğini çıkararak onu Fâtıma binti Esed'e giydirdi. Onu üzerindeki bir hırkayla kefenledi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) sonra, Usâme b. Zeyd'i, Ebû Eyyûb el-Ensârî'yi, Ömer b. el-Hattâb'ı ve siyâhî bir köleyi çağırarak kabir kazmalarını istedi. Onlar da mezarı kazdılar. Lahdi kazacakları zaman Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), onu eliyle kazdı ve toprağını eliyle çıkardı. Lahdi kazmayı bitirince, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) mezara girerek içine uzandı ve dedi ki: *"Dirilten ve öldüren Allah'tır. O, diridir, ölmez. Ümmetimden Fâtıma binti Esed'e mağfiret et. Peygamberin ve benden önce gelen nebiler hürmetine, kabir sualine cevap vermesini kolaylaştır. Kabrini genişlet. Sen merhametlilerin en merhametlisisin."* Namazını dört tekbirle kıldırdı. Onu lahde kendisi, Abbâs ve Ebû Bekr es-Sıddîk beraber koydular.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr* ile *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden Ravh b. Salâh'ı İbn Hibbân güvenilir bulmuştur. Hakîm'de zayıflık vardır. Diğer ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (24/ 351) ve *el-Mu'cemu'l-Evsat*'ta (191) rivayet etti ve şöyle dedi: "Bu hadisi rivayette Ravh b. Salâh yalnız kalmıştır." İbnu'l-Cevzî, *el-İlelu'l-Mütenâhiye*'de (434) rivayet etti. Bakın: *S. ed-Da'îfe* (23).

١٥٤٠٠ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْبُسْتَنْبَانِ، بِسُرَّ مَنْ رَأَى نَا الْحَسَنُ بْنُ بِشْرٍ الْبَجَلِيُّ، ثَنَا سَعْدَانُ بْنُ الْوَلِيدِ، بَيَّاعُ السَّابِرِيِّ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ أَبِي رَبَاحٍ، عَنْ اِبْنِ عَبَّاسٍ قَالَ : لَمَّا مَاتَتْ فَاطِمَةُ أُمُّ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ خَلَعَ النَّبِي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَمِيْصَهُ وَأَلْبَسَهَا إِيَّاهُ وَاضْطَجَعَ فِي قَبْرِهَا فَلَمَّا سَوَّى عَلَيْهَا التُّرَابَ قَالَ بَعْضُهُمْ : يَا رَسُولَ اللهِ رَأَيْنَاكَ صَنَعْتَ شَيْئاً لَمْ تَصْنَعْهُ بِأَحَدٍ فَقَالَ : " أَلْبَسْتُهَا قَمِيْصِي لِتَلْبَسَ مِنْ ثِيَابِ الجَنَّةِ وَاضْطَجَعْتُ مَعَهَا فِي قَبْرِهَا أُخَفِّفُ عَنْهَا مِنْ ضَغْطَةِ القَبْرِ إِنَّهَا كَانَتْ مِنْ أَحْسَنِ خَلْقِ اللهِ إِلَيَّ صَنِيْعاً بَعْدَ أَبِي طَالِبٍ "

رواه الطبراني في الأوسط وفيه سعدان بن الوليد و لم أعرفه وبقية رجاله ثقات.

15400- İbn Abbâs bildiriyor: Ali b. Ebî Tâlib'in annesi Fâtıma binti Esed vefat ettiği zaman, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) gömleğini çıkararak ona giydirdi. Kabrine yattı. Üzerine toprak atıldığı zaman birisi: "Yâ Resûlallah! Kimseye yapmadığın şeyi yaptığını gördük!" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ise: *"Cennet elbiselerinden giymesi için, ona gömleğimi giydirdim. Kabrin sıkıştırmasının hafiflemesi için kabrine uzandım. Ebû Tâlib'ten sonra, insanlar içinde bana en iyi davranan kişiydi"* buyurdu.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden Sa'dân b. el-Velîd'i tanımıyorum. Diğer ravileri güvenilirdir.[1]

(بَابٌ مَنَاقِبُ أُمِّ هَانِئٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا)

Ümmü Hâni'nin Menkıbesi

١٥٤٠١ - حَدَّثَنَا زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى السَّاجِيُّ ، ثنا هُدْبَةُ بْنُ خَالِدٍ ، ثنا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي رَافِعٍ ، أَنَّ أُمَّ هَانِئٍ بِنْتَ أَبِي طَالِبٍ ، خَرَجَتْ مُتَبَرِّجَةً قَدْ بَدَا قُرْطَاهَا ، فَقَالَ لَهَا عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ : اعْلَمِي فَإِنَّ مُحَمَّدًا لا يُغْنِي عَنْكِ شَيْئًا ، فَجَاءَتْ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَخْبَرَتْهُ ، فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَا بَالُ أَقْوَامٍ يَزْعُمُونَ أَنَّ شَفَاعَتِي لا تَنَالُ أَهْلَ بَيْتِي ، وَإِنَّ شَفَاعَتِي تَنَالُ حَاءَ ، وَحَكَمَ " حَاءَ ، وَحَكَمُ قَبِيلَتَانِ "

رواه الطبراني وهو مرسل ورجاله ثقات.

15401- Abdurrahman b. Ebî Râfi bildiriyor: Ebû Tâlib'in kızı Ümmü Hâni örtüsüz bir şekilde dışarıya çıktı. Küpeleri görünüyordu. Ömer b. el-Hattâb ona: "Amel yap. Muhammed (sallallahu aleyhi vesellem) (kıyamet

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (34/ 434) rivayet etti.

günü) sana bir fayda sağlamaz" dedi. Ümmü Hâni gelip Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) olanları anlattığında, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Bazılarına ne oluyor da, şefaatimin Ehl-i beyt'ime ulaşmayacağını iddia ediyorlar. Benim şefaatim Hâ ve Hakem isimli iki kabileye bile yetişecektir."*

★Taberânî rivayet etti. Hadis mürseldir ve ravileri güvenilirdir.[1]

(بَابٌ مَنَاقِبُ دُرَّةُ بِنْتُ أَبِي لَهَبٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا)

Durre Binti Ebî Leheb'in Menkıbeleri

١٥٤٠٢ - حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ دُحَيْمٍ الدِّمَشْقِيُّ، حَدَّثَنِي أَبِي، ثنا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ بَشِيرٍ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَاقَ، قَالَ: حَدَّثَنِي نَافِعٌ مَوْلَى ابْنِ عُمَرَ، وَزَيْدُ بْنُ أَسْلَمَ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ، وَعَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي سَعِيدٍ الْمَقْبُرِيُّ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، وَعَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْمُنْكَدِرِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، وَعَنْ عَمَّارِ بْنِ يَاسِرٍ قَالُوا : قَدِمَتْ دُرَّةُ بِنْتُ أَبِي لَهَبٍ مُهَاجِرَةً فَنَزَلَتْ دَارَ رَافِعِ بْنِ الْمُعَلَّى الزُّرَقِيِّ فَقَالَ لَهَا نِسْوَةٌ جَالِسْنَ إِلَيْهَا مِنْ بَنِي زُرَيْقٍ : أَنْتِ بِنْتُ أَبِي لَهَبٍ الَّذِي قَالَ اللهُ : ﴿تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ مَا أَغْنَى عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَ﴾؟ يَعْنِي : مَا يُغْنِي مُهَاجَرُكِ ؟ فَأَتَتْ دُرَّةُ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَشَكَتْ إِلَيْهِ مَا قُلْنَ لَهَا فَسَكَّنَهَا رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَالَ : " اِجْلِسِي " . ثُمَّ صَلَّى بِالنَّاسِ الظُّهْرَ وَجَلَسَ عَلَى الْمِنْبَرِ سَاعَةً وَقَالَ : " أَيُّهَا النَّاسُ مَالِي أُوذَى فِي أَهْلِي فَوَاللهِ إِنَّ شَفَاعَتِي لَتَنَالُ حَيَّ حَاءَ وَحَكَمَ وَصَدَا وَسَلْهَبَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ "

رواه الطبراني وفيه عبد الرحمن بن بشير الدمشقي وثقه ابن حبان وضعفه أبو حاتم وبقية رجاله ثقات.

15402- İbn Ömer, Ebû Hureyre ve Ammâr b. Yâsir şöyle naklederler: Durre binti Ebî Leheb, hicret ederek (Medine'ye geldi ve) Râfi b. el-Mu'allâ ez-Zurakî'nin evinde ikamet etti. Yanında oturan Benî Zureykli kadınlar ona şöyle dediler: "Sen Allah'ın hakkında şöyle dediği Ebû Leheb'in kızı değil misin? **"Ebu Leheb'in elleri kurusun; kurudu da! Malı ve kazandığı kendisine fayda vermedi."** (Tebbet Sur. 1, 2) —Yani, senin hicretinin sana ne faydası olur?— Bunun üzerine Durre, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) gidip kadınların kendisine söylediğini ona aktarıp şikâyetçi oldu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onu sakinleştirip: *"Otur!"* dedi. Sonra sahabeye öğle namazını kıldırıp minberde bir süre oturduktan sonra: *"Ey insanlar! Neden bana ailemle eziyet ediyorsunuz?*

---

[1] 15401- Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (34/ 434) rivayet etti.
Hâ ve Hakem: Yemen'de Yebrîn kumsalının arkasında olan iki kabile ismidir.

Vallahi kıyamet günü şefaatim, Hâ ve Hakem kabilesine, Sadâ kabilesine ve Selheb kabilesine bile ulaşacaktır" buyurdu.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Abdurrahman b. Beşîr ed-Dimaşkî'yi İbn Hibbân güvenilir bulmuş, Ebû Hâtim ise zayıf olduğunu söylemiştir. Diğer ravileri güvenilirdir.[1]

١٥٤٠٣ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ نُمَيْرٍ ، ثنا عَبْدُ اللهِ بْنُ إِدْرِيسَ ، قَالَ : سَمِعْتُ عَمْرَو بْنَ عُثْمَانَ يُحَدِّثُ ، عَنِ ابْنِ أَبِي حُسَيْنٍ ، قَالَ : كَانَتْ دُرَّةُ بِنْتُ أَبِي لَهَبٍ عِنْدَ الْحَارِثِ بْنِ عَبْدِ اللهِ بْنِ نَوْفَلٍ ، فَوَلَدَتْ لَهُ عُقْبَةَ ، وَالْوَلِيدَ ، وَأَبَا مُسْلِمٍ ، ثُمَّ أَتَتِ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالْمَدِينَةِ ، فَأَكْثَرَ النَّاسُ فِي أَبَوَيْهَا فَجَاءَتْ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَتْ : يَا رَسُولَ اللهِ ، مَا وَلَدَ الْكُفَّارُ غَيْرِي ؟ فَقَالَ لَهَا النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " وَمَا ذَاكِ ؟ قَالَتْ : قَدْ آذَانِي أَهْلُ الْمَدِينَةِ فِي أَبَوَيَّ ، فَقَالَ لَهَا رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِذَا صَلَّيْتِ الظُّهْرَ فَصَلِّي حَيْثُ أَرَى " ، فَصَلَّى النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الظُّهْرَ ثُمَّ الْتَفَتَ إِلَيْهَا ، فَأَقْبَلَ عَلَى النَّاسِ بِوَجْهِهِ ، فَقَالَ : " أَيُّهَا النَّاسُ ، أَلَكُمْ نَسَبٌ وَلَيْسَ لِي نَسَبٌ ؟ " فَوَثَبَ عُمَرُ ، فَقَالَ : غَضِبَ اللهُ عَلَى مَنْ أَغْضَبَكِ ، فَقَالَ : " هَذِهِ بِنْتُ عَمِّي فَلا يَقُلْ لَهَا أَحَدٌ إلا خَيْرًا "

رواه الطبراني وابن أبي حسين هو عبد الله بن عبد الرحمن بن أبي حسين وهو مرسل ورجاله رجال الصحيح .

15403- İbn Ebî Hüseyn bildiriyor: Durre binti Ebî Leheb, Hâris b. Abdillah b. Nevfel ile evliydi. Ona, Ukbe, Velîd ve Ebû Müslim isimli çocukları dünyaya getirdi. Sonra Medine'ye Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına hicret etti. Halk babası hakkında ileri geri konuşmaya başladılar. Durre, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) gelip: "Yâ Resûlallah! Kafirler benden başkasını dünyaya getirmediler mi?" deyince Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Ne oldu ki?"* diye sordu. Durre: "Anne babam sebebiyle Medine halkı bana eziyet ettiler" dedi. Resûlulllah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Öğle namazını kılacağım zaman sen de, seni görebileceğim bir yerde namazını kıl"* buyurdu.

Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) namazı kıldırktan sonra Durre'ye baktı. Sonra halka dönerek dedi ki: *"Ey insanlar! Sizin nesebiniz var da benim yok mu?"* Ömer b. el-Hattâb ayağa fırlayarak dedi ki: "Seni kızdıran Allah'ı kızdırmış olur." Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Bu, benim amcam kızıdır. Kimse ona hayırdan başka bir şey söylemesin"* buyurdu.

★Taberânî rivayet etti. İbn Ebî Hüseyn, Abdullah b. Abdurrahman b. Ebî Hüseyn'dir. Hadis, mürseldir ve ravileri *Sahîh*'in ravileridir. [1]

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (24/ 259) rivayet etti.

١٥٤٠٤ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا أَسْوَدُ بْنُ عَامِرٍ أَخْبَرَنَا شَرِيكٌ عَنْ سِمَاكٍ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَيْرَةَ عَنْ دُرَّةَ بِنْتِ أَبِي لَهَبٍ قَالَتْ كُنْتُ عِنْدَ عَائِشَةَ فَدَخَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ ائْتُونِي بِوَضُوءٍ. قَالَتْ فَابْتَدَرْتُ أَنَا وَعَائِشَةُ الْكُوزَ فَبَدَرْتُهَا فَأَخَذْتُهُ أَنَا فَتَوَضَّأَ فَرَفَعَ بَصَرَهُ إِلَيَّ أَوْ طَرْفَهُ إِلَيَّ وَقَالَ أَنْتِ مِنِّي وَأَنَا مِنْكِ. قَالَتْ فَأُتِيَ بِرَجُلٍ فَقَالَ مَا أَنَا فَعَلْتُهُ إِنَّمَا قِيلَ لِي. قَالَتْ وَكَانَ سَأَلَهُ عَلَى الْمِنْبَرِ مَنْ خَيْرُ النَّاسِ فَقَالَ أَفْقَهُهُمْ فِي دِينِ اللهِ وَأَوْصَلُهُمْ لِرَحِمِهِ. ذَكَرَ فِيهِ شَرِيكٌ شَيْئَيْنِ آخَرَيْنِ لَمْ أَحْفَظْهُمَا"

رواه أحمد ورجاله ثقات.

15404- Durre binti Ebî Leheb dedi ki: Âişe'nin yanındaydım. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) girip: "Bana abdest almam için su getirin" buyurdu. Ben ve Âişe su testisini almak için yarıştık. Ben ondan önce davranıp testiyi aldım. Abdest aldı ve gözlerini veya bakışlarını bana çevirdi ve şöyle buyurdu: *"Sen bendensin, ben de sendenim."*

Durre binti Ebî Leheb dedi ki: Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) bir adam getirildi. Resûlullah: *"Ben bunu kendi aklımdan yapmadım. Bana yapmam söylendi"* buyurdu.

Durre dedi ki: Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) minberdeyken: "İnsanların en hayırlısı kimdir?" diye sorarlardı. Buyurdu ki: *"Dinde en fakih olan ve akrabalarıyla ilişkisi en iyi olandır."*

Şerîk, aklımda tutamadığım iki şey daha zikretti.

★Ahmed rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.[2]

(بَابُ مَا جَاءَ فِي أُمِّ أَيْمَنَ أُمِّ أُسَامَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا)

Usâme'nin Annesi Ümmü Eymen'in Menkıbeleri

١٥٤٠٥ - قَالَ الطَّبَرَانِي : أُمُّ أَيْمَنَ أُمُّ أُسَامَةَ بْنَ زَيْدٍ مَوْلَاةُ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَتْ لِأُخْتِ خَدِيْجَةَ فَوَهَبَتْهَا لِرَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَنْكَحَهَا زَيْدُ بْنُ حَارِثَةَ وَيُقَالُ : اِسْمُهَا بَرَكَةُ"

15405- Taberânî der ki: "Ümmü Eymen, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) azatlısı Usâme b. Zeyd'in annesidir. Hatice'nin kızkardeşinin

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (24/ 257) rivayet etti.

[2] Ahmed (6/ 431- 432) ve kısa metinle Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (24/ 257- 258) rivayet etti.

cariyesiydi. Onu Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) hibe etti. Zeyd b. Hârise onunla evlendi. İsminin «Bereke» olduğu söylenir."[1]

١٥٤٠٦ - عَنْ اِبْنِ عَبَّاسٍ قَالَ : أُمُّ أَيْمَنْ هِيَ أُمُّ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ"

رواه الطبراني وإسناده حسن.

15406- İbn Abbâs der ki: "Ümmü Eymen, Usâme b. Zeyd'in annesidir."

★Taberânî rivayet etti. Senedi hasendir.[2]

١٥٤٠٧ - وَعَنْ طَارِقِ بْنِ شِهَابٍ عَنْ أُمِّ أَيْمَنٍ وَكَانَتْ مِمَّنْ بَايَعَ النَّبِي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ"

رواه الطبراني وفيه محمد بن الحسين بن أشكاب و لم أعرفه وبقية رجاله رجال الصحيح.

15407- Tarık b. Şihâb, Ümmü Eymen'in Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) biat edenlerden olduğunu nakleder.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Muhammed b. el-Hüseyn b. Eşkâb'ı tanımıyorum. Diğer ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[3]

١٥٤٠٨ - حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ مِقْلاصٍ ، ثنا أَبِي ، ثنا ابْنُ وَهْبٍ ، أَخْبَرَنِي يُونُسُ ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ ، قَالَ : كَانَتْ أُمُّ أَيْمَنَ ، أُمُّ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ مِنَ الْحَبَشَةِ ، وَكَانَتْ وَصِيفَةً لِعَبْدِ اللّهِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ ، وَكَانَتْ تَحْضُنُ رَسُولَ اللّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ صَغِيرٌ " فَأَعْتَقَهَا رَسُولُ اللّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، ثُمَّ أَنْكَحَهَا زَيْدَ بْنَ حَارِثَةَ " وَتُوُفِّيَتْ بَعْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِخَمْسَةِ أَشْهُرٍ "

رواه الطبراني وإسناده منقطع ورجاله ثقات.

15408- İbn Şihâb (ez-Zührî) bildiriyor: Ümmü Eymen, Habeşî'dir ve Usâme b. Zeyd'in annesidir. Abdulmuttalib'in hizmetçisiydi. Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) küçükken dadılık yapardı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onu azad etti. Sonra Zeyd b. Hârise onunla evlendi. Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) beş ay sonra vefat etti.

★Taberânî rivayet etti. İsnâdında kopukluk vardır. Ravileri güvenilirdir.

---

[1] Taberânî *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (25/ 85) söyledi.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (25/ 86) rivayet etti. Ravilerden Atâ b. es-Sâib ezberi bozulmuş bir ravidir.

[3] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (25/ 85- 86) rivayet etti.

١٥٤٠٩ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ سَعِيدِ بْنِ أَبِي مَرْيَمَ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ يُوسُفَ الْفِرْيَابِيُّ ، ثنا سُفْيَانُ ، عَنْ قَيْسِ بْنِ مُسْلِمٍ ، عَنْ طَارِقِ بْنِ شِهَابٍ ، قَالَ : قَالَتْ أُمُّ أَيْمَنَ يَوْمَ قُتِلَ عُمَرُ : " الْيَوْمَ وَهَى الإِسْلامُ "

رواه الطبراني عن شيخه عبد الله بن سعيد بن أبي مريم وهو ضعيف.

15409- Târık b. Şihâb der ki: Hz. Ömer (suikastle) öldürüldüğü zaman Ümmü Eymen dedi ki: "Bugün İslam zayıfladı."

★Taberânî, şeyhi zayıf bir ravi olan Abdullah b. Muhammed b. Saîd b. Ebî Meryem'den rivayet etti.[1]

(بَابٌ فِي خَوْلَةَ بِنْتِ حَكِيمٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا)

Havle Binti Hakîm'in Menkıbesi

١٥٤١٠ - حدثنا أَحْمَدُ ، قَالَ : نا عَلِيُّ بْنُ عُثْمَانَ اللاحِقِيُّ ، قَالَ : نا عُمَارَةُ بْنُ رَاشِدٍ ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ زَيْدِ بْنِ جُدْعَانَ ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيِّبِ ، عَنْ خَوْلَةَ بِنْتِ حَكِيمٍ ، وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَزَوَّجَهَا ، فَأَرْجَأَهَا فِيمَنْ أَرْجَأَ"

رواه الطبراني في الأوسط وإسناده حسن.

15410- Havle binti Hakîm'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), (Âişe ve Sevde ile) evleneceği zaman onu dünür olarak göndermişti.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Senedi hasendir.

(بَابٌ فِي زَيْنَبَ بِنْتِ أَبِي سَلَمَةَ رَبِيبَةِ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا)

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Üvey Kızı Zeyneb Binti Ebî Seleme'nin Menkıbesi

١٥٤١١ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا الْهَيْثَمُ بْنُ خَارِجَةَ ، ثنا عَطَّافُ بْنُ خَالِدٍ الْمَخْزُومِيُّ ، عَنْ أُمِّهِ ، عَنْ زَيْنَبَ بِنْتِ أَبِي سَلَمَةَ ، قَالَتْ : كَانَتْ أُمِّي إِذَا دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَغْتَسِلُ ، يَقُولُ : " اذْهَبِي فَادْخُلِي " ، قَالَتْ : فَدَخَلْتُ فَنَضَحَ فِي وَجْهِيَ الْمَاءَ ، ثُمَّ قَالَ : " ارْجِعِي

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (25/ 86) rivayet etti.

" قَالَ الْعَطَّافُ : قَالَتْ أُمِّي : فَرَأَيْتُ وَجْهَ زَيْنَبَ ، وَهِيَ عَجُوزٌ كَبِيرَةٌ مَا نَقَصَ مِنْ وَجْهِهَا شَيْءٌ "

رواه الطبراني وأم عطاف لم أعرفها.

15411- Zeyneb binti Ebî Seleme der ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), yıkanmak için girdiğinde, annem şöyle derdi: "Git ve (yanına) gir." Yanına girdiğimde yüzüme su serpip: *"Geri dön!"* buyururdu.

(Ravi) Attâf ekledi: Annem dedi ki: "Zeyneb'i yaşlıyken gördüm, yüzü hiç değişmemişti."

★Taberânî, rivayet etti. Ümmü Attâf'ı tanımıyorum.[1]

(بَابٌ فِي حَلِيمَةَ السَّعْدِيَّةِ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا)

Halîme es-Sa'diyye'nin Menkıbeleri

١٥٤١٢ - قال الطبراني : حَلِيمَةُ بِنْتُ أَبِي ذُؤَيْبٍ السَّعْدِيَّةُ ، مِنْ سَعْدِ بْنِ بَكْرِ بْنِ هَوَازِنَ وَهِيَ أُمُّ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الَّتِي أَرْضَعَتْهُ وَفَصَلَتْهُ.

15412- Taberânî dedi ki: "Halîme, Ebû Zueyb'in kızıdır. Ebû Zueyb'in ismi Abdullah b. el-Hâris b. Hibbân'dır. Benî Sa'd b. Bekr b. Hevâzin kabilesindendir. Halime, Resûlullah'ı (sallallahu aleyhi vesellem) sütten kesilene kadar emzirmiş, ona sütannelik yapmıştır."[2]

١٥٤١٣ - حَدَّثَنَا أَبُو مُسْلِمٍ ، قَالَ : نا أَبُو عَاصِمٍ ، قَالَ : أَنَا جَعْفَرُ بْنُ يَحْيَى ، قَالَ : أَخْبَرَنِي عَمِّي عُمَارَةُ بْنُ ثَوْبَانَ ، أَنَّ أَبَا الطُّفَيْلِ أَخْبَرَهُ ، قَالَ : كُنْتُ غُلامًا أَحْمِلُ عُضْوًا لِبَعِيرٍ ، فَرَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " يَقْسِمُ لَحْمًا بِالْجِعْرَانَةِ ، فَجَاءَتْهُ امْرَأَةٌ ، فَبَسَطَ لَهَا رِدَاءَهُ " ، فَقُلْتُ : مَنْ هَذِهِ ؟ قِيلَ : أُمُّهُ الَّتِي أَرْضَعَتْهُ

قلت : عند أبي داود بعضه رواه الطبراني ورجاله وثقوا قلت : وقد تقدمت قصة رضاعها للنبي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ في علامات النبوة .

15413- Ebu't-Tufeyl bildiriyor: Ben develerin malzemesini taşırdım. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Ci'râne denilen yerde et taksim ediyordu.

---

1 Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (24/ 282) rivayet etti. Attâf, İbn Hâlid el-Mahzûmî'dir.

2 Taberânî *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (24/ 212) bu sözü söylemiştir.

Yanına bir kadın gelince ridasını onun oturması için yere serdi. Ben: "Kim bu?" diye sorunca: "Sütannesi" dediler.

Derim ki: Ebû Dâvûd'da hadisin bir bölümü vardır.

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilir sayılmıştır.

Peygamberlik Alâmetleri kitabında sütanneye verilmesi hikâyesi geçmişti.

(بَابٌ فِي أُمِّ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ وَغَيْرِهَا رَضِيَ اللهُ عَنْهُنَّ)

Ebû Bekr es-Sıddîk'ın Annesi ve Başkalarının Menkıbeleri

١٥٤١٤ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ الْمُقَدَّمِيُّ ، ثنا عَبْدُ اللهِ بْنُ شَبِيبٍ الْمَدَنِيُّ ، حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ يَحْيَى بْنِ هَانِي الشَّجَرِيُّ ، حَدَّثَنِي أَبِي ، عَنْ حَازِمِ بْنِ الْحُسَيْنِ ، عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ ، عَنِ الزُّهْرِيِّ ، عَنْ عُبَيْدِ اللهِ بْنِ عَبْدِ اللهِ بْنِ عُتْبَةَ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : " أَسْلَمَتْ أُمُّ أَبِي بَكْرٍ ، وَأُمُّ عُثْمَانَ ، وَأُمُّ طَلْحَةَ ، وَأُمُّ الزُّبَيْرِ ، وَأُمُّ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ ، وَأُمُّ عَمَّارِ بْنِ يَاسِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ

رواه الطبراني وفيه حازم بن الحسين وهو ضعيف

15414- İbn Abbâs dedi ki: "Ebû Bekr'in, Osmân'ın, Talha'nın, Abdurrahman b. Avf'ın ve Ammâr b. Yâsir'in anneleri Müslüman oldular."

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Hâzım b. el-Hüseyn zayıftır.[1]

١٥٤١٥ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ الْمَدِينِيُّ الْبَغْدَادِيُّ ، ثنا دَاوُدُ بْنُ رُشَيْدٍ ، عَنِ الْهَيْثَمِ بْنِ عَدِيٍّ ، قَالَ : " أُمُّ أَبِي بَكْرٍ يُقَالُ لَهَا : أُمُّ الْخَيْرِ بِنْتُ صَخْرِ بْنِ عَامِرٍ ، وَهَلَكَ أَبُو بَكْرٍ فَوَرِثَهُ أَبَوَاهُ جَمِيعًا ، وَكَانَا قَدْ أَسْلَمَا ، وَمَاتَتْ أُمُّ أَبِي بَكْرٍ قَبْلَ أَبِيهِ "

رواه الطبراني وإسناده منقطع.

15415- Heysem b. Adiy bildiriyor: Ebû Bekr'in annesine, Ümmü'l-Hayr binti Sahr b. Âmir denirdi. Ebû Bekr, anne ve babasından önce vefat etti. Anne babası ona mirasçı oldular. İkisi de Müslüman olmuşlardı. Annesi babasından önce vefat etti.

★Taberânî rivayet etti. İsnâdında kopukluk vardır.

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (3) rivayet etti.

(بَابٌ فِي أَسْمَاءِ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا)

Ebû Bekr'in Kızı Esmâ'nın Menkıbeleri

١٥٤١٦ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمَدِينِيِّ فُسْتُقَةٌ ، قَالَ : " مَاتَتْ أَسْمَاءُ بِنْتُ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ سَنَةَ ثَلاثٍ وَسَبْعِينَ بَعْدَ ابْنِهَا عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ بِلَيَالٍ ، وَكَانَتْ أُخْتَ عَائِشَةَ لأَبِيهَا ، وَأُمُّ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ : قُتَيْلَةُ بِنْتُ عَبْدِ الْعُزَّى بْنِ عَبْدِ أَسْعَدَ ، مِنْ بَنِي مَالِكِ بْنِ حَسَلٍ ، وَكَانَ لأَسْمَاءَ يَوْمَ مَاتَتْ مِائَةُ سَنَةٍ وُلِدَتْ قَبْلَ التَّارِيخِ بِسَبْعٍ وَعِشْرِينَ سَنَةً ، وَقَبْلَ مَبْعَثِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِسَبْعَ عَشْرَةَ سَنَةً وَوُلِدَتْ أَسْمَاءُ لأَبِي بَكْرٍ وَسِنُّهُ وَاحِدٌ وَعِشْرُونَ سَنَةً "

15416- Muhammed b. Ali b. el-Medînî Fustuka bildiriyor: Ebû Bekr es-Sıddîk'ın kızı Esmâ 73 yılında, oğlu Abdullah'ın ölümünden birkaç gece sonra vefat etti. Âişe'nin baba tarafından kardeşiydi. Esmâ binti Ebî Bekr'in annesi, Benî Mâlik b. Hasel kabilesinden, Kuteyle binti Abdiluzza b. Abdilesed'dir. Esmâ vefat ettiği zaman yüz yaşındaydı. Hicretten yirmi yedi yıl önce (Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) peygamberlik gelmeden on yedi sene önce) doğdu."

Esmâ, Ebû Bekr yirmi bir yaşındayken dünyaya gelmiştir.

١٥٤١٧ - حَدَّثَنَا عُبَيْدُ بْنُ غَنَّامٍ ، ثنا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ ، ثنا يَحْيَى بْنُ يَعْلَى التَّيْمِيُّ ، عَنْ أَبِيهِ يَعْلَى بْنِ حَرْمَلَةَ ، قَالَ : دَخَلْتُ مَكَّةَ بَعْدَمَا قُتِلَ ابْنُ الزُّبَيْرِ ، فَجَاءَتْ أُمُّهُ أَسْمَاءُ بِنْتُ أَبِي بَكْرٍ عَجُوزٌ ، كَبِيرَةٌ ، طَوِيلَةٌ ، مَكْفُوفَةُ الْبَصَرِ ، فَقَالَتْ لِلْحَجَّاجِ : " أَمَا آنَ لِهَذَا الرَّاكِبِ أَنْ يَنْزِلَ "

رواه الطبراني وفيه يحيى بن يعلى وهو ضعيف.

15417- Ya'lâ b. Harmele der ki: Abdullah b. ez-Zübeyr öldürüldükten sonra Mekke'ye girdim. Annesi Esmâ binti Ebî Bekr geldi. Yaşlanmış, boyu uzun ve gözleri görmüyordu. Haccâc'a dedi ki: "Bu binekli kişinin (yani asılarak şehid edilen oğlu Abdullah b. ez-Zübeyr'in) indirilme vakti gelmedi mi?"

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Yahyâ b. Ya'lâ zayıftır.

(بَابٌ مَنَاقِبُ أَسْمَاءَ بِنْتِ عُمَيْسٍ وَأَخَوَاتِهَا رَضِيَ اللهُ عَنْهُنَّ)

Esmâ Binti Umeys ve Kardeşlerinin Menkıbeleri

١٥٤١٨ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو بْنِ خَالِدٍ الْحَرَّانِيُّ ، ثنا أَبِي ، ثنا ابْنُ لَهِيعَةَ ، عَنْ أَبِي الأَسْوَدِ ، عَنْ عُرْوَةَ بْنِ الزُّبَيْرِ ، " فِي تَسْمِيَةِ مَنْ هَاجَرَ إِلَى أَرْضِ الْحَبَشَةِ : جَعْفَرُ بْنُ أَبِي طَالِبٍ وَمَعَهُ امْرَأَتُهُ أَسْمَاءُ بِنْتُ عُمَيْسٍ الْخَثْعَمِيَّةُ ، فَوَلَدَتْ لَهُ بِأَرْضِ الْحَبَشَةِ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ جَعْفَرٍ ، وَعَوْنَ بْنَ جَعْفَرٍ ، وَمُحَمَّدَ بْنَ جَعْفَرٍ "

رواه الطبراني مرسلا وإسناده حسن.

15418- Urve b. ez-Zübeyr der ki: "Habeşistan'a hicret edenler arasında, Câfer b. Ebî Tâlib ve hanımı Esmâ binti Umeys el-Has'amiyye de vardı. Esma, Habeşistan'da Abdullah b. Câfer, Avn b. Câfer ve Muhammed b. Câfer'i dünyaya getirdi."

★Taberânî mürsel olarak rivayet etti. Senedi hasendir.[1]

١٥٤١٩ – حَدَّثَنَا أَبُو مُسْلِمٍ الْكَشِّيُّ ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الْوَهَّابِ الْحَجَبِيُّ ، ثنا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ الدَّرَاوَرْدِيُّ ، أَخْبَرَنِي إِبْرَاهِيمُ بْنُ عُقْبَةَ ، عَنْ كُرَيْبٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " الأَخَوَاتُ الْمُؤْمِنَاتُ : مَيْمُونَةُ زَوْجُ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَأُمُّ الْفَضْلِ امْرَأَةُ الْعَبَّاسِ ، وَأَسْمَاءُ بِنْتُ عُمَيْسٍ امْرَأَةُ جَعْفَرٍ ، وَامْرَأَةُ حَمْزَةَ هِيَ أُخْتُهُنَّ لأُمِّهِنَّ "

رواه الطبراني بإسنادين ورجال أحدهما رجال الصحيح . وقد تقدم من حديث ميمونة في مناقبها

15419- İbn Abbâs, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu nakleder: *"Bunlar mümin olan kızkardeşlerdir."* Yani, Resûlullah'ın zevcesi Meymûne, Abbâs'ın hanımı Ümmü'l-Fadl, Câfer'in hanımı Esmâ binti Umeys ve Hamza'nın hanımı. O anne tarafından kardeşleridir."

★Taberânî iki isnâdla rivayet etti. Birisinin ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

Meymûne'nin menkıbeleri anlatılırken bu hadis geçmişti.[2]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (24/ 131) rivayet etti. Ravilerden İbn Lehîa zayıftır.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (12178) rivayet etti.

(بَابٌ مَنَاقِبُ أَسْمَاءُ بِنْتُ يَزِيْدٍ رَضِيَ اللهُ عَنهَا)

Esmâ Binti Yezîd'in Menkıbesi

١٥٤٢٠ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ الْوَهَّابِ بْنِ نَجْدَةَ الْحَوْطِيُّ ، ثنا أَبِي ، ثنا إِسْمَاعِيلُ بْنُ عَيَّاشٍ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُهَاجِرٍ ،وَعَمْرُو بْنُ مُهَاجِرٍ ، عَنْ أَبِيهِمَا ، " أَنَّ أَسْمَاءَ بِنْتَ يَزِيدَ بْنِ السَّكَنِ بِنْتِ عَمِّ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ قَتَلَتْ يَوْمَ الْيَرْمُوكِ تِسْعَةً مِنَ الرُّومِ بِعَمُودِ فُسْطَاطِهَا "

رواه الطبراني ورجاله ثقات.

15420- Muhâcir bildiriyor: Esmâ binti Yezîd b. es-Seken, Muâz b. Cebel'in amcası kızıdır. Yermûk savaşında çadır direğiyle dokuz Bizans askerini öldürmüştü.

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.[1]

(بَابٌ مَنَاقِبُ أُمُّ سُلَيْمٍ وَوَلَدِهَا عَبْدُ اللهِ وَوَالِدُهُ رَضِيَ اللهُ عَنهُمْ)

Ümmü Süleym, Oğlu Abdullah ve Onun Babasının Menkıbeleri

١٥٤٢١ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنْصُورٍ ، نَا يُونُسُ بْنُ مُحَمَّدٍ ، نَا حَرْبُ بْنُ مَيْمُونٍ ، عَنِ النَّضْرِ بْنِ أَنَسٍ قَالَ : جَاءَتْ أُمُّ سُلَيْمٍ إِلَى أَبِي أَنَسٍ فَقَالَتْ : قَدْ جِئْتُ الْيَوْمَ بِمَا تَكْرَهُ فَقَالَ : لا تَزَالِينَ تَجِيئِينَ بِمَا أَكْرَهُ مِنْ عِنْدِ الأَعْرَابِيِّ ، قَالَ : كَانَ أَعْرَابِيًّا اصْطَفَاهُ اللَّهُ وَاخْتَارَهُ وَجَعَلَهُ نَبِيًّا قَالَ : مَاذَا الَّذِي جِئْتِ بِهِ ؟ قَالَتْ : حُرِّمَتِ الْخَمْرُ ، هَذَا فِرَاقٌ بَيْنِي وَبَيْنَكِ فَمَاتَ مُشْرِكًا ، وَجَاءَ أَبُو طَلْحَةَ إِلَى أُمِّ سُلَيْمٍ فَقَالَتْ : مَا جَاءَ بِكَ يَا أَبَا طَلْحَةَ ؟ قَالَ : جِئْتُ خَاطِبًا قَالَتْ : أَسْلَمْتَ ؟ قَالَ : لا قَالَ : مَا تَسْأَلِينَ عَنْ إِسْلَامِي ؟ قَالَتْ : لَمْ أَكُنْ أَتَزَوَّجُكَ وَأَنْتَ مُشْرِكٌ قَالَ : لَا وَاللَّهِ مَا هَذَا دَهْرُكِ قَالَتْ : فَمَا دَهْرِي ؟ قَالَ : دَهْرُكِ فِي الصَّفْرَاءِ وَالْبَيْضَاءِ قَالَتْ : فَإِنِّي أُشْهِدُكَ وَأُشْهِدُ نَبِيَّ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّكَ إِنْ أَسْلَمْتَ فَقَدْ رَضِيتُ بِالإِسْلامِ مِنْكَ قَالَ : فَمَنْ لِي بِهَذَا ؟ قَالَتْ : يَا أَنَسُ ، قُمْ فَانْطَلِقْ مَعَ عَمِّكَ فَقَامَ فَوَضَعَ يَدَهُ عَلَى عَاتِقِي فَانْطَلَقْنَا حَتَّى كُنَّا قَرِيبًا مِنْ نَبِيِّ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَمِعَ كَلامَهُ فَقَالَ : " هَذَا أَبُو طَلْحَةَ بَيْنَ عَيْنَيْهِ غُرَّةُ الإِسْلامِ " حَتَّى جَاءَ فَسَلَّمَ عَلَى نَبِيِّ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ : أَشْهَدُ أَنْ لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ ، فَزَوَّجَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى الإِسْلامِ ، فَوَلَدَتْ لَهُ

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (24/ 157) rivayet etti.

غُلَامًا ثُمَّ إِنَّ الْغُلَامَ دَرَجَ وَأُعْجِبَ بِهِ أَبُوهُ فَقَبَضَهُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى إِلَيْهِ فَجَاءَ أَبُو طَلْحَةَ فَقَالَ : مَا فَعَلَ ابْنِي يَا أُمَّ سُلَيْمٍ قَالَتْ : خَيْرُ مَا كَانَ قَالَتْ : أَلَا تَتَغَدَّى قَدْ أَخَّرْتُ غَدَاءَكَ الْيَوْمَ قَالَ : فَقَرَّبَتْ إِلَيْهِ غَدَاءَهُ فَتَغَدَّى حَتَّى إِذَا فَرَغَ مِنْ غَدَائِهِ قَالَتْ : يَا أَبَا طَلْحَةَ عَارِيَةٌ اسْتَعَارَهَا قَوْمٌ وَكَانَتِ الْعَارِيَةُ عِنْدَهُمْ مَا قَضَى اللَّهُ ، وَإِنَّ أَهْلَ الْعَارِيَةِ أَرْسَلُوا إِلَى عَارِيَتِهِمْ فَقَبَضُوهَا ، أَلَهُمْ أَنْ يَجْزَعُوا عَلَيْهِ ؟ قَالَ : لَا ، قَالَتْ : فَإِنَّ ابْنَكَ قَدْ فَارَقَ الدُّنْيَا قَالَ : وَأَيْنَ هُوَ ؟ قَالَتْ : هَا هُوَ ذَا فِي الْمَخْدَعِ فَدَخَلَ فَكَشَفَ عَنْهُ وَاسْتَرْجَعَ فَذَهَبَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَحَدَّثَهُ بِقَوْلِ أُمِّ سُلَيْمٍ قَالَ : " وَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ لَقَدْ قَذَفَ اللَّهُ تَعَالَى فِي رَحِمِهَا ذَكَرًا لِصَبْرِهَا عَلَى وَلَدِهَا " قَالَ : فَوَضَعَتْهُ ، فَقَالَ نَبِيُّ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : اذْهَبْ يَا أَنَسُ إِلَى أُمِّكَ فَقُلْ لَهَا إِذَا قَطَعْتِ سِرَارَ ابْنِكِ فَلَا تُذِيقِيهِ شَيْئًا حَتَّى تُرْسِلِي بِهِ إِلَيَّ " قَالَ : فَوَضَعَتْهُ عَلَى ذِرَاعِي حَتَّى أَتَيْتُ بِهِ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَوَضَعْتُهُ بَيْنَ يَدَيْهِ فَقَالَ : " ائْتِنِي بِثَلَاثِ تَمَرَاتِ عَجْوَةٍ " قَالَ : فَجِئْتُهُ بِهِنَّ فَقَذَفَ نَوَاهُنَّ ثُمَّ قَذَفَهُ فِي فِيهِ فَلَاكَهُ ثُمَّ فَتَحَ فَا الْغُلَامِ فَجَعَلَهُ فِي فِيهِ فَجَعَلَ يَتَلَمَّظُ فَقَالَ : " أَنْصَارِيٌّ يُحِبُّ التَّمْرَ " فَقَالَ : " اذْهَبْ إِلَى أُمِّكَ فَقُلْ بَارَكَ اللَّهُ لَكِ فِيهِ وَجَعَلَهُ بَرًّا تَقِيًّا "

رواه البزار ورجاله رجال الصحيح غير أحمد بن منصور الرمادي وهو ثقة

15421- Nadr b. Enes anlatıyor: Ümmü Süleym, Ebû Enes'e gelerek: "Bugün, senin sevmeyeceğin bir şeyle geldim" dedi. Ebû Enes: "Sen her zaman, bu Arâbî'den sevmediğim şeylerle gelirsin" karşılığını verdi. Ümmü Süleym de: "O Arâbî'yi Allah seçip tercih ederek peygamberlikle görevlendirdi" dedi. Ebû Enes: "Hangi haberle geldin?" diye sorunca, Ümmü Süleym: "İslâm içkiyi yasakladı" karşılığını verdi. Bunun üzerine Ebû Enes: "Bu seninle aramızda ayrılık sebebidir" dedi. Ebû Enes müşrik olarak öldü.

Ebû Talha, Ümmü Süleym'e gelerek onunla evlenmek istediğini söyledi. Ümmü Süleym: "Sen müşrik olduğun müddetçe seninle evlenmem" karşılığını verdi. Ebû Talha: "Vallahi gayen bu değildir" dedi. Ümmü Süleym: "Peki benim gayem nedir?" diye sorunca: "Senin gayen altın ve gümüştür" dedi. Ümmü Süleym: "Seni ve Resûlullah'ı (sallallahu aleyhi vesellem) şahid tutarım ki eğer Müslüman olursan, İslam'a girmeni mehrim olarak yeterli bulacağım" dedi. Ebû Talha: "Bana bu konuda kim yardımcı olur?" diye sordu. Ümmü Süleym: "Ey Enes! Kalk ve amcanla (Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) git" dedi.

Ebû Talha kalkıp elini boynuma koydu ve beraberce Hz. Peygamber'e (sallallahu aleyhi vesellem) gittik. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına yaklaşınca Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) konuşmamızı duydu ve: *"Bu, Ebû Talha'dır. O, gözleri arasındaki İslam'ın nuruyla size geldi"* buyurdu. Ebû Talha, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) selam vererek: "Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed'in, Allah'ın Resûlü oduğuna şehadet ederim" dedi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), onun Müslüman olmasını mehir sayarak Ümmü Süleym ile evlendirdi.

Ümmü Süleym bu evlilikten bir çocuk dünyaya getirdi ve çocuk büyüyüp yürümeye başladı. Ebû Talha bu çocuğu (Ebû Umeyr'i) çok severdi. Allah çocuğun canını aldı. Ebû Talha eve geldiğinde: "Oğlum ne yaptı ey Ümmü Süleym!" diye sordu. Ümmü Süleym: "Çocuk iyidir. Sen yemek yemeyecek misin? Bugün yemeğini geciktirdin" karşılığını verdi.

Ümmü Süleym dedi ki: "Ona yemeğini getirdim ve: «Ey Ebû Talha! Bir topluluk bir şeyi ödünç alırsa ve bir müddet o şey onların yanında kalırsa, ödünç verilen eşyanın sahibi eşyalarını geri isterlerse, ödünç alan o topluluğun ağırlarına gitmesi normal midir?» dedim".

Ebû Talha: «Hayır» deyince, Ümmü Süleym: «Oğlun vefat etti» dedi. Ebû Talha: «Şimdi nerede?» diye sorunca: «Şuradaki küçük odada» dedi. Ebû Talha çocuğun yanına girip yüzünü açtı ve "İnnâ lillah ve innâ ileyhi râciûn" dedi.

Sonra Resûlullah'ın yanına giderek ona Ümmü Süleym'in sözlerini aktardı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Beni hak olarak gönderene yemin ederim ki Allah onun rahmine, çocuğunun ölümüne karşı gösterdiği sabrı sebebiyle bir oğlan çocuk bıraktı."*

Ümmü Süleym çocuğu dünyaya getirdiği zaman, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Ey Enes! Annene git ve çocuğun göbeğini kesince, ona bir şey tattırmadan bana göndersin"* buyurdu.

Enes dedi ki: Çocuğu kollarıma alıp Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) getirdim ve önüne koydum. Hz. Peygamber: *"Bana iyi cinsten üç tane hurma getir"* buyurdu. Hurmaları getirdiğimde benden alarak ağzında çiğnedikten sonra çıkarıp çocuğun ağzına koydu. Çocuk da yavaş yavaş emmeye başladı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Medineliler hurmayı sever"* buyurdu. Sonra: *"Al onu götür ve annene söyle: Allah, ömrüne bereket koysun ve onu sâlih ve takva sahibi kimselerden kılsın"* buyurdu.

★Bezzâr rivayet etti. Ravileri, Ahmed b. Mansûr er-Remâdî dışında, *Sahîh*'in ravileridir. O da güvenilirdir.

١٥٤٢٢ - وَفِي رِوَايَةٍ لِلْبَزَّارِ أَيْضاً : قَالَتْ لَهُ : أَتَزَوَّجُكَ وَأَنْتَ تَعْبُدُ خَشَبَةً يَجُرُّهَا عَبْدِي فُلاَنٌ . قُلْتُ : فَذَكَرَ الحَدِيْثَ"

ورجاله رجال الصحيح.

15422- Bezzâr'ın diğer bir rivayetinde, Ümmü Süleym, Ebû Talha'ya: "Sen falan kişinin kölelerinin sürüdüğü bir kütüğe ibadet ederken, ben seninle nasıl evlenirim?" dedi... Hadis aslında devam ediyor.

★Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٥٤٢٣ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَرْبٍ الْوَاسِطِيُّ ، نَا عَلِيُّ بْنُ عَاصِمٍ ، عَنْ حُمَيْدٍ ، عَنْ أَنَسٍ ، قَالَ : أَرَادَ أَبُو طَلْحَةَ أَنْ يُطَلِّقَ أُمَّ سُلَيْمٍ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِنَّ طَلاقَ أُمِّ سُلَيْمٍ لَحَوْبٌ "(إثم)"

رواه البزار وفيه علي بن عاصم وهو ضعيف وقد وثق وبقية رجاله رجال الصحيح.

15423- Enes bildiriyor: Ebû Talha, Ümmü Süleym'i boşamak istedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Ümmü Süleym'i boşamak günahtır"* buyurdu.

★Bezzâr rivayet etti. Ravilerden Ali b. Âsım zayıftır. Güvenilir olduğunu söyleyenler de vardır. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[2]

(بَابٌ فِي حَمْنَةَ بِنْتِ جَحْشٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا)

Hamne Binti Cahş

١٥٤٢٤ - وَحَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي بَكْرٍ الْمُقَدَّمِيُّ ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ شَبِيبٍ الْمَدَنِيُّ ، ثنا عَبْدُ الْجَبَّارِ بْنُ سَعِيدٍ ، ثنا يَحْيَى بْنُ هَانِي الشَّجَرِيُّ ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْحَارِثِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ ، عَنْ عَاصِمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ ، عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي أَحْمَدَ بْنِ جَحْشٍ ، قَالَ : " رَأَيْتُ بِعَيْنَيَّ حَمْنَةَ بِنْتَ جَحْشٍ يَوْمَ أُحُدٍ تَسْقِي الْعَطْشَى ، وَتُدَاوِي الْجَرْحَى"

رواه الطبراني وإسناده حسن

15424- Ebû Ahmed b. Cahş bildiriyor: "Uhud günü, Hamne binti Cahş'ı gördüm. Susayanlara su veriyor ve yaralıları tedavi ediyordu."

---

1 Bezzâr (2670) rivayet etti.

2 Bezzâr (2671) rivayet etti.

★Taberânî rivayet etti. Senedi hasendir.[1]

١٥٤٢٥ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ نُمَيْرٍ ، ثنا يُونُسُ بْنُ بُكَيْرٍ ، قَالَ : قَالَ ابْنُ إِسْحَاقَ : " هَاجَرَ مِنْ بَنِي أَسَدٍ مِنْ نِسَائِهِمْ حَمْنَةُ بِنْتُ جَحْشٍ مِنْ نِسْوَةٍ ذَكَرَهُنَّ "

رواه الطبراني ورجاله ثقات

15425- Muhammed b. İshâk dedi ki: "Benî Esed kadınlarından, Hamne binti Cahş ta hicret etti."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.[2]

(بَابٌ مَا جَاءَ فِي أُمِّ عَيَّاشٍ رَضِيَ اللهُ عَنهَا)

Ümmü Ayyâş

١٥٤٢٦ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا هُدْبَةُ بْنُ خَالِدٍ ، عَنْ عَبْدِ الْوَاحِدِ بْنِ صَفْوَانَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ أُمِّ عَيَّاشٍ ، وَكَانَتْ خَادِمًا لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " بَعَثَ بِهَا مَعَ ابْنَتِهِ ، إِلَى عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ "

رواه الطبراني وإسناده حسن.

15426- Ümmü Ayyâş, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) hizmetçisiydi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), onu kızıyla birlikte Osmân b. Affân'a gönderdi.

★Taberânî rivayet etti. Senedi hasendir.[3]

(بَابٌ سَلْمَى أُمُّ الْمُنْذِرِ رَضِيَ اللهُ عَنهَا)

Ümmü'l-Münzir Selmâ

١٥٤٢٧ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، قَالَ : سَمِعْتُ مُحَمَّدَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ نُمَيْرٍ ، يَقُولُ : أُمُّ الْمُنْذِرِ الَّتِي رَوَتْ ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، اسْمُهَا سَلْمَى بِنْتُ قَيْسٍ قَالَ ابْنُ

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (24/ 216) Mu'âviye b. Ubeydillah b. Ebî Ahmed b. Cahş'tan rivayet etti.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (24/ 216) rivayet etti.

[3] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (25/ 91) rivayet etti.

نُمَيْرٍ : ثنا بِذَلِكَ يُونُسُ بْنُ بُكَيْرٍ عَنِ ابْنِ إِسْحَاقَ : " وَصَلَّتِ الْقِبْلَتَيْنِ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "

رواه الطبراني ورجاله إلى ابن إسحاق رجال الصحيح.

15427- Muhammed b. İshâk dedi ki: "Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) rivayette bulunan Ümmü'l-Münzir'in ismi Selmâ binti Kays'tır. Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) beraber iki kıbleye karşı namaz kılmıştır."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri (İbn İshâk'a kadar) *Sahîh*'in ravileridir.[1]

(بَابٌ فِي أُمِّ أَيُّوبَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا)

Ümmü Eyyûb

١٥٤٢٨ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُثْمَانَ بْنِ أَبِي شَيْبَةَ , ثنا يَحْيَى بْنُ عَبْدِ الْحَمِيدِ , ثنا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ , عَنْ وَاصِلٍ مَوْلَى أَبِي عُيَيْنَةَ , عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِيرِينَ , عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ أَبَا أَيُّوبَ طَلَّقَ امْرَأَتَهُ , فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِنَّ طَلَاقَ أُمِّ أَيُّوبَ كَانَ حُوبًا "

قال ابن سيرين : الحوب : الإثم رواه الطبراني وفيه يحيى بن عبد الحميد الحماني وهو ضعيف.

15428- İbn Abbâs bildiriyor: Ebû Eyyûb hanımını boşayınca, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona: *"Ey Ebû Eyyûb! Ümmü Eyyûb'u boşamak günahtır"* buyurdu.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Yahyâ b. Abdilhamîd el-Hımmânî zayıftır.[2]

(بَابٌ فِي خَضِيرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا)

Hadîra

١٥٤٢٩ - عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ قَالَ : كَانَتْ خَادِمُ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُقَالُ لَهَا : خَضِيرَةُ"

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح.

15429- Muhammed b. Ali b. el-Hüseyn dedi ki: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Hadîra adında bir hizmetçisi vardı."

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (25/ 99) rivayet etti.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (12876) rivayet etti ve "Ebû eyyûb, Ümmü Eyyûb'u başamak istedi..." lafzıyla (25/ 136) rivayet etti.

★Taberânî rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

(بَابٌ فِي رَوْضَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا)

Ravda

١٥٤٣٠ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ أَحْمَدَ ، وَمُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الأَحْمَرِ النَّاقِدُ الْبَصْرِيُّ ، قَالا : ثنا عَبْدُ الْجَلِيلِ بْنُ الْحَارِثِ الصَّفَّارُ ، قَالَ : حَدَّثَتْنِي شَيْبَةُ بِنْتُ الأَسْوَدِ بِنْتِ عَمَّةِ أُمِّي ، قَالَتْ : حَدَّثَتْنِي جَدَّتِي رَوْضَةُ ، قَالَتْ : " كُنْتُ وَصِيفَةً لامْرَأَةٍ بِالْمَدِينَةِ ، فَلَمَّا هَاجَرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ مَكَّةَ إِلَى الْمَدِينَةِ ، قَالَتْ لِي مَوْلاتِي رَوْضَةُ : قُومِي عَلَى بَابِ الدَّارِ ، فَإِذَا مَرَّ هَذَا الرَّجُلُ فَأَعْلِمِينِي ، فَقُمْتُ ، فَأَتَاهُمُ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي نَفَرٍ مِنْ أَصْحَابِهِ ، فَأَخَذْتُ بِطَرَفِ رِدَائِهِ ، فَتَبَسَّمَ فِي وَجْهِي ، قَالَتْ شَيْبَةُ : وَأَظُنُّهُ مَسَحَ يَدَهُ عَلَى رَأْسِي ، فَقُلْتُ لِمَوْلاتِي : يَا هَذِهِ ، هُوَ ذَا قَدْ جَاءَ الرَّجُلُ ، فَخَرَجَتْ مَوْلاتِي ، وَمَنْ كَانَ مَعَهَا فِي الدَّارِ فَعَرَضَ عَلَيْهِمُ الإِسْلامَ فَأَسْلَمُوا ، قَالَ : وَحَدَّثَتْنِي شَيْبَةُ ، قَالَتْ : كَانَتْ رَوْضَةُ مَعِي فِي الدَّارِ فِي بَنِي سُلَيْمٍ ، إِذَا اشْتَرَى الْجِيرَانُ مَمْلُوكًا أَوْ خَادِمًا أَوْ ثَوْبًا أَوْ طَعَامًا ، قَالُوا لَهَا : يَا رَوْضَةُ ضَعِي يَدَكِ عَلَيْهِ ، فَكَانَتْ كُلُّ شَيْءٍ تَمَسُّهُ فِيهِ الْبَرَكَةُ "

رواه الطبراني وفيه من لم أعرفهم.

15430- Ravda anlatıyor: Medine'de bir kadının hizmetçisiydim. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Mekke'den Medine'ye hicret ettiği zaman, efendim olan kadın bana: "Ey Ravda! Evin kapısına çık ve şu adam (Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) buradan geçtiği zaman bana haber ver" dedi. Ben kalkıp kapıya gittim. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), yanında ashâbından bir grupla geldi. Ben ridâsının kenarından tutunca Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bana tebessüm etti.

Şeybe dedi ki: "Zannedersem eliyle başını okşadı."

Efendime: "Dediğin adam geldi" dedim. Efendim olan kadın ve evde yanında olanlar çıktılar. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), onlara İslam'ı anlattı. Onlar da Müslüman oldular.

Abdulcelîl bildiriyor: Şeybe bana dedi ki: "Ravda, Benî Süleym'in evinde benimle beraberdi. Komşular bir köle, hizmetçi, elbise veya yemek aldıkları zaman: «Ey Ravda! Elini bunun üzerine koy» derlerdi. Ravda'nın dokunduğu her şeyde bereket olurdu."

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (24/ 250- 251) rivayet etti.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden tanımadıklarım vardır.

(بَابٌ فِي عَاتِكَةِ بِنْتُ زَيْدٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا)

Âtike Binti Zeyd

١٥٤٣١ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عِمْرَانَ بْنِ أَبِي لَيْلَى ، حَدَّثَنِي سَعِيدُ بْنُ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنُ الْوَلِيدِ الرُّصَافِيُّ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَمَّنْ حَدَّثَهُ ، قَالَ : قَالَتْ عَائِشَةُ : " كَانَتْ عَاتِكَةُ بِنْتُ زَيْدٍ تَحْتَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ "

رواه الطبراني وفيه راو لم يسم.

15431- Hz. Âişe dedi ki: "Âtike binti Zeyd, Ebû Bekr es-Sıddîk'in oğlu Abdullah ile evliydi."

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden ismi zikredilmeyen birisi vardır.[1]

(بَابٌ فِي أُمِّ مَعْبَدٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا)

Ümmü Ma'bed

١٥٤٣٢ - قال الطبراني : أُمُّ مَعْبَدِ الْخُزَاعِيَّةَ اِسْمُهَا عَاتِكَةُ بِنْتُ خَالِدِ بْنِ مُنْقِذِ بْنِ ضَبَيْسٍ الْكَعْبِيَّةَ الْخُزَاعِيَّةَ"

15432- Taberânî şöyle der: "Ümmü Ma'bed el-Huzâiyye'nin ismi, Âtike binti Hâlid b. Munkiz b. Dubeys el-Ka'biyye el-Huzâ'iyye'dir."

١٥٤٣٣ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ إِدْرِيسَ ، عَنْ حَرَامِ بْنِ هِشَامٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ أُمِّ مَعْبَدٍ ، كَانَتْ تَجْرِي عَلَيْهَا كِسْوَةٌ ، وَشَيْءٌ مِنْ غَلَّةِ الْيَمَنِ ، وَقَطِرَانٌ لِإِبِلِهَا ، فَمَرَّ بِهَا عُثْمَانُ ، فَقَالَتْ : " أَيْنَ كُسْوَتِي ، وَأَيْنَ غَلَّةُ الْيَمَنِ الَّتِي كَانَتْ تَأْتِينِي ؟ " فَقَالَ : " هِيَ لَكِ يَا أُمَّ مَعْبَدٍ عِنْدَهَا ، وَاتَّبَعَهَا حَتَّى أَعْطَاهَا إِيَّاهَا "

رواه الطبراني وهشام بن حرام وأبوه لم أعرفهم وبقية رجاله رجل الصحيح قلت : وقد تقدمت قصتها في الهجرة إلى المدينة في كتاب المغازي ولها طريق آخر في علامات النبوة في صفته صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

15433- Hişâm b. Harâm bildiriyor: Ümmü Ma'bed'e; elbise, Yemen'den gelen paradan bir hisse ve develerin tedavisinde kullanılan katran verilirdi. Osmân yanından geçince: "Elbiselerim ve Yemen'den bana gelen para nerede?" diye sordu. Hz. Osmân: "Onlar bizde senin

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (24/ 348- 349) rivayet etti.

için duruyorlar" dedi. Ümmü Ma'bed, Osman'ın peşinden gitti ve Osmân onları kendisine verdi.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Hişâm b. Harâm'ı ve babasını tanımıyorum. Diğer ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

Derim ki: "Meğâzî kitabında, Medine'ye hicret kısmında onun kıssası geçmişti. Peygamberlik Alâmetleri ve sıfatları kısmında başka bir kanalla da nakledilmiştir."[1]

(بَابٌ فِي أُمِّ حَرَامٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا)

Ümmü Harâm

١٥٤٣٤ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا أَبُو كُرَيْبٍ ، ثنا حُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ الْجُعْفِيُّ ، عَنْ هِشَامِ بْنِ الْغَازِ ، قَالَ : " قَبْرُ أُمِّ حَرَامٍ بِنْتِ مِلْحَانَ بِقُبْرُسَ ، وَهُمْ يَقُولُونَ : هَذَا قَبْرُ الْمَرْأَةِ الصَّالِحَةِ "

رواه الطبراني ورجاله إلى قائله رجال الصحيح.

15434- Hişâm b. el-Ğâz dedi ki: Ümmü Harâm binti Milhân'ın kabri Kıbrıs'tadır. Kıbrıslılar: "Bu, o saliha kadının kabridir" derler.

★Taberânî rivayet etti. Ravileri hadisi söyleyen kişiye kadar *Sahîh*'in ravileridir.[2]

(بَابٌ فِي فَاطِمَةَ بِنْتِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا)

Fâtıma Binti'l-Hattâb

١٥٤٣٥ - قال الطبراني فَاطِمَةُ بِنْتُ الْخَطَّابِ بْنِ نُفَيْلٍ تُكَنَّى أُمَّ جَمِيلٍ أُخْتُ عُمَرَ قَدِيمَةُ الإِسْلامِ ، أَسْلَمَتْ قَبْلَ عُمَرَ وَكَانَتِ امْرَأَةَ سَعِيدِ بْنِ زَيْدِ بْنِ عَمْرِو بْنِ نُفَيْلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا.

15435- Taberânî der ki: "Adı, Fâtıma binti'l-Hattâb b. Nufeyl'dir. Künyesi Ümmü Cemîl'dir. Ömer b. el-Hattâb'ın kız kardeşidir ve ilk Müslüman olanlardandır. Ömer'den önce Müslüman oldu. Saîd b. Zeyd b. Amr b. Nufeyl'in hanımıydı."[3]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde, Harâm b. Hişâm'dan, o da babasından (24/ 349) rivayet etti. İkisi de güvenilirdir.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (25/ 130) rivayet etti.

[3] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (24/ 363) söyledi.

(بَابٌ فِي أُمِّ خَالِدٍ بِنْتُ الأَسْوَدِ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا)

Ümmü Hâlid Binti'l-Esved

١٥٤٣٦ - حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عِرْقٍ الْحِمْصِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ مُصَفًّى ، ثنا مُعَاوِيَةُ بْنُ حَفْصٍ ، ثنا ابْنُ الْمُبَارَكِ ، عَنْ مَعْمَرٍ ، عَنِ الزُّهْرِيِّ ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ ، عَنْ أُمِّ خَالِدٍ بِنْتِ الأَسْوَدِ بْنِ عَبْدِ يَغُوثَ ، أَنَّهَا دَخَلَتْ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ : " مَنْ هَذِهِ ؟ " فَقَالُوا : أُمُّ خَالِدٍ بِنْتُ الأَسْوَدِ بْنِ عَبْدِ يَغُوثَ ، فَقَالَ : " الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ " . يَعْنِي الْمُؤْمِنَ مِنَ الْكَافِرِ"

15436- Ümmü Hâlid binti'l-Esved b. Abdiyağûs bildiriyor: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına girdim. *"Bu kim?"* diye sorduğunda: "Esved b. Abdiyağûs'un kızı" dediler. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Ölüden diriyi çıkaran Allah'a hamdederim"* buyurdu. Yani kâfir bir kişiden mümini çıkaranı kastetmiştir.[1]

١٥٤٣٧ - حَدَّثَنَا بَكْرُ بْنُ سَهْلٍ ، ثنا نُعَيْمُ بْنُ حَمَّادٍ ، ثنا ابْنُ الْمُبَارَكِ ، عَنْ مَعْمَرٍ ، عَنِ الزُّهْرِيِّ ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُتْبَةَ ، قَالَ : دَخَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، عَلَى أُمِّ خَالِدٍ ، فَقَالَ : " مَنْ هَذِهِ ؟ " فَقَالُوا : بَعْضُ خَالاتِكِ . فَقَالَ : " إِنَّ خالاتِي فِي هَذِهِ الأَرْضِ لَغَرَائِبُ ، مِنْ هَذِهِ ؟ " قَالُوا : أُمُّ خَالِدٍ بِنْتُ الأَسْوَدِ بْنِ عَبْدِ يَغُوثَ . فَقَالَ : " سُبْحَانَ الَّذِي يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ "

رواه كله الطبراني بإسنادين وإسناد الثاني حسن.

15437- Bir rivayet ise şöyledir: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) (yanımıza) girip: *"Bu kadın kim?"* diye sordu. "Teyzelerinden biri" dediler. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Teyzelerim bu topraklardan uzaktadırlar. Bu kadın kim?"* buyurdu. "Ümmü Hâlid binti'l-Esved b. Abdiyağûs" dediler. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Ölüden diriyi çıkaran Allah'ı noksanlıklardan tenzih ederim"* buyurdu."[2]

★**Taberânî hepsini değişik isnâdlarla rivayet etti. İkincisinin senedi hasendir.**

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (25/ 95- 96) rivayet etti.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (25/ 96) rivayet etti. Bu rivayet mürseldir ve Ümmü Hâlid'in senedinden değildir. Ubeydullah b. Abdillah b. Utbe onu isnâddan düşürmüştür.

(بَابٌ فِي صَفِيَّةِ بِنْتُ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا)

Safiyye Binti Ömer

١٥٤٣٨ - عَنْ اِبْنِ عُمَرَ أَنَّ صَفِيَّةَ بِنْتُ عُمَرَ كَانَتْ مَعَ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ حُنَيْنٍ"

رواه الطبراني ورجاله ثقات وفي بعضهم خلاف.

15438- İbn Ömer bildiriyor: "Safiyye binti Ömer, Huneyn günü Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) birlikteydi."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilirdir. Bazıları hakkında ihtilaf vardır.

(بَابٌ فِي سَلاَمَةِ بِنْتُ الحَرِّ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا)

Selâme Binti'l-Harr

١٥٤٣٩ - عَنْ سَلاَّمَةِ بِنْتُ الحَرِّ قَالَتْ : مَرَّ بِي رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي بَدْءِ الإِسْلاَمِ وَأَنَا أَرْعَى فَقَالَ : يَا سَلاَمَةَ بِمَا تَشْهَدِيْنَ ؟ قُلْتُ : أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَأَنَّ مُحَمَّداً رَسُولُ اللهِ فَتَبَسَّمَ ضَاحِكاً"

رواه الطبراني وفيه أم داود الوابشية و لم أعرفها وبقية رجاله رجال الصحيح.

15439- Selâme binti'l-Harr der ki: İslam'ın ilk günlerinde, ben çobanlık yaparken Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bana rastladı ve: *"Ey Selâme! Neye şehadet edersin?"* diye sordu. Ben: "Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed'in, Allah'ın Resûlü olduğuna şehadet ederim" dedim. Bu sözüm üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) tebessüm etti.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Ümmü Dâvud el-Vâbişiyye'yi tanımıyorum. Diğer ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (24/ 310) rivayet etti. Ravilerin içinde Ümmü Dâvud el-Vâbişiyye vardır.

(بَابٌ فِي سَمْرَاءِ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا)

Semrâ Binti Nuheyk

١٥٤٤٠ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ حَنْبَلٍ ، حَدَّثَنِي أَبِي ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ يَزِيدَ الْوَاسِطِيُّ ، عَنْ أَبِي بَلْجٍ يَحْيَى بْنِ أَبِي سُلَيْمٍ قَالَ : رَأَيْتُ سَمْرَاءَ بِنْتَ نَهِيكٍ ، وَكَانَتْ قَدْ أَدْرَكَتِ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " عَلَيْهَا دِرْعٌ غَلِيظٌ ، وَخِمَارٌ غَلِيظٌ ، بِيَدِهَا سَوْطٌ تُؤَدِّبُ النَّاسَ ، وَتَأْمُرُ بِالْمَعْرُوفِ ، وَتَنْهَى عَنِ الْمُنْكَرِ "

رواه الطبراني ورجاله ثقات.

15440- Yahyâ b. Ebî Süleym bildiriyor: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) dönemine yetişmiş olan Semrâ binti Nuheyk'i gördüm. Üzerinde kalın gömlekler ve kalın bir baş örtüsü vardı. Elinde bir çubukla halkı terbiye ediyor, onlara iyiliği emredip kötülükten nehyediyordu.

★Taberânî rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.[1]

(بَابٌ فِي هِنْدِ بِنْتُ عُتْبَةِ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا)

Hind Binti Utbe

١٥٤٤١ – قال الطبراني : هِنْدُ بِنْتُ عُتْبَةَ بْنِ رَبِيعَةَ بْنِ عَبْدِ شَمْسِ بْنِ عَبْدِ مَنَافٍ أُمُّ مُعَاوِيَةَ"

15441- Taberânî dedi ki: "Hind binti Utbe b. Abdişems b. Abdimenâf, (meşhur) Muâviye'nin annesidir."[2]

١٥٤٤٢ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ السَّرِيِّ بْنِ مِهْرَانَ النَّاقِدُ ، ثنا أَبُو السُّكَيْنِ زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى الطَّائِيُّ ، حَدَّثَنِي عَمُّ أَبِي زَحْرِ بْنِ حِصْنٍ ، عَنْ جَدِّهِ حُمَيْدِ بْنِ مُنْهِبٍ الطَّائِيِّ ، قَالَ : " كَانَتْ هِنْدُ بِنْتُ عُتْبَةَ ، عِنْدَ الْفَاكِهِ بْنِ الْمُغِيرَةِ الْمَخْزُومِيِّ ، وَكَانَ الْفَاكِهُ مِنْ فِتْيَانِ قُرَيْشٍ ، وَكَانَ لَهُ بَيْتٌ لِلضِّيَافَةِ يَغْشَاهُ النَّاسُ مِنْ غَيْرِ إِذْنٍ فَخَلا ذَلِكَ الْبَيْتُ يَوْمًا وَاضْطَجَعَ الْفَاكِهُ وَهِنْدٌ فِيهِ وَقْتَ الْقَائِلَةِ ، ثُمَّ خَرَجَ الْفَاكِهُ فِي بَعْضِ حَاجَاتِهِ ، فَأَقْبَلَ رَجُلٌ مِمَّنْ كَانَ يَغْشَاهُ فَوَلَجَ الْبَيْتَ ، فَلَمَّا رَأَى

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (24/ 311) rivayet etti.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde söyledi (25/ 69)

الْمَرْأَةَ وَلَّى هَارِبًا ، فَأَبْصَرَهُ الْفَاكِهُ وَهُوَ خَارِجٌ مِنَ الْبَيْتِ ، فَأَقْبَلَ إِلَى هِنْدَ فَضَرَبَهَا بِرِجْلِهِ ، وَقَالَ لَهَا : مَنْ هَذَا الَّذِي كَانَ عِنْدَكِ ؟ قَالَتْ : مَا كَانَ عِنْدِي أَحَدٌ ، وَمَا انْتَبَهْتُ حَتَّى أَنْبَهْتَنِي . قَالَ : الْحَقِي بِأَهْلِكِ . وَتَكَلَّمَ فِيهَا النَّاسُ ، فَقَالَ لَهَا أَبُوهَا : يَا بُنَيَّةُ ، إِنَّ النَّاسَ قَدْ أَكْثَرُوا فِيكِ ؛ فَنَبِّئِينِي نَبَأَكِ ، فَإِنْ يَكُنِ الرَّجُلُ عَلَيْكِ صَادِقًا دَسَسْتُ إِلَيْهِ مَنْ يَقْتُلُهُ ، فَتَنْقَطِعَ عَنْكِ الْقَالَةُ ، وَإِنْ كَانَ كَاذِبًا حَاكَمْتُهُ إِلَى بَعْضِ كُهَّانِ الْيَمَنِ ، فَحَلَفَتْ لَهُ بِمَا كَانُوا يَحْلِفُونَ بِهِ إِنَّهُ لَكَاذِبٌ عَلَيْهَا . فَقَالَ لِلْفَاكِهِ : يَا هَذَا ، إِنَّكَ قَدْ رَمَيْتَ ابْنَتِي بِأَمْرٍ عَظِيمٍ فَحَاكِمْنِي إِلَى بَعْضِ كُهَّانِ الْيَمَنِ . فَخَرَجَ عُتْبَةُ فِي جَمَاعَةٍ مِنْ بَنِي عَبْدِ مَنَافٍ ، وَخَرَجَ الْفَاكِهُ فِي جَمَاعَةٍ مِنْ بَنِي مَخْزُومٍ ، وَخَرَجَتْ مَعَهُمْ هِنْدٌ وَنِسْوَةٌ مَعَهَا ، فَلَمَّا شَارَفُوا الْبِلادَ وَقَالُوا : نَرِدُ عَلَى الْكَاهِنِ تَنَكَّرَ حَالُ هِنْدَ وَتَغَيَّرَ وَجْهُهَا ، فَقَالَ لَهَا أَبُوهَا : إِنِّي قَدْ أَرَى مَا بِكِ مِنْ تَنَكُّرِ الْحَالِ وَمَا ذَاكَ إِلا لِمَكْرُوهٍ عِنْدَكِ أَفَلا كَانَ هَذَا مِنْ قَبْلِ أَنْ يَشْهَدَ النَّاسُ مَسِيرَنَا ؟ فَقَالَتْ : لا وَاللَّهِ يَا أَبَتَاهُ ، مَا ذَاكَ لِمَكْرُوهٍ وَلَكِنِّي أَعْرِفُ أَنَّكُمْ تَأْتُونَ بَشَرًا يُخْطِئُ وَيُصِيبُ وَلا آمَنُ أَنْ يُسْمِيَنِي بِسِمَةٍ تَكُونُ عَلَيَّ سُبَّةً فِي الْعَرَبِ . فَقَالَ : إِنِّي أَخْتَبِرُهُ قَبْلَ أَنْ يَنْظُرَ فِي أَمْرِكِ فَصَفَّرَ بِفَرَسِهِ حَتَّى أَدْلَى ، ثُمَّ أَخَذَ حَبَّةً مِنْ بُرٍّ ، فَأَدْخَلَهَا فِي إِحْلِيلِهِ وَأَوْكَأَ عَلَيْهَا بِسَيْرٍ ، فَلَمَّا صَبَحُوا أَكْرَمَهُمْ وَنَحَرَ لَهُمْ ، فَلَمَّا قَعَدُوا ، قَالَ لَهُ عُتْبَةُ : إِنَّا قَدْ جِئْنَاكَ فِي أَمْرٍ ، وَإِنِّي قَدِ اخْتَبَأْتُ لَكَ خَبْأً أَخْتَبِرُكَ ، بِهِ فَانْظُرْ مَا هُوَ ؟ قَالَ : ثَمَرَةٌ فِي كَمَرَةٍ . قَالَ : أُرِيدُ أَبْيَنَ مِنْ هَذَا . قَالَ : حَبَّةٌ مِنْ بُرٍّ فِي إِحْلِيلِ مُهْرٍ . قَالَ : صَدَقْتَ ، انْظُرْ فِي أَمْرِ هَؤُلاءِ النِّسْوَةِ ، فَجَعَلَ يَدْنُو مِنْ إِحْدَاهُنَّ ، فَيَضْرِبُ كَتِفَهَا ، وَيَقُولُ : انْهَضِي ، حَتَّى دَنَا مِنْ هِنْدَ فَضَرَبَ كَتِفَهَا ، وَقَالَ : قُومِي غَيْرَ وَحْشَاءَ ، وَلا زَانِيَةً ، وَلَتَلِدْنَ غُلامًا يُقَالُ لَهُ مُعَاوِيَةُ فَنَهَضَ لَهَا الْفَاكِهُ ، فَأَخَذَ بِيَدِهَا فَنَتَرَتْ يَدَهَا مِنْ يَدِهِ ، وَقَالَتْ : إِلَيْكَ فَوَاللَّهِ لأَحْرِصَنَّ عَلَى أَنْ يَكُونَ ذَلِكَ مِنْ غَيْرِكَ ، فَتَزَوَّجَهَا أَبُو سُفْيَانَ ، فَجَاءَتْ بِمُعَاوِيَةَ "

رواه الطبراني وفيه زحر بن حصن وهو مجهول.

15442- Humeyd b. Munhib et-Tâî bildiriyor: Hind, Fâkih b. el-Muğîre el-Mahzûmî ile evliydi. Fâkih, Kureyş gençlerindendi ve halkın izin almadan girebilecekleri bir misafir evi vardı. Birgün evi boşalttı ve öğleye doğru Hind'le beraber evde uzandılar. Fâkih, sonra bazı ihtiyaçları için evden çıktı. Her zaman yanına gelen bir adam gelip eve girdi. Kadını (uzanmış bir şekilde) görünce kaçarak geri döndü. Fâkih,

adamı evden çıkarken gördü ve Hind'in yanına gelerek onu tekmelemeye başladı ve: "Yanındaki bu adam kimdi?" diye sordu. Hind: "Yanımda kimse yoktu ve sen beni uyandırana kadar uyanmamıştım" cevabını verdiyse de Fâkih: "Babanın yanına git" dedi.

İnsanlar bu konuda konuşmaya başladı. Babası, Hind'e dedi ki: "Kızım! İnsanlar senin hakkında çok konuşmaya başladı. Bana başına gelenleri söyle. Eğer adamın yanında olduğu doğruysa ona adam gönderip öldürteyim. Böylece Fâkih, senin hakkında konuşmayı bırakır. Eğer yalan söylüyorsa onunla Yemen kâhinlerinin yanında davalaşayım!" Hind, Cahiliye döneminin yeminiyle yemin ederek, babasına bunun yalan olduğunu söyledi.

Hind'in babası, Fâkih'e: "Kızıma büyük iftira attın. Benimle Yemen kâhinlerinin yanında muhakeme ol" dedi.

Utbe, Abdimenâf'tan bir grupla; Fâkih de, Benî Mahzûm'dan bir grupla yola çıktılar. Hind de bazı kadınlarla beraber onlarla gitti. Gidecekleri yere yaklaşınca, insanlar: "Kâhine yaklaştıkça Hind'in halinde ve yüzünün renginde değişiklik olmaya başladı" dediler. Babası ona: "Ben senin halinin değiştiğini görüyorum. Bu, senin o kötülüğü yaptığını gösteriyor. Bunu insanlar bizim yola çıktığımızı görmeden önce neden söylemedin?" diye çıkışınca Hind: "Vallahi ey baba! Benim bu değişikliğim bende o kötülüğün olmasından değildir. Fakat ben biliyorum ki siz doğru yaptığı gibi, hata da yapabilen bir beşerin (kâhinin) yanına gidiyorsunuz. Arapların bana söveceği bir şeyle beni itham etmeyeceğinden emin değilim" karşılığını verdi.

Babası da: "Ben onu senin işine bakmadan önce deneyeceğim" dedi. Atının yanına gitti ve atını tahrik ederek cinsel organını çıkarmasını sağladı. Sonra bir buğday tanesini atın cinsel organının iliştirip üzerini de sıkıca bir deri parçasıyla sarıp sakladı. Kahinin yanına vardıklarında, kâhin onlara ikram ederek hayvan kesti. Yemekten sonra Utbe: "Biz senin yanına bir iş için geldik. Senin için bir şey sakladım ve seni onunla deneyeceğim. Onun ne olduğuna bak" dedi. Kâhin: "Bir gömüde bir hurma" deyince, Utbe: "Bundan daha açık konuşmanı istiyorum" dedi. Kâhin: "Bir atın cinsel organında bir buğday tanesi" deyince de, Utbe: "Doğru söyledin. O halde şu kadınların işine bak" dedi.

Kâhin kadınlardan birine yaklaşıyor ve omuzuna vurarak: "Ayağa kalk" diyordu. Nihayet Hind'e yaklaşınca, omuzuna vurup: "Kalk, sen ne kötü bir şey yaptın, ne de zina ettin. Sen, Muâviye isimli bir çocuk dünyaya getireceksin" dedi. Fâkih, Hind'in yanına gelerek elini tuttu. Hind elini Fâkih'in elinden hızla çekerek: "Geri çekil, vallahi bu çocuğun

başkasından olması için uğraşacağım" dedi. Ebû Süfyân onunla evlendi ve ondan Muâviye'yi dünyaya getirdi.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Zahr b. Hısn meçhûldür.

(بَابٌ فِي جَمَاعَةٍ مِنَ النِّسَاءِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمْ)

(Sahabe Olan) Kadınlardan Bazıları

١٥٤٤٣ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا عَلِيُّ بْنُ سَعِيدٍ الْكِنْدِيُّ ، ثنا حَفْصُ بْنُ غِيَاثٍ ، عَنْ أَشْعَثَ ، عَنْ رَجُلٍ ، مِنْ بَنِي الْعَنْبَرِ ، عَنْ قَيْلَةَ ، قَالَتْ : أَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَصَلَّيْتُ مَعَهُ بَعْضَ الصَّلاةِ ، فَلَمَّا قَضَى الصَّلاةَ قُمْتُ فَنَظَرَ إِلَيَّ وَكَانَتِ امْرَأَةً طَوِيلَةً ، فَقَالَ : " إِنْ كَانَ ابْنُ هَذِهِ لَيُقَاتِلُ مِنْ وَرَاءِ الْحَاجِزِ " . قَالَتْ : وَاللَّهِ ، إِنْ كَانَ لَكَذَلِكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَلَكِنَّهُ مَاتَ . قَالَتْ : اكْتُبْ لِي كِتَابًا . قَالَتْ : وَمَعِي ثَلاثُ بَنَاتٍ . فَكَتَبَ : مِنْ مُحَمَّدٍ رَسُولِ اللَّهِ ، لِقَيْلَةَ ، وَالنِّسْوَةِ الثَّلاثِ " لا يُظْلَمْنَ حَقًّا ، وَلا يُسْتَكْرَهْنَ عَلَى نِكَاحٍ ، وَكُلُّ مُؤْمِنٍ أَوْ مُسْلِمٍ لَهُنَّ وَلِيٌّ وَنَاصِرٌ أَحْسَنَّ فَلا يُسَأْنَ "

رواه الطبراني وفيه رجل لم يسم وبقية رجاله ثقات

15443- Kayle binti Mahreme bildiriyor: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına gittim ve onunla namaz kıldım. Namazı bitirince ben ayağa kalktım. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bana baktı -Kayle uzun boyluydu- ve şöyle buyurdu: *"Eğer bunun erkek bir çocuğu varsa, engellerin arkasından da savaşır."* Kayle: "Yâ Resûlallah! Eğer erkek çocuğum olsaydı dediğin gibi olurdu. Fakat oğlum vefat etti. Bana bir kağıt yaz. Yanımda üç kız vardır" dedi.

Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bir kâğıda şöyle yazdı: *"Allah'ın Resûlü Muhammed'den, Kayle ve üç kadına. Hakları zayi edilmesin ve evlenmeye zorlanmasınlar. Her Mümin ve Müslüman, bana ve onlara yardımcı olsun. Onlara iyilik yapın, kötülük yapmayın."*

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden ismi verilmeyen bir adam vardır. Diğer ravileri güvenilirdir.

١٥٤٤٤ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ، وَالْحُسَيْنُ بْنُ إِسْحَاقَ التُّسْتَرِيُّ، قَالا: ثنا يَحْيَى الْحِمَّانِيُّ، ثنا عَطْوَانُ بْنُ مُشْكَانَ الضَّبِّيُّ، عَنْ جَمْرَةَ بِنْتِ عَبْدِ اللهِ الْيَرْبُوعِي قَالَتْ : ذَهَبَ بِي أَبِي إِلَى النَّبِي

صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعْدَمَا وَرَدَتْ عَلَيَّ أَبِي الإِبِلَ فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللهِ اُدْعُ اللهَ لِبِنْتِي بِالْبَرَكَةِ قَالَتْ : فَأَجْلَسَنِي النَّبِي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي حُجْرِهِ وَوَضَعَ يَدَهُ عَلَى رَأْسِي وَدَعَا لِي بِالْبَرَكَةِ"

رواه الطبراني وفيه يحيى الحماني وهو ضعيف.

15444- Cemre binti Abdillah el-Yerbû'î dedi ki: Babama develer geldikten (deve sahibi olduktan) sonra, beni alıp Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) götürdü ve: "Yâ Resûlallah! Bu kızıma bereket için dua et" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) beni önüne oturttu, elini başıma koyarak bana bereket için dua etti.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Yahyâ el-Hamânî zayıftır.[1]

١٥٤٤٥ - قال الطبراني : التَّوْأَمَةُ بِنْتُ أُمَيَّةَ بْنِ خَلَفٍ لَهَا ذِكْرٌ وَلاَ حَدِيْثَ لَهَا"

15445- Taberânî dedi ki: "Tev'eme binti Umeyye b. Halef'in ismi anılır, ama naklettiği hadisi yoktur."[2]

١٥٤٤٦ - قَالَ عَبْدُ اللهِ بْنِ عَبْدِ الحَكَمِ بْنِ أَبِي زِيَادِ : صَالِحْ مَوْلَى التَّوْأَمَةُ وَهِيَ بِنْتُ أُمَيَّةِ بْنِ خَلَفٍ"

رواه الطبراني.

15446- Abdullah b. Abdilhakem b. Ebî Ziyâd şöyle der: "Umeyye b. Halef'in kızı Tev'eme'nin kölesi Sâlih te sahabedendir."

★Taberânî rivayet etti.

١٥٤٤٧ - قال الطبراني : تَمِيْمَةُ بِنْتُ وَهْبٍ وَهِيَ الَّتِي طَلَّقَهَا رِفَاعَةُ بِنْتُ سَمُوأل لَهَا ذِكْرٌ وَلاَ حَدِيْثُ لَهَا"

15447- Taberânî der ki: "Temîme binti Vehb, Rifâ'a b. Samûel'in boşadığı kişidir. İsmi anılır, ama naklettiği hadisi yoktur."[3]

١٥٤٤٨ - وَعَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللهِ بْنِ نُمَيْرٍ قَالَ : شُرَحْبِيْلُ بْنُ حَسَنَةِ إِنَّمَا حَسَنَةُ أُمَّهُ وَكَانَتْ مِمَّنْ هَاجَرَ إِلَى أَرْضِ الحَبَشَةِ"

رواه الطبراني.

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (24/ 209- 210) rivayet etti.

[2]Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde söyledi (24/ 207)

[3] Görünen o ki, bu hadis matbû olan *el-Mu'cemu'l-Kebîr*'den çıkarılmıştır. Allah en iyisini bilir.

15448- Muhammed b. Abdillah b. Numeyr bildiriyor: Şurahbîl b. Hasene. Hasene annesidir. Hasene, Habeşistan'a hicret edenlerdendir."

★Taberânî rivayet etti.[1]

١٥٤٤٩ - قَالَ الطَّبَرَانِي : ذِكْرَةُ أُمُّ وَلَدِ أُذَيْنَةَ يُقَالُ لَهَا : صُحْبَةٌ"

15449- Taberânî der ki: "Zekrâ. Uzeyne'nin oğlunun annesi. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) sahabisi olduğu söylenir."[2]

١٥٤٥٠ - وَقَالَ : رَائِطَةُ بِنْتُ مُنَبِّهِ بْنِ الحَجَّاجِ السَّهْمِيِّ أُمُّ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ العَاصِ"

15450- Taberânî dedi ki: "Râita binti Münebbih b. el-Haccâc es-Sehmî. Abdullah b. Amr b. el-Âs'ın annesidir."[3]

١٥٤٥١ - وَقَالَ : سَفَّانَةُ بِنْتُ حَاتِمٍ الطَّائِيِّ أُخْتُ عَدِيِّ بْنِ حَاتِمٍ"

15451- Taberânî dedi ki: "Seffâne binti Hâtim et-Tâî. Adiy b. Hâtim'in kızkardeşidir."[4]

١٥٤٥٢ - وَقَالَ : السَّوْدَاءُ بِنْتُ خَلَفِ بْنِ ضِرَارِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ قُرْطِ بْنِ زَرَاحِ بْنِ عَدِيِّ بْنِ كَعْبٍ"

15452- Taberânî dedi ki: " Sevdâ binti Halef b. Dırâr b. Abdillah b. Kurt b. Zerâh b. Adiy b. Ka'b."[5]

١٥٤٥٣ - وقال : شَيْمَاءُ بِنْتُ الْحَارِثِ بْنِ عَبْدِ الْعُزَّى بْنِ رِفَاعَةَ، أُخْتُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الرَّضَاعَةِ"

15453- Taberânî dedi ki: "Şeymâ binti'l-Hâris b. Abdiluzza b. Rifâ'a. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) süt kardeşidir."[6]

١٥٤٥٤ - وقال : لَيْلَى بِنْتُ أَبِي حَثْمَةَ بْنِ حُذَيْفَةَ بْنِ غَانِمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُبَيْدِ بْنِ عُوَيْجِ بْنِ عَدِيِّ بْنِ كَعْبٍ أُمُّ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ رَبِيعَةَ مِنَ الْمُهَاجِرَاتِ"

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (24/ 215) rivayet etti.
[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (24/ 259) söyledi.
[3] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (24/ 262) söyledi.
[4] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (24/ 303) söyledi.
[5] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (24/ 303) söyledi.
[6] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (24/ 319) söyledi.

قلت : حديثها في الهجرة إلى الحبشة

15454- Taberânî dedi ki: "Leylâ binti Ebî Hasme b. Huzeyfe b. Ğânim b. Abdillah b. Ubeyd b. Uveyc b. Adiy b. Ka'b. Abdullah b. Âmir b. Rabîa'nın annesi. Muhacirlerdendir."

Habeşistan'a hicret konusunda, onun hakkındaki hadis geçmiştir.[1]

١٥٤٥٥ - وقال : أُمُّ أُسَيْدٍ الأَنْصَارِيَّةُ"

15455- Taberânî dedi ki: "(Sahabeden) Ümmü Useyd el-Ensâriyye."[2]

١٥٤٥٦ - وقال : أُمُّ عَبْدِ اللهِ بِنْتُ الحَارِثِ بْنِ قَدِيْدِ الهُذَلِيَّةُ أُمُّ عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ فَرَضَ لَهَا عُمَرُ فِي أَخْذِ النِّسَاءِ مِنَ الغَنِيْمَةِ"

15456- Taberânî dedi ki: "Ümmü Abd binti'l-Hâris b. Kadîd el-Huzeliyye. Abdullah b. Mes'ûd'un annesi. Hz. Ömer, kadınlara ganimetten pay verirken ona da ganimetten vermişti."

(بَابٌ مَا جَاءَ فِي فَضْلِ حَمْزَةَ عَمِّ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَرَضِيَ عَنْهُ)

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Amcası Hamza'nın Fazileti

١٥٤٥٧ - حَدَّثَنَا الْعَبَّاسُ بْنُ حَمْدَانَ الْحَنَفِيُّ الأَصْبَهَانِيُّ ، ثنا عَلِيُّ بْنُ أَحْمَدَ الْجَوَارِبِيُّ ، ثنا يَعْقُوبُ بْنُ مُحَمَّدٍ الزُّهْرِيُّ ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ عِمْرَانَ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ الْمَخْرَمِيِّ ، عَنْ أَبِي عَوْنٍ مَوْلَى الْمِسْوَرِ بْنِ مَخْرَمَةَ ، عَنْ أَبِي عَبَّاسٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : " تَزَوَّجَ عَبْدُ الْمُطَّلِبِ هَالَةَ بِنْتَ أُهَيْبِ بْنِ عَبْدِ مَنَافِ بْنِ زُهْرَةَ ، فَوَلَدَتْ لَهُ حَمْزَةَ ، وَصَفِيَّةَ "

رواه الطبراني وفيه عبد العزيز بن عمران وهو ضعيف.

15457- Abbâs der ki: "Abdulmuttalib, Hâle binti Uheyb b. Abdimenâf b. Zühre ile evlendi. Ondan Hamza ve Safiyye dünyaya geldi."

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Abdulazîz b. İmrân zayıftır.[3]

١٥٤٥٨ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو بْنِ خَالِدٍ الْحَرَّانِيُّ ، حَدَّثَنِي أَبِي ، ثنا ابْنُ لَهِيعَةَ ، عَنْ أَبِي الأَسْوَدِ ، عَنْ عُرْوَةَ ، فِي تَسْمِيَةِ مَنْ " شَهِدَ بَدْرًا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : حَمْزَةُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ "

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (25/ 29) söyledi.
[2] Bunu (Ümmü Useyd el-Ensâriyye) *el-Mu'cemu'l-kebîr*'de bulamadım.
[3] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2914) rivayet etti.

رواه الطبراني مرسلا وإسناده حسن.

15458- Urve bildiriyor: "Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem), Bedir'e katılanlar arasında Hamza b. Abdilmuttalib de vardı."

★Taberânî mürsel olarak rivayet etti. Senedi hasendir.[1]

١٥٤٥٩ – حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ هَارُونَ بْنِ سُلَيْمَانَ الأَصْفَهَانِيُّ ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ الْمُسَيَّبِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ فُلَيْحٍ ، عَنْ مُوسَى بْنِ عُقْبَةَ ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ ، فِي تَسْمِيَةِ مَنْ " شَهِدَ بَدْرًا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : حَمْزَةُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ بْنِ عَبْدِ مَنَافٍ "

رواه الطبراني مرسلا ورجاله ثقات.

15459- İbn Şihâb der ki: "Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) beraber Bedir savaşına katılanlar arasında Hamza b. Abdilmuttalib b. Abdimenâf da vardı."

★Taberânî mürsel olarak rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.[2]

١٥٤٦٠ – حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ الْحَسَنِ الْخَفَّافُ الْمِصْرِيُّ ، ثنا أَحْمَدُ بْنُ صَالِحٍ ، ثنا ابْنُ وَهْبٍ ، أَخْبَرَنِي أُسَامَةُ بْنُ زَيْدٍ اللَّيْثِيُّ ، قَالَ : سَمِعْتُ مُحَمَّدَ بْنَ كَعْبٍ الْقُرَظِيَّ ، يَقُولُ : كَانَ إِسْلامُ حَمْزَةَ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ رَحِمَهُ اللَّهُ حَمِيَّةً ، وَكَانَ رَجُلا رَامِيًا ، وَكَانَ يَخْرُجُ مِنَ الْحَرَمِ فَيَصْطَادُ ، فَإِذَا رَجَعَ مَرَّ بِمَجْلِسِ قُرَيْشٍ ، وَكَانُوا يَجْلِسُونَ عِنْدَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ ، فَيَمُرُّ بِهِمْ ، فَيَقُولُ : رَمَيْتُ كَذَا ، وَصَنَعْتُ كَذَا وَكَذَا ، ثُمَّ يَنْطَلِقُ إِلَى مَنْزِلِهِ ، وَأَقْبَلَ مِنْ رَمْيِهِ ذَاتَ يَوْمٍ ، فَلَقِيَتْهُ امْرَأَةٌ ، فَقَالَتْ : يَا أَبَا عُمَارَةَ ، مَاذَا لَقِيَ ابْنُ أَخِيكَ مِنْ أَبِي جَهْلِ بْنِ هِشَامٍ ؟ وَتَنَاوَلَهُ وَفَعَلَ بِهِ وَفَعَلَ ، فَقَالَ : " هَلْ رَآهُ أَحَدٌ ؟ " قَالَتْ : إِي وَاللَّهِ لَقَدْ رَآهُ نَاسٌ ، فَأَقْبَلَ حَتَّى انْتَهَى إِلَى ذَلِكَ الْمَجْلِسِ عِنْدَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ ، فَإِذَا هُمْ جُلُوسٌ وَأَبُو جَهْلٍ فِيهِمْ ، فَاتَّكَأَ عَلَى قَوْسِهِ ، فَقَالَ : " رَمَيْتُ كَذَا وَفَعَلْتُ كَذَا " ، ثُمَّ جَمَعَ يَدَهُ بِالْقَوْسِ ، فَضَرَبَ بِهَا بَيْنَ أُذُنَيْ أَبِي جَهْلٍ ، فَدَقَّ سِيَتَهَا ، ثُمَّ قَالَ : " خُذْهَا بِالْقَوْسِ ، وَأُخْرَى بِالسَّيْفِ ، أَشْهَدُ أَنَّهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَأَنَّهُ جَاءَ بِالْحَقِّ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ " ، قَالُوا : يَا أَبَا عُمَارَةَ ، إِنَّهُ سَبَّ آلِهَتَنَا ، وَلَوْ كُنْتَ أَنْتَ ، وَأَنْتَ أَفْضَلُ مِنْهُ ، مَا أَقْرَرْنَاكَ وَذَاكَ ، وَمَا كُنْتَ يَا أَبَا عُمَارَةَ فَاحِشًا"

رواه الطبراني مرسلا ورجاله رجال الصحيح.

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2915) rivayet etti. Ravilerden İbn Lehîa zayıftır.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2916) rivayet etti.

15460- Muhammed b. Ka'b el-Kurazî bildiriyor: Hamza'nın Müslüman olması bir öfke anında olmuştur. (Hamza avcıydı) Harem bölgesinden çıkar ve avlanırdı. Dönüşte Kureyş meclisine uğrardı. Kureyş, Safâ ve Merve tepelerinin yanında otururlardı. Onlara uğrar ve: "Şunu şunu vurdum, şunları da kaçırdım" der ve evine giderdi. Birgün avdan dönerken, bir kadın önüne çıktı ve: "Ey Ebû Umâra! Yeğenine Ebû Cehil b. Hişâm neler yaptı! Ona sövdü ve onu inciti. Ona şunu şunu yaptı" dedi. Hamza: "Onu kimse gördü mü?" diye sorunca, Kadın: "Evet! Vallahi onları bazı insanlar gördüler" dedi.

Hamza, Merve ve Safâ arasındaki meclise yöneldi. İnsanlar orada oturmuş, Ebû Cehil de aralarındaydı. Hamza, yayına dayanarak: "Bugün şunu şunu vurdum. Şunu şunu yaptım" dedi. Sonra yayı elleriyle kavrayarak Ebû Cehil'in kafasına vurup yardı ve dedi ki: "Bu darbeyi yayla vuruyorum. Diğer darbeyi kılıçla vuracağım. Şehadet ederim ki Muhammed, Allah'ın Resûlü'dür. O, Allah tarafından hak üzere gelmiştir."

Mecliste bulunanlar da ona: "Ey Ebû Umâra! Muhammed bizim ilahlarımıza sövdü. Eğer söven sen olsaydın ki, sen ondan daha üstünsün, seni de onaylamazdık. Ey Ebû Umâra! Sen kötü biri değilsin" dediler.

★Taberânî mürsel olarak rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

١٥٤٦١ - حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِسْحَاقَ التُّسْتَرِيُّ ، ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ يَعْقُوبَ الْجُوزَجَانِيُّ ، ثنا عُبَيْدُ بْنُ عَقِيلٍ ، ثنا جَرِيرُ بْنُ حَازِمٍ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَاقَ ، عَنْ يَعْقُوبَ بْنِ عُتْبَةَ بْنِ الْمُغِيرَةِ بْنِ الأَخْنَسِ بْنِ شَرِيقٍ حَلِيفِ بَنِي زُهْرَةَ ، أَنَّ أَبَا جَهْلٍ اعْتَرَضَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالصَّفَا فَآذَاهُ ، وَكَانَ حَمْزَةُ صَاحِبَ قَنْصٍ وَصَيْدٍ ، وَكَانَ يَوْمَئِذٍ فِي قَنْصِهِ ، فَلَمَّا رَجَعَ ، قَالَتْ لَهُ امْرَأَتُهُ ، وَكَانَتْ قَدْ رَأَتْ مَا صَنَعَ أَبُو جَهْلٍ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : يَا أَبَا عُمَارَةَ ، لَوْ رَأَيْتَ مَا صَنَعَ ، تَعْنِي أَبَا جَهْلٍ ، بِابْنِ أَخِيكَ ؟ فَغَضِبَ حَمْزَةُ ، وَمَضَى كَمَا هُوَ قَبْلَ أَنْ يَدْخُلَ بَيْتَهُ ، وَهُوَ مُعَلِّقٌ قَوْسَهُ فِي عُنُقِهِ حَتَّى دَخَلَ الْمَسْجِدَ ، فَوَجَدَ أَبَا جَهْلٍ فِي مَجْلِسٍ مِنْ مَجَالِسِ قُرَيْشٍ ، فَلَمْ يُكَلِّمْهُ حَتَّى عَلا رَأْسَهُ بِقَوْسِهِ فَشَجَّهُ ، فَقَامَ رِجَالٌ مِنْ قُرَيْشٍ إِلَى حَمْزَةَ يُمْسِكُونَهُ عَنْهُ ، فَقَالَ حَمْزَةُ : " دِينِي دِينُ مُحَمَّدٍ ، أَشْهَدُ أَنَّهُ رَسُولُ اللَّهِ ، فَوَاللَّهِ لا أَنْثَنِي عَنْ ذَلِكَ ، فَامْنَعُونِي عَنْ ذَلِكَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ " ، فَلَمَّا أَسْلَمَ حَمْزَةُ عَزَّ بِهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالْمُسْلِمُونَ ، وَثَبَتَ لَهُمْ بَعْضُ أَمْرِهِمْ وهابَتْهُ قُرَيْشٌ ، وَعَلِمُوا أَنَّ حَمْزَةَ سَيَمْنَعُهُ"

رواه الطبراني مرسلا ورجاله ثقات.

15461- Benî Zühre'nin anlaşmalısı Ya'kûb b. Utbe b. el-Muğîre b. el-Ahnes b. Şerîk bildiriyor: Ebû Cehil, Safâ'da Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) önüne çıkıp ona eziyet etti. Hamza, avlanmayı seven iyi bir avcıydı. O gün avdaydı. Avdan döndüğü zaman, Ebû Cehil'in Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) yaptıklarını gören bir kadın ona: "Ey Ebû Umâra! Ebû Cehil'in, yeğenine neler yaptığını bir görseydin!" dedi. Hamza sinirlenip, yayı boynunda asılı bir şekilde her zaman yaptığı gibi evine uğramadan (Kâbe'ye) gitti. Ebû Cehil'i, Kureyş meclislerinden birisinde buldu. Onunla konuşmadan, yayıyla başına vurarak, başını yardı. Kureyş'ten bazıları Hamza'ya karşı Ebû Cehil'e yardım etmek için kalktılar. Hamza: "Benim dinim, Muhammed'in (sallallahu aleyhi vesellem) dinidir. Onun Allah'ın Resûlü olduğuna şehadet ederim. Vallahi, ben ondan ayrılmam! Eğer sözünüzde sadıklar iseniz, haydi bana engel olun bakayım?" dedi.

Hamza Müslüman olunca, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ve Müslümanlar onunla güçlendiler. Bazı işleri daha kolaylaştı. Kureyş korktu. Hamza'nın Resûlullah'ı (sallallahu aleyhi vesellem) koruyacağını anladılar.

★Taberânî mürsel olarak rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.[1]

١٥٤٦٢ - حَدَّثَنَا مَسْعَدَةُ بْنُ سَعْدٍ الْعَطَّارُ ، ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُنْذِرٍ الْحِزَامِيُّ ، ثنا حَاتِمُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ ، عَنْ يَحْيَى بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَبِيبَةَ ، عَنْ جَدِّهِ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ إِنَّهُ لَمَكْتُوبٌ عِنْدَ اللَّهِ فِي السَّمَاءِ السَّابِعَةِ : حَمْزَةُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ أَسَدُ اللَّهِ وَأَسَدُ رَسُولِهِ "

رواه الطبراني ويحيى وأبوه لم أعرفهما وبقية رجاله رجال الصحيح.

15462- Yahyâ b. Abdirrahman b. Ebî Lebîbe, babasından, o da dedesinden, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildiriyor: *"Nefsim elinde olana yemin ederim ki Allah katında gökyüzünün yedinci katında, «Hamza, Allah'ın ve Resûlullah'ın arslanıdır» yazılmıştır."*

★Taberânî rivayet etti. Yahyâ ve babasını tanımıyorum.

Diğer ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2926) rivayet etti.

١٥٤٦٣ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا أَبُو كُرَيْبٍ ، ثنا أَبُو أُسَامَةَ ، عَنِ ابْنِ عَوْنٍ ، عَنْ عُمَيْرِ بْنِ إِسْحَاقَ ، قَالَ : كَانَ حَمْزَةُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ يُقَاتِلُ بَيْنَ يَدَيْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِسَيْفَيْنِ ، وَيَقُولُ : " أَنَا أَسَدُ اللَّهِ وَأَسَدُ رَسُولِهِ "

رواه الطبراني ورجاله إلى قائله رجال الصحيح.

15463- Umeyr b. İshâk bildiriyor: Hamza b. Abdilmuttalib, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) önünde iki kılıçla savaşıyor ve şöyle diyordu: "Ben, Allah'ın ve Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) arslanıyım."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri, Umeyr'e kadar *Sahîh*'in ravileridir[1]

١٥٤٦٤ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ سَعِيدٍ الرَّازِيُّ ، ثنا أَبُو أُسَامَةَ الْكَلْبِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عِمْرَانَ بْنِ أَبِي لَيْلَى ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ سُلَيْمَانَ بْنِ الأَصْبَهَانِيِّ ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ الشَّيْبَانِيِّ ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحَزَوَّرِ ، ثنا الأَصْبَغُ بْنُ نُبَاتَةَ ، قَالَ : سَمِعْتُ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ ، يَقُولُ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " سَيِّدُ الشُّهَدَاءِ حَمْزَةُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ "

رواه الطبراني وفيه علي بن الحزور وهو متروك.

15464- Ali b. Ebî Tâlib, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Şehitlerin efendisi, Hamza b. Abdilmuttalib'tir"* buyurduğunu bildiriyor.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Ali b. el-Hazavvar metrûktur.[2]

١٥٤٦٥ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ ، قَالَ : نا عَمَّارُ بْنُ نَصْرٍ ، قَالَ : نا حَكِيمُ بْنُ زَيْدٍ ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ الصَّائِغِ ، عَنْ عِكْرِمَةَ ، عَنْ جَابِرٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " أَفْضَلُ الشُّهَدَاءِ عِنْدَ اللَّهِ حَمْزَةُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ "

رواه الطبراني في الأوسط وفيه حكيم بن زيد قال الأزدي : فيه نظر وبقية رجاله وثقوا.

15465- Câbir, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Allah katında, şehitlerin en faziletlisi, Hamza b. Abdilmuttalib'tir"* buyurduğunu bildiriyor.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden Hakîm b. Zeyd hakkında, Ezdî: "Hakkında menfi görüş vardır" dedi. Diğer ravileri güvenilir sayılmıştır.[1]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2952) rivayet etti.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2957) rivayet etti. Ravilerden Esbağ b. Nubâte metrûktur.

١٥٤٦٦ - حَدَّثَنَا عَلِيٌّ ، قَالَ : نا أَبُو الدَّرْدَاءِ عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ الْمُنِيبِ الْمَرْوَزِيُّ ، قَالَ : نا سَعِيدُ بْنُ رَبِيعَةَ ، قَالَ : نا الْحَسَنُ بْنُ رُشَيْدٍ ، عَنْ أَبِي حَنِيفَةَ ، قَالَ : حَدَّثَنِي عِكْرِمَةُ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " سَيِّدُ الشُّهَدَاءِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ : حَمْزَةُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ ، وَرَجُلٌ قَامَ إِلَى إِمَامٍ جَائِرٍ ، فَنَهَاهُ وَأَمَرَهُ ، فَقَتَلَهُ "

رواه الطبراني في الأوسط وفيه ضعف.

15466- İbn Abbâs, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Kıyamet günü şehitlerin efendileri, Hamza b. Abdilmuttalib ve zalim idarecinin karşısına çıkıp ona iyiliği emredip kötülükten yasakladığı için öldürülen kişi olacaktır!"* buyurduğunu nakleder.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Hadiste zayıflık vardır.

(بَابٌ مَا جَاءَ فِي الْعَبَّاسِ عَمِّ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَنْ جَمَعَ مَعَهُ مِنْ وَلَدِهِ)

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Amcası Abbâs ve Çocukları

١٥٤٦٧ - عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَاقَ قَالَ : الْعَبَّاسُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ يُكَنَّى أَبَا الْفَضْلِ وَأُمُّهُ نُتَيْلَةُ بِنْتُ جَنَابِ بْنِ كُلَيْبِ بْنِ مَالِكِ بْنِ عَبْدِ مَنَافِ بْنِ عَمْرِو بْنِ عَامِرِ بْنِ زَيْدِ بْنِ عَبْدِ مَنَاةِ بْنِ عَامِرِ بْنِ سَعْدِ بْنِ الْخَزْرَجِ بْنِ تَيْمِ اللَّاتِ بْنِ نَمِرِ بْنِ قَاسِطِ بْنِ أَفْصَى بْنِ جُدَيْلَةَ بْنِ أَسَدِ بْنِ رَبِيعَةَ بْنِ نِزَارِ بْنِ مَعْدِ بْنِ عَدْنَانَ"

رواه الطبراني ورجاله إلى قائله ثقات.

15467- Muhammed b. İshâk bildiriyor: Abbâs b. Abdilmuttalib'in künyesi Ebu'l-Fadl'dır. Annesi, Nüteyle binti Cenâb b. Küleyb b. Mâlik b. Abdimenâf b. Amr b. Âmir b. Zeyd b. Abdimenât b. Âmir b. Sa'd b. el-Hazrec b. Teymi'l-Lât b. Nemir b. Kâsit b. Efsâ b. Cüdeyle b. Esed b. Rabîa b. Nizâr b. Ma'd b. Adnân'dır."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri, sözü söyleyene kadar güvenilirdir.

١٥٤٦٨ - حَدَّثَنَا الْفَضْلُ بْنُ سَهْلٍ ، قَالَ : نا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ أَبَانٍ ، قَالَ : نا إِسْرَائِيلُ ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ الْمُهَاجِرِ ، عَنْ مُجَاهِدٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : قَالَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ لِلْعَبَّاسِ : أَسْلِمْ فَوَاللَّهِ إِنْ

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-Evsat*'ında (922) rivayet etti ve dedi ki: "Bu hadisi, İbrâhim es-Sâiğ'den sadece Hakîm b. Zeyd rivayet etmiştir. Ammâr b. Nasr bunda yalnız kalmıştır."

تُسْلِمْ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ يُسْلِمَ الْخَطَّابُ وَمَا ذَاكَ إِلا لأَنَّهُ كَانَ أَحَبَّ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَسْلِمْ يَكُنْ لَكَ سَبْقُكَ"

رواه البزار وفيه عبد العزيز بن أبان وهو متروك.

15468- İbn Abbâs der ki: Ömer b. el-Hattâb, Abbâs'a dedi ki: "Müslüman ol. Vallahi senin Müslüman olman, benim için Hattâb'ın (babamın) Müslüman olmasından daha sevimlidir. Bunun böyle olması, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) için sevimli olması sebebiyledir. Müslüman ol ki böylece Müslüman olmakta erken davranman, senin lehine olsun."

★Bezzâr rivayet etti. Ravilerden Abdulazîz b. Ebân metruktur.[1]

١٥٤٦٩ - حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ ، قَالَ : نا أَبِي ، قَالَ : نا أَبُو مَعْشَرٍ ، عَنْ شُرَحْبِيلَ بْنِ سَعْدٍ ، عَنْ أَبِي رَافِعٍ " أَنَّهُ بَشَّرَ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِإِسْلامِ الْعَبَّاسِ ، فَأَعْتَقَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "

رواه الطبراني في الأوسط وإسناده حسن.

15469- Ebû Râfi, Resûlullah'ı (sallallahu aleyhi vesellem), Abbâs'ın Müslüman olmasıyla müjdelediğini, buna karşılık, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) kendisini azad ettiğini bildiriyor.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Senedi hasendir.

١٥٤٧٠ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنِى مُحَمَّدُ بْنُ طَلْحَةَ التَّيْمِيُّ مِنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ حَدَّثَنِى أَبُو سُهَيْلٍ نَافِعُ بْنُ مَالِكٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِى وَقَّاصٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِلْعَبَّاسِ هَذَا الْعَبَّاسُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ أَجْوَدُ قُرَيْشٍ كَفًّا وَأَوْصَلُهَا"

رواه أحمد والبزار بنحوه وأبو يعلى إلا أنه قال : كنا عند النبي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ببقيع الخيل فأقبل العباس فقال : فذكر نحوه . والطبراني في الأوسط بنحوه إلا أنه قال : خرج النبي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يجهز جيشا فنظر إلى العباس فقال وفيه محمد بن طلحة التيمي وثقه غير واحد وبقية رجال أحمد وأبي يعلى رجال الصحيح.

15470- Sa'd b. Ebî Vakkâs, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), Abbâs'a: *"Abdulmuttalib oğlu Abbas, bu Kureyş'in en cömerti ve akrabalık bağlarına en saygılısıdır"* buyurduğunu bildiriyor.

---

[1] Bezzâr (2672) rivayet etti ve dedi ki: "Mücâhid'den, «Ömer dedi ki» ifadesiyle rivayet edilmiştir: "Güçlü olmayan bir ravi olan Abdulazîz dışında kimsenin bunu rivayet ederken isnâdında İbn Abbâs'ı zikrettiğini bilmiyoruz. Burada tahrîc etmemizin nedeni bu illetini ortaya koymaktır."

★Ahmed, yakın metinle Bezzâr ve şu ifadelerle Ebû Ya'lâ rivayet etti: "Bakî'u'-Hayl denilen yerde Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile beraberdik. Abbâs geldi..."

Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında buna benzer bir rivayette bulundu, ama ifadesi şöyledir: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ordu hazırlamak için çıktı. Abbâs'a bakıp şöyle dedi..." Ravilerden Muhammed b. Talha et-Teymî birden çok kişi tarafından güvenilir sayılmıştır. Ahmed'in ve Ebû Ya'lâ'nın diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٥٤٧١ - حَدَّثَنَا شُعَيْبُ بْنُ سَلَمَةَ بْنِ قَاسِمٍ الأَنْصَارِيُّ مِنْ وَلَدِ رِفَاعَةَ بْنِ رَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ ، قَالَ : حَدَّثَنَا أَبُو مُصْعَبٍ إِسْمَاعِيلُ بْنُ قَيْسِ بْنِ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ ، حَدَّثَنَا أَبُو حَازِمٍ ، عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ السَّاعِدِيِّ ، قَالَ : اسْتَأْذَنَ الْعَبَّاسُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْهِجْرَةِ ، فَقَالَ لَهُ : " يَا عَمِّ ، أَقِمْ مَكَانَكَ الَّذِي أَنْتَ بِهِ ، فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَخْتِمُ بِكَ الْهِجْرَةَ كَمَا خَتَمَ بِيَ النُّبُوَّةَ "

رواه أبي يعلى والطبراني وفيه أبو مصعب إسماعيل بن قيس وهو متروك.

15471- Sehl b. Sa'd es-Sâidî dedi ki: "Abbâs b. Abdilmuttalib, Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) hicret için izin istedi. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Ey amca! Sen şu anki yerinde kal. Allah, benimle nübüvveti sonlandırdığı gibi, seninle de hicreti sonlandıracaktır."*

★Ebû Ya'lâ ve Taberânî rivayet ettiler. Ravilerden Ebû Mus'ab İsmâîl b. Kays metruktur.[2]

١٥٤٧٢ - وَعَنْ عُرْوَةَ بْنِ الزُّبَيْرِ قَالَ : كَانَ الْعَبَّاسُ أَسْلَمَ وَأَقَامَ عَلَى سِقَايَتِهِ وَلَمْ يُهَاجِرْ"

رواه الطبراني مرسلا وإسناده حسن.

15472- Urve b. ez-Zübeyr dedi ki: "Abbâs, Müslüman oldu. Mekke'deki sikâye (hacılara su verme) görevine devam etti ve hicret etmedi."

★Taberânî mürsel olarak rivayet etti. Senedi hasendir.

١٥٤٧٣ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عُمَرَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عُمَرَ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ ، قَالَ : حَدَّثَنِي مُوسَى بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُوسَى بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ ، قَالَ : حَدَّثَنِي أَبِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى ، عَنْ أَبِيهِ مُوسَى بْنِ عَبْدِ اللَّهِ ، عَنْ أَبِيهِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَسَنِ ، عَنْ أَبِيهِ الْحَسَنِ بْنِ

---

[1] Ahmed (1610), Bezzâr (2673), Ebû Ya'lâ (820) ve Taberânî, *el-Mu'cemu'l-Evsat*'ında (1947) rivayet etti. Bezzâr dedi ki: "Bu hadisin sadece bu kanalla *merfû* olduğunu biliyoruz. Bu isnâddan başkası da yoktur." Muhammed b. Talha, meşhûr bir Medinelidir.

[2] Ebû Ya'lâ (2646) ve Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (5828) rivayet etti. İkisinde de Şuayb b. Selmâ'yı, İbn Hibbân'dan başkası güvenilir bulmamıştır.

الْحَسَنِ ، عَنْ أَبِيهِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " احْفَظُونِي فِي الْعَبَّاسِ ، فَإِنَّهُ بَقِيَّةُ آبَائِي "

رواه الطبراني في الصغير والأوسط وفيه جماعة لم أعرفهم.

15473- Hasan b. Ali b. Ebî Tâlib, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Bana gösterdiğiniz saygıyı Abbâs'a da gösteriniz. Çünkü o, atalarımdan geriye kalan tek kişidir"* buyurduğunu bildiriyor.

★Taberânî, *M. es-Sağîr* ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden tanımadıklarım vardır.[1]

١٥٤٧٤ – حَدَّثَنَا عَبْدَانُ ، ثنا زَيْدُ بْنُ الْحَرِيشِ ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ خِرَاشٍ ، عَنِ الْعَوَّامِ بْنِ حَوْشَبٍ ، عَنْ مُجَاهِدٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " اسْتَوْصُوا بِعَمِّي الْعَبَّاسِ خَيْرًا ، فَإِنَّهُ بَقِيَّةُ آبَائِي ، وَإِنَّمَا عَمُّ الرَّجُلِ صِنْوُ أَبِيهِ "

رواه الطبراني وفيه عبد الله بن خراش وهو ضعيف ووثقه ابن حبان وقال : ربما أخطأ وبقية رجاله وثقوا.

15474- İbn Abbâs, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): *"Amcam Abbâs'a iyi davranın. O, atalarımdan geriye kalan kişidir. Kişinin amcası babası gibidir"* buyurduğunu bildiriyor.[2]

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Abdullah b. Hirâş zayıftır. İbn Hibbân, güvenilir buldu ve: "Hata yapabilir" dedi. Diğer ravileri güvenilir sayılmıştır.

١٥٤٧٥ – حدثنا أَحْمَدُ بْنُ رِشْدِينٍ الْمِصْرِيُّ، ثنا خَالِدُ بْنُ عَبْدِ السَّلامِ الصَّدَفِيُّ، ثنا الْفَضْلُ بْنُ الْمُخْتَارِ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَوْهِبٍ، عَنْ عِصْمَةَ ، قَالَ : دَخَلَ الْعَبَّاسُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ يَوْمًا الْمَسْجِدَ ، فَسَلَّمَ عَلَيْهِمْ ، فَنَظَرَ إِلَى الْكَرَاهِيَةِ فِي وُجُوهِهِمْ ، فَرَجَعَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي بَيْتِهِ ، فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، مَا لِي إِذَا دَخَلْتُ الْمَسْجِدَ أَرَى الْكَرَاهِيَةَ فِي وُجُوهِ النَّاسِ ، فَجَاءَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى دَخَلَ الْمَسْجِدَ ، فَقَالَ : " يَا مَعْشَرَ النَّاسِ ، لَنْ تُؤْمِنُوا ، وَلَنْ تَكُونُوا مُؤْمِنِينَ حَتَّى تُحِبُّوا عَبَّاسًا "

رواه الطبراني وفيه الفضل بن المختار وهو ضعيف.

---

[1] Taberânî, *M. es-Sağîr*'inde (572) rivayet etti ve dedi ki: "Bu hadis, Hasan b. Ali'den sadece bu isnâdla rivayet edilmiştir. Bunda Ali b. Muhammed el-Alevî yalnız kalmıştır. Ali b. Muhammed hakkında ise bilgi yoktur."

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (11107) rivayet etti.

15475- Ismet bildiriyor: Abbâs b. Abdilmuttalib, birgün Mescid'e girip oradakilere selam verdi. Yüzlerinde nefret işaretleri vardı. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına, evine gitti ve: "Neden Mescid'e girdiğimde, insanların bana nefretle baktığını görüyorum?" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), gelip Mescid'e girdi ve şöyle buyurdu: *"Ey insanlar! Abbâs'ı sevmedikçe Allah'a iman etmiş olmaz ve mümin sayılmazsınız!"*

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Fadl b. el-Muhtâr zayıftır.[1]

١٥٤٧٦ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ النَّضْرِ الأَزْدِيُّ ، ثنا سَعِيدُ بْنُ سُلَيْمَانَ ، ثنا أَبُو مُصْعَبٍ إِسْمَاعِيلُ بْنُ قَيْسٍ ، ثنا أَبُو حَازِمٍ ، عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ ، قَالَ : " أَقْبَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ غَزَاةٍ لَهُ فِي يَوْمٍ حَارٍّ ، فَوُضِعَ لَهُ مَاءٌ يَتَبَرَّدُ بِهِ ، فَجَاءَ الْعَبَّاسُ لِحِ كَانَ عَلَيْهِ ، فَقَالَ : " مَنْ هَذَا ؟ " ، فَقَالَ : عَمُّكَ الْعَبَّاسُ يَا رَسُولَ اللَّهِ ، فَلَمَّا فَرَغَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَفَعَ يَدَيْهِ حَتَّى طَلَعَتْ عَلَيْنَا مِنَ الْكِسَاءِ ، وَقَالَ : " سَتَرَكَ اللَّهُ يَا عَمِّ ، وَذُرِّيَّتَكَ مِنَ النَّارِ "

رواه الطبراني وفيه أبو مصعب إسماعيل بن قيس وهو ضعيف.

15476- Sehl b. Sa'd bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), sıcak bir günde, gitmiş olduğu bir gazveden geldi. Serinlemesi için kendisine su hazırlandı. Abbâs gelince Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona sırtını döndü, üzerindeki bir elbiseyle örtündü ve: *"Kim bu?"* diye sordu. "Yâ Resûlallah! Amcan Abbâs'tır" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), serinledikten sonra, ellerini örtünün altından onları göreceğimiz şekilde kaldırdı ve şöyle buyurdu: *"Allah, seni ve zürriyetini cehennemden korusun, ey amca!"*

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Ebû Mus'ab İsmâil b. Kays zayıftır.

١٥٤٧٧ - حَدَّثَنَا أَبُو زَيْدٍ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ حَاتِمٍ الْمُرَادِيُّ الْمِصْرِيُّ ، ثنا نُعَيْمُ بْنُ حَمَّادٍ ، ثنا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ ، عَنْ أَبِي الزِّنَادِ ، عَنْ خَارِجَةَ بْنِ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ ، عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِعَمِّهِ الْعَبَّاسِ رَحِمَهُ اللَّهُ : " أَنَا خَاتَمُ النَّبِيِّينَ " ثُمَّ رَفَعَ يَدَهُ وَقَالَ : " اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْعَبَّاسِ ، وَأَبْنَاءِ الْعَبَّاسِ ، وَأَبْنَاءِ أَبْنَاءِ الْعَبَّاسِ "

رواه الطبراني عن شيخه عبد الرحمن بن حاتم المرادي وهو متروك.

15477- Sehl b. Sa'd, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), amcası Abbâs'a şöyle buyurduğunu nakleder: *"Ben peygamberlerin sonuncusuyum."* Sonra

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (17/ 185) rivayet etti. Yine ravilerden Taberânî'nin hocası Ahmed b. Rişdeyn hadis uyduran biridir.

ellerini kaldırarak: *"Allahım! Abbâs'a, çocuklarına ve çocuklarının çocuklarına mağfiret et"* diye dua etti.

★Taberânî, metrûk bir ravi olan hocası Abdurrahman b. Hâtim el-Murâdî'den rivayet etti.[1]

١٥٤٧٨ – حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ سَعِيدٍ الرَّازِيُّ ، قَالَ : نا مُحَمَّدُ بْنُ صَالِحِ بْنِ مِهْرَانَ ، قَالَ : نا مَرْوَانُ بْنُ ضِرَارٍ الْفَزَارِيُّ ، قَالَ : أَخْبَرَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ الْحَكَمِ بْنِ الْبَرَاءِ بْنِ قَبِيصَةَ الثَّقَفِيُّ ، قَالَ : أَخْبَرَنِي أَبِي ، عَنْ عَامِرِ بْنِ عَبْدِ الأَسَدِ الْعَبْقَسِيِّ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْغَسِيلِ ، قَالَ : كُنْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَمَرَّ بِالْعَبَّاسِ ، فَقَالَ : " يَا عَمُّ ، اتْبَعْنِي بِبَنِيكَ " ، فَانْطَلَقَ بِسِتَّةٍ مِنْ بَنِيهِ : الْفَضْلِ ، وَعَبْدِ اللَّهِ ، وَعُبَيْدِ اللَّهِ ، وَعَبْدِ الرَّحْمَنِ ، وَقُثَمَ ، وَمَعْبَدٍ ، فَأَدْخَلَهُمُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْتًا ، وَغَطَّاهُمْ بِشَمْلَةٍ لَهُ سَوْدَاءَ مُخَطَّطَةٍ بِحُمْرَةٍ ، قَالَ : " اللَّهُمَّ هَؤُلاءِ أَهْلُ بَيْتِي وَعِتْرَتِي ، فَاسْتُرْهُمْ مِنَ النَّارِ كَمَا سَتَرْتُهُمْ بِهَذِهِ الشَّمْلَةِ " ، قَالَ : فَمَا بَقِيَ فِي الْبَيْتِ مَدَرٌ وَلا بَابٌ إِلا أَمَّنَ"

رواه الطبراني في الأوسط وفيه جماعة لم أعرفهم.

15478- Abdullah b. el-Ğasîl bildiriyor: Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) beraberken, Abbâs'a uğradı ve ona: *"Çocuklarını alıp yanıma gel!"* buyurdu. Abbâs çocuklarından altısını -Fadl, Abdullah, Ubeydullah, Abdurrahman, Kusem ve Ma'bed- Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına getirdi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), onları bir eve soktu ve kendisine ait, üzerinde kırmızı çizgiler bulunan siyah bir örtüyle örttü. Sonra şöyle dua etti: *"Allahım! Bunlar Ehl-i beyt'im ve itretimdir. Benim onları bu örtüyle örttüğüm gibi, sen de cehennemden koru."*

(Ravi) Dedi ki: "Evde «Âmin» demeyen kerpiç veya kapı kalmadı."

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden tanımadıklarım vardır.

١٥٤٧٩ – حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْهَرَوِيُّ ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُثْمَانَ بْنِ إِسْحَاقَ بْنِ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ ، حَدَّثَنِي جَدِّي أَبُو أُمِّي مَالِكُ بْنُ حَمْزَةَ بْنِ أَبِي أُسَيْدٍ السَّاعِدِيُّ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَدِّهِ أَبِي أُسَيْدٍ السَّاعِدِيِّ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِلْعَبَّاسِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ : " يَا أَبَا الْفَضْلِ ، لا تَرِمْ مَنْزِلَكَ أَنْتَ وَبَنُوكَ غَدًا حَتَّى آتِيَكُمْ " ، فَانْتَظَرُوهُ حَتَّى جَاءَ بَعْدَمَا أَضْحَى ، فَدَخَلَ عَلَيْهِمْ ، فَقَالَ : " السَّلامُ عَلَيْكُمْ " ، قَالَ : وَعَلَيْكَ السَّلامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ ، قَالَ : " كَيْفَ أَصْبَحْتُمْ ؟ " ، قَالَ : بِخَيْرٍ ، أَحْمَدُ اللَّهَ ، فَقَالَ : " تَقَارَبُوا تَقَارَبُوا

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (6020) rivayet etti.

تَقَارَبُوا ، يَزْحَفُ بَعْضُكُمْ إِلَى بَعْضٍ " ، حَتَّى إِذَا أَمْكَنُوهُ اشْتَمَلَ عَلَيْهِمْ بِمُلاءَتِهِ ، ثُمَّ قَالَ : " يَا رَبُّ ، هَذَا عَمِّي وَصِنْوُ أَبِي ، وَهَؤُلاءِ أَهْلُ بَيْتِي ، فَاسْتُرْهُمْ مِنَ النَّارِ كَسَتْرِي إِيَّاهُمْ بِمُلاءَتِي هَذِهِ " ، قَالَ : فَأَمَّنَتْ أُسْكُفَّةُ الْبَابِ وَحَوَائِطُ الْبَيْتِ ، فَقَالَتْ : آمِينَ آمِينَ آمِينَ"

قلت : روى ابن ماجة بعضه في الأدب رواه الطبراني وإسناده حسن.

15479- Ebû Useyd es-Sâidî bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Abbâs b. Abdilmuttalib'e hitaben: *"Yarın ben gelmeden, sen ve çocukların evinize girmeyin. Sizinle işim var"* buyurdu.

Resûlullah'ı beklediler, kuşluk vakti Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) yanlarına geldi ve: *"Esselâmu aleykum"* dedi. Onlar: "Ve-aleykumu's-selâm ve-rahmetullahi ve berekâtuhu" karşılığını verdiler. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Nasılsınız?"* diye sorunca, onlar: "Elhamdulillah iyiyiz" dediler. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Birbirinize yaklaşın"* buyurdu. Üzerlerine ridasını koyacak kadar yaklaştıkları zaman, ridasını üzerlerine koyduktan sonra: *"Rabbim! Bu amcamdır. Babamın öz kardeşidir. Bunlar da Ehl-i beyt'imdir. Benim bu ridamla onları örttüğüm gibi sen de onları cehennemden koru"* buyurdu. Bunun üzerine kapının eşiği ve evin duvarları: "Âmîn, âmîn" demeye başladılar.

★Derim ki: İbn Mâce, "Edeb" bölümünde bir bölümünü rivayet etti. Buradakini ise Taberânî rivayet etti. Senedi hasendir.

١٥٤٨٠ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْقَاسِمِ ، قَالَ : نا مُحَمَّدُ بْنُ صَالِحِ بْنِ النَّطَّاحِ ، قَالَ : نا حَفْصُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الشِّخِّيرِ ، قَالَ : دَخَلْنَا عَلَى إِسْحَاقَ بْنِ عِيسَى بْنِ عَلِيِّ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ دَارَهُ ، فَحَدَّثَنَا عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَدِّهِ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : كَانَ لأَبِي بَكْرٍ مَجْلِسٌ مِنَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لا يَقُومُ عَنْهُ إِلا لِلْعَبَّاسِ ، فَكَانَ يَسُرُّ ذَلِكَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَأَقْبَلَ الْعَبَّاسُ يَوْمًا ، فَزَالَ لَهُ أَبُو بَكْرٍ عَنْ مَجْلِسِهِ ، فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَا لَكَ ؟ " فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، عَمُّكَ قَدْ أَقْبَلَ ، فَنَظَرَ إِلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَى أَبِي بَكْرٍ مُبْتَسِمًا ، فَقَالَ : " هَذَا الْعَبَّاسُ قَدْ أَقْبَلَ وَعَلَيْهِ ثِيَابٌ بِيضٌ ، وَسَيَلْبَسُ وَلَدُهُ مِنْ بَعْدِهِ السَّوَادَ ، وَيَمْلُكُ مِنْهُمُ اثْنَا عَشَرَ رَجُلا " ، فَلَمَّا جَاءَ الْعَبَّاسُ قَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، مَا قُلْتَ لأَبِي بَكْرٍ ؟ قَالَ : " مَا قُلْتُ إِلا خَيْرًا " ، قَالَ : صَدَقْتَ بِأَبِي وَأُمِّي لا تَقُولُ إِلا خَيْرًا ، قَالَ : " قُلْتُ : قَدْ أَقْبَلَ عَمِّي ، وَعَلَيْهِ ثِيَابٌ بَيَاضٌ ، وَسَيَلْبَسُ وَلَدُهُ مِنْ بَعْدِهِ السَّوَادَ ، وَيَمْلِكُ مِنْهُمُ اثْنَا عَشَرَ رَجُلا"

رواه الطبراني في الأوسط والكبير باختصار وفيه جماعة لم أعرفهم.

15480- İbn Abbâs bildiriyor: Ebû Bekr'in, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanında oturduğu bir yer vardı. Oradan sadece Abbâs için kalkardı. Bu, Resûlullah'ı (sallallahu aleyhi vesellem) memnun ederdi. Birgün Abbâs geldi ve Ebû Bekr, Abbâs'a yerini boşalttı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Neden kalktın?"* diye sorunca, Ebû Bekr: "Yâ Resûlallah! Amcan geldi" dedi.

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Abbâs'a bakıp tebessüm etti. Sonra Ebû Bekr'e döndü ve: *"Abbâs üzerinde beyaz elbiselerle geliyor. Çocuğu ondan sonra siyahlar giyecektir ve onlardan on iki kişi idareyi ele alacaktır"* buyurdu."

Abbâs gelince: "Yâ Resûlallah! Ebû Bekr'e ne dedin?" diye sordu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Ona hayırdan başka bir şey söylemedim"* buyurdu. Abbâs: "Anam babam sana feda olsun! Doğru söyledin. Sen hayırdan başka bir şey söylemezsin" dedi. Bunun üzerine Resûlullah: *"Abbâs üzerinde beyaz elbiselerle geliyor. Çocuğu ondan sonra siyahlar giyecektir ve onlardan on iki kişi idareyi ele alacaktır dedim"* buyurdu.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ı ile kısa metinle *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde rivayet etti. Ravilerden tanımadıklarım vardır.[1]

١٥٤٨١ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْمُبَارَكِ الصَّنْعَانِيُّ ، قَالَ : حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ أَبِي أُوَيْسٍ ، وَحَدَّثَنَا مَسْعَدَةُ بْنُ سَعْدٍ الْعَطَّارُ الْمَكِّيُّ ، قَالَ : حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُنْذِرِ الْحِزَامِيُّ ، قَالَ : حَدَّثَنَامُحَمَّدُ بْنُ طَلْحَةَ التَّيْمِيُّ ، قَالَ : حَدَّثَنِي إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عَبْدِ اللهِ بْنِ حَارِثَةَ بْنِ النُّعْمَانِ الأَنْصَارِيُّ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ حَارِثَةَ ، قَالَ : لَمَّا أَنْ قَدِمَ صَفْوَانُ بْنُ أُمَيَّةَ بْنِ خَلَفٍ الْجُمَحِيُّ عَلَى رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ لَهُ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " عَلَى مَنْ نَزَلْتَ يَا أَبَا وَهْبٍ ؟ " قَالَ : نَزَلْتُ عَلَى الْعَبَّاسِ ، قَالَ : " نَزَلْتَ عَلَى أَشَدِّ قُرَيْشٍ لِقُرَيْشٍ حُبًّا "

رواه الطبراني وفيه من لم أعرفهم

15481- Abdullah b. Hârise bildiriyor: Safvân b. Umeyye el-Cumahî, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına geldiğinde, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), ona: *"Kimin yanında misafir oldun, ey Ebû Vehb!"* diye sordu. Safvân: "Abbâs'ın yanında" dedi. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Kureyşliler içinde Kureyşlileri en çok seven kişinin yanında"* buyurdu.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden tanımadıklarım vardır.[1]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-Evsat*'ında (564) ve *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (10675) rivayet etti.

١٥٤٨٢ - وَعَنْ أَبِي رَزِيْنٍ قَالَ : قِيْلَ لِلْعَبَّاسِ : أَيُّمَا أَكْبَرُ أَنْتَ أَمِ النَّبِي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ؟ فَقَالَ : هَذَا أَكْبَرُ مِنِّي وَأَنَا وُلِدْتُ قَبْلَهُ . وَكَانَ العَبَّاسُ أَسَنَّ مِنَ النَّبِي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلِدَ قَبْلَ الفِيْلِ بِثَلاَثِ سِنِيْنَ"

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح.

15482- Ebû Rezîn der ki: Abbâs'a: "Sen mi, yoksa Resûlullah mı (sallallahu aleyhi vesellem) daha büyük?" diye soruldu. Abbâs: "O benden daha büyüktür, ama ben ondan önce doğdum" dedi. Abbâs, Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) daha yaşlıydı. Fil olayından üç yıl önce doğmuştu."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

١٥٤٨٣ - عَنِ الهَيْثَمِ بْنِ عَدِيٍّ قَالَ : هَلَكَ العَبَّاسُ بْنُ عَبْدِ المُطَّلِبِ وَابْنِ مَسْعُودٍ وَأَبُو سُفْيَانِ بْنِ حَرْبٍ لِتِسْعِ سِنِيْنَ مَضَتْ مِنْ إِمَارَةِ عُثْمَانَ وَبَعْضُ النَّاسِ يَقُولُ : هَلَكَ سَنَةَ أَرْبَعٍ وَثَلاَثِيْنَ وَصَلَّى عَلَيْهِ عُثْمَانُ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا"

15483- Heysem b. Adiy bildiriyor: Abbâs b. Abdilmuttalib, İbn Mes'ûd ve Ebû Süfyân b. Harb, Osmân'ın hilafetinin dokuzuncu yılında vefat ettiler. Halktan birisi der ki: "(Abbâs) 34 yılında vefat etti. Namazını Hz. Osmân kıldırdı."

١٥٤٨٤ - وَبَلَغَنِي أَنَّ عَبْدَ المُطَّلِبِ كَفَّ بَصَرُهُ وَكَفَّ بَصَرَ العَبَّاسُ وَكَفَّ بَصَرُ عَبْدُ اللهِ بْنِ العَبَّاسِ"

15484- Bana ulaşan bilgiye göre: "Abdulmuttalib'in gözleri kör oldu. Abbâs'ın da gözleri kör oldu. Abdullah b. Abbâs'ın da gözleri kör oldu."

١٥٤٨٥ - وَبَلَغَنِي أَنَّ العَبَّاسَ كَانَ لَهُ عَشَرَةُ أَوْلاَدَ ذُكُورٍ سِوَى الإِنَاثِ فَمِنْ وَلَدِهِ : الفَضْلِ بْنِ العَبَّاسِ وَعَبْدُ اللهِ وَقَثَمْ وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ وَمَعْبَدُ وَأُمُّ حَبِيْبٍ . وَأُمُّ وَلَدِ العَبَّاسِ هَؤُلاَءِ : أُمُّ الفَضْلِ الصُّغْرَى وَاسْمُهَا : لُبَابَةُ بِنْتُ الحَارِثِ بْنِ حُزْنِ بْنِ قَيْسٍ غَيْلاَنٍ وَكَانَتْ قَدِيْمَةُ الإِسْلاَمِ أَسْلَمَتْ بِمَكَّةَ وَفِي أُمِّ الفَضْلِ يَقُولُ الشَّاعِرُ :

مَا وَلَدَتْ نَجِيْبَةٌ مِنْ فَحْلٍ   بِجَبَلٍ نَعْلَمُهُ أَوْ سَهْلٍ
كَستَّةٍ مِنْ بَطْنِ أُمِّ الفَضْلِ   أَكْرِمْ بِهَا مِنْ كَهْلَةٍ وَكَهْلٍ

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (7324) rivayet etti.

عَمُّ النَّبِي الْمُصْطَفَى ذِي الفَضْلِ   وَخَاتَمِ الرُّسْلِ وَخَيْرِ الرُّسُلِ

وَالحَارِثُ بْنُ العَبَّاسِ أُمُّهُ حَجِيْلَةُ بِنْتُ جُنْدُبِ بْنِ رَبِيْعَةَ مِنْ وَلَدِ تَمِيْمِ بْنِ سَعْدِ بْنِ هُذَيْلِ بْنِ مَدْرَكَةِ

وَأُمُّهُ بِنْتُ العَبَّاسِ تَزَوَّجَهَا العَبَّاسُ بْنِ عُتْبَةِ بْنِ أَبِي لَهَبِ

وَصَفِيَّةٌ هِيَ أُخْتُ الحَارِثِ لِأَبِيْهِ وَأُمُّهُ وَيَقُولُ بَعْضُ النَّاسِ : لاَ بَلْ أُمُّهَا غَيْرِ أُمِّ الحَارِثِ

وَكَثِيْر بْنِ العَبَّاس وَعَوْنُ بْنِ العَبَّاسِ وَرُوحٌ وَتَمَامِ بْنِ العَبَّاسِ وَكَانَ أَصْغَرُ وَلَدِ أَبِيْهِ يُقَالُ : إِنَّ تَمَاماً أَخُو كَثِيْر لِأَبِيْهِ وَأُمِّهِ وَفِي تَمَامِ يَقُولُ العَبَّاسُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِب :

تَمُّوا بِتَمَامِ فَصَارُوا عَشَرَةْ

يَا رَبِّ فَاجْعَلْهُمْ كِرَامًا بَرَرَةْ

اِجْعَلْهُمْ ذِكْرَى وَأَنْمِ الثَّمَرَةْ

رواه الطبراني والهيثم بن عدي متروك

15485- Yine, bana ulaşan bilgiye göre, onun kızlardan başka on erkek çocuğu vardı. Çocuklarından bazıları şunlardır: Fadl b. el-Abbâs, Abdullah, Kusem, Abdurrahman, Ma'bed. Ümmü Habîbe, Abbâs'ın bu çocuklarının annesi Ümmü'l-Fadl es-Suğrâ'dır. İsmi, Lübâbe binti'l-Hâris b. Hazen b. Kays Ğaylân'dır. İlk Müslüman olanlardandır. Mekke'de Müslüman oldu. Şair, Ümmü'l-Fadl hakkında şöyle der:

"Bildiğimiz ne bir dağda, ne de bir ovada

Hiçbir kıymetli kadın bir erkekten çocuk doğurmadı

Ümmü'l-Fadl'ın doğurduğu altı çocuk gibi

Doğurduğu kız ve erkekler için ona saygı göster

O ki, Resûllerin sonuncusu ve en hayırlısının

Fazilet sahibi Peygamber Mustafa'nın amcasıdır."

Hâris b. el-Abbâs'ın annesi, Temîm b. Sa'd b. Huzeyl b. Mudrike oğullarından Huceyle binti Cündüb b. Rabî'a'dır. Cündüb b. Rabî'a'nın annesi Bintu'l-Abbâs'la, Abbâs b. Utbe b. Ebî Leheb evlendi. Safiyye, Hâris'in anne baba bir kardeşidir."

Derler ki: "Hayır! Safiyye'nin annesiyle, Hâris'in annesi bir değildir."

Kesîr b. el-Abbâs, Avn b. el-Abbâs ve Ravh. Temmâm b. el-Abbâs ise babasının en küçük oğluydu. Temmâm hakkında şöyle derlerdi: Temmâm, Kesîr'le anne baba bir kardeştir. Abbâs b. Abdilmuttalib, Temmâm hakkında şu şiiri söyler:

"Temmâm'la tamamlandılar ve on oldular

Allahım! Onları ahlaklı ve iyi kişiler kıl

Onları devamlı anılan ve nesli devam edenlerden eyla."

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Heysem b. Adiy metruktur.

١٥٤٨٦ - وَعَنِ الْهَيْثَمِ بْنِ عَدِيٍّ قَالَ : هَلَكَ الفَضْلُ بْنُ العَبَّاسِ قَبْلَ أَبِيْهِ بِأَرْبَعِ سِنِيْنَ سَنَةَ ثَمَانٍ وَعِشْرِيْنَ

وَقَدْ اِخْتَلَفُوا فِي مَوْتِ الفَضْلِ بْنِ العَبَّاسِ فَقَالَ بَعْضُ النَّاسِ : اِسْتُشْهِدَ بِالشَّامِ يَوْمَ أَجْنَادِيْنَ وَقِيْلَ : يَوْمَ مَرْجِ الصَفَرِ وَكَانَ اليَوْمَانِ جَمِيْعاً سَنَةَ ثَلاثَ عَشْرَةَ وَيُقَالُ : اِسْتُشْهِدَ يَوْمَ اليَرْمُوكِ سَنَةَ خَمْسَ عَشْرَةَ وَيُقَالُ : مَاتَ فِي طَاعُونِ عَمَوَاسٍ سَنَةَ ثَمَانَ عَشْرَةَ وَتُوُفِّيَ وَهُوَ اِبْنُ إِحْدَى وَعِشْرِيْنَ سَنَةً"

رواه الطبراني والهيثم متروك.

15486- Heysem b. Adiy der ki: Fadl b. el-Abbâs, babasından dört yıl önce, 28 yılında vefat etti."

Fadl b. el-Abbâs'ın ölümünde ihtilaf edilmiştir. Bazıları dediler ki: "Ecnâdîn günü Şam'da şehid oldu." Kimisi de: "Mercu's-Safer günü öldü" bilgisini verdi. Bu iki gün de 13 yılında vukû bulmuştur. (Yine denir ki:) "15 yılında, Yermûk günü şehit oldu." Ayrıca denir ki: "On sekiz yılında Amavâs veba salgınında öldü." Yirmi bir yaşında vefat etti.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Heysem b. Adiy metruktur.

(بَابٌ مَنَاقِبُ جَعْفَرُ بْنِ أَبِي طَالِبٍ ﷺ)

Câfer b. Ebî Tâlib'in Menkıbeleri

١٥٤٨٧ - قال الطبراني : جَعْفَرُ بْنِ أَبِي طَالِبِ الطَّيَّارُ فِي الجَنَّةِ رَضِيَ الله عَنْهُ يُكَنَّى أَبَا عَبْدِ اللهِ وَأُمُّهُ فَاطِمَةُ بِنْتُ أَسَدِ بْنِ هَاشِمٍ"

15487- Taberânî dedi ki: "Câfer et-Tayyâr b. Ebî Tâlib; cennet halkındandır. Künyesi, Ebû Abdullah'tır. Annesi Fâtıma binti Esed b. Hâşim'dir."[1]

١٥٤٨٨ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ خَالِدِ بْنِ مُسَرَّحٍ الْحَرَّانِيُّ ، قَالَ : نا عَمِّي الْوَلِيدُ بْنُ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ مُسَرَّحٍ ، قَالَ : نا مَخْلَدُ بْنُ يَزِيدَ ، قَالَ : نا مِسْعَرُ بْنُ كِدَامٍ ، عَنْ عَوْنِ بْنِ أَبِي جُحَيْفَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : قَدِمَ جَعْفَرُ بْنُ أَبِي طَالِبٍ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ أَرْضِ الْحَبَشَةِ ، فَقَبَّلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا بَيْنَ عَيْنَيْهِ ، وَقَالَ : " مَا أَدْرِي أَنَا بِقُدُومِ جَعْفَرٍ أَسَرُّ ، أَوْ بِفَتْحِ خَيْبَرَ "

رواه الطبراني في الثلاثة وفي رجال الكبير أنس بن سلم و لم أعرفه وبقية رجاله ثقات.

15488- Ebû Cuhayfe der ki: Câfer b. Ebî Tâlib, Habeşistan'dan Resûlullah'ın yanına geldiği zaman, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) iki gözü arasından öperek: *"Câfer'in gelişine mi, yoksa Hayber'in fethine mi sevineyim bilmiyorum"* buyurdu.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*, *el-Mu'cemu's-sağîr* ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. *el-Mu'cemu'l-kebîr*'in ravilerinden Enes b. Sâlim'i tanımıyorum. Diğer ravileri güvenilirdir.[2]

١٥٤٨٩ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُثْمَانَ بْنِ أَبِي شَيْبَةَ ، ثنا عَمِّي أَبُو بَكْرٍ ، ثنا عَلِيُّ بْنُ مُسْهِرٍ ، عَنِ الأَجْلَحِ ، عَنِ الشَّعْبِيِّ ، قَالَ : لَمَّا أَتَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، حِينَ فَتَحَ خَيْبَرَ قِيلَ لَهُ : قَدْ قَدِمَ جَعْفَرٌ مِنْ عِنْدِ النَّجَاشِيِّ ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " لا أَدْرِي بِأَيِّهِمَا أَنَا أَشَدُّ فَرَحًا بِقُدُومِ جَعْفَرٍ ، أَوْ فَتْحِ خَيْبَرَ ، فَقَبَّلَ مَا بَيْنَ عَيْنَيْهِ "

قلت : روى أبو داود منه أنه قبل بين عينيه . فقط رواه الطبراني مرسلا ورجاله رجال الصحيح.

15489- Şa'bî bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hayber fethinden geldiğinde kendisine: "Câfer, Necâşî'nin yanından geldi" denildi. Buyurdu ki: *"Câfer'in gelişine mi, yoksa Hayber'in fethine mi sevineyim bilmiyorum."* Sonra yanına gidip iki gözünün arasından öptü.

Derim ki: Ebû Dâvûd bu hadisin: "İki gözünün arasından öptü" kısmını rivayet etmiştir.

---

[1] Taberânî *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (2/104) söyledi.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (1470, 22/100) ve *M. es-Sağîr*'de (30) rivayet etti ve dedi ki: "Bu hadisi, Mis'ar b. Kidâm'dan sadece Mahled b. Yezîd rivayet etti. Velîd b. Abdilmelik bunda yalnız kalmıştır." Mahled: "Doğru sözlüdür. Ama rivayetlerde yanılan (vehm sahibi) biridir." Yine ravilerden: Ahmed b. Hâlid b. Misrah hakkında Dârekutnî: "Beş para etmez" demiştir.

★Taberânî mürsel olarak rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٥٤٩٠ - حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ ، حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ مُجَالِدٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ عَامِرٍ ، عَنْ جَابِرٍ قَالَ : " لَمَّا قَدِمَ جَعْفَرٌ مِنَ الْحَبَشَةِ عَانَقَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "

رواه أبو يعلى وفيه مجالد بن سعيد وهو ضعيف وقد وثق وبقية رجاله رجال الصحيح.

15490- Câbir der ki: "Câfer, Habeşistan'dan geldiği zaman, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onu kucakladı."

★Ebû Ya'lâ rivayet etti. Ravilerden Mücâlid b. Saîd zayıftır. Güvenilir olduğunu söyleyenler de vardır. Diğer ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

١٥٤٩١ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي غَسَّانَ، نا مَكِّيُّ بْنُ عَبْدِ اللهِ الرُّعَيْنِيُّ، نا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ، عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ، عَنْ جَابِرٍ قَالَ : لَمَّا قَدِمَ جَعْفَرُ بْنُ أَبِي طَالِبٍ مِنْ أَرْضِ الحَبَشَةِ تَلَقَّاهُ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمَّا نَظَرَ جَعْفَرُ إِلَى رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَجِلَ إِعْظَاماً مِنْهُ لِرَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَبَلَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْنَ عَيْنَيْهِ وَقَالَ : " يَا حَبِيبِي أَشْبَهُ النَّاسِ بِخَلْقِي وَخُلُقِي وَخُلِقْتُ مِنَ الطِّينَةِ الَّتِي خُلِقْتَ مِنْهَا "

قلت : فذكر الحديث وقد تقدم في كتاب الخلافة رواه الطبراني في الأوسط وفيه مكي بن عبد الله الرعيني وهذا من مناكيره.

15491- Câbir bildiriyor: Câfer b. Ebî Tâlib, Habeşistan'dan geldiği zaman, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onu karşıladı. Câfer, Resûlullah'a baktığı zaman, Hz. Peygamber'e (sallallahu aleyhi vesellem) olan saygısı çok utanmasına sebep olmuştu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) iki gözü arasından öperek: *"Ey sevdiğim! İnsanlar arasında şekil ve huy olarak bana en çok benzeyen kişi! Sen benim yaratıldığım çamurdan yaratıldın"* buyurdu.

Devamla Hilâfet kitabında geçen hadisi zikretti.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravileri içinde Mekkî b. Abdillah er-Ru'aynî vardır ve bu hadis onun münker hadislerinden biridir.

١٥٤٩٢ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا حَسَنُ بْنُ مُوسَى حَدَّثَنَا ابْنُ لَهِيعَةَ حَدَّثَنَا بَكْرُ بْنُ سَوَادَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَسْلَمَ مَوْلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقُولُ لِجَعْفَرِ بْنِ أَبِي طَالِبٍ أَشْبَهْتَ خَلْقِي وَخُلُقِي"

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (1469) rivayet etti.
[2] Ebû Ya'lâ (1876) rivayet etti.

رواه أحمد وإسناده حسن.

15492- Resûlullah'ın azadlısı Abdullah b. Eslem, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), Câfer'e şöyle buyurduğunu nakleder: *"Senin huyun, benim huyuma benziyor."*

★Ahmed rivayet etti. Senedi hasendir.[1]

١٥٤٩٣ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عِقَالٍ ، ثنا أَبُو جَعْفَرٍ النُّفَيْلِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَمَةَ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَاقَ ، عَنْ يَزِيدَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ قُسَيْطٍ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِجَعْفَرٍ : " خَلْقُكَ كَخَلْقِي ، وَأَنْتَ مِنِّي ، وَأَنْتَ يَا عَلِيُّ ، فَمِنِّي وَأَبُو وَلَدِي "

رواه الطبراني عن شيخه أحمد بن عبد الرحمن بن عقال وهو ضعيف.

15493- Usâme b. Zeyd, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), Câfer'e hitaben şöyle buyurduğunu bildiriyor: *"Senin yaradılışın, benim yaradılışım gibidir. Huyun da benim huyuma benzer. Sen bendensin. Ey Ali! Sen de bendensin ve çocuğumun babasısın."*[2]

★Taberânî, zayıf bir ravi olan hocası Ahmed b. Abdirrahman b. İkâl'dan nakletti.

١٥٤٩٤ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْبُسْتَنْبَانِ ، بِسُرَّ مَنْ رَأَى نا الْحَسَنُ بْنُ بِشْرٍ الْبَجَلِيُّ ، ثَنَا سَعْدَانُ بْنُ الْوَلِيدِ ، بَيَّاعُ السَّابِرِيِّ ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ أَبِي رَبَاحٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " إِنَّ جَعْفَرَ بْنَ أَبِي طَالِبٍ مَرَّ مَعَ جِبْرِيلَ وَمِيكَائِيلَ لَهُ جَنَاحَانِ ، عَوَّضَهُ اللَّهُ مِنْ يَدَيْهِ ، فَسَلَّمَ ، ثُمَّ أَخْبَرَنِي كَيْفَ كَانَ أَمْرُهُ حَيْثُ لَقِيَ الْمُشْرِكِينَ ، فَلِذَلِكَ سُمِّيَ الطَّيَّارَ فِي الْجَنَّةِ "

رواه الطبراني في الأوسط وفيه سعدان بن الوليد و لم أعرفه وبقية رجاله ثقات.

15494- İbn Abbâs, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildiriyor: *"Câfer, Cibrîl ve Mîkâîl ile birlikte geçti. İki kanadı vardı. Allah, onları kendisine (kesilen) iki koluna karşılık verdi. Selam verdi ve bana müşriklerle karşılaştığı zaman ne durumda olduğunu anlattı. Bu nedenle, ona cennette Câferu't-Tayyâr adı takıldı."*

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Ravilerden Sa'dân b. el-Velîd'i tanımıyorum. Diğer ravileri güvenilirdir.

---

[1] Ahmed (4/432) rivayet etti. Ravilerden İbn Lehîa zayıftır.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (378) muhtasar olarak *"Senin huyun benim huyuma benziyor"* şeklinde rivayet etti. Ahmed (5/204) rivayet etti. İleride gelecek olan 15510. hadise bakınız.

١٥٤٩٥ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْبُسْتَنْبَانِ، بِسُرَّ مَنْ رَأَى نَا الْحَسَنُ بْنُ بِشْرٍ الْبَجَلِيُّ، ثَنَا سَعْدَانُ بْنُ الْوَلِيدِ، بَيَّاعُ السَّابِرِيِّ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ أَبِي رَبَاحٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ بَيْنَمَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَالِسٌ وَأَسْمَاءُ بِنْتُ عُمَيْسٍ قَرِيبَةٌ مِنْهُ إِذْ رَدَّ السَّلامَ ، ثُمَّ قَالَ : " يَا أَسْمَاءُ ، هَذَا جَعْفَرُ بْنُ أَبِي طَالِبٍ مَعَ جِبْرِيلَ وَمِيكَائِيلَ مَرُّوا فَسَلَّمُوا عَلَيْنَا ، فَرَدَدْتُ عَلَيْهِمُ السَّلامَ ، وَقَدْ أَخْبَرَنِي أَنَّهُ لَقِيَ الْمُشْرِكِينَ يَوْمَ كَذَا وَكَذَا ، فَأُصِبْتُ فِي جَسَدِي مِنْ مَقَادِمِي ثَلاثًا وَسَبْعِينَ بَيْنَ طَعْنَةٍ وَضَرْبَةٍ ، ثُمَّ أَخَذْتُ اللِّوَاءَ بِيَدِي الْيُمْنَى فَقُطِعَتْ ، ثُمَّ أَخَذْتُهُ بِالْيَدِ الْيُسْرَى فَقُطِعَتْ ، فَعَوَّضَنِي اللَّهُ مِنْ يَدَيَّ جَنَاحَيْنِ أَطِيرُ بِهِمَا مَعَ جِبْرِيلَ وَمِيكَائِيلَ فِي الْجَنَّةِ ، أَنْزِلُ مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُ ، وَآكُلُ مِنْ ثِمَارِهَا مَا شِئْتُ " ، فَقَالَتْ أَسْمَاءُ : هَنِيئًا لِجَعْفَرَ مَا رَزَقَهُ اللَّهُ مِنَ الْخَيْرِ ، وَلَكِنِّي أَخَافُ أَلا يُصَدِّقَنِي النَّاسُ ، فَاصْعَدِ الْمِنْبَرَ ، فَأَخْبِرْ بِهِ النَّاسَ يَا رَسُولَ اللَّهِ ، فَصَعِدَ الْمِنْبَرَ ، فَحَمِدَ اللَّهِ ، وَأَثْنَى عَلَيْهِ ، ثُمَّ قَالَ : " أَيُّهَا النَّاسُ ، إِنَّ جَعْفَرَ بْنَ أَبِي طَالِبٍ مَرَّ مَعَ جِبْرِيلَ وَمِيكَائِيلَ ، لَهُ جَنَاحَانِ ، عَوَّضَهُ اللَّهُ مِنْ يَدَيْهِ ، يَطِيرُ بِهِمَا فِي الْجَنَّةِ حَيْثُ شَاءَ ، فَسَلَّمَ عَلَيَّ ، وَأَخْبَرَهُمْ كَيْفَ كَانَ أَمْرُهُ حَيْثُ لَقِيَ الْمُشْرِكِينَ ، فَاسْتَبَانَ لِلنَّاسِ بَعْدَ ذَلِكَ الْيَوْمَ أَنَّ جَعْفَرًا لَقِيَهُمْ ، فَسُمِّيَ جَعْفَرًا الطَّيَّارَ فِي الْجَنَّةِ "

15495- İbn Abbâs bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Esmâ binti Umeys yakınında olduğu halde otururken, selama karşılık verdi. Sonra dedi ki: *"Ey Esmâ! Bu, (rahmetli kocan) Câfer b. Ebî Tâlib'tir. Cibrîl ve Mîkâîl ile beraber uğrayıp selam verdiler. Onların selamına karşılık verdim. Bana: «Falan gün müşriklerle karşılaştım. Vücuduma önden yetmiş üç mızrak yarası ve kılıç darbesi aldım. Sonra sancağı sağ elime aldım; sağ elim kesildi. Sonra sol elime aldım, sol elim de kesildi. Allah, kollarıma karşılık, Cibrîl ve Mîkâîl'le cennette uçup istediğim yere ineceğim iki kanat verdi. Cennetin hangi meyvesinden istersem ondan yiyorum» dedi."*

Esmâ dedi ki: "Allah'ın kendisine verdiği hayırlar dolayısıyla Câfer'e müjdeler olsun. Fakat, (ben halka anlatırsam) insanların bana inanmamasından korkuyorum. Ya Resûlallah! Minbere çık ve halka bunu bildir."

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) minbere çıkarak, Allah'a hamdü senâ etti ve: *"Ey insanlar! Allah, Câfer b. Ebî Tâlib'e, iki koluna karşılık, cennette, Cibrîl ve Mîkâîl ile istediği gibi uçabileceği iki kanat verdi. (Câfer) gelip bana da selam verdi"* buyurdu. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), halka Câfer'in Müşriklerle çarpışmaya girdiği zaman nelerle karşılaştığını da anlattı.

Halk, o zaman Câfer'e iki kanadın verildiğini anladı ve Cennette uçan Câfer (=Câfer-i Tayyâr) ismi kendisine takıldı.

١٥٤٩٦ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا جُبَارَةُ بْنُ الْمُغَلِّسِ ، ثنا أَبُو شَيْبَةَ ، عَنِ الْحَكَمِ ، عَنْ مِقْسَمٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " رَأَيْتُ جَعْفَرَ بْنَ أَبِي طَالِبٍ ، مَلَكًا يَطِيرُ فِي الْجَنَّةِ ، ذَا جَنَاحَيْنِ يَطِيرُ بِهِمَا ، حَيْثُ يَشَاءُ مَقْصُوصَةٌ قَوَادِمُهُ بِالدِّمَاءِ "

رواه الطبراني بإسنادين وأحدهما حسن.

15496- İbn Abbâs, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu nakleder: *"Câfer'i, Cennette iki kanatlı uçan bir melek olarak gördüm. Kanatlarla istediği yere uçuyordu. Ayakları kana bulanmıştı."*

★Taberânî birisi hasen olan iki isnâdla rivayet etti.[1]

١٥٤٩٧ - حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْفِرْيَابِيُّ ، ثنا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ ، ثنا عُمَرُ بْنُ هَارُونَ ، عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ عِيسَى الثَّقَفِيِّ ، عَنْ عِكْرِمَةَ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ لَمَّا جَاءَ نَعْيُ جَعْفَرِ بْنِ أَبِي طَالِبٍ ، دَخَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى أَسْمَاءَ بِنْتِ عُمَيْسٍ فَوَضَعَ عَبْدَ اللَّهِ وَمُحَمَّدًا ابْنَيْ جَعْفَرٍ عَلَى فَخِذِهِ ، ثُمَّ قَالَ : " إِنَّ جِبْرِيلَ أَخْبَرَنِي أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ اسْتَشْهَدَ جَعْفَرًا ، وَأَنَّ لَهُ جَنَاحَيْنِ يَطِيرُ بِهِمَا مَعَ الْمَلَائِكَةِ فِي الْجَنَّةِ " ثُمَّ قَالَ : " اللَّهُمَّ اخْلُفْ جَعْفَرًا فِي وَلَدِهِ "

رواه الطبراني وفيه عمر بن هارون وهو ضعيف وقد وثق وبقية رجاله ثقات.

15497- İbn Abbâs bildiriyor: Câfer b. Ebî Tâlib'in ölüm haberi geldiği zaman, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Esmâ binti Umeys'in yanına girdi; Abdullah ve Muhammed b. Câfer'i kucağına oturtup: *"Cibrîl, bana Allah'ın Câfer'e şehadeti nasib ettiğini ve kendisine, meleklerle beraber cennette istediği yere uçabileceği iki kanat verdiğini bildirdi"* buyurdu. Sonra: *"Allahım! Câfer'in çocuklarını sen gözet"* dedi.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Ömer b. Hârûn zayıftır. Güvenilir olduğunu söyleyenler de vardır. Diğer ravileri güvenilirdir.[2]

١٥٤٩٨ - وَعَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ جَعْفَرٍ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : هَنِيئًا لَكَ يَا عَبْدَ اللهِ بْنِ جَعْفَرٍ أَبُوكَ يَطِيرُ مَعَ الْمَلَائِكَةِ فِي السَّمَاءِ"

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde uzun olarak (1467, 12112) rivayet etti. Muhtasar olarak rivayet etti. İkisinde de Ebû Şeybe İbrâhîm b. Osmân metruktur.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (12020) rivayet etti. Ömer b. Hârûn metruktur.

رواه الطبراني وإسناده حسن.

15498- Abdullah b. Câfer, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu nakleder: *"Sana müjdeler olsun, ey Abdullah b. Câfer! Baban gökyüzünde meleklerle uçuyor."*

★Taberânî rivayet etti. Senedi hasendir.

١٥٤٩٩ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُثْمَانَ بْنِ أَبِي شَيْبَةَ ، ثنا عَمِّي أَبُو بَكْرٍ ، ثنا يَحْيَى بْنُ آدَمَ ، عَنْ قُطْبَةَ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، عَنِ الأَعْمَشِ ، عَنْ عَدِيِّ بْنِ ثَابِتٍ ، عَنْ سَالِمِ بْنِ أَبِي الْجَعْدِ ، قَالَ : " أُرِيَهُمُ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فِي النَّوْمِ ، فَرَأَى جَعْفَرًا مَلَكًا ذَا جَنَاحَيْنِ ، مُضَرَّجًا بِالدِّمَاءِ ، وَزَيْدٌ مُقَابِلُهُ عَلَى السَّرِيرِ "

رواه الطبراني مرسلا بإسنادين ورجال أحدهما رجال الصحيح قلت : ويأتي حديث في فضل زيد بن حارثة وفيه فضل جعفر وعلي.

15499- Sâlim b. Ebi'l-Ca'd der ki: Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) rüyada Câfer ve Zeyd gösterildiler. Câfer, kanatları kana bulanmış bir melek sûretindeydi. Zeyd ise karşısında bir divanda oturuyordu.

★Taberânî mürsel olan iki isnâdla rivayet etti. Birisinin ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٥٥٠٠ - وَعَنِ الشَّعْبِي : أَنَّ جَعْفَراً قُتِلَ يَوْمَ مُؤْتَة بِالْبَلْقَاءِ"

رواه الطبراني وهو مرسل ورجاله رجال الصحيح.

15500- Şa'bî bildiriyor: Câfer, Mu'te günü Belkâ'da şehid oldu."

★Taberânî rivayet etti. Hadis mürseldir. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

١٥٥٠١ - وَعَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ جَعْفَرٍ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : عَلِيٌّ أَصْلِي وَجَعْفَرُ فَرْعِي أَوْ جَعْفَرِ أَصْلِي وَعَلِي فَرْعِي"

رواه الطبراني وفيه من لم أعرفهم.

15501- Abdullah b. Câfer bildiriyor: Resûlullah: *"Ali benim aslım, Câfer ise fer'imdir"* veya *"Câfer benim aslım, Ali de fer'imdir"* buyurdu.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden tanımadıklarım vardır.

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (1468) rivayet etti.
[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (1475) rivayet etti.

(بَابٌ مَا جَاءَ فِي عَقِيلِ بْنِ أَبِي طَالِبٍ ﷺ)

Akîl b. Ebî Tâlib

١٥٥٠٢ - حدثنا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا أَبُو نُعَيْمٍ ، ثنا عِيسَى بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ السُّلَمِيُّ ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ لِعَقِيلِ بْنِ أَبِي طَالِبٍ : " يَا أَبَا يَزِيدَ : إِنِّي أُحِبُّكَ حُبَّيْنِ لِقَرَابَتِكَ مِنِّي ، وَحُبٌّ لِمَا كُنْتُ أَعْلَمُ مِنْ حُبِّ عَمِّي إِيَّاكَ "

رواه الطبراني مرسلا ورجاله ثقات.

15502- İbn İshâk, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), Akîl b. Ebî Tâlib'e şöyle buyurduğunu nakleder: *"Ey Ebû Yezîd! Seni iki sebebten dolayı seviyorum. Birisi akrabam olduğun için, diğeri de amcamın sana olan sevgisini bildiğim için."*[1]

★Taberânî mürsel olarak nakledildi. Ravileri güvenilirdir.

١٥٥٠٣ - قال الطبراني : وَقَدْ حَضَرَ فَتْحِ خَيْبَرِ وَقَسَّمَ لَهُ النَّبِي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ خَيْبَرِ"

15503- Taberânî bildiriyor: "Akîl b. Ebî Tâlib, Hayber fethinde bulundu ve Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona ganimetten pay verdi."[2]

(بَابٌ مَا جَاءَ فِي أَبِي سُفْيَانِ بْنِ الحَارِثِ بْنِ عَبْدِ المُطَّلِبِ ﷺ)

Ebû Süfyân b. el-Hâris b. Abdilmuttalib

١٥٥٠٤ - قال الطبراني : المُغِيْرَةُ أَبُو سُفْيَانِ بْنِ الحَارِثِ بْنِ عَبْدِ المُطَّلِبِ بْنِ هَاشِمٍ أَسْلَمَ يَوْمَ الفَتْحِ لَقِيَ رَسُولُ الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الطَّرِيْقِ وَكَانَ مِمَّنْ ثَبَتَ مَعَ رَسُولُ الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ حُنَيْنِ تُوُفِّيَ سَنَةَ عِشْرِيْنَ"

15504- Taberânî der ki: "Muğîre Ebû Süfyân b. el-Hâris b. Abdilmuttalib b. Hişâm, Mekke'nin fethinde Resûlullah'ı (sallallahu aleyhi vesellem) yolda karşılayıp Müslüman oldu. Huneyn günü (Müslümanlar hezimete uğradığında) Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanından ayrılmayan kişilerden biridir. 20 yılında vefat etti."[3]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (17/191) rivayet etti.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (17/ 191) söyledi.

[3] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (20/ 366) söyledi.

١٥٥٠٥ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ رُزَيْقِ بْنِ جَامِعٍ ، ثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ الضَّيْفِ ، ثَنَا عَمْرُو بْنُ عَاصِمٍ الْكِلابِيُّ ، ثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ زَيْدٍ ، عَنْ عَمَّارِ بْنِ أَبِي عَمَّارٍ ، عَنْ أَبِي حَبَّةَ الْبَدْرِيِّ ، قَالَ : كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ حُنَيْنٍ لا يَنْظُرُ فِي نَاحِيَةٍ إِلا رَأَى أَبَا سُفْيَانَ بْنَ الْحَارِثِ يُقَاتِلُ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِنَّ أَبَا سُفْيَانَ خَيْرُ أَهْلِي " أَوْ : " مِنْ خَيْرِ أَهْلِي "

رواه الطبراني في الكبير والأوسط وإسناده حسن

15505- Ebû Habbe el-Bedirî bildiriyor: Huneyn günü, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) hangi yöne baksa, Ebû Süfyân b. el-Hâris'in orada çarpıştığını gördü. Resûlullah: *"Ebû Süfyan ehlimin en hayırlısıdır"* veya: *"Ehlimin hayırlılarındandır"* buyurdu.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr* ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında rivayet etti. Senedi hasendir.[1]

(بَابٌ فَضْلُ زَيْدِ بْنِ حَارِثَةَ مَوْلَى رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَرَضِيَ عَنْهُ)

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Azatlısı Zeyd b. Hârise'nin Fazileti

١٥٥٠٧ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحِيمِ الْبَرْقِيُّ ، ثنا عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ هِشَامٍ ، ثنا زِيَادُ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْبَكَّائِيُّ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَاقَ ، قَالَ : " زَيْدُ بْنُ حَارِثَةَ بْنِ شَرَاحِيلَ بْنِ كَعْبِ بْنِ عَبْدِ الْعُزَّى بْنِ امْرِئِ الْقَيْسِ بْنِ عَامِرِ بْنِ النُّعْمَانِ بْنِ عَامِرِ بْنِ عَبْدُودِ بْنِ عَوْفِ بْنِ كِنَانَةَ بْنِ بَكْرِ بْنِ عَوْفِ بْنِ عُذْرَةَ بْنِ زَيْدِ اللَّهِ بْنِ رُفَيْدَةَ بْنِ ثَوْرِ بْنِ كَلْبِ بْنِ وَبَرَةَ بْنِ الْحَارِثِ بْنِ قُضَاعَةَ"

ويقال : إن أم زيد : سعاد بنت زيد بن طيئ.

15506- Muhammed b. İshâk der ki: İsmi, Zeyd b. Hârise b. Şerâhîl b. Ka'b b. Abdiluzza b. İmriulkays b. Âmir b. en-Nu'mân b. Abdivudd b. Avf b. Kinâne b. Bekr b. Avf b. Uzre b. Zeydillah b. Rufeyde b. Sevr b. Kelb b. Vebre b. el-Hâris b. Kudâ'a'dır."

Denir ki: Zeyd'in annesi Su'âd binti Zeyd b. Tayy'dır.[2]

١٥٥٠٨ - قَالَ : ابْنُ هِشَامٍ وَكَانَ حَكِيمُ بْنُ حِزَامٍ قَدِمَ مِنَ الشَّامِ بِزَيْدِ بْنِ حَارِثَةَ وَصِيفًا ، فَاسْتَوْهَبَتْهُ مِنْهُ عَمَّتُهُ خَدِيجَةُ ، وَهِيَ يَوْمَئِذٍ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَوَهَبَهُ لَهَا

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (22/ 327) rivayet etti. Ravilerden Ali b. Zeyd b. Ced'ân zayıftır.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (4651/1) rivayet etti.

، فَوَهَبْتُهُ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَأَعْتَقَهُ وَتَبَنَّاهُ ، وَذَلِكَ قَبْلَ أَنْ يُوحَى إِلَيْهِ ، وَقَدِمَ عَلَيْهِ أَبُوهُ وَهُوَ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِنْ شِئْتَ فَأَقِمْ عِنْدِي ، وَإِنْ شِئْتَ فَانْطَلِقْ مَعَ أَبِيكَ " ، قَالَ : بَلْ أُقِيمُ عِنْدَكَ ، فَلَمْ يَزَلْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى بَعَثَهُ اللَّهُ ، فَصَدَّقَهُ وَأَسْلَمَ وَصَلَّى مَعَهُ ، فَلَمَّا أَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ ﴿ادْعُوهُمْ لآبَائِهِمْ﴾، قَالَ : أَنَا زَيْدُ بْنُ حَارِثَةَ"

رواه الطبراني وإسناده حسن

15507- İbn Hişâm bildiriyor: Hakîm b. Hizâm, Şam'dan dönerken, Zeyd'i hizmetçi olarak (satın alıp) getirdi. Hizâm'ın halası Hatice, Zeyd'i ondan istedi. O zaman Hatice, Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) evliydi. Hizâm, Zeyd'i Hatice'ye verince, Hatice de onu Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) verdi. Hz. Peygamber, Zeyd'i azad edip onu evlatlık aldı. Bu kendisine peygamberlik gelmeden önceydi. Zeyd, Resûlullah'ın yanındayken, babası gelince, Resûlullah: *"İster benimle kal, istersen babanla git"* dedi. Zeyd: "Hayır, yanında kalacağım" diye cevap verdi. Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) peygamberlik gelene kadar onun evlatlığı olarak kaldı. Peygamberlik gelince, ona iman etti ve onunla namaz kıldı. Allah: **"Evlatlıkları babalarına nisbet edin"** (Ahzâb Sur. 5) âyetini indirince, Zeyd: "Ben, Zeyd b. Hârise'yim" dedi.

★Taberânî rivayet etti. Senedi hasendir.[1]

١٥٥٠٨ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحِيمِ الْبَرْقِيُّ ، ثنا عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ هِشَامٍ ، ثنا زِيَادُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَاقَ ، قَالَ : " أَسْلَمَ زَيْدُ بْنُ حَارِثَةَ بَعْدَ عَلِيٍّ فَكَانَ أَوَّلَ مَنْ أَسْلَمَ بَعْدَهُ "

15508- Aynı isnâdla İbn İshâk der ki: "Zeyd b. Hârise, Hz. Ali'den sonra Müslüman oldu. Ali'den sonra ilk Müslüman olan kişi Zeyd'dir."[2]

١٥٥٠٩ - حَدَّثَنَا أَبُو شُعَيْبٍ الْحَرَّانِيُّ ، ثنا سَعِيدُ بْنُ أَبِي مَرْيَمَ ، ثنا ابْنُ لَهِيعَةَ ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ ، قَالَ : " أَوَّلُ مَنْ أَسْلَمَ زَيْدُ بْنُ حَارِثَةَ "

رواه الطبراني مرسلا وإسناده حسن

15509- İbn Şihâb der ki: "İlk Müslüman olan kişi, Zeyd b. Hârise'dir."

[1]Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (4651/ 2) rivayet etti.
[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (4652) rivayet etti.

★Taberânî mürsel olarak rivayet etti. Senedi hasendir.[1]

١٥٥١٠ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ الْمَلِكِ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَاقَ عَنْ يَزِيدَ بْنِ عَبْدِ اللهِ بْنِ قُسَيْطٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أُسَامَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ اجْتَمَعَ جَعْفَرٌ وَعَلِيٌّ وَزَيْدُ بْنُ حَارِثَةَ فَقَالَ جَعْفَرٌ أَنَا أَحَبُّكُمْ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ . وَقَالَ عَلِيٌّ أَنَا أَحَبُّكُمْ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ . وَقَالَ زَيْدٌ أَنَا أَحَبُّكُمْ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ . فَقَالُوا انْطَلِقُوا بِنَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى نَسْأَلَهُ. فَقَالَ أُسَامَةُ بْنُ زَيْدٍ نَعَمْ. فَجَاءُوا يَسْتَأْذِنُونَهُ فَقَالَ اخْرُجْ فَانْظُرْ مَنْ هَؤُلاَءِ . فَقُلْتُ هَذَا جَعْفَرٌ وَعَلِيٌّ وَزَيْدٌ مَا أَقُولُ أَبِي. قَالَ ائْذَنْ لَهُمْ . وَدَخَلُوا فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ مَنْ أَحَبُّ إِلَيْكَ قَالَ فَاطِمَةُ . قَالُوا نَسْأَلُكَ عَنِ الرِّجَالِ. قَالَ أَمَّا أَنْتَ يَا جَعْفَرُ فَأَشْبَهَ خَلْقُكَ خَلْقِي وَأَشْبَهَ خَلْقِي خَلْقَكَ وَأَنْتَ مِنِّي وَشَجَرَتِي وَأَمَّا أَنْتَ يَا عَلِيُّ فَخَتَنِي وَأَبُو وَلَدِي وَأَنَا مِنْكَ وَأَنْتَ مِنِّي وَأَمَّا أَنْتَ يَا زَيْدُ فَمَوْلاَيَ وَمِنِّي وَإِلَيَّ وَأَحَبُّ الْقَوْمِ إِلَيَّ "

رواه الترمذي باختصار رواه أحمد وإسناده حسن.

15510- Usâme b. Zeyd anlatıyor: Câfer, Ali ve Zeyd b. Hârise bir araya geldiler. Câfer: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) içinizden beni en çok sever" dedi.

Ali: "Resûlullah, beni sizden daha çok sever" dedi. Zeyd: "Resûlullah, beni sizden daha çok sever" dedi.

Dediler ki: "Gidelim ve bunu Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) soralım."

Usâme anlatıyor: Gelip girmek için izin istediler. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Çık, gelenlerin kim olduğuna bak"* deyince, ben (bakıp): "Câfer, Ali ve Zeyd geldi" dedim. Babam demedim. Resûlullah: *"Onları içeriye al"* dedi. Girdiler ve: "Ya Resûlallah! İnsanlar içinde en çok kimi seviyorsun?" dediler.

Resûlullah: *"Fâtıma"* diye cevap verince onlar: "Biz erkeklerden kimi sevdiğini soruyoruz" dediler. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Ey Câfer! Senin ve benim huyum ve simanla benim simam birbirine çok benzer. Sen bendensin ve benimle aynı ağaçtansın. Sen ey Ali! Damadım ve çocuğumun babasısın. Ben sendenim, sen de bendensin. Sen ise ey Zeyd! Benim azatlımsın. Benim yanımda kavmimde en çok sevdiğim kişisin"* buyurdu.

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (4653) rivayet etti. Ravilerden İbn Lehîa zayıftır.

Derim ki: Tirmizî bu hadisi kısa metinle rivayet etti.

★Ahmed rivayet etti. Senedi hasendir.[1]

١٥٥١١ - وَعَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ : لَمَّا أُصِيبَ زَيْدُ بْنُ حَارِثَةَ جِيءَ بِأُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ فَأُوْقِفَ بَيْنَ يَدَيْ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَدَمَعَتْ عَيْنَا رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَخَّرَ ثُمَّ عَادَ مِنَ الغَدِ فَوَقَفَ بَيْنَ يَدَيْهِ فَقَالَ : أُلاقِي مِنْكَ اليَوْمَ مَا لَقَيْتُ مِنْكَ أَمْسِ"

رواه البزار عن شيخه عمر بن إسماعيل بن مجالد وهو كذاب.

15511- Hz. Âişe bildiriyor: Zeyd b. Hârise vurulduğu zaman, Usâme b. Zeyd getirilip Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) önünde durduruldu. Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem) gözleri yaşarınca Usâme'yi geri çektiler. İkinci gün gelip Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) önünde durdu ve dedi ki: *"Sende dün gördüğüm şeyi bugün de görüyorum."*

★Bezzâr, hocası Ömer b. İsmâîl b. Mücâlid'den rivayet etti. Bu ravi hadis uyduran biridir.[2]

١٥٥١٢ - حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ صَالِحٍ أَبُو مُحَمَّدٍ الأَزْدِيُّ ، حَدَّثَنَا يُونُسُ بْنُ بُكَيْرٍ ، عَنْ يُونُسَ بْنِ أَبِي إِسْحَاقَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنِ الْبَرَاءِ ، عَنْ زَيْدِ بْنِ حَارِثَةَ ، أَنَّهُ قَالَ : " يَا رَسُولَ اللَّهِ ، آخَيْتَ بَيْنِي وَبَيْنَ حَمْزَةَ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ "

رواه أبو يعلى ورجاله رجال الصحيح غير عبد الرحمن بن صالح الأزدي وهو ثقة.

15512- Zeyd b. Hârise: "Ya Resûlallah! Benimle Hamza b. Abdilmuttalib'i kardeş yaptın" dedi.

★Ebû Ya'lâ rivayet etti. Güvenilir bir ravi olan Abdurahman b. Sâlih el-Ezdî dışındaki ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[3]

---

[1] Ahmed (5/ 204) rivayet etti. Ravilerden İbn İshâk müdellistir ve *an'ane* yoluyla hadis rivayet eder. Bakın: *S. es-Sahîha* (1550)

[2] Bezzâr (2675) rivayet etti. Ravilerden Mücâlid b. Saîd zayıftır. Bezzâr dedi ki: "Mücâlid'den başkasının bu hadisi rivayet ettiğini bilmiyoruz."

[3] Ebû Ya'lâ iki isnâdla (7210, 7211), Bezzâr (1917) ve Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (4661) rivayet ettiler.

(بَابٌ مَنَاقِبُ عَبْدُ اللهِ بْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا)

Abdullah b. Abbâs'ın Menkıbeleri

١٥٥١٣ - حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الْمَعْمَرِيُّ ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ بْنِ أَبَانَ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَارِثِ الْقُرَشِيُّ ، ثنا مُسْلِمُ بْنُ خَالِدٍ الزَّنْجِيُّ ، أَخْبَرَنِي ابْنُ أَبِي نَجِيحٍ ، عَنْ مُجَاهِدٍ ، قَالَ : قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ : لَمَّا كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَهْلُ بَيْتِهِ فِي الشِّعْبِ ، أَتَى أَبِي النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ : يَا مُحَمَّدُ ، مَا أَرَى أُمَّ الْفَضْلِ إِلا قَدِ اشْتَمَلَتْ عَلَى حَمْلٍ ، قَالَ : " لَعَلَّ اللَّهَ أَنْ يُقِرَّ أَعْيُنَنَا مِنْهَا بِغُلامٍ " ، فَأُتِيَ بِي النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَا فِي خِرْقَتِي ، فَحَنَّكَنِي ، قَالَ مُجَاهِدٌ : لا نَعْلَمُ أَحَدًا حُنِّكَ بِرِيقِ النُّبُوَّةِ غَيْرَهُ"

رواه الطبراني متصلا ورجاله وثقوا وفيهم ضعف ورواه مختصرا بإسناد منقطع.

15513- İbn Abbâs anlatıyor: Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) iki dağ arasında arasında yürürken, babam Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına gitti ve: "Ey Muhammed! Rüyamda Ümmü'l-Fadl'ı deveye binmiş bir şekilde gördüm" dedi. Resûlullah: *"Umarım ki; Allah bizi bir erkek çocuğuyla sevindirir"* buyurdu. (Ben doğunca) babam beni kundağa sarılmış bir şekilde Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) götürdü. Hz. Peygamber, damağıma tükürüğünden sürdü.

Mücâhid dedi ki: "Ondan başkasının damağına peygamberlik tükürüğünün sürüldüğünü bilmiyoruz."

★Taberânî muttasıl olarak rivayet eti. Ravileri güvenilir sayılmıştır, ama kendilerinde zayıflık vardır. Yine Taberânî kopuk bir isnâdla kısa metinli olarak rivayet etti.[1]

١٥٥١٤ - حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْحَنَّاطُ الرَّامَهُرْمُزِيُّ ، ثنا أَحْمَدُ بْنُ رُشْدِ بْنِ خُثَيْمٍ الْهِلالِيُّ ، ثنا عَمِّي سَعِيدُ بْنُ خُثَيْمٍ الْهِلالِيُّ ، ثنا حَنْظَلَةُ بْنُ أَبِي سُفْيَانَ ، عَنْ طَاوُسٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : حَدَّثَتْنِي أُمُّ الْفَضْلِ بِنْتُ الْحَارِثِ ، قَالَتْ : بَيْنَا أَنَا مَارَّةٌ وَالنَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْحِجْرِ ، فَقَالَ : " يَا أُمَّ الْفَضْلِ " ، قُلْتُ : لَبَّيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ ، قَالَ : " إِنَّكِ حَامِلٌ بِغُلامٍ " ، قَالَتْ : كَيْفَ وَقَدْ تَحَالَفَتْ قُرَيْشٌ لا تُولِدُونَ النِّسَاءَ ؟ قَالَ : " هُوَ مَا أَقُولُ لَكِ ، فَإِذَا وَضَعْتِيهِ فَائْتِينِي بِهِ " ، فَلَمَّا وَضَعَتْهُ أَتَتْ بِهِ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَسَمَّاهُ عَبْدَ اللَّهِ ، وَأَلْبَأَهُ مِنْ رِيقِهِ ، ثُمَّ قَالَ : "

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (uzun bir metinle 10566; muhtasar olarak 10565) rivayet etti.

اذْهَبِي بِهِ ، فَلَتَجِدِنَّهُ كَيِّسًا " ، قَالَتْ : فَأَتَيْتُ الْعَبَّاسَ فَأَخْبَرْتُهُ ، فَتَلَبَّسَ ثُمَّ أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَكَانَ رَجُلا جَمِيلا مَدِيدَ الْقَامَةِ ، فَلَمَّا رَآهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَامَ إِلَيْهِ فَقَبَّلَ بَيْنَ عَيْنَيْهِ ، ثُمَّ أَقْعَدَهُ عَنْ يَمِينِهِ ، ثُمَّ قَالَ : " هَذَا عَمِّي ، فَمَنْ شَاءَ فَلْيُبَاهِ بِعَمِّهِ " ، قَالَ الْعَبَّاسُ : بَعْضَ الْقَوْلِ يَا رَسُولَ اللَّهِ ، قَالَ : وَلِمَ لا أَقُولُ وَأَنْتَ عَمِّي وَبَقِيَّةُ آبَائِي ، وَالْعَمُّ وَالِدٌ "

رواه الطبراني وإسناده حسن.

15514- İbn Abbâs bildiriyor: (Annem) Ümmü'l-Fadl binti'l-Hâris, bana şöyle nakletti: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hicr'deydi. Ben oradan geçerken, bana: *"Ey Ümmü'l-Fadl!"* dedi. Ben: "Buyur ya Resûlallah!" dedim. *"Sen bir oğlan çocuğuna hamilesin"* buyurdu. Dedim ki: "Kureyş çocuk yapmamak için anlaştığı halde bu nasıl olur?" Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Sana dediğim gibidir. Doğum yaptığında onu bana getir"* buyurdu.

Onu doğurunca, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) getirdim. İsmini Abdullah koydu ve tükürüğünden damağına sürdü ve: *"Onu al götür, güzel birisi olduğunu göreceksin"* buyurdu. Abbâs'a gidip olanları anlattım. Abbâs tebessüm etti ve sonra Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına gitti. Abbâs yakışıklı ve uzun boyluydu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onu görünce, ayakta karşılayıp iki gözünün arasından öptü ve sağına oturttu. Sonra: *"Bu amcamdır. İsteyen amcasıyla iftihar etsin"* buyurdu. Abbâs: "Ya Resûlallah!" diyerek (öyle deme mânâsında) bazı şeyler söyledi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Neden demeyeyim; sen amcam ve atalarımdan geriye kalansın. Amca da baba gibidir"* buyurdu.[1]

★Taberânî rivayet etti. Senedi hasendir.

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (10580) rivayet etti. Ravilerin içinde Ahmed b. Ruşd b. Haysem el-Hilâlî vardır. Zehebî, *Mîzânu'l-İ'tidâl*'de (1/ 97) der ki: "Abbâs'ın çocukları konulu bir hadis uydurmuştur." Taberânî'nin hocası Hüseyn b. Muhammed el-Hannât er-Râmehurmuzî'yi Hatîb el-Bağdâdî'nin *Tarih*'inde (8/ 29) kendisinden bahsederken cerhetmemiştir. Bu zât, Bişr b. el-Hâris'in dostuydu. Bişr, yalınayak yürüdüğü için o da yalınayak yürürdü. Bakın: *S. es-Sahîha* (1041).

(بَابٌ جَامِعٌ فِيْمَا جَاءَ فِي عِلْمِهِ وَمَا سُئِلَ عَنْهُ وَغَيْرِ ذَلِكَ)

İlmi ve Kendisine Sorulan Sorular

١٥٥١٥ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا حَسَنُ بْنُ مُوسَى حَدَّثَنَا زُهَيْرٌ أَبُو خَيْثَمَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُثْمَانَ بْنِ خُثَيْمٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَضَعَ يَدَهُ عَلَى كَتِفِي أَوْ عَلَى مَنْكِبِي شَكَّ سَعِيدٌ ثُمَّ قَالَ "اللَّهُمَّ فَقِّهْهُ فِي الدِّينِ وَعَلِّمْهُ التَّأْوِيلَ"

قلت : هو في الصحيح غير قوله : " وَعَلِّمْهُ التَّأْوِيلَ "

رواه أحمد والطبراني بأسانيد وله عند البزار والطبراني : اللهم علمه تأويل القرآن ولأحمد طريقان رجالهما رجال الصحيح.

15515- İbn Abbâs, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), elini omuzlarına koyup şöyle dediğini nakleder: *"Allahım! Bunu dinde fakih kıl ve te'vîl'i öğret."*

Derim ki: Bu hadisin *Sahîh*'te: *"Ona te'vîl'i öğret"* ibaresi yoktur.

Ahmed ve Taberânî değişik isnâdlarla rivayet etti. Bezzâr ve Taberânî'de: *"Allahım! Ona Kur'ân'ın te'vîlini öğret"* şeklindedir.[1]

★Ahmed, ravileri *Sahîh'in* ravileri olan iki yolla nakletmiştir.

١٥٥١٦ - وَعَنْ إِبْنِ عَبَّاسٍ قَالَ : دَعَانِي رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ : نِعْمَ تَرْجُمَانِ الْقُرْآنِ أَنْتَ" وَدَعَا لِي جِبْرِيْلُ عَلَيْهِ السَّلَامِ مَرَّتَيْنِ"

رواه الطبراني وفيه عبد الله بن خراش وهو ضعيف.

15516- İbn Abbâs bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bana dua etti ve: *"Sen, Kur'ân'ın ne güzel tercümanısın"* buyurdu. Cibrîl de bana iki defa dua etti.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Abdullah b. Hirâş zayıftır.

١٥٥١٧ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَعْدِ بْنِ يَحْيَى الرَّقِّيُّ، ثنا عَامِرُ بْنُ سَيَّارٍ، قَالَ: ثنا فُرَاتُ بْنُ السَّائِبِ، عَنْ مَيْمُونِ بْنِ مِهْرَانَ، عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَضَعَ يَدَهُ عَلَى رَأْسِ إِبْنِ عَبَّاسٍ فَقَالَ : " اَللَّهُمَّ أَعْطِ الحِكْمَةَ وَعَلِّمْهُ التَّأْوِيْلَ " . وَوَضَعَ يَدَهُ عَلَى صَدْرِهِ فَوَجَدَ عَبْدُ اللهِ

---

[1] Ahmed (2397, 2422), Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr* (10587, 10614, 11204), *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında (1444) ve Bezzâr (2674) rivayet etti.

بَرْدَهَا فِي صَدْرِهِ ثُمَّ قَالَ : " اَللَّهُمَّ اِحْشِ جَوْفَهُ عِلْماً وَحِلْماً " . فَلَمْ يَسْتَوحِشْ فِي نَفْسِهِ إِلَى مَسْأَلَةِ أَحَدٍ مِنَ النَّاسِ وَلَمْ يَزَلْ خَيْرَ هَذِهِ الأُمَّةِ حَتَّى قَبَضَهُ اللهُ"

رواه الطبراني وفيه من لم أعرفه.

15517- Abdullah b. Abbâs bildiriyor: Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), elini İbn Abbâs'ın omuzuna koyup: *"Allahım! Buna hikmeti ve te'vîli öğret"* buyurdu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) sonra elini İbn Abbâs'ın göğsüne koydu. İbn Abbâs, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) elinin soğukluğunu göğsünde hissetti. Sonra Hz. Peygamber dedi ki: *"Allahım! Bunun içini ilim ve hilim doldur."* (Ondan sonra) İbn Abbâs, insanlardan hiç kimsenin meselesini çözmede zorluk çekmedi. Vefat edene kadar da bu ümmetin âlimi olarak kaldı.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden tanımadığım biri vardır.

١٥٥١٨ - حَدَّثَنَا حَسَنٌ، حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ، عَنْ عَمَّارِ بْنِ أَبِي عَمَّارٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : كُنْتُ مَعَ أَبِي عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَمَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلٌ يُنَاجِيهِ ، فَكَانَ كَالْمُعْرِضِ عَنْ أَبِي ، فَخَرَجْنَا مِنْ عِنْدِهِ ، فَقَالَ أَبِي : أَلَمْ تَرَ إِلَى ابْنِ عَمِّكَ كَالْمُعْرِضِ عَنِّي ؟ فَقُلْتُ : يَا أَبَهْ ، كَانَ عِنْدَهُ رَجُلٌ يُنَاجِيهِ ، فَقَالَ : فَكَانَ عِنْدَهُ أَحَدٌ ؟ قُلْتُ : نَعَمْ ، فَرَجَعْنَا ، فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، إِنِّي قُلْتُ لِعَبْدِ اللَّهِ كَذَا وَكَذَا ، فَقَالَ لِي كَذَا وَكَذَا ، هَلْ كَانَ عِنْدَكَ أَحَدٌ ؟ قَالَ : " نَعَمْ ، رَأَيْتَهُ يَا عَبْدَ اللَّهِ ؟ " قُلْتُ : نَعَمْ ، قَالَ : " ذَاكَ جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلامُ ، هُوَ الَّذِي شَغَلَنِي عَنْكَ "

رواه أحمد والطبراني بأسانيد ورجالها رجال الصحيح.

15518- İbn Abbâs bildiriyor: Babamla beraber, Resûlullah'ın yanındaydım. O'nun (sallallahu aleyhi vesellem) yanında konuştuğu bir adam vardı. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), babamı umursamaz gibiydi. O'nun (sallallahu aleyhi vesellem) yanından çıktık. Babam bana: "Ey oğlum! Amcan oğlunu görmedin mi? Sanki benden yüz çevirmiş gibiydi" deyince, ben: "Babacığım! Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanında konuştuğu bir adam vardı" dedim.

Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem) yanına geri döndük. Babam: "Ya Resûlallah! Abdullah'a şöyle şöyle dedim. Bana, yanında konuştuğun birisinin olduğunu söyledi. Yanında kimse var mıydı?" diye sorunca, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Onu gördün mü, ey Abdullah?"* karşılığını verdi. Ben: "Evet" deyince: *"O, Cibrîl'di. Benim*

sizinle ilgilenmeme mani olan oydu" dedi.

★Ahmed rivayet etti. Taberânî değişik isnâdlarla rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٥٥١٩ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا الْمِنْهَالُ بْنُ بَحْرٍ أَبُو سَلَمَةَ الْعُقَيْلِيُّ ، ثنا الْعَلاءُ بْنُ بُرْدٍ ، ثنا الْفَضْلُ بْنُ حَبِيبٍ ، عَنْ فُرَاتٍ ، عَنْ مَيْمُونِ بْنِ مِهْرَانَ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : مَرَرْتُ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَلَيَّ ثِيَابٌ بِيضٌ ، وَهُوَ يُنَاجِي دِحْيَةَ بْنَ خَلِيفَةَ الْكَلْبِيَّ ، وَهُوَ جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلامُ ، وَأَنَا لا أَعْلَمُ ، فَلَمْ أُسَلِّمْ ، فَقَالَ جِبْرِيلُ : يَا مُحَمَّدُ ، مَنْ هَذَا ؟ قَالَ : " هَذَا ابْنُ عَمِّي ، هَذَا ابْنُ عَبَّاسٍ " ، قَالَ : مَا أَشَدَّ وَضَحَ ثِيَابِهِ ، أَمَا إِنَّ ذُرِّيَّتَهُ سَتَسْوَدُّ بَعْدَهُ ، لَوْ سَلَّمَ عَلَيْنَا رَدَدْنَا عَلَيْهِ ، فَلَمَّا رَجَعْتُ قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " يَا ابْنَ عَبَّاسٍ ، مَا مَنَعَكَ أَنْ تُسَلِّمَ ؟ " قُلْتُ : بِأَبِي وَأُمِّي رَأَيْتُكَ تُنَاجِي دِحْيَةَ بْنَ خَلِيفَةَ ، فَكَرِهْتُ أَنْ تَنْقَطِعَ عَلَيْكُمَا مُنَاجَاتُكُمَا ، قَالَ : " وَقَدْ رَأَيْتَهُ ؟ " قُلْتُ : نَعَمْ ، قَالَ : " أَمَا إِنَّهُ سَيَذْهَبُ بَصَرُكَ ، وَيُرَدُّ عَلَيْكَ فِي مَوْتِكَ " ، قَالَ عِكْرِمَةُ : فَلَمَّا قُبِضَ ابْنُ عَبَّاسٍ ، وَوُضِعَ عَلَى سَرِيرِهِ ، جَاءَ طَائِرٌ شَدِيدُ الْوَهَجِ ، فَدَخَلَ فِي أَكْفَانِهِ ، فَأَرَادُوا نَشْرَ أَكْفَانِهِ ، فَقَالَ عِكْرِمَةُ : مَا تَصْنَعُونَ ؟ هَذِهِ بُشْرَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الَّتِي قَالَ لَهُ ، فَلَمَّا وُضِعَ فِي لَحْدِهِ تُلُقِّيَ بِكَلِمَةٍ ، فَسَمِعَهَا مَنْ عَلَى شَفِيرِ قَبْرِهِ ﴿يَا أَيَّتُهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ارْجِعِي إِلَى رَبِّكِ رَاضِيَةً مَرْضِيَّةً فَادْخُلِي فِي عِبَادِي وَادْخُلِي جَنَّتِي﴾.

رواه الطبراني وفيه من لم أعرفه

15519- İbn Abbâs bildiriyor: Üzerimde beyaz elbiselerle Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına uğradım. Dihye b. Halîfe el-Kelbî ile konuşuyordu. O, (aslında) Cibrîl'di; ama ben bilmiyordum. Selam vermedim (ve geri döndüm). Cibrîl: "Ey Muhammed! Bu kimdir?" diye sorunca, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Bu amcam oğlu, Abbâs'ın oğludur"* dedi. Cibrîl de: "Elbiseleri ne kadar beyazdır. Bunun soyundan gelenler, (kirlenecektir) siyah olacaktır. Bize selam verseydi, selamına karşılık verirdik" dedi.

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına dönünce: *"Ey İbn Abbâs! Neden bize selam vermedin?"* diye sorunca, ben: "Anam babam sana feda

---

[1] Ahmed b. Hanbel (2679, 2848), Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (10584, 12836) ve Ebû Câfer İbn Cerîr et-Taberî, *Tehzîbu'l-Âsâr*'ının *Müsned İbn Abbâs* bölümünde (1/ 171) rivayet etti.

olsun! Dihye b. Halîfe ile konuştuğunuzu gördüm. Konuşmanızı bölmek istemedim" karşılığını verdim. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Onu gördün mü?"* deyince, ben: "Evet" dedim. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Senin gözlerin kör olacak ve öldüğün zaman gözlerin sana geri verilecektir"* buyurdu.

İkrime dedi ki: İbn Abbâs vefat edip tabutuna konduğu zaman ateş kızılı bir kuş geldi ve kefeninin içine girdi. Halk kuşu çıkarmak için kefenini açmak isteyince İkrime: "Ne yapıyorsunuz? Bu Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) kendisine verdiği müjdedir" dedi. Kabrine konduğu zaman, birisinin şu kelimeyi söylediğini kabrinin başında duran herkes duydu: **"Ey emin ve mutmain ruh! Birbirinizden razı olarak Rabbine dön. Haydi, kullarımın içine gir. Cennetime gir."** (Fecr Sur. 30)

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden tanımadığım vardır.

١٥٥٢٠ – حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ سَعِيدٍ الرَّازِيُّ ، قَالَ : نا مُحَمَّدُ بْنُ الصَّبَّاحِ الْجَرْجَرَائِيُّ ، قَالَ : نا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ الدَّرَاوَرْدِيُّ ، عَنْ ثَوْرِ بْنِ يَزِيدَ ، عَنْ مُوسَى بْنِ مَيْسَرَةَ ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : بَعَثَ الْعَبَّاسُ بِعَبْدِ اللَّهِ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي حَاجَةٍ ، فَوَجَدَ مَعَهُ رَجُلا ، فَرَجَعَ وَلَمْ يُكَلِّمْهُ ، فَقَالَ : " رَأَيْتَهُ ؟ " قَالَ : نَعَمْ ، قَالَ : " ذَاكَ جِبْرِيلُ ، أَمَا إِنَّهُ لَنْ يَمُوتَ حَتَّى يَذْهَبَ بَصَرُهُ ، وَيُؤْتَى عِلْمًا "

رواه الطبراني بأسانيد ورجاله ثقات

15520- İbn Abbâs anlatıyor: Abbâs, (oğlu) Abdullah'ı bir iş için Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) gönderdi. Abdullah, Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem) yanında bir adam gördü ve onunla konuşmadan geri döndü. Resûlullah (sonra) İbn Abbâs'a: *"Onu gördün mü?"* diye sordu. İbn Abbâs: "Evet" deyince, Resûlullah: *"O Cibrîl'di. Bana «İbn Abbâs, gözleri kör olmadan ve kendisine ilim verilmeden ölmeyecektir» dedi"* buyurdu.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ında değişik isnâdlarla rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.

١٥٥٢١ – حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ نَائِلَةَ الأَصْبَهَانِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ الْمُقَدَّمِيُّ ، ثنا وَهْبُ بْنُ جَرِيرٍ ، ثنا أَبِي ، قَالَ : سَمِعْتُ يَعْلَى بْنَ حَكِيمٍ يُحَدِّثُ ، عَنْ عِكْرِمَةَ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : " لَمَّا قُبِضَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قُلْتُ لِرَجُلٍ : هَلُمَّ فَلْنَتَعَلَّمْ مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَسْأَلُهُمْ ، فَإِنَّهُمْ كَثِيرٌ ، فَقَالَ : الْعَجَبُ وَاللَّهِ لَكَ يَا ابْنَ عَبَّاسٍ ، أَتَرَى النَّاسَ يَحْتَاجُونَ إِلَيْكَ

، وَفِي النَّاسِ مَنْ تَرَى مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ؟ فَتَرَكْتُ ذَلِكَ وَأَقْبَلْتُ عَلَى الْمَسْأَلَةِ وَتَتَبُّعِ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَإِنْ كُنْتُ لآتِي الرَّجُلَ فِي الْحَدِيثِ يَبْلُغُنِي أَنَّهُ سَمِعَهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَأَجِدُهُ قَائِلا ، فَأَتَوَسَّدُ رِدَائِي عَلَى بَابِ دَارِهِ تَسْفِي الرِّيَاحُ عَلَى وَجْهِي ، حَتَّى يَخْرُجَ إِلَيَّ ، فَإِذَا رَآنِي ، قَالَ : يَا ابنَ عَمِّ رَسُولِ اللَّهِ مَا لَكَ ؟ قُلْتُ : حَدِيثٌ بَلَغَنِي أَنَّكَ تُحَدِّثُهُ ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَأَحْبَبْتُ أَنْ أَسْمَعَهُ مِنْكَ ، فَيَقُولُ : هَلا أَرْسَلْتَ إِلَيَّ فَآتِيَكَ ، فَأَقُولُ : أَنَا كُنْتُ أَحَقَّ أَنْ آتِيَكَ ، وَكَانَ ذَلِكَ الرَّجُلُ يَرَانِي قَدْ ذَهَبَ أَصْحَابُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَدِ احْتَاجَ النَّاسُ إِلَيَّ ، فَيَقُولُ : أَنْتَ كُنْتَ أَحَقَّ مِنِّي "

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح

15521- İbn Abbâs bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) vefat ettiği zaman bir adama: "Gel Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) ashâbına sorular sorup bir şeyler öğrenelim. Onlar şimdi çoklar" dedim. Bana: "Sana şaşıyorum ey İbn Abbâs! Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) ashâbından bu kadar insan varken, insanların sana ihtiyacı olacağını mı zannediyorsun?" dedi. Ben işin peşini bırakmadım ve sahabeden bir şeyler öğrenmeye karar verdim.

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) ashâbını gözlemeye başladım. O'nun (sallallahu aleyhi vesellem) ashâbından birinde hadis olduğunu duyarsam, o öğle uykusuna yattığı sırada evinin kapısına gelir, yanıma çıkana kadar eşikte giysimi başımın altına yastık yaparak beklerdim. Rüzgâr da üzerime savurabildiği kadar toz savururdu. Evinden çıktığında beni bu halde görünce: "Ey Resûlullah'ın amcaoğlu! Niçin geldin?" derdi. Ben de: "Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) naklettiğin bir hadisi duydum. Onu senden dinlemek istedim" karşılığını verirdim. Adam: "Haber verseydin ben sana gelirdim" dediğinde, ben de şöyle cevap verirdim: "Benim sana gelmem daha münasiptir." O adam, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) ashâbının bir bir gittiğini, insanların da bana ihtiyacı olduğunu görürdü ve şöyle derdi: "Sen benden daha bilgilisin."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٥٥٢٢ -حَدَّثَنَا مُعَاذُ بْنُ الْمُثَنَّى ، ثنا مُسَدَّدٌ ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ دَاوُدَ ، عَنِ الأَعْمَشِ ، عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (10592) rivayet etti.

مَيْسَرَةَ ، عَنْ طَاوُسٍ ، قَالَ : " جَالَسْتُ سَبْعِينَ أَوْ ثَمَانِينَ شَخْصًا مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، مَا أَحَدٌ مِنْهُمْ خَالَفَ ابْنَ عَبَّاسٍ ، فَيَلْتَقِيَانِ إِلا قَالَ : الْقَوْلُ كَمَا قُلْتَ ، أَوْ قَالَ : صَدَقْتَ "

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح

15522- Tâvûs der ki: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) ashâbından, yetmiş veya seksen ihtiyarla oturdum. Hiçbirinin İbn Abbâs'a muhalefet ettiğini görmedim. Buluştukları zaman kendisine: "(Mesele) senin dediğin gibidir" veya: "Doğru söyledin" derlerdi.

★Taberânî rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

١٥٥٢٣ - حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ الدَّبَرِيُّ ، عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ ، عَنِ ابْنِ عُيَيْنَةَ ، عَنْ أَبِي بَكْرٍ الْهُذَلِيِّ ، قَالَ : دَخَلْتُ عَلَى الْحَسَنِ ، فَقَالَ : إِنَّ ابْنَ عَبَّاسٍ ، كَانَ مِنَ الْقُرْآنِ بِمَنْزِلٍ ، كَانَ عُمَرُ يَقُولُ : " ذَاكُمْ فَتَى الْكُهُولِ ، إِنَّ لَهُ لِسَانًا سَئُولا ، وَقَلْبًا عَقُولا ، كَانَ يَقُومُ يَقُولُ عَلَى مِنْبَرِنَا هَذَا أَحْسَبُهُ قَالَ : عَشِيَّةَ عَرَفَةَ ، فَيَقْرَأُ سُورَةَ الْبَقَرَةِ وَسُورَةَ آلِ عِمْرَانَ ، ثُمَّ يُفَسِّرُهَا آيَةً آيَةً ، وَكَانَ مِثَجَّةً نَجِدًا غَرِبًا "

رواه الطبراني وأبو بكر الهذلي ضعيف.

15523- Ebû Bekr el-Huzelî bildiriyor: Hasan'ın yanına girip: "İbn Abbâs, Kur'ân bilgisinde belli bir seviyeye gelmiştir" deyince şu karşılığı verdi: "Ömer şöyle derdi: "(İbn Abbâs) olgun birisidir. Onun soran bir dili, akleden bir kalbi vardır. Arefe gecesi şu minberimize çıkar Bakara ve Âl-i İmrân sûrelerini okur ve âyet âyet tefsirini yapardı. Yardım sever, yiğit ve çalışkandı."

★Taberânî rivayet etti. Ebû Bekr el-Hüzelî zayıftır.

١٥٥٢٤ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا عَارِمٌ أَبُو النُّعْمَانِ ، ثنا أَبُو عَوَانَةَ ، عَنْ أَبِي بِشْرٍ ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، أَنَّ هِرَقْلَ كَتَبَ إِلَى مُعَاوِيَةَ ، وَقَالَ : إِنْ كَانَ بَقِيَ فِيهِمْ شَيْءٌ مِنَ النُّبُوَّةِ فَسَيُخْبِرُنِي عَمَّا أَسْأَلُهُمْ عَنْهُ ، قَالَ : فَكَتَبَ إِلَيْهِ يَسْأَلُهُ عَنِ الْمَجَرَّةِ وَالْقَوْسِ ، وَعَنِ الْبُقْعَةِ التي لم تصبها الشمس إلا ساعة واحدة ، قَالَ : فَلَمَّا أَتَى مُعَاوِيَةَ الْكِتَابُ وَالرَّسُولُ قَالَ : إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ مَا كُنْتُ أُرَاهُ أَنْ أُسْأَلَ عَنْهُ إِلَى يَوْمِي هَذَا ، مَنْ لِهَذَا ؟ قِيلَ : ابْنُ عَبَّاسٍ ، فَطَوَى مُعَاوِيَةُ كِتَابَ هِرَقْلَ ، فَبَعَثَ بِهِ إِلَى ابْنِ عَبَّاسٍ ، فَكَتَبَ إِلَيْهِ : " إِنَّ الْقَوْسَ أَمَانٌ لأَهْلِ

الأَرْضِ مِنَ الْغَرَقِ ، وَالْمَجَرَّةَ بَابُ السَّمَاءِ الَّذِي تَنْشَقُّ مِنْهُ ، وَأَمَّا الْبُقْعَةُ الَّتِي لَمْ تُصِبْهَا الشَّمْسُ إِلا سَاعَةً مِنْ نَهَارٍ فَالْبَحْرُ الَّذِي أُفْرِجَ عَنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ "

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح

15524- İbn Abbâs bildiriyor: (Bizans kıralı) Heraklius, Muâviye'ye mektup yazarak dedi ki: "Eğer onlarda peygamberlikten bir şey kaldıysa, kendilerine soracağım şeylere cevap versinler." Mektubunda; samanyolunu, gök kuşağını ve Güneş'in sadece bir an doğduğu yeri sordu. Mektup Muâviye'ye verilince: "Bu, daha önce sorulacağını tahmin etmediğim sorulardı" dedi ve Heraklius'un mektubunu dürerek İbn Abbâs'a yolladı.

İbn Abbâs, sorulara şöyle cevap verdi: "Gök kuşağı, yeryüzü halkının selden boğulmaması için bir emniyettir. Samanyolu ise, gökyüzünün nefes aldığı kapısıdır. Güneş'in bir an doğduğu yer ise, İsraîl oğullarının geçmesi için yarılan denizdir."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٥٥٢٥ - حَدَّثَنَا أَبُو خَلِيفَةَ الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ الْجُمَحِيُّ ، ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ بَشَّارٍ الرَّمَادِيُّ ، ثنا أَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْحَرَّانِيُّ وَهُوَ عُثْمَانُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الطَّرَائِفِيُّ ، ثنا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عَيَّاشٍ ، وَمُوسَى بْنُ يَزِيدَ الحَرَّانِيَّانِ ، قَالا : ثنا جُوَيْبِرٌ ، عَنِ الضَّحَّاكِ بْنِ مُزَاحِمٍ الْهِلالِيِّ ، قَالَ : " خَرَجَ نَافِعُ بْنُ الأَزْرَقِ ، وَنَجْدَةُ بْنُ عُوَيْمِرٍ فِي نَفَرٍ مِنْ رُؤُوسِ الْخَوَارِجِ لِيَنْقُرُونَ عَنِ الْعِلْمِ وَيَطْلُبُونَهُ ، حَتَّى قَدِمُوا مَكَّةَ ، فَإِذَا هُمْ بِعَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ قَاعِدًا قَرِيبًا مِنْ زَمْزَمَ ، وَعَلَيْهِ رِدَاءٌ أَحْمَرُ وَقَمِيصٌ ، وَإِذَا نَاسٌ قِيَامٌ يَسْأَلُونَهُ عَنِ التَّفْسِيرِ ، يَقُولُونَ : يَا ابْنَ عَبَّاسٍ مَا تَقُولُ فِي كَذَا وَكَذَا ؟ فَيَقُولُ : " كَذَا وَكَذَا " ، فَقَالَ لَهُ نَافِعٌ الأَزْرَقُ : مَا أَجْرَأَكَ يَا ابْنَ عَبَّاسٍ عَلَى مَا تُخْبِرُهُ الْيَوْمَ ، فَقَالَ لَهُ ابْنُ عَبَّاسٍ : " ثَكِلَتْكَ أُمُّكَ يَا نَافِعُ وَعَدِمَتْكَ ، أَلا أُخْبِرُكَ مَنْ هُوَ أَجْرَأُ مِنِّي ؟ " قَالَ : مَنْ هُوَ يَا ابْنَ عَبَّاسٍ ؟ قَالَ : " رَجُلٌ تَكَلَّمَ بِمَا لَيْسَ لَهُ بِهِ عِلْمٌ ، وَرَجُلٌ كَتَمَ عِلْمًا عِنْدَهُ " ، قَالَ : صَدَقْتَ يَا ابْنَ عَبَّاسٍ ، أَتَيْتُكَ لأَسْأَلَكَ ، قَالَ : " هَاتِ يَا ابْنَ الأَزْرَقِ فَسَلْ " ، قَالَ : أَخْبِرْنِي عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ : ﴿ يُرْسَلُ عَلَيْكُمَا شُوَاظٌ مِنْ نَارٍ ﴾ ، مَا الشُّوَاظُ ؟ قَالَ : " اللَّهَبُ الَّذِي

[1] Taberânî *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (10591) rivayet etti.

لا دُخَانَ فِيهِ " ، قَالَ : وَهَلْ كَانَتِ الْعَرَبُ تَعْرِفُ ذَلِكَ قَبْلَ أَنْ يَنْزِلَ الْكِتَابُ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ؟ قَالَ : نَعَمْ ، أَمَا سَمِعْتَ قَوْلَ أُمَيَّةَ بْنِ أَبِي الصَّلْتِ :

أَلا مَنْ مُبْلِغٌ حسَّانَ عَنِّي مُغَلْغَلَةً تَدِبُّ إِلَى عُكَّاظِ

أَلَيْسَ أَبُوكَ قَيْنًا كَانَ فِينَا إِلَى الْقَيْنَاتِ فَسْلا فِي الْحِفاظِ

يَمَانِيًّا يَظَلُّ يَشُبُّ كِيرًا وَيَنْفُخُ دَائِبًا لَهَبَ الشُّوَاظِ "

قَالَ : صَدَقْتَ ، فَأَخْبِرْنِي عَنْ قَوْلِهِ : ﴿وَنُحَاسٌ فَلا تَنْتَصِرَانِ﴾ ، مَا النُّحَاسُ ؟ قَالَ : " الدُّخَانُ الَّذِي لا لَهَبَ فِيهِ " ، قَالَ : وَهَلْ كَانَتِ الْعَرَبُ تَعْرِفُ ذَلِكَ ؟ قَالَ : " نَعَمْ ، أَمَا سَمِعْتَ قَوْلَ نَابِغَةَ بَنِي ذُبْيَانَ يَقُولُ :

يُضِيءُ كَضَوْءِ سِرَاجِ السَّلِيطِ لَمْ يَجْعَلِ اللَّهُ فِيهِ نُحَاسًا

قَالَ : صَدَقْتَ ، فَأَخْبِرْنِي عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ : ﴿أَمْشَاجٍ نَبْتَلِيهِ﴾ ، قَالَ : " مَاءُ الرَّجُلِ وَمَاءُ الْمَرْأَةِ إِذَا اجْتَمَعَا فِي الرَّحِمِ كَانَ مَشْجًا " ، قَالَ : وَهَلْ كَانَتِ الْعَرَبُ تَعْرِفُ ذَلِكَ قَبْلَ أَنْ يَنْزِلَ الْكِتَابُ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ؟ قَالَ : نَعَمْ ، أَمَا سَمِعْتَ قَوْلَ أَبِي ذُؤَيْبٍ الْهُذَلِيُّ وَهُوَ يَقُولُ :

كَأَنَّ النَّصْلَ وَالْفُوقَيْنِ مِنْهُ خِلالَ الرِّيشِ سِيطَ بِهِ مَشِيجُ

قَالَ : صَدَقْتَ ، فَأَخْبِرْنِي عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ : ﴿وَالْتَفَّتِ السَّاقُ بِالسَّاقِ﴾ ، مَا السَّاقُ بِالسَّاقِ ؟ قَالَ : " الْحَرْبُ " ، قَالَ : وَهَلْ كَانَتِ الْعَرَبُ تَعْرِفُ ذَلِكَ قَبْلَ أَنْ يَنْزِلَ الْكِتَابُ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ؟ قَالَ : نَعَمْ ، أَمَا سَمِعْتَ قَوْلَ أَبِي ذُؤَيْبٍ :

أَخُو الْحَرْبِ إِنْ عَضَّتْ بِهِ الْحَرْبُ عَضَّهَا وَإِنْ شَمَّرَتْ عَنْ سَاقِهَا الْحَرْبُ شَمَّرَا

قَالَ : صَدَقْتَ ، فَأَخْبِرْنِي عَنْ قَوْلِ اللّٰهِ عَزَّ وَجَلَّ : ﴿ بَنِينَ وَحَفَدَةً﴾ ، مَا الْبَنُونَ وَالْحَفَدَةُ ؟ قَالَ : " أَمَّا بَنُوكَ فَإِنَّهُمْ يُعَاطُونَكَ ، وَأَمَّا حَفَدَتُكَ فَإِنَّهُمْ خَدَمُكَ " ، قَالَ : وَهَلْ كَانَتِ الْعَرَبُ تَعْرِفُ ذَلِكَ قَبْلَ أَنْ يَنْزِلَ الْكِتَابُ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ؟ قَالَ : نَعَمْ ، أَمَا سَمِعْتَ قَوْلَ أُمَيَّةَ بْنِ أَبِي الصَّلْتِ الثَّقَفِيِّ :

حَفَدَ الْوَلَائِدُ حَوْلَهُنَّ وَأُلْقِيَتْ بِأَكُفِّهِنَّ أَزِمَّةُ الأَحْمَالِ

قَالَ : صَدَقْتَ ، فَأَخْبِرْنِي عَنْ قَوْلِ اللّٰهِ عَزَّ وَجَلَّ : ﴿إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمُسَحَّرِينَ﴾ ، مَا الْمُسَحَّرُونَ ؟ قَالَ : " مِنَ الْمَخْلُوقِينَ " ، قَالَ : فَهَلْ كَانَتِ الْعَرَبُ تَعْرِفُ ذَلِكَ قَبْلَ أَنْ يَنْزِلَ الْكِتَابُ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ؟ قَالَ : نَعَمْ ، أَمَا سَمِعْتُ قَوْلَ أُمَيَّةَ بْنِ أَبِي الصَّلْتِ وَهُوَ يَقُولُ :

فَإِنْ تَسْأَلِينَا مِمَّ نَحْنُ فَإِنَّنَا عَصَافِيرُ مِنْ هَذَا الأَنَامِ الْمُسَحَّرِ

قَالَ : صَدَقْتَ ، فَأَخْبِرْنَا عَنْ قَوْلِ اللّٰهِ عَزَّ وَجَلَّ : ﴿فَنَبَذْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ وَهُوَ مُلِيمٌ﴾ ، مَا الْمُلِيمُ ؟ قَالَ : " الْمُذْنِبُ " ، قَالَ : وَهَلْ كَانَتِ الْعَرَبُ تَعْرِفُ ذَلِكَ قَبْلَ أَنْ يَنْزِلَ الْكِتَابُ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ؟ قَالَ : نَعَمْ ، أَمَا سَمِعْتَ قَوْلَ أُمَيَّةَ بْنِ أَبِي الصَّلْتِ وَهُوَ يَقُولُ :

بَعِيدٌ مِنَ الآفَاتِ لَسْتَ لَهَا بِأَهْلٍ وَلَكِنَّ الْمُسِيءَ هُوَ الْمُلِيمُ

قَالَ : صَدَقْتَ ، فَأَخْبِرْنِي عَنْ قَوْلِ اللّٰهِ عَزَّ وَجَلَّ : ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ﴾ ، مَا الْفَلَقُ ؟ قَالَ : " ضَوْءُ الصُّبْحِ " ، قَالَ : وَهَلْ كَانَتِ الْعَرَبُ تَعْرِفُ ذَلِكَ قَبْلَ أَنْ يَنْزِلَ الْكِتَابُ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ؟ قَالَ : نَعَمْ ، أَمَا سَمِعْتَ قَوْلَ لَبِيدِ بْنِ رَبِيعَةَ :

الْفَارِجُ الْهَمِّ مَبْذُولٌ عَسَاكِرُهُ كَمَا يُفَرِّجُ ضَوْءَ الظُّلْمَةِ الْفَلَقُ

قَالَ : صَدَقْتَ ، فَأَخْبِرْنِي عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ : ﴿لِكَيْلا تَأْسَوْا عَلَى مَا فَاتَكُمْ وَلا تَفْرَحُوا بِمَا آتَاكُمْ﴾ ، مَا الأَسَى ؟ قَالَ : " لِكَي لا تَحْزَنُوا " ، قَالَ : وَهَلْ كَانَتِ الْعَرَبُ تَعْرِفُ ذَلِكَ قَبْلَ أَنْ يَنْزِلَ الْكِتَابُ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ؟ قَالَ : نَعَمْ ، أَمَا سَمِعْتَ قَوْلَ لَبِيدِ بْنِ رَبِيعَةَ :

قَلِيلُ الأَسَى فِيمَا أَتَى الدَّهْرُ دُونَهُ   كَرِيمُ النَّثَا حُلْوُ الشَّمَائِلِ مُعجِبُ

قَالَ : صَدَقْتَ ، فَأَخْبِرْنِي عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ : ﴿ظَنَّ أَنْ لَنْ يَحُورَ﴾ ، مَا يَحُورُ ؟ قَالَ : " يَرْجِعُ " ، قَالَ : وَهَلْ كَانَتِ الْعَرَبُ تَعْرِفُ ذَلِكَ قَبْلَ أَنْ يَنْزِلَ الْكِتَابُ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ؟ قَالَ : نَعَمْ ، أَمَا سَمِعْتَ قَوْلَ لَبِيدِ بْنِ رَبِيعَةَ :

وَمَا الْمَرْءُ إِلا كَالشِّهَابِ وَضَوْؤُهُ   يَحُورُ رَمَادًا بَعْدَ إِذْ هُوَ سَاطِعُ

قَالَ : صَدَقْتَ ، فَأَخْبِرْنِي عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ : ﴿يَطُوفُونَ بَيْنَهَا وَبَيْنَ حَمِيمٍ﴾ ، مَا الآنُ ؟ قَالَ : " الَّذِي قَدِ انْتَهَى حَرُّهُ " ، قَالَ : وَهَلْ كَانَتِ الْعَرَبُ تَعْرِفُ ذَلِكَ قَبْلَ أَنْ يَنْزِلَ الْكِتَابُ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ؟ قَالَ : نَعَمْ ، أَمَا سَمِعْتَ قَوْلَ نَابِغَةَ بَنِي ذُبْيَانٍ :

فَإِنْ يَقْبِضْ عَلَيْكَ أَبُو قُبَيْسٍ   تَحُطُّ بِكَ الْمَنِيَّةُ فِي هَوَانِ

وَتَخْضُبُ لِحْيَةً غَدَرَتْ وَخَانَتْ   بِأَحْمَرَ مِنْ نَجِيعِ الْجَوْفِ آنِ

قَالَ : صَدَقْتَ ، فَأَخْبِرْنِي عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ : ﴿ فَأَصْبَحَتْ كَالصَّرِيمِ﴾ ، مَا الصَّرِيمِ ؟ قَالَ : " كَاللَّيْلِ الْمُظْلِمِ " ، قَالَ : وَهَلْ كَانَتِ الْعَرَبُ تَعْرِفُ ذَلِكَ قَبْلَ أَنْ يَنْزِلَ الْكِتَابُ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ؟ قَالَ : نَعَمْ ، أَمَا سَمِعْتَ قَوْلَ نَابِغَةَ بَنِي ذُبْيَانَ :

لا تَزْجُرُوا مُكْفَهِرَّ الأَكْفَاءِ لَهُ   كَاللَّيْلِ يَخْلُطُ أَصْرَامًا بِأَصْرَامِ

قَالَ : صَدَقْتَ ، فَأَخْبِرْنِي عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ : ﴿إِلَى غَسَقِ اللَّيْلِ﴾ ، مَا غَسَقُ اللَّيْلِ ؟ قَالَ : " إِذَا أَظْلَمَ " ، قَالَ : وَهَلْ كَانَتِ الْعَرَبُ تَعْرِفُ ذَلِكَ قَبْلَ أَنْ يَنْزِلَ الْكِتَابُ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ؟ قَالَ : نَعَمْ ، أَمَا سَمِعْتَ بِقَوْلِ النَّابِغَةِ :

كَأَنَّمَا جُلٌّ مَا قَالُوا وَمَا وَعَدُوا   آلٌ تَضَمَّنَهُ مِنْ دَامِسٍ غَسَقٍ ،

قَالَ أَبو خَلِيفَةَ : الآلُ السَّرَابُ ، الصَّوَابُ كَأَنَّمَا جَلٌّ مَا قَالُوا وَمَا وَعَدُوا " ، قَالَ : صَدَقْتَ ، فَأَخْبِرْنِي عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ ﴿وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ مُقِيتًا﴾ ، مَا الْمُقِيتُ ؟ قَالَ : " قَادِرًا " ، قَالَ : وَهَلْ كَانَتِ الْعَرَبُ تَعْرِفُ ذَلِكَ قَبْلَ أَنْ يَنْزِلَ الْكِتَابُ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ؟ قَالَ : نَعَمْ ، أَمَا سَمِعْتَ قَوْلَ النَّابِغَةِ :

وَذِي ضَغَنٍ كَفَفْتُ النَّفْسَ عَنْهُ   وَإِنِّي فِي مُسَاءَتِهِ مُقِيتُ

قَالَ : صَدَقْتَ ، فَأَخْبِرْنِي عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ : ﴿وَاللَّيْلِ إِذَا عَسْعَسَ ﴾ ، قَالَ : " إِقْبَالِهِ بِسَوَادِهِ " ، قَالَ : وَهَلْ كَانَتِ الْعَرَبُ تَعْرِفُ ذَلِكَ قَبْلَ أَنْ يَنْزِلَ الْكِتَابُ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ؟ قَالَ : نَعَمْ ، أَمَا سَمِعْتَ قَوْلَ امْرِئِ الْقَيْسِ :

عَسْعَسَ حَتَّى لَوْ يَشَاءُ   كَانَ لَنَا مِنْ ضَوْءِ نُورِهِ قَبَسُ

قَالَ : صَدَقْتَ ، فَأَخْبِرْنِي عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ : ﴿وَأَنَا بِهِ زَعِيمٌ﴾ ، قَالَ : " الزَّعِيمُ : الْكَفِيلُ " ، قَالَ : وَهَلْ كَانَتِ الْعَرَبُ تَعْرِفُ ذَلِكَ قَبْلَ أَنْ يَنْزِلَ الْكِتَابُ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ؟ قَالَ : نَعَمْ ، أَمَا سَمِعْتَ قَوْلَ امْرِئِ الْقَيْسِ :

وَإِنِّي زَعِيمٌ إِنْ رَجَعْتُ مُمَلَّكًا   بِسَيْرٍ تَرَى مِنْهُ الْفُرَانِقُ أَزْوَرَا

قَالَ : صَدَقْتَ ، فَأَخْبِرْنِي عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ : ﴿ وَفُومِهَا﴾ ، مَا الْفُومُ ؟ قَالَ : " الْحِنْطَةُ " ، قَالَ : وَهَلْ كَانَتِ الْعَرَبُ تَعْرِفُ ذَلِكَ قَبْلَ أَنْ يَنْزِلَ الْكِتَابُ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ؟ قَالَ : نَعَمْ ، أَمَا سَمِعْتَ قَوْلَ أَبُو ذُؤَيْبٍ الْهُذَلِيُّ :

قَدْ كُنْتَ تَحْسِبُنِي كَأَغْنَى وَافِدٍ   قَدِمَ الْمَدِينَةَ عَنْ زِرَاعَةِ فُومِ " ،

قَالَ : صَدَقْتَ ، فَأَخْبِرْنِي عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ : ﴿وَالأَزْلامُ﴾ ، مَا الأَزْلامُ ؟ قَالَ : " الْقِدَاحُ " ، قَالَ : وَهَلْ كَانَتِ الْعَرَبُ تَعْرِفُ ذَلِكَ قَبْلَ أَنْ يَنْزِلَ الْكِتَابُ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ؟ قَالَ : نَعَمْ ، أَمَا سَمِعْتَ قَوْلَ الْحُطَيْئَةِ :

لا يُزْجَرُ الطَّيْرُ إِنْ مَرَّتْ بِهِ سَنَحًا   وَلا يُقَامُ لَهُ قَدْحٌ بِأَزْلَامِ

قَالَ : صَدَقْتَ ، فَأَخْبِرْنِي عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ : ﴿وَأَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ مَا أَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ﴾ ، قَالَ : " أَصْحَابُ الشِّمَالِ " ، قَالَ : وَهَلْ كَانَتِ الْعَرَبُ تَعْرِفُ ذَلِكَ قَبْلَ أَنْ يَنْزِلَ الْكِتَابُ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ؟ قَالَ : أَمَا سَمِعْتَ بِقَوْلِ زُهَيْرِ بْنِ أَبِي سُلْمَى :

نَزَلَ الشَّيْبُ بِالشِّمَالِ قَرِيبًا   وَالْمَرُورَاتِ دَائِيًا وَحَقِيرًا

قَالَ : صَدَقْتَ ، فَأَخْبِرْنِي عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ : ﴿ وَإِذَا الْبِحَارُ سُجِّرَتْ﴾ ، قَالَ : " اخْتَلَطَ مَاؤُهَا بِمَاءِ الأَرْضِ " ، قَالَ : وَهَلْ كَانَتِ الْعَرَبُ تَعْرِفُ ذَلِكَ قَبْلَ أَنْ يَنْزِلَ الْكِتَابُ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ؟ قَالَ : نَعَمْ ، أَمَا سَمِعْتَ قَوْلَ زُهَيْرِ بْنِ أَبِي سُلْمَى :

لَقَدْ عَرَفَتْ رَبِيعَةُ فِي جُذَامِ   وَكَعْبٌ خَالُهَا وَابْنَا ضِرَارِ

لَقَدْ نَازَعْتُمْ حَسَبًا قَدِيمًا   وَقَدْ سَجَّرَتْ بِحَارُهُمْ بِحَارِي

قَالَ : صَدَقْتَ ، فَأَخْبِرْنِي عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ : ﴿وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْحُبُكِ﴾ ، مَا الْحُبُكُ ؟ قَالَ : " ذَاتُ الطَّرَائِقِ " ، قَالَ : فَهَلْ كَانَتِ الْعَرَبُ تَعْرِفُ ذَلِكَ قَبْلَ أَنْ يَنْزِلَ الْكِتَابُ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ؟ قَالَ : نَعَمْ ، أَمَا سَمِعْتَ قَوْلَ زُهَيْرِ بْنِ أَبِي سُلْمَى :

مُكَلَّلٌ بِأُصُولِ النَّجْمِ تَنْسِجُهُ رِيحُ الشِّمَالِ لِضَاحِي مَائِهِ حُبُكُ

قَالَ : صَدَقْتَ ، فَأَخْبِرْنِي عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ : ﴿جَدُّ رَبِّنَا﴾ ، مَا جَدُّ رَبِّنَا ؟ قَالَ : " ارْتَفَعَتْ عَظَمَتُهُ " ، قَالَ : وَهَلْ كَانَتِ الْعَرَبُ تَعْرِفُ ذَلِكَ قَبْلَ أَنْ يَنْزِلَ الْكِتَابُ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ؟ قَالَ : نَعَمْ ، أَمَا سَمِعْتَ قَوْلَ طَرَفَةَ بْنِ الْعَبْدِ لِلنُّعْمَانِ بْنِ الْمُنْذِرِ :

إِلَى مَلِكٍ يَضْرِبُ الدَّارِعِينَ لَمْ يَنْقُصِ الشَّيْبُ مِنْهُ قَبَالا

تَرَفَّعْ بِجَدِّكَ إِنِّي امْرُؤٌ سَقَتْنِي الأَعَادِي سِجَالا سِجَالا

قَالَ : صَدَقْتَ ، فَأَخْبِرْنِي عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ : ﴿حَتَّى تَكُونَ حَرَضًا﴾ قَالَ : " الْحَرَضُ : الْبَالِي " ، قَالَ : وَهَلْ كَانَتِ الْعَرَبُ تَعْرِفُ ذَلِكَ قَبْلَ أَنْ يَنْزِلَ الْكِتَابُ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ؟ قَالَ : نَعَمْ ، أَمَا سَمِعْتَ قَوْلَ طَرَفَةَ بْنِ الْعَبْدِ :

أَمِنْ ذِكْرِ لَيْلَى إِنْ نَأَتْ غُرْبَةً بِهَا أُعَدُّ حَرِيضًا لِلْكَرَا مُحَرَّمِ

قَالَ : صَدَقْتَ ، فَأَخْبِرْنِي عَنْ قَوْلِ اللَّهِ جَلَّ ذِكْرُهُ : ﴿وَأَنْتُمْ سَامِدُونَ﴾ ، ما سَامِدُونَ ؟ قَالَ : " لاهُونَ " ، قَالَ : فَهَلْ كَانَتِ الْعَرَبُ تَعْرِفُ ذَلِكَ قَبْلَ أَنْ يَنْزِلَ الْكِتَابُ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ؟ قَالَ : نَعَمْ ، أَمَا سَمِعْتَ قَوْلَ هُزَيْلَةَ بِنْتِ بَكْرٍ وَهِيَ تَبْكِي عَادًا :

بَعَثَتْ عَادٌ لَقِيمًا وَأَبَا سَعْدٍ مُرِيدًا

قِيلَ قُمْ فَانْظُرْ إِلَيْهِمْ ثُمَّ دَعْ عَنْكَ السُّمُودَا

قَالَ : صَدَقْتَ ، فَأَخْبِرْنِي عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ : ﴿إِذَا اتَّسَقَ﴾ ، مَا اتِسَاقُهُ ؟ قَالَ : " إِذَا اجْتَمَعَ " ، قَالَ : فَهَلْ كَانَتِ الْعَرَبُ تَعْرِفُ ذَلِكَ قَبْلَ أَنْ يَنْزِلَ الْكِتَابُ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ؟ قَالَ : نَعَمْ ، أَمَا سَمِعْتَ بِقَوْلِ ابْنِ صِرْمَةَ الأَنْصَارِيِّ :

إِنَّ لَنَا قَلائِصًا نَقَائِقَا مُسْتَوْسَقَاتٍ لَوْ يَجِدْنَ سَائِقًا

قَالَ : صَدَقْتَ ، فَأَخْبِرْنِي عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ : ﴿أَحَدٌ﴾ ﴿الصَّمَدُ﴾ أَمَّا الأَحَدُ فَقَدْ عَرَفْنَاهُ ، فَمَا الصَّمَدُ ؟ قَالَ : " الَّذِي يُصْمَدُ إِلَيْهِ فِي الأُمُورِ كُلِّهَا " ، قَالَ : فَهَلْ كَانَتِ الْعَرَبُ تَعْرِفُ ذَلِكَ قَبْلَ أَنْ يَنْزِلَ الْكِتَابُ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ؟ قَالَ : نَعَمْ ، أَمَا سَمِعْتَ بِقَوْلِ الأَسَدِيَّةِ :

أَلا بَكَّرَ النَّاعِي بِخَيْرَيْ بَنِي أَسَدِ بِعَمْرِو بْنِ مَسْعُودٍ وبِالسَّيِّدِ الصَّمَدِ

قَالَ : صَدَقْتَ ، فَأَخْبِرْنِي عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ : ﴿يَلْقَ أَثَامًا﴾ ، مَا الأَثَامُ ؟ قَالَ : " جَزَاءٌ " ، قَالَ : وَهَلْ كَانَتِ الْعَرَبُ تَعْرِفُ ذَلِكَ قَبْلَ أَنْ يَنْزِلَ الْكِتَابُ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ؟ قَالَ : نَعَمْ ، أَمَا سَمِعْتَ بِقَوْلِ بِشْرِ بْنِ أَبِي حَازِمٍ الأَسَدِيِّ :

وَإِنَّ مَقَامَنَا نَدْعُو عَلَيْهِمْ بِأَبْطَحَ ذِي الْمَجَازِ لَهُ أَثَامُ

قَالَ : صَدَقْتَ ، فَأَخْبِرْنِي عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ : ﴿وَهُوَ كَظِيمٌ﴾ ، مَا الْكَظِيمُ ؟ قَالَ : " السَّاكِتُ " ، قَالَ : وَهَلْ كَانَتِ الْعَرَبُ تَعْرِفُ ذَلِكَ ؟ قَالَ : نَعَمْ ، أَمَا سَمِعْتَ بِقَوْلِ زُهَيْرِ بْنِ جُذَيْمَةَ الْعَبْسِيِّ :

فَإِنْ تَكُ كَاظِمًا بِمُصَابِ شَاسٍ فَإِنِّي الْيَوْمَ مُنْطَلِقٌ لِسَانِي

قَالَ : صَدَقْتَ ، فَأَخْبِرْنِي عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ : ﴿ أَوْ تَسْمَعُ لَهُمْ رِكْزًا﴾ قَالَ : " صَوَابًا " ، قَالَ : وَهَلْ كَانَتِ الْعَرَبُ تَعْرِفُ ذَلِكَ قَبْلَ أَنْ يَنْزِلَ الْكِتَابُ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ؟ قَالَ : نَعَمْ ، أَمَا سَمِعْتَ قَوْلَ خِدَاشِ بْنِ زُهَيْرٍ :

فَإِنْ سَمِعْتُمْ بِحَبْلٍ هَابِطٍ سَرَفًا   أَوْ بَطْنِ قَوْمٍ فَاخْفُوا الرِّكْزَ وَاكْتَتِمُوا

قَالَ : صَدَقْتَ ، فَأَخْبِرْنِي عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ : ﴿إِذْ تَحُسُّونَهُمْ بِإِذْنِهِ﴾ ، قَالَ : " إِذْ تَقْتُلُونَهُمْ بِإِذْنِهِ " ، قَالَ : وَهَلْ كَانَتِ الْعَرَبُ تَعْرِفُ ذَلِكَ قَبْلَ أَنْ يَنْزِلَ الْكِتَابُ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ؟ قَالَ : نَعَمْ ، أَمَا سَمِعْتَ بِقَوْلِ عُتْبَةَ اللَّيْثِيِّ :

نَحُسُّهُمْ بِالْبِيضِ حَتَّى كَأَنَّمَا   نُفَلِّقُ مِنْهُمْ بِالْجَمَاجِمِ حَنْظَلا

قَالَ : صَدَقْتَ ، فَأَخْبِرْنِي عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ : يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ﴿إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ﴾ ، هَلْ كَانَ الطَّلاقُ فِي الْجَاهِلِيَّةِ ؟ قَالَ : " نَعَمْ ، طَلاقا بَائِنًا ثَلاثًا " ، أَمَا سَمِعْتَ قَوْلَ أَعْشَى بَنِي قَيْسِ بْنِ ثَعْلَبَةَ حِينَ أَخَذَهُ أَخْتَانُهُ عَنَزَةُ ، فَقَالُوا لَهُ : إِنَّكَ قَدْ أَضْرَرْتَ بِصَاحِبَتِنَا ، وَإِنَّا نُقْسِمُ بِاللَّهِ أَنْ لا نَضَعُ الْعَصَا عَنْكَ أَوْ تُطَلِّقُهَا ، فَلَمَّا رَأَى الْجِدَّ مِنْهُمْ وَأَنَّهُمْ فَاعِلُونَ بِهِ شَرًّا قَالَ :

يَا جَارَتَا بِينِي فَإِنَّكِ طَالِقَةْ   كَذَاكَ أُمُورُ النَّاسِ غَادٍ وَطَارِقَةْ

فَقَالُوا : وَاللَّهِ لَتُبَيِّنَنَّ لَهَا الطَّلاقُ أَوْ لا نَضَعُ الْعَصَا عَنْكَ ، فَقَالَ :

فَبِينِي حَصَانَ الْفَرْجِ غَيْرُ ذَمِيمَةٍ   وَمَا مُوقَةٌ مِنَّا كَمَا أَنْتِ وَامِقَةْ ،

فَقَالُوا : وَاللَّهِ لَتُبَيِّنَنَّ لَهَا الطَّلاقُ أَوْ لا نَضَعُ الْعَصَا عَنْكَ ، فَقَالَ :

وَبِينِي فَإِنَّ الْبَيْنَ خَيْرٌ مِنَ الْعَصَا   وَأَنْ لا تَزَالِي فَوْقَ رَأْسِكِ بَارِقَةْ

فَأَبَانَهَا بِثَلاثِ تَطْلِيقَاتٍ "

رواه الطبراني وفيه جويبر وهو ضعيف

15525- Dahhâk b. Muzâhim el-Hilâlî anlatıyor: Nâfi b. el-Ezrak ve Necde b. Uveymir, ilim öğrenmek için Hâricilerin ileri gelenlerinden bir grupla yola çıktılar. Mekke'ye geldiklerinde, İbn Abbâs'ı Zemzem kuyusuna yakın bir yerde otururken gördüler. Üzerinde kırmızılı bir ridâ ve bir gömlek vardı. Halk ayakta durmuş, ona tefsirle ilgili soru soruyor ve: "Ey Ebû Abbâs! Şu konuda ne dersin?" diyorlar; o da: "Bu mesele şöyledir" diye cevap veriyordu.

Nâfi, ona: "Cevap vermede ne kadar cesaretlisin (haddini bilmiyorsun) ey İbn Abbâs!" deyince İbn Abbâs: "Annen seni kaybetsin ve bulamasın. Benden daha cesur (haddini bilmeyen) birini söyleyeyim mi?" karşılığını verdi. Nâfi: "O kimdir ey İbn Abbâs?" deyince: "Bilmediği konuda konuşan kişiyle, bildiği halde yanındaki ilmi saklayan kişidir" dedi.

Nâfi: "Doğru söyledin, ey İbn Abbâs! Ben sana bazı sorular sormaya geldim" dedi. İbn Abbâs: "Sor ey İbn Ezrak!" deyince Nâfi şöyle sordu: "Bana, Allah'ın: "*Yurselu aleykumâ şuvâzun min nârin ve-nuhâsun*" (Rahmân Sur. 35) âyetindeki *şuvâz*'ın ne olduğunu söyle." İbn Abbâs: "Dumanı olmayan alev" dedi. Nâfi: "Muhammed'e Kitab inmeden önce Araplar bunu biliyor muydu?" diye sorunca; İbn Abbâs dedi ki: "Evet, Umeyye b. Ebi's-Salt'ın şu şiirini duymadın mı?"

Benden Hassân'a haber götürecek yok mu?

Ukaz panayırında bir karışıklık var

Baban içimizde bir köle değil miydi?

Köleler korunmayacak kadar değersizdir.

Yemânî, ateşin körüğünü vurup duruyor.

Ve dumansız ateşin alevlerini üflüyor.

Nâfi: "Doğru söyledin. Allah'ın: *"Ve-nuhâsin felâ tentesirâni"* (Rahmân Sur. 35) âyetindeki *nuhâs* nedir?" diye sorunca, İbn Abbâs: "Ateşi olmayan dumandır" dedi. Nâfi: "Muhammed'e Kitab inmeden önce

Araplar bunu biliyor muydu?" diye sorunca; İbn Abbâs: "Evet, Benî Zabyân'lı Nâbiğa'nın dediğini duymadın mı?" dedi.

İçinde nebâti yağ olan kandil gibi ışık veriyor.

Allah onda duman yaratmamıştır.

Nâfi: "Doğru söyledin. Bana, Allah'ın: ***"Emşâcin nebtelîhi"*** (İnsan Sur. 2) âyetindeki *emşâcin nebtelîhi* kelimesinin ne mânâya geldiğini söyler misin?" deyince; İbn Abbâs: "Erkeğin ve kadının suyu rahimde birleştiği zaman *meşîc* olur" dedi. Nâfi: "Muhammed'e Kitab inmeden önce Araplar bunu biliyor muydu?" diye sorunca; İbn Abbâs dedi ki: "Evet, Ebû Zueyb el-Huzelî'yi şöyle derken duymadın mı?"

Sanki bu uçan ve gıdaklayan kendisidir.

Bu tüylerin arasında kamçının şaklaması vücuduyla birleştiği zaman.

Nâfi: "Doğru söyledin. Allah'ın: ***"Velteffeti's-sâku bis-sâki"*** (Kıyâmet Sur. 29) âyetinde *es-sâku bi's-sâki* nedir?" diye sordu. İbn Abbâs: "Savaş" dedi. Nâfi: "Muhammed'e Kitab inmeden önce Araplar bunu biliyor muydu?" diye sorunca; İbn Abbâs dedi ki: "Evet, Ebû Zueyb'in şu sözünü duymadın mı?"

Savaşla kardeştir. Eğer savaş onu sıkıştırırsa kendisi de savaşı sıkıştırır.

Savaş paçalarını sıvadığında o da sıvardı.

Nâfi: "Doğru söyledin. Allah'ın: ***"Benîne ve hafedeten"*** (Nahl Sur. 72) âyetinde *benîne ve hafedeten* ne demektir?" deyince; İbn Abbâs: "*Benûke*: devamlı senden bir şey isteyenler; "*Hafedetuke*" ise; senin hizmetçilerindir" dedi. Nâfi: "Muhammed'e Kitab inmeden önce Araplar bunu biliyor muydu?" diye sorunca; İbn Abbâs dedi ki: "Evet, sen Umeyye b. Ebi's-Salt'ın şu sözünü duymadın mı?"

Çocuklar etraflarında toplanıp hizmet ettiler.

Yüklerin ağırlığı ellerinde iz bıraktı.

Nâfi: "Doğru söyledin. Bana, Allah'ın: ***"İnnemâ ente mine'l-musahharîn"*** (Şu'arâ Sur. 153) âyetinde *musahharîn* kelimesinin mânâsını anlatır mısın?" dedi. İbn Abbâs: *el-Meshûrûn* yaratılmışlar, demektir"

dedi. Nâfi: "Muhammed'e Kitab inmeden önce Araplar bunu biliyor muydu?" diye sorunca; İbn Abbâs dedi ki: "Evet, sen Umeyye b. Ebi's-Salt'ın şu sözünü duymadın mı?" dedi:

Sen bizim kim olduğumuzu soruyorsan

Biz yaratılmış bu halktan olan kuşlarız.

Nâfi: "Doğru söyledin. Bana, Allah'ın: ***"Fe-nebeznâhum fil-yemmi ve-huve mulîm"*** (Zâriyât Sur. 40) âyetinde *mulîm*'den kastının ne olduğunu söyler misin?" diye sordu. İbn Abbâs: "Günah işleyen demektir" dedi. Nâfi: "Muhammed'e Kitab inmeden önce Araplar bunu biliyor muydu?" diye sorunca; İbn Abbâs dedi ki: "Evet, sen Umeyye b. Ebi's-Salt'ın şu sözünü duymadın mı?"

Sen fenalıklardan uzaksın, kötülük yapamazsın

Kötü olan kişi günah işleyen kişidir.

Nâfi: "Doğru söyledin. Bana: ***"Kul e'ûzu birabbil-felak"*** (Felak Sur. 1) âyetindeki *felak*'ın ne olduğunu söyler misin?" deyince; İbn Abbâs: "Sabah vaktidir" dedi. Nâfi: "Muhammed'e Kitab inmeden önce Araplar bunu biliyor muydu?" diye sorunca; İbn Abbâs dedi ki: "Evet, yoksa sen, Lebîd b. Rabî'a'nın şöyle dediğini duymadın mı?"

Dertleri giderenin askerleri çalışmaktadır

Gece karanlığına sabah ışığını göstermek için.

Nâfi: "Doğru söyledin. Bana: ***"Li-keyla te'sev ale mâ-fâtekum velâ tefrahû bimâ âtâkum"*** (Hadîd Sur. 57) ayetindeki *ese'e* ne demektir, söyler misin?" diye sorunca, İbn Abbâs: "Üzülmeyiniz" demektir" dedi. Nâfi: "Muhammed'e Kitab inmeden önce Araplar bunu biliyor muydu?" diye sorunca; İbn Abbâs dedi ki: "Evet, yoksa sen, Lebîd b. Rabî'a'nın şöyle dediğini duymadın mı?"

Zamanın kendisinden başkasına verdiklerine üzülmezdi.

Övülmeye layık güzel vasıfları olan ve beğenilen biriydi

Nâfi: "Doğru söyledin. Bana: ***"İnnehû zanna en len yahûr"*** (İnşikâk Sur. 14) âyetindeki *yahûr*'un ne olduğunu söyler misin?" dedi. İbn Abbâs:

"Geri dönmek, demektir" dedi. Nâfi: "Muhammed'e Kitab inmeden önce Araplar bunu biliyor muydu?" diye sorunca; İbn Abbâs dedi ki: "Evet, yoksa sen, Lebîd b. Rabî'a'nın şöyle dediğini duymadın mı?"

İnsan şimşek ve ışığı gibidir.

Dünya üzerinde yaşadıktan sonra ufalanıp küle döner.

Nâfi: "Doğru söyledin. Bana: ***"Yatûfûna beynehâ ve beyne hamîmin ân"*** (Rahmân Sur. 44) ayetindeki *ân*'ın ne olduğunu söyler misin?" dedi. İbn Abbâs: "Sıcaklığı biten, demektir" karşılığını verdi. Nâfi: "Muhammed'e Kitab inmeden önce Araplar bunu biliyor muydu?" diye sorunca; İbn Abbâs dedi ki: "Evet, yoksa sen, Benî Zabyân'lı Nâbiğa'nın şöyle dediğini duymadın mı?"

Eğer Ebû Kubeys canını almak için üzerine gelirse

Canın bedeninden kolaylıkla çıkar

Gadreden ve ihanet eden sakal boyanır

Renklerin soğuk kızıllığına

Nâfi: "Doğru söyledin. Bana: ***"Fe-asbahat kes-sarîm"*** (Kalem Sur. 20) âyetindeki *sarîm*'in ne olduğunu söyler misin?" diye sorunca, İbn Abbâs: "Karanlık gece, demektir" dedi. Nâfi: "Muhammed'e Kitab inmeden önce Araplar bunu biliyor muydu?" diye sorunca; İbn Abbâs dedi ki: "Evet, yoksa sen, Benî Zabyân'lı Nâbiğa'nın şöyle dediğini duymadın mı?

Utanmayan kişiyi boşuna azarlamayın

Çünkü onun karanlığa karanlık katan gece gibi olmada benzeri yoktur

Nâfi: "Doğru söyledin. Bana: ***"İlâ ğasaki'l-leyli"*** (İsrâ Sur. 78) âyetindeki *ğasaku'l-leyl*'in ne olduğunu söyler misin?" dedi. İbn Abbâs: "Gecenin karanlığının çöktüğü an, demektir" dedi. Nâfi: "Muhammed'e Kitab inmeden önce Araplar bunu biliyor muydu?" diye sorunca; İbn Abbâs: "Evet, yoksa sen, Benî Zabyân'lı Nâbiğa'nın şöyle dediğini duymadın mı?" dedi.

Söyledikleri ve vaad ettikleri sanki ciddiydi.

Halbuki içkinin etkisi onun gecenin karanlığı gibi üzerine çökmüştü.

Nâfi: "Doğru söyledin. Bana: ***"Vekânellahu alâ külli şey'in mukîtâ"*** (Nisâ Sur. 85) âyetindeki *mukît*'in ne olduğunu söyler misin?" dedi. İbn Abbâs: "Gücü yeten'dir" dedi. Nâfi: "Muhammed'e Kitab inmeden önce Araplar bunu biliyor muydu?" diye sorunca; İbn Abbâs dedi ki: "Evet, yoksa sen, Benî Zabyân'lı Nâbiğa'nın şöyle dediğini duymadın mı?

Kızgın olduğum anda ona bir şey yapmadım.

Halbuki ona kötülük yapmaya gücüm vardı.

Nâfi: "Doğru söyledin. Bana: ***"Vel-leyli izâ as'ase"*** (Tekvîr Sur. 17) âyetinin ne mânâya geldiğini söyler misin?" dedi. İbn Abbâs: "Gecenin kararmaya başlaması" karşılığını verdi. Nâfi: "Muhammed'e Kitab inmeden önce Araplar bunu biliyor muydu?" diye sorunca; İbn Abbâs dedi ki: "Evet, yoksa sen, İmriu'l-Kays'ın şöyle dediğini duymadın mı?"

Yaklaştı, hatta isteseydi yanıma kadar gelirdi

Ben ise onun kötü biri olmasından dolayı kızgınım

Nâfi: "Doğru söyledin. Bana: ***"Ve-ene bihî za'îm"*** (Yûsuf Sur. 72) âyetinin ne mânâya geldiğini söyler misin?" dedi. İbn Abbâs: "*Za'îm*, kefil demektir" dedi. Nâfi: "Muhammed'e Kitab inmeden önce Araplar bunu biliyor muydu?" diye sorunca; İbn Abbâs dedi ki: "Evet, yoksa sen İmriu'l-Kays'ın şöyle dediğini duymadın mı?"

Eğer ben tekrar köle olursam

Kuğuların kötülük göreceği yolculuğa kefilim.

Nâfi: "Doğru söyledin. Bana: ***"Ve fûmihâ"*** (Bakara Sur. 61) âyetindeki *fûm*'un ne mânâya geldiğini söyler misin?" dedi. İbn Abbâs: "Buğday" dedi. Nâfi: "Muhammed'e Kitab inmeden önce Araplar bunu biliyor muydu?" diye sorunca; İbn Abbâs dedi ki: "Evet, yoksa sen, Ebû Zueyb el-Huzelî'nin şöyle dediğini duymadın mı?"

Ben kendimi en zengin kişi zannederdim

Medine'ye buğday ekmekten gelen birisi girene kadar.

Nâfi: "Doğru söyledin. Bana: *"Vel-ezlâm"* (Mâide Sur. 90) âyetindeki *ezlâm*'ın ne mânâya geldiğini söyler misin?" dedi. İbn Abbâs: "Ateş yakılan çakmak" dedi. Nâfi: "Muhammed'e Kitab inmeden önce Araplar bunu biliyor muydu?" diye sorunca; İbn Abbâs dedi ki: "Evet, yoksa sen, Hatîa'nın şöyle dediğini duymadın mı?"

Kuşlar uğurlu bir şekilde insanın yanından uçtuklarında kınanmazlar

Ve onun için şans okları çekilmez

Nâfi: "Doğru söyledin. Bana: *"Ve ashâbu'l-meş'emeti mâ ashâbu'l-meş'eme"* (Vâkı'a Sur. 9) âyetinin ne mânâya geldiğini söyler misin?" dedi. İbn Abbâs: "Amel defteri soldan verilenlerdir" dedi. Nâfi: "Muhammed'e Kitab inmeden önce Araplar bunu biliyor muydu?" diye sorunca; İbn Abbâs dedi ki: "Evet, yoksa sen, Züheyr b. Ebî Sulmâ'nın şöyle dediğini duymadın mı?"

Sol tarafa yakın aklar düştü

Asalet yönünden ise düşkün ve hakirdir.

Nâfi: "Doğru söyledin. Bana: *"Ve ize'l-bihâru succirat"* (Tekvîr Sur. 6) âyetinin ne mânâya geldiğini söyler misin?" dedi. İbn Abbâs: "Deniz suyunun yeryüzündeki suyla karışmasıdır" dedi. Nâfi: "Muhammed'e Kitab inmeden önce Araplar bunu biliyor muydu?" diye sorunca; İbn Abbâs dedi ki: "Evet, yoksa sen, Züheyr b. Ebî Sulmâ'nın şöyle dediğini duymadın mı?"

Cuzma'daki Rabî'a, Ka'b, Rabî'a'nın dayısı ve Dırâr'ın oğulları anladılar ki;

Soy yönünden eski ve benimle onların soyunun karıştığı biriyle münakaşa ettiniz.

Nâfi: "Doğru söyledin. Bana: *"Ve's-semâi zâti'l-hubuk"* (Zâriyat Sur. 7) âyetindeki *hubuk*'un ne mânâya geldiğini söyler misin?" dedi. İbn Abbâs: "Yollar, demektir" karşılığını verdi. Nâfi: "Muhammed'e Kitab inmeden önce Araplar bunu biliyor muydu?" diye sorunca; İbn Abbâs dedi ki: "Evet, yoksa sen, Züheyr b. Ebî Sulmâ'nın şöyle dediğini duymadın mı?"

Yıldızların ipleriyle bağlanmış

Kuzey rüzgarı onu yolları olmayan yerlere savuruyor.

Nâfi: "Doğru söyledin. Bana: ***"Ve ennehû teâle ceddu rabbinâ mettahaze sâhibeten"*** (Cin Sur. 3) âyetinin ne mânâya geldiğini söyler misin?" dedi. İbn Abbâs: "Yüceliğinin çok yüksek olması demektir" dedi. Nâfi: "Muhammed'e Kitab inmeden önce Araplar bunu biliyor muydu?" diye sorunca; İbn Abbâs dedi ki: "Evet, yoksa sen, Tarafe b. el-Abd'ın Nu'mân b. Münzir'e şöyle dediğini duymadın mı?"

Zırhlıları vuran kral

Saçlarının ağarması ondan bir şey eksiltmemiştir

Dedeni yüceltir misin? Ki ben öyle bir kişiyim ki;

Savaş bana zaferi de hezimeti de tattırdı.

Nâfi: "Doğru söyledin. Bana: ***"Hattâ tekûne haradâ"*** (Yûsuf Sur. 85) âyetinin ne mânâya geldiğini söyler misin?" dedi. İbn Abbâs: "*Harada;* eski demektir" dedi. Nâfi: "Muhammed'e Kitab inmeden önce Araplar bunu biliyor muydu?" diye sorunca; İbn Abbâs dedi ki: "Evet, yoksa sen, Tarafe b. el-Abd'ın şöyle dediğini duymadın mı?"

Leyla gurbete gittiği için mi onu anınca

Aklı olmayan kuşlar gibi dolaşmaktayım

Nâfi: "Doğru söyledin. Bana: ***"Ve entum sâmidûn"*** (Necm Sur. 61) âyetinin ne mânâya geldiğini söyler misin?" dedi. İbn Abbâs: "Oyalanmak demektir" dedi. Nâfi: "Muhammed'e Kitab inmeden önce Araplar bunu biliyor muydu?" diye sorunca; İbn Abbâs dedi ki: "Evet, yoksa sen, Huzeyle binti Bekr'in Âd kavmi için ağlarken şöyle dediğini duymadın mı?"

Sama için Âd'a başsağlığı dilendi. Sa'd dalgın bir şekilde geldi

Kalk ve şunlara bak ve oyalanmayı bırak, dendi.

Nâfi: "Doğru söyledin. Bana: ***"İze'tteseka"*** (İnşikak Sur. 18) âyetindeki *itteseka*'nın ne mânâya geldiğini söyler misin?" dedi. İbn Abbâs:

"Toplanmak" dedi. Nâfi: "Muhammed'e Kitab inmeden önce Araplar bunu biliyor muydu?" diye sorunca; İbn Abbâs dedi ki: "Evet, yoksa sen, Ebû Sırma el-Ensârî'nin şöyle dediğini duymadın mı?"

Bizim güçlü kıymetli develerimiz vardır.

Eğer onları güdecek güvenilir birini bulurlarsa.

Nâfi: "Doğru söyledin. Bana: ***"el-Ahad es-Samed"*** (İhlâs Sur. 1-2) âyetindeki *ahad*'ın ne mânâya geldiğini biliyoruz. *Samed* ne demektir?" dedi. İbn Abbâs: "Bütün işlerde Allah'a ihtiyaç duymaktır" dedi. Nâfi: "Muhammed'e Kitab inmeden önce Araplar bunu biliyor muydu?" diye sorunca; İbn Abbâs dedi ki: "Evet, yoksa sen, el-Esediyye'nin şöyle dediğini duymadın mı?"

Amr b. Mes'ûd'un ve kimseye ihtiyacı olmayanların efendisi ve

Benî Esed'den olanın ölüm haberini veren erken davranmadı mı?

Nâfi: "Doğru söyledin. Bana: ***"Yelka esâmâ"*** (Furkân Sur. 68) âyetindeki *esâmâ*'nın ne mânâya geldiğini söyler misin?" dedi. İbn Abbâs: "Ceza" dedi. Nâfi: "Muhammed'e Kitab inmeden önce Araplar bunu biliyor muydu?" diye sorunca; İbn Abbâs dedi ki: "Evet, yoksa sen, Bişr b. Ebî Hâzım el-Esedî'nin şöyle dediğini duymadın mı?"

Bizim konumumuz onlar için dua etmemizi gerektirir

Kıyamet günü onlara yaptıklarının karşılığı verildiğinde

Nâfi: "Doğru söyledin. Bana: ***"Ve-huve kazîm"*** (Nahl Sur. 58 ve Zuhruf Sur. 17) âyetinin ne mânâya geldiğini söyler misin?" dedi. İbn Abbâs: "Susmuş" dedi. Nâfi: "Muhammed'e Kitab inmeden önce Araplar bunu biliyor muydu?" diye sorunca; İbn Abbâs dedi ki: "Evet, yoksa sen, Zuheyr b. Huzeyme el-Absî'nin şöyle dediğini duymadın mı?"

Rahatsızlığından dolayı suskun isen

Benim bugün dilim konuşuyor.

Nâfi: "Doğru söyledin. Bana: ***"Ev tesmau lehum rikzâ"*** (Meryem Sur. 98) âyetindeki *rikzâ*'nın ne mânâya geldiğini söyler misin?" dedi. İbn Abbâs: "Ses" dedi. Nâfi: "Muhammed'e Kitab inmeden önce Araplar bunu

biliyor muydu?" diye sorunca; İbn Abbâs dedi ki: "Evet, yoksa sen, Hirâş b. Züheyr'in şöyle dediğini duymadın mı?"

Bir atın yüksek bir yerden veya sarp bir araziden indiğini görürseniz

Sesinizi kısınız ve sessiz olunuz

Nâfi: "Doğru söyledin. Bana: ***"İz tahussûnahum bi-iznihi"*** (Âli-İmrân Sur. 152) âyetinin ne mânâya geldiğini söyler misin?" dedi. İbn Abbâs: "Allah'ın izniyle onları öldürürseniz, demektir" dedi. Nâfi: "Muhammed'e Kitab inmeden önce Araplar bunu biliyor muydu?" diye sorunca; İbn Abbâs dedi ki: "Evet, yoksa sen, Utbe el-Leysî'nin şöyle dediğini duymadın mı?"

Onları kılıçlarla öldürürüz

Hatta sanki ebucehil karpuzunu keser gibi başlarını biçeriz

Nâfi: "Doğru söyledin. Âyette ***"Yâ eyyuhe'n-nebiyyu izâ tallaktumu'n-nisâ"*** (Talak Sur. 1) buyuruyor. Cahiliye döneminde talak bilinmekte miydi?" diye sordu. İbn Abbâs: "Evet üç defayla, bâin talak vâki olmaktaydı. A'şâ b. Kays b. Sa'lebe'nin, hanımı tarafından olan yakınları onu kıskandıkları için şöyle dediler: "Sen bizim kardeşimize kötü davranıyorsun. Yemin ederiz ki; ya onu boşarsın veya sopayı sırtından eksik etmeyiz." A'şâ, ciddi olduklarını ve kendisine zarar vereceklerini görünce dedi ki:

Ey komşum! Sen benden boşsun

İnsanlar sabah akşam böyle işlerle uğraşırlar

Hanımının yakınları: "Vallahi! Ya talakı açık bir şekilde söylersin ya da sopayı sırtından eksik etmeyiz" dediler.

A'şâ dedi ki:

Ey ferci korunaklı olan iffetli kadın! Bâin ol

Benim sevgim, senin sevgin gibi değildir

Hanımının yakınları yine: "Vallahi! Ya talakı açık bir şekilde söylersin ya da sopayı sırtından eksik etmeyiz" dediler.

A'şâ:

Bâin talakla boş ol! Boş olman sopadan daha iyidir

Bu bâin talak senin başında duracaktır.

Sonunda A'şâ hanımını bain talakla boşamış oldu.

★Taberânî rivayet etti. Ravilerden Cuveybir zayıftır.

١٥٥٢٦ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ بَكْرٍ حَدَّثَنَا حَاتِمُ بْنُ أَبِي صَغِيرَةَ أَبُو يُونُسَ عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ أَنَّ كُرَيْباً أَخْبَرَهُ أَنَّ ابْنَ عَبَّاسٍ قَالَ أَتَيْتُ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ آخِرِ اللَّيْلِ فَصَلَّيْتُ خَلْفَهُ فَأَخَذَ بِيَدِي فَجَرَّنِي فَجَعَلَنِي حِذَاءَهُ فَلَمَّا أَقْبَلَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى صَلَاتِهِ خَنَسْتُ فَصَلَّى رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمَّا انْصَرَفَ قَالَ لِي مَا شَأْنِي أَجْعَلُكَ حِذَائِي فَتَخْنُسَ. فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللهِ أَوَيَنْبَغِي لِأَحَدٍ أَنْ يُصَلِّيَ حِذَاءَكَ وَأَنْتَ رَسُولُ اللهِ الَّذِي أَعْطَاكَ اللهُ. قَالَ فَأَعْجَبْتُهُ فَدَعَا اللهَ لِي أَنْ يَزِيدَنِي عِلْماً وَفَهْماً قَالَ ثُمَّ رَأَيْتُ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَامَ حَتَّى سَمِعْتُهُ يَنْفُخُ ثُمَّ أَتَاهُ بِلَالٌ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللهِ الصَّلَاةَ. فَقَامَ فَصَلَّى مَا أَعَادَ وُضُوءاً. قلت : فذكر الحديث

رواه أحمد ورجاله رجال الصحيح.

15526- İbn Abbâs bildiriyor: Gecenin sonunda, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına gittim ve arkasında namaz kıldım. Beni elimden tutarak hizasına getirene kadar çekti. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) namaza döndüğünde ben geri çekildim. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) namaz kılmayı bitirince: *"Sana ne oldu? Ben seni yanıma çekiyorum, sen geri çekiliyorsun?"* deyince, ben: "Ya Resûlallah! Seninle aynı hizada namaz kılmak kimin haddine? Sen Allah'ın kendisine peygamberlik verdiği kişisin" dedim. Sözüm Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) hoşuna gitti ve benim ilmimi ve zekâmı arttırması için Allah'a dua etti. —Hadis aslında devam ediyor.—

★Ahmed rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٥٥٢٧ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ حَبِيبٍ يَعْنِي ابْنَ الشَّهِيدِ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ أَبِي مُلَيْكَةَ قَالَ شَهِدْتُ ابْنَ الزُّبَيْرِ وَابْنَ عَبَّاسٍ فَقَالَ ابْنُ الزُّبَيْرِ لِابْنِ عَبَّاسٍ

---

[1] Ahmed (3061) rivayet etti ve Ebû Câfer et-Taberî'nin *Tezhîbu'l-Âsâr*'ına bakınız- *Müsned İbn Abbâs* (1/170)

أَتَذْكُرُ حِينَ اسْتَقْبَلْنَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَدْ جَاءَ مِنْ سَفَرٍ فَقَالَ نَعَمْ فَحَمَلَنِي وَفُلَانًا غُلَامًا مِنْ بَنِي هَاشِمٍ وَتَرَكَكَ"

قلت : هو في الصحيح من رواية ابن الزبير وعبد الله بن جعفر وهذا من حديث ابن عباس

رواه أحمد ورجاله رجال الصحيح.

15527- İbn Ebî Muleyke dedi ki: İbnu'z-Zübeyr ve İbn Abbâs'la beraberken, İbnü'z-Zübeyr, İbn Abbâs'a dedi ki: "Resûlullah'ı (sallallahu aleyhi vesellem) yolculuktan gelirken karşılamamızı hatırlar mısın?" İbn Abbâs: "Evet, Beni ve Hâşimoğullarından bir çocuğu kucağına almıştı ve seni bırakmıştı" karşılığını verdi.

Derim ki: Bu hadis, *Sahîh*'te, Abdullah b. ez-Zübeyr ve Abdullah b. Câfer'in rivayetiyle mevcuttur. Bu ise, İbn Abbâs'ın hadisidir.

★Ahmed rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٥٥٢٨ - حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ مُوسَى ، ثنا أَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْمُقْرِئُ ، عَنْ كَهْمَسِ بْنِ الْحَسَنِ ، عَنِ ابْنِ بُرَيْدَةَ الأَسْلَمِيِّ ، قَالَ : شَتَمَ رَجُلٌ ابْنَ عَبَّاسٍ ، فَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ : " إِنَّكَ لَتَشْتُمُنِي ، وَفِيَّ ثَلاثُ خِصَالٍ : إِنِّي لآتِي عَلَى الآيَةِ مِنْ كِتَابِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ ، فَلَوَدِدْتُ أَنَّ جَمِيعَ النَّاسِ يَعْلَمُونَ مِنْهَا مَا أَعْلَمُ مِنْهَا ، وَإِنِّي لأَسْمَعُ بِالْحَاكِمِ مِنْ حُكَّامِ الْمُسْلِمِينَ يَعْدِلُ فِي حُكْمِهِ فَأَفْرَحُ بِهِ ، وَلَعَلِّي لا أُقَاضِي إِلَيْهِ أَبَدًا ، وَإِنِّي لأَسْمَعُ بِالْغَيْثِ قَدْ أَصَابَ الْبَلَدَ مِنْ بِلادِ الْمُسْلِمِينَ فَأَفْرَحُ ، وَمَا لِي بِهِ مِنْ سَائِمَةٍ "

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح.

15528- İbn Büreyde el-Eslemî bildiriyor: Adamın biri, İbn Abbâs'a sövdü. İbn Abbâs: "Bende şu üç özellik olduğu halde sen bana sövüyorsun. Allah'ın Kitab'ını okurken öyle bir âyete geliyorum ki; bütün insanların, benim bildiğimi bilmesini istiyorum. Müslümanların hâkimlerinden birisinin adaletle hükmettiğini duyduğumda, hiçbir zaman onun yanında muhakeme olmayacağımı bildiğim halde seviniyorum. Yağmurun, Müslüman topraklarından birine yağdığını duyduğum zaman, onunla sulayacağım bir şey olmadığı halde sevinirim."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

---

[1] Ahmed (2067) rivayet etti.

١٥٥٢٩ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا الزُّبَيْرُ بْنُ بَكَّارٍ ، حَدَّثَنِي يَحْيَى بْنُ مُحَمَّدٍ يَعْنِي الْجَارِيَّ مِنْ أَهْلِ الْجَارِ مِنْ سَاحِلِ الْمَدِينَةِ ، حَدَّثَنِي إِسْحَاقُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْمُسَيَّبِيُّ ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي الزِّنَادِ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنِ الأَعْرَجِ ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ حَسَّانَ ، عَنْ أَبِيهِ حَسَّانَ بْنِ ثَابِتٍ ، قَالَ : بَدَتْ لَنَا مَعْشَرَ الأَنْصَارِ إِلَى الْوَالِي حَاجَةٌ وَكَانَ الَّذِي طَلَبْنَا إِلَيْهِ أَمْرًا صَعْبًا ، فَمَشَيْنَا إِلَيْهِ بِرِجَالٍ مِنْ قُرَيْشٍ وَغَيْرِهِمْ فَكَلَّمُوهُ وَذَكَرُوا لَهُ وَصِيَّةَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِنَا ، فَذَكَرَ صُعُوبَةَ الأَمْرِ ، فَعَذَرَهُ الْقَوْمُ وَخَرَجُوا ، وَأَلَحَّ عَلَيْهِ ابْنُ عَبَّاسٍ ، فَوَاللَّهِ مَا وَجَدَ بُدًّا مِنْ قَضَاءِ حَاجَتِنَا ، فَخَرَجْنَا حَتَّى دَخَلْنَا الْمَسْجِدَ فَإِذَا الْقَوْمُ أَنْدِيَةٌ ، قَالَ حَسَّانُ : فَضَحِكْتُ وَأَنَا أَسْمَعَهُمْ " إِنَّهُ وَاللَّهِ كَانَ أَوْلاكُمْ بِهَا ، إِنَّهَا وَاللَّهِ صُبَابَةُ النُّبُوَّةِ وَوِرَاثَةُ أَحْمَدَ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَتَهْذِيبُ أَعْرَاقِهِ وَانْتِزَاعُ شِبْهِ طَبَائِعِهِ " ، فَقَالَ الْقَوْمُ : أَجْمِلْ يَا حَسَّانُ ، فَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ : صَدَقُوا فَأَنْشَأَ حَسَّانُ يَمْدَحُ ابْنَ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمْ ، فَقَالَ :

إِذَا مَا ابْنُ عَبَّاسٍ بَدَا لَكَ وَجْهُهُ ... رَأَيْتَ لَهُ فِي كُلِّ مَجْمَعَةٍ فَضْلا
إِذَا قَالَ لَمْ يَتْرُكْ مَقَالا لِقَائِلٍ ... بِمُلْتَقَطَاتٍ لا تَرَى بَيْنَهَا فَضْلا
كَفَى وَشَفَى مَا فِي النُّفُوسِ فَلَمْ يَدَعْ ... لِذِي أَرْبَةٍ فِي الْقَوْلِ جِدًّا وَلا هَزْلا
سَمَوْتُ إِلَى الْعُلْيَا بِغَيْرِ مَشَقَّةٍ ... فَنِلْتَ ذُرَاهَا لا جَبَانًا وَلا وَغْلا
خُلِقْتَ حَلِيفًا لِلْمُرُوءَةِ وَالنَّدَى ... بَلِيجًا وَلَمْ تُخْلَقْ كَهَامًا وَلا خَبْلا

فَقَالَ الْوَالِي : وَاللَّهِ مَا أَرَادَ بِالْكَهَامِ الْخَبْلِ غَيْرِي وَاللَّهُ بَيْنِي وَبَيْنَهُ"

رواه الطبراني.

15529- Hassân b. Sâbit bildiriyor: Biz Ensâr'ın valiye bir işimiz düştü. Ondan istediğimiz şey, yerine getirilmesi zor bir şeydi. Yanımızda Kureyş'ten ve başka kabilelerden insanlarla valinin yanına gittik. Bizimle gidenler, valiyle konuşarak, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) bizim hakkımızdaki vasiyetini hatırlattılar. Vali, isteğimizin ne kadar zor olduğunu söyledi. Halk onu mazur gördü. İbn Abbâs ise, isteğimizi yerine getirmesi için ısrar etti. Vallahi! Vali isteğimizi yerine getirmekten başka çare bulamadı. Valinin yanından çıkıp mescide girdik. Halk mescidde toplanmış konuşuyorlardı.

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (10621) rivayet etti.

Hassân dedi ki: "Ben onları duyarak güldüm. Vallahi o, hilafete en fazla hak edendi. Çünkü hilafet nübüvvete bağlı ve Muhammed'in (sallallahu aleyhi vesellem) mirasıdır. İbn Abbâs'ın Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) soyundan olması ve huyunun Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) benzemesi, onun doğru yolda kalmasına yardım eder." Halk: "Ey Hassân! Bize şiir söyle!" deyince, İbn Abbâs: "Halk doğru söyledi. Senden güzel şeyler dinleyelim" dedi. Bunun üzerine Hassân, İbn Abbâs'ı methetmeye başladı ve dedi ki:

İbn Abbâs'ın yüzünü gördüğün zaman

Her toplulukta onun üstünlüğünü görürsün

Bir söz söylediğinde başkasına diyecek bir şey bırakmaz

Kalpler için kâfi ve şâfi olur,

Şaka olsun, ciddi olsun dostlara söz bırakmaz.

Yücelere zorlanmadan yükseldin,

Dünyada paha biçilmez zerrelere ulaştın.

Kişilik ve cömertliğin timsali ve beliğ yaratıldın,

Korkak ve beceriksiz yaratılmadın.

Vali dedi ki: "Vallahi! Korkak derken benden başkasını kasdetmedi. Allah ta bunu biliyor."

★Taberânî rivayet etti.

١٥٥٣٠ - حَدَّثَنَا أَبُو الزِّنْبَاعِ رَوْحُ بْنُ الْفَرَجِ الْمِصْرِيُّ ، ثنا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ ، قَالَ : تُوُفِّي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبَّاسٍ بِالطَّائِفِ سَنَةَ ثَمَانٍ وَسِتِّينَ ، وَسِنُّهُ ثِنْتَيْنِ وَسَبْعِينَ سَنَةً ، وَكَانَ يُصَفِّرُ لِحْيَتَهُ ، قَالَ : " وُلِدْتُ قَبْلَ الْهَجْرِ بِثَلاثِ سِنِينَ ، وَنَحْنُ فِي الشِّعْبِ ، تُوُفِّيَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَا ابْنُ ثَلاثَ عَشْرَةَ "

رواه الطبراني وإسناده منقطع.

15530- Yahya b. Bukeyr der ki: "İbn Abbâs, 80 yılında, yetmiş iki yaşında vefat etti. Sakalını sarıya boyardı." (İbn Abbâs): "Hicretten üç yıl önce (Müslümanlara ambargo uygulandığı zaman) doğdum. Ben on üç yaşındayken, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) vefat etti" dedi.

★Taberânî rivayet etti. İsnâdında kopukluk vardır.[1]

١٥٥٣١ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا أَبُو نُعَيْمٍ ، ثنا فِطْرُ بْنُ خَلِيفَةَ ، عَنْ حَبِيبِ بْنِ أَبِي ثَابِتٍ ، قَالَ : " رَأَيْتُ ابْنَ عَبَّاسٍ وَلَهُ جُمَّةٌ "

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح.

15531- Habîb b. Ebî Sâbit der ki: "İbn Abbâs'ı, saçları omuzlarına kadar dökülmüş bir halde gördüm."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

١٥٥٣٢ - وَعَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَاقَ قَالَ : كَانَ ابْنُ عَبَّاسٍ عَبْدُ اللهِ طَوِيْلاً مُشْرِباً حَمْرَةً صَفْرَةً جَسِيْماً وَسِيْماً صَبِيْحُ الوَجْهِ لَهُ صَغِيْرَتَانِ"

رواه الطبراني وإسناده من قطع.

15532- Muhammed b. İshâk dedi ki: "Abdullah b. Abbâs, uzun boyluydu. Saçlarını kırmızı ve sarıya boyardı. İriyarı güzel ve güler yüzlüydü. Yüzünde iki gamze vardı."

★Taberânî rivayet etti. İsnâdında kopukluk vardır.

١٥٥٣٣ - حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْوَاسِطِيُّ ، ثنا زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى بْنِ زَحْمَوَيْهِ ، ثنا شَرِيكٌ ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ ، قَالَ : " رَأَيْتُ ابْنَ عَبَّاسٍ أَيَّامَ مِنًى طَوِيلَ الشَّعْرِ ، عَلَيْهِ إِزَارٌ فِيهِ بَعْضُ الإِسْبَالِ ، وَعَلَيْهِ رِدَاءٌ أَصْفَرُ "

رواه الطبراني وإسناده حسن.

15533- Ebû İshâk dedi ki: (Hac mevsiminde) Mina'da olduğumuz günlerde, İbn Abbâs'ı gördüm. Uzun saçlıydı. Biraz uzun olan bir izar ve (üstüne) sarı renkli bir ridâ giymişti.

★Taberânî rivayet etti. Senedi hasendir.

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (10567) rivayet etti.

[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (10571) rivayet etti. Ravilerden Ebû Nuaym Dırar b. Surad zayıftır.

١٥٥٣٤ - حَدَّثَنَا مُعَاذُ بْنُ الْمُثَنَّى بْنِ مُعَاذِ بْنِ مُعَاذٍ الْعَنْبَرِيُّ ، ثنا أَبِي ، ثنا أَبِي ، ثنا شُعْبَةُ ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : " تُوُفِّيَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَا ابْنُ خَمْسَ عَشْرَةَ سَنَةً وَقَدْ خُتِنْتُ "

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح.

15534- İbn Abbâs der ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) vefat ettiği zaman, ben on beş yaşındaydım ve sünnet olmuştum."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٥٥٣٥ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ حَنْبَلٍ ، حَدَّثَنِي أَبِي ، ثنا مَرْوَانُ بْنُ شُجَاعٍ ، ثنا سَالِمُ بْنُ عَجْلانَ الْجَزَرِيُّ الأَفْطَسُ ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ ، قَالَ : " مَاتَ ابْنُ عَبَّاسٍ بِالطَّائِفِ ، فَشَهِدْتُ جَنَازَتَهُ ، فَجَاءَ طَيْرٌ أَبْيَضُ لَمْ يُرَ عَلَى خِلْقَتِهِ حَتَّى دَخَلَ فِي نَعْشِهِ ، ثُمَّ لَمْ يُرَ خَارِجًا مِنْهُ ، فَلَمَّا دُفِنَ تُلِيَتْ هَذِهِ الآيَةُ عَلَى شَفِيرِ الْقَبْرِ ، لَمْ نَدْرِ مَنْ تَلاهَا ﴿يَاأَيَّتُهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ارْجِعِي إِلَى رَبِّكِ رَاضِيَةً مَرْضِيَّةً فَادْخُلِي فِي عِبَادِي وَادْخُلِي جَنَّتِي﴾

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح

15535- Saîd b. Cübeyr bildiriyor: Abdullah b. Abbâs, Tâif'te vefat ettiğinde cenazesinde hazır bulunduk. Daha önce hiç görmediğimiz beyaz renkli bir kuş gelip nâşına girdi. Kuşun oradan çıktığı görülmedi. Defnedildiği zaman şu âyet okundu, ama kimin okuduğunu bilemedik: **"Ey huzur içinde olan can! O, senden, sen de O'ndan hoşnut olarak Rabbine dön! Ey can! İyi kullarımın arasına gir. Cennetime gir."** (Fecr Sur. 27-30)

★Taberânî rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

١٥٥٣٦ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا أَبُو نُعَيْمٍ ، ثنا بَسَّامٌ الصَّيْرَفِيُّ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَامِينَ ، أَخْبَرَنِي أَبِي ، أَنَّهُ " لَمَّا مُرَّ بِجِنَازَةِ ابْنِ عَبَّاسٍ بِالْحِيرَةِ ، وَهُوَ وَادٍ لَهُمْ ، جَاءَ طَائِرٌ أَبْيَضُ ، يُقَالُ لَهُ : الْغُرْنُوقُ"

15536- Abdullah b. Yâmîn babasından buna benzer bir rivayette bulundu, ancak "Beyaz renkli bir kuğu geldi" ifadesini verdi.[2]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (10578) ve Ahmed (3543) rivayet etti.
[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (10582, 10583) rivayet etti.

(بَابٌ مِنْهُ فِيْهِ وَفِي إِخْوَتِهِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمْ)

İbn Abbâs ve Kardeşleri

١٥٥٣٧ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي زِيَادٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَارِثِ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَصُفُّ عَبْدَ اللَّهِ وَعُبَيْدَ اللَّهِ وَكَثِيراً بَنِي الْعَبَّاسِ ثُمَّ يَقُولُ مَنْ سَبَقَ إِلَيَّ فَلَهُ كَذَا وَكَذَا. قَالَ فَيَسْتَبِقُونَ إِلَيْهِ فَيَقَعُونَ عَلَى ظَهْرِهِ وَصَدْرِهِ فَيُقَبِّلُهُمْ وَيَلْزَمُهُمْ"

رواه أحمد وإسناده حسن.

15537- Abdullah b. el-Hâris bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Abbâs'ın oğulları Abdullah, Ubeydullah ve Kesîr'i bir hizaya sokup şöyle derdi: *"Kim bana daha önce yetişirse ona şunu şunu vereceğim."* Ona doğru koşarlar ve sırtına tırmanırlar, Resûlullah ta (sallallahu aleyhi vesellem) onlara sarılır ve öperdi.

★Ahmed rivayet etti. Senedi hasendir.[1]

(بَابٌ فِي عَبْدِ اللهِ بْنِ جَعْفَرٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ وَغَيْرِهِ)

Abdullah b. Câfer ve Başkalarının Menkıbeleri

١٥٥٣٨ - حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ جَرِيرٍ ، نَا سُلَيْمَانُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الدِّمَشْقِيُّ ، نا إِسْمَاعِيلُ بْنُ عَيَّاشٍ ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ ، وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ ، أنهما بايعا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُمَا ابْنَا سَبْعِ سِنِينَ ، " فَلَمَّا رَآهُمَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَبَسَّمَ ، وَبَسَطَ يَدَهُ فَبَايَعَهُمَا "

رواه الطبراني في الأوسط والكبير وفيه إسماعيل بن عياش وفيه خلاف وبقية رجاله رجال الصحيح.

15538- Abdullah b. ez-Zübeyr ve Abdullah b. Câfer, yedi yaşındayken Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) biat ettiklerini, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), onları görünce tebessüm ettiğini ve elini uzatarak onlarla biatlaştığını naklederler.

★Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat* ve *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde rivayet etti. Ravilerden İsmâîl b. Ayyâş hakkında ihtilaf vardır. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.

---

[1] Ahmed (1836) rivayet etti. Ravilerden Yezîd b. Ebî Ziyâd zayıftır. Abdullah b. el-Hâris, tâbiûndandır. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) hayattayken doğmuş ve hadisi mürseldir.

١٥٥٣٩ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا رَوْحٌ حَدَّثَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ أَخْبَرَنِى جَعْفَرُ بْنُ خَالِدِ بْنِ سَارَةَ أَنَّ أَبَاهُ أَخْبَرَهُ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ جَعْفَرٍ قَالَ لَوْ رَأَيْتَنِي وَقُثَمَ وَعُبَيْدَ اللَّهِ ابْنَى عَبَّاسٍ وَنَحْنُ صِبْيَانٌ نَلْعَبُ إِذْ مَرَّ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى دَابَّةٍ فَقَالَ ارْفَعُوا هَذَا إِلَيَّ . قَالَ فَحَمَلَنِى أَمَامَهُ وَقَالَ لِقُثَمَ ارْفَعُوا هَذَا إِلَيَّ . فَجَعَلَهُ وراءَهُ وَكَانَ عُبَيْدُ اللَّهِ أَحَبَّ إِلَى عَبَّاسٍ مِنْ قُثَمَ فَمَا اسْتَحَى مِنْ عَمِّهِ أَنْ حَمَلَ قُثَماً وَتَرَكَهُ قَالَ ثُمَّ مَسَحَ عَلَى رَأْسِي ثَلاثاً وَقَالَ كُلَّمَا مَسَحَ اللَّهُمَّ اخْلُفْ جَعْفَراً فِي وَلَدِهِ . قَالَ قُلْتُ لِعَبْدِ اللَّهِ مَا فَعَلَ قُثَمُ قَالَ اسْتُشْهِدَ. قَالَ قُلْتُ اللَّهُ أَعْلَمُ بِالْخَيْرِ وَرَسُولُهُ بِالْخَيْرِ. قَالَ أَجَلْ.

رواه أحمد ورجاله ثقات

15539- Abdullah b. Câfer bildiriyor: Çocukken, ben, Kusem ve Ubeydullah b. Abbâs oynuyorduk. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bineğe binmiş, yanımızdan geçerken: *"Bunu bana kaldırın!"* dedi. Beni önüne bindirdi. Kusem için: *"Bunu bana kaldırın!"* buyurdu. Onu da arkasına bindirdi. Abbâs, Ubeydullah'ı Kusem'den daha çok severdi. Resûlullah, buna rağmen Ubeydullah'ı bırakıp Kusem'i taşımaktan çekinmedi.

Resûlullah başımı üç defa sıvazlayarak her sıvazlamasında: *"Allahım! Câfer'in çocuklarını sen gözet"* dedi.

Abdullah'a: "Kusem ne yaptı?" diye sorunca Abdullah: "Şehid oldu" dedi. Ben: "Allah ve Resûlü hayırlı olanı daha iyi bilir" dedim. Abdullah b. Câfer: "Evet" dedi.

★Ahmed rivayet etti. Ravileri güvenilirdir.

١٥٥٤٠ - حَدَّثَنَا أَبُو سَعِيدٍ ، حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ دَاوُدَ ، عَنْ فِطْرٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ عَمْرِو بْنِ حُرَيْثٍ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّ بِعَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ وَهُوَ يَبِيعُ مَعَ الْغِلْمَانِ أَوِ الصِّبْيَانِ فَقَالَ : " اللَّهُمَّ بَارِكْ لَهُ فِي بَيْعِهِ ، أَوْ قَالَ : فِي سَفْقَتِهِ "

رواه أبو يعلى والطبراني ورجالهما ثقات.

15540- Amr b. Hureys bildiriyor: Resûllah (sallallahu aleyhi vesellem),

Abdullah b. Câfer'e uğradı. Çocuklarla bir şeyler alıp satıyordu. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Allahım! Onun ticaretine bereket ver"* dedi.

★Ebû Ya'lâ ve Taberânî rivayet ettiler. Ravileri güvenilirdir.[1]

١٥٥٤١ - عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللهِ بْنِ نُمَيْرٍ قَالَ : وَفِيْهَا مَاتَ عَبْدُ اللهِ بْنِ جَعْفَرِ بْنِ أَبِي طَالِبِ بِالْمَدِيْنَةِ وَيُكَنَّى أَبَا جَعْفَرٍ . يَعْنِي سَنَةَ ثَمَانِيْنَ"

15541- Muhammed b. Abdillah b. Numeyr bildiriyor: Abdullah b. Câfer b. Ebî Tâlib, Medine'de 80 yılında vefat etti. Künyesi Ebû Câfer'di.

(بَابٌ فِي أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ حُبِّ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ﷺ)

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Sevdiği Usâme b. Zeyd'in Menkıbeleri

١٥٥٤٢ - حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ بْنُ الدَّوْرَقِيِّ ، حَدَّثَنَا أَبُو عَاصِمٍ ، عَنْ فُضَيْلِ بْنِ سُلَيْمَانَ أَبِي سُلَيْمَانَ ، قَالَ : حَدَّثَنِي مُوسَى بْنُ عُقْبَةَ ، عَنْ سَالِمِ بْنِ عَبْدِ اللهِ ، عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ ، قَالَ : لَمَّا اسْتَعْمَلَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أُسَامَةَ بْنَ زَيْدٍ قَالَ النَّاسُ فِيهِ ، قَالَ : فَبَلَغَ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَلِكَ أَوْ شَيْءٌ مِنْ ذَلِكَ ، فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " قَدْ بَلَغَنِي مَا قُلْتُمْ فِي أُسَامَةَ ، وَلَقَدْ قُلْتُمْ ذَلِكَ عَنْ أَبِيهِ قَبْلَهُ ، وَإِنَّهُ لَخَلِيقٌ لِلإِمَارَةِ ، وَإِنَّهُ لَخَلِيقٌ لِلإِمَارَةِ ، وَإِنَّهُ لَخَلِيقٌ لِلإِمَارَةِ ، وَإِنَّهُ لأَحَبُّ النَّاسِ إِلَيَّ " ، قَالَ : فَمَا اسْتَثْنَى فَاطِمَةَ ، وَلا غَيْرَهَا"

15542- İbn Ömer bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Usâme b. Zeyd'i orduya komutan tayin ettiği zaman halk onun hakkında ileri geri konuştular. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) konuşulanlardan haberdar olunca buyurdu ki: *"Usâme hakkında söylediklerinizden haberdar oldum. Siz, daha önce babası hakkında da aynı şeyleri söylemiştiniz. Usâme ordunun komutanlığına layıktır. O, komutanlığa layıktır. O, benim yanımda insanların en sevgilisidir."*

[1] Ebû Ya'lâ (1467) rivayet etti.

Ravi dedi ki: "Fâtıma ve başkalarını istisna etme(den bunu söyle)di".[1]

١٥٥٤٣ - وَفِي رِوَايَةٍ : " إِنَّهُ لَأَحَبُّ النَّاسِ إِلَيَّ كُلِّهِمْ "

وَكَانَ ابْنِ عُمَرُ يَقُولُ : حَاشَا فَاطِمَةُ

قُلْتُ : هُوَ فِي الصَّحِيحِ بِاخْتِصَارِ" رواه أبو يعلى ورجاله رجال الصحيح.

15543- Bir rivayette şöyle geçer: *"Benim için bütün insanlardan daha sevgilidir."* İbn Ömer şöyle derdi: "Fâtıma'dan sonra."

Derim ki: Bu hadis *Sahîh*'te kısa metinle yer almıştır.

★Ebû Ya'lâ rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

١٥٥٤٤ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا حُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ عَنْ زَائِدَةَ عَنْ مُغِيرَةَ عَنِ الشَّعْبِيِّ قَالَ قَالَتْ عَائِشَةُ لاَ يَنْبَغِي لأَحَدٍ أَنْ يَبْغُضَ أُسَامَةَ بَعْدَ مَا سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَنْ كَانَ يُحِبُّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ وَرَسُولَهُ فَلْيُحِبَّ أُسَامَةَ"

رواه أحمد ورجاله رجال الصحيح.

15544- Âişe der ki: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle dediğini duyduktan sonra kimse Usâme'ye kin besleyemez: *"Allah'ı ve Resûl'ünü seven, Usâme'yi sevsin."*

★Ahmed rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[3]

١٥٥٤٥ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا سَعِيدُ بْنُ عَمْرٍو ، ثنا أَبُو بَكْرِ بْنُ شُعَيْبِ بْنِ الْحَبْحَابِ ، قَالَ : سَمِعْتُ أَشْيَاخَنَا ، يَقُولُونَ : " كَانَ نَقْشُ خَاتَمِ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ : حِبُّ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح.

15545- Ebû Bekr b. Şuayb b. el-Habhâb bildiriyor: Büyüklerimizin

---

[1] Ebû Ya'lâ (5518) rivayet etti.
[2] Ebû Ya'lâ (5462) rivayet etti.
[3] Ahmed (6/ 156-157) rivayet etti.

şöyle dediğini duydum: "Usâme b. Zeyd, yüzüğüne «Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Sevgilisi» diye yazı kazıtmıştı."

★Taberânî rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

١٥٥٤٦ - حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الدَّبَرِيُّ ، ثنا عَبْدُ الرَّزَّاقِ ، عَنْ مَعْمَرٍ ، عَنِ الزُّهْرِيِّ ، قَالَ : كَانَ أُسَامَةُ بْنُ زَيْدٍ يُدْعَى بِالإِمْرَةِ ، حَتَّى مَاتَ ، يَقُولُونَ : " بَعَثَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ لَمْ يَنْزِعْهُ حَتَّى مَاتَ "

رواه الطبراني مرسلا ورجاله رجال الصحيح

15546- Zührî bildiriyor: Usâme b. Zeyd, ölene kadar komutan diye çağrılırdı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), onu görevlendirdi ve ölene kadar da azletmedi.

★ Taberânî mürsel olarak rivayet etti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

---

[1] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (374) rivayet etti.
[2] Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'inde (371) rivayet etti.